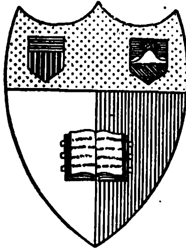

SAMLINGAR

UTGIFNA AF

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET

SVENSKA MEDELTIDSPOSTILLOR. IV

SVENSKA

MEDELTIDS-POSTILLOR

EFTER GAMLA HANDSKRIFTER

UTGIFNA AF

G. E. KLEMMING

FORTSATTA AF

ROBERT GEETE

FJÄRDE DELEN

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1905—06

SVENSK MEDELTIDS-

POSTILLA.

(SOMMARDELEN.)

IV.

Dominica prima post festum pasche 1

CVm esset sero die illa vna sabatorum et fores essent clause Johannes etc^{ra}

Lästin som läsin war j dagh aff sw*n*nedageno*m* hona sc*ri*ffuar oss sanctus Johannes ewangelista swa ludande vppa wart mall Th*ät* hände sent vm en apto*n* vm en hälgan dagh sidan war h*är*ra jhesus christus war vp standin aff dödha ath hans hälga Appostoli hafde sik sankat til sama*n* ok stänkt at*er* dören vm sik j ena huse räddho for judomen tha kom war h*är*ra Jhesus in til th*e*m ath at*er*stängd-o*m* durom j huseno ok sagde til th*e*m Pax vobis Fridh*er* wari m*ädh* idh*er* ok mädh*er* thy sama orde*na* tedde han th*e*m sina händer som vndadha waro ok sina vndada sidha Tha wordo hans kä*n*ne-swena storlika gladi aff thy ath the ho*no*m sagha tha sagde han än en tidh til th*e*m fridh*er* wari m*ädh* idh*er* swa som mi*n* fadh*er* gudh sändhe mik hit til jorde*ri*k*is* Swa sänd*er* ok jak idh*er* kringo*m* alla werldena ok m*ädh* thy sama ordhena blästhe han m*ädh* sino*m* andha j ther*a* anlite ok sagde til th*e*m swa taghin til idh*er* th*ä*n hälga andha hwem j forlatin ther*a* synder the ära th*e*m forlatna Ok huilka mä*n*niskia synd*er* j ath*er* haldin ok j ey wili*n* forlata the äro ok ath*er* haldne ok ey for-latne

2 Ann*ra* wäghna en aff wars h*är*ra kä*n*neswena
som het thomas th*är* sidan kalladis didimus swa
mykit som twäkande th*än* sami war tha ey jnne j
husena m*ädh* th*e*m flerom tha war h*är*ra jhesus
kom j thy si*n*nena Sidan sagde the till ho*no*m
wj sagom wan h*är*ra jhesum tha swarade thomas
th*e*m ok sagde vtan jak ser j hans hando*m* wndena
ept*er* naglome*n* ok kä*n*ner wisselika at m*ädh* mino*m*
fingrom ok jak m*ädh* mi*n*ne hand tager in j saret
ok styngen som han hafde a sidone tha tror jak
ho*no*m ey wara vpstandin aff döda Nw hände th*ät*
swa j atta daga th*är* ept*er* waro apostoli samaledis
jnne stängde som för ok thomas m*ädh* th*e*m tha
kom ok jhesus ath ath*e*rstängdo*m* duro*m* Ok stodh
mith j bland m*ädh* th*e*m ok sagde frid*er* wari m*ädh*
idh*er* th*är* näst talade han till thomasse ok sagdhe
swa Tagh här in j mi*n* saar m*ädh* tin finger ok
besee gra*n*nelika ok skoda mi*n* saar ok mi*na* händ*er*
ok räk fram thina hand j vndena som jak haffu*er*
j mina sidha ok war ekke wantron vtan tron tha
swaradhe thomas thu äst mi*n* h*är*ra ok mi*n* gudh
war h*är*ra jesus swarade ho*no*m ok sagde for thy
thomas ath thu sa mik swa wisselika Tha tror thu
vppa mik än hälga ärw alla the här ept*er* som mik
ey see ok tha stadelika troo mangh a*n*nar järtekne
3 giorde war | h*är*re jhesus j sina kä*n*neswena asyn
huilkin som äro ey all sc*ri*ffui*n* j th*ä*nne bokena
än wisselika är th*ätta* sc*ri*ffuat atj skolin stade-
lika troo at jhesus är liffuand*is* gudz son j hy*m*-
me*r*ike Ok m*ädh* sama trona skolin j haffua eth
äwi*n*nelikit liff j hans hälga na*m*pn

I thessa hälga läst äro naghar tingh märkiande
oss til en andelikin ke*n*nedom Som först är th*ät*
ath war h*är*ra jhesus christus kom in ath ath*er*-
stängdom durom til sina hälga apostolos swa ath
the ey wiste huar ell*er* hurw han in kom holkit
vnd*er*likit tyktis wara j mä*n*niskia atanka än tha
flere hans vnd*er*lika *gär*ni*n*ga dragas till ami*n*nelsse
ok warda ransakade Tha pröfwas th*ätta* ey wara
th*ät* första fram for*e* the and*ra* flere for thy han
war swa mäktog*er* j guddomenom ok dygdogh*er* ath
in koma j et stängt hws Som han war mäktogh*er*
a mothe lika*m*lika nat*ur*ena wägna ath lata sik födha
aff ju*m*f*ru* maria he*n*ne ju*m*f*ru*dom oskaddan aff
th*ä*nne re*n*lika ok äw*är*delika ju*m*f*ru* maria ju*m*f*ru*-
dome sc*r*iff*uer* p*r*op*het*en ezechiel Ept*er* thy ho*no*m
tedd*is* ok teknad*is* aff gudi m*ädh* ena andelika syn
ok liknilsse Ok sagde swa jak war tagin j ena 4
anderlika syn sagde | p*r*oph*et*en ok tykte mik som
jak wändhe mik til th*ä*n wägen Som lagh til portin
ther östarst war a k*ir*kiona ok han war at*er*läster
ok h*är*ra gudh siälffu*er* talade til mik ok sagde
swa th*ä*nne porten skal bliffua äw*är*delika at*er*lykter
Ok aldre vp lätas ok jngen skal th*ä*r in gino*m* ga
for thy h*är*ren gudh är thär siälffuer in gangi*n*
ok skal bliffua äw*är*delika ath*er*lykt*er* Th*ätta* vth
tydis swa j the hälga sc*r*ifft ath ath*er* lykte portin
som aldre skuldhe vpp lätas teknar ju*m*f*ru* maria
som ju*m*f*ru* war for barn byrdh ok j barn byrdh
ok ept*er* barnbyrd Ok siälffu*er* gudz son huiltis
vtj j ix manade ok bliffu*er* nw äw*är*delika ju*m*f*ru*
när ho*no*m j hy*m*me*r*ike ok vppa th*ät* ath jngen

me*n*niskia skal twäka vm the stora nadhena som ju*m*f*ru* maria j swa mattho fik aff gudi Tha haffu*er* war h*är*ra th*ät* openbarat m*ädh* somlikom sinom nadeliko*m* järtekno*m*

mira-culum Th*ät* hände j room j ena k*ir*kia at en jude stodh ok disputerade m*ädh* enom c*ri*stnom mästar*e* ok mothe the hälga t*r*o ok j blandh a*n*nor ärende
5 sagde juden th*ät* omögelik*i*t wa*ra* | Ath war h*är*ra jhesus skulde födas aff ena skära möö mästaren giorde judanom skäll ok liknilsse th*är* vppa th*ät* bästa han kunde ok th*är* ey lankt fran th*är* the stodho tha stodh eth warefr*u* biläte aff sten huggit aff eno*m* hwito*m* alabastro klent ok spät aff sik giort m*ädh* mäst*er*skap Tha th*än* juden fan at han war forwnne*n* ok kunde th*e*m c*ri*stna mästa*re*no*m* jnkte swara wart han wredh*er* ok sagde swa Thu mästa*re* magh sigia huat thu wilt än swa mögelikit är th*ät* ath nogor q*wi*nna ward*er* m*ädh* barn vtan man som th*ätta* sten belätith hafde eth barn j sik Ok gensta*n* ha*n* hafde th*ät* ordit sakt tha böriade th*ät* bilätit warda tiokt vm kringh ok buken syntis stor som a ena haffuand*is* q*wi*nna ok til yt*er*mer skäl hafde bilätit eth silff bälte vm sik Mäth hwilko en godh q*wi*nna hafde hedrat warefr*u* m*ädh* j sino offre Th*ät* sama bältith brasth swnder th*är* som remen war starkast och foll nidh*er* vppa altaret tha jude*n* th*ätta* järteknit
6 sagh loth han sik c*ri*stna ok trodde | sidan stadelika Ath war h*är*ra Jhesus christus war födder aff skära möö ju*m*f*ru* maria behaldno*m* he*n*ne ju*m*f*ru*dom ok oskaddo*m*

thy siger sanctus gregorius swa Ey war th*ät* vnder ath war h*är*ra jhesus kom j eth hws ath ath*er*stängdom duro*m* ept*er* th*ät* han war wppstandin aff döda m*ädh* th*e*m ärafulla likameno*m* Som äw*är*delika skulde sidan liffua ok bliffua odödelikin mädan han till förende m*ädh* sama kroppeno*m* som döö skulde han kom hit til w*är*lde*na* j ju*m*fr*u* maria renlika liffue ok ju*m*fr*u*do*m*e oskaddo*m* han bewiste sik ok odödelikin ept*er* sin vpstandilsse Ok tha m*ädh* handom handelikan och otalelikan vppa th*ät* ath han wilde wisselika latha forstandas sin likama wara th*ä*n sama j mandomsins nat*ur* ok tha bliffua*n*de j större äroo

Nw skulom wj ok märkia th*ät* yt*er*sta som stand*er* scr*i*ffuat j th*ä*nne lästena som är th*ät* ath tha sanctus thomas fan th*ät* wisselika ath war h*är*re Jhesus christus war vpstandin aff döda tha sagde han thu äst mi*n* h*är*ra ok mi*n* gudh | Ok war h*är*ra 7
sagde for thy thu sagh mik trodde thu än hälga ärw alla the so*m* mik ey swa likamlika see ok troo lika väl m*ädh* th*ä*nne ordome*n* giffu*er* war h*är*ra allo*m* jorde*r*ik*is* mä*n*niskiom eth stort hopp Ok ena stora tröst th*e*m som ho*no*m wilia a hand gangha m*ädh* the hälga troo for th*ät* kundhe ey swa wara ath alla the mä*n*niskior wara tha föddha som hälga skulde wa*ra* Ok til hy*m*me*r*ik*is* koma ok ey war hans thime länger här j jorde*r*ike ath bliffua ept*er* guddomsins skipa*n* vtan han mente th*ät* swa ath w*är*ldin hafde än th*ä*r ept*er* nagan längre blifua*n*de alder ok thima th*ät* war Tempus gracie nadena thima ok misku*n*dena j holkom alle gudz wini ok

tiänar*e* koma snarlika til hy*m*me*r*ik*is* swa som ath
eno*m* ginstigh fram fore the s*om* j förramer aldreno*m*
waro ok gudi tiäntha The hafde en langan wägh
mörkan ok wilsama*n* for thy ath hy*m*me*r*ikit war
atherlykt ok häluit*is* mörker hindrade th*e*m swa
8 at the kunde ey wägin fi*n*na ell*er* fram koma | För
än war h*är*ra jhesus fordreff mörkret ok lyste
wägin ok leth vpp portin swa at jngo*m* är nw
wilsampt ath koma tith the so*m* hans wilia göra
ok hans ept*er*dömilssom följa saa sigh*er* han siälffu*er*
ena stadz j the hälga läst Th*än* som mik følger
han gar ey j mörkrena wtan han skal faa äw*är*de-
lika lifsins liws for sik som ho*n*om skal lysa ok
fram leda til hy*m*me*r*ik*is* Ok skulom wj witha ok
granlika märkia ath swa som war h*är*ra Jhesus
christus loth sin hälga appostolum sanctum thomam
känna sin likama ok blodoga vnd*er* j thy si*n*nena
Och stadfäste th*är* m*ädh* throna j hans hiärta och
manga otalika mä*n*niskia hiärta so*m* tha waro föddo
ok th*är* ept*er* skulde födas swa länge so*m* w*är*lden
star Swa lath*er* han än nw hantera ok wighia sin
wälsignade likama vppa altarena j the hälga sac*ra*-
me*n*teno j wins ok brödz formo allom c*ri*stno*m*
mä*n*niskio*m* til andelikith gagn ok nyttho bade
till liff ok siäl som th*ät* stadelika wilia troo ath
9 han är j thy sama | sac*ra*mentena Sander gudh ma*n*
styrande ok radande all tingh m*ädh* gudh fad*re*nom
j hy*m*me*r*ike ok th*e*m hälga andha holk*i*t opta är
befw*n*nit j mango*m* openbarlikom järtekno*m* Mädh
huilko eno aff th*e*m jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh*
j th*ätta* si*n*net

Th*ät* hände j lättogan for än the*ra* konu*n*g hwittot wart c*ri*stin ath twa p*rä*ste en c*ri*sten ok a*n*nor lätnisk*er* som hedin war the wordo trätande ok taladhe the*ra* mellan hwilkins the*ra* mässa Ok ämbäte m*ädh* thes sacramento som huar j sino mässo ok troo plägade wighia ok dyrka ok täkkare ware for gudz asyn th*än* c*ri*stne p*rä*stin sagde sit sac*ra*ment wara hälga*re* Ok th*än* lätniska p*rä*stin sagde sit wara dyrare ok rätfärdogar*e* til täs the wädiade och wilkorade th*ät* bade vppa en eldh ath forsökia the sama sacramenta ok sik siälffua holkin the*ra* rättar*e* waro j the ärinde The lotho vptända en storan eldh ok et stort baall vthe a markena ok jnna*n* täs sagde huar the*ra* sina mässa th*än* lätniske wigde | [10] eth stykke brödh owan vppa ena tiokka bröde som th*ä*r vth aff war skorit ept*er* thy rydzsena troo ok sidh*er* nw än är Ok te*n* c*ri*stne p*rä*sten wigde eth renlikit öfläte ept*er* the hälga k*ir*kio sidwänia nw tha eldhen bran stor ok höger gingo the tith bade m*ädh* sino sacramento Th*e*m följde konu*n*ge*n* ok myk*i*t a*n*nat folk til th*ät* baleth ok elden tha skildis the ath ok gik sin wägin huar thera om eldin ok fiolla a sin knä ok bade sina bönir huar the*ra* ept*er* sina troo Ath g*u*d wilde th*ät* openbara m*ädh* sino*m* järtekno*m* holkin thera rätwisar*e* ware j sino*m* ärendo*m* th*ä*r m*ädh* kastade the bade sit sacramentum j th*än* stora bri*n*nandhe elden Tha sprang th*ät* brödstykkit tes lättogans sacramentum bort w elden lankt vppa marke*na* ok gudz likama lagh th*ä*r qwar j eldeno*m* konu*n*gen ok alth th*ät* hedniska folkith wordo mykit glade Ok wilde gensta*n* kasta th*än* c*ri*stne p*rä*sten j elden

ok sagde ho*no*m ey wara wärdogan ath liffua mädan
11 ha*n* hafde sik th*ä*r til siälffua*n* wilkorath ok | wädiat
Tha badh han konu*n*gen fore hans ku*n*u*n*gxlika äroo
ath han skuldhe vnna ho*no*m liffuit swa lankt ath
eldi*n* war vth bru*n*ne*n* ok sidan göra ho*no*m en
nya*n* eldh ath bri*n*na vtj holkit konu*n*ge*n* ho*no*m
vnte Ok bleff th*ä*r qwar swa länghe nw tha th*ä*n
elde*n* war gra*n*nelika vth bränder tha gik th*ä*n
sama c*ri*stna p*rä*stin til elden m*ädh* konu*n*geno*m*
ok androm flerom ok fu*n*no gudz likama tha hälga
sac*ra*mentit th*ä*r liggiande vppa askona hwit ok
klart helt ok behaldit Tha fiol p*rä*sti*n* a knä ok
sagde sama ordin so*m* sanctus thomas sagde Thu
äst mi*n* h*är*ra ok thu est mi*n* gudh ok togh th*ät*
vpp [mädh] stora wördni*n*gh ok bar th*ät* ath*e*r j
sina k*ir*kio ok j sama gömo ta sporde konu*n*gen
p*rä*sten ath hurw han skuldhe th*ät* forsta th*ät* ena
sprang bort v eldeno*m* ok th*ät* andra bleff th*är*
qwart liggia*n*d*is* Tha swarade p*rä*sten konu*n*ge*no*m
ok sagde swa h*är*re j skolin witha atj ok idart
folk haffui*n* ena troo ok ho*n* är skälffuande ok
rädh for*e* gudhi ok ey fulko*m*lika färdogh En waro*m*
c*ri*stnama*n*na troo är stark ok diärff ok räd*is* huaske
12 eldh ell*er* | watn Th*ä*n som hona m*ädh* gudz kärlek
stadelika halder ok huo som wil fulkomlika troo
ok sik lata döpa ok c*ri*stna epth*er* the hälga k*ir*kio
sidwä*n*ia som wj c*ri*stit folk dyrko*m* han torff ey
frukta fore nagro*m* skadha ell*er* wadha Th*ätta* jär-
teknit rörde konu*n*gsins hw[i]ttotz hog ok hiärta til
ath först tänkia vppa rättan c*ri*stendom til täs
han wart yth*e*rmer stadfäst*er* j throne aff pawano*m*
ok flero*m* k*ir*kio*na* kä*n*nefädro*m* ok lot sik c*ri*stna

ok sit rike En gudz *cri*stin almoga som th*ätta* badhe sagho ok hördo fingho stora*n* gudz räddoga j sit hiärta ok stora jnnelikhet ath til ath hedra th*ät* hälga sac*ra*me*n*tit gudz likama sik til goda löna j hy*m*me*r*ike Th*ät* sama vnne oss gudh fad*er* ok son ok th*än* hälga andha Amen

Dominica secunda etc[ra]

Ego sum pastor bonus, bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis etc[ra]

Lästin so*m* läsin wart j dagh j the hälga ki*r*kia hona besc*ri*ffuar oss sanctus johannes ewangelista aff wars h*är*ra mwnne Ok hans ägno*m* ordom ept*er* thy han taladhe eth sin til sina hälga apostolos ok ärw ordin swa ludande vppa wart mall jak är en goder fähirde ok gömar*e* for*e* thy en godh*er* fä hirdä | sätt*er* vth liff ok siäl for 13 sin äghi*n* far ath the skola ey for willas ell*er* bort tappas än th*än* man som legder är at wakta faren ok ey ägh*er* th*e*m siälffu*er* Tha han seer vlfwen koma tha flyr han bort ok vlfwen g*ri*per th*e*m ok stänker th*e*m bort huart fran andra jak är en god*er* fähirda ok fara göma*re* for thy jak kä*n*ner all min faar ok the kä*n*na väl mik Ok swa som gudh mi*n* fad*er* kä*n*ner väl mik ok jak känner ho*no*m swa sätter jak mit liff ok mi*na* siäl j dödin for*e* mi*n* faar Jak haffuer än a*n*nor faar the som ey äro aff th*ä*nne fara hiordena Ok th*e*m bör mik fram leda swa som är vppa hy*m*me*r*ikis wäge*n* ok the skola höra mi*na* röst ok lyda mi*na* radhe so*m* är *g*udz ke*n*nedomber ok th*ä*r m*ädh* vppa th*ät* yt*er*stha skal th*ät* alth wara en fara hiord ok eth

fara hws Th*ät* är swa vnd*er*standa ath en *cri*stin
t*r*o skal warda ow*er* alla w*är*ldena for än doma-
dagh*er* skal koma etc[ra]

I th*ä*nne hälga läst äro mangh tingh märkiande
14 oss til en andelikin kännedo*m* som först är | th*ät*
ath war h*är*ra jhesus vmgangande war j jorde-
*r*ike m*ädh* sino*m* mä*n*niskiom liknade sik widh en
fara hirda Ok kallade mä*n*niskio*na* sin ägin faar
ok sina ägna hiord for*e* sina älskelikhet skuldh th*ätta*
giorde han fore triggia handa dygd skul ok ämbethe
som huar en godh*er* tron fä hirda gör widh si*n* faar

Th*ät* första är the dygden ath tha nagat aff
hans faar är bort tappat tha söker han gra*n*nelika
th*är* ept*er* til tes at han finder th*ät* j gen ok vppa
th*ät* ath th*ät* skall ey mera forwillas fran ho*no*m
j trango*m* ell*er* j mörka stighom Tha lägg*er* han
th*ät* vppa sina axla ell*er* sina härda ok bär th*ät*
ath*er* til te andra faren j gen moth th*ätta* bort-
tappade fareth ok wilsa*m*na liknas osla mankönit
ok fawidzka adam ok ewa ok the*ra* afföda huilkin
diäflin hafde forwilt m*ädh* sino*m* forrädilso*m* Swa
ath mä*n*niskion war bort tappat fran samwarw ok
kompa*n*skap j hy*m*me*r*ike th*är* ho*n* war tilskapat
kallat ok skikkat swa at hon war alstingx galin
ok wildh wordin swa som eth faar j diäfwlsins
15 mörkre Ok | blinde ok j w*är*ldena tranga osald ok
ginwärdo Tha giorde gudz son aff hy*m*me*r*ike war
h*är*ra jhesus som en goder ok tron fähirdä gör
th*är* jnkte wilde tappa bort aff sino ok lösthe
mä*n*niskio*na* som skapat war ept*er* gudz ägna bi-
läte ok skapilsse Thy sökte han ept*er* he*n*ne for-

tappade siäll j sino*m* mando*m* bliffua*n*de vppa xxxiij aar m*ädh* stora mödho ok ärfwode j hung*er* ok torst j köldh ok frost til täss han fik blidhkat människio*na* ok fan hona ath*er* j misku*n*dena sköthe Ok bar hona vppa sino*m* härdom ok axlom tha han hängde a korssena ath*er* in til sina hiord th*ät* er j änglana kompa*n*skapi j hy*m*me*r*ike th*är* hon war förra tappat bort fra*n* for*e* första foräldra*na* adams ok ewa syndh skuldh Vm th*ä*nne nade*na* badh p*r*oph*et*en dauid wan h*är*ra ok sagde swa O h*är*re gud jak far willer ok galin som eth bort tappat faar bidh*er* jak tik ath thu sök ept*er* mik som tin tiänar*e* är th*ä*nne p*ro*phetans bön som han bad äy ath enast fore sik vtan a alla w*är*ldena wägna hona hörde war h*är*ra jhesus tha han |[16] tolde dödin vppa korssit Th*ät* at mä*n*niskio*n* skulde ey bliffua fortappat som han swa ärlika hafde skapat thy sigh*er* sanctus bernardus oss allom swa til ept*er*-dömilsse O gode jhesu christe mera till bör mik tik loffua ok ära for th*ät* at jak war ath*er* löster m*ädh* thino*m* hälga dödh fran hälwithena än for th*ät* ath thu leth mik dödelikin födas til w*är*ldena for thy th*ät* hafde mik ey stort ganglikit wa*r*it ath liffua j enom forgänglikom thima ok j ena stakkota stwndh vm jak ey hafde warit ath*er* löster swa at jak matte hy*m*me*r*ikit fortiäna Ok th*är* äwerdelika liffua ok nw mäda*n* wj syndoga människior th*ätta* forstam ath war h*är*ra jhesus haffu*er* swa stora mödha tolt ok ärfwode haft for oss för än han kom oss ath*er* vppa rätta wägin som ledh*er* oss til hy*m*me*r*ik*is* Tha skola wj ok gärna nyttia thima*n* ok os ey framdelis forswma ept*er* thy sanctus

paulus radh*er* oss ok sigh*er* Skyndho*m* oss snarlika in gaa j the äw*är*delika rona in till hy*m*me*r*ikis
17 th*ätta* sama radh*er* os ok sanctus bernardus | ok sigh*er* swa Mä*n*niskia wägin är tik lang*er* ok liffuit stakkot wil thu fram til hy*m*me*r*ikis tha böria bittida til ath gaa j bätringhena wägh for thina synda j dygdelikom g*är*ni*n*gom här a moth göra manghe thy wär the som trösta vppa lankt liff Ok synda th*ä*r vppa diärflika ath han skal fa länghe liffua ok wil vppa th*ät* yt*er*sta göra sin sc*r*iptamal ok sin bätringh ok weth ey täs hälder huat nadh han är wärder faa aff gudi til nagha*n* godan ell*er* fruchtsa*m*lika*n* angh*er* for*e* the*ra* syndh*er*

mira-culum Th*ät* star eno*m*stadzs sc*r*iffuat j ena ept*er*dömilsse ath th*ät* hände eth sin ath en goder vngh*er* ma*n* ok gudlikin fik see en diäffwl ok talade til ho*no*m ok spordhe huar hans fad*er*s siäl war stadh Diäflin sagdhe hona wa*ra* fordömdh m*ädh* sik j häluite ma*n*nen sagde th*ät* wil jak ey troo for thy ha*n* fik skäl ok sc*r*iptamall vppa th*ät* ytersta for än ha*n* bleff dödir Tha swarade diäflin tw magh swa sent a mothe natte*na* göra thina maltit at tik wärk*er* ok swid*er* j alla*n* anna*n* dagin
18 | th*är* äpt*er* swa giorde ok thin fad*er* alth aff sent sin sc*r*iptemal Ok ogude*li*ca m*ädh* jngom kärlek vtan nödder ok trängder aff tik ok flero*m* sino*m* wino*m* ok hafde th*ät* hälder latit än han hafde th*ät* giort thy wärker ho*no*m äw*är*de*li*ca ok swidh*er* jhäluite

Thy är radelikit ath mä*n*niskion synda ekke diärfuelika vppa the syndena vtan haffui hälder j daglika ami*n*nelsse the syndh*er* hon giort haffu*er*

ok wakta sik framdelis for thöm for thy sanctus gregorius sig*er* swa i sino*m* kä*n*nedome Syndena daglika ami*n*nelsse *mädh* gudz räddoga j hogeno*m* *thät* är dyghdena fulkomlikin göma j hiärtana

Th*ät* war en goder ok gudlikin mwnker som het abot zeno th*ä*n sama gode ma*n*nen gik eth sin j mällan twa köpstädh*er* vm somare*n* tha solin skin aldre hetast ok mäst hit södh*er* j landit so*m* han war tha stadder Tha kom han gangande til en storan trägardh huar mykin äpple waro wägxt ok ho*no*m mykit törste ok hu*ngra*de tha badh han sin vngabrod*er* som ho*no*m fölgde ath kliffua in j trägardin Ok tagha th*e*m nagat aff th*e*m äpplome*n* holk*i*t han ok *gär*na|wilde göra Tha wart abb*ote*n 19 tänkiande th*ä*r vppa ath th*ät* war syndh ath taga annars ho*no*m owitand*is* th*ä*r fore badh han th*ä*n vngebrodre*n* fara vth aff sino*m* klädom ok standa naghra stwnd j solskene*na* ok pröffua vm ha*n* formatte th*ät* länge tola holkit th*ä*n vnghe ma*n*nen ey torde latha vthan giorde ept*er* abbatens rade Nw tha han hafde nagra stwndh standit j heta solbrä*n*nano*m* tha böriade han sik kära ok sagde sigh jngaled*is* formagha th*ä*n hetan lidha vtan badh abb*ote*n vm loff ath föra sik ath*e*r j sin kläde Tha sagde abb*ote*n mi*n* kär*e* so*n* mädan thu magh ey lidha th*ä*nna solina hita j ena litla stwndh hurw mykit är oss tha hardare ath lida ok tola häluit*is* eldh ok pina som vslom syndaro*m* star for*e* ok enkannelika the som a*n*nars mans tagha ok behalda thy gör wäl kär*e* son ok kasta ath*e*r j trägarde*n* all the äpple Som thu th*ä*r togh mädhan the höra

andro*m* till ok tolom helder nagan litin torst ok hwng*er* swa länge wj komo*m* fram j köpstadin än wj syndom mothe gudhi ok tagom th*ät* ey wj wito*m* ey hwem wj skolom th*ät* ath*er* giffua ell*er* lika for*e* 20 göra th*ä*nne | tankan som th*ä*nne rätwisa abb*ote*n hafde til bör huaria rätwisa c*ri*stna mä*n*niskio haffwa Swa ath hon betänkia sin siäla wadha till förende ath m*ädh* storo*m* räddogha for*e* gudz harda dome ok hurw otolikit th*ät* är ath warda fordömdom til ath tola pino m*ädh* diäflo*m* j hälwithe for*e* syndena skuldh for vthan ändha här jnna*n* forwarar oss p*ro*ph*et*en ysaias ok sig*er* sa Huilkin aff idh*er* jorderikis mä*n*niskiom är swa stark ath hon tröst*er* sik til ath byggia ok bliffua j swälgande eldeno*m* vtan skadha ok äw*är*delika brä*n*nande

Nw th*ät* andra ämbetith ok dygde*na* som en goder hirda gör widh sin faar th*ät* är ath tha han haffu*er* th*ät* willsama fareth ath*er*fangit gömer ha*n* th*ät* tess bäth*er* Ok haffu*er* th*ät* altidh for*e* sino*m* ögom vppa th*ät* ath th*ät* skal ey a*n*nar tidh tappas ell*er* bort skingras swa gör ok war h*är*ra jesus christus widh*er* oss jorde*r*ik*is* mä*n*niskior hälst widh th*e*m hans budordh göma ok ho*no*m trolika tiäna swa sigh*er* han siälffu*er* mädh*er* p*ro*phetano*m* dauid Min 21 öghon haffu*er* jak vppa the jorde*r*ikis män | som trologha ära ath bewara th*e*m ok göma Swa ath the skola koma til sätis m*ädh* mik j hy*m*me*r*ike ok for*e* thy radh*er* oss sanctus petrus apostolus ok sigh*er* swa Ödmiwkin idh*er* g*är*na vnder gudz wäldogha hand vppa th*ät* ath han skulde idh*er* vphögia til hy*m*me*r*ikis tha han söker jorde*r*ike m*ädh*

sino*m* rätwisa dom ok sättin alla idhra*n* vmsorg ok akth til ho*n*om for thy han haffu*er* tik i sina wakt ok göma Th*ä*nna sama sina granna wakt ok göma haffu*er* war h*är*ra openbarath m*ädh* somliko*m* sino*m* järtekno*m*

Th*ät* hände j en sin ath en rakar*e* offu*er*gaff sina handa g*är*ningh ok slogh sik j eth sälskap m*ädh* strokröffwarom ok giorde mykit illa som the flere tha hafde han til sidwänia ath han las ok hedrade gudz fäm vndh*er* huan dagh m*ädh* fäm pater noster Ok fäm aue maria tha vm sidh*er* wordho the röffuarena alla gripno ok dömde til dödin epth*er* the*ra* g*är*ni*n*gom vthan th*ä*n ena rakaren han vnkom han wilde sik ey än tha skillia widh syndena vtan sagde swa widh sik enan Jak wil nw böria til ath stiäla ok see til vm th*ät* wil mik bätre lykkas jak kan pröffua |Ath war h*är*ra ser th*ät* äy swa gra*n*nelika som th*ät* 22 jak haffu*er* röffuat for thy th*ä*r gar ey swa mykit bulder ell*er* ropp aff j blandh almogan han giorde som han hafde tänkth ok sakt Ok stall allastadz th*ä*r han kundhe täs bekoma nw vm sidh*er* stal ha*n* en fetan gwmar ok bar han hem j sit härberge tha mötthe ho*n*om war h*är*ra jhesus j en vngx mans like Ok badh ho*n*om vm tiänist ok sagdhe wilia wara hans hulder ok trogen tiänar*e* tha swarade tiwffue*n* ok sagde wil thu wa*ra* mik löns goder ok trogin tha wil jak tik ana*ma* for*e* mi*n* swen ok th*ä*r m*ädh* fölgd*is* the ath hem j hans härbärge Tha sagde th*ä*n rakare*n* framdelis mer mädan thu wil wa*ra* mi*n* swe*n* tha wil jak raka aff tik alth haret Swa ath thu skalt altidh wara skalloth*er* swa

mira-culum

väl som jak ok jak magh kä*n*ne tik bade j mörkre
ok liwse nw tha han rakade hans har vm kringh
howodit tha fan han thu ögon widh huart hans
öra Ok thu bak j nakkano*m* han vndrade th*ä*r stor-
lika vppa ok sagde huat ma*n*ne est thu hwi äst
thu swa vnd*er*lika skapadh*er* m*ädh* th*ä*nna mangha
23 | ögomen Tha swarade war h*är*ra ok sagde jak är
th*ä*n som alla stadz seer bade vpp ok nidh*er* j
sänder öster ok wästh*er* nor ok söder j mörkre ok
liwse Swa väl seer jak ath thu stiäl som thu
röffuade ok th*ä*r m*ädh* hwarff han bort w hans
ögnsyn th*ä*n fatiga syndar*e*n wart betänkiande m*ädh*
sik ok kundhe väl pröwa ath war h*är*ra for hans
bästa hafde tedh sig ho*n*om j tolka mans liknilsse
Thy togh ha*n* bätringh for*e* sina synd*er* m*ädh* ang*er*
ok jdrogha j rättom sc*ri*ptamalo*m* ok tiänte gudi
tess ytermer swa länge han lifde vm th*ä*nna gra*n*na
wars h*är*ra ögn syn ok vm kringh skoda*n* talar ok
sc*ri*ffuar wisaste k*ir*kio*na* ke*n*nefadh*er* wars h*är*ra
ögon ok til syn äro mykit liwsar*e* än sole*n* vm
kringh skodande vppe ok nidrä ok alla mä*n*nisk-
iona wäga ok vmgango Ok alla hiärta lönlika porta
vthan ok jnna*n*

nw te thridia dygd som en gode[r] hirda
giorde wid sin faar th*ät* är ath han leder th*e*m
tith som gräsit är nogh ok skipar th*e*m thera föda
Swa gör ok war h*är*ra jhesus han giffu*er* allo*m*
24 the*ra* födha ok bärni*n*gh bade likamlika föda | til
kroppen Ok andelika födha till siäle*na* aff likam-
likan födha sigh*er* ok witnar p*ro*ph*et*en dauid swa
sig*iande* Gudh alswaldogh*er* är th*ä*n som allom

kötslikom *creaturum* giffu*er* sina födha ok bärni[n]gh nw the andelika föda til mä*n*niskio*na* siäl hon är mangfallelikin aff gudz miskundh ok nadh Ok enka*n*nelika är hans välsignade likame oss giffui*n* ok skipadh*er* til wara siäla äw*är*delika oppe j hymmerike allom th*em* som m*ädh* stadelik troo ok gudelika ödmiwkt Ok vtan dödelika synd*er* ho*no*m w*är*delika tagh*er* ok nöth*er* swa sagde war h*är*ra jhesus siälffu*er* j the hälga läst Huar som äth*er* mi*n* lika*ma* ok drikker mith blodh han haffu*er* äw*är*delikit liff bliffuande j sik thet sama vnne oss gudh allo*m* Amen

Dominica tercia

Modicum et non videbitis me et iterum modicum et jam videbitis me etc[ra]

Lästin so*m* läsin war j dagh aff sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffu*er* oss sanctus Johannes ewangelista Ok är swa warda*n*de war h*är*ra jhesus christus talade til sina kä*n*neswe*na* ok sagde swa här ept*er* j nagra litla stwndh skolin j mik see for thy jak faar ather vp til hy*m*me*r*ikis til mi*n* fad*er* tha taladhe the hälga appostoli sina mellan Ok sporde huar a*n*nan ath huat är th*ät* han sigh*er* oss aff the lisla stundena th*är* wj skolom ho*no*m ekke see Ok framdelis skulo wj han nagra litla stundh see for thy han far op til sin fad*er* huat mon th*ät* wa*ra* ath han sigh*er* oss aff the litla stundena ey wito*m* wj huat han nw sigh*er* war h*är*ra Jhesus christus forstodh th*ät* wäl at the wilde ho*no*m spöria ath tha talade han til th*em* ok sagde Spörin

j th*ä*r ept*er* idh*er* j mällan at jak sagde aff the litla stwnde*na* som j skulin mik ekke see ok aff the litla stunde*na* som j skuli*n* mik ath*er* fa see wisselika sigh*er* jak idh*er* j skulin sörgia ok grata ok wärdin skall sik glädia j skulin bedröffuas än idh*er* bedröfuilse skulo idh*er* wändas j ena äw*är*de-*li*ca glädi Q*wi*nna*n* tha hon födh*er* barn tha är hon stadh j storo*m* bedröffuilsso*m* for thy hänne thima är tha komi*n* ok tha hon haffu*er* barnit föth tha mi*n*nes hon jnkte til sina nödh som hon hafde for*e* the glädhina at ho*n* haffu*er* föt ena mä*n*niskio hit til jorde*r*ike Swa är ok vm jdhra*n* sorgh nw skulin j sörgia for*e* mi*na* skuld än här näst skal jak idh*er* see ok id*er* hiärta skula glädias ok the sama glädina 26 skal idh*er* | jngen man ku*n*na fortaga Tässen ordin so*m* war h*är*ra jhesus talade j th*e*m thimano*m* the lydde enka*n*nelika til hans kä*n*neswe*na* so*m* tha waro likamlika vm ganga*n*de m*ädh* ho*no*m ok tha äro the besc*ri*ffne til ami*n*nelsse allo*m* gudz c*ri*stna almogha m*ädh* liknilssom sigia til andelike*n* ke*n*ne-dom th*ät* hände j nagan tidh til förendhe for än han lot sik fangha ok pina til dödin ath han tässen orden sagde Ok sa*n*nad*is* genstan th*ä*r ept*er* tha han war nidh*er* aff korssena tagi*n* ok jordader th*ät* war tha j thu dygn ok oppa th*ät* tridia at the ho*no*m ey sago huaske dödan ell*er* lifuand*is* Nw th*ä*r ept*er* ath han war sta*n*din vpp aff dödha tha tedde han sik th*e*m wisselika ätande ok drikkande m*ädh* th*e*m swa ath the twäkade th*ä*r jnkte vti ath han war jo th*ä*n sama som the förra vm gingo mädh*er* Thera h*är*ra ok mästa*re* sander gudh ok man j enne persona, ok th*ä*n thima*n* warade j xl

daga til täs ath han for vpp til hy*m*me*r*ikis the ordin waro thöm hälga apostolis oku*n*nogh ok wilsam til täs th*ät* war alth swa sket Som war h*är*ra tekn- ade m*ädh* sino*m* ordom ok sidan ept*er* stora sorgh ok stora*n* grat | Som the hafde haft j hans franwaru 27 fingo the ath*er* ena stora glädi ok eth stort hop ath the skulde warda äw*är*delika vmganga*n*de m*ädh* ho*no*m j hy*m*me*r*ike for thy the mi*n*tis vppa the ordin ok goda loffua*n* som th*e*m förra war loffuat Ept*er* thy sc*r*iffuat star aff th*e*m ordo*m*me*n* enastadz j the hälga läst Huar som mik trolika tiänar j jorde- *r*ike ha*n* skal fölia mik til hy*m*me*r*ik*is* ok huar som jak är th*är* skal ok mi*n* tiäna*re* äw*är*de*li*ca bliffua när mik Ok skulom wj witha ath swa som war h*är*ra giorde tha likamlika widh sina kä*n*neswe*na* j thy si*n*nena swa gör.han ok än nw andelika m*ädh* si*n*ne nadh Ok forlath*er* m*ädh* sino*m* wino*m* ok tiänaro*m* j swa matta än thy han giffu*er* sit toll til ok fordragh th*är* til ath lida nagra plago ok dröfwilse till kroppe*n* tha är han när m*ädh* si*n*ne gud*eli*ca makt ok bewarar th*e*m oskadda til siälina

Th*ät*ta war pröffuat j eno järtek[n]e som sc*r*iff- uas ok sigx aff sancto anthonio huilkin som en god*er* ok rätwis abbate war j eno clostre ok tiänte gudi daglika ok gladelika m*ädh* allo*m* dygdeliko*m* g*är*ni*n*gom Ok for thy ledh han stor diäfwlsi*ns* | frästilsse Thy hände th*ät* entidh swa at han hafde 28 lakt sik til ath soffua a eno*m* k*ir*kio garde tha komo mangha diäfla til ho*no*m ok plagade hono*m* hardelika swa ath hans swen formatte ho*no*m m*ädh* stora nödh tädan ledha ok bära Nw th*är* ept*er* tha

miraculum

han wart nagat helbrögda tha gik han at*er* ath läggia sik vppa th*ä*n sama stadin th*ä*r koma ath*er* manga diäfla rytandhe som andra gry*m*ma tiwra ok starke Ok pinto ok plagade ho*no*m m*ädh* sino*m* huassa horno*m* til täs han hafde när bliffuit döder ok th*ä*t war vm mörka nattena tha vm sidh*er* kom eth liust skin ow*er* ho*no*m swa som eth solskin ok for thy skinena flyddä alla diäflana bort fran ho*no*m Th*ä*r m*ädh* forstodh han ath war h*är*ra jhesus christus war th*ä*r när ho*no*m m*ädh* sino*m* nadom tha talade han som sc*ri*ffuit star aff hans ordom Huar wast thu gode jhesu christe hwi halp thu mik ey för, tha swarade ho*no*m war h*är*ra ok sagde jak war här när tik än tha jak tedde mik ey för For thy mik lyste tik see vppa th*ä*nna starka
29 stridhena | Som thu hafde m*ädh* diäflome*n* ok forwan th*e*m m*ädh* thina starka troo ok tolamode j huilka thu giorde mik eth rätwist widh*er*gäld a mote the plago ok pino som judana mik giorde Ok jak toligha ledh for*e* thina skuld ok alla w*är*ldena här jnna*n* loth war h*är*ra oss forstanda ath huar jord*e*rik*is* mä*n*niskia är wärdskyldog til ath lida frästilsse ok dröfwilse fo*re* hans skuld mädan han gaff sik siälfwiliandis til ath lidha pina ok plaga for wara skuldh Th*ä*r vth aff sigh*er* sanctus gregorius j sino*m* kännedom En troen ok god*er* läkare han d*ri*kker förs aff the karena ok drykkeno*m* för än ha*n* giffu*er* th*e*m siwka vppa th*ä*t ath th*ä*n siwke skal ey rädas ell*er* styggias for nagro*m* forgiptilsso*m* ell*er* större krankhet Ok th*ä*t war h*är*ra loth sina wina tola ok hälgha män tola dröfwilsse ok w*är*ldena ginwerdo th*ä*t war ey for thy

ath the hafde sik forbrutit vtan th*ät* skedde synd-
ogom män*n*iskiom til ept*er*dömilsse vppa th*ät* ath
the j sina synda bätringh skula betänkia the*ra*
ärfwode ok tolamodh Ok ey lata sik til ath ledas
widh*er* ell*er* falla j nagat wa*n*|hopp Thy radh*er* oss 30
sanctus gregorius j sino*m* kennedo*m* ok sigh*er* swa
Wj skolom betänkia wara hälga forfädra ärffwodhe
ok dröffuilse som the for*e* gudz skuld tolde Tha
är oss ey alth off hart ell*er* twnkt ath tola gudz
hämpd ok näfst so*m* han lat*er* oss widh*er*fara for*e*
wara synd*er* j th*ä*nna w*är*lde*na*, här vth aff sigh*er*
sanctus Augustinus j sino*m* kennedom O hurw stor
g*u*dz miskundh är ok hans milhet widh*er* os synd-
oga män*n*iskior for thy han lath*er* sina hälga ma*n*na
lön ok forskullan warda oss for*e* hiälp ok siäla gagn
for thy han pröffuade th*e*m ok lot befinnas the*ra*
staduchet som han giorde Th*e*m loth han ok be-
dröffuas ok dräpas til kroppi*n*, at ha*n* m*ädh* the*ra*
tolamodh ept*er*dömilsse skulde sanka wa*ra* siäla til
sik The pino ok plago wildhe han j swa matta latha
warda oss til gangne, war h*är*ra lath*er* ok ske sino*m*
vtwalda wino*m* sorgh ok dröfwilsse for va*ra* vsla
forba*n*nade syndar*e* skul Som ilhärske ärw j synd-
ena for thy the höra ok forstanda ath hälgamän
lida tolka nödh ok war h*är*ra kastar sina plagha
vppa th*e*m ta magha the pröffua hurw rätwislika
th*e*m star | for*e* til the*ra* siäl ath pinas ok plagas 31
for*e* thera fula misg*är*ni*n*ga ok synda, swa siger
sanctus gregorius j sino*m* kä*n*nedom O h*är*ra gud
jak skod*er* j mino*m* hog ok tanka th*ä*n hälge *pro*-
ph*et*en sitiandhe ok förfalnande j sino*m* krankdom
Johannem baptistam hwngrande j yknena Sanc-

tum petrum hängiandhe vppa korssena, th*ä*r m*ädh* pröffuer jak hurw thina owiner pinas rätwiselika j häluite mädan thina älskelika wini lidha tolka pina ok plago j jorderike

Nw th*ät* yt*er*sta j lästena star sc*ri*ffuat skolom wj granlika märkia ok til ami*n*nelsse tagha so*m* är th*ät* ath war h*är*ra sagde til sina hälga appostolos Jdra glädhi som idh*e*r är for*e* skipat ok til reth j hy*m*me*r*ike, hona skal idh*e*r jngen jorde*r*ik*is* män*n*[i]skia kunna fortagha Th*ä*nne ordin skola swa forstandas ath wiliom vi astwnda ath koma til hy*m*me*r*ik*is* m*ädh* gudz kärleke ok fulkomlika akth, tha är jnkte th*ät* wärslikit hinder till som oss kan formena ffor thy än tha nagar grymber man drap*er* kroppi*n* tha är jo siälin niwtandhe ath sino*m* goda wilia ok alla sina dygdelika g*är*ni*n*ga ok rätwisa som ho*n* haffu*er* giort swa sigh*er* p*ro*ph*et*en salo-

32 mon Är th*ät* swa | ath ens rätwis mans dagha warda ho*no*m stakkota giorda ok forhindrada m*ädh* dödenom Tha är han ey tes sidh*er* j äw*är*delika roo i hy*m*me*r*ike tässin ordin giorde war h*är*ra skälige*n* ok sa*n*nade th*e*m opinbarlika j eno järtekne som sc*ri*ffuas ok sigx aff hans hälga apostolis sancto petro Ok sancto paulo th*ä*r m*ädh* will jak lykta mi*n* ordh j th*ätta* si*n*net

mira-culum

Th*ät* hände th*ä*n tidh the prädikade bade j room te hälga t*r*o ok lärde fawidzkom wägin til hy*m*merik*is* ok j bland a*n*nor ordh tha sagdo the at alla the som dödin tolde for*e* gudz skuldh ok the hälga t*r*o the skula fa eth äw*är*delikit liiff j hy*m*me*r*ike Tha loth hedniska keisare*n* nero th*e*m g*ri*pa ok

sagde swa jak skal lata tagha aff jdh*er* th*ät* liffuit
j haffui*n* nw ok seen sidhan till huar idh*er* giffu*er*
nagat a*n*nat liff j gen Tha swarade sanctus paulus
ok sagde vppa th*ät* h*är*r*e* keys*er* ath thu skal troo
ok witha ath war h*är*ra ok mästa*re* haffu*er* makt ok
waldh at giffua os et äw*är*delikit liff j hy*m*me*r*ike
Tha thu haffuer oss dömpt ok latit oss dräpa som
thu haffu*er* nw tänkt til wiliom wj ath*er* koma til
tik liffua*n*d*is* | huilkit ok swa skedde Tha sanctus 33
petrus war korsfäst*er* ok bleff döder a korssena ok
sanctus paulus wart hals hugge*n* tha sagh th*ät* mang
gudhlikin mä*n*niskio som täs war wärdh ath the
huldo sik til saman Ok gingo ath*er* in gino*m* portin
in j romar*e* stadh ok swa frä*m*mer mer in pa
keysarens neronis palacium ok in for*e* ho*n*om ath
stängdom durom th*är* han sat a sino*m* stoll ok
sagdo til ho*n*om See nw h*är*ra keysar här ärom
nw wj liffua*n*d*is* som wj tik förra sagdom ok loff-
uado*m* wänt än ath*er* vsal ma*n* aff thina want*r*o ok
t*r*o än nw ath war h*är*ra jhesus är mäktog*er* ath
giffua eth äw*är*delikith liff allom th*e*m som th*ät*
wilia w*är*delika fortiäna Th*än* diäfwlslika keis*er*en
wart tha swa wred*er* ok galin ath han j stora*n*
harm ept*er* diäfwlsins jnskiutilssom sprangh nider
aff sino fäste ok nidh*er* for mwren swa at en pale
gik ho*n*om stragx gino*m* liffuit ok bleff död*er* m*ädh*
ena ondha ok forba*n*nade ä*n*dalykt Ok the twe
appostoli pröffuas nw wara sa*n*nelika ok äw*är*de-
*li*ca liffua j hy*m*me*r*ike m*ädh* waro*m* h*är*ra jhesu
christo Tit ath koma th*ät* vnne oss allom gudh
fad*er* son ok th*än* hälga anda Amen

Dominica iiij

34 VAdo ad eum qui me misit et nemo interrogat quo vadit Johannes etc^{ra}

Lästin som läsin war j dagh aff sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffu*er* oss sanctus johannes swa ludande vppa wart mall war h*är*ra jhesus talade til sina kä*n*neswe*na* ok sagde swa jak gar ath*er* til ho*no*m som mik hit til jorde*r*ik*is* sände Ok jnge*n* aff idh*er* torff täs widh*er* ath spöria mik ath huart jak far än for thy ath jak saa talar widh idh*er* tha weth jak th*ät* wäl ath en stor sorgh ok bedröffw[e]lsse skal vp fylla jdarth hiärta tha sigh*er* jak idh*er* alla sa*n*nindh Ath th*ät* är stor nytta ath jak far likamlika fran idh*er* ware th*ät* swa ath jak for*e* ekke fran idh*er* tha kome ekke hogswalare*n* th*än* hälga andha til idh*er* Nw mädan jak faar fran idh*er* tha wil jak idh*er* han sända ok tha han komb*er* tha skal han straffua w*är*lde*na* for*e* synd*er*ner so*m* mä*n*niskio*n* haffu*er* giort ok for*e* rätwisona som ho*n* haffu*er* forswmat Ok for dome*n* som the siälffwiliand*is* haffua fortiänt til the*ra* siäl for*e* syndena skul ok thy sagde jak ath han skal straffa w*är*lde*na* fore syndena for thy mä*n*niskio*n* trodde äy stadelika vppa mik Ok thy for rätwisona ath jak far nw vpp til mi*n* fadh*er* j hy*m*me*r*ike ok thy for domi*n*, ath w*är*lde*na* höuidzma*n* diäflin är
35 nw fordömd*er* | ok forw*n*nen Mang a*n*nor ärende til bör mik widh idh*er* ath tala ok idh*er* lära än j thetta si*n*net formagin j ey mera beg*r*ipa ell*er* til mi*n*nes dragha än tha th*e*n rätta sa*n*ni*n*dena then

hälga anda han komber Tha skal han jdh*er* känna rätta sa*n*nindh aff allo*m* tingom ey thy talar han enast aff sik siälffua*n* vta*n* han skal tala (th*ät* han hörer aff gudi mino*m* fad*er* ok koma skulande ände skal han idh*er* buda ok opinbara han skal ok hedra mik ok ära j w*är*ldena ffor thy han haffu*er* th*ät* aff mino*m* wilia som han skal id*er* ku*n*nokt ok witerlikit göra

I Tessa hälga läst äro nogor tingh märkiande oss til en andelikin kä*n*nedom som först är th*ät* ath war h*är*ra jhesus sagde sik wara sändan aff gudhi sino*m* fad*er* hit nidh*er* til jorde*r*ikis J huilkom ordom han bewiste sins mandoms ödmiwkt swa som görandhe sik til en vnderdana än thy ath han mäktoger är m*ädh* fad*re*nom j alla guddomsins walle swa sagde han siälffu*er* enestadz j the hälga läst Jak ok mi*n* fad*er* j hy*m*me*r*ike ärom alth eth j wilia ok walde ok han wildhe sik här ödmiwka j jorde*r*ike th*ät* giorde han oss till ept*er*dömilsse ept*er* the ordin ok radhe som wise p*ro*ph*ete*n salo-
mon sigh*er* | Thes större thu äst mä*n*niskia j nagra 36
gudhz nadh likamlika ell*er* andelika täs yth*er* mer skal thu tik ödmiwka j allom ärendom th*ät*ta radit bör oss tagha ok th*är* ept*er* göra mäda*n* wj hörom ok forstam j the hälga sc*r*ipt Ath gudh siälffu*er* wilde sik ödmiwka for*e* wa*ra* skul här til radh*er* oss en k*ir*kio*na* kä*n*nefad*er* ok sig*er* swa Mädha*n* th*ä*n högxta gudin wilde ödmiwkast wardha hwi wil thy mä*n*niskio*n* som swe*n*nen ok trälin är koma til hy*m*me*r*ik*is* m*ädh* högfärdh ok wärldzins käte,

oppa th*ä*nna w*är*lslika sina ödmiwkt tänkte en fatigh synd*er*ska holkin war h*är*ra gaff sina nadh*er* j ena p*rä*dica*n* Ath hon fik ang*er* ok idroga fore sina synder huilkin til förendhe war en lös farändä q*wi*nna the sama q*wi*nna*n* wart angra*n*dhe ath hon nagan tidh hafde brutit mothe gudhi Ok hon gik in j ena k*ir*kia th*ä*r mangh biläthe ok altare waro ok badh sina ödmiuka böner alla stadz ath gudh wilde he*n*ne forlatha sina syndh*er* tha vm sidh*er* fik hon th*ä*r se varef*ru* biläte vppa eth altar*e* m*ädh* eth litit kors biläte j sino*m* fampne som k*ir*kiona sidwänia är Tha tänkte hon widh sik enlika jak haffu*er* thy wär swa skamlika ju*m*-
37 f*ru* maria mothe brutit j mina | fula liffu*er*ne Ath jak tor ey hänne bidhia vm nadh*er* ok ey är jak täs wärdh at lata mik til hä*n*ne än jak weth forsanth aff nat*ur*likom skälom ath sma barn latha sik raskelika bidhia ok lukka Ok th*ä*r m*ädh* gik hon fram for*e* varaf*ru* altar*e* ok badh war h*är*ra jhesus for sins bar[n]doms skull forlata sik sina synd*er* tha fik hon see ath th*ät* litla wars h*är*ra bilätit loth sik fram bort w mod*re*na sköthe ok räkte bada sina arma ok händ*er* til he*n*ne Sa som teknande sik th*ät* j liknilssom ath han forleth he*n*ne alla sina syndh*er* ok wilde ho*na* ath*er* tagha j sin winskapp Th*ä*r ept*er* gik the q*wi*nnan til sc*ri*fft ok giorde fulko*m*lika widh*er*gango fore alt th*ät* hon hafde brutit gudhi a moth ok togh aflösn ok fulla bätringh ok hon wart th*ä*r ept*er* en stadugh gudz tiänista q*wi*nna swa länghe hon lifde

Nw th*ät* andra som märkiande är j leste*na* th*ät* är ath the hälga wars h*är*ra ke*n*neswe*na* ok appostola the dröfd*is* aff thy han sagde sik wilia fara fran the*ra* likamlika vmgango ok samwa*ra* Holkit ey war vndh*er* j thy si*n*ne ath the bedröfda waro ffor*e* thy the rädd*is* for*e* trigia handa saka ok wanskilsse j hans fran waru j mothe thy ha*n* till förende j sina närwaru hafde th*e*m|gra*n*nelikin ok 38 hjälplikin warit Som först war th*ät* ath han war the*ra* mästar*e* ok läraf[a]dh*er* mäd ordom ok *gär*ningom m*ädh* allom dygdeliko*m* ok höffwidzskom ept*er*-dömilsso*m* swa ok til the*ra* siäl m*ädh* allom wisdom ok snille Ok kände th*e*m gudhz lag ok bud-ordh ok rätwiso halla ok fulko*m*pna swa siger han siälffu*er* j the hälga läst J kallin mik idha*n* mästa*re* ok h*är*re ok th*ät* sägi*n* j wäl santh for thy jak är ok swa th*ätta* withnade ok the hälga appostoli siälffua Ept*er* thy sc*ri*ffuat star aff sancti petri ordom ena stadz j läste*na* kär*e* h*ärre* wi haffuom til jngom gaa vm nagan wisdom ell*er* snille vta*n* til tik for thy thu haffu*er* åw*är*delikx lifsins ordh ok kä*n*nedom j thino*m* mwn Annat war th*ät* ath war h*är*ra Jhesus christus war the*ra* wäriare ok forswara*re* ath th*e*m jnkte skadde till liffuit ell*er* til the*ra* helbrögde mädan han war likamlika när th*e*m huilkit som sc*ri*ffuat war j yt*er*sta thima*n* tha ha*n* war fangin Tha sagde han till judome*n* som sc*ri*ffuat star Sökin j ept*er* mik ok wilin j mik g*ri*pa ok fangha tha lätin tessa mi*na* ke*n*neswe*na* gaa sin wägh ohindradhe huart the wilia

Tridia war th*ät* ath war h*är*ra Jhesus war the*ra* fost*er*fadh*er* til the*ra* lifs bärni*n*gh swa ath the ey

39 tolde | hung*er* ell*er* köldh j hans närwaru vtan hafdhe math ok födo nogh til the*ra* widh*er*torfft For thy han hafde nogh tagha vth aff j huat matto ho*no*m täktis ffor thy han är aldzwaldog*er* gudh radande ow*er* all tingh ok swa som han war the*ra* lärefader wäriar*e* ok fost*er*fadh*er* likamlika Swa är han ok nw allom th*e*m andelika som stadelika troo vppa ho*no*m m*ädh* the hälga sc*ri*fft lärende th*e*m ok m*ädh* sins guddoms makt a mothe diäflin wäriande Ok m*ädh* sin hälga lika*ma* oss til siälina mättande ok th*ä*r m*ädh* oss störkiande til eth äw*är*delikit liff ept*er* thy ha*n* haffu*er* sakt siälffu*er* ok loffuat allo*m* th*e*m som thet hälga sac*ra*me*n*tit vntfa w*är*delika ok gudlika Huar som äth*er* mi*n* likama ok drikk*er* mith blodh han haffu*er* eth äw*är*delikit liff bliffua*n*dhe j sik Thy til bör huaria ena c*ri*stna mä*n*niskia witha sik väl til redha tha han tagh*er* til sik th*ätta* hälga sac*ra*mentit gudz wärdoga lika*ma* ok enka*n*ne*li*ca m*ädh* th*e*m siälina dygdom Som är m*ädh* ena stadugha hopi ok m*ädh* gudz räddogha vthan holka twa dygdh*er* jnge*n* siäl kan täkkias gudhi j hy*m*me*r*ike ept*er* thy sanctus gregorius sigh*er* j sino*m* kä*n*nedome J ens syndogx mans hiärta skal altidh
40 hopet ok räd|dogan sama*n* fögias ffor thy the mä*n*niskia hopas fafänglika vppa gudz mischundh som ey wil rädas for*e* rätwisona Ok the mä*n*niskia haffu*er* ey fafängan räddogha som ey hopas stadelika vppa gudz miskundh

miraculum

här vppa tänkthe essen en goder rätwis man ok gudliken gudz tiänare som sc*ri*ffuas ok sigx aff j ena järtekne Th*ä*n sama ma*n*nen wart hardelika

kranke*r* ok lagh vppa sina yt*er*sta sottha sängh tha sände han ept*er* p*r*ästeno*m* ok giordhe sin sc*r*ipthamal rätfärdelika som ho*no*m tilbordhe Nw tha han war sc*r*iftad*er* wilde klärken giffu[a] ho*no*m gudz lika*ma* tha togh th*ä*n ma*n*nen vppa sik en gudliken räddogha m*ädh* ena staduga troo ok hopi ok badh p*r*ästen sättia gudzlikama karit vppa sit bryst Swa länge han hoff vpp sina händer ok las sina böner ok hedrade th*ät* hälga sac*ra*me*n*tit ok sagde swa m*ädh* gratandhe tharom O h*är*re Jhesu christe ey är jak täs w*är*dogher m*ädh* nagra forskullan ath thu skalt j mith syndoga liff vthan thu forma ath sigia m*ädh* ena ordhe ok th*ä*r m*ädh* göra mik helan til mi*na* siäll tha synt*is* j th*ät* sama bade klerkeno*m* ok androm flerom so*m*|th*ä*r 41 waro ath ma*n*sins bryst ypnade ok lokit aff karena Swa ath gudz lika*ma* kom thär vnd*er*lika bort w ok in j mansins liff Ok th*ä*r ept*er* syntis th*ä*r ey vndh a brystena ok ey nagat qwart j karena vtan ma*n*ne*n* war täs bekändh*er* m*ädh* stora gudlikhet ath han hafde gudz lika*ma* wisse*li*ca tagit här jnna*n* loth war h*är*ra forsta sina stora milhet ok sin stora kärlek Ath swa som han giorde th*ä*n ma*n*nen w*är*dogan ath vntfa ho*no*m ok til sik tagha här j jorderike swa wilde han ok ho*no*m haffua äw*är*de*li*ca j hy*m*me*rike* tith ath koma vnne oss gud allo*m* Amen

Dominica V

AMen Amen dico vobis si quid pecieritis patrem in nomine meo dabit vobis etc[ra]

Lästin so*m* läsin war j dagh hona besc*r*iffu*er* oss sanctus johannes ewangelista aff wars h*är*ra jhesu christi mw*n*ne ok ordo*m* Ok är swa ludande vppa wart mall war h*är*ra jesus talade til sina ke*n*neswe*na* ok sagde swa wisselika sigh*er* jak idh*er* bedins j nagat aff gudhi mino*m* fad*er* j mith na*m*pn Tha skal han idh*er* th*ät* giffua for mi*na* skuld här til haffui*n* j jnkte än bed*it* for*e* mi*na* skuld ell*er* j mith na*m*pn bedins än nw ok idh*er* skal giffuas th*ät* j wilin haffua vppa th*ät* ath jdh*er* glädi skal
42 wara full ok fulkom|lighen Th*ätta* talar jak til jdh*er* j for ordha meni*n*gom th*ä*n thima komber här ept*er* j huilko*m* jak ey m*ädh* tolkom forordo*m* ell*er* liknilsso*m* skal tala til jdh*er* vthan opinbarlika skal jak idh*er* sigia ok ku*n*nokt göra aff gudhi mino*m* fad*er* ok a th*e*m sami daghenom skolin j bedas aff ho*no*m j mith na*m*pn Ok nw sigh*er* jak idh*er* ath jak skal bidhia for idh*er* til mi*n* fadh*er* th*ä*n sami mi*n* fad*er* gudh han älsk*er* idh*er* for thy j älskin mik ok troddin stade*li*ca ath ha*n* sände mik hit j tessa w*är*ldena Ok här ept*er* ou*er*giffu*er* jak w*är*ldena ok gar jak op til mi*n* fad*er* j hy*m*me*r*ike tha sagde hans ke*n*neswena see nw talar thu opi*n*barlika alth th*ät* thu sigh*er* ok hau*er* jnge*n* forordh th*ä*r mädh*er* Nw witom wj for sant ath thu weth all tingh ok ey torff thu täs widh*er* ath naghar ma*n* spör tik til ell*er* pröffu*er* j nagrom ärendo*m* th*ä*r jnna*n* ärom wj stadelika troandhe Ath thu kom hit af gudi aldzwaldoghan

I thessa hälga läst äro nager tingh märkiande
oss til en andelikin kännedom som först är thät
ath war härra jhesus sagde till sinom kenneswenom
ath huat j bedins j mit nampn | aff gudhi fader j 43
hymmerike thät skuldho the faa j thänna ordomen
lather war härra vnderstas sins mandoms nyttog-
het mädh sinne tilqwämd hit til jorderikis j swa
matto ath han ey ath enast kom hit ath lika göra
fore första foräldrana syndh Ok frälssa människiona
fran diäfwlsins waldhe vtan än jämwäl hona for-
lika swa stadelika widh guddomsins rätwiso ath hon
ma bönhörd warda ok mädh ena ödhmiwka bön
ok mädh litzla forskullan magh hon nw hymme-
rikis port vpp fore sik lätha Epther thy war härra
jhesus sagde annarstadz j te hälga läst bulthin fore
portenom som är fore minom örom mädh idhrom
gudlica bönom ok ödmiwkom ok genstan skal vp-
lätas for idher thätta goda ok fria wilkoreth war
jngom människiom giffuit eller redabot för än war
härra jhesus loth sik födha En thy ath mange vt-
walde gudz wener waro til förende bade patriarcha
ok propheta som rätwisleka liffdhe ey latz hymme-
rikis porter vpp fore them täs häller vtan koma alla
til häluitis mörker till täs nadena thima war komin
ok gudz son war födder Ok skulom wj witha at
triggia | handa syndelikin forskullan är holkin the 44
som nw skynda människiona swa rasth til hymme-
rikis Ok lather portin vpp fore hänne huilkin for-
skullan ey formatte j gambla lagomen henne swa
raskelika hjälpa som är Circumsicio penitencia et
martirium Thät är först wm kringskyrdh som hälga

forfädh*er* gamble j gudzlago*m* huldo for sin döpilsse a*n*nat war anger ok bätringh for*e* syndenar Tridia war martilsse til dödin for*e* gudz skul

m*ädh* abraham vppböriad*is* först the vmskyrdh ept*er* gudz budhi ok wilia huilkit han holt for*e* gudz lagh ok räth Ok alla the so*m* tha skulde gudhi til höra än th*är* m*ädh* komo the ey genstan til hy*m*me*r*ikis tha the skild*is* vth aff w*är*lde*na* än sida*n* war h*är*ra jhesus war född*er* ok han hälgade döpilssen som teknat war m*ädh* kringhskördena Tha opnad*is* hy*m*me*r*ik*is* porter for allo*m* th*e*m sik latha c*ri*stna ok döpa m*ädh* täs hälga troo wid*er*gango ept*er* k*ir*kio*na* sidhwänia th*ä*nna sama nadena stadfäste han siälffu*er* tha han war döpt*er* j jordans flodh swa sc*ri*ffu*er* ok sigh*er* sanctus lucas
45 ewangelista | Tha war h*är*ra jhesus war döpt*er* ok ha*n* badh sina böner tha syntis hy*m*me*r*ikit ypit, swa är th*ät* än nw for*e* allom th*e*m som rätlika ärw döpte blifua the dödhe menlöse vtan syndh th*e*m är hy*m*me*r*ikit ypit ok redaboet

Nw annor hy*m*me*r*ik*is* forskullan j gambla lagomen war anger ok idrogha ok fulkomlika bätri*ng* for*e* syndena m*ädh* huilka mä*n*niskion forlikade sik m*ädh* gudhi ok fortiänte gudz winskap swa tha som nw Swa sigh*er* the hälga sc*ri*fft enka*n*ne*li*ca eth ept*er*dömilsse aff dauid konu*ng*, huilki*n* storlika syndade a mothe gudi j hordom j mandrapp ok j forrädilssom Ok sidan han fan sik brotligha*n* tha togh han sik stora ok hardha plikt ok bätringh vppa for*e* sina synder tha fik han syndena forlatilsse aff gudhi en ey letz hy*m*me*r*ik*is*

porter vpp fore honom tha han bleff dödher Ok
for jngom hans widherlikom hälgom mannom som
sina syndabätringh giorde här j wärldena j them
thimanom än sidan wan härra Jhesus christus loth
sik födha tha ledz hymmerikis porter vpp fore
allom them som sina | synder latha sik angra Ok 46
sin scriftamall rätwislika giorde ok thär epter lifdo
räthfärdelika ok waktade sik fore syndena ok drogo
sik fram j dygdelikom gärningom them som swa
giorde war hymmerikit ypit Swa sigher sanctus
johannes ewangelista vm sik siälffuan j eno sinne
bok som heter apocalipsis Jak johannes sagh dörena
vppa j hymmerike thänna äran widherfar än allom
them som sigh draga bort fran syndena ok en
gudiliken stadgha [halda] ok the heta j the hälga
scrifft viri perfecti Thät ära fulkomlika män thär
vth aff sigher kirkiona kännefader ysodorus swa
Rätter anger ok idrogha ok [s]criftamal är alla bästa
tingh ok nytta ok fulkomlikit aff huilko all wansk-
ilsse ok alth thät människiona bryster dragher ather
Ok kallar henne til et fulkomlikit ärendhe ok ful-
komlikit ganglikit til siälena

Nw thät tridia wärdoga hymmerikis forskyllan
thät är martirium ath dödh tola ok sith blodh lata
ok giwtas for gudz skul ok rätwisona skuldh thänne
staduga kärleken bewiste mange hälga män warom
härra j gambla lagomen Som war|en aff prophet- 47
omen som het jeremias Ok flere andra som judana
drapo mädh sina fula awnd fore thy ath the straffade
them fore thera oräthwiso ok misgärninga som the
giorde a mothe gudz lagom ok budordom En ey

letz hy*m*me*r*ik*i*t vpp ell*er* täs jngang*er* for*e* th*ä*nna hälga ma*n*nome*n* ok p*ro*phetome*n* tha the bliffuo dödhe en sidan war h*ä*rra Jhesus christus loth sik föda ok wart likamlikin mä*n*niskio Ok lot siälffu*er* giwtas vth sit blodh ok tolde dödin a korsse*n*s galga tha letz vpp hy*m*me*r*ikis port*er* for allo*m* th*e*m som for the hälga t*r*o giwta vt sit blodh ok lotho sit liff huilkit som wist ok sant war pröffuat m*ädh* th*e*m hälga gudz martire Sancto stephano for thy tha juda*na* pynte han ok stente ho*no*m j hiäl tha sagde han vppa th*ät* yt*er*sta som sc*ri*ffuat star aff hans ordom See jak ser hy*m*me*r*ikit ypit ok Jhesum christum sta*n*dande a högra hande*na* alswallogx gudz dygdh aff th*ä*nne gudlika stride*na* ok ärona som hälga män lidhu for*e* gudz skul ok the
48 hälga troo sigh*er* Sanctus cyprianus swa Rätfär|dok martilsse for*e* gudz skuld är syndhena ändha ok alskons wadha lyktan vägaleda*re* til ena äw*är*delika helssa Mästa*re* ok äpt*er*dömilse til räth tolamodh ok hws ok äw*är*de*li*ca lifsins heman th*ätta* martilset ok täs dygdh är människio*na* ey fruchtsamlikit ell*er* wärdoght till nagra godha löna vtan th*ät* sker for*e* gudz t*r*o Ok rätwisa skuldh ok ey for*e* wärlsins änxlan skuldh ell*er* wanhop som nogh vpta sker thy wär ath diäflin m*ädh* si*n*ne falskhet och fulom äggilssom forradh*er* mangh mä*n*niskia swa ath hon siälff sit liff fordärfw*er*

Swa skedde th*ät* ok en tidh eno*m* vngo*m* ok
mira- enfallogo*m* man ept*er* diäfwlsins lygn ok falska rade
culum th*ä*n sama vnga ma*n*nen tiänthe g*är*na gudi daglika ok enka*n*ne*li*ca Ju*m*f*ru* maria m*ädh* sino*m* öd-

miwka bönо*m* ok idkelika läsni*n*gh ffor huilkit diäflin mykit afwndad*is* ok fräste ho*no*m altidh *mädh* kötzins lusta ok skörom tankom swa ath han ängxlad*is* ganska mykit a mothe th*e*m onda tankano*m* å huar han war stadd*er* Tha hände th*ät* eth sin swa *thär* han gik vthe a markena ok bedröfd*is* a mothe sik siälffuo*m* tha tedd*is* ho*no*m diäflin j ens mäktogx ma*n*s like ok sporde hwi han war swa sörgiandhe tha swarade han ok sagde swa jak wildhe | gerna 49
thiäna gudhi ok ju*mfru* maria So*m* mik tilbordhe ept*er* thy jak haffu*er* mik tilgiffwith ok stadelika loffuat en jak lidh*er* swa stark frästilsse aff kötzins lusta ok swa mangha fula tanka koma mik for*e* Ath mik räd*is* mi*na* tiänist enkte wara täkke*li*ca for*e* gudi ok ju*mfru* maria ok helder wilde jak wara dödh*er* än jak wilde nagat th*ät* göra som th*än* fula tanka*n* ok kropsins lusta mik til lukkar ok skyndar Tha swarade diäflin ok sagde hug borth aff tik tith 'hemliga tingh som tik th*är* till rörer ok tik swa twingar tha torff thu ey rädhas ath thu nagat th*ät* fulko*m*pnar som thu swa ohöffuidzlika tänker Ma*n*nin swarade ok sagde mik jäffu*er* ath jak bliffu*er* tha dödh*er* vm jak gör som thu mik radh*er* diäflin sagde haw*er* thu ey hört ath hälge mä*n* tolde dödh for*e* gudz skul for thy the wilde raskelika koma til hy*m*merik*is* Th*än* enfalloghe salge ma*n*nen forstodh ey diäfwlsins swik ok fula radh vtan gik hem j sith hws ok hug bort aff sik sit hemelika tingh ok genstan th*är* ept*er* bleff han död*er* tha koma diäflana ok g*ri*po siälena Ok wilde ho*na* strax draga *mädh* sik til häluit*is* än Ju*mfru* maria so*m* han | hafde trolika tiänth wilde th*ät* ey 50

städia vta*n* kom hono*m* genstan til hiälp ok togh bort siäle*na* aff diäfla*na* waldhe Ok förde hona for gudz dom war h*ärr*a jhesus som rätwise domaren är giorde sina miskundh m*ädh* hóno*m* bade for*e* ju*m*ff*ru* maria bön skuldh ok swa for*e* thy ath diäfli*n* hafde ho*no*m forradit j hans fawisko ok enfaldochet Ju*m*f*ru* maria loth ath*er* siälina koma till kroppe*n* Ok ma*n*nin fik sit liff ok sina helbrygdha j gen ok bleff sidan täs staduga*re* gudz. tiänare ok ju*m*f*ru* maria swa länge han lifde m*ädh* goda tolamode j mothe diäfwlsins frästilsso*m* Ok fik th*är* for*e* äw*är*delikin godh lön j hy*m*me*r*ike th*ät* v*n*ne oss gud allo*m* Amen

Dominica sexta etc[ra]

jn die rogacionum

QVis vestrum habebit amicum et ibit ad illum media nocte etc[ra]

Lästin som läsin war j dagh ok hörer til th*ä*nna
tidome*n* gangdagenom hona sc*ri*ffuar oss sanctus
lucas ewangelista aff wars h*är*ra Jhesu christi
mu*n*ne Ept*er* thy han talade til sina hälga ke*n*neswe*na* ok sagde swa huilkin aff idh*er* skal
haffua en wen ok skal gaa till ho*no*m vm mi*n*natz
tidh ok sigia til ho*no*m swa mi*n* win läna mik
try brödh for thy en mi*n* wen kom til mik
51 nw wägfarände Ok jak hau*er* | jnkte th*ät* jak kan
läggia for*e* 'ho*no*m Tha swaradhe th*ä*n som bidhin
är ok sagdhe swa käre win tak th*ät* ecke til mistykke ok war mik ekke wredh*er* ath jak forma
ekk[e] vpsta aff mi*n*ne sängh j th*ätta* si*n*net Ok fa
tik th*ät* thu bedis for mi*na* pilta som är mit folk

ok mi*na* tiänar*e* ärw här jnne när mik j mi*na*
sompn huse ok lakt sik til soffua nw gar ha*n* ey
en bort for*e* th*ä*n skul vtan bliffu*er* standa*n*dis fore
duromen ok bedis som för Tha sigh*er* jak ider for
wist ath gaff han ho*no*m jnkte för tha star han
vpp aff sina sängh for*e* hans skul mäda*n* han är
hans win ok giffu*er* ho*no*m swa mangh brödh som
han torff widh*er* j thy si*n*ne Ok sigh*er* jak idh*er*
sagde war h*är*ra jhesus bedins aff gudi th*ät* idh*er*
torftelikit är th*ät* skal idh*er* giffuas spörin gran-
lika ok gudelika ept*er* g*u*dz nadh ok dygd ok mis-
kundh ok hona skolin j fi*n*na Bultin vppa duromo*n*
m*ädh* idra ödmiwka böno*m* ok for idh*er* skal vp-
låtas ok huar som bedis han faar ok huar som
söker ok spör ha*n* skal fi*n*na ok vplatas skal for
hono*m* som bultar Ok framdelis sagde ha*n* swa
holki*n*|idh*er* bidh*er*s nagan sin brödh aff gudi mino*m* 52
fad*er* Sua ath han gaff ho*no*m en sten for*e* brödh
ell*er* fisk swa ath han gaff ho*no*m en orm fore fisk
ell*er* beddis han eth ägh ey gaff han hono*m* en
fulan orm som het*er* scorpio Nw mädan j som onda
gitin wa*r*it witin swa mykit goth m*ädh* idro*m*
skälom atj giffui*n* jdrom barno*m* th*ät* som th*em*
got ok nytt*er*likit är hurw mykit hälder giffu*er*
gudh fad*er* j hy*m*me*r*ike en godan anda Som är
thäs hälga andz jnskiutilsse allo*m* th*em* som hans
nadh ok miskundh w*är*delika wilia forthiäna tiggia
ok vntfa

I thessa hälga lästh ärw nagor tingh som wj
mago*m* oss tagha till en andelikin kännedom som
först är wars h*är*ra jhesu christi kerleker som han

bewiser mangfallelika syndogo*m* mä*n*niskiom Ok särdel*is* j tässo*m* sino*m* ordom j huilkom han lath*er* sik forstandas ey ath enast millan ok miskundsamb*er* vtan til alth th*ät* wj wilio*m* w*är*delika ok mögelika aff ho*no*m bedas swa som kärligin win plägh*er* göra vtan jämwäl kä*n*ner han oss hurw wj skulo*m* bedas Ell*er* j huat matto wj maghom bön hörda warda swa pläg*er* fad*er* ok modh*er* göra
53 widh*er* sin barn som faku*n*nogh ok men|lös ärw The glädia sik th*är* vth aff at barnen ku*n*no bedas th*ät* th*e*m tarftelikit är ok nagra sina nödtorft ok framdelis lärer th*e*m huat th*e*m bryst*er* ath kräffia sina tarffuer ok lifs bärni*n*gh Swa som lukkandhe th*e*m ath the ey for*e* räddogha skul skulo tigia ell*er* blygias th*ä*nne sama kärliken ok yte[r]mer bewisar oss war h*är*ra Jhesus for thy han är th*ä*n som hörer oss j waro*m* böno*m* ok giffu*er* oss wara lifs bärni*n*gh Ok th*ä*r m*ädh* th*ät* os läng*er* nytt*er*likit är ok ganglikit th*ät* är syndena forlatilsse ok alth a*n*nat wart siälagagn ok vppa th*ät* ath wj skulu*m* ekke alt ofmyki*n* räddogha haffua for*e* rätwisona ok for*e* syndena skul ell*er* falla j nagat wanhopp tha giffu*er* han oss ena godha tröst Ath fly til sina stora miskundh huilkin allo*m* äro redabo*n* som h*en*ne wilia w*är*delika tiggia

aff th*ä*nne sama gudz mildhet ok miskundh spadde p*ro*ph*et*en dauid ok sagde swa Rätwise me*n* te ropade j sino*m* gudliko*m* böno*m* ok war h*är*ra hörde th*e*m ok gaff th*e*m sina miskundh ok nadh epth*er* th*era* wilia Nw skulo*m* wj wita at rätwis
54 |bön til war h*är*ra ok til war gudh skal wa*ra* j

triggia handa matta Accelerans humilis et perseuerans hon skal wara snarliki*n* ok rask vtan dölsko ok forswmelsse hon skal wara ödhmiwk vtan högfärdh ok otröstan Ok hon skal wara jdeliki*n* ok stadogh for vta*n* ath*er*wända

nw th*ät* första jak sagde som skal waro*m* bön wara snarlikin th*ät* är j sa mattha Ath tha th*ä*n hälga anda söker thit hiärta mä*n*niskio ok thu west at thu äst syndog*er* ok brutliken a mothe gudhi ok warder betänkiande a thin siäla wadha Tha war ey sen ath bidia wan h*är*ra vm sina miskundh ok nadh ok thina synda forlatilsse här til radh*er* oss p*ro*ph*et*en ok sigh*er* swa Mä*n*niskia war ey sen ath wända tik fran syndena ok kom ath*er* til thin h*är*ra ok til thin gudh th*ätta* radith tilbör oss g*är*na tagha huar wj ärom staddhe Ok ey senka os m*ädh* nagra forswmelsse for thy war h*är*ra är alla stadz likanär oss ath höra ok allastadz lika riker oss sina nadh*er* | ath giffua 55

här vppa tänkte en fatigh syndogh q*wi*nna aff huilka eth järtekne star sc*ri*ffwat Th*ät* hände eth sin j tydzlandh at en p*r*äst*er* bar gudz lika*ma* til ena siwka mä*n*niskia j eno*m* köpstad tha gik th*ä*r j bland almogano*m* som p*r*ästeno*m* fölgde en syndogh mä*n*niskia almä*n*ni*n*gx q*wi*nna Ok wart betä*n*kiande vppa sina syndh*er* ok misg*är*ni*n*gha ept*er* thy th*ä*n helga anda hafde besökt he*n*ne hiärta tha böriade hon til ath grata ok forbarmade sik ower sik siälffua ok sin siäla wadha ho*n* lop fram for alth folket Ok wart trängdh vtj en orena*n* pudz vth aff gatwna ok bleff ther standande a sin knä swa länghe p*r*ästen

kom th*ä*r jämpt aff hä*n*ne m*ädh* gudz lika*ma* tha
ropadhe hon högelika m*ädh* gratande tharom Ok
sagde swa o h*är*re Jhesu christe som jak ok huar
en c*ri*stin mä*n*niskiä skulom troo ok hopas at thu
äst sander gudh ok sand*er* man som jak seer nw
här bäras j p*rä*stens hand forlath mik mi*na* synd*er*
som jak a mothe tik haffuer brutith Tha swarade
56 he*n*ne en hög rösth | borth v gudzlika*ma* karena
ok sagdhe swa Sama ordin som sancta maria mag-
dalena hörde aff wars h*är*ra mw*n*ne oppa latina
tha hon badh vm synde*na* forlatilsse th*ä*r m*ädh*
stadd*is* p*rä*sten ok wart rädder ok vndrade th*ä*r
vppa ok alla andra som th*ät* hördo Tha sagde
q*wi*nna*n* käre h*är*re vm jak är wärdh ath höra
thin swar ok thina röst ta sigh mik vppa tydzka
som jak forstar huat tik täkkis tha swarade rösten
vppa tydzko ok sagde swa Q*wi*nna thina syndh*er*
the äro tik alla forlatna the sama q*wi*nna*n* stodh
vpp v the sama orena rwmena th*ä*r hon war stadh
vtj a sin knä ok fölgde gudz likama ept*er* m*ädh*
andhra folke tha syntis hä*n*ne klädhe ren ok fagh*er*
som hon hafde j jngo*m* oreno*m* stadh wa*r*it Aff
tessa stora nadena ok järtekne fingo mange synd-
ogha mä*n*niskior idhroga ok stora*n* anger for*e* sina
synd*er* ok mange rätwisa mä*n*niskior stadgad*is* thäs
yt*er*mer j gudz tiänst

Nw th*ät* andra ath wara böner skulo wa*ra*
m*ädh* alla ödhmiwk[t] ok gudlikhet wm wj wilio*m*
57 wa*ra* | bönhörde m*ädh* waro*m* h*är*ra For thy sanctus
petrus appostolus sigh*er* swa j sino*m* kä*n*nedom ept*er*
visa p*ro*phetans salomons ordom humilibus deus

dat graciam etc^ra^, Th*ät* är ödhmiwkom mä*n*niskio*m* giffu*er* gud sina miskundh ok nadh än högfärdigom star ha*n* alstingx a moth ok ärw m*ädh* ho*no*m alsinkte bönhörde h*är* aff sigh*er* ok sanctus gregorius ept*er* wisa ma*n*sins ordom salomonis Ena ödmiuka mä*n*niskia gudliken bön gar vpp gino*m* hy*m*melin in for*e* gudz asyn

Nw th*ät* tridia ath waro*m* bön skal wara idkelikin ok stadog swa länge liffuit räkker for thy wj liffuom a ingom th*e*m thima ell*er* stwndh swa at wj torffwom ey altidh gudz nadh*er* widh*er* bade til liffuit ok siälena Ok thy til bör oss altid blidka wan h*är*ra m*ädh* warom bönom vta*n* alla ängxlan ok ledho swa radh*er* oss sanctus petrus appostolus ok sigh*er* swa J skulin bidia vthan alth vphälde ok ath*er*wända th*ätta* skolom wj göra ok endelis for thy ath wj ey witom j huat thima wj äro*m* |bönhörde m*ädh* gudhi for thy wj läso*m* aff mango*m* 58
hälgom ok gudz vth wa[l]dhom wino*m* Ath the haffua länge legath a sino*m* böno*m* for än th*e*m konde th*ät* widh*er*fa*ra* som the badho ok bedd*is*

swa sc*ri*ffuas ok sigx aff th*än* gode ap*ostl*en sanctus andreas enom stadz j the hälg[e] sc*ri*fft Th*ät* hände eth [sin] tha han war här j w*är*ldena likamlika liffuand*is* ok p*rä*dikade the hälga t*ro* m*ädh* flero*m* gudz ap*ostlo*m tha kom til ho*no*m en gamal man j eno*m* köpstadh som het nicolaus Ok fiol a knä for ho*no*m ok sagde sa kär*e* h*är*re bidh for mik syndogo*m* ma*n*ne at g*u*d wilde mik tagha til nadhe jak haffu*er* nw alth reda liffuit j xl aar j ska*m*likit liffu*er*ne ok sköro ok jnkte bätrath mik

mira-
culum

Nw j gar gik jak en til höra bade m*ädh* fulom
tanka ok skörom lusta som jak för nogh haffu*er*
giort thy wär tha hade jak m*ädh* mik th*ät* hälga
ewangelium oforwara*n*d*is* besc*ri*ffuat när mik ok
hafde jak th*ät* forglömt bortläggia fran mik j thy
59 si*n*nena | Th*ä*n vsla q*w*innan th*ä*r jak war wan til
ga*n*ga fik se mik tha böriade hon til ath ropa högt
a mothe mik ok sagde swa gak bort thu gamal
ma*n* jak seer thu äst en gudz äng*e*l th*ä*r m*ädh* gik
jak bort tädan ok skämd*is* jak widh mik siälffu*m*
Tha swarade ho*no*m sanctus andreas ok sagde swa
war stadug*er* j bät*ri*nge*na* wilia ok ath*er* wända
fran syndena jak skal g*är*na bidhia for*e* tik tha
gik sanctus andreas j sit böna hws ok ful vppa sin
knä Ok sagde sik jngaled*is* wilia tädan gaa ok ey
ätha ell*er* drikka for han war wis vppa ath gudh
wilde th*e*m gambla ma*n*nenom forlata sina synd*er*
th*ä*r lagh han j sinom bönom väl j tree nätth*er*
ok j tree dagha swa ath han ey ath ell*er* drak
vtan plagade sin kropp hardelika Än ow*er* sina
fasto ok gudlika bönar tha vm sidh*er* ept*er* the tre
daga*na* kom en röst aff hy*m*me*r*ike ok sagdhe swa
til ho*no*m so*m* sc*ri*ffuat star Andrea thu far th*ät*
thu bedis swa ath thu est bö*n*hörder for th*e*m
60 gambla ma*n*nenom ok som | thu haffu*er* fastat ok
tik plagat for*e* hans skuld j tre daga ok tre nätt*er*
Sua skal han fasta j vj wikur m*ädh* watn ok brödh
for sina synd*er* skul tha th*ä*n gode h*är*re sanctus
andreas stodh vpp aff sino*m* bönom j thy si*n*nena
ok takkade gudi ok loffuade ha*n* for*e* sina nad*er*
Ok gaff th*ä*n ma*n*nen aflösn aff sino*m* syndo*m* ok
satte ho*no*m the sama bät*ri*ngena som ho*no*m war

teth ok budat aff gudhi huilkit han fulkomnade ok holt ept*er* apostole*n*s budhi ok radhe vth til ändha Ok fik thär m*ädh* gudz winskap ok wart en hälg*er* man ok stadug*er* gudz tiäna*re* sik til goda löna j hy*m*me*r*ike Th*ät* vnne oss *gu*d allo*m* Amen

Jn die ascensionis

DEcumbentibus vndecim discipulis apparuit illis jhesus M[arci]

Lästin som läsin war j dagh aff the*n*ne hälga högtid*is* dagi*n* ho*na* besc*ri*ffu*er* oss marcus ewangelista ok swa luda*n*dhe vppa wart mal war h*är*ra Jhesus christus tedde sik sino*m* hälga ke*n*nesweno*m* Th*är* the satho widh bord ok atho han awitte th*e*m ok straffade the*ra* want*r*o ok hiärtans här|ska For thy the wilde ey troo th*e*m som ho*no*m 61 hafde set wisselika wara vp standhin aff dödha Ok sagde siden til th*e*m swa gangi*n* kringo*m* alla w*är*ldena ok p*rä*diken the hälga läst allo*m* c*r*eat*ur*om huar som stadelika tror vppa mik ok wardh*er* th*är* m*ädh* döfft*er* ha*n* skal äw*är*de*li*ca wara [fräls] til sina siäl Ok huar som ey wil t*r*o han skal fordömas th*ä*nne järtekne ok nadh skal th*e*m fölia som stade*li*ca troo som är th*ät* the skulo j mith na*m*pn ok akalla*n* fordriffua diäflin ok allan diäfwlskap The skulo ok tala nyt ok frömat mall som the haffua ey förre ku*n*nit ormana magho the hantera ok the magha th*e*m ey skada göra Ok drikka the en eth*er* th*ät* skal thöm ey skada göra the skulo läggia sina händ*er* vppa siwkt folk ok kranka ok th*e*m skal v*ä*l varda ok fa sina helbrögda

ok sidan th*ä*r ept*er* ath war h*är*ra jhesus hafde all
tessin ordin taladh widh th*e*m Tha wart han vp-
tagi*n* j ena ander*li*ca syn til hy*m*me*r*ik*is* ok sitter
a sins fad*er*s högra hand the hälga appostoli gingo
62 |aff stadh epth*er* thy war h*är*ra jhesus haffde th*e*m
budit ok vtsänt Ok pr*ä*dikadhe alla stadz m*ädh*
wars h*är*ra hiälpp som the*ra* ordh stadfäste m*ädh*
naderlikom järtekno*m*

I thenne hälga läst mago*m* wj märkia naga*n*
ärende till en andelikin kä*n*nedom som först är
th*ät* ath war h*är*ra skipade th*ät* siälffu*er* Swa ath
tha thima*n* war komi*n* ath ho*no*m borde vpp fara
til sin hälga fad*er* j hy*m*me*r*ike tha wilde han
koma til sina hälga appostolos th*ä*r the sato alla
ätande widh eth bordh ok giorde th*ä*r sina maltit
ok aat m*ädh* th*e*m ept*er* thy sanctus gregorius
sigh*er* War h*är*ra jesus ha*n* ath ok for j sama
stu*n*dena vpp til hy*m*me*r*ik*is* vppa th*ät* ath m*ädh*
the sama athona skola kötlika kropsins sa*n*ningh
beuisas Swa ath th*ä*r skulde jngen jorde*r*ik*is* mä*n*-
niskia wara twäkande jnna*n* ath han war bade
sand*er* gudh ok en likamlikin mä*n*niskiä huilkin
tha vpp for till hy*m*me*r*ik*is* ow*er* alla ängla kora
Ok bliffu*er* th*ä*r sittiande a sins fad*er*s högra hand
63 j öw*er*sta gudz hy*m*me*r*ik*is* högdena ok | bewisar
sik m*ädh* th*e*m sama likameno*m* haffua forw*n*nit
diäflin ok hans gry*m*ma wal Ok forlikat mankönit
widh rätwisa guddomi*n* swa ath for hans ma*n*doms
skuldh ok täs tekn blidkar sik rätwisan ok bögh*er*
sik till miskundh ok nadh til syndoga mä*n*niskiona
Til huilkit hon ey kunde för trösta ell*er* hopas hafde

thät henne hulpit mädh nagra sina forskullan thy sigher sanctus johannes swa j sinom kännedome Wj haffuom en akallare ok forswarare när gudi fadrenom j hymmerike thät är hans son wan härra jhesum christum huilkin som daglika bidher for oss Thy latom oss tröstelika till ath bidhia oss miskundh ok nadher aff tässa tröstena ok hopena sigher oss sanctus bernardus j sinom kennedom Modren jumfru maria hon ter sina hälga spina ok bryst sinom välsignade son jhesu christo j hymmerike som han sögh ok honom fostrade j jorderike Ok gudz son jhesus thän sami han ther gudhi sinom fadher | Sina wärdaga 64
wnder ok saar vppa thät at rätwisan skal människiona ey swa snarlika eller hardelika fordöma som hon sik daglica mädh syndena forbryther

Nw thät andra som märkiande är j lästena thät är ath war härra sände vth sina hälga appostla kringom all wärldena ath prädika ok lära fakunnogom människiom ok andelika blindom rättan wägh til hymmerikis Aff thänna appostlana ordh ok prädikan sp[a]de propheten dauid j fordom dagom til förende ok sagde swa Thera liudh ok röst gik vth offuer alla wärldena ok thera ordh ok kännedom hördis j allom landzkapom Ok skulom wj witha ath mykin stor ok godh lön loffuadis them j hymmerike aff gudhi som tha mödde sik j lärdom ok prädikan for gudz almogha skul the sama goda lönen loffuas ok än nw allom them som thät trolika ok idkelika göra ffore thy thät räknas fore gudi större miskunsamlikin gärningh Ath hiälpa siälina än liffuena, swa sigher sanctus gregorius j

65 sino*m* kä*n*nedom|Bätre är födha siälina *mädh* kä*n*nedomsins brödhe Som äw*är*delika skal liffua, än lika*m*men som döö skal *mädh* wärslika bröde th*ätta* sama sagde ok sanctus augustinus j sino*m* ke*n*nedom Större skadi är ath fortappa ena siäl bort v änglana kompanskapp j hy*m*me*r*ike, än sakna ok mista M kroppa bort fra*n* mä*n*niskio vmgango j jorde*r*ike Thy är han godh lön wärdh*er* som siälena hiälper *mädh* sino*m* lärdo*m* swa ath hon ey for fawidzko ell*er* diäfwlsins willa fortappas Aff the*n*ne godha p*rä*dikare*na* star sc*ri*ffuat ok teknat j ena järtekne

mira-culum Th*ät* hände swa ath twe clost*er*bröd*er* en vnger ok a*n*nar gamal the hafde sik th*ä*r til giffuit ok stadelika loffuat at the wildo hwargens städias ell*er* vppa en stadz bliffua hwaske j sina äghne clost*re* ell*er* a*n*narstadz vtan daglika färdas Ok far*e* vm kringh w*är*ldena bade hede*n* landh ok kriste*n* som wars h*är*ra app*ost*la giordhe ok p*rä*dikade gudz t*r*o
66 ok straffa syndenar|Tha vm sidh*er* bleff th*ä*n gambla mwnke*n* förra dödh*er* tha badh th*ä*n vnga mwnken til gud ath han skulde witha hurw th*ät* belägit ware *mädh* th*e*m gambla brod*er*sins siäll Ey lankt th*ä*r ept*er* teddis ha*n* ho*no*m vm ena nath j eno*m* ärliko*m* ok skina*n*de klädebonade som satt*er* war ok ströiadh*er* *mädh* manghom gul brassom ok enka*n*nelika hafde han eth stort gulspa*n* fra*m*man for*e* sina bryste Tha sporde th*ä*n vnge mwnken ath huat thet skulde alth betyda ell*er* tekna tha swarade siälin ok sagde th*ätta* haffu*er* jak til tekn j bland andra glädi ok äro som mik är vnt ok

giff*u*it j hy*m*me*r*ike for swa manga siäla so*m* jak
sky*n*dade til hy*m*me*r*ik*is* Met mino*m* ke*n*nedom
ok *prä*dikan ok *sär*delis haffu*er* jak th*ät* ena gwl-
spa*n*nith for en hedni*n*ga som thu väl west Ath
wj bade holpo*m* til t*r*ona ok ke*n*nedo*m* hono*m* th*ä*r
ept*er* ath tiäna waro*m* *här*ra swa ath ha*n* wart en
hälg*er* ma*n* ok är nw j hy*m*me*r*ik*is* glädi thy kär*e*
son bliff stadog*er* j thy goda so*m* thu haffu*er* vp-
böriat for thy the sama lönin | m*ädh* mik ath vntfa 67
är tik til redo j hy*m*me*rike* swa ath tik skal räknas
thin lön ept*er* thy war *här*ra sagde sino*m* hälga
appostolis Glädin idh*er* m*ädh* stora frögd for thy
jdh*er* lön är stor ok myki*n* j hy*m*me*r*ike

Nw th*et* tridia som märkiande är j läste*na*
thet är ath war *här*ra jhesus christus sagde the
skola warda fordömde som ey wilia troo ok döpilsse
tagha Th*et* magh swa forstandas ath the som
swa jlhärska äro the hafde sin fordömilsse tiänth
til förende m*ädh* syndh ok smälik so*m* the giorde
waro*m* *här*ra jhesu christo Tha the ey wilde t*r*o
hans ägnom ordom ell*er* hans vnd*er*lika järtekno*m*
so*m* ha*n* siälffu*er* giorde ept*er* thy han siälffu*er*
sagde so*m* sc*r*iffuat star eno*m* stadz j läste*na* hafde
jak ekke siälu*er* komit hit til jorde*r*ikis ok taladh
wid th*em* Tha hafde the jnga syndh hafft for*e* sina
want*r*o nw mädan jak kom ok taladhe likam*li*ca
vidh*er* th*em* ok sagde th*em* alla sa*n*indh thy haffua
the jnga vrsäkt for*e* | sik ath göra Thessa sama wars 68
*här*ra ordh ok tiltalan hörom wj en nw daglika
huan dagh j the hälga sc*r*ifft m*ädh* k*ir*kione ke*n*ne-
fädro*m* thy kan jnge*n* mä*n*niskia vrsaka sik *här* j

moth vtan huar so*m* ekke stadelika tror Ok lath*er* sik döpa han är siälffu*er* sit fordärff ok sit fordömilsse swa sigh*er* app*ostol*en sanctus johannes j sino*m* kä*n*nedom hwar som ekke stadelika tror vppa van h*är*ra Jhesum christum han bliffu*er* vnd*er*giffui*n* eno*m* äw*är*de*li*co*m* dödh nw sigh*er* mange jak tror alt th*ät* g*u*d ok the hälga k*ir*kio biudh*er* mik ath t*r*o th*är* m*ädh* magh jak mith hy*m*me*r*ike fortiäna huilkit ey swa enfallelika kan wara Ell*er* doga til ath fortiäna nagor godh lön j hy*m*me*r*ike vtan the tron fulbordas ok beuisas m*ädh* dygdeliko*m* g*är*ni*n*gom ept*er* wars h*är*ra ept*er*dömilsom Som han siälffu*er* beuiste liufflika j sino*m* egno*m* vmgango*m*, th*är* vt aff sig*er* sanctus augustinus j sino*m* ke*n*nedo*m* th*ätta* är högxta c*ri*stendoms
69 hälde ok widh*er* gango Ath thu | mä*n*niskia fölger ho*n*om ept*er* j g*är*ni*n*gom som thu dyrker for thin gudh m*ädh* throne ok thina daglika akallan th*ätta* tilbör oss ok wara j stora stadughet j swa matto so*m* hälga män hafde giort til förende Ath en mä*n*niskia skulde held*er* giffua sik j dödin än hon lothe sik trängia ell*er* trugha vth aff rätta gudz t*r*o som han hafde loffuat ath halda holkin mä*n*niskia a*n*nat gör Ok offu*er*giffu*er* the hälga t*r*o for*e* nagra tranga mala skul neka*n*dhe sino*m* gudh ok sino*m* skapar*e* ho*n* haffu*er* fortappat allo*m* th*e*m godom lönom som ho*n* skulde haffua j hy*m*me*r*ike th*är* vth aff star sc*ri*ffuat j eno järtekne som jak will mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* si*n*net

mira-culum Th*ät* hände en tidh swa ath en hedni*n*ga stodh ok sagh vppa xl män wa*ra* pinto til dödin for*e*

gudz skul ok the hälga t*r*o tha waro the bundne
hardelika ok skulde kastas j eth stort kar Som fult
war *mädh* glödheta wällande bly tha fik th*ä*n sama
hednin*g*en see *mädh* ena andelika syn ath en gudz
ängel sattis vppa huars the*ra* huwd | *mädh* ena 70
skinande forgylta krono Tha tog en aff th*e*m c*ri*stna
ma*n*neno*m* swa stora rädda vppa sik for*e* pino*na*
skul som han sag for*e* sik ath [han] wid*er*sagde ok
nekade gudi ok the hälga t*r*o ok kastade c*ri*sten-
dome*n* ok wart th*ä*r *mädh* löss Th*ä*r ept*er* fik ok
th*ä*n hedniska ma*n*nen see ath gudz ängel togh
at*er* bort krono*na* aff th*e*m vsla kättarens hofde
so*m* ha*n* hafde ho*no*m förr*e* giffuit tha böriadhe th*ä*n
sama hedni*n*ge*n* ropa ok sagde th*e*m c*ri*stna ma*n*-
nome*n* allom th*ät* han hafde seth Ok styrkte th*e*m
j hog ok hiärta ok badh th*e*m bliffua stadogha ok
ey rädas ok gik genstan fram til th*e*m fran sino*m*
kompano*m* hedni*n*gom flero*m* ok togh widh c*ri*stna
t*r*o ok aff sagd*is* sina want*r*o Tha gingo the c*ri*stne
alla täs glad*e*lika*re* ok wiliogar*e* til sin dödh ok
han *mädh* th*e*m ok fik the sama krono*na* vppa sith
huwd som th*ä*n vsle ma*n*nen miste so*m* gudi hafde
nekat ok trone kastat holk*i*t ho*no*m war eth onth
ok hart skipte han | fik häluitit ok misthe hy*m*me- 71
*r*ikit Och gudz winj som stadoga bliffuo fingo for*e*
tässa w*är*slika ok forgan[g]lika glädina ena äw*är*-
delika glädi j hy*m*me*r*ike th*ät* sama v*n*ne oss allom
gudh fad*er* etc[ra]

Dominica post ascensionem

CVm venerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre spiritum verum

Lästin som läsin war j dagh aff th*ä*nne hälga sw*n*nedageno*m* hona sc*ri*ffu*er* oss sanctus johannes ewangelista ok är swa ludande vppa wart mal war h*är*ra jhesus christus talade widh*er* sina ke*n*neswe*na* ok sagde swa Tha hogswalar*en* th*ä*n hälga anda komber huilkin som jak skal idh*er* sända aff gudi mino*m* fadh*er* tha skal han bära sa*n*na withnisbördh aff mik huar jak är Ok swa skolin j ok göra mik san witnis bördh for thy j haffui*n* wa*r*it m*ädh* mik fran th*ät* första sidan jak ope*n*barade mik w*är*ldena tässin ordin talar jak nw til idh*er* vppa th*ät* ath j skolin ekke skä*m*mas ell*er* lata idh*er* här ept*er* forwi*n*nas j nagra ostadughet Juda*na* skulo idh*er* for-
72 driffua bort v sino*m* kirkiom | Ok hata jdh*er* ok forsma än th*ä*n thima*n* komber ath th*ä*n idh*er* dräp*er* ha[n] skal tänkia sik th*ä*r m*ädh* göra gudhi sina thiänist ok th*ät* sker for thy ath the witha jnkte aff gudhi mino*m* fad*er* ell*er* mik vta*n* tässen orden talar jak nw til idh*er* j th*ätta* sinneth Swa som forwarand*is* idh*er* th*ä*r mädh*er* vppa th*ät* ath tha swa sker skulin j dragha till mi*n*nes ath jak haffu*er* idh*er* alth th*ätta* sakth til förendhe

I Tessa hälga läst bewisar war h*är*ra Jhesus oss täs hälga anda t*r*efallika dygdh ok nadh ok giffu*er* ho*n*om et märkelik*i*t na*m*pn aff huaria hans dygdelika g*är*ni*n*gh som han gör widh*er* jorde*r*ik*is*

mä*n*niskior som först är th*ät* ath han kalladhe
hono*m* Paraclitus th*ät* är hogswalar*e* for thy ath
th*än* hälga anda m*ädh* sino*m* jnskiwtilsso*m* ok til-
fögni*n*gh läker ok hogswalar al bedröffwadh hiärta
som hans nadh wilia liuflika ok kärlik[a] vntfa ok
*hono*m bidia sik idkelika til hiälpp ok tröst swa
sagdhe p*r*oph*et*en dauid | O h*är*re gudh thu halp 73
mik j mi*n*ne nödh ok hogswaladhe mik swa söke
än nw th*än* hälga andha ok hogswalar alla gudz
kärlika winj ok tiänar*e* swa ath th*e*m thykker th*ät*
jnkthe twnkt ell*er* hart wara som the lidha fore
gudz skuld ok sit siäla gagn Swa sagde sanctus
bernardus vm sik siälffua*n* Sa*n*nelika mi*n* börda
ok mi*n* mödha som jak lider ok toll j gudz tiänist
hon är näppliga en tima lang ok vm th*ät* läng*er*
kan wara th*är* til känner jak jnkte for*e* gudz kär-
lek skuld Th*än*ne gudz kärleken ok hogswalan
hafde han ey aff andra än aff th*e*m hälga andha
som war h*är*ra jhesus gaff ho*no*m lönlika ok ande-
lika j sin hog ok hiärta ept*er* thy han siälffu*er*
loffuade ok sagde Tha ha*n* war här likamlika vm-
ganga*n*de m*ädh* oss Jak kom til jorde*r*ikis ath tända
här vpp en eldh ey wil jak a*n*nat än han skal id-
kelika bri*n*na Th*än*na eldin är ey a*n*nat än täs
hälga andha nadh ok hogswalan m*ädh* holkins dygd
mä*n*niskio*n* behalder gudz kärlek ok sin jämc*ri*stins
helan | Ok bewaradan vthan awndh ok onda*n* wilia 74
j sina hiärta ok th*är* m*ädh* kungiorde han th*är*
m*ädh* bri*n*nande astwndan haffua ok kärlek til
hy*m*me*r*ikis til sit rätta fäd*er*nis rike här vth aff
sigh*er* p*r*oph*et*en dauid vm sik siälffua*n* oss allom til
ept*er*dömilsse Swa som hiorten som heter är jnna*n*

til aff torst astwndar ath koma til watu källome*n* swa astwnd*er* ok mi*n* siäl ath koma til tik h*är*ra gudh

Nw th*ät* and*ra* nampnit som war h*är*ra gaff th*e*m hälga andha th*ät* war ath han kallade ho*n*o*m* spiritum veritatis th*ät* är sa*n*ni*n*dena andhe nw mädan th*ät* swa är ath han kan wisselika pröffuas m*ädh* nat*ur*likom skälom Ath mä*n*niskion konde ekke lifua ell*er* sin andha draga ell*er* sik röra vtan aff thäs hälga andha dygd ok nadh ok ey sik m*ädh* nagrom skälom ell*er* si*n*nom styra eller radha ept*er* thy p*r*oph*et*en dauid sigh*er* O h*är*ra gud thin goda andha är mi*n* styra*re* ok ledhare thy tilbör huaria ena c*ri*stna mä*n*niskia sin wilia m*ädh* sino*m*
75 *gär*ni*n*go*m* lata | bliffua m*ädh* sa*n*ni*n*de*na* ept*er* thy skälin bewisa j allom ärendom vm he*n*ne siäll skal ey alsti*n*gx mistäkkias waro*m* h*är*ra Th*är* vth aff sig*er* sanctus bernardus j sino*m* ke*n*nedome mä*n*niskion haffde jngen wanskilsse ell*er* mistykkio aff gudhi til sina siäll vm he*n*ne skäl ok si*n*ne wordo altidh öfdh ok forsökt a sa*n*ni*n*de*na* ransakan Ok he*n*ne wili j kärleksins astwnda*n* ok he*n*ne kropp*er* mödder ok nött*er* j dygdeliko*m* *gär*ni*n*go*m* här a moth göra alth off manghe thy wär the som sin skäl ok si*n*ne wända fran alla sa*n*nindh ok älska orätwisona Ok altid ära wrede ok gry*m*me for vthan allan kärlek the styras aff eno*m* ondom ok diäfwlslikom andha j thy ath the wilia jnga sa*n*nindh ok rätwisa aktha ell*er* sköta vthan göra alth ept*er* sina äghna wildh Ok tykkio m*ädh* wrangom edo*m* ok wrango*m* domo*m* swa som säliandhe gudz rätwiso j sina fulo snikt ok giri thär m*ädh* skiutha the

thän hälga sannindena andha borth w sina hiärta
ok älska lygn ok falskhet sik til äwärdelikit for-
dömilsse epter thy propheten salomon sigher Thän
mwn|som liwgher han dräper sina siäll Swa haffuer 76
war härra thät latit befinnas j openbarom järteknom
jorderikis människiom til forwarelsse ath thän
hälga andha är ey mädh the människia som ey
älskar rätwisona ok rättha doma

Thät hände swa ath en biscoper war enom stadz miraculum
som mykit war wäldogher j sinom domom swa ath han
gaff fore gaffuor ok sina ägna tykkia gaff han them
opta lösa som skyldoge waro ok brutlika Ok opta gaff
han them orät som rätthe waro som honom ey for-
matthe ath giffua gaffuor hans kanika ok cappellani
awitte honom opta for thänne osidin ok han wilde
thät jnkte sköta Tha skedde thät swa ath han kom
j ena daktingan mädh flerom landz härrom och
kanikana mädh honom tha wart han ok thär straff-
ader fore the sama orätwisona som han sagde ney
fore sik ath thät ey swa war ok swor höglika thär
fore Tha sagde en aff klärkamen en gudlikin tiän-
are swa käre härre mädan j swärin thär fore tha
läsin epter mik thät jak läs for idher huilkit biscopen
ok giorde tha böriade prästin vpp ok| las en halff- 77
uan wärs Som the hälga kirkia halder daglika j
sinom sangh ok läsningh aff te hälga trefaldoghet
som är Åro wari gudhi fader ok son. ok then
hälga andha then biscopen las epter prästenom sama
orden til fader ok son ok mera formatte han ekke
For thy tha han skulde nämpna then hälgha andha
tha wart han som en dwmbe ath han kundhe ey
nämpna eller tala eth ordh Thän sami klärken laas

th*ät* än a*n*nan sin ok tridie sin for*e* ho*n*om ok
biscop*e*n ept*er* ho*n*om ok å widh*er*for ho*n*om th*ät*
sama swa ath han nämpde gudh fad*er* ok son
ok th*än* hälga anda formatte han ekke nä*m*pna
vtan stod tyst*er* Ok skämd*is* som th*än* th*är* aldre
kondhe tala th*är* m*ädh* forstodo alla ho*n*om brotlikin
wara for th*em* hälga andha som räth sa*n*nindh är
ok sa*n*nindena lärefadh*er* han wil ey loffuas ell*er*
hedras aff th*em* mw*n*ne Som wrankt withnar ell*er*
dömär ok ey aff the mä*n*niskia so*m* siälffwiliand*is*
halder synde*na* jnne j sina hiärtha vta*n* anghe*r*
78 ok bätri*n*gh swa sigh*er* wise | p*ro*ph*et*en salomon
Ey är gudi loffagert ell*er* ho*n*om täkkelikit J
ens syndogx mans mw*n*ne

Nw th*ät* tridhia na*m*pnit som war h*är*ra jhe-
sus gaff th*em* hälga andha th*ät* war th*ät* han sagde
han skal bära mik san witne sagde war h*är*ra wj
fi*n*nom mangestadz j the hälgha sc*ri*fft Ath thes
helge anda bär tes witne m*ädh* waro*m* h*är*ra jhesu
christo ath han är gudz so*n* aff hy*m*me*r*ike ok en-
ka*n*nelika skedde th*ät* ope*n*bar*li*ca tha han war
döpt*er* j jordans flodh huar som th*än* hälga anda
sitth*er* ow*er* hans hwudh Ok gudz fad*er*s röst hörd*is*
th*är* tha ok sagde som sanctus lucas sc*ri*ffu*er* j the
hälga läst Här är mi*n* älskelikin son thy tilbör hua*ri*a
ena c*ri*stna mä*n*niskia betänkia sancti pauli ordh
som han sigh*er* Herodes wj c*ri*stna mä*n*niskiar ärom
gudhz fad*er*s ärwi*n*gia j hy*m*me*r*ike Ok wars h*är*ra
jesu christi samarffwa nw mädan th*ät* swa är ath
79 wj kalloms wars h*är*ra Jhesu christi brödher | Ath
wj mago*m* wara lottagna j trone ok glädine m*ädh*

ho*no*m j hy*m*me*r*ike tha är oss radelikit ath wj swa skipo*m* wart liffu*er*ne ath thä*n* hälga anda finge oss styra ok radha m*ädh* sino*m* hälga jnskiwtilssom Til th*ät* som dygdelikit ok ganglikit är j gudz a syn ok ey ganga th*är* a moth m*ädh* helbrögdha si*n*nom ok skälom som mangha thy wär göra ok synda diärflika vta*n* alla*n* gudz räddogha J mothe th*e*m hälga anda som th*e*m är badhe liff ok siäll for huilka the magha wänta sik ena harda witnisbördh A gudz rätwisa dome

swa teddis th*ät* et sin sancte birgitthe ept*er* th*ät* j he*n*ne bok stand*er* sc*r*iff*ui*t ath ens mans siäl kom for gudz dom huilkin mykit hafde syndat groffwelika vtan alla bätringh ok alla ath*er*wända Ok m*ädh* th*e*m sama tankano*m* skeld*is* siälin widh kroppe*n* vtan skäl ok skriptemal ta hördis th*är* en röst aff th*e*m hälga andha ok sagde swa jak sökte granlika al rwm ok alla wrar so*m* waro j thessa ma*n*sins | hiärta än han war altidh hard*er* so*m* 80
hardasta sten Ok swa kalder som aller kaldasta frost thy haffu*er* jak m*ädh* ho*n*om jnkte göra ok jngha sysla th*är* ept*er* genstan komo diäfla*na* ok g*r*ipo the siäle*na* til sik Ok flugo m*ädh* he*n*ne swa snarlika som en liw[n]gelder nidh*e*r till hälwit*is* fran tolkom jlhardo*m* tanka ok wad*e*lika ändelykt ok fran tolka skadelika witnisbördh ok fran diäfla*na* walde bewara oss allo*m* gudh fad*er* ok so*n* ok thä*n* hälge anda Amen

Jn die pentecostes

Sj quis diligit me sermonem meum seruabit

Lästin som scr*i*ffuat war j dagh hona bescr*i*ffu*er* oss sanctus johannes ewangelista ok är swa mykit lydande vppa warth mall War h*är*ra jhesus talade til sina hälga kä*n*neswe*na* Ok sagde swa huar som mik älskar ha*n* ghömer g*är*na mi*n* ordh ok ke*n*nedom ok gudh mi*n* fad*er* j hy*m*me*r*ike skal älska ho*no*m ok til ho*no*m skola wj koma som är andelika j hans hiärta Ok göra oss eth bliffua*n*de rwm ok heman när ho*no*m ok huar som mik ey älskar ha*n* akter äy mi*n* ordh ell*er* gömer Ok
81 the ordh ok kä*n*nedomber | som j här til haffui*n* hört aff mik Th*ät* ärw ekke mi*n* ordh wtan mins fad*er*s ordh som mik hit til jorderik*is* sände tässin ordin talar jak nw widh*er* jdh*er* än hogxswalaren th*än* hälga andha holkin mi*n* fad*er* är skal idh*er* sändha a mi*na* wägna han skal idh*er* lära ok m*ädh* sinom jnskiwtilssom radha Til alth th*ät* jak sigh*er* idh*er* ok kä*n*ner j fridhi lath*er* jak idh*er* h*är* ept*er* mik ok mi*n* äghin fridh giffu*er* jak idh*er* ey giffu*er* jak idh*er* swa dana fridh som wärldin pläger giffua idh*e*rt hiärta skal ey bedröffwas eller rädas J hördin för ath jak sagde idh*er* at jak wil gaa vpp til mi*n* fadh*er* j hy*m*me*r*ike ok swa komber jak ath*er* til idh*er* är th*ät* swa ath j älskin mik tha glädins j wisselika aff mi*n*ne opfärdh ffor thy fad*re*n är större ok mera än jak är Ok nw sigh*er* jak idh*er* th*ät* for än th*ät* sker vppa th*ät* ath tha ath th*ät* är swa wordit skola j täs stadelikara t*r*o

mino*m* ordom nw i th*ätta* si*n*net skal jak ey mangh
ordh widh*er* id*er* tala än tha w*är*lde*na* höfdinghe
komber til mik Ok aff mik skal han jnkte haffua
vtan vppa th*ät* | wärldin skal forsta Ath jak älskar 82
gudh mi*n* fadh*er* ok swa som han haffu*er* mik
budith gör jak vm all ärendhe

I Thessa hälga läst magha wj märkia wars h*är*ra
Jhesu christi ordh oss till en andeliken ke*n*nedom
Som förstb är th*ät* han sagde ath huar som mik
älskar han skal göma mi*n* ordh ok mi*n* ke*n*nedom
th*ätta* menar han swa som sanctus gregorius with-
nar ok sigh*er* swa Rätt*er* ok rätfärdogh*er* kärleker
lath*er* sik pröffuas j thy ath han warder holdin j
godom *gär*ni*n*gom huilkit wj skulom swa forsta
Ath wilio*m* wj latha oss befi*n*nas j nagro*m* gudz
kärleke ell*er* hans winskapp fortiäna ok behalda tha
skulom wj göra th*ät* so*m* ho*no*m är liwft ok täkke-
likit Ok hans budordh gra*n*nelika halda ok ept*er*
th*em* rätwislika liffua a*n*nars är th*än* kärleken fa-
fängh*er* ok wanwördh*er* for*e* gudhi swa sigh*er* sanctus
johannes j sinom kä*n*nedome huar som sigher sik
älska gudh ok gömer ekke hans budhordh | han är 83
en liwg[are] — — —[1]) huaria ena c*ri*stna — — —
budordh hwilkin the — — — hy*m*me*r*ikis koma
Th*är* vt[h] — — — enastadz j the hälga lä[st] — —
— koma in til hy*m*me*r*ik*is* ro — — — gra*n*nelika
gudz budordh — — — äro x huilkin swa magho
— — —

[1]) Öfre yttre delen af bladet är bortrifven.

Första budordit är th*ät* at [huar en män]niskia skal t*r*o vppa en sa*n*nan gudh som mäktoger är skapare bade hy*m*me*r*ik*is* ok jorde*r*ik*is* ok th*är* m*ädh* skal thu fulfölia j g*är*ni*n*gome*n* Alt th*ät* the hälga k*ir*kio biudh*er* j the hälga sc*r*ifft ept*er* thy for tik war loffua[d] j döpilssom trona staderlika halda ok diäfwlsins g*är*ni*n*ga fly ok forsma Swa radh*er* oss p*r*oph*et*en dauid Thu mä*n*niskia bewara tik fran th*ät* som ont är ok gudhi mistäkkelikit ok gör th*ät* som gudi är liwft

84 [Annat gudz] budordh är thet — — — ke älska me*n*edha — — — fänglika oräth swäria — — — warefr*u* na*m*pn ell*er* flere — — — vtan thin edh*er* skal wara — — — jhesus oss siälffu*er* lärde ok — — — [th]e hälga läst — — — thu mä*n*niskia swäria vm hi*m*- — — — vm jnkte th*ät* som th*är* jnna*n* — — — edh*er* skal wara ney ney jaa jaa

[Th*ät* tridh]ia gudz budordit är th*ät* at thu mä*n*niskia skal halda hälgadaga j storom heder ok wördni*n*gh gudi til loff ok äroo ok tik siälffwom til tith ägit siälagagn swa ath tu lath*er* tik jnkte wärslikit ärfwodhe ell*er* weda wärk a landh ell*er* watn forhindra fran gudz tiänisth Ok täs hälgan som högtidena tilbör at hallas gra*n*nelika fran solbärgan wm hälgan apthan ok til soll säth*er* vm hälgan dagh som är eth jämpt dygn ept*er* thy war h*är*ra bödh j moisy lagom ok sagde swa J skolin
85 ey göra nagat träla ärwode | j th*e*m dagom som jak haffu*er* bud*i*t hälga halda

Fiärda gudz budordh är th*ät* ath tw mä*n*niskia skalt hedra fadh*er* ok modh*er* ok thina lika*m*lika

foräldra som tik hit til wä*r*ldena födde ok vpfostrade Ok thä*r* fore skalt thu göra th*e*m eth rätwist widh*e*rgäl m*ädh* thino*m* godgärni*n*gom fore the mödha ok ärfwode som the haffua haft fore tik tha thu formatte tik jnkte siälffu*er* hiälpa ell*er* forda Th*ätta* bodordit ath halda lärde th*ä*n gamble gode tobias sinom son th*e*m vnghe tobie ok sagde swa, heder ok ära skal thu witha ath göra thina modh*er* j alla he*n*ne lifs daga ok skal thu latha tik j hog koma altidh mädh huat storo*m* liffs wadha hon födde tik til th*än*ne wä*r*ldena Til th*ätta* budordit radh*er* oss ok war hä*r*ra siälffu*er* ok sig*er* swa hedra fad*er* ok mod*er* tha magh thu bliffua langliffuad*er* Ok gudhi täkker j jorde*r*ike ok holkin människia h*är* a mote gör hon forba*n*nas aff gudhi ept*er* thy sc*r*iffuat star aff hans ordom | Huar som 86
ba*n*nar fader ell*er* modh*er* han skal döö m*ädh* eno*m* äw*är*delikom dödh än hurw syndelikit ok forba*n*nelikit th*ät* är ath hata ok forsma sina foräldra Th*ät* haffu*er* war hä*r*ra latith forstandas j somliko*m* sino*m* järtekno*m* syndogo*m* mä*n*niskiom til räddogha ok forwarilsse

Th*ät* hände j eno*m* köpstad at et gamalt par folk ok hionalagh ma*n* ok q*wi*nna owergaffuo gardh ok godz ok fingo th*ät* j händer sinom son ok sona kona j swa mattha Ath the skulde th*e*m väl halda ok föda sa länge the lifde the giorde ok swa j nagra litzla stwndh m*ädh* th*ät* första tha vm sidh*e*r böriade th*e*m ledas widh*e*r th*ät* gambla folkit Ok wilde th*e*m ey daglika städia widh sit bordh vtan gaffuo th*e*m nistni*n*ga kost j eth hws huar the plägade

mira-
culum

wistas swa at the lifde alstingx fatig til the*ra*
bärni*n*gh Nw vm en dag fik the gambla hust*run*
witha ok see ath he*n*ne son loth väl reda sina mal-
tidh ok stekte sik en kapu*n* et gamalt fet höns tha
sagde hon til sin man th*ä*n gambla bondan gak
87 | fram j garden til wan son ok fa tik th*ä*r math
m*ädh* ho*no*m for thy jak saa ath ha*n* haffu*er* nytter-
ligha til reth ath sik j dagh Ok jak magh tha bärga
mik hema m*ädh* thy fatiga som wj haffuo*m* th*än*
gamble ma*n*nen giorde som hon badh ok kom swa
til matta ok bultade swa for durome*n* som hans
son m*ädh* sino folke war satt*er* til bordz Tha sone*n*
th*ät* forstod at hans fadh*er* bultade for durome*n*
ok wilde th*ä*r äta tha badh han sina hust*ru* göma
th*ät* stekta höns*i*t til täs fad*re*n war bort gangi*n*.
som ho*n* ok giorde hon lagde th*ät* j mällan thu
fath ok gömde th*ät* j sin kamar*e* Nw th*ä*r ept*er*
tha th*ä*n gamble ma*n*nen war gangi*n* ath*er* hem
til sina hustrw tha badh th*ä*n vnghe ma*n*nen tagha
ath*er* fram sit vnga stekta höns ok genstan hon
lypthe th*ät* ena fatit fran the andra Tha war th*ät*
hönsit vm wänt j en fulan orm so*m* het*er* bufo
skapadh*er* so*m* en padda m*ädh* huassom klom och
sprang vpp j bondans anlite ok fäste sik hardelika
j hans kinben Swa ath jngen kunde ho*no*m m*ädh*
nagra konst tädan lossa swa länge th*ä*n ma*n*nen
88 lifde th*ätta* wart ku*n*nokt giorth | offu*er* alth tysk-
landh For thy ma*n*neno*m* wart säth til bätringh j
sc*ri*ftamalom ath ha*n* skulde wandra fran en stadh
til a*n*nan swa länge han lifde ok bötha sina syndh*er*
vppa th*ät* at vngt folk skulde tagha sik gudz rädd-
ogha vppa ok ey forsma sina foräldra fadh*er* ok

mod*er* Tha the hörde ok sporde huat opi*n*bar hämpd th*ä*n ma*n*nen hafde fangit fore sina orätwisa ok omildhet

Nw th*ät* fämpte g*u*dz budordh är th*ät* ath thu mä*n*niskia skalth ey wara ma*n*drapar*e* ok blodh girugh*er* vppa ti*n*s jämc*ri*stins liff ell*er* helbrygda j swa mattha ath thu skalt wakta tik th*är* for*e* Ath thu th*ät* ey gör m*ädh* thino*m* handom ok ey skyndh*er* th*är* til m*ädh* thino*m* radom ell*er* samtykkio ell*er* wilia Ok ey skal thu retha thin jämc*ri*stin till dela ell*er* kiff ell*er* slagh m*ädh* nagro*m* smäl[i]gom ell*er* forbolgno*m* ordom m*ädh* hotan ell*er* vnsägn For thy ath the mä*n*niskio som m*ädh* tolka wredhe ok osidh liffu*er* sin alder vth han är likare diäfflen*om* ok oskälikom diwrom än nagra c*ri*stna mä*n*niskia ept*er* thy mästar*en* ysodorus sigh*er* huilki*n* man ey wil ell*er* kan styra sina wrede han |tykkis haffua ens leons hog ok hiärta thy radh*er* 89 oss p*ro*ph*et*en dauid amothe th*ä*n*ne* osidenom ok sig*er* swa lat vth aff thinne wrede mä*n*niskia ok offu*er* giff thi*na* gälniska ok war jngens mans owin swa ath thin jlska fordärffu*er* ekke tik Wrede m*ädh* brädzsko är ok the odygd ok synd Som ey wildhe häld*er* hedni*n*ga*na* älska än nw skulu c*ri*stna mä*n* J huilkit som befw*n*nit är j thy som aristotiles sc*re*ff til sin ke*n*neswen alexandrum ok sagdhe swa thu skalt fordraga thina wredhe ath hämpnas ow*er* naga*n* ma*n* til täs hon är tik forgangi*n* Ok sigh*er* sanctus gregorius aff the wade*li*ca syndena som är wredzskon j sino*m* kä*n*nedome wj mago*m* th*ät* wäl wägha ok betänkia j waro*m* hog hurw stor ok skade-

likin bördha thät är widh människiona siäl ath
warda brädzkom ok wredom for thy hon fortappar
tha sinom sinnom ok warder lik ena oskälika grymma
diwre thär mädh skamwörder hon ok skämmer gudz
liknilsse ok biläte som hona skapade epter sik
90 siälfuom | For thy gudh är spaker fridsamber ok
tologer

Thät sätte gudz budordh är thät at thu män-
niskia skalt ey stiäla thinom jämcristnom sith
godz eller päninga vth aff thy radher oss sanctus
paulus ok siger swa Huar som thän lastin ok osiden
haffuer haft ath han pläger stiäla tha radher jak
honom fore sina siäl skuld at han wände j gen ok
ärfwoda hälder mädh sinom handom til sina bär-
ningh Swa ath han haffuer ok nagat giffua thän
fatigha som nödstälther är thänne synden som är
stylden hon är mykit lik diäfwlsins äghna gär-
ningh for thy ath som tiwffuen öffuar sik altidh
mädh kyndoghet ath nimma läsa vpp annars mans
las ok dör ok hemelika j mörkrena thaga bort hans
ting ok haffuer honom owitandhe swa gör ok diäflin
widh människiona siäl han är mörker ok osynlikin
j sina jlska han haffuer sina kyndoghet ok fula
forrädilsse Swa ath vsla människion wet ey for-
wara sik för än han är komin jn j hänne hiärta
mädh syndena mörker ok blindhe ok stiäl henne
91 vth aff ok fortager thät liggiande | fää ok ärfwe
Som henne är vnth ath ägha j hymmerike ok thät
sker opta mädh ena snara gudz hämpd at diäflin
far j swa mattha wald ower människiona siäll epter
thy wise mannen sigher Swa som fuglin warder

gripin oforwarande j snarana swa warder ok opta människion gripin aff diäflenom j enom ondom thima som hon haffuer sik siälff forbrutit vtj Thätta ma väl sannas mädh eno diäfwlsins rade aff holko scriffuas ok sigx j ena järtekne

mira-culum

Thet hände enom stadz ath diäflin styrkte en tiwff til ath stiäla ok talade til honom j mans like ok badh honom diärflika stiäla ok loffuadhe honom thät ath han skulde aldre hängia thän vsle mannen giorde epter diäfwlsins radhe han stal alla stadz ok vptha wart han gripin Tha war altidh diäflin reda ok löste honom ok let honom vt koma nw vm sidher tha diäflin hafde sin gabbilsse mädh honom driffwit swa länge han wilde tha wart thän vsle mannen en sin gripin widh styld ok hardelika läster Swa ath han kunde ey vnkoma tha kom diäflin til honom thär han sat läster ok fik honom som mannenom tykte at thät war en fägördill fuller mädh päningom | Ok sagde thät swa wilia fly mädh 92
sinne konst ath jnkte repp skulde finnas nagerstadz när thär han matte hängia mädher vtan badh honom lösa sik ok sit liff mädh the päninga huilkit ok swa skedde ath tha bya männena wilde honom hängia tha kundhe the huargen finna eth repp Ther mädh bödh tiwfuin fram sin fägördil for sit liff nw tha the togho thän fägördilen til sik tha war thät eth nyt repp aff starkt garn ok ey annat

Nw thät siwnda gudz budhord thät är ath thu människia skal ey liggia j lönskaläge huat thu äst hälder man eller qwinna for thy ath war härra wil

tik ey städia vtan syndh ok sina wrede mer än triggia handa liffu*er*ne Som är ju*m*fr*u* domb*er* änkia domb*er* ok hionalag thy sigh*er* sanctus paulus swa j sino*m* kä*n*nedom huar en lönskalāghare som är eth onth ok oloflikit liffwerne huar som slikt pläg*er* ok nidskaps fuldher är som liknas afguda dyrkaro*m* han far aldre lot ell*er* arwadell j gudz rike *mädh* wara*n* h*är*ra jesu christo Thy är radelikit at the
93 mä*n*niskor som *mädh*|gudz loffui magho sik gipta Ath the binda sik hälder til rätwist ok gudlik*i*t hionalag *mädh* ena q*w*inna swa ath the baden a siälena wäghna bliffua til bundin ok til fögath waro*m* h*är*ra En the bliffua lös *mädh* kroppeno*m* j fula ok lösa liffw*er*ne ok siälin bliffu*er* bundhin j diäfwlsins walde ok thy radh*er* oss sanctus paulus ok sigh*er* swa huario*m* manne tilbör ath haffua sin maka ok fälaga som är hans hust*ru* ath ägha

Attande gudz budord är ath thu mä*n*niskia skalt ey wrankt witna ell*er* falsk withne bära a mothe thino*m* jämc*ri*stnom th*är* ho*no*m kan koma til skadha vm godz ell*er* päni*n*ga ell*er* hed*er* ell*er* äro ell*er* liff ell*er* helbrögda huilkin mä*n*niskio som falsklika witnar a mothe sith samwith hon gör sit fordömilsse *mädh* sino*m* ägno*m* mwn Thy är radelikit ath ho*n* hell*er* tighie än hon oräth witnar ok sigia th*ät* wara sant som hon weth enkte vth aff th*ätta* radh*er* oss seneca k*ir*kio*na* ke*n*nefad*er* ok sigh*er* swa Jnge*n* ma*n* skal thu rögia ell*er* beropa
94 |Ok jngen omykit loffua vthan altid halt thin ordh ok thin mwn som thu bäri allom witnisbördh

Niande gudz budordh är th*ä*t ath thu gipt*er* ma*n* ell*er* q*w*inna skalth ey göra hoor m*ädh* a*n*nars fălaga for thy th*ät* räknas for gudhi stor bandz g*är*ningh lika wis som man drapit Ok th*ät* skal sa forstandes ath swa brat en gipt q*w*inna tagh*er* a*n*na*n* man ell*er* gipt*er* man andra q*w*inna tha önska huart the*ra* sit ăgit döth ok vth aff w*är*ldena vppa th*ät* ath the matte bliffua j the*ra* siälfswalde j synd ok blygd som the haffua böriath Ok thy äro horkarlar ok horkonor altidh ma*n*drapar*e* fore gudi tha m*ädh* hogeno*m* ok samtykkio*na* ok wilianom en the ku*n*no täs ey bekoma m*ädh* g*är*ni*n*gome*n* Ok liffua th*är* m*ädh* sin aldh*er* vth vnder diäfwlsins sköte ok skulo huarge*n* niwtha nadh*er* ell*er* miskundh til sit siäla gangn ept*er* thy wise proph*et*en salomon sigh*er* huar som en horkarll är han tapp*er* sina siäl for sins hiärta fatigxdoms skuldh so*m* jnga and*er*lika nadh*er* magh niwta

Nw th*ät* tiande gudz budordh är th*ät* ath thu mä*n*niskia skalt ey röffua ell*er* räna thin jämc*ri*stin hans godz | ell*er* päni*n*ga vth aff Ok ey han for- 95
driwa ell*er* fortrykkia m*ädh* ordom wald ell*er* hogmod m*ädh* tessa budordena radh*er* oss p*r*oph*et*en dauid ok sigh*er* swa hopens ey ell*er* tröstin idh*er* widh nagra wranghet ok warin ekke giroghe ept*er* rooff ell*er* jlla fangit godz Th*ätta* budordit skal huar c*ri*stin mä*n*niskia g*är*na halda for thy ath huar th*är* a moth gör han far ey a*n*nor lön aff gudhi än m*ädh* lucifer th*än* fula diäflin som röffuade ok ränte första mä*n*niskio*na* Adam ok ewam the*ra* menlösa ok hy*m*merik*is* glädi vth aff th*än*ne

onda röffuar*e* lönomen sc*ri*ffuas enom stadz j ena järtekne som jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* si*n*net

mira-culum Th*ät* hände eno*m* stadz swa ath mykit örligh ok offridher war j eno litzla landskapi huar so*m* en ridda*re* bodde rik*er* ok omilder tha kom en fatig q*wi*nna til ho*no*m som hans gran q*wi*nna war Ok badh ho*no*m for*e* gudz skul ath haffua he*n*ne ända koo när si*n*ne fää swa länge fiande*na* foro ow*er* land*i*t huilkit han ok giorde ok sidan th*är* ept*er* gik qwi*n*nan til ho*no*m ok takkade ho*no*m ödmiwke*li*ca for sina hägn Ok godg*är*ni*n*ga ok bedd*is* sina

96 |koo j ghen Han swarade he*n*ne m*ädh* wrede Ok sagde swa hafde jak hona ey tagit tha hafde en a*n*nar tagit hona ok behald*i*t th*är* torff thu tik hona aldre wänta tik ath*er* faa j swa matto beholt han henne koo m*ädh* walde Nw ey lankt th*är* epth*er* bleff th*än* vsle ma*n*nen döder swa at diäfwllen fik waldh ow*er* siälena tha skedde th*ät* swa atj eth aar vm kringh kom en diäfful ridande vppa th*e*m sama ma*n*neno*m* huar dagh genstan dagfolgath war fra*m* for*e* ens ärmätis boda stadh ey lankt fra*n* täs rika mansins hemane Tha vm sid*er* manadhe th*än* ärmäthi*n* diäflin ok sporde hwi han redh swa altidh th*e*m ma*n*nenom ok pinte han swa sara tha swarade diäflen som th*än* vsle riddar*e*n swarade q*wi*nnona vm kona Ridhi ey jak ho*no*m ok pinte tha giorde th*ät* en a*n*nor diäffwl mi*n* widh*e*rlike ok th*är* m*ädh* skal han mista hy*m*merik*is* nader swa som the q*wi*nna*n* misthe sina koo Th*än*ne sama rygelika synena ok diäfwlsins ordh ok swar ku*n*nogade th*än*

gode ärmäti*n* | ok bewisthe m*ädh* skälom allom 97
thöm till räddogha ok forwarilsse so*m* wäldoge äro
Swa ath manga orätwisa mä*n* rättade sit liffw*er*ne
ok fingo gudz winskapp thet sama vnne ok oss
all*om* gudh fad*er* ok son ok th*än* hälga anda Amen

Jn die trinitatis

GRacia domini nostri jhesu christi et caritas dei
et communicacio sancti spiritus sit semper cum
omnibus nobis Amen verba pauli [ad] corinthos xiij°
Sanctus paulus vth walder aff gudi k*ir*ko*na* ke*n*ne-
fadh*er* besc*r*ifu*er* oss tessen ordin som jak sagde
vppa latina J huilkin ordom han bidh*er* jnnelika
till gudh bade for sik siälffuo*m* ok swa for*e* allo*m*
gudz almogha ok äro ordin swa mykith ludande
vppa wart mall Wars h*är*ra jhesu christi nadh ok
gudz fad*er*s kärleker ok täns hälga andha samhälle-
likin vmgango wa*r*i m*ädh* oss allom for vthan ändha
wj haffuo*m* J dagh högtide*na* aff the hälga trefald-
oghet Gudi fadh*er* ok son ok th*em* hälga andha
thy höffuis wäl tässin ordin läsas j dagh ept*er* thy
k*ir*kio*na* formä*n* ok kä*n*nefädh*er* haffua th*ät* swa
stadgat For thy j th*ä*nna ordhome*n* | räknas vpp 98
enka*n*nelika tre dygdh*er* j huilko*m* huar ens gud-
domsins persona m*ädh* sina enka*n*nelika dygd be-
wisar sik Jorderik*is* mä*n*niskio*m* til hiälpp ok dygd
ok bestandilsse til wara siäl än thy ath [the] ärw
aldre ath skilde j nag*ra* nadh ell*er* walde Som först
är ath sighia aff th*em* kärlekeno*m* som gudh fadh*er*
haffu*er* oss bewist mä*n*niskiom fram for*e* al androm
skapadom tingom huilkin kärlek*er* mangfallelikin är

Th*ät* första är th*ät* at han w*är*dogad*is* til ath wara war skapar*e* ok fadh*er* ept*er* thy p*r*oph*et*en moyses sigh*er* Är ey han wisselika thin fader mä*n*niskia gudh m*ädh* sino*m* kärlek som tik atte j ämpno*m* for än thu nagat war ok tik giordhe til nagat warda Tha thu alsinkte wast ok tik skapade ept*er* sik siälffuo*m* tha thu alsinkte skipelsse ell*er* forma hafde

Annath gudz fad*er*s kärlekx tekn är th*ät* ath tha wj waro*m* fortappadhe for wara första foräld*ra* adam ok ewa synd skuldh tha sändhe han oss ath*er* lösn ok frälsar*e* vppa th*ät* ath wj skuldom ey alstingx forfaras Swa siger sanctus Johannes j the
99 hälga läst aff wars h*är*ra|Jhesu christi ordom swa storlika älskade gudh fadh*er* [j] hy*m*me*r*ike th*än*na w*är*ldena ath han gaff sin ändha son jhesum christum j dödin for mä*n*niskio*na* skuldh oppa th*ät* ath alla the som stadelika vppa honom trodde skulde ey forfaras vtan faa et äw*är*delikit liff j hy*m*me*r*ike Aff th*än* sama gudz kärlek sigh*er* sanctus gregorius swa O hurw stor ok hurw obetänkliken kärleksins älskelikxhet war th*ät* ath vppa th*ät* ath gudh fad*er* j hy*m*me*r*ike ath[er] löste sin swen ok träll j gen aff diäfwlsins walde Tha antwardade thu j dödin thin son Jhesum christum

nu the tridia gudz fad*er*s kärlekx tekn är th*ät* widh*er* oss jorde*r*ik*is* mä*n*niskior ath han lath*er* oss ey genstan fordömas ept*er* sina rätwisa swa opta wj mote ho*no*m bryta vtan stwndar ok bidar oss m*ädh* sino*m* fad*er*lika kärlek ok bätri*n*gena thima Swa sigh*er* sanctus bernardus a syndoga

mä*n*niskia wäg*na* til wan h*ä*rra O h*är*ra gudh
hurw misku*n*dsamb*er* thu äst jak vsall holt mik
ekke ath*er* aff syndena ok thu m*ädh* thi*n*ne mis-
kundh holt ath*er* wredena ok hämpdena jak for-
längde | syndena m*ädh* mino gälniska ok fawitzka 100
Ok thu forlängde miskundena ok milhethena m*ädh*
thino*m* fad*er*lika kärleke m*ädh* th*ä*nna sino*m* godh-
g*ä*rni*n*ga ok kärleksins bewisni*n*gh wil han haffua
eth wärdskyllokt wid*er*gäld j gen Som är th*ät* ath
wj skolo*m* älska hono*m* offu*er* all tingh ok lyda
ok sätha hans budord ok älska wan jämc*ri*stin som
oss siälffua j g*u*dlikom ok rätwisom kärleke Swa
radh*er* oss sanctus petrus appostolus j sino*m* ke*n*ne-
dome ok sigh*er* saa Warin snellä ok wakin j
idhro*m* gudlikom bönom tha ow*er* all tingh haffui*n*
huar m*ädh* andro*m* idkeliki*n* ok gudliken kärlek
mällan idh*er* siälffwo*m* th*ätta* goda radit togho twa
clost*er* fr*u*r til wara som sc*ri*ffuas ok sigx vth aff
j ena järtekne

miraculum
The sama goda ju*m*fr*u*nor bliffuo til saman
badhe j ena klost*re* ok fingo swa stora*n* gudz kär-
lek ok älskelikhet sina mellan ath jnga likam*li*ca
samborna systra kunde mera älskas j alla handa
matto Tha vm sidh*er* bleff the ena systren dödh
ok vm nattena th*ä*r ept*er* teddis he*n*ne siäl the
andra syst*re*na j enom mörkom hampn ey alstingx
liwsom ell*er* swartom ok | sagdhe sik wara stadda j 101
skärs eldh pino Ok badh hona bidia for*e* sik ok
enka*n*nelika läsa warefr*u* saltar*e* huar dagh vm en
manad vm kringh huilkit hon he*n*ne stadelika lof-
uade ok m*ädh* godom wilia fulkompna Th*ät* waro

l ok C aue ma*r*iar j huario*m* saltar*e* nw tha th*ä*n manade*n* war vm kringh lidin ok te salt*ara* waro läsne tha kom the siälin ath*er* til sina syst*er* skinande ok klar som solen ok takkade he*n*ne storlika for sina hiälpp ok kärlika böner Ok sagde til he*n*ne swa väl är tik mi*n* käre syst*er* for thy tith rwm är tik til reth j hy*m*me*r*ike ok gudi see loff ok äro som wil oss ey länge haffua athskilda ffor thy epth*er* xxx dagha skal thu skilias widh tässa w*är*ldena och maghom [wj] tha m*ädh* gudz hiälp ok nadh fi*n*nas ath[er] j hy*m*me*r*ike ok m*ädh* thy orde huarff siäli*n* bort w he*n*ne ögnsyn The liffwandis f*ru*n fik swa stora glädi ok hugnadh aff the siälena fägrind ath hon lifde vtan math ok öll j atta dagha vm kringh ok som henne war sakt lifde hon j xxx dagha th*ä*r ept*er* ok bleff sidan dödh j ena goda ok gudlika ändelykt

102 Nw thät andra som märkiande är j s*anct*e päd*er*s ordom. th*ät* är th*ät* han badh oss wars h*är*ra jesu christi nadh til hiälp j holko oss gifs forstandas ath swa som wj haffuo*m* kärleken gudi fad*re*nom Swa haffua wj ok alla nadh aff gudi sonenom waro*m* h*är*ra jhesu christo ok the sama nadhe*n* är ha*n* siälffu*er* trefalloger Först är war h*är*ra siälffu*er* en giffui*n* nadh hit til jorde*r*ik*is* aff gudi fadernom vtan nagra wara forskullan swa sig*er* sanctus johannes lagin äro giffui*n* aff gudi m*ädh* p*r*ophe*tenom* moysi ok nadin ok sa*n*ninden är wordin ok oss giffui*n* m*ädh* jhesu christo ok th*ät* war h*är*ra jhesus är siälffu*er* nadhen som giffui*n* war Th*ät* witnar the hälga k*ir*kia daglika j sina läs-

ni*n*gh aff ju*m*f*ru* maria och sigh*er* swa Maria nad*ena* mod*er* thu äst ok misku*n*dena modh*er* thy mäda*n* maria hafde jnge*n* a*n*nan son än wan h*är*ra jhesum gudz son tha pröffuas han wara the nadhe*n* som hon är modh*er* ath

Nw j and*ra* matto är war h*är*ra en nadh the som allo*m* giffu*er* nadh*er* ok sina miskundelika nadhe gaffuor for*e* giffwins vta*n* nagra | forskullan 103
til före*n*ne th*ätta* witnar sanctus paulus j sino*m* ke*n*nedome ok siger swa war helare ok frälsar*e* jhesu christi välwiliand*is* godleker ok hans mandomber openbaradis oss til miskundh ok nadha Ekke for nagra the rätwisa skuldh som wj giordom vta*n* ept*er* sina ägna miskundh ok barmh*är*tichet giordhe han oss hele ok äw*är*delika säla

Nw j tridhia mattana är war h*är*ra en nadh som nadafulla göra th*em* täs ärw wärdhe swa sig*er* sanctus paulus vm sik siälffua*n* Gudz nadh*er* är alt th*ät* jak är ok hans nadh war ey fafängh mädh mik ok j mik m*ädh* tässe sina nadh opfylte han alla sina hälga apostolos tha han bläste j the*ra* änlite m*ädh* sino*m* anda ok sagde til th*em* swa som sanctus Johannes sc*ri*ffu*er* ok sigh*er* aff hans ordom Tagin til idh*er* th*än* hälga anda hwem j forlatin the*ra* synd*er* the äro forlatna m*ädh* th*ä*nne ordin wordho the vpfylte m*ädh* ena stora nadh aff wars h*är*ra Jhesu christi äghna nadh ok gaffua oss forlata | mä*n*niskiona the*ra* synder Ok swa ath böta 104
them the*ra* krankdom ok siwkdo*m* so*m* tes wider torfte ok swa stadelika ok wisselika warth th*em* the naden giffui*n* aff gudi som th*ät* hafde th*em* als-

tingx warit jnföt Th*ätta* war pröwat m*ädh* s*anc*t*e* pädars ordom eth sin tha han a gudz wägna giorde en krankan man helbrögdha

mira-culum

Th*ät* hände swa ath tha s*anc*t*e* päder ok sanctus johannes gingo bade in j k*ir*kio*na* a nons thima ath bidia the*ra* böner tha bars th*ä*r vppa gathuna en krymbling*er* som halt*er* ok krompin war föddh*er* aff moder liffue Th*ä*n sama kranka ma*n*ne*n* bedd*is* almossa aff th*e*m apostolis tha swarade sanctus petrus som sc*ri*ffuat star aff hans ordhom Gul ok silffu*er* haw*er* jak tik ey giffua än th*ät* jak haffu*er* th*ät* will jak tik giffua stat vp ok gak j jhesu christi n*am*pn huart thu wilt helbrögda Ok genstan sprang han vpp a sina föth*er* ok gik in j k*ir*kio*na* m*ädh* th*e*m ok loffuade gudh ok takkade ho*no*m for sina nad*er*

Nw th*ät* tridia ok yt*er*sta som märkiandhe är j s*anc*t*e* pauols ordom som han sagde m*ädh* th*ät* första th*ät* är th*ät* ath han badh oss täs hälga
105 andha | samhellelika vmgangho Til tröst ok hiälp huilkit swa skal forstandas ath i*n*gen skapat tingh j jorde*ri*ke dödh ell*er* q*wi*k rörlikin ell*er* orörlikin ku*n*no bliffua besta*n*din j sik m*ädh* si*n*ne skipilsse nat*ur* vtan täs hälga anda dygd ok vppe hälde Swa sigh*er* wise p*ro*ph*et*en salomon Gudz anda haffu*er* vpfylt alla w*är*ldena m*ädh* allo thy som j he*n*ne är samwled är ok gudz ägit hema*n* j hy*m*me*r*ike bliffwande bestandit aff täs hälga andha dygd ept*er* thy p*ro*ph*et*en dauid sigh*er* himbla äro stadughe giorda m*ädh* gudz egna ordhe Ok aff hans mwndz anda är all the*ras* dygd ok skolom

wj witha ath sanctus paulus badh fore thy oss allom the hälgha trefaldoghet til hiälpp ok tröst ath han wisthe th*ät* som mästar*e*na sigia Mä*n*niskia*n* haw*er* widh*e*rkä*n*ningh j sina siäl ens dels aff hua*r*ia guddomsins persona Mä*n*niskion j sina siäl liknas gudi fad*re*nom j ene si*n*ne dygd ok makth | Som är mi*n*net swa ath hon kan mi*n*nas 106 huat he*n*ne wardh*er* lärt ok känt hon är ok lik gudi sonen*om* j e*n*ne sina dygd som är wnderstandingh Swa ath hon haffu*er* makt ok wit aff gudhi at ni*m*ma ok vnd*er*standha till huars th*ät* är got ell*er* ont som hon haffuer nw*m*mit ok lärt mä*n*niskion är ok lottaghin j e*n*ne si*n*ne dygd m*ädh* th*e*m hälga andha th*ät* är wilin j swa matta Ath he*n*ne är nat*ur*lika inföth ok giffuit en goda*n* wili vthan ondzkona eth*er* här vth aff sigh*er* mästar*e*n boecius de consolacione philosophie Allom mä*n*niskio*m* är nat*ur*likith aff gudhi jnföt ok giffuit til nadhe alth hon skall girnas til ath älska sa*n*nindhe*na* ok göra alt v*ä*l ok ekke illa Thy synd*er* ok mä*n*niskian a mote the hälga trefaldoghet tha hon synd*er* ok bryt*er* for thy hon är skapat a siälina wägna epter gudhi siälffuo*m* ok fore th*än* skul tha ho*n* wil sik rätfärdelika bätra tilbör he*n*ne j si*n*ne ödmiwkt täs hälga t*r*efaldogxhetz ami*n*nelsse haffua m*ädh* stadelika t*r*o ok hopi vm hon skal w*är*delika bönhörd warda Th*ä*r vth aff sigx j ena järtek*n*e | som jak 107 wil mi*n* ordh lykta mädh*er* j th*ät*ta si*n*net

Th*ä*t hände j en stadh som het*er* constantinopilis ath j eth sin stod th*ä*r en stor g*u*dz plagha m*ädh* braddöda swa hardelika ath manga otaligha

mira-culum

mä*n*niskior fullo döda pa gatwnar th*ä*r the gingo
Ok somlika störthe döde nidh*e*r j graffue*na* m*ädh*
th*e*m som the skulde graffua swa atj stakkato*m*
thima bleff th*ä*r dödh mangh M folk m*ädh* tolko*m*
bradöda The goda klärkia ok almogen m*ädh* thöm
gingo huar dagh kringo*m* stadin m*ädh* hälga doma
siwngande ok läsande ok ödmiwkade sik ok bade
war h*är*ra j*n*nelika vm sina nad*er* Nw vm en dagh
tha p*rä*stenar ok diäkna*na* gingo swa til saman j
ena processione Tha wart en litin diäkne tagin bort
vpp till hy*m*melin w alla the*ra* ögnsyn ok vm nagra
stwnd th*ä*r ept*er* kom han ath*e*r nid*er* farande j
bland folkit ok klärkena th*ä*r the stodho ok vndr-
ade vppa Tha sagde th*ä*n pilte*n* at ho*no*m wart
känt en läsni*n*gh ok en bön th*ä*r vppe j hy*m*leno*m*
holkit klärkia*na* skulde siwngha gudi til heder Ok
108 the hälga t*r*efaldoghet | ok th*ä*r m*ädh* skulde the
plagana ath*e*rwända ordin waro swa j the läsni*ng*-
e*na* vppa lathina Sancte deus Sancte fortis Sancte
et immortalis miserere nobis th*ät* är swa mykit
sägia sander gud som hälger är sand*er* gudh som
stark*er* är sandher gudh som odödelikin är miskunde
oss Th*ä*nne sama ordin togho klärkia*na* til sik m*ädh*
ödmiukt ok giorde sik ena stora gudlika bön ok
sangh vth aff m*ädh* flerom godom ordom ok swngo
th*ät* daglika ok th*ä*r m*ädh* giorde war h*är*ra sina
nader m*ädh* thy folkena Swa ath the plaga*n* wände
j gen j thy si*n*nena ok aller almoga*n* fingo storan
gudz räddogha ok rättade sit liffu*er*ne sik til godh
lön j hy*m*merike Th*ät* sama vnne oss allo*m* gudh
fad*er* son ok th*ä*n hälga anda Amen

Jn festo corporis christi

DJxit jhesus discipulis suis et turbis judeorum etc[ra]
Sanctus johannes ewangelista sc*ri*ffuar ok sigh*e*r
vth aff the hälga läst so*m* läsi*n* war j dagh ath
eth sin talade war h*är*ra Jhesus christus til sina
ke*n*neswe*na* ok til juda folkit ok sagde til th*e*m
swa vtan j äthin mi*n* lika*ma* Ok drikki*n* mit blodh
tha skulin j ey haffua nagat äw*är*dhelikit liff bliff-
uande j idh*e*r huar so*m* mi*n* likama | äth*e*r ok drikk*er* 109
mith blodh han far eth äw*är*delikit liff j hy*m*-
me*r*ike Ok jak skal ho*no*m vpresa a th*e*m ytersta
dageno*m* mi*n* likama är mä*n*niskio*na* wisselika en
andelikin födha Ok math*e*r ok mi*n* blodh*e*r är
he*n*ne en andelikin drykk*er* Huar som mi*n* lika*ma*
äth*e*r ok drikk*er* mit blodh han liffu*er* j mik ok
jak j ho*no*m som är j ena andelika vmganga j
siälina Ok swa som liffua*n*dis gudh mi*n* fadh*e*r
sände mik hit til jorde*r*ik*is* swa är jak äw*är*de*li*ca
bliffwande m*ädh* ho*no*m j guddomeno*m* ok huar som
mik äth*e*r han skal äw*är*delika liffua for mi*na*
skuldh jak är th*ät* liffwand*is* brödit som nidh*e*r
for aff hy*m*me*r*ike Ok är ekke tolkit brödh som
th*ät* ande*li*ca brödith som jdhra forfädh*e*r atho j
yknena holka som ärw nw alla dödha en huar som
äth*e*r th*ätta* brödit han skal liffua äw*är*delika tessen
ordin som nw äro sagdh talade war h*är*ra j juda*na*
ki*r*kio j eno*m* stadh som het*er* Capharnaum tha
han p*rä*dikade a enom hälgo*m* dagh manga the
hans ordh hörde aff hans kä*n*neswenom sagde the*ra*
mällan th*ätta* är oss hart vnd*er*standa som han nw

sigh*er* huar gith*er* ho*no*m nw länger hört Nw tha
110 war *här*ra jhesus forstodh at the|korrade a mothe
hans ordom Tha sagdhe han til th*em* widh tässin
mi*n* ordh skä*m*mins j ok blygens än tha j sen mä*n*-
niskio*na* so*n* som är jak siälffu*er* ath fara vpp til
hy*m*me*rikis* tith jak förr*e* war Tha magin j väl
pröffua ath th*än* hälga andha som m*ädh* mik är
han är th*än* som liffuit giffu*er* allom än ensampne
likamen gör jnkte th*är* m*ädh* ärw mi*n* ordh som
jak talar til idh*er* andelikin ok eth äw*är*delikit liff
vtan jak wet väl ath här ärw nagra aff idh*er* som
ekke t*r*o stad*er*lika vppa mik Th*ätta* sagde war h*är*ra
jhesus christus for thy ath han wiste til förende
aff första vphoffue*na* holka the waro vppa ho*no*m
skuldhe troo ok wiste han väl huar ho*no*m skulde
forradha ok th*är* näst sagde han swa for thy sagde
jak idh*er* langha Ath jnge*n* mä*n*niskia skuldhe
koma til mik a t*r*ona wäghna vtan huem gud mi*n*
fad*er* haffu*er* th*ät* giffuit ok vnt m*ädh* the sa*ma*
ordhe gingo mange hans ke*n*neswe*na* til ryggia
bort fran ho*no*m Tha sagde war h*är*ra jhesus till
the xij som qwarre waro wilin ekke j ga bort
fran mik tha swarade sanctus petrus ok sagde swa
kär*e* h*är*re huart skolom wj gaa thu haffu*er* äw*är*slikx
111 lifsins ordh ok känne j thino*m* mw*n*ne|Ok wj witom
th*ät* ath thu äst christus liffua*n*d*is* gudz son tha
swarade war h*är*ra jhesus jak vth walde siälffu*er*
idh*er* xij än tha ath en id*re* är en diäfwl Th*ätta*
taladhe ha*n* ok mente vm judas skarioth for thy
han war th*än* sami som ho*no*m forredh ok war tha
en aff th*em* xij

Thänne sama ordin som sanctus johannes sig*er* vth aff j läst*ena* th*e*m taladā war h*är*ra Jhesus christus j nagrom dag*om* til förende for han lot sik g*r*ipa ok pina til dödin Ok vm apton*en* för än han war fangin loth han sina ke*n*nesw*ena* forsta fulkomlika huat han m*ädh* th*e*m ordomen menthe huilkit ärende sanctus paulus apostolos sc*r*iffu*er* vth aff ok vth thyder j sino*m* ke*n*nedo*m* War h*är*ra Jhesus christus j sama nattena ha*n* war fangin togh han brödit j sina hand ok loffuadhe gudh Ok wigde th*ät* ok välsignade m*ädh* sino*m* ordhom ok bröt th*ät* swnder ok gaff sino*m* ke*n*neswenom ok sagde swa tagi*n* th*ätta* brödit ok äthin th*ät* är mi*n* likama görin th*ät* j mith ami*n*nelsse ok sidan sagde sanctus paulus allo*m* c*r*istnom mä*n*niskiom |Swa optha j jorde*r*ikis mä*n*niskior ätin th*ätta* brödit 112 som är gudz likama ta ku*n*görin j ok witni*n* ath war h*är*ra jhesus hau*er* tolt dödin for alla w*är*ldina ath*e*rlösn skul Till täs han siälffu*er* komber ath*er* a doma daghi ok vppa th*ät* ath war h*är*ra wil th*ätta* ami*n*nelssit ok kärlekx teknit aff os haua ath wj skolom tagha ok nöta hans välsig*na*dha lika*ma* ath minsta eth sin vm aret alla the som c*r*istna t*r*o haffua tagit Tha gör han ow*e*r th*e*m en hardan dom som th*är* aa mothe trydzkas ok olydoga äro epth*er* thy hans ordh ludha först j the*n*na läst*ena* huar som han sagde Vthan j äthin mi*n* lika*ma* ok drikki*n* mit blodh tha skolin j jnkte aw*är*delikit liff haffua j jdh*er* Thy är radit huario c*r*istne mä*n*niskio ath hon th*ät* for jngha ärende skul forlate är ho*n* syndogh tha sc*r*iffte sik rätta

sik ok bätre sik ell*er* haffu*er* ho*n* nagra awnd ell*er*
ondan wilia til nagrom Tha forlike sik hell*er* ok
fordrage ey ow*er* th*än* thima*n* som he*n*ne til bör
113 m*ädh* flerom gudz wino*m* Ok | th*ätta* wälsignade
sac*ra*mentit vnfaa Ok ey skal hon vrsaka sik th*är*
for*e* huask[e] for wrede skuldh ell*er* käthe huar som
th*ät* gör han magh wänta sik stora gudz plago ok
hämpd th*är* for*e* Som nogh vptha widh*er* far thy
wär mangha vsla mä*n*niskia

mira-culum Thet hände eno*m* stadz swa j eno*m* köpstadh
ath en godh änkia hafde ena vägxna möö til dotter
karska ok kata tha badh modre*n* gaa dott*re*na til
sc*ri*fft vm fastona m*ädh* andra folke tha he*n*ne
tykte täs tidh wara dott*re*n swaradhe ok sagde
th*ät* nogh bittida wara Th*är* m*ädh* fordrog hon
th*ät* j thy si*n*nena nw när passkome*n* badh än
mod*re*n dott*re*na ga til sc*ri*ffta ok redha sik widh*er*
ath thaga gudz lika*ma* Tha swarade dott*re*n ok sagde
jak wil mik ey än sc*ri*pta ok gudzlika*ma* tagha
for en tessa paska högtiden är fram lidhin for thy
jak magh fa th*än* sc*ri*ftafadh*er* ath han forbiuder
mik danza ok leka m*ädh* andra folke so*m* nw
pläg*er* göra sik glat j th*ä*nna hälgadagome*n* Th*är*
m*ädh* giorde hon som hon wilde for thy he*n*ne
114 mod*er* fik m*ädh* he*n*ne jnkte radha nw | vm pasko
dagh tha som mässor sagdis ok folkit war til
k*ir*kio*na* Tha togh hon m*ädh* sik nagra sina ju*m*-
f*ru*r som hema waro ok böriade vpp ath danza ok
galnas m*ädh* th*e*m tha j th*e*m sama danzeno*m* fioll
hon sten död ok talade aldre eth ordh th*är* ept*er*
här jnna*n* lot war h*är*ra forstandas hurw mis-

tykkelikit th*ät* är ho*no*m Ath naga*n* c*ri*stin mä*n*-
niskia fordrager sin thima m*ädh* siälffs wilia j
olydno a mote k*ir*kio*na* sidwänia ok forme*n*na radhe
ok budhi Nw är ok framdelis märkiande j läste*na*
ath tha war h*är*ra jhesus talade vm th*ätta* sac*ra*-
me*n*tit sin v*är*doga lika*ma* tha fortröth mango*m*
hans ke*n*nesweno*m* höra hans ordh Ok tykte th*e*m
th*ät* wara alth offhart ok blinth ath forstanda j the*ra*
skälom ok si*n*nom ath han [wilde] giffua th*e*m sin
lika*ma* ath ätha for thy the waktade ath hans
likamlikom ordom ok wilde ekke forstaa the ande-
lika dygdena Ok nadhena som han th*är* m*ädh*
menthe ok giorde vid the*ra* siäl swa sker th*ät* än
nw ty wär j bland c*ri*stit folk ath mangh vsal mä*n*-
niskia haffu*er* swa ogudlikin tanka Ok hog ath ware
th*ät* ey|for c*ri*stindomsins sidwänia skuld Ath hon 115
räddis nagra plago ok w*är*slika skam oppa sik hon
wande ey ath hon toghe nagan tid gudz lika*ma*
ell*er* ey Ok the ogudlikhetena haffu*er* hon aff diäf-
leno*m* ok synde*na* vmgango for thy hon wil sik
sent ok siällan sc*ri*pta Th*är* vth aff sigh*er* sanctus
augustinus Ey är the mä*n*nisk*ia* wärd fa nagra nadh*er*
aff gudi til at rätwis warda som ey wil älska sin
sc*ri*ptamal Ok äro ma*n*ghe mä*n*niskior for*e* sina
dölska ok fawiskhet skul like th*em* sama wars h*är*ra
ke*n*neswe*na* som bort fran ho*no*m gingo for thy
the wilia th*ät* m*ädh* skälika ransakan begripa yter-
mer än m*ädh* si*n*ne t*r*o hurw th*ät* kan wara gudz-
lika*ma* Som hon tagh*er* aff p*r*äste*n*s hand holkit
ey kan täs häld*er* beg*ri*pas vtan m*ädh* t*r*one ok
lika*m*likom liknilssom epth*er* k*ir*kio*na* kä*n*nefädh*er*
wilia th*ät* vth thyda Som*m*lika maga th*ät* vndra ath

hurw th*ät* kan wara troligit ath gud alswaldog*er*
swa stor ok mäktogh*er* j sino wälde är j tolka litzla
116 |brödz forma Th*ätta* magh swa beg*ri*pas m*ädh* likn-
ilssom ath sighia swa som thu mä*n*nisk*ia* formagh
m*ädh* ena litzla ögha ath see lankt vth offu*er* eth
haff Ok lykk*er* j sina ögnsyn alth th*ät* stora ok
widha rwmet j sänder swa forma gud alswaldog*er*
so*m* skapat haw*er* haffuit ok ögnsyne*na* ok all tingh
ath wara m*ädh* sins guddoms nadh ok makt Sander
gud j the litzla öflätina som p*rä*stin giffwer tik
m*ädh* si*n*ne hand ok maga somlika vndra hurw
th*ät* kan wara ens gudhz lika*ma* j swa ma*n*gha
p*rä*sta händ*er* j sänd*er* ower allan c*ri*stendome*n*
huilkit j liknilssom magh swa forstandas ath warder
en stor spägil brotin swnder j mang sma stykke
Tha magh j huaria stykkena en mä*n*niskia sik
spägla ok besee sit anlithe swa fulkomlika som j
enom storom spägill Swa är gudz lika*ma* j ma*n*gom
öflätom sander gudh ok man ok j swa mangh sma
stykke th*ät* ward*er* brutit tha är th*ät* ey täs mi*n*dre
fulko*m*lika gudz lika*ma* j huaria stykkena Ok mago
117 somlika vndra oppa the stora gudhz nader | Som
otaliga manga mä*n*niskior faa alla j sänder tha the
mässa höra ok see gudz lika*ma* j the litzlo öflätina
huilkit ok ma m*ädh* liknilsso*m* forstandas j swa
matto Ath som en mä*n*niskio kan see m*ädh* eno
sina litzlo öga manga otaliga stiärnor j sändh*er* ok
alla the*ra* sken gnidzslor äro j he*n*ne öghn syn j
sänder Swa for magh gudh m*ädh* sinne miskundh
bliffua*n*de j thy öflätena skoda ok see manga mä*n*-
niskia vidh*er* torft til liff ok siäl ok hiälpa th*em*
allo*m* som täs w*är*doge äro j tolka matto magh

thy vth tydas *mädh* p*r*ophetano*m* dauidz ordom Som swa sagde til wan *härr*a O *härr*a gudh hurw stor tin nad är ok söt allo*m* th*e*m som tik rädas *mädh* gudlikom kärlek ok tha är the nadi*n* vnd*er*stu*n*dom lönlikin j mä*n*niskio*na* asyn Ok th*ät* mag sigias j th*ä*nna hälga sacramento gudz lika*ma* ok maga somlika j sino*m* tankom vndra vppa hwj han wil sin lika*ma* latha oss giffuas hell*er* j brödz formo än j nagra andra thy so*m* ätandhe | är huilkit 118 som saa skal vnd*er*standas Ath saa som han til förende vmgangande *mädh* människio*na* tedde sik siäffua*n* ok spakelike*n* ok takkelikan j allom sino*m* mädfärdom Sua wilde han ok j ena höuisklika ok tekkelika forma latha sik oss giffuas som är j brödz like ok smak vppa th*ät* ath mä*n*niskion skal *mädh* täs störe täknat ok liufhet th*ät* hälga sac*ra*me*n*tit til sik tagha Ok ey täs mi*n*dre j sina full wordna t*r*o halda ho*n*om for sin sa*n*nan gud ok sin frälssar*e* som sit blodh lot vth giwtas ok dödin tolde for alla w*är*lde*na* helsso skuldh Tässa sama t*r*ona mä*n*niskiom ath halda haw*er* war *härr*a jhesus siälffu*er* stadfäst *mädh* mangom sino*m* nad*er*likom ok vnderlikom *gärn*i*n*gom *mädh* huilko ena aff th*e*m jak wil mi*n* ordh lykta mädh*er* j th*ätta* si*n*net

Th*ät* hände eth sin j room tha sanctus gregorius war paue ath wm en paska dagh ath tha han haffdä sakt mässo tha gaff han gudz lika*ma* siälffu*er* enka*n*nelika alla k*ir*kio*na* tiänista folke Som lyddo til s*a*nct*e* pädars k*ir*kio ok thär daglika tiänte tha j bland th*e*m | flere war en q*wi*nna 119 som altidh plägade baka öfläte swa mykit som th*är*

mira-culum

j k*ir*kio*na* nöttis Nw tha pauen bödh gudzlika*ma* til he*n*ne mwn ok wilde he*n*ne giffua so*m* fleró*m* ok las the ordin som alla p*rä*sta plägha läsa ept*er* the hälga k*ir*kia sidwänia tha the giffua folkena j swa matta Gudz lika*ma* wars h*är*ra jhesu christi göme tik ok bewara bade til liff ok siäl the sama q*wi*nna*n* forstodh the ordin vppa walska som he*n*ne modermall war Ok th*ä*r m*ädh* böriade ho*n* til at lee a mothe pauans ordom nw han sag ath hon loo j th*ä*n thima*n* hon skulde hell*er* gratit j synd*ena* ang*er* ok jdrogha tha drog han ath*er* sina hand fran he*n*ne mwn ok wilde hä*n*ne ey giffua vtan manade ok sporde gra*n*nelika hwi hon loo Tha swa*ra*dhe q*wi*nna*n* jak loo th*är* ath th*ät* thu sagde th*ät* wara gudz lika*ma* th*ät* öfflätit som jak bakade siälff m*ädh* mi*n*ne ägna hand Tha paue*n* th*ätta*
120 hörde bödh ha*n* he*n*ne sta th*är* qwarra | A sinom knäm som [hon] ok giordhe Jnna*n* täs wände han sik ath*er* til altaret ok lagde sac*ra*mäntit vppa kalk lokit Ok badh jnnelika til gudh vm nagat th*ät* tekn aff ha*n*s nadh ath the q*wi*nna*n* ok and*ra* flere mattha stadgas j throne täs yt*er*mer vthan alla twekan Nw tha han hafde bidit sina böne fik han see en färskan blodogan fingher liggia vppa kalk lokena swa som th*ät* haffde wa*r*it huggit aff eno*m* man Sanctus gregorius wände sik stragx vm kringh mothe te q*wi*nno*na* ok bödh he*n*ne th*ät* til sin mwn tha warth q*wi*nna*n* rädh ok stygdis th*är* a moth at taga th*ät* til sik ok böriade til ath grata Ok badh paua*n* for gudz skul forlata sik sina synd*er* ok sina wan throo tha sanctus gregorius sagh hä*n*ne ödmiwkt ok ang*er* tha badh han än sina

bõner til gudh m*ädh* gratandhe tharom Ok j th*ät*
sama wändis th*ät* ath*e*r j brödsins forma til eth
öfläte som th*ät* förr*e* war huilk*i*t han sidan gaff
the q*wi*nnona ok ther fore stadgad*is* hon ok andra
fle*re* täs yth*e*rmer | j the hälga thro Ok heddrade 121
gudh ok loffuade j sina hälga sacramento sik till
godha löna j hy*m*me*r*ike th*ät* sama v*n*ne oss allo*m*
gudh Amen

Dominica prima post trinitatis

HOmo quidam erat diues et induebatur purpura
et bisso etc*ra*

Lästin som läsin war j dagh hona besc*ri*ffuar
oss sanctus lucas euwangelista ok är swa ludande
vppa wart mall war h*är*ra jhesus christus talade
til sina ke*n*neswena ok sagde ok th*e*m eth äpt*er*-
dömilsse som h*är* äpt*er* stand*er* sc*ri*ffuat ok sagde
swa th*ät* war en rik*er* man som sik klädde altidh
j dyr klädhe som är purpura ok byssus ok huar
dagh ath han dyran math ok skina*n*dhe Th*är* sama
stadz war en fatigh*e*r almosse ma*n* som het lazarus
th*än* sami ma*n*ne*n* lag for tes rike ma*n*sins porth
krank*er* ok jlla saar ok full*er* m*ädh* boldom Ok
wilde g*är*na haffua fangith aff th*e*m smolome*n* ok
almossom so*m* fullo aff th*e*m rika ma*n*sins borde
ok jngen war th*än* som ho*no*m th*e*m wilde giffua
vtan hundana komo til ho*no*m Ok slekte hans sar
ok ha*n*s boldha th*ät* hände vm sidh*e*r ath th*än* fati|gha 122
ma*n*nen bleff dödh*e*r Ok gensta*n* komo gudz ängla
ok förde hans siäl j hab*ra*ams sköth th*är* ept*er*
bleff th*än* rike ma*n*ne*n* döder ok han bleff jordader

j häluite ok fik see Abraham lankt bort fran sik ok lazarom j hans sköthe m*ädh* roo ok lisa vthan pina tha ropade han göt ok sagde fad*er* abraham miskun*n*na mik ok sänt mik hit lazarum vppa th*ät* ath han matte wätha yt*er*sta deli*n* vppa sina fingre ok köla mi*na* twngo th*ä*r m*ädh* ffor thy jak bri*n*ner här alth off sara j the*n*na brä*n*nande logano*m* Tha swarade ho*no*m abraam ok sagde swa mi*n* son mins vppa ath thu hafde alla thi*na* wäldaga mädan thu wast j w*är*ldina ept*er* thino*m* ägno*m* wilia ok th*ä*r a moth hafde lazarus ena onda wärld mäd stora widh*er*möda thy skal han hogswalas här Ok thu skalt pinas th*ä*r thu äst ok än ow*er* alth ath sigia är eth stort häluite giort ok diwpt wordit ok stadfästh här j mällan oss Sua ath jngen forma häda*n* koma ok til idh*er* ell*er* nagan fran idh*er* ok
123 till oss tha sagde th*ä*n vsla ma*n*nen som j | häluite laa jak bidh*er* tik fadh*er* Abraham ath thu sänt th*ä*n sama lazarum h*ä*r j w*är*ldena J mi*n*s fad*er*s heman jak haffu*er* fäm bröd*er* ath maghe sigia th*e*m aff mik ok forwara th*e*m ath the ey koma j th*ätta* bri*n*nande rwm ok stad Tha swarade ho*no*m abraham ok sagde swa the haffua moysi lagh ok p*ro*pheta*na* ke*n*nedom höre th*ä*r ath gra*n*nelika tha swaradhe th*ä*n vsla ma*n*nen som j häluite laa ney fadh*er* abraham vthan nagar star vpp aff dödha ok sig*er* th*e*m hurw th*ät* är här m*ädh* oss belakt tha throo the th*ät* ekke Tha swarade abraham wilia the ey [troo] moisy ok p*ro*phe*ta* ordom än tha vm sidh*er* troo the th*ät* ath nagar är vpstandin aff dödha ath tala widh*er* th*e*m

I thessa hälga lästh äro nagar tingh märk-
iande som wj magom betänkia ok th*ä*r *mädh* oss
bewara for*e* warom siäla wadha som först är Th*ä*nne
rike ma*n*ne*n* ok hans harda domber ok pina huil-
kin so*m* fordömd*er* war til häluit*is* enka*n*ne*li*ca for*e*
triggia handa dödelika synda skull som han war
stadd*er* vtj

The första war hans stora högfärd ey | ath enast 124
j sino*m* dyra klädom ell*er* j sino*m* dyra kost Ell*er*
kräsmäthe liffu*er*ne som nogh stor högfärdh räknas
for*e* gudhi vthan yth*er* mer war han brotlikin j thy
ath han forsmaddhe sin jämc*ri*stin th*ä*n fatigha
ma*n*nen lazarum so*m* vthe laa for*e* hans porthe Ok
han wildhe ey jnlata ho*no*m tha han giorde sina
maltit th*ätta* giorde han a mothe the hälga sc*ri*fft
ok moth p*ro*phetans rade som han sigh*er* vm sik
siälffua*n* oss allom eth nytt*er*likit ept*er*dömilsse Ey
bör pelag*ri*me ok wägfara*n*de ma*n*nom vtestäng[de]
wara mi*n* dör stodh opin ok opinbar allo*m* wäg-
farande ma*n*nom

th*ätta* radit togh en god*er* milder ma*n* som
bygde j enom köpstadh th*ä*n sama ma*n*nen hafde
for ena godha ok gud*li*ca sidhwä*n*ia Ath han togh
altit hem til sigh j sit hws alla the pelag*ri*ma ok
fatigha väghfaranda män som tit j stadin komo
ok skipadhe th*e*m the*ra* bärni*n*gh ept*er* si*n*ne makt
Tha hände th*ät* eth sin swa ath war h*är*ra jhesus
kom siälffu*er* til hans j en fatigx mans liknilsse
Ok bedd*is* math ok maltith aff ho*no*m j gudz heder
th*ä*n gode husbonden fägnade | hono*m* väl som han 125

war wan ath göra wid fle*re* ok sätte han widh sit bordh Ok togh th*ä*r näst watn ok ena mwldogh ok wilde twa hans föth*er* Tha sagde war h*är*ra här til haffu*er* thu tagit mi*na* lima ok lidamoth in til tik j tit hus th*ät* äro alla the so*m* thu haffu*er* härbärgat ok giort til godha j mith na*m*pn ok for mi*na* skuldh än nw togh thu til tik allan kroppe*n* siälffua*n* jhesum som tik skal löna j hy*m*me*r*ike Ok ath*er* gälla for*e* oss alla ok genstan m*ädh* thy ordena hwarff han bort w hans öghon th*ätta* skulde betänkia huar en c*ri*stin mä*n*niskia thär m*ädh* gärna läna hws ok härberge Ok ey forsma sina jämc*ri*sti*n* th*ä*r m*ädh* ath han hald*er* ho*n*om werre wara w*är*d*er* ath haffua hus taket ow*er* sik siälffua*n* mäda*n* wj forstam ath war h*är*ra räknar sik siälffua*n* wara giorth A[l]th th*ät* j hans hälga na*m*pn ok for*e* hans skuldh warder giort ok giffwith

Nw the andra synde*n* so*m* th*än*ne vsla ma*n*nen drog til häluit*is* th*ät* war hans forswmelse til sina
126 siäl ok siäle gagn fore thy ha*n* togh | swa til wara sina goda dagha Ok lastadis j th*e*m j th*ä*nna stakkota liffs thimano*m* at han forglömde si*n*ne siäll ok th*e*m langa thimano*m* som han skulde wara liffwandis vtj th*ä*r aldre faar ändha Th*ä*r m*ädh* aktade ha*n* ey huar th*ä*n fatigha ma*n*nen laa saar hu*n*grogh*e*r ok kranker vthe for porten ther han matte haffua for tiänt sit hy*m*me*r*ike vppa for*e* gudhi m*ädh* sino*m* godg*är*ni*n*gom For holka forswmelsse han fik ondh lön ok enge*n* god for thy radh*er* oss sanctus bernardus j sino*m* ke*n*nedo*m* ok sigh*er* swa Mä*n*niskia hiälp th*ä*n fatiga thi*n*

jämcristin nagat til födona epter thina makt för
än dödin twingar honòm j häll mädh hwnger ok
sylt gör thu thät ekke Tha räknas thu wara en
mandrapare fore gudz rätwisa dome ok for thy
tenne rika fradzaren wilde thenne hwngroga ey
sköta eller akta tha wart han jordadher j häluite
som scrifften sigher hwar han fan fore sik bade
mandrapare ok flere tolka nidskaps fwlla fradzare
som han war Swa sker thät|ok än thy wär nw Ath 127
genstan människian warder rik ok far nogh aff wärld-
ena ok alla sina väldaga tha forgäther hon sik siälffua
til sina siäl än tha ath hon haffuer hafft nagan
gudz räddogha j sinom fatigdome ok kärlek til
gudz tiänist Tha wardher hon swa giordh blindh
fore rikadoma skuldh j sit hiärta ath hon minnes
tha gudhi jngen heder eller ära göra thy kärer war
härra vppa them mädh prophetanom ozee ok siger
swa The som mina wina waro äro nu vppfylto mädh
wärlsins rikedoma ok mättha thär mädh lypto the
sit hiärta vpp j högfärdena ok haffua mik alstinx
forgätit här vth aff sikx j eno epterdömilsse Som
scriffuat star aff enom godom ärmäthe ok enom
fatigom tigelslagare

Thät hände sa atj enom skogh war en godher mira-
ok gudliken ärmäthe han plägade vpta gaa j nästa culum
köpstadin prädika ok lära gudz almogha tha gästhe
han til en fatigan tigelslagare huilkin som storlika
mildher ok mänsker war widh fatigt|folk epter sinom 128
ämpnom som ey waro stor ok enkannelika giorde
han altid väl widher thän ärmäthen Swa opta han
kom til honom ok fore thy han wa[r] swa milder

ok mändzkär tha tykthe ärmätin illa wara ath han war swa alztingx fatigh*er* Tha badh han war h*ärr*a j blandh andra sina gudlika böner ath ha*n* skuldhe giffua th*ä*n sama tigelslagare*n* nagra fle*re* rikedoma ok w*är*ldzlikin framgangh Swa ath han matte sik täs bäth*er* halda ok fatikt folk m*ädh* sik som han g*är*na wilde älska war h*ärr*a hörde vm sidh*er* hans bön swa ath jnnan fa aar wart th*ä*n tigelslagare*n* en ganska rik*er* man Ok loth sik byggia en stora*n* härliken gardh m*ädh* storom portom ok läste stora hu*n*da widh*er* sin port swa ath fatikt folk ku*n*de tha th*ä*r ey in koma ath göra ho*no*m mera fatigan tha hände th*ät* swa ath th*ä*n ärmätin wilde tit eth sin gaa som han förr*e* giorde Tha spru*n*go hwnda*na* vpp ok riffuo ha*n*s klädhe swa ath m*ädh* stora nödh kom ha*n* j gardhin ok tha
129 han kom in wart alth bonda*ns*|folk wret for th*ät* han th*ä*r in kom vta*n* the*ra* wito ok loff mädan bonda*n* war ey hema Ok körde han bort ok skuwo ho*no*m ath*er* vth gino*m* portin m*ädh* storan smälik Then ärmätin gik ath*er* hem til sin bodastadz ok vndrade th*ä*r vppa hwi th*ä*n godhe ma*n*nen hans win war swa vmwändh*er* at fatikt folk matte tha jnge*n* gang til hono*m* haffua tha swarade ho*no*m en röst aff gudi ok sagde swa thu äst täs endelis waldande At ha*n* haffu*er* nw mist gudz winskap j sino*m* rikedomo*m* som han förra hafde j sino*m* fatigdome for thy thu badh gud for*e* hono*m* swa högelika ath han skulde riker warda Th*ä*r fore äst thu plichtog*er* ath göra räkenskap for*e* hans siäl th*ä*n gode ärmätin wart illa widh*er* ok rädd*is* mykit for th*e*m ordome*n* th*ä*r näst bad han wan

h*ä*rra ath han skuldo göra m*ädh* th*e*m ma*n*neno*m*
th*ä*t ho*n*om ware ganglikit bade til liff ok siäl
Swa ath han stode ey j wadha for*e* hans siäl th*är*
m*ädh* forgingo hans rikadoma m*ädh* snara gudz
hämpd ok plago j | enom stakkatom thima Swa ath 130
ha*n* nödgadis tha gaa ath*er* til ärmätin ok kära
sina nödh ok mothe gangn for*e* ho*no*m tha sagde
ärmätin allaled*is* hurw han hafde bid*i*t for*e* ho*no*m
Ok huat skul han fik th*är* for*e* aff waro*m* h*är*ra
nw tha th*än* tigilslagare*n* th*ät* hörde böriade han
til ath ärwoda som han för hafde giort ok loth
sik angra sina synder Ok fik sidan aff gudz nadh*er*
väl sina bärni*n*gh och älskade fatikt folk swa
sidan som för ok wart gudz win täs bätre

Nw tridia synden for huilki*n* th*än* rike ma*n*nen
wart fordömder til häluit*is* th*ät* war hans obeskede-
likin gry*m*het for*e* thy ath lästin sig*er* swa ath
hwnda*na* waro barmhärtoga ow*er* th*än* fatiga kranka
ma*n*nen än husbonden war wredh j thy ath te
gingo til hans ok slekte hans sar ok boldha Ok
hogswalade han th*är* m*ädh* än th*än* kräslika fradz-
aren sat jnne widh bordit ok hafde mera math
for*e* sik än x ell*er* xx buka matte fyllas m*ädh* Ok
hörde th*än* fatiga ropa ok hwngroga*n* wara ok wilde
ho*no*m jnkte giffua thy tolde|han bade hwng*er* ok 131
torst j häluite Thy wär th*ä*nna gry*m*ma hiärtalagi*n*
haffu*er* mang*er* man än j dagh j jorderike the som
si th*era* jämc*ri*stna lida gudz plago ok w*är*lde*na*
vid*er*nödha Ok wilia sik jnkte forbarma ow*er* th*e*m
vtan halda sik th*är* m*ädh* hälga ok väl kända m*ädh*
gudi ath w*är*ldin ok he*nn*e rikedo*ma* gar th*e*m alt
ept*er* th*era* ägin wilia Ok th*är* m*ädh* forsma the

th*än* fatiga ok halda hono*m* swa som fordömdan aff gudi j swa sto*ra* hati ok awndh ath raskare matte en grymber hwnd*er* späkkias ok blidkas m*ädh* ena ordhe än the*ra* gry*m*ma hiärta m*ädh* fatigxmans gawo*m* ok godg*är*ni*n*gom Ok thy maga the rädas for*e* tässa rika ok omilda harda mandzins dome huilkin ho*no*m war nogh rätwis for*e* hans synda ok hans brut skul ept*er* thy sanctus gregorius sc*ri*ffuer aff wisa p*ro*phetens salmons ordom ok sig*er* swa ä ward*er* hans domber for vta*n* alla miskundh som ey wil miskunda th*e*m fatigha thy 132 är häld*er* radelikit Ath huar en c*ri*stin | man som gudh haffu*er* vnth sina nadh*er* till w*är*ldena rikadoma ok framgang Ath ha*n* läte th*än* fatiga täs niwta ok ey vmgälla for*e* thy gud haffu*er* nogh ämpne göra alla rike j sänd*er* vm ho*no*m swa täkkis vtan ha*n* gör for thy en rikan ath han skal sit hy*m*merike vppa th*e*m fatiga fortiäna Ok thy städ*er* han eno*m* fa waldh ow*er* th*e*m andra ath ha*n* skal wara hans tröst ok wäria ok ekke honom obrotlikom til plago ell*er* fordärff for*e* thy th*ät* är war h*är*ra täkkelikast aff allo*m* misku*n*dsamliko*m* g*är*ni*n*gom Ath th*än* som waldh haffu*er* ow*er* a*n*nan ath göra widh ho*no*m som han wil gö*ra* widh ho*no*m mildel*i*ca ok wäl th*är* vth aff sigh*er* th*än* wise p*ro*ph*et*en salomon Här är th*än* ma*n* so*m* makt hafde göra bade illa ok wäl ok aff sina ägna dygd giorde häld*er* väl än illa thy äro hans godg*är*ni*n*ga stadfästa m*ädh* waro*m* h*är*ra j hy*m*merike Thänne sama dygd ok milhet wart niwta*n*dhe ath en fatigh*er* skipar*e* som het pawucius aff huilkom eth järtekne

star scr*i*ffuat aff so*m* jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* sin

Th*ät* hände | swa ath j eno*m* skogh war en gud- 133
lik*in* ärmäthe Som th*är* länge hafde bliffuit j gudzs tiänist ok idkelikom böno*m* tha vm sid*er* badh han wan h*är*ra ath the sik huat lönom ell*er* hurw stor han skulde sik wäntha ath faa j hy*m*me*r*ike tha kom ho*no*m en röst aff gudhi Ok sagde swa ath han skulde fa lika lön m*ädh* enom pipar*e* som het pawucius th*är* j nästa stadeno*m* holkin ena stwndh war en röffwar*e* ok tha är ho*no*m nw til reth eth forgylt säthe j hy*m*me*r*ike For nag*ra* hans godhg*är*ni*n*ga skul som gudi storlika täktis then ärmäti*n* gik in j stadin th*är* han wiste at th*än* pawucius war Ok sporde ho*no*m til huat ha*n* hafde giort gudi til hed*er* j nagath sin som ho*no*m skulde täkkias tha swarade pawucius ok sagde sik litit ell*er* alsinkte haffua giort gudi til heder vtan sagde swa tha jak war en röffua*re* j bland fle*re* onda män mi*na* widerlika Tha gaff jak ena fatiga q*wi*nna ath*er* ena koo j gen som wj hafdo*m* aff he*n*ne röwat ok vppa mi*n* del kom ok eth sin hafdo*m* wj röffuat ena andra fatiga q*wi*nna ok ho*n* war | komi*n* lankt bort 134
vth aff wägeno*m* j skogin m*ädh* oss hona hafde jak for*e* mino*m* kompanom ok hona ledde jak vppa sin rättha wäg Sua ath hon kom oskadh ok [o]skämdh ok helbrögda hem til sin j gen tha berätte ärmäthin honom huat han hafde hört aff the röstena aff ho*no*m tala Tha th*än* pipare*n* th*ätta* forstodh tha ow*er*gaff han sin lek ok sina fafänga wärldz glädi ok gaff sik til en träl j eth clost*er* ok ärwoda[de] daglika for*e* sina siäl th*ät* yt*er*sta han formatte sa ath

mira-
culum

han wilde nödogh*er* mista th*ä*t sätit ok glädi j hy*m*me*r*ike Som ho*no*m stodh til redha til the ärona ept*er* ho*no*m ath koma th*ä*t vnne oss allo*m* gudh fad*er* ok son ok th*ä*n hälga anda Amen

Dominica secunda

HOmo quidam fecit cenam magnam et vocauit multos etc^ra

Lästin som läsin war j dagh j the hälga k*ir*kio aff sw*n*nedageno*m* hona sc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista ok är swa ludande vppa wart mall war h*är*ra jhesus christus sagde til sina ke*n*nesw*ena* en liknilsse som här ept*er* standa sc*ri*ffui*n* ok ärw ordin swa En ma*n* giorde eth stort gästabodh ok
135 bödh manga till sin ok | tha täs tidh war sände han vth sin swen Ok sigia th*e*m til som budna waro ath the skulde koma for thy ath hans kost*er* war tha redha nw tha sändebodit kom til th*e*m tha wrsakade huar sik j sin stadh ok wilde ekke koma Th*ä*n första sagde swa jak haw*er* köpt mik en by jak haffu*er* nw täs widh*er* at jak skal gaa tit ok bese th*ä*t hemaned ok th*ä*t gotzit jak bidh*er* tik ath thu vrsaka mik th*ä*r jnna*n* for*e* mino*m* husbonda Th*ä*n andra som budin war sagde swa jak köpte nyliga vj par vxa jak wil tit ga ok frestha thöm til huaria the ärw gode Th*ä*n tridie so*m* budi*n* war sagde swa jak haffu*er* mik nyligha giffth ok fört hem mi*na* hust*ru* for th*ä*n skul kan jak ey koma th*ä*n sami bondans swen ok sändabod for ath*er* hem ok berette sino*m* husbonda alla theras

swar Tha wart husbonden wreder ok sagde til sin
swen gak nw raskelika j grä*nd*er ok gator j köp-
stadin ok ledh hit til mik fatigt folk vanföra halta
ok blinda Th*ä*r ept*er* sagde swe*n*nen th*ät* är nw
alth swa giort som thu bödh mik göra ok än ärw
nagar rwm lidug | som jngen sitt*er* vtj Tha sagde 136
ath*er* husbo*n*dan til swe*n*nin gak nw vth vppa al-
ma*n*na wäghana ok vth vppa gärdanar ok kör in
alt th*ät* folk thu finder vppa th*ät* ath mit hus
ward*er* fult m*ädh* folke Jak sigh*er* th*ät* idh*er* for
sant at jngen aff th*e*m ma*n*nome*n* som kallade waro
skulo nagantidh smaka mi*na* maltidh

I tessa hälga läst ärw nagor tingh märkiande
oss til en andelikin kä*n*nedom Som först är th*ä*n
ma*n*nen som th*ät* stora gästebodit giorde mädh
huilkom som magh forstandas j liknilsso*m* ath
sighia war h*är*ra jhesus christus som tässen ordhin
siälff talade ok likni[l]sset giorde Th*ät* är ok th*ä*n
sami ma*n*nen som p*r*oph*et*en ysaias spadde vt
aff ok sagde swa Th*ä*n jak spar vth aff ok sigh*er*
komaskula*n*dhe wara han är swa vnderlikin man
ath ho*no*m kan jngen fulko*m*lika bekä*n*na ell*er*
vnd*er*standha som han wili sigia han är sand*er*
gud ok man gudz son aff hy*m*me*r*ike obegriplikin
ok osiglikin j sino*m* guddome han är ok th*ä*n man
som Sanctus Paulus sigh*er* vth aff | War h*är*ra jhesus 137
christus är th*ä*n man som milder war ok forlikar*e*
mällan rätwisan gudh ok brotlika me*n*niskia*na* Th*ä*nne
sama välsignade ma*n*nen ok ärafulle war frälsar*e*
jhesus christus han giorde oss jorderikis mä*n*niskiom
eth rikt ok ärlikit gästabodh andelika til wara siäl

välplägan ok födo Tha han offrade sik j dödin for oss ok leth sik döda som eth men löst lamb a korssit for*e* wara skul vppa th*ät* ath wj skuldo*m* ey äw*är*de*li*ca hwngra ok swälta j häluite Ok th*ä*r m*ädh* forwan han oss äw*är*delika glädi ok mätto j hy*m*me*r*ike ept*er* thy han sagde sinom hälga apostolis ok oss allom m*ädh* th*e*m Jak wil swa göra ok swa skipa m*ädh* idh*er* so*m* g*u*d mi*n* fad*er* skipade mik hy*m*me*r*ikit styra och rada m*ädh* sik Swa atj skulin drikka ok äta m*ädh* mik widh mit bordh j mino rike äw*är*delika ok skulin witha ath th*ätta* gästabodith som war h*är*ra haffu*er* oss til kallat so*m* är hy*m*me*r*ik*is* glädi ok äro magh väl sighias ok kallas
138 stort som han siälffuer sagdhe|Ok th*ä*r m*ädh* rikt ok kath enka*n*nelika fore triggia handa ärende skuldh som först är th*ät* ath husbonden är en stor ok mäktog*er* h*är*ra swa tedd*is* han j hy*m*me*r*ike sancto johanni ewangelista m*ädh* eth rim vppa sin klädebonada swa luda*n*dhe Rex regum et dominus dominancium Th*ät* är konu*n*g*er* ow*er* alla konu*n*ga ok h*är*ra ow*er* alla h*är*ra Annat är th*ät* ath th*ä*r ärw mange tiänista män ärlika ok wälborne som daglika göra h*är*ranom ok husbondano*m* tiänist ok wördni*n*gh th*ätta* tedd*is* ok sancto johanni ewangelista ept*er* thy ha*n* sig*er* j ena si*n*ne bok som heter apocalipsi Thusande thusandh ängla tiänte ho*n*om ok tio si*n*nom hu*n*d*ra*de tusand stodo när ho*n*om Th*ät* tridia är th*ät* at j thy hy*m*me*r*ik*is* gästabudena är lustelikin math*er* ok födo vtha[n] alla ledha allom thöm som tit koma ok gudz änlithe see j hans samtalan ok närwaro Th*ä*r vth aff spaddhe p*ro*ph*et*en dauid ok sagde swa O h*är*re

gudh hurw söt äro thin widh*e*rtalan i mino*m* mwn ow*er* allan honag *mädh* th*ä*nne hy*m*me*r*ik*i*s sötmanom giorde ju*m*f*ru* maria eth stort nadelikith |järtekne *mädh* eno*m* mwnk j he*n*ne ägna clost*r*e 139

mira-culum

Th*ät* hände swa atj blandh flere th*e*m clost*er*bröderna war en goder klärk*er* ok p*rä*dikare idkelikin j gudz tiänist ok war allas thera läktar ok lärafad*er* vtan han hafde en stora*n* osidh j sina kräslika liffw*er*ne Swa at abb*ote*n ledh stora nödh *mädh* ho*n*om thy ath ha*n* wilde altidh haffua bätre kost än andra brödher tha skedde th*ät* swa j ena nath ath ho*no*m tykte j sompne Som alla hans bröder gingo till kors ok han siälffu*er* gik ept*er*st som han förra war wan tha stodh j k*ir*kio*na* fore th*e*m en karsk ju*m*f*ru* *mädh* eno gulkrono a sino hofde ok hafde j sina hand eth skina*n*de kar aff gull ok ena silff skedh j andra hande*na* Ok gaff huario*m* the*ra* ena fulla skedh j mw*n*nen w thy sama karena ept*er* the[t] the komo fram gangandhe Nw tha th*ä*n läktaren kom fram ok fiol a knä som flere giorde ok mente sik nagath skulla faa tha wände the ju*m*f*ru*n sik vm kring bort fran ho*no*m ok wilde ho*no*m jnkte giffwa vtan sagde swa til ho*no*m *mädh* wredom ordhom Thu äst ey wärdogh*er* ath faa aff thy jak giffu*er* flerom tiänarom for thy thu wilt *sär*del*is*|kost haffua Ok forsmar th*ät* fatiga 140 som the bärga sik mädh*er* for holkit thu äst mik mistäkker ok enckte liwffu*er*, tha böriade han til ath grata ok loffuade sik *gär*na wilia bätra Ok th*ä*r ept*er* lata sik *gär*na nöghia, tha wände ju*m*f*ru* maria sik ath*er* vm kringh fore hans *gra*tande bön skuldh

ok gaff ho*no*m ena skedh j hans mwn ok th*ä*r m*ädh* waknade han ath han kände en osiglikin sötan smak j sino*m* mw*n*ne huilkin hono*m* ey forgikx swa länge han lifde han takkade gudi Ok ju*m*fr*u* maria for*e* sina nadh*e*r ok loth sik sidan g*är*na nöghia m*ädh* sino*m* brödhro*m* at tolkin fatigdom som the hafde bade j math ok dryk ok gaff sino*m* brödro*m* godh ept*er*dömilsse j jdkeli*ka* fasta ok ath*e*rhalde Ok ey täs hälder bätradhe han th*ät* nagro*m* sino*m* brödrom then drömen ok andelika synena for än han laa a sina yt*er*sta sotta sängh ok skulle döö tha sagde ha*n* th*e*m allo*m* hurw ho*no*m war widh*e*rfarit Ok thär m*ädh* tröste han th*e*m alla m*ädh* ena stadelika hopi J gudz tiänist ok Ju*m*fr*u* maria ok badh th*e*m g*är*na älska fatigdom fasta ok ath*e*rhald fra*n* kräsliga liffu*er*ne vppa th*ät* ath the matto faa th*ä*n
141 åw*är*de*li*ca | sötman til siälina j hy*m*me*r*ike Som ju*m*fr*u* maria teknadhe th*e*m, th*ä*r skola faa for the tiänist som the giorde hona här j jorderike

Nw th*ät* andra som j läste*na* är märkiandhe th*ät* swe*n*nen ok sändabodit som folkith bödh ok kallade til gästabudit m*ädh* th*ätta* sändabud*i*t ok swe*n*nen magh forstandas wars h*är*ra jhesu christi Apostoli holkin han vtsände ath p*rä*dika the hälga troo ok th*e*m th*ä*r m*ädh* kalla mä*n*niskio*na* till th*ät* åw*är*de*li*ca gästabudit ok årona som oss är for*e* reth j hy*m*me*r*ike Thy sagde sanctus paulus swa som en war aff th*e*m sändabudome*n* Jak som bundin är waro*m* h*är*ra til tiänist, som hans wärdskylloger swen, bidh*e*r jak idh*e*r a gudz wägna atj ga*n*gi*n* w*är*delika j rätwisona wägom ept*er* thy ha*n* haw*er*

idh*er* siälffu*er* til sik kallat j hy*m*me*r*ike huar ept*er*
thy som han haffu*er* sit liffw*er*ne rätwiselika for*e*
sik Amothe tässom gudz sändabudo*m* ok the hälga,
scri*f*ft tryskas manger vsaldh synda*re* for*e* the*ra*
wärdzlika liffu*er*ne skuldh j thy so*m* gudi är mis-
täkkelikit Som the giorde som ey wilde|koma til 142
thät stora gästabudit som lästhin sigh*er* vth aff The
vrsakade sik m*ädh* v[är]lzligom ärendom th*än* förste
sagde saa jak haffu*er* köpt en by, ok ho*n*om wil jak
besee ok skodha en th*än*na ma*n*nen magh liknas
the for*e* gudj som jordgirwgo ärw Ok fikne til ath
lägia saman mykit jordagodz th*e*m til bör at rädas
ok tänkia th*än* ordin som war h*är*ra sig*er* m*ädh*
p*r*ophetano*m* We är idh*er* j wano*m* som jordagodz
ok akra läggia huar widh a*n*nan Th*är* for*e* ärin j
plichtoge gudi stora*n* räkenskapp, nw th*e*m andra
budnä gästeno*m* som sik vrsakade m*ädh* fäm par
vxa som han hafde köpt ok wilde th*e*m forsökia
m*ädh* ho*n*om magh forstandas mang the mä*n*niskia
som mykit tröst*er* vppa sins krops helbrögdha Ok
vppa th*ät* hon haffu*er* sin fäm si*n*ne hell ok skälikin
hwilkin väl magh räknas fäm par vxa for*e* thy som
vxana ära okade twa til sama*n* Swa äro ok mä*n*-
niskio*na* si*n*ne hwart wid sik skapat ok fögat til
sama*n* m*ädh* twem limo*m* ok lidamoto*m* som först
är syne*n* m*ädh* twe*m* ögom hörslin m*ädh* twem
örom lukthen m*ädh*|twem näsaburom Smakin m*ädh* 143
twngone ok gomome*n* ok hanna*n* ok hantäki*n* m*ädh*
twem handom th*ä*nne fäm helbrögda si*n*nen hindra
mangh fawidzka mä*n*niskio ok göra hona kata ok
glömsko Ok forswmande j gudz tiänist ok trydzko
j mothe gudhz sändabudhi som är a mothe gudz

sc*ri*fft som he*n*ne a gudz wägna kallar ok manar til hy*m*me*r*ik*is* ffor thy mangh mä*n*niskia tänk*er* m*ädh* si*n*ne högfärdh A mothe gudhi ok sigh*er* swa j sino*m* tanka jak magh väl nyttia mi*na* helbrögda ok sanka godz ok päni*n*gha sama*n*, ok th*ä*r m*ädh* liffua j glädhi ept*er* mino*m* ägno*m* wilia mädan jak far ho*no*m radha Th*ät* är nogh betida tha jak ward*er* krank*er* ell*er* gamal ath höra tha vppa p*rä*stena ordh ok p*rä*dikan ok w*är*ldena ow*er*giffua tha jak litit formagh ok m*ädh* th*e*m sama tankanom lath*er* han aldre koma til sit hiärtha nagat th*ät* goda Som he*n*ne warder radit til sit siälagagn ell*er* witha gudh nagra tak ell*er* äro for*e* sina nadh*er*
144 Th*e*m so*m* swa | forswmande äro, affwith*er* Sanctus gregorius j sino*m* kä*n*nedome ok sigh*er* swa Margh mä*n*niskia finder ok faar mykla salighet j th*ä*nne w*är*ldenä, än hon wil ekke akta ell*er* witha nagat aff gudhi som skapare*n* är ok he*n*ne haffu*er* alth th*ät* giffwith

Nw m*ädh* th*ä*nne tridie gästin som budi*n* war ok sik wrsakade m*ädh* si*n*ne hust*ru* so*m* ha*n* hafde fäst ok hemfört magh forstandas mangh vsal stympar*e* ok syndar*e* som meṙ aktha sin likamlikin losta ath m*ädh* q*wi*nno*m* bedriffwa än gudz ordh ok p*rä*dikan höra Som th*e*m kallar ok biudh*er* til hy*m*me*r*ik*is* thy forhindrar th*e*m opta th*ä*n oloflika lostan swa ath the ku*n*no jnge*n* lusta ell*er* astwnda*n* haffua til hy*m*me*r*ik*is* swa sigh*er* en mästar*e* som het boecius thy torff jngen vndra ath somlika mä*n*niskior haffua wilsama*n* losta ok fafänga*n* kärlek til hy*m*me*r*ikis, for thy th*ä*n wilin forma th*e*m

ey tith leda mädan the wilia th*ät* m*ädh* jngo andra goda forskulla

Nw th*ät* *tr*idia ok yt*er*sta som märkiande är j lästena th*ät* är ath husbondi*n* | wart wredh*er* ok 145 sagde th*em* aldre skula smaka hans maltidh ell*er* natwardh som hans bodh ok kärlek forsmadhe Sua gör ok war h*är*ra jhesus allo*m* th*em* som hans bodordh forsma ok jnga astwndan ell*er* länktan haffua til hans äw*är*delikit gästebod j hy*m*me*r*ike ept*er* thy han sagde th[e]m wantrone ma*n*neno*m* ok judome*n* som ho*no*m ok hans ke*n*nedom wilia ekke lyda ell*er* sätha Gudz rike skal tagas fran idh*er* ok skal giffuas thy folke so*m* f*ru*chtsami äro m*ädh* dygdeliko*m* g*är*ni*n*gom j the*ra* liffs thima swa wid*er*far ok nw olydogom *cr*istnom mä*n*niskio*m* som jnge*n* th*em* wilia lydha ell*er* sätha Som th*em* radh*er* fran synde*na* ok häluite*no* vtan bliffua jlharda j synde*na* sidwä*n*io j thet yt*er*sta ä mädan liffuit räkk*er*

här vt aff sig*er* sanctus bede k*ir*kio*na* ke*n*ne-fad*er* et hart ok ont ept*er*dömilsse Aff eno*m* riddar*e* som tiänte eno*m* godo*m* konu*n*ge j ängelande som het gradus th*än* sami riddar*en* war en wälburin man ok snill*er* ok wis nogh til w*är*lde*na* vmgango än vm sina siäl aktade han jnkte vtan dreff sina käthi ok oloflikit siälfs wald j sköra liffwerne | Ok 146 th*är* m*ädh* war han grymber ok hatoger widh fatigan almogha th*än* goda konu*n*ghen straffade ho*no*m vpta ok badh ho*no*m lata vth aff sina käti ok syndelika vmgango ok tagha till sik gudz räddoga ok rätta sit liffw*er*ne ha*n* swarade ok sagde sik wilia nyttia

mira-culum

sin vngdo*m* j lost ok sino*m* väldagom Ok sagde th*ät* nogh bittida wara ath taga sik nagan räddoga vppa tha han worde gamal, nw hände th*ät* swa ath th*än* vnge riddar*en* wart hardelika siwker tha gik konu*n*ge*n* til ho*no*m ok badh han lata kalla sik p*rä*sten han swarade ok sagde the dö ey alla so*m* siwka warda Thy for th*ä*nne krankdomi*n* skul wil jak ey mi*na* wärld ow*er*giffua eller affloffua tha vm sidh*e*r gik ho*no*m sottin swa hart vppa ath han böriade til ath grata ok draga anda*n* j th*ät* yt*er*sta Tha fik han se ath th*ä*r komo nag*ra* gudz ängla jngang*an*de ok hafde ena bok j sina hand som hans godg*är*ni*n*ga waro sc*ri*fne vtj En the waro alth offa ok genstan th*ä*r epth*e*r komo twe stora ok swarta diäflar m*ädh* ena halffua större bok huar hans synd*er* ok misg*är*ni*n*ga waro sc*ri*ffne vtj ok driffua gudz ängla bort fran ho*no*m ok sagde th*e*m th*ä*r haffua 147 jnga syslo när th*e*m|ma*n*neno*m* for thy han haffu*er* nekat ok aff sagx sc*ri*ptamalen Ok alla gudz tiänist som honom skulde ledha j idh*e*rt sälskapp th*ä*r m*ädh* gingo ängla*na* bort ok the twa diäfla*na* satte sik widh*e*r hans sängh a*n*nar widh howodit ok a*n*nor wid föterna Tha kom konu*n*gen til ok badh ha*n* sc*ri*pta sik, han swarade ok sagde th*ät* wara alth forsent for*e* thy här sittia alth reda twe som mi*na* siäl tagha til wara ok gudz ängla driffuo borth fran mik Ok genstan diäfla*na* th*ät* forstodo ath ma*n*ne*n* fol j wanhopp ok wilde jnga gudz nader tiggia tha togh en the*ra* j huwodit ok a*n*nar the*ra* j föt*er*na ok bruto sund*er* rygh ok halsben allo*m* a hörande bade konu*n*geno*m* ok fler*e* som thär jnne waro Swa ath th*ä*n vsle ma*n*ne*n* m*ädh*

stora skri ok fasulega rope bleff th*ä*r dödh j the*ra* handom fran tolka ändelykt ok rädelika w*är*ldena atskilnadh beware*e* oss gudh fad*er* son ok th*ä*n hälga anda

Dominica tercia

ERant appropinquantes ad jhesum peccatores et publicanj vt audirent etc^ra^

Lästin som läsin war j dagh aff th*ä*nne hälga sw*n*nedaghenom hona sc*ri*ffuar oss Sanctus lucas ewangelista ok är swa ludande vppa wart mall tha war h*är*ra jhesus war likamlika vmganga*n*de h*är* j w*är*ldena m*ädh* oss ok p*rä*dikade the hälga troo tha komo|eth sin til ho*no*m syndoge män som 148 kallad*is* publicani Som judana holda fore*e* openbara syndar*e* fram for*e* the lotos wara ok mango andre syndare komo till ho*no*m ath höra hans ordh ok ke*n*nedom ok war h*är*ra jhesus vnfik th*e*m väl ok togh th*e*m liwflika til sin ok j sina samwaru Tha korradhe pharisei som waro juda*na* höfdinga ok mästara th*ä*r vm ok afwiite war h*är*ra jhesum th*ä*r for*e* ath han togh syndogt folk til sin ok ath ok drak m*ädh* th*e*m ta sagde war h*är*ra th*e*m eth liknilsse swa ludande huilkin aff ma*n*nome*n* som haffuer C faar ok tappar han bort eth aff th*e*m ok lath*er* han ey bliffua ept*er* sik ix ok niotighi j skogeno*m* ok gar ok söker ept*er* thy ena til täs han finder th*ät* j gen Ok tha ha*n* haw*er* th*ät* fw*n*nit lägger han th*ät* vppa sina härda glader ok fägin ok tha han komber hem kallar ha*n* sama*n* sina gra*n*na ok sina winj ok bidh*er* th*e*m wara gladi

m*ädh* sik for thy han haffw*er* tha fw*n*nit ath*er* sith faar som tappat war Jak sigh*er* th*ät* idh*er* forsant at saa stor glädi ward*er* j hy*m*me*r*ike aff eno*m* syndogo*m* so*m* fulkomlikin ang*er* far här j jorde*r*ike for sina synd*er* yt*er*mer än aff nio rätwisom som jngen torffwo hawa ell*er* sc*ri*ptamal göra Ell*er* vm en q*wi*nna haffu*er* nio gul näste ok tappar hon eth aff th*e*m tha tändher ho*n* vpp eth liws j sino
149 lopte ok söker granlika|alth sit hws vm kringh til täs hon finder th*ät* j gen Ok tha hon haffu*er* th*ät* fw*n*nith kallar ho*n* alla sina gra*n*na til sin ok winj ok siger till th*e*m swa warin nw fägne ok glädins m*ädh* mik for thy jak haffu*er* nw ath*er* fw*n*nit mith gulnäste som jak hafde bort tappat Swa sigh*er* ok jak idh*er* ath swa stor glädi warder gudz änglo*m* j hy*m*me*r*ike aff en syndogo*m* man som anger haffu*er* ok bätringh gör for*e* sina syndh*er*

I Tessa hälgha läst äro nagar tingh märkiandhe oss till en andelikin kä*n*nedom som först är th*ät* at syndoga mä*n*niskior gingo til wan h*är*ra jhesum ath höra hans ordh ok p*rä*dican hwilka han liwflika togh til sik Ok ath ok drak m*ädh* th*e*m ok th*är* m*ädh* fulkomnadhe han sin ordh ok stadfäste m*ädh* si*n*ne nadh so*m* han sagde a*n*nar stadz j läste*na* Jak kom hit til jorde*r*ikis ey for*e* rätwisa mä*n*niskior skuld vtan for*e* thy at jak wil wända syndoga mä*n*niskior til rättan angh*er* for*e* sina synd*er* ok skulom wj witha ath syndoge mä*n*niskior komo til wan h*är*ra for*e* fyra handa siäla gagn skul

Som först är thät ath te komo til honom swa
som siwke ok kranka män til en godan läkare vm
thän läkedomen badh propheten dauid oss till
|epterdömilsse O härra gud gör hela mina siäl ok 150
helbrögda aff henne andelika siwkdom fore thy jak
är thän som syndade a mothe tik Ok vm thänna
sama miskundena ok nadhena bad sanctus august-
inus som huar wara bör til ath bidia ok sagde swa
O härre gudh thu äst en läkiare ok jak är kranker
thu äst miskundsamber ok jak är vsal ok brot-
likin thy bidher jak tik at thu forbarme tik offwer
mik The syndoge männena komo ok til wan härra
swa som hwngroge til en mänskan ok godan ma[t]-
fadher j huilkit som war befwnnet j thy ath han
mädh sins guddoms makt ok nadh ökadhe fäm
brödh ok twa fiska j swa mykin math ok födho
ath han mättade thär mädh väl v^M folk vppa thät
ath the skuldo ekke hwngra tha the gingo fran
honom Tha han hafde prädicat fore them j enom
öknom skogh the syndoghe komo ok til wan härra
jhesum swa som fawidzkä ok fakunnoga til en godan
mästare ok lärafader Swa witnar mädh honom sanctus
petrus som ena stadz star scriffuat j the hälga läst
aff hans ordom härra Jhesus wj haffuom till jngom
gaa vm nagan rätfärdogan wisdom | Ok snille vtan 151
til tik for thy thu haffwer äwärdelikx lifsins ordh
j thin kennedom te syndoga komo ok til wan härra
jhesum til ath höra hans ordh swa som blinde til
eth liws ok ena skinande lykto Thär vth aff spadde
propheten dauid ok sagde swa O härra gudh tin
ordh ok thin kennedomber är mik en lykta fore
mina föther ok eth liws j allom minom wägom swa

sagdhe ok war h*är*ra vm sik siälffwan j the hälga läst huar som mik ept*er*fölg*er* ell*er* mino*m* kennedom han gar j engo diäfwlsins mörkre ell*er* willo vtan han skal faa äw*är*de*li*ca liffsins liws th*ät* är mi*n* ke*n*nedomber som ho*no*m skal leda til hy*m*me*r*ikis Nw är radelikit huaria c*ri*stna mä*n*niskio som sik weth syndoga ok brotlika wara ath hon höre g*är*na gudz ord ok p*rä*dican en thy ath he*n*ne tykker th*ät* nagat ledsampt ell*er* twnkt wara for*e* syndena oroliga sidwä*n*ia skuldh ell*er* diäfwlsins ilhärska Tha bida jw qwar j th*ät* yt*er*sta war h*är*ra är mäktogh*er* m*ädh* täs hälgans nadh ok sino*m* kärlek ath sökia he*n*ne hiärta ok vmwändha til sik swa
152 |ath alt th*ät* he*n*ne tykte til förende wara hart ok mödasamt ath höra th*ät* warder he*n*ne tha liwft ok täkkelikit for*e* täs hälga anda tillsökni*n*gh som he*n*ne hiärta gör tha warmpt j gudz kärleke som förra war kalt j diäfwlsins tiänist här vth aff sc*ri*ffuas eth äwe*n*tyr m*ädh* ena nadelika gudz järtekne

mira-culum Th*ät* war en riker ma*n* som het teophilus ens biscops sysla man ow*er* alt hans godz tha hände th*ät* swa for*e* the*ra* räkinskap skul Ath th*än* biscop*en* tog aff ho*no*m alt th*ät* han atte ok giorde han pura fatigan th*är* for*e* bedröfd*is* han storlika ok ängxladis ok skämd*is* j ma*n*na vmgango ath ha*n* war komi*n* j tolkin fatigdom Tha kom diäflin til ho*no*m th*är* han gik swa sörgiande j enom skogh ok talade til ho*no*m j ens mans like ok sporde ho*no*m til vm han wilde ho*no*m tiäna tha wilde han giffua ho*no*m godz ok päni*n*gha gul ok silffuer

mer än han nagat sin förra hafde Mannen sagde
thät gärna wilia göra vm han matthe ather riker
warda tha sagde diäflin wilt thu mik tiäna tha skal
thu widersigias the tro thu haffuer här til haldit
Ok neka christum ok hans moder mariam thän
teophilus giorde som diäflin sagde | Ok loffuade 153
honom wilia stadelika thiäna, tha sagde diäflin j
cristna män pläga mik opta swika thy wil jak ath
thu scriff mik eth breff thär vppa mädh thinne
ägna hand ok mädh tino ägna blode huilkit
mannen ok genstan giorde epter diäfwlsins wilia
Thär epter bewiste han honom mykit gull ok silff-
uer huilkit han anamade ok wart mykit riker yter-
mer än för Nw nagar ar thär epter hände thät
swa ath thän sami tiophilus war stadder j bland
gudz almogha huar en goder wis klärker stodh ok
prädicade Ok fore mykit trang skul konde han ey
bort tädan koma vtan bleff thär qwar swa länge
prädican giordis ok jnnan täs at han hörde prä-
dicarens ordh som han talade vm människiona
siälauada ok sagde thär vth aff hurw wadelika ok
skadelika the sättia vth sina siäll Som alt ofmykit
siälfswaldh halda mädh diäflenom fore wärslikit
godz ok rikedoma skul tha wart han betänkiande
vm sik siälffuan thär han sat ok hörde vppa
ok böriade till mädh stora jnnerlika sorgh ath
skämmas j sinom hog J thy ath han hafde sik swa
illa skipat ok stält ok swa orättelika widhersakt
sinom sanna gudh skapare ok frälsare ok fik en
storan jdroga ok | anger i sit hiärta fore täs kärleksins 154
orda skul Ok genstan prädican war lyktat tha gik
han til thän gode prästen ok scriftade sik fore

honom ok sagde ho*no*m allaled*is* hurw ho*no*m war
widh*e*rfarit ok bedd*is* aflösn j gudz na*m*pn fore sina
synd*er* tha tedde sik th*ä*r diäflin ok sagde swa til
teophile Thu magh ey m*ädh* lika fran mik skilias
for*e* thy jak haffu*er* här tit b*re*ff som thu haffu*er*
sc*ri*ffuit m*ädh* thino ägna blodhe vppa the tro ok
tiänist som thu mik sagde Tha radde ho*no*m hans
sc*ri*ftafader th*ä*r til ath han skulde ga for*e* wara-
f*ru* biläthe ok bidia j*n*nerlika til ju*m*f*ru* maria
gudz mod*er* at bidia for*e* sik huilkit han ok giorde
m*ädh* gratande tharom ok bleff th*ä*r liggiande for*e*
waref*ru* biläthe j try dygn vthan math ok dryk Til
täs en röst taladhe til ho*no*m fran bilätena ok badh
hono*m* sta vpp ok taga sit b*re*ff j gen han stodh
vp glad*er* ok fägi*n* ok fan th*ät* sama b*re*ffuit vppa
altarena han togh th*ät* til sik ok takkade ju*m*f*ru*
maria fore milla hiälp ok nadh*er* Ok wart skildh*er*
wider diäflin j thy si*n*nena ok äw*är*delika sida*n*

Nw th*ät* andra som märkiande är j läste*na*
th*ät* är ath the forgylta juda*na* forsmadde m*ädh*
ok korrade th*ä*r a moth ath war h*är*ra wilde vm
155 gaa m*ädh* th*e*m ok | openbara syndaro*m* publicanis
huilkit te giordhe for*e* the*ra* stora högfärdh ok
awndh skuld J swa matta ath vm the skulde th*ät*
haffua trot ath han war gudz son j hy*m*me*r*ike hit
nidher sänder tha hollo the jngen täs wärder ath
vm gaa m*ädh* ho*no*m vtan sik siälffua So*m* gudz
lagh ok moysy hiollo ok wilde ey vnna thöm fatiga
syndaro*m* hy*m*me*r*ikit m*ädh* sik ok th*ä*r fore war
the*ra* rätwisa mörk ok fanyt fore gudz asyn th*ä*r
vth aff sigh*er* Sanctus gregorius j sino*m* kenne-
dome Tha nagor mä*n*niskia haffu*er* awndena wärk

ok brä*n*no j sit hiärta aff thy ath nag*er* warder godh*er* tha warder han swart aff solbrandeno*m* th*ätta* skal swa forstand*is* Ath mädan the awndsiwka mä*n*niskio*n* wil alla gudz nadh*er* ensame*n* haffua ok jngen vnna m*ädh* sik tha är th*ät* swa som ho*n* wilde sta j mellan solena ok sin jämc*ri*stin swa ath ha*n* skuldhe faa hwaske skin ell*er* warma Ok th*är* for*e* är han solbrender som är th*ät* ath hans siäll ward*er* swart ok ledh j gudz asyn ok än tha ath en mä*n*niskia haffu*er* mykit got giort ok fortiänt m*ädh* gudi tha magh tolkin forbannat awnd th*ät*|alt saman forspilla ok fordärfwa Th*ätta* 156 war pröffuat en tidh j ena ept*er*dömilsse som sc*ri*ffuas ok sigx aff eno*m* ärmäthe ok eno*m* fatigo*m* syndare

mira-culum

Th*ät* hände swa ath th*än* ärmätin hafde langlika tiänth waro*m* h*ärr*a j eno*m* skogh tha kom til ho*no*m en röfwar*e* som langlika hafde röfwat ok illa giort ok sagde sik haffua fangit ang*er* ok idroga for*e* sina synder ok misg*är*ni*n*ga Ok aflösn aff sino*m* sc*ri*fftafadh*er* ok sporde ärmätin til radz hurw han skulde sina synd*er* bätra m*ädh* warom h*ärr*a tha swaradhe ärmätin ok sagde th*ät* thin sc*ri*ftafad*er* haffuer tik budit ok sat th*ät* gör ept*er* hans radhe Tha sagde röfwaren mi*n* sc*ri*ptafad*er* sätte mik til synda bätringh ath jak skal här när tik byggia j skogeno*m* mik en bodastadh ok här bliffua j fatigdom ok ath*er*hälde Ok plaga mi*n* onda kropp for*e* mi*na* otaliga manga synd*er* som jak gudi a mothe haffuer brutit tha swaradhe ärmätin m*ädh* myklom smälek ept*er* huaria skal tolki*n* bansatter

man giffua sik j ärmäthe liffwerne ey tykker mik tik täs wärdan wara Ok jnkte omak wil jak aff tik haffua tha swarade thän fatiga mannen ok sagde thät weth jak nogh thy wär ath jak syndoger är
157 ok owärdoger är än thät min | scriptafader haffuer mik budit eller sat tor jak ey latha eller forswma vm jak skal nagra gudz nadher niwta Ok thär böriade han til ath byggia ok thät första trä han hug vm kul thät fiol honom j hiäl ok bleff genstan dödher ok a sama nattena thär epter komo mangha vlffua ok atho honom vpp som awndadis mothe gudz nader Sidan vm thera vth färdh aff wärldena tedde war härra enom androm ärmäthe j sama skogenom ath thän röfwaren for sit stadugha hopp ok god wilia kom til hymmerikis ok thän ärmätin for sina awndh ok smälek fortappade alth thät som han förra hafde giort ok for til häluitis Thär fore beware oss alla saman gudh Amen

Dominica quarta

Estote misericordes sicut pater vester misericors est etc[ra]

Lästin som läsin war j dagh aff swnnedaghenom hona scriffuar oss sanctus lucas ewangelista Ok är swa ludande vppa wart mall war härra jesus christus talade til sina kenneswena ok sagde swa warin miskunsam aff idher som gudh idher fader är miskunsamber aff sik ok dömin jngen tha skulin j ok ey fordärfwas forlatin hwariom sin brot Tha skula ok idhran synda forlatas gjffuin aff idhran

tha skal ok idh*er* giffuas ena|goda mälni*n*gh ok eth 158
gut math väl mälth väl sama*n* trykt Ok väl vp-
rogat skulo the giffua j idh*er*t sköt ath*er* j gen j
andra wärldh the som nw äro fatigha ok idhra*n*
godgä*r*ni*n*ga vpp bära j tessa w*är*ldena for thy ath
mädh tässa sama matthena Som j vth mälin j tässa
w*är*ldena skall idh*er* ath*er* mälas j andra wärldh
ok sagdhe war h*är*ra th*em* th*är* m*ädh* eth liknilsse
ey kan väl en blinda*n* en a*n*nan blindan m*ädh* sik
ledha the falla badhe ey kan ok nagar ke*n*neswen
wara radande höffwidzma*n* ow*er* sin mästar*e* For
thy ha*n* är fulkomi*n* j lärdomeno*m* som är swa
väl lärd*er* som hans mästa*re* Thu mä*n*niskio huru
seer thu et grandh j thins brod*er*s ögha ok en balk
som j thina ägna ögha är kant thu ey see ell*er*
hurw väl kant thu sigia swa mi*n* broder halt ok
bidha mädan jak tagh*er* et grandh borth v tith
ögha Ok thu siälffu*er* ser ey en balk som är j
thino ögha thy sigh*er* jak tik forgylt*er* skalker
som a*n*nan wil awita ok häda ränsa först tith ägit
ögha Ok see sidan til vm th*ät* grandit so*m* thin
jämc*r*istin haffu*er* vm thu kant th*ät* vth taga

I th*ä*nne läste*na* äro nagar tingh märkiandhe oss
til en andelikin ke*n*nedom som först är th*ät* at
war h*är*ra Jhesus radh*er* oss allom Ath wj skulom 159
wara miskundsamlika som gudh war fad*er* j hy*m*me-
*r*ike är miskwndsamber aff sik här m*ädh* gör war
h*är*ra Jhesus christus oss jorderikis mä*n*nisskior
storan kärlek ok wördni*n*gh J thy at ha*n* kallar
oss gudz syni j hy*m*me*r*ike ok sina ägna brödh*er*
ok wil ath wj skolom ey wansläktas j nagra last

ell*er* odygd ell*er* m*ädh* nagra olydna ho*no*m gen*w*ä*r*doga wara vtan swa som god barn mi[n]na sins fad*er*s godg*är*ni*n*ga ok sidwäniar swa skulom ok wi Ath mi*n*na wara miskundsam*li*ca widh wan jämc*ri*stin for thy wan fad*er* j hymme*r*ike är th*än* som misku*n*ner alla w*är*lde*na* Sua sigh*er* p*ro*ph*et*en dauid All v*är*ldi*n* är full m*ädh* wars h*är*ra miskundh ok nadh tha skulom wj witha ath war fad*er* är wallogh*er* gudh ther oss swa stora miskundh enka*n*nelika j triggia handa matta Som först är th*ät* ath han blitkar sina rätwisa ow*er* oss ok lath*er* oss ey genstan fordärffwas tha wj hawo*m* syndat ok ho*no*m mothe brutit vtan m*ädh* sino*m* faderlika kärlek bidh*er* ok stwndar oss bät*r*inge*na* thima ept*er* thy han haffu*er* oss siälffu*er* loffuat m*ädh* p*ro*phetans johelis ordom
160 |Ey är th*ät* mi*n* wili ath nogar skal syndoger döö vtan häld*er* th*ät* ath han wände sik til mik j si*n*ne bätringh ok liffue sidan äw*är*de*li*ca j hy*m*me*r*ike

A*n*nar gudz miskundh m*ädh* oss är th*ät* ath ha*n* anamar snälika wara bätringh ok litit wärdh for*e* stor broth ok stor sak ept*er* th*ät* sc*ri*ffuat star aff hans ordom J huat thima ell*er* stwndh mä*n*niskio*n* sukkar for*e* sina synd*er* m*ädh* bätringh wilia ok astwndan tha gör hon sik hela ok säla til sina siäll Th*ätta* skal swa forstandas ath ey tilbör ath enast sörgas ell*er* rädas for häluit*is* pina vtha*n* jämväl th*ät* ath wj skolom th*ät* halda illa wara giort ok orätwisliga ath wj haffwom wanwört ok forsmat wan skapar*e* ok frälsa*re* gudh m*ädh* waro*m* syndom

Tridie gudz miskund widh*e*r oss giord är th*ät* är ath tha wj haffuo*m* fangit ang*e*r ok jdroga for*e* synd*er*na ok lofuat oss rättha ok bätra Tha giffu*er* han oss täs hälga anda nadh til hiälpp ok stadoghet til dygdelika g*är*ni*n*ga ok et gudlikit liffw*er*ne ok til et gudlikit astwndan Ok länktan till hy*m*merike til wart fäd*er*nis rike swa sig*er* p*r*oph*et*en |161 dauid til wan h*är*ra O h*är*ra gud thin godha hälga anda han leder mik j eth rätfärdogt landh Som är j ena fulkomlika astwndan til hy*m*me*r*ikis for*e* th*ä*nna mangfallelika gudz miskundh ok kärlek som han oss daglika bewisar wil han haffua aff oss th*ät* sama vid*er*gäldit som han sagde nw siälffu*er* j lästhena Som är th*ät* ath wj skolom wara miskundsamlika widh*e*r wara jämc*ri*stne th*e*m som fatiga äro ok widh*e*rtorftogha än täs häld*er* ath han sigh*e*r genstan j sama ordena Ath war lön skal warda ophopat ok ma*n*gfalleliken j hy*m*merike for*e* the almosse ok godg*är*ni*n*ga som wj göro*m* fatiga folke til godha Th*ät*ta haffu*er* war h*är*ra latit forstandas j somliko*m* sino*m* järtekno*m* här j jorde*r*ike ath han haffu*er* th*ät* stadfäst j si*n*ne hälga milhet j hy*m*me*r*ike

mira- culum

Swa sc*ri*ffuas ok sigx aff eno*m* godom hälgo*m* h*är*ra som het*er* bonefacius Tha ha*n* war vnger ma*n* [kom han] hem til sina modh*e*r ok hon war en rik änkia ept*er* hans fad*er* tha hände th*ät* entidh swa ath hon for sin peleg*ri*ms reso | 162 tit hon wilde ok befalte sin gardh ok hema*n* Ok alt th*ät* hon atte sino*m* son th*e*m sama bonefacio ok j thy ath hon wiste ho*n*om wara mykit millan ok mänskan

tha forbödh hon ho*no*m ath han skulde nagro*m* nagat giffua for hon kom hem j gen Th*ä*n gode vnghe ma*n*nen kunde sina dygd ok äro ey forglöma vtan gaff allo thy fatiga folke som til ho*no*m komo ok j gudz na*m*pn beddis ok leto sik ma*n*go til hans ath bedas mäda*n* th*ä*r jngom söntis Nw tha hans mod*er* kom hem tha saknade ho*n* sina godze ok wart wredh sino*m* sonj aff huilkit bonefacius wart mykit sörgande ok tykte th*ät* alstingx illa wara ath han hafde bedröft sina modh*er* ok giort hona wreda For th*ä*n skuld lag ha*n* j sino*m* gudliko*m* böno*m* alla the nattena th*ä*r ept*er* ok badh gudh vm sina nadh*er* swa ath han matte fa sina mod*er*s winskapp Ok ey matte haffua syndh for*e* th*ät* han hafde he*n*ne mote brutit ok gudz budorde som biudh*er* lyda fad*er* ok mod*er* ok th*e*m älska Nw vm marganen tha han vp stodh gik han vm kri*n*gom sin gardh ok fan ena stora lada fwlla m*ädh* korn
163 huilkit ey|lankt til förende war aff trwskat ok borth burit Tha han sagh ath gudh hafdhe the nadena m*ädh* ho*no*m giort tha kallade han til sik sina modh*er* ok leth he*n*ne se gudz järtekne ok the äro fullo gawor gudh hafde th*e*m vnt ok giffuit Tha wart hon storlika fägin ok gladh ok takkade gudhi storlika for*e* the nadelika gaffwo*na* ok än yth*er*mer for th*ät* at he*n*ne son war m*ädh* hono*m* swa väl känd*er* ok ath hans almossa wart swa täkkelika wardna j hans asyn Ok sidan th*ä*r ept*er* wilde the goda hust*run* ey forbiuda sino*m* son ath giffua j gudz heder hwem han wilde ell*er* ho*no*m täktis vtan togh vppa sik sama milhet ok mänska m*ädh* ho*no*m ok gaffuo sidan fatiga folke th*ät* mästa the

formatto Aff thy gudh hafde them vnt ok giwit
ok fingo thär fore godh lön j hymmerike

Nw thät andra som märkiande är j lästena
thät är ath war härra jhesus christus forbödh allom
at fordöma sin jämcristin mädh bakmalom eller
smälikom ordom Ok jngen bradeliker epter sinom
misgärningom halda swa ondom som til tykkis
thätta sagdhe war härra for thy at thu människia
weth ey | nagan vth skilia j thinom tanka huar 164
som fore gudhi är ondher eller goder eller huar
som hymmerikit eller häluitit haffuer fortiänt Tha
skal thu jngen fordöma eller fortala vthan alswald-
ogher gudh som annor tingh weth skapath ok
oskapat honom är thät kunnokt ok witerlikit Sua
sigher sanctus paulus j sinom kennedom war härra
wet til förende alle the som täs äro wärde ok hans
ägna winj skula bliffua äwärdelika Thy är radith
allom them som rätwisa wilia wara kallade ath the
jngen for gudi fawidzkelika eller darlika fordärffua
eller döma mädh sinom högfärdoga tanka eller
smälikom ordom hwaske liffwandis eller döda ey
them som liffwandis äro For thy ath thän nw j
dagh är syndoger ok forbannader han magh gudz
nadher faa thär till ath j morgan magh han wara
en hälger man for sin idroga ok anger skul ok
syndena aterwända Ok thät magh ske epter thy
sanctus paulus sigher j sinom kennedome Thär som
synden war mäst jnne mädh the människia som
sik gärna wilde bätra henne gaff gud första nadh-
ena til bätringena fulkomlikhet ey | til bör ok oss 165
alth ofmykit mistänkia eller fordöma them som

döda äro än thy ath oss tykker nogh mange sik illa haffua m*ädh* gudhi forbrutit Ok somlika m*ädh* harda ändalykt haffua skils aff tässa w*är*ldena for thy ä mädan mä*n*niskion liffu*er* til si*n*ne yt*er*sta ändelykt tha haffu*er* hon bätringe*na* thima for*e* sik Tha j hogeno*m* ok j wiliano*m* som he*n*ne magh hiälpa fran häluite*na* än hon ey forma sin sc*r*ipta-mal göra mäd mw*n*neno*m* ell*er* ok sino bätringh fulkompna m*ädh* sino*m* g*är*ni*n*gom Thy haffu*er* the hälga k*ir*kia for*e* sidwänia ath wj skulu*m* bidia for*e* allom th*e*m c*r*istno*m* som döda äro niwt*er* th*ät* ekke en tha niwt*er* th*ät* a*n*nan for thy th*ät* är oss omögelikit ok owist Ath döma här j w*är*ldena ow*er* th*e*m for gudz rätwiso dom äro kompne j and*ra* w*är*ld här vth aff sc*r*iffuas j eno järtekne som jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* si*n*net

mira-culum Th*ät* hände eth sin swa huar en riddar*e* ok hans hust*ru* the lago badhe j sina sängh tha sken th*är* manen in til th*e*m gino*m* eth litit windöghe ok thet skinet ledh bort v husena ept*er* mana*n*s gang
166 Tha talade the sina mällan ok sagde swa | Th*ät* se for gudi kärt ath all skapat ting skulu ept*er* si*n*ne nat*ur* lyda ok sätha sino*m* skapare ept*er* thy the äro skikkat ok skipat vthan ey onda mä*n*niskion som skälikin är ok wis skulde wara Ok thy warde mange dömpdhe till häluit*is* swa som th*än* vsle swe*n*nen som tiänte ok nw nyliga bleff döder thär wj wisto*m* mykit illa haffua giort Ok genstan the hafde the*n*nä ordin taladh tha lystis alt härb*är*git jnnan th*är* the lago ok th*än* döde swe*n*nen so*m* the talade vm han stodh tha for*e*

th*era* sängh J ena stora kapo ok sagde swa til riddar*en* kär*e* h*är*re haffuin ekke for*e* sidh ath fordöma nagan m*ädh* idhran mwn som död*er* är for thy j tagin tha wa*n* h*är*ra for*e* händ*er* sina rättwisa doma th*är* j jnkte radhin vm Ok thy talin jnkte vm döt folk vtan m*ädh* idrom gudlikom bönom th*ät* är bäst fore idh*er* siälffwom tha sporde riddar*en* ho*no*m til hurw thet war m*ädh* ho*no*m belägit ell*er* j huat stadgha han war stadder Tha sagde siälin jak är j skärselde j eno harda pina ok *en*ka*n*nelika är mik th*än*n*a* kapo*n* swa twngh som all the bärg so*m* j w*är*ldena äro for thy jak röffuade ena kapo aff en fatiga*n* | man oppa enom k*ir*kiogard 167 som j väl wisthin ok giorde än th*är* m*ädh* ho*no*m illa saran Thy göri*n* väl ok giffui*n* th*än* ma*n*nen lika for*e* sina kapo ok hans saröka for thy jak fik fulkomlikin angh*er* th*är* for*e* ok fle*re* mine synde Än tha ath tima*n* och maktin räkte ekke ath for mik ath lika göra thy görin väl ok bidin for mik tha nä*m*pde riddaren en p*r*äst j na*m*pn ok sporde vm hans wili ware ath han skulde bidia for*e* ho*no*m Tha stod siälin tyst ok nykte sit howd ok teknade sik ey wilia haffua hans bön tha nämpde riddar*en* en ärmäthe ok sporde vm han wilde ho*no*m lata bidia for*e* sik Tha sagde siälin gudh gaffue ath ha*n* wilde bidhia for*e* mik nw th*är* ept*er* nagra daga tha riddaren hafde th*ät* ku*n*nogat ärmätano*m* ok bad bidia for*e* ho*no*m tha tedd*is* siälin ath*er* riddar*e*no*m* badhe gladh ok fägin ok takkade ho*no*m storlika fore sina hiälp ok sagde sik wara frälst aff sinne nödh ok pino for*e* täs ärmätäns bön skul Ok sagde riddareno*m* th*är* m*ädh* ath han

skulde ey liffua mer än tw aar th*ä*r ept*er* huilki
ok swa skedde Ok jnna*n* täs stälte th*ä*n riddar*e*n
sit liffw*er*ne gudlika ok rätwiselika swa ath ha*n*
168 fik gudz winskap | här j jord*er*ike Ok wart täs
äw*är*delika niwta*n*dhe j hy*m*me*r*ike th*ät* vnne oss
gud allo*m* Amen

Dominica quinta

DVm turbe jrruerunt ad jhesum
Lästin som läsin war j dagh aff sw*n*nedageno*m*
hona besc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista ok
är swa mykit ludande vppa wart mall Th*ät* hände
eth sin ath mykin almoga flyttis til wan h*är*ra
jhesum at hö*ra* hans ordh ok p*rä*dican ok han war
stadd*er* widh*er* en sio som heter genesareth Tha
fik han se th*ä*r twa bata widh strandena som fisk-
are*na* til hörde ok fiskar*e*na waro tha nyliga bort
gangne ath twa sin näth ok torka som the hafde
fiskat m*ädh* Tha gik war h*är*ra jhesus in j annan
batin som sancto petro til hörde som j th*e*m thim-
ano*m* war en fiskar*e* ok het symon ok bad ho*no*m
skiuta vth batin fran landena nagat litit Ok sidan
satte han sik th*ä*r in j batin ok lärde folkit m*ädh*
si*n*ne p*rä*dican th*e*m som th*ä*r när a landina satha
ok tha war h*är*ra jhesus hafde lyktat sin ordh ta
sagde han til sanctum petrum dragh nw vt tin
bat ok farin vt a sion ath fiska Tha swarade sanctus
petrus ok sagde hör käre h*är*re som oss swa tröste-
169 lika biudh*er* ath fiska wj haffuo*m* ärfwodeth | alla
nath vm fiska ok jnkte haffuo*m* wj fang*i*t än nw

epter thinom ordom skal jak än nw läggia min näth vtj sion Nw tha the hafde nätin vt lakt tha fingo the en ganska storan hop aff fiskom swa ath nätin rifnade somestadz swnder Tha vnte sanctus petrus ok hans kompana them som j androm batenom waro thät til godo at the skulde koma ok hiälpa them ok tagha likadel *mädh* them j fiskomen Tha komo the alla saman ok fylte bada batana *mädh* fisk swa ath the hafde när swnkit nidher j sion tha sanctus petrus sagh wan härra haffua swa stora makt tha sagdhe han käre härre täs är jak ey wärder ath thu ther mik tolka nadh for thy jak är en syndoger man *Thätta* sagde han for thy ath han vndrade storlika vppa ok alla the j fiskafängena *mädh* honom waro samaledis vndrade ok thär vppa sanctus jacobus ok johannes zebedei söner som sancti päders kompana waro tha sagde war härra jhesus til sanctum petrum rädz ekke här epter skal thu fiska siäla til hymmerikis Tha sama goda männena drogo vp sina bata a landit ok owergaffuo them ok alt annat thär te attho ok folgde sidan wan härra Jhesum christum epter | dag- 170
lika *mädh* ena staduga tro

I thessa hälga läst äro nagan märklikin ärende ok *mädh* liknilssom vth tydande oss til en andelikin kennedom Som först är thät ath war härra jhesus christus staddis widh sion ok lärde gudz almoga wägin til hymmerikis *mädh* sina prädican *mädh* them sionom *mädh* liknilssom ath sighia magh tässa vsla wärlden forstandas som ostadugh är Ok

altidh röris som bölian m*ädh* allo*m* jorde*r*ikis mä*n*niskio*m* fran thy första th*ät* mä*n*niskion warder födh ok th*är* til ho*n* dör swa sagde th*än* hälga p*ro*ph*et*en Job Mä*n*niskion som födis aff q*wi*nno ok bliffu*er* lifwand*is* j enom stakkatom thima ok ward*er* vpfylt m*ädh* w*är*ldina sorg ok ysäld huilkin snarlika spring*er* vth som et blomst*er* Ok falnas ok hwerfu*er* som en skugge ok aldre är bliwande j nagra staduga skipilsse ell*er* stadga sa länge hon liffu*er* här j w*är*ldena som liknas widh sion ok leth war h*är*ra jhesus sik synas Tha han hit kom aff hy*m*me*r*ike ok togh mandomen aff ju*mfru* maria swa sig*er* p*ro*ph*et*en baruc Gudhz son aff hy*m*me*r*ike war likamlika sänd*er* til jorde*r*ike ok vmgik
171 |m*ädh* mä*n*niskiom ok [war] mä*n*niskia wordhin Ok skulu*m* wj witha ath tessa w*är*ldin magh väl liknas en sio ell*er* eno haffwi for*e* twäggia handa wadelik skipnilsse skuld som äro j haffweno Som först är th*ät* ath haffuit är mä*n*niskio*na* en stor lifs wadha vtan hon är stadh j enom godom farkost m*ädh* eno*m* snällo*m* wisom ok forstandom styrama*n*ne Swa är ok mä*n*niskio*na* siäl stad widh sik j tessa w*är*ldena m*ädh* kroppeno*m* som hon skylis vtj är kroppe*n* god*er* ok dygdog*er* m*ädh* godom si*n*nom ok skälom talande ok styrande sik ept*er* gudz budordo*m* ok hans hälge wilia Tha bliffu*er* siälin bewarat ok behaldin for vtan skada for häl*uitis* pino ok diwphet är th*ät* ok swa illa ath kroppin som siälina skyl ok farkost*er* är ath han är ostadug*er* j trone som en wank*er* bater j storo*m* sio ell*er* olydog*er* ok glömsker j gudz ke*n*nedome ok gudlikom radom Som en orätt*er* bath*er*

som watnit löper snarligha bade vth ok in tha är
jäfwande ath siälin m*ädh* kroppen siwnka badin
nid*er* til häluitis ell*er* the koma sent til goda hampna
som är til hy*m*me*r*ik*is* For th*ä*nna diwpa hafsins
|grwndh ok häluitis wadha räddis p*r*oph*et*en dauid 172
tha han badh wan h*är*ra vm hiälp ok sina nadh*er*
ok sagde swa O h*är*re gud frälsse mik ok gör mik
helan for thy ath watnit som är häluit*is* räddoge
gar vth offu*er* mi*na* siäl jak är jnfäst*er* ok bundi*n*
widh th*ä*nne w*är*ldi*n*ne ägilsse Swa som in j spiklerit
som j eno*m* diwpan brwn som jnga stadughet haffu*er*
aff harda jordena Annar hafsins nat*ur*ligin skipilsse
är th*ät* ath th*är* är mykin grymhet ok mykit hat
millan fiska ok a*n*no[r] c*r*eat*ur* som th*är* födas ok
växa swa ath the stora fiska*na* ätha vpp the sma
Ok huar som mera forma han driffuer ok körer
th*ä*n andra ok somlika äro swa g*r*ipande ok swälg-
ande j si*n*ne nat*ur* ath the spara jnkte sino äghna
köni ok afföda Swa är ok thy wär j th*ä*nne w*är*ld-
ena ofmykin grymhet ok hat ok wrede swa ath the
som större äro ok mäktogar*e* j w*är*ldina hata th*em*
som fatigana äro ok mi*n*dre ok fordriffua th*em* Ok
köra ok nidh*er*trykkia th*em* m*ädh* sit waldh ok
högfärdas swa som g*r*ipande ok swälgande ok nyttio
thera | ärfwodhe the*ra* modh ok blodh bade liffua*n*d*is* 173
ok döda op[t]ar*e* m*ädh* orät än m*ädh* naghrom räth
Swa ath jngen skonar ell*er* rädis for nagan gudz
räddogha skul ell*er* gudz räddogha skul ok sins
jämc*r*istin som th*em* tilbör haffua epth*er* gudz
räddogha

Aff the*nn*e w*är*ldeno orätwisa ok odygd spadde war h*är*ra jhesus siälffu*er* ept*er* thy eno*m* stadz star sc*ri*ffuat aff hono*m* j the hälga läst wärdin är swa onskafull aff sik ath folk skal strida mote folk ok sino*m* jämc*ri*stno*m* Ok konu*n*gx rike huart mothe a*nn*at ok foräld*re*na j mote sinom ägnom barnom ok gernas ept*er* the*ra* dödh ok fordärff Tässin ordin sagde war h*är*ra for*e* thy th*ät* är oskälikin grymhet ok omögelikit ath c*ri*stith folk som bröd*er* äro ok gudz barn a c*ri*stendome*ns* wägna skola sina mellan inbörd*is* hatas ok dröffuas Ok enka*nn*elika är th*ät* alstingx forba*nn*at hat ok smälikhet for*e* gudhi ath nagra föräldra wanälska sin barn ok afffödo m*ädh* ordom ell*er* g*är*ni*n*gom for holkit war h*är*ra haffu*er* opta kastat sina plagha vppa the foräldra ok barn som vanälskas sina
174 mällan ok ey haffu*er* sämia ell*er* kärlek | sina mällan här vth aff sc*ri*ffu*er* Sanctus augustinus eth ept*er*-dömilsse j blandh a*nn*ar järtekne aff sancto stephano

Th*ät* hände j sancti augustini lifs thima ath en q*wi*nno som hafde x barn all väl växin vij pilta ok tre ju*m*f*ru*r the sama hust*ru*n war mykit grym ok otologh widh the barni*n* ok ba*nn*ade th*em* altidh Ok the th*ä*r j moth waro he*nn*e olydogh ok genwerdogh tha vm sidh*er* ba*nn*adhe hon th*em* barnome*n* eth sin aff allom harm ok fulkomlika wredhe ok genstan ept*er* he*nn*e onda bön ok forbannilsse fingo the all j sänd*er* ena stora gudhz plaga Swa ath the wordo rasande j allom sino*m* limo*m* ok kunde huaske sta ell*er* gaa vthan m*ädh* a*nn*ars hiälp ok vppehälde thu syskon en ma*n* som

miraculum

het paulus ok en ju*mfru* som het palladya the loff-u[a]de sik til th*ä*n stadin yponiam Som sanctus augustinus war biscopp*er* vtj j hans domk*ir*kio som sancto stephano til hörde ok hans hälgadoma waro jnne tha fik th*ä*n paulus hiälp aff goda folke swa ath han kom j th*ä*n sama s*an*ct*e* steffans kor ok fik thär sina helbrögda for s*an*ct*e* steffans skul Ok the palladya hans syst*er* bleff th*ä*r liggia*n*de j stadeno*m* ok lifde widh almossa som gudz vinj he*n*ne gaffuo tha hände th*ät* swa a pasko dagh tha bischope*n* sanctus | Augustinus gik til k*ir*kiona ok the kranka 175
ju*mfru*n lag th*ä*r a gatwna for hono*m* tha ropade hon til biscope*n* ok sagde swa kär h*är*re swa stora t*r*o haffu*er* jak til gudh ok sanctum steffanum Som mi*n* brodh*er* paulus som här fik sina helbrögda ok förlek j gen th*ät* se tha for*e* gudhi kärt ath jak ma jnga nad*er* faa Tha loth biscope*n* bära he*n*ne j th*ä*n sama korin ok sagde th*ä*r siälffu*er* mässa ok vnder the sama mässona fik hon sina helsa ok helbrögda j gen ok the andra he*n*ne syskon som hema waro syster ok brödh*er* bliffuo widh*er* the plagona ok krankdomen swa länghe the lifde Mäd th*ä*nna barna*na* plago loth war h*är*ra vnd*er*standas hurw vadelikit th*ät* är ok oskälikit ath nagor q*wi*nna forba*n*nar sit ägit barn köt ok blodh som ho*n* haffu*er* föth aff sit ägit liff Ok hurw stor synd th*ät* är barnomen ath wara olydogh ok ginw*är*dogh sinom foräldrom thy sigh*er* sanctus paulus swa j sino*m* kä*n*nedom Syni ok barn wari*n* lydoga idhrom foräldrom fad*er* ok modh*er* ok siger jak idh*er* foräldrome*n* wari*n* ekke ledasam ell*er* ow*er*matta wredh idro*m* barno*m*

Nw th*ät* and*ra* som märkiande är j läste*na*
176 th*ät* är the millo gaffuan | Som war h*är*ra jhesus
gaff sancto petro aff sinne nadh j th*e*m manga
fiskomo*n* som han fik ept*er* hans bodh ok wilia
th*ä*r m*ädh* drogh war h*är*ra ho*no*m ok fler*e* hans
kompana först til sin kärlek ok daglika vmgango
Th*ä*nna äron widh*e*rfor sancto petro endelis for hans
ägna dygd skul so*m* war h*är*ra wiste m*ädh* ho*no*m
ok hans ägith na*m*pn vth thyder han het j th*e*m
thimano*m* simon johannis th*ät* är swa mykit sigia
som lydog*er* gudz nadh for thy han bewiste sik j
tessa gudz ärendena lydogan gudz nadh j thy ath
tha war h*är*ra hafde giffwit ho*no*m the manga
fiskona tha wilde han th*e*m ey alla ensamber haffua
vtan vnte sino*m* kompano*m* thy andra skiplagena
halff delin m*ädh* sik Th*ät* giorde han ept*er* gudz
budorde som biudh*er* huaria mä*n*niskio rätwisliga
älska si*n* jämc*ri*stin som sik siälffua*n* ok for th*än*na
lydne*na* som sanctus petrus holt j bodordome*n* ok
for*e* the milhet ok mänsko som han bewiste sino*m*
jämc*ri*stno*m* Ok andra flere hans dygda som en-
sampno*m* waro*m* h*är*ra waro wit*er*likit m*ädh* ho*n*-
*o*m tha vtwalde han ho*no*m til sin frä*m*mersta
tiänar*e* ok enka*n*neliki*n* win fram for*e* andra huilkit
177 som mag pröuas | j thy th*ä*r flere batha waro a
strandena tha gik han särdelis j s*ancte* päd*ers* bath
ath predika for thy han wiste han wara enfallan
ok spakan ok tologan mildan ok lydogan Ok gaff
ho*no*m th*ä*r ept*er* ena godha batzlego som först
war lifsins bärgni*n*gh m*ädh* fiskome*n* ok thär m*ädh*
hy*m*me*r*ikit äw*är*delike Swa gör war h*är*ra jhesus
andelika än nw m*ädh* si*n*ne nadh allo*m* th*e*m som

ho*no*m städia *mädh* tolamodh ok späkt ok bliffua ok byggia j the*ra* hiärta han giffu*er* th*e*m först liffs bärni*n*gh rätwislika vthan syndh forwärwa ok fornötha Ok sidan hy*m*me*r*ikit *mädh* sik siälffuom ok altidh skal ok huar ok en som sina bärni*n*gh haffu*er* aff gudi ey forgätha *sancte* päd*er*s ept*er*-dömilsse som är th*ät* ath skipta *gär*na gudz gaffuor *mädh* th*e*m som torftoga äro Tha magh hon th*ät* hopas ath th*ät* häld*er* ökas en th*ät* minskas for thy war h*är*ra är altidh lika rik*er* ok giffu*er* allom nogh ok enka*n*nelika th*e*m so*m* th*ät* j nagra goda wilia forskylla swa sigh*er* p*r*oph*et*en dauid the som sökia ept*er* waro*m* h*är*ra mädh dygdelikom ok mis-kundsamlikom *gär*ni*n*gom | alt got skal th*e*m ökias 178 ok ey formi*n*skas Th*ätta* war bepröffuat j eno clostre *mädh* ena ept*er*dömilsse ok järtekne som jak wil mi*n* ordh lykta mädh*er* j th*ätta* sin

miraculum

Th*ät* hände swa at th*ät* sama clostret war wordit ganska fatikt sa ath the goda bröd*er*na som gudz tiänist vppe holdo lidu stora*n* sylt ok hwng*er* huilke*n* plagha the fingo a[f] gudi for*e* en omillan p*ri*are skuldh Som th*e*m war radande j nagar aar then sama p*r*iare*n* loth göra starka porta ok las for*e* clostret ok stora hunda. läsa j portenom swa ath jnkte fatikt folk skulde in til thöm koma Ok jnga almosa aff th*e*m bedas nw vm en dagh tha en brod*er* sat th*är* j porteno*m* kom th*är* en fröm-ande mwnk*er* gangande som han tyktis ey förra haffua seth ok gik borth w clost*re*na th*ä*n brodren sporde ho*no*m ath huat han het ell*er* huart han wilde gaa Tha swarade han jak het*er* date th*ät* är

swa mykit som giffuin jak wil gaa bort hädan for
thy mik wil nw här ingen länger älska Nw j nagra
litla stwnd kom en annar munker okänder som
han ok ey förre haffde set ok skyndade sik bort v
179 clostrena strax epter them andra | han sporde ok
ath huat han het eller hwart han wilde han swar-
ade jak heter Dabitur thät är skal gifwas ok wil
jak gaa epther minom stalbrodher date for thy wi
ärom swa kärliga winj ath jngen wara wil bliffwa
länghe fran them andra Thätta sama ärendit be-
rätte thän brodren priarenom ok allom androm
sinom brödrom genstan vm marganen thär epter
j thera capituli huse the vndrade alla thär vppa
Tha vm sidher vnderstodo the väl ath war härra
tedde them thera nidskapp ok the plago som the
lidu thär fore for thy ä mädan the gärna gaffua
tha wart them giffuit ok the hafdo thera bärning
än sidan the wordo nidote flydde war härra thät
swa ath them gafs mindre Thär mädh lido the
hwnger ok widhermödo tha wändo the thän siden
vm kringh ok satte vth aff thän nidskaps fulla ok
omilda priaren ok thär epter walde the sik en
mänskan ok mildan dandeman til priare Som gudz
almossa skipte gärna mädh fatigha folke ok fingo
sidan aff gudz nadom väl sina bärgan huar epter
annan swa länge thät clostrit stodh Ok täs yter-
mer fingo the ok kärlek til gudz tiänist som the
180 waro til skipadhe | sik til goda löna j hymmerike
Thät sama vnne oss gudh fader ok son ok thän
hälga anda Amen

Dominica sexta

AMen Amen dico vobis nisi habundauerit justicia vestra plus quam scribarum et pharisearum non intrabitis in regnum celorum

Lästin som läsin war j dagh aff sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffwar oss sanctus lucas ewangelista ok är swa mykith ludande vppa wart mall war h*är*ra Jhesus christus sagde til sina kä*n*neswena eth sin swa, vthan J ärin rätwisare än judana mästara ok the forgylta pharisei tha skulin j aldre koma till hy*m*me*r*ik*is* haffui*n* j ey hört Ath th*ät* hald*is* for*e* gambla rätwisa ath jnge*n* ma*n* skal a*n*nan dräpa huar th*ät* giorde han skulde warda dömder til dödin Tha sigh*e*r jak th*ät* idh*e*r nw ath huar so*m* wredh*e*r warder sino*m* brodh*e*r, som är hans jä*m*c*ri*stin han är täs brotligin, ath han skal kallas for dome*n*, än holkin man som [s]traffar sin brod*er* m*ädh* wrede modhe hans domber skal ransakas for*e* radena En holkin man som vnsigh*e*r sin brodh*e*r m*ädh* fulko*m*lika akth ath göra ho*n*om onth, han är wärd*er* ath fordömas til häluit*is* eldh ok pina, är th*ät* ok |swa mä*n*niskia Ath thu wilt offra tith offer vppa 181
gudz altare, ok komber tik j hog ath thin jämc*ri*stin haffu*er* nagra sak m*ädh* tik, tha lägh tit off*er* qwart th*är* thu äst stadder, ok gak swa bort ok forlika tik m*ädh* hono*m* först Ok kom sidan ath*e*r ok gak fram til alta*ri*t ok offra tit off*er*

I Tässa hälga lästh ärw mangh tingh märkiande oss till en andeliki*n* kä*n*nedom som först är ath

wj skulom betänkia wars härra wilia J thy ath
wj som nw cristne ärom ok honom gangne a
hand mädh the hälga tro ok thär mädh wordne
hans tiänare, oss tilbör ath bewisa gudi stora rät-
wisa Ok rätfärdoghet j waro gudz tiänist ok vm-
gango en judana waro j thera lagom som gudh
hafde them giffuit mädh prophetanom moisy, ey
for thy sagde war härra ey for thy tässin ordin
ath wj skola the gambla lagh eller budordh als-
tingx forsma vthan alt thät war härra jhesus siälff-
uer hälgade Ok stadfäste mädh sinom ordom ok
kirkione kännefäder ok formän epter hans wilia
Thätta tilbör oss halla ok fulkompna mädh granna
182 rätwisa ok mera gudlikhet ok gudz kärlek | än
judana holdo sin lagh Ok gudz budordh for thy
ath judana sidwänia j gambla lagomen waro mästa-
delis eth tekn ok liknilse j thöm thimanom til tolka
gudz tiänist ok kirkione hälgilsse som nw hallas
Thy heter thänne thiman sidan gudz son war födder
ok in till domen Tempus gracie thät är nadhena
thima j holkom han kom hit til jorderikis ath the
sina nadh ok miskundh allom them hona wilia
värdelika fortiäna tiggia ok vntfa Ok blidkade ok
linade the harda ok fanytto lagin som människion
war til förende trälbundin vtj, mädh sinom hälga
död ok blodhe Swa sigher sanctus paulus appostolus
j sinom kennedome, j jorderikis människior skulin
thet wita ath j ärin ekke atherlöste mädh forgäng-
lika gulle eller silffuer, fra the fanytto som gambla
forfäder hafdo vtan mädh wars härra jhesu christi
wärdoga blode Som vmgangande war här j wärld-
ena som eth menlöst ok obesmittat lamb ok fore

tessa stora nadena ok kärleken som jhesus haffuer
oss bewist, ok fore the dyra hälgilssen som wj
haffuom vppa oss tagit Swa som är j döpilssom ok
androm flerom fram fore judom ok androm hedn-
ingom tha tilbör oss bewara | wart liffuerne yter- 183
mer fra syndh ok wranghet Ok hans hälga äpter-
dömilsse tagha till wara, oss til kennedom ok stade-
lika visso til godh lön j hymmerike, här til radher
oss sanctus petrus appostolus j sinom kennedom ok
siger swa J jorderikis människior skulin skipa
jdhert liffwerne epter honom som jdher haffuer
kallath hälga mädh sik Thät är war härra jhesus
christus ok ey epter the wilsama teknena ok fanytto
som j gambla lagomen waro for thy propheten
scriffuer ok sigher swa aff gudz mwnne til cristit
folk warin hälge j idhert lifwerne for thy jak är
siälffuer hälger som j dyrkin, ok haldin fore idhan
gudh Nw mädan wj forstandom ok hörom aff the
hälga scrift, ath wj ärom högt vpp kompne j storom
hedher ok ärom mädh warom härra fram fore
judana ok hedningana äro Tha skulum wj ok rädas
ath tha en cristin människia sik forbryther ok for-
dömer sik siälff mädh sinom misgärningom ath hon
faller diwpare nidher til häluitis än nagor hedninge,
eller affguda dyrkare som gudi haffuer jnga tro
loffuat holkit som rätwist tykkis wara, epter thy
som | sigx Ä epter thy som människion är högt vpp 184
komin täs diwpare fall ok hardare är henne j wanom
om hon skal falla, swa är thät ok vm cristna
människior ath sigia vm the skulo fordömas

mira-culum

Swa sigx vt aff j eno ept*er*dömilse ok järtekne som wj läso*m* aff eno*m* hälgo*m* abb*ota* som het sanctus macharius th*ät* hände j hans lifs thima ath tha han gik en tidh vth fran clost*re*na ok las sina tidh*er* vth a markena Tha kom han a en wal gangande huar en stridh hafde standit j fordom dago*m* mellan hedni*n*ga ok c*ri*stne män th*är* fan ha*n* en gamblan huwd skalla aff eno*m* man ta talade han til th*ä*n skallan ok manade a gudz wägna Ok badh sigia sik huat han hafde warit j sins lifs thima tha swarade ho*no*m en röst aff th*e*m skallano*m* ok sagde sik hafde warit en hedin man som th*är* war slagin j stride*na* Macharius sporde huar hans siäl war han swaradhe ok sagde sik wara j häluite tha sporde abb*ote*n till vm nagra siäla waro diwpar*e* j häluite en han aff hedni*n*ga*na* flere hans kompa*na* ok wid*er*lika Röstin aff skallano*m* swarade ok sagde at falska c*ri*stne män som widh*er* t*r*ono 185 tagha ok döpilse | Ok sidan wanwörda gudh ok hans hälgha na*m*pn m*ädh* sino*m* fulom syndom ok misg*är*ningom ok a mote thy the haffua loffuat ok skilias the swa aff w*är*ldena vtan ang*er* ok sc*ri*ftamall

The äro diwpar*e* j häluite än nag*re* hedni*n*ge som oc*ri*stna äro swa mykit diwpar*e* om th*ät* mögelikit waro ath sigia, som millan hi*m*mel ok jordh th*ätta* är rygelikit c*ri*stna folk ath tänkia ok ey vnd*er*likit for th*ä*n stora kärleken ok godha wilkoret som wj haffuom aff gudi fra*m* for hedni*n*ga ok juda For thy war h*är*ra gör en atskilnadh mellan th*e*m ok oss j swa mattha j sino*m* kärlek ok god-

gärninga swa som en goder husbonda gör millan sina legadrängia ok sin älskelikin barn J swa matta ath swa som en husbonda giffuer sinom legadrängom ars lön eller daga lön ok skilias thär mädh ath, ok hawa honom jnkte mer kräfia, än sin ägin barn föder han ok vpfostrar j sinom faderlika kärlek Til täs the warda arftagande epter honom j alla thy goda som han ägher, swa gör ok thän öwersta husbondin gud fader j hymmerike han giffuer hedningom ars lön ok dagx lön som androm legadrängiom j swa matta Ath somlika aff them liffua mindre stwnd ok stäkkre ok somlika | längre En 186 the fa jngen annor lön aff gudi än thänne forgänglika wärldena rikedoma til thera bärningh swa länge thera liff räkker ok thet lather war härra them haffua ok niwta fore the wärdoghet Ath the äro skapade epter gudzs ägna biläte ok liknilsse swa väl som wj, än tha the lida fram ok blifua döde tha haffua the all sin lön vpburit ok fortärt ok skilias tha fran gudi husbondanom siälffuom Ok koma tha j diäfwlsins wald ok hans äwärdelica vmganga en widh oss cristit folk som hans ägin barn ärom ok nampn haffuom aff christi gör han bäter ok bewisar oss sin faderlikin kärlek först j thy Ath han föder ok fostrar oss til wara lifs bärningh ok huat oss offuerlöper, aff hans nadelika gawor Thär mädh mago wj wart hymmerik fortiäna j almissom ok offra gudh til heder ok mangfallelica wända til wart siäla gagn ok sidan thär mädh later han oss wara arfftagne ok niwtandhe hymmerikis glädi ok äro j hans rike ok hemane äwärdelika mädh sinom välsignade son Jhesu christo

hwilkin sik giorde til ath warda war broder tha
han mä*nn*iskio wart ok ma*n*dom togh aff ju*m*f*ru*
maria aff th*ä*nna c*ri*stna ma*n*na w*är*doghet ok gudz
fad*er*s kärlek sigh*er* Sanctus paulus j sinom kä*n*ne-
187 dome | Wj c*ri*stne män ärom gudz fad*er*s arffua j
hy*m*me*r*ike Ok samarffua wars h*är*ra Jhesu christi
luttagande m*ädh* ho*n*o*m* j hy*m*me*r*ikis äro, som
hans älskelikin syskon thy är oss radelikit ath wj
m*ädh* stade*li*ca troo ok hopi astwndom th*ä*nna
nadena daglika ept*er* thy sanctus petrus rad*er* oss
j sino*m* kä*n*nedome ok sigh*er* swa hopins stadelika
swa som gudz lydoga syni, vppa the nadh*er* som
idh*er* är offrat ok giffuit j wars h*är*ra jesu christi
gudz sons oppinbarhet, m*ädh* hans mando*m* th*ä*nnä
orden s*ancte* päd*er*s skulo swa forstandas At mä*n*-
niskion formatte [m*ädh*] jnga sina forskulla*n* hy*m*-
me*r*ikit fortiäna ok ey halp he*n*ne ath hopas til
nag*ra* gudz nadhe for än war h*är*ra Jhesus christus
gudz son opinbarade sik här j sin mandom vm-
gangande m*ädh* oss Ok for*e* th*ä*nna ärona ok nade
som gudh haffu*er* oss giffuit ok vtwalt oss til sin
älskelikin barn ok bewiser oss daghelika sin hälga
kärlek m*ädh* the hälga sc*ri*fft ok m*ädh* sino*m* nada-
fulla järtekno*m* fram for*e* judo*m* ok andro*m* hedn-
i*n*gom Thy tilbör war rätwisa mera wara ok skäl-
iga j allom waro*m* g*är*ni*n*go*m* än the*ra* ept*er* thy
war h*är*ra jhesus sagde ok manade oss til m*ädh*
första ordome*n* j th*ä*nna läste*na* än thy wär manga
äro the c*ri*stne so*m* fulare ok anstyggia*re* äro j
188 gudz asyn än nag*ra* hed|ninga fore the*ra* fulo synda
sidwänia skul som the bliffua jlhärda vtj Än tha
the loffua sik rätta ok bätra j the*ra* sc*ri*ptamal

tha halda the jnkte th*ä*r vth aff vtan ga til sama gär*n*in*g*ena j gen som a*n*nor oskäligan diwr Thy kärer war h*är*ra vppa th*e*m m*ädh* p*r*ophetano*m* ok sigh*er* swa Rädelikin är the bidiande wänta aff gudz dome ok täs brä*n*nande eldzins grath*e*r ok sorgh som vpnöta skal ok pina wars h*är*ra Jhesu christi owinj ok fiande

aff th*ä*nne harda domeno*m* ok pino*na* star sc*r*iffuat eth hart ok rygelikit ept*er*dömilsse aff enom orätwisom bischope th*ä*r m*ädh* wil jak lykta mi*n* ordh j th*ätta* sin Then sama biscop*e*n het vdowidder han war en grymber man ok obeskedelikin widh alla sina klärkia ok andra sina vnd*er*dana ok lifde j ena onda liffw*er*ne vtan allan gudz räddoga th*ät* hände eth sin swa ath han redh fra*n* sina domk*ir*kia Ath gästa ok beskatta sina klärkia so*m* han war altidh wan ath göra th*e*m til orätta tha togh han m*ädh* sik sin brodh*e*r som kaniker war j sama domk*ir*kiona nw th*ä*r han laa vm sama nattena hem til en sin k*ir*kiah*är*ra a lande*na* Ok lifde th*ä*r omöglika som han war wan at göra forre bade th*ä*r ok flerestadz tha lagh hans brod*e*r th*ä*r jnne när ho*n*om vm sa*ma* natte*na* | Nw som the lagho bada wakne ok th*ä*n biscopen hafde radh m*ädh* kanekeno*m* sinom broder hurw han skulde fa formaga ath fa p*r*ästins päni*n*ga Tha fingo the höra ena rösth jnne när sik j huseno som swa sagde j eth wärs til biscop*e*n Fac modicum ludo quia lusisti satis vdo Th*ät* är swa mykit sigia vdder lath vth aff thino*m* lek thu haffu*er* nogh lek ok gabbilsse giort aff gudhi m*ädh* thino fula liffw*er*ne

miraculum

189

ok orätwisa tha tysnade the bado ok wordo mykith
rädda j thy sy*n*nena Nw vm morgonen the vp-
stodo talade kaniken til biscop*e*n ok badh ho*no*m
for*e* gudz skul ok sina siäl skul taga g*u*dz räddogha
til sik ok rättha sit liffw*er*ne ok tä*n*kia vppa the
röste*na* ok orde*n* som the vm natte*na* hafde hört
Biscopp*e*n wart wreder ok swarade sino*m* brod*er*
ok sagde swa äst thu rädder tha löpp til skogx än
ey dog*er* mik mi*n* ärende ow*er*giffua for nagra-
handa natta dröma skul Th*ä*r *mädh* skildis the
bade ath swa ath kaniken redh hem til domk*ir*kio*na*
ok biscopp*e*n giorde sina resa onda ok jnkte goda
nw j nagan thima th*ä*r ept*er* tha han for ath*er*
hem til sin säta gardh bleff han bradelika dödh*er*
vm ena nath Swa at jnge*n* wiste th*ä*r vth aff för
90 hans swena fw*n*no ho*no*m | dödan vm morgane*n* j
sängena Ok j the sama nattena ok sama thimano*m*
drömde hans brodh*er* kanikeno*m* ok tykte j sino*m*
so*m*pn ath han sa sin brodh*er* biscopp*e*n sta vppa
eno högga bri*n*nande bärgh Ok eldin gik j eno*m*
bri*n*nande logha ginom alla hans lidamoth ok alla
hans limj ok fik han se huar en diäfful kom gang-
ande ok bri*n*nande som eth glöiande järn j eno
ässio ok grepp th*ä*n biscopp*e*n j sin fampn Swa
hart ath the wordo bada som en persona ok foro
swa nidh*er* aff thy bärgena som eth stort baal
bri*n*nande ok logandhe *mädh* swa storo*m* dön ok
bulder som största torak nästa vppa eno*m* klokka
thima som ho*no*m tykte Th*ä*n kaniken waknade
mädh storo*m* räddogha ok stodh vpp ok gik in j
domk*ir*kio*na* ok berätte th*ät* flero*m* hurw ho*no*m
hafde drömpt vm biscopp*e*n ok togh *mädh* sik

andra twa kanika ok ridu mothe biscoppeno*m* ok wilde ho*no*m forwa*ra* j sino*m* siälawada ok styra ho*no*m aff sina omildhhet Tha mötte th[e]m j wägino*m* hans swena m*ädh* hans like ok sagde hurw bradelika ha*n* bleff döder ok vppa huat tidh tha forstodh hans brod*er* nogh sant wara som ho*no*m war thet te wilde ho*no*m ey läng*er* föra vtan jordade ho*no*m
j | the nästa k*ir*kiona som the komo til Th*är* ept*er* 191
waldis hans broder kaniken til biscopp j hans stadh j sama domk*ir*kio*na* vppa th*ät* ath han for*e* the rygelika synena skul ok räddogan skulle rätt*er* ok rätwis wara ok milder widh*er* sina vnd*er*dana som han ok giorde swa länge han lifde Sik til goda löna j hy*m*me*r*ike th*ät* vnne oss gudh allom Amen

Dominica septima etc[ra]

DVm turba multa esset cum jhesu nec haberent quod manducarent etc[ra]

Lästin som läsin war j dagh hona besc*ri*ffu*er* oss sanctus marcus ewangelista ok är swa mykit ludande vppa warth mall Th*ät* hände eth sin tha mykin almoga waro staddo när waro*m* h*är*ra Jhesu christo til ath höra hans p*rä*dikan ok the hafde jnkte ath ätha tha kallade han til sik sina kä*n*neswena ok sagde til th*em* Mik barmar ow*er* th*ätta* folkit for thy the haffua nw wa*r*it när mik alth redha tre daga ok tre nätt*er* ok the haffua jnkte thil fortära ok lath*er* jak th*em* swa ga*n*ga hem til sin fastande Tha forsmakta the ok warda wanskelikin j wägeno*m* for thy ath somlika aff th*em* äro

hit kompne aff langom wägom tha swarade hans
192 kä*nn*esw*e**na* ok | sagde swa hurw formagh nagar
här vth[i] willa mark*e**na* mätta alth th*ätta* folkit
m*ädh* brödh war h*är*ra sporde th*e*m til ok sagde
hurw mang brödh haffuin j Tha swarade hans ke*n*-
neswena ok sagde swa wj haffuom vij brödh tha
bödh war h*är*ra jhesus alla thy folk*e**na* sätias
nidh*e*r a jordena ok fa sik math tha tog han the
vij brödin j sina hand ok giorde sin välsignelsse
ow*er* th*e*m Ok fik th*e*m sidha*n* sinom kä*nn*esweno*m*
ath the skulde th*e*m läggia vt fore folkit holkit
the ok giorde the hafde ok nagat litit aff fiskom
holkit han badh ok giffua folkeno ept*er* th*ät* han
hafde ok th*e*m välsignat m*ädh* si*nn*e hand the atho
alla swa mango th*ä*r waro Ok wordo alla väl mätta
ok the togho vpp vij korga fulla m*ädh* brutno*m*
brödom ok stwmpa som th*e*m ow*er*lop som ätit
hafde ok the som atho ok mätta wordo waro när
fyra twsend folk ok leth th*e*m swa fara

I tessa hälga läst äro manght ingh märkiande oss
til en andeliken ke*nn*edom Som först är th*ätta*
folkit som aff lango*m* wägo*m* waro kompne til van
h*är*ra jhesum christum, ok ey hafde sina föda m*ädh*
holkom j liknilssom magho forstandas mangha vsla
193 syn|dare Som syndoge ärw andelika till siälina
for*e* gudi, for thy the niwta jnga gudz nadh*er* th*ä*r
the magha andelika föda sina siäll m*ädh*, ok jnkte
th*ät* goda som görs j the hälga kirkia ä mädan
the äro stadde j dödlikom syndhom vtan ang*er* ok
jdroga, holkin war h*är*ra hotar m*ädh* ena harda
näfst ok plaga Ok sigh*er* swa m*ädh* p*r*ophetano*m*

ysaie Alswaldog*er* gudh han sagde swa mi*na* trona winj ok älskelika tiänar*e* the skola äta ok warda mätte andelika til sina siäll aff mino*m* nadom Ok j vsla skulin hwngra ok swälta som är först här j wärlde*na* ok nadena wanskilssom ok sidan äw*är*delika j häluite, thy är radelikit the mä*n*niskia som hwngra*n*de är til ath g*är*na wilia faa gudz nadh*er* ok synde*na* forlatilsse haffui vmgango ok samwaro *mädh* waro*m* h*är*ra jhesu christo j try dygn j swa mattha ath gudz räddoga ok g*u*dz ami*n*nelsse ok fulkomlika astwnda*n* til hy*m*merike th*ä*nna tre dygdanar skola ho*n*om först fram draga ok leda til synde*na* bätringh *mädh* triggia handa stykko*m* Som först är *mädh* ang*er* j hiärtana *mädh* rätfärdoga widergango j mw*n*neno*m* ok *mädh* fulkomlika *gär*ni*n*ga j bätringo*m* ok j th*ä*nna trem ärandom skal mä*n*niskio*n* | göra sina dualo när warom h*är*ra j 194 stora jnnelikhet ok gudlikhet ok *mädh* goda tolamodhe vtan alla ängxlan ok delan Ok bidhia gudh vm sina nadh*er* til synde*na* forlatilsse ok önska aff ho*n*om ena andelika födha til sina siäl *mädh* ena gudlika länktan ok bidiande wänta, här til rader oss *pro*ph*et*en dauid ok sigh*er* swa Wakta ept*er* war h*är*ra ok hans hälga nadom ok ärfwoda ma*n*lika j hans tiänist tha skal thit hiärta styrkias j alla goda Ok war tolog*er* widh alth th*ät* gudh gör widh tik swa länge thu liffu*er*,

Nw th*ät* andra som märkiande är j lästena the ärw the vij brödin *mädh* holka war h*är*ra jhesus mättade iiij^{M} folk wid*er* th*ä*nne brödin magha liknas vij k*ir*kio*na* hälgilsse Som oss äro giffui*n*

aff gudhi til wara andelika födha, for thy vthan
thöm kan *cri*stendome*n* ekke störkias ell*er* b[e]haldin
bliffua ok swa som han bödh sina ke*n*neswena
j th*e*m tymano*m* ath läggia the try brödin fore
folkit Ok the giorde th*e*m th*ä*r m*ädh* tiänist m*ädh*
thera mödha swa biudh*er* han ok nw allom klärk-
domeno*m* huariom j si*n*ne w*är*doghet ok vigxlom
ath göra gudz almoga tiänist ok mödo m*ädh* sino*m*
195 välsignilssom | J vij k*ir*kio*na* hälgilssom huilkin
swa vpräknas j sc*ri*ftena

Th*ät* förstha k*ir*kio*na* hälgilsse th*ät* är döpilsse m*ädh* throne wid*er*gango th*ät* sama är en jnganger til the andra sex, ok vthan holkit jngen mä*n*niskia magh koma til hy*m*me*r*ikis Swa sig*er* war h*är*ra siälffu*er* j the hälga läst Vthan huar en mä*n*niskio ward*er* födh vpp aff nyo aff watn ok aff th*e*m hälga anda j rätto*m* döpilssom Tha skal han ey in koma j hy*m*me*r*ik*is* rike

Th*ät* andra k*ir*kio*na* hälgilsse th*ät* är prästa
wigxl holkit war h*är*ra siälffu*er* giorde ok stad-
fäste tha han blaste m*ädh* sino*m* hälga andi j
app*ost*la änlite ok giorde th*e*m mäktoga m*ädh* sik,
lösa ok bindha mä*n*niskio*na* siäla til hy*m*merik*is*
ell*er* häluit*is* ept*er* the*ra* ägna forskullan Ok en-
ka*n*nelika waldhe han vt sanctum petrum til sin
vicarium ok sin ämbätis ma*n* swa ath han skulde
halda th*ät* sama ämbätit ept*er* ho*no*m ok paua*na*
ept*er* sanctum petrum Ok biscopa*na* ept*er* paua*na*
196 ok jnge*n* är mäktoger ell*er* | wärdog*er* til ath wigia
p*rä*ste vtan paue*n* Ok bischopa holkin man sik lath*er*
til ath göra nagat p*rä*sta ämbäte vtan han är

wigdh*er* ther till ok skipadh*er* han fordömer sik siälffu*er* *mädh* sinne äghna *går*ningh Th*ätta* haffu*er* war *här*ra latit forstandas *mädh* sin*om* openbara järtekn*om*

Th*ät* hände widh ena landzk*ir*kio vm paska mira- culum dagh huar en bok lärder klokkar*e* war ok han badh *prä*stin ept*er* mässona ath gaa hem til ho*no*m ok wighia hans math P*rä*stin sagde sik tröttan wara ok mödda*n* wara for*e* almogans skul som han hafde tiänist giort ok gudzlika*ma* giffuit ok sagde sik ey formagha j thy si*n*nena ath wigia hans math Tha togh th*ä*n klokkare*n* mässaboke*na* hem til sik ok bödh si*n*ne hust*ru* bära fram math vppa bordith ok sagde swa jak är swa väl boklärd*er* so*m* war k*ir*kio h*är*re jak kan siälffu*er* wigia mi*n* math mäda*n* ey wil han Th*är* *mädh* böriade han the dyraste ordin läsa som p*rä*stin las j tiande mässona och wigde gudz lika*ma* mädh*er* ok sidan satte ha*n* sik til bordz *mädh* sino folke nw tha han böriade till ath ätha alth th*ät* han ok hans folk swnder skara brödh ell*er* a*n*nat, th*ät* blödde genstan ept*er* ok wart | alth fwlt *mädh* blodh Tha wart th*ä*n vsle 197 ma*n*nen rädder ok gik genstan till k*ir*kiah*är*ranom ok kändis widh sin broth th*ä*n gode klerke*n* brände th*ä*n matin op, ok sände klokkar*e*n til biscop*e*n Ok biscop*e*n sände ho*no*m framdelis til pauan ath taga aflösn for the dirffwona ok synde*na* som han hafde giort

Th*ät* tridhie k*ir*kio*na* hälgilsse th*ät* är hiona-lagh ok täs band ok vigxl holkit swa vth thydis aff k*ir*kio*na* kennefädrom Matrimonium est viri et

mulieris coniunccio etc[ra] Th*ät* är swa mykit ath sigia räth hionelagx bandh th*ät* är ens mans ok ena q*w*i*n*no sama*n*föghni*n*gh j swa matta ath the skulo badin bliffwa j ena rätwiso liffw*er*ne ok vmgango swa länge the liffua ok sama*n* äro vtan alla*n* skilnadh och fordel swa ath the haffua baden en likagodan hog ok hiärta vthan awndh ok alla osämia Ok sigh*er* han for thy ens mans ok ena q*wi*nna ok ey ma*n*nana for thy atj hionalagena loffuas ey eno*m* ma*n*ne mer än ena q*wi*nna ok ey ena q*wi*nna mer ägha j sänd*er* til lika än eno*m* ma*n*

Nw th*ät* fiärda k*ir*kio*na* hälgilsse th*ät* är sc*ri*ftamal th*ät* heter j blandh ke*n*nefäd*re*ne Secunda ta-
198 bula post | naufragium Th*ät* är swa mykit som en räddi*n*g ok hiälpp m*ädh* ena brädhe ell*er* fiöl j skipbrot j swa matta ath swa som mä*n*niskian kan sik fa räddat ok holpit m*ädh* the fiölena Sua ath han ey genstan siwnk*er* til botne*n*, swa mag en syndog mä*n*niskia rädda sina siäl m*ädh* sc*ri*ftamalom fran diwpa häluitena, thy är radelikit ath swa som ena nödstelta mä*n*niskio är torfftelikit ath g*ri*pa til the fiölena vthan dwala Swa skal ok en syndogh mä*n*niskia ey wara sen til ath g*ri*pa sik tessa andelika reddingena til hiälpp som är sin sc*ri*ftamal ath göra, swa radh*er* oss p*ro*ph*et*en ok sigh*er* swa Mä*n*niskia thu skalt ey wara sen ath wändha tik vm til thin gudh ok thin h*är*ra ok hurw sc*ri*ftamale*n* skulo rätfärde*li*ca göras th*ät* vth tyder oss sanctus ambrosius ok sigh*er* swa Sc*ri*ftamal ath göra thet är grata ok sörgia th*et* onda som mä*n*niskion giorth haffu*er* ok aldre thär ept*er* swa jlla

wilia göra, sc*ri*ftamalin skulo ok wara idkelikin ok skulo göras *mädh* allo*m* kärlek ok godwilia Swa biuder oss war *här*ra siälffu*er* älskin|gärna 199 idkelikin sc*ri*ftemal ath göra

Th*ät*ta budordit sätte en god*er* hälg*er* abb*otä* som het syson Th*ät* hände swa ath tha han lag **miraculum** siwk*er* ell*er* kranker vppa hans yt*er*sta tidh ok hans bröder waro jnne när ho*no*m ok biddo epter hans vth färdh tha fingo the alla see ath hans änlite wart skina*n*de som solen ok alt husit lystis jnne aff thy skinena ha*n* sagde til th*em*, glädins *mädh* mik käre brödh*er* mik hopas ath gudz ängla ära här jnne So*m* mi*na* siäl wilia tagha til wara, vtan jak bid*er* jdh*er* än for*e* gudz skul atj gan vth sa länge jak wil än göra mi*n* sc*ri*ftamal tha swarade the alla ok sagde swa käre fadh*er* oss hopas th*ät* j torffui*n* jngen sc*ri*ftemal göra, yt*er*mer han swarade th*em* ok sagde swa Jak rädis th*ät* ath jak böriade än aldre mi*n* sc*ri*ftemal rätfärdelika göra som gudi war täkkelikit ok mi*n*ne siäll war ganglikit här *mädh* kunde the alla forsta*n*dha ok pröffua ath han war hälger for gudi ffor*e* th*än* stora räddoga*n* skul som han hafde fore syndena ok for*e* th*än* stora kärlek ok astwndan som han hafde til hy*m*me*r*ikis

Nw th*ät* fämpte | k*ir*kio*na* hälgilsse th*ät* är 200 färmilsse Confirmacio th*ät* är swa mykit som stadfästilsse holkit ämbethe jngen magh göra vtan biscop*en* *mädh* si*n*ne hand J swa matto ath han *mädh* korssins tekn so*m* han gör j mä*n*niskio*na* anlithe Stadfästh*er* th*är* *mädh* the hälga t*r*o ok döp-

ilse som hon haffu*er* til förende vppa sik tagit än th*ä*n hälga anda han fulko*m*nar ok fulbordar the andelika nade*na* mä*n*niskio*na* til störk ok hiälp vppa rätta*n* wäg til hy*m*me*r*ik*is* vm th*ä*nne nade*na* täktis p*r*opheten dauid bedia wan h*är*ra swa som gifua*n*de oss eth ept*er*dömilsse ok sigh*er* swa O h*är*re gudh stadfästa nadena som thu haffu*er* giort m*ädh* oss til förende th*ät* mag sigias döpilsse som biscop*en* stadfäst*er* j färmilsso*m*

Nw th*ät* sätte k*ir*kio*na* hälgilsse th*ät* är gudz lika*ma* som daglika wigias j the hälga k*ir*kio j wars h*är*ra Jhesu christi dödz ok pino ami*n*nelsse ok oss c*r*istno*m* mä*n*niskiom til eth äw*är*delikit gagn swa sigh*er* the hälga k*ir*kio j sina läsni*n*gh gudz hälga lika*ma* offras j mässona for liffua*n*d*is* ok döda vppa th*ät* ath th*ät* sac*ra*mentit skal allom wara til gagn huilkit allo*m* är skipat til ath warda
201 th*e*m | til ena äw*är*delika helssa Th*ätta* haffu*er* war h*är*ra latit vpinbara j somliko*m* sinom järtekno*m*

mira-culum Th*ät* hände j eno*m* stadh som heter verona xxx milor fran room ath en p*r*iare som het johannes goboj han talade widh ena röst ok th*ät* war ens dödz mans siäll guido Ok j bland a*n*nor ärendhe sporde han the siälena til vm siälenar so*m* skilias fran kroppeno*m* warda genstan dömda eller fa the nagan thima cll*er* stwndh for the koma till skärs eldh ell*er* a*n*narstadz tith the skulo wara Tha swarade siälin ok sagde än for the skilias alstingx fran kroppen tha see the alla sina g*är*ni*n*ga godha ok ondha ok goda ängla ok onda ok j the litzla stwndena ward*er* siälin dömd ept*er* sino*m* g*är*ni*n*go*m*

a*n*nat the*ra* til hy*m*me*r*ik*is* ell*er* til skärs eldh ell*er* til häluitis ok ward*er* genstan tith ledh som hon skal bliffua Swa snart som solena skin gar offuer alla*n* klara hy*m*melen j sänder vtan nagat moln är th*ä*r for*e* som hindrar, swa sker ok th*ätta* ärend*it* ok th*ä*nne dome*n* widh mä*n*niskio*na* siäl gensta*n* ho*n* skils vidh kroppe*n* vtan nagra hälga män eller liffuand*is* rätwisa mä*n*niskior hiälpa siälina m*ädh* si*n*ne bön ok godg*är*ni*n*gar Ok forläng*er* siäle*na* th[ä]n timan ath hon ey genstan komber j swa langha eller | harda skärs eldhz pino som hon war til dömd 202
Swa händer th*ät* än nw j dagh j bononia sagde siälin th*ä*r j clostrena bleff en brod*er* döder holkin sina brödh*er* badh litit for än han siäladis ath the skulde alla sigia mässa aff wara f*ru* swa brath som han war döder ok bidia for ho*no*m j the sama mässor holkit te ok giordo Siälin täs brod*er*s wart dömdh ath bliffua j skärseldh j tre manade tha kom ju*m*f*ru* maria ok badh fore the siälina til sin son jhesum ath hon skulde bliffua vthan pino sa länghe the messor sagdis ok th*ä*r for*e* bleff hon swa som j enom mörkom torn ok högom j swa langom thima Som th*ät* wälsignade offret gudz likama offradis for*e* he*n*ne ok th*ä*r m*ädh* gafs henne vth aff the pino*na* swa mykit ath hon war ey j skärseldh mer en fran the stwndena ok til p*r*i*m*s thima A androm dageno*m*, här jnna*n* lot war h*är*ra forstandas hurw nadelika ok snarlika mässan m*ädh* thy hälga sac*r*ame*n*te som är gudz lika*ma* hiälp*er* siäle*na* bort v pino*na* ok wanda

Nw th*ät* siwnde ok yt*er*sta k*ir*kio*na* sac*ra*-
me*n*t ok hälgilsse th*ät* är olni*n*gh som klärkenom
tilbör ath smöria krankt folk mädh*er*, thetta hälg-
ilsset böriade först sanctus jacobus apostolus ok
lärde almogano*m* Ath the skulde th*ät* önska ok
203 bedas aff | klärkomi*n* ok sagde swa Är th*ät* swa
ath nagar aff idh*er* c*ri*stno*m* mä*n*niskio*m* warder
siwker ell*er* krank*er* tha kalle til sik p*rä*ste*n* som
j k*ir*kio*na* tilbör ath thiäna ok bidie th*e*m bidia
for sik ok lathe sik smöria j wars h*är*ra na*m*pn
ta magh hon for*e* trone skul Ok for*e* the*ra* bön
skul warda helbrögda ok he*n*ne synd*er* mago tes
held*er* forlatas, tässo sidwä*n*iona haffu*er* the hälga
k*ir*kia aff gambla lagome*n* ok gamblom forfädro*m*
for thy atj th*e*m timano*m* smord*is* konu*n*ga som
landom ok rikom skulde radha Ok m*ädh* sigh*er* ok
äro wi*n*na rike ok landh vnd*er* sik ok sit j fridi
ma*n*lik*i*t swa smörias ok the nw som kranka ärw
till kroppeno*m* ok sik wänta skula skilias widh
th*än*ne w*är*lde*na* Swa ath the haffua strit m*ädh*
diäfleno*m* ok syndena j tessa w*är*ldena ok hopas
nw täs ath the haffua nw sit rättha fädernis rike
ok magha th*är* ärlika styra ok radha m*ädh* gudi
siälffwom ok niwta hans äw*är*delikin fridh for
vtan sorgh ok bedröfwilsse Swa sagdhe ängelen
sancto johanni ewangelista Gudz wini j hy*m*me-
rike styre ok rader m*ädh* ho*n*o*m* ok th*ät* menlösa
lambit m*ädh* th*e*m so*m* är war h*är*ra Jhesus christus
204 til the ärona ok w*är*doghetena | ath koma Th*ät*
vnne oss allom sama*n* gudh fad*er* son ok th*än*
hälga anda Amen

Dominica viij

ATtendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos jn vestimentis ouium

Lästin som läsin wart j dagh hona besc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista aff wars h*är*ra Jhesu christi mw*n*ne ok hans budhi som han sagde til sina ke*n*neswena ok är swa ludande vppa wart mall waktin idh*e*r väl for falskom p*ro*pheto*m* Som koma til idh*e*r enfallika so*m* a*n*nor faar j sino*m* kläda-bonade än jnna*n* the*ra* hiärtha äro the swikfulla ok falska swa som andra gripa*n*dhe warga tolka magin j bäst kä*n*na ok kwnna vtskilia a the*ra* frucht som är the*ra* gärni*n*ga goda ell*e*r onda For thy jngen kan taga winbära klasa*n* aff törna buskano*m* ell*e*r fikon aff tislenom swa gör ok huart eth guth trä goda frucht ok ey ont thrä goda frucht all the trä som onda frukt bära the skola nidh*e*r huggas Ok kastas vtj eldi*n* ok brä*n*nas thy bekä*n*nin th*e*m bäst som ondha äro a the*ra* ägnom *gär*ni*n*gom ey koma ok alla the till hy*m*me*r*ikis som mik kalla sin h*är*ra ok husbondha vthan the som fulkomlika göra mins fad*e*rs wilia the skola koma til hy*m*me*r*ik*is*

I tessa hälga läst äro nagor tingh märkiande oss til en andeliken | ke*n*nedom Som. förste är th*ät* 205
ath war h*är*ra Jhesus christus han bödh ok redh j sino*m* kä*n*nedom sino*m* kennesweno*m* ok flero*m* sino*m* wino*m* ok kä*n*neswено*m* at the skulde wakta sik for*e* falskom p*ro*pheto*m* holkit han giorde for

thy ath han väl wiste ath diäflin hafde th*ä*r vtj stora awndh ath nagar mä*n*niskia skulde koma til hy*m*merik*is* Th*ä*r for*e* hafde han nogh mang sin budh vthe so*m* waro fula ok swikfulla mä*n*niskior th*ä*r sigh hullo gudlika ok rätwislika vppa th*ät* at te skulle formagha th*e*m forwilla ok draga vt aff hy*m*merik*is* wägeno*m* Som war h*är*ra jhesus j si*n*ne p*rä*dica*n* ok ke*n*nedom hafde th*e*m lärt ok bewist ok swa som war h*är*ra jhesus m*ädh* sino*m* ägno*m* mwn ok ordom j thy si*n*nena forwarade alla sina winj for*e* the*ra* siäla wa*da* ok for*e* falskom p*ro*pheto*m* Swa lath*e*r han ok nw daglika forwara os j the hälga sc*r*ifft m*ädh* gudliko*m* radhom ok kä*n*nedomo*m* for*e* warom trem owino*m* so*m* oss äro falska ok swjkfulla ok the sik tha oss likauel wenlika ok liwflika wara The tre owinir äro diäflin likame*n* ok w*är*ldin huilkin oss rada ok skynda da[g]lika til wart äw*är*de*li*ca fordömilsse ok fordärff om wj wilio*m* sätha ok lyda th*e*m diäflin m*ädh* sino*m* forrädilso*m* ok inskiutilsso*m* Ok rad*er* mä*n*niskio*na*
206 til högfärdena | Ok til w*är*ldina fram gangh ok rikedo*ma* huilkit som tha är falst ok forgänglikit ok swiklikit til ath t*r*o vppa, ept*er* thy sanctus gregorius sigh*er* the mä*n*niskio som ofmykit tror vppa w*är*slika rikedoma hon tykkis sik stydia widh en käpp aff rör som stor synis Ok tomber ok holl är jnna*n* ok wanstark*er* holkin swnd*er*bryst*er* tha han sätt*er* sina bästha alith a ho*no*m

Annar th*ä*n fule p*ro*ph*e*ten ok hemelika owinen th*ät* är mä*n*niskio*na* äghin lika*ma* huilki*n* som m*ädh* sino käte ok fulom osidom lukkar mä*n*nisk-

iona til olaflikin lusta ok skört lifuerne som hona skill fran gudi ok hymmerikis kompan skapp thy radher oss kirkiona kennefader Seneca ok siger swa Oloflika kötsins lusta skula alla gudz owini fordärwa ok forwinna j sik siälffwom for thy han gör widher människiona som en forrädare ok falsker riffware huilkin liwflika tager en man j sin fampn Epter thät ath han magh täs bäther ath koma til honom ath strypa ok mörda

Nw thän tridie falske owinen thät är wärldin mädh henne älskarom swa ath huar som rätwis wil wara ok gudi täkkias han warder mäst forsmadder ok nider trykter Swa siger en aff mästaromen | Thän 207 man hatar wärldin mäst som renlikin wil liffua ok rätwis vtan synd ok skam ok vpta warder ok en rätwis man forwilther vth aff rätwisona aff ondom wärldina älskarom Som hans owinj äro ok jnga sanníndh wilia älska ok sätter honom opta swa ath thät är honom till storan siäla wadha

swa widerfor enom konunghe aff huilkom eth epterdömilsse star scriffuat Thän sami konungen war en milder man ok liwffuer widher sina vnderdana ok idkelikin j gudz tiänist vtan han hafde en skadelikin osidh j thy at han sätte ofmykit sinom winom ok frändom Ok forwändhe opta rätwisona fore thera tykkio skul fatigom mannom til skada j sinom domom tha hände thät eth sin swa ath thän konungen fik en langlikin natta dröm väl fyra nätter ath slagh huaria epter andra J swa matto atj första nattena tykte honom som han sagh tw faar vppa ena widha mark eth hwit ok

miraculum

a*n*nat swart the sama fare*n* stangad*is* ganska hardelika sik til saman the*ra* mällan Ok huart the*ra* wilde th*ät* andra fordriffwa ok jnkte the*ra* kunde nagat aff thy andra wi*n*na j thy si*n*nena ok th*är* m*ädh* waknade konu*n*gen Nw vm andra natthena genstan konu*n*gen sompnade drömde ho*no*m som
208 the | faren komo ath*er* saman Tha wan th*ät* hwita farit ok dreff th*ät* swarta fran sik ok gik sidan j mak ok beth gräsit aff markena nw a tridie natte*na* drömde ho*no*m som th*ät* swarta farith kom j gen farande m*ädh* mango*m* androm hornoto*m* ok swarto*m* farom Drifwo ok körde th*ät* hwita fa*r*it for*e* sik ok stangadhe th*ät* gansklika illa swa at th*ät* kunde ey koma til skogin for thy the swarta wara alla väghna vm kringh ok ey fik thet andra räddingh Tha vm sidh*er* tykte hono*m* som th*ät* hwita farit fik twa winga ok flög hökt vpp j hy*m*melin til täs han sagh th*är* jnkte til Ok the swarta fare*n* beholdo tha markena nw vm the fiärda natte*na* drömde ho*no*m swa som th*ät* hwita farit ko*m* ath*er* nidh*er* aff hy*m*melin ok hafde m*ädh* sik otaligen hwit far Ok stangade ok fordriffuo all the swarta fare*n* ok körde th*em* lankt bort j en mörkan öknan skogh swa ath the syntis th*är* ald*re* mer nw tha th*änne* konu*n*gen waknade fik han ther ept*er* ena stora vmsorgh ok ahoga for*e* th*änne* drömana skul mädan th*ät* sama kom ho*no*m swa optha for*e* han berätte th*ät* sino*m* wino*m* Ok sporde till ok alla the wisaste so*m* han fan ok ingen konde ho*no*m th*än* drömi*n* vth thyda tha vm sidh*er* lot
209 ha*n* | sik til en gudlikan ärmäthe ok sporde honom til radz Th*än* ärmätin swarade ho*no*m ok sagde swa

mi*n* kär*e* h*är*re j skolin th*ät* witha ath the tw swarta faren ok tw hwita th*ät* är sa*n*nindi*n* ok lygne*n* the komo ypto for*e* idhan do*m* j dela ok träta Tha skedde th*ät* wäl swa j th*ät* första tha j wordin konu*n*g*er* atj ransakedi*n* nagat ept*er* sa*n*nindena ok rätwisona swa ath hon haffde framgang ok kärlek aff idh*er* som rätfärdog*er* ok sander war än nw for*e* idhra*n* frända skul Ok radgiffuar*e* skul som j mykit älskin ok fatikt folk forhata ok fortrykkia thy är rätwisan ok sa*n*nindin forgätin j jdrom domom swa ath jnge*n* fatige*n* man tor lita til idh*er* dom ell*er* räth Vtan sättia sit hopp til th*ä*n öwersta gudin som huars ma*n*s sanf*är*doghet wet ok sa*n*n-indh Tha skolin j ok witha at war h*är*ra jhesus som sik kallar rätta sa*n*nindh som han ok är via veritatis et vita th*ä*r m*ädh* är han ok th*ät* menlösa lambidh som doo for alla w*är*ldina at*er*lösn skul ha*n* komb*er* a domadag nidh*er* ath*er* aff hy*m*me-rike m*ädh* otaligom sinom hälgom ma*n*nom Ok sätt*er* sik a rätwisa*n* dom | Ok fordrifwer tik ok fordömer 210 ok alla the som thu nw städh*er* orätwisona ath göra ok öffua in til häluit*is* mörker vthan j idh*er* rätti*n* ok bätrin Tha konu*n*g[e]n th*ätta* hörde ok pröfde th*ät* wara skälika vth tyth ept*er* thy han wiste sik brutligan tha rätte han sit liffu*er*ne ok fölg[d]e rät-wisona ept*er* sidan täs bäter swa länghe han lifde

Nw th*ät* andra som märkiande är j lästena th*ät* är ath war h*är*ra Jhesus liknadhe mä*n*niskiona vidh vägxande ok fruchtsam [trä] ok ath huar en skulde kä*n*nas j sina äghna frucht som ärw hans gärni*n*ga onda ell*er* goda huilkit som väl ma m*ädh*

liknilssom vth thydas for thy somlikin trä ärw onytta Ok fafängh swa ath the bära grönt löff vtha*n* frukt ok alla godha lukt th*ät* är pilen salix han växer vpp aff ena ostadugha root snarlika ok rwtnar genstan jnna*n* til Ok warder holl swa at paddor ok orma haffua sina wist ok läghe j honom ok andre fula matkar ok synis tha grönth ok fagert vtantil vidh*er* th*ätta* pila trät räknas ok liknas the mä*n*niskio som jnga goda ok staduga roth haffu*er* Aff gudz kärleke j sina hiärta th*är* m*ädh* är ho*n* fanyt fore gudhi swa som hooll ok thom vtan alla
211 dygdelika g*är*ni*n*ga Thy haw*er* diäflin | sina wist ok heman j tolka hiärta som en ilskafuller ormer ok eth*er* matker m*ädh* ordo*m* m*ädh* störke ok wrede Met lygn ok swik ok falshet ok vtantil tykkis han wara fagh*er* ok täkkelikin j w*är*ldena vmganga som ho*n* är enka*n*nelika bestandin ept*er* fram for*e* gudz winskap ok sit siälagang huilkin mä*n*niskia swa tom ok fanyt är for*e* gudhi j dygdena hon far ok fanyt lön aff waro*m* h*är*ra ept*er* thy p*ro*ph*et*en dauid sigh*er* The*ra* thoma grift*er* ok jordh graffu*er* äro syndoga mä*n*niskia hus ok hema*n* äw*är*delika swa ath the fa aldrik större hed*er* ell*er* äro huaske aff gudhi eller ma*n*nom j hy*m*me*r*ike ell*er* jorde*r*ike for*e* alla the dagha alder som the haffua liffuat vppa nw äro ok somlikin trä Som godha frukt bära ok jnkte löfuit ok jnga lukt giffu*er* aff sik th*ät* är fikona träth ficulnea widh th*ätta* trät liknas en godh mä*n*niskia som sina äghna siäll väl bewarar j gudz räddoga ok dödzins ami*n*nelsse ok gudz pino ok hans räthwisa dom haffu*er* j sino*m* hog ok hiärta Th*är* m*ädh* git*er* hon ok siällan

warit gladh ok är ey bestandi*n* ept*er* w*är*ldena högfärdoga vmgangho ell*er* fanytto tykkio ell*er* stort lofordh vthan liffuer | g*är*na enslikin vppa th*ät* 212 Ath hon skal ey warda hindradh j gudz tiänist ok bätringh for*e* sina syndh*er* swa sagde p*r*oph*et*en dauid vm sik siälffuan oss til ept*er*dömilsse tha han giorde böth*er* fore sina synd*er* Jak flydde vndan ok fiärkadhe jak mik lankt fran almogans vmgango ok bleff jak j enslikhetina ok biddhe jak ept*er* hono*m* som mik helan giorde Th*ät* war gudh ok th*än* hälghe anda som mit hiärta besökte m*ädh* si*n*ne nadh ok forlet mik mi*na* syndh*er* ath jngen ond*er* anda skulde mik hindra m*ädh* nagra wanhupi ell*er* bulrandhe högfärdh Nw äro ok somlikin trä the som bära fag*er*t löff ok goda frukt ok lukt th*ät* är olia trät oliua vidh*er* th*ätta* trät liknas goda dygdelika mä*n*niskior ok enfallelika en lär*e*fad*er* som väl luktande är J dygdelikom ept*er*dömilso*m* ok fruchtsamlikom j rätwisom ok gudliko*m* kennedome thy magh hon väl sigia the ordin som p*r*oph*et*en sigh*er* Jak är som eth fruktbärande olia trä j mi*n*s gudz hemane ok huse the som swa fruktsamblika äro m*ädh* sino*m* ke*n*nedome widh th*em* som olärda äro Ok faku*n*noga magha wänta sik gudz winskapp täs yt*er*mer ok g*o*d lön j hy*m*-me*ri*ke | Swa widh*er* for enom godom p*ri*ora j ena 213 clost*er* huilkit wan h*är*ra loth ske eth nadelikit järtekne som jak wil mi*n* ordh lykta mäd*er* j th*ätta* sin

Th*ät* hände swa ath en välburin ma*n* gaff sin son j swart brödra clost*re* huilkin bröderna loto haffua alth sit siälfs waldh for hans foräldra skul **miraculum**

ok födde han vpp ganska kräsligha for vta*n* alla näfst ok agha Swa ath p*ri*aren som tha war radandhe ok forman ledh stora vmtalan ok awithe for*e* täs piltens skul ok käthe tha vm sidh*er* sättis th*ä*n p*ri*aren aff sina walde ok en rätwis ok skäligen ma*n* waldis ath*er* ok sattis j hans stadh huilkin so*m* sina bröd*er* wäl lärde Ok holt widh gudlikin agha ok räddoga ept*er* the*ra* rägla ok enka*n*nelika th*ä*n vnge välborna brodren som swa stort siälfswald hafde th*ä*r till han fortogh ho*no*m sina osider ok käte Ok giorde hono*m* idkelikin ok stadogan j gudz tiänist som ho*no*m til bordhe halda Nw tha th*ä*n sama brodre*n* war xx ara gamal bleff han döder m*ädh* ena godha ok gudlika ändelykt tha skedde th*ät* swa pa en dagh tha th*ä*n p*ri*aren m*ädh* allom sino*m* brödrom satho widh bordh ok atha Ath th*e*m syntis th*ä*n vngha brodren som dödh*er* war ath sta th*ä*r for*e* bordena skina*n*de som solin

214 ok hafwande j sina winstra hand en | swartan diäfla ha*m*pn ok klädebonadh Ok sagde til p*ri*aren käre h*ä*rre jak takkar tik storlika for*e* thina näfst ok lärdom som thu holt mik vtj swa ath mith liffu*er*ne wart gudhi täkkelikit for*e* thina skul Ok ath jak fik for*e* thina skul hy*m*me*r*ikit a*n*nars hafde mik th*ä*nna fula hampne*n* ok häluitit wa*r*it reda ok genstan hwarff han bort v allas thera ögnsyn Thy matte väl th*ä*n p*ri*are*n* glädia sik widh the orden som sanctus gregorius sigh*er* j sinom kä*n*nedome han är bäster gudz wen som flere mä*n*niskior dragh*er* til gudz kärlek m*ädh* sino*m* lärdom ok gudlika näffst The bröd*er*na alla som th*ätta* järteknit sagho fingo storan gudz räddoga ok stadg-

ada sit liffw*er*ne täs yt*er*mer j gudz tiänist sik til godha löna j hymme*r*ike Th*ät* vnne oss allom sama*n* gudh fad*er* son ok th*ä*n hälga anda Amen

Dominica ix

HOmo quidam erat diues qui habebat villicum Sanctus lucas ewangelista sc*rif*fuar oss lästena j dagh ok är swa mykit ludande vppa wart mal War h*är*ra Jhesus christus talade til sina kä*n*neswena j ena liknilsse th*e*m til kä*n*nedom ok oss ok sagde swa j sino*m* ordom Th*ät* war en riker man som |hafde en sysleman ow*er* sit godz ok sina landbo 215 Ok th*ä*n sami syslama*n*nen wart berychtader ok rögder for*e* ho*n*o*m* j swa matto ath han skulde haffua hans godz forfarit ok forkomith Tha kallade hans h*är*ra ok husbonda hono*m* til sigh ok sagde til ho*n*o*m* swa huat är th*ät* jak höris talas vm tik gör thin räkinskap aff the syslo Ok ämbäthe som jak haffu*er* tik antwardat for thy här ept*er* skal thu ey läng*er* the sysla forsta th*ä*n sysle ma*n*nen gik sin wägh ok tänkthe ok talade widh sik siälffua*n* ok sagdhe swa huat skal jak nw göra ell*er* ath haffwas Mädan mi*n* h*är*ra tagh*er* aff mik th*ätta* ämbätit jak for magh nw ey gräffua dike ell*er* ak*er* yrkia ok stor skam är mik th*ät* ath jak skal nw gaa ath tiggia än jak weth tha likauäl eth radh Ath tha jak wardh*er* skildh*er* fra*n* thy ämbätena tha wil jak fly th*ät* swa ok fortiäna m*ädh* mins h*är*ra lan[d]bom ath the skula tagha mik j sit hema*n* ok giffua mik mi*na* bärgni*n*gh Nw th*ä*r ept*er* kallade

thä*n* syslama*n*nen til sigh sins hä*r*ra landbor som nagat waro än gäldh skylloge aff husbondans vth skyld ok affradh ok talade först til en aff the*m*
216 ok sagdhe swa | Hurw mykit äst thu skyllogh*er* mino*m* herra Thä*n* landbon swarade ok sagde jak är hono*m* skyllogh C ämbar olia tha sagde syslama*n*ne*n* til ho*n*om tagh tit sc*ri*ftyge til tik ok sc*ri*ff snarlika L th*ät* som mera är th*ät* wil jak tik fordragha Ok sidan sagde han til en a*n*nan landbo hurw mykit äst thu skyllogh*er* ath giffua mino*m* hä*r*ra han swarade jak är ho*n*om skyllog*er* C skyla hwete tha sagde sysl*e*ma*n*nen tagh thin räkinskap ok sc*ri*ff lxxx Nw tha husbonde*n* sporde thä*n*na kyndoghetena tha lofuade han thä*n* vranga syslama*n*nen for thy han war snäll*er* widh sik siälffuan for thä*n* skul th*ät* sker väl swa sagde war hä*r*ra jesus ath thessa jorde*r*ikis mä*n*niskior the ära kyndoghe ok snällare j sina kyni huar m*ädh* androm än lifsins syni Som ärw gudz ängla ok thy sigh*er* jak idh*er* ok radh*er* atj görin idh*er* fatikt folk til winj aff idhra*n* wä*r*slika godze ok päni*n*ghom som ey kan alstingx vthan wranghet ok synderlika vm sorgh sama*n* sankas vppa thet ath the fatiga Som idhra*n* godgä*r*ni*n*gha haffua vpburith här j jorde*r*ike skulo idh*er* tagha till sigh j eth äwä*r*delikit hws ok hema*n* j hy*m*merike

I Thessa hälga läst ärw nagh*er* ordh ok äre*n*dhe
217 märkiande som wj m*ädh* liknilsso*m* mago*m* | forsta Ok oss vth thyda til en andelike*n* ke*n*nedo*m* som först är thä*n*ne rike hä*r*ren ok hwsbonden ffor holkin sysla ma*n*nen war beryktader ok röghder

mädh thänne härranom magh war härra jhesus forstandas Aff huilkin propheten dauid sigher J gudz huse ok hemane j hymmerike är ära ok rikadoma ok hans rätwisa bliffuer äwärdelika for vthan ändha nw mädh them som rögder war ok beropadher ma mädh liknilsom sigias ok forstandas vsla människion som syndog är ok brotlikin j gudz asyn ok äro särdelis try tingh märkiande som människiona röghia fore gudz rätwiso

Först är gudz ängel som henne är giffuin aff gudi til wakt ok göma ath han skal andelika vm gha mädh henne siäll Ok föra henne godgärningha fore gudz asyn j hymmerike ok rykta henne ather nadh ok miskwndh aff gudhi ok tha människion bryter ok bliffuer sidan jlhard j syndena tha bedröffwis gudz ängel som henne fölgiare är ok rögher människiona fore sina ondzsko ok ginwärda swa siger propheten job hymblana ok hymmerikis härskap som äro änglana the skula openbara människiona wranghet ok misgärninga

Nw thät andra som människiona rögher fore gudz rätwisso thät är henne ägit samwith ok skäl
som hon daglika | ransakar ok henne bewisar thät 218
illa wara giort ath synda mothe gudhi sinom skapare ok ather lösare Thy sigher sanctus augustinus saa j sinom kennedom Människia thin brot ok thina saker konna jnga vrsäkt fore tik göra tha tith ägit samwit witnar tik brotlikin wara thy mät liknilssom ath sigia ma människian fran sinom barndom ok til ytersta aldren liknas vider apiniona ok henne naturlikin skipilsse Apinian hon födher twa vngha

en fö*re* ok a*n*nan sidan j enne börd ok swa länge the vpfödas älskar hon mera th*ä*n vngan som förra föddis swa th*ä*r ho*n* löp*er* wil j skogeno*m* bär hon th*ä*n kärar*e* vnga*n* vnd*er* sin arm Tha hon tröttis gar ho*n* siälff a trem fotom ok th*ä*n andra vngan lath*er* hon löpa m*ädh* sik ok sköth*er* ho*n*om ey stort tha sker thet vm sidh*er* ath wedama*n*nen komber ok wil th*e*m gripa tha tagh*er* hon genstan th*ä*n bätra vnga*n* vnder sin arm ok flyr vndan huat hon forma Tha spring*er* th*ä*n andra vngan vppa moderna rygh vtan he*n*ne tak ok g*ri*per hona hart vm halssen swa ath hon kan ho*n*o*m* jnga ledis fran sik skilia Nw tha ho*n* warder alstingx tröt tha kastar hon fran sik th*ä*n vngan vnda*n* armeno*m* ok th*ä*n andra bliffu*er* widh hona til täs te warda

219 |alstingx tröt ok all try g*ri*pin ok fangin Swa är ok m*ädh* mä*n*niskio*na* belägit for thy ath fran th*ät* ath hon lärer först nagat betänkia ok forsta födis j he*n*ne hiärta genstan en otanke ok kärlek til w*är*lde*na* Ok henne lostelika vmga*n*gha ok halder th*ät* for*e* sit största ga*n*gn ok kär*e*st som hon wil widh*er* bliffua ok sidan än th*ä*r ept*er* wägxer he*n*ne with m*ädh* wintre swa ath en annar tanka födis ok j hä*n*ne hiärta til th*ä*n förr*e* tanka J swa matta ath hon böriar j sina samwiti ath rädas for*e* gudz rätwisa dome ok for*e* häluitis pino Ok th[ä]n vngen ok tankan heter remorsus consciencie th*ät* är samwitzins agha ok mothe bitare holkin hon wil ey myk*i*t skötha vthan lath*er* th*ä*n tankan löpa swa som lösan widh sik ok älskar w*är*ldena framgang ok hopp ok käte Som hon först böriade vta*n* alla vm sorgh tha vm sidh*er* komb*er* wedama*n*sins

räddogha th*ä*t är dödzins tekn so*m* ald*er*dome*n* ok krankdome*n* driffu*er* ok körir hona trötta ok wanmäktogha Tha wil ho*n* ey än owergiffua w*är*ldena *mädh* he*n*ne rikedomo*m* ok fram hopi vtan hald*er* fast ok trykk*er* hona fast til sith hiärta tha wm sidh*er* komber vedama*n*nen alstingx när Th*ä*t är dödin m*ädh* si*n*ne makt ok grymhet tha nödgas mä*n*niskian til ath släppa ok | ow*er*giffua w*är*ldena **220** älsklikhet ok bälle Som hon swa kärt haffu*er* hafft ok th[*ä*]n agan som hon haffu*er* ey sköt ell*er* aktat j sina samwiti griper tha siälina vm halssin ok fölies ath for gudz rätwisa dom Ok wardh*er* tha dömdh epth*er* thy hon haffu*er* sik siälffwiliand*is* forbrutit a mothe sino*m* helbrögde si*n*nom ok skälo*m* ok samwiti ok täs hälga anda jnskiutilssom thy sig*er* p*ro*ph*et*en job oss en forwarelsse m*ädh* sik siälffuo*m* talandhe til wan h*är*ra O h*är*re gudh jak rädis for*e* tik j allom mino*m* g*är*ni*n*go*m* for thy thu fordragh*er* jngo*m* ell*er* spar j thinom rätwisa dome som tik a mothe bryta

Th*ä*t t*ri*dia som mä*n*niskiona röger for*e* gudz rätwisa th*ä*t är all w*är*ldin ok all the skapat crea*tur* j he*n*ne ärw swa sigh*er* sanctus gregorius Jak sigh*er* tik mä*n*niskia ath all w*är*ldin skal tik röghia fore gudz dome for thy ath tha thu bryth*er* a mote gudi som skapare*n* är tha gör thu tik til owinj all the tingh som skapat ärw for thy the formagha sins skapare oräth ekke lidha swa sc*ri*ffs ok sigx j eno ept*er*döme j eno vnd*er*lika järtekne som skedde langha j fordom dagom

miraculum Th*ät* hände j th*ä*n tidh som jsr*ae*ls folk gik
vth aff öknena at*er* j sit fäd*er*nis landh ath en hedn-
221 i*n*ga pr*ä*st*er* ok aff|gudha dyrkare som het balaam
han redh a mothe th*e*m vppa enom asna j ena
landskapi som heth*er* madian ok wilde forba*n*na
th*e*m bort v thy landskapina ok mana th*e*m tädan
m*ädh* sin diäfwlskapp Ok diäfwlslikom ordom for
thy ath alla stadz th*är* so*m* th*ät* folkit for fram
th*är* afgudha waro tha fingha afguda dyrkara storan
skadha Nw ta pr*ä*sten balaam kom swa när ath
han fik see thet jsr*ae*ls folk som gudhi aldzwald-
oghom tiänte ok hans folk waro ok wilde böria til
ath ba*n*na th*e*m som han hafde tänkt tha böriadhe
Asnin til ath thala som han redh vppa m*ädh* bäske-
likom ordom so*m* en mä*n*niskia ok sagde swa ey
är th*ät* mögelikit ath thu skalt ba*n*na th*ätta* folkit
for thy the höra enka*n*nelika gudi alswaldogo*m* til
som alla thinga skapare är Nw tha th*ä*nna afguda
pr*ä*stin hörde th*ätta* vndr*e*t ath asni*n* talade vnd*er*
hono*m* tha tordhe han ey länger fram ridha ok
jnkte til th*e*m tala vtan wände vm kringh Ok redh
ath*er* hem til konu*n*gen balaac som ho*no*m hafde
vth sänt här jnna*n* leth war h*är*ra forstandas ath
rätwist är ath all skapadh tingh skal th*ät* tykka
222 jlla wara Ath gudi aldzwaldog*er* görs naga*n*|småleker
ell*er* hans vth walda wener som ho*no*m daglika
tiäna

Nw th*ät* andra som märkiande är j lästena th*ät* är husbonden so*m* kraffdhe räkenskapin aff sino*m* syslama*n*ne m*ädh* th*ä*n*n*e syslema*n*neno*m* magh m*ädh* liknilssom forstandas huar en jorderik*is*

mä*n*niskia For thy wj äro*m* plichtoge ath göra war *hä*rra räkenskapp aff liff ok siäl ok aff allo thy andra han haffu*er* oss vnth ok giffuit ok enka*n*nelika aff waro*m* fäm si*n*nom huilkin som swa magha besc*ri*ffuas ok vpräknas Gustus Odoratus Auditus visio tactus Th*ät* är smaker m*ädh* mw*n*neno*m* luchten m*ädh* näsomen hörslin m*ädh* örome*n* Synen m*ädh* ögome*n* Ok hand täktin m*ädh* handome*n* Tessen fäm si*n*nen haffu*er* war *hä*rra gifwit mä*n*niskiona til eth nyttelikit anbodh ath göra gudhi heder ok ära m*ädh* ok sik siälfuo*m* nytto ok gagn til sina siäl Som först är m*ädh* mw*n*nenom til bör mä*n*niskio*na* ath loffua sin gudh j läsni*n*gh ok sangh ok gudlikom bönom ok rätta widh*er*ganga for*e* sina sy*n*da Ok sc*ri*ftamalo*m* ok troliga fasta epth*er* thy the hälga k*ir*kia biudh*er* ok he*n*ne sc*ri*ftafadh*er* th*ä*r näst m*ädh* si*n*ne luchtan ath ey wa*ra* bestandi*n* | Ath vmga m*ädh* nagra orenlikhet 223 so*m* he*n*ne siäl ok samwit kan granda vtan m*ädh* thy so*m* höfwidz ok gudlikit är Framdelis m*ädh* sino*m* örom höra gerna gudz loff ok tider ok predikan j the hälga k*ir*kio nw th*ä*r näst m*ädh* sino*m* ögom grata sina synder Ok se blidkelika til fatikt folk ok gerna astwnda ath see gudz likama sik til aflat ok syndena forlatilsse huar hon kan täs bekoma Nw m*ädh* sinom hando*m* tilbör mä*n*niskio*na* offra sit off*er* ok göra gudhi rätta tiandh ok fatiga folke giffua sina almossa huilkin mä*n*niskia sik for swmar dygdelika liffua Ok dygde*li*ca göra m*ädh* tessa sino*m* fäm si*n*nom hon är gudhi stora*n* räkenskap skyllogh for hans rätwisa dome thy är helder radelikit huaria ena c*ri*stna mä*n*nisskia som sik weth

här jnna*n* forswmat warith Ath hon rätte sik ok
bätre sik m*ädh* fulko*m*liko*m* jdrogha ok anger for*e*
sina synd*er* ok forswmelsse for thy sanctus augu-
stinus sigh*er* swa j sinom ke*n*nedome For thy ath
wj göro*m* syndena m*ädh* warom fäm fingrom ok
sama*n* trychto*m* a handena ok sla oss fore wart
224 brysth en | th*ä*n som sik slar for brystit ok lath*er*
ey täs hälder vth aff ath synda han däng*er* saman
sina synder ok minskar th*e*m jnkte

Nw th*ät* tridia ok ytersta wj skolom tagha til
wara j th*ä*nne lästena ept*er* wars h*är*ra ordom th*ät*
är ath wj skolom göra fatikt folk til winer m*ädh*
warom almosso*m* Ok godg*är*ni*n*go*m* j iorde*r*ike wm
wj skola wara täkkelika anamadhe ok in tagne til
hy*m*me*r*ikis for thy th*ät* är swa skipat ok wordit
j the mattona m*ädh* waro*m* h*är*ra som m*ädh* eno*m*
w*är*slikom h*är*ra ok husbonda Ath huar som nagra
goda gaffuor ok täkkelika sänd*er* fram for*e* sik täs
bäth*er* är han siälffu*er* komi*n* th*ä*r äpth*er* tha han
komber swa sigh*er* p*r*oph*et*en salomon Mä*n*niskiona
gaffuor göra hä*n*ne wägh väl bredan ok eth gut
rum fram for höfdinge*n* ok h*är*ran tha he*n*ne vm
trängher Thessa sama dygdena gör almossan widh
siälena for gudz asyn ' tha hon komber for hans
rätwisa dom täs wart niwtande en fatigh*er* syndare
j eth sin aff holkom sc*ri*ffuas ok sigx j ena jär-
tekne som jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta*
si*n*net

Th*ät* hände swa ath en riker man j enom
225 köpstadh hafde for en ondan | sidh Ath han stängde
altidh sin port tha han giorde sina maltidh ok

wilde jnkte fatikt folk latha in til sik Tha skedde th*ä*t swa eth sin ath en fatigh*e*r man kom oforwarandis in vtan bondans wilia tha han sat widh sit bordh tha wart han wreder ok togh vp et brödh ok kastade ho*no*m j skötit m*ädh* wrede ok badh ho*no*m th*ä*r m*ädh* gaa sin wägh som han ok giorde Nw vm nattena th*ä*r ept*er* wart th*ä*n nidske ma*n*nen tagin j ena andelika syn j sompneno*m* ok tykte ho*no*m som han war stadder for*e* gudz rätwisa dome ok sagh th*ä*r ma*n*ga leda diäfla som ho*no*m wilde draga til häluit*is* Tha lagdis hans g*är*ni*n*ga vppa ena wäghskal onda ok godha tha wogho the ondha mera som flere wara ok ma*n*nen stodh skälwande ok rädder Tha kom en ängil til sa som wredh*er* ok kastade til ho*no*m eth brödh ok slogh ho*no*m for*e* brystet ok badh ho*no*m swa som wreder ath läggia th*ä*t brödit vppa vägskalena m*ädh* thy sama huggena waknade ma*n*nen ok kom ath*er* til sin si*n*ne Mäd storo*m* räddogha swa ath han aldre glömde the rädelika syne*na* ok harda dome*n* som han hafde seet th*ä*r epter wände han sit liffw*er*ne vm kringh ok wart | sidan mildh*er* ok mänsker 226
widh fatikt folk Ok idkelikin j gudz tiänist sik til godha löna j hy*m*me*r*ike th*ät* sama vnne oss allom gud fad*er* so*n* m*ädh* th*e*m hälga anda Amen

Dominica x

CVm appropinquaret jhesus jherosolimam videns ciuitatem fleuit super illam dicens quia si cognouisses etc[ra]

Lästin som läsin war j dag aff th*ä*nne hälga sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista ok är swa mykit luda*n*dhe vppa wart mall Th*ät* hände eth sin tha war h*är*ra jhesus nalkad*is* jherusalem ok fik se stadin alstingx tha böriade han til ath grata ow*er* th*ä*n sama stadin ok sagdhe swa wiste thu thin komaskulande wadha ok skada swa väl som jak th*ät* wet Tha mattu ok grata wisselika sigh*er* jak ath th*ät* är tik nw alth owit*er*likit ok lönlikit fore thino*m* öghom hurw länge thin fridh*er* skal standa fran th*ä*nna dagheno*m* for thy the dagha skula koma j holko*m* thina owinj skola tik beläggia allan vm kring m*ädh* härskiol Ok skula tik nödha ok tränghia ok göra tik storan wanda alla wäghna vm kringh ok skula tik kasta nidh*er* til jordena ok th*ät* folk som th*ä*r jnne ära bliffuande ok byggiande Ok ey skal en sten bliffua till
227 |saman m*ädh* th*e*m andra vtan alth vm kull kastat For thy thu wilt ey wita th*ä*n thima*n* som gudh haffu*er* tik besökt m*ädh* sino*m* nadom ok thär ept*er* tha war h*är*ra jhesus hafde swa sakt Tha gik han in j mönst*ri*d j stadenom ok böria til ath köra vth alla the th*ä*r köppslagade ok sagde swa th*ät* star sc*ri*ffuath j the hälga sc*ri*fft aff gudz ordom Mith hws som är k*ir*kion th*ät* är eth räth bönahws än tha j görin aff hona eth röfwar*e* hws Ok th*ä*r ept*er* bleff war h*är*ra j mönst*ri*t ok predikadhe daglike for*e* th*e*m th*ät* höra wildhe etc^{ra}

I tessa hälga läst äro nagar tingh märkia*n*dhe ept*er* k*ir*kio*na* kä*n*nefädr*e* ordom ok vth tydhningh

oss til'en andeliki*n* ke*n*nedom som först är th*ät* ath war h*är*ra sagde[s] grata Aff tessa jnnerlika ok mildha grateno*m* sigh*er* sanctus bernardus war h*är*ra han gret som en a*n*nor jorde*r*ik*is* mä*n*niskia tha ekke j swa matto som andra plägha grata fore thy ath hurw mä*n*niskior grata wee ok sorgh Som th*e*m siälfuo*m* rörer ok vppa gar än war h*är*ra jhesus gret aff rätta barmh*är*tichet ok önka ok mödde sit milda hiärta for*e* a*n*nars skada ok widh*e*rmöda skul Ok skulo wj th*ät* | witha ept*er* thy the hälga sc*ri*fft 228 sigh*er* at war h*är*ra jhesus gret här j jorde*r*ike j fyra merkelika thima

Som först war th*ät* ath tha han war födder grät han j jätwna for*e* vxano*m* o[k] asnanom j huassa strafod*re*na som han war lagder vtj swa halder the hälga k*ir*kio j sino*m* sangh ok läsni*n*gh barnit Jhesus grät tha han wart lagder j trangha jätwna Th*ä*nne grate*n* wilia k*ir*kio*na* kännefädh*er* vnd*er*standa mäder ena and*er*lika meni*n*gh j swa matta ath han gret tha for*e* me*n*niskio*na* ysäld ok widh*er* möda som he*n*ne är til komande j tässa w*är*ldena Swa brat hon är afladh j moder liffuena ok skal födas til w*är*ldena th*ä*r vth aff sigh*er* sanctus augustinus J th*ä*nna nidskasama w*är*ldena gar mä*n*niskio*na* vppa try hard ok mödasam ärende som är ath födas m*ädh* wärk ok vee ok sit liff framdraga m*ädh* stora ärfwodhe ok mödha Ok vppa th*ät* yt*er*sta döö m*ädh* storo*m* räddogha for diäfleno*m* ok sino*m* ägno*m* syndom

Nw a*n*nat sin gret war h*är*ra jhesus ower stadin jherusalem som tässin lästin nw sigh*er* vth aff j

holkom grat han for barmade sik ower the wärdz-
229 lika plagana som han wiste | Ath them stadenom ok
them judomen skuldhe owerga epter thät han väl
forre wiste til förende som them sidan widherfor
for thy thät hände sa ath j nagar aar epter thät
the judana haffde pint ok kors fäst wan härra Jhesum
ath twe keysare Tytus ok vespasianus som tha
troddhe vppa honom belagde thän stadin jherusa-
lem mädh härskiold ok lago thär fore swa länge
folkit wart alth wanmaktogt ok forswalt Ok vm
sider wordo the them owermächtoga ok bruto mwren
allan nidher sten fran sten ok giorde thär stora
plaga ok widhermöda Ok ower alth war thät ath
swa som judas salde wan härra for xxx päninga
swa salde the xxx juda for en päning ok for thänna
plagona skul som war härra viste ath them skulde
ower gaa Tha gret han ok forbarmade sik ower
thän skadan här mädh gaff var härre jhesus oss
eth gut ok ganglikit äpterdöme til wara siäl j swa
matta ath wj skolom wara barmhärtoge ower wan
jämcristin Ok lata oss hans skada ok widermöda
wara ledan som war eghin ok enkannelika syndena
jlhärska som honom rörir til siälena ok the pina
ok plago som honom fore star fore syndena skul
huilkin människia thänna dygdena älskar hon magh
230 täs bäter | hopas vppa aflat Ok aflösning aff henne
ägna synder ok magh thär mädh gudz winskapp thes
ytermer fortiäna här vth aff sigher kirkiona känne-
fadher sanctus johannes crisostomus Thät är tik män-
niskia eth wist tekn til thina ägna syndha forlatilsse
tha thu mädh rätta warkunsämia böriar til ath grata
Thin jämcristins synd sorgh ok skada thätta göra

alla the som rätwisa äro ok sik wilia latha fi*n*nas gudz stadugha winj ok tiänar*e* swa sigh*er* sanctus gregorius J rätwisa ma*n*na ärw thera jämc*ri*stna synda bri*n*nande ok stekiande so*m* j ena brada panno m*ädh* ang*er* ok warku*n*sämio

mira-culum

swa läsa wj aff ena godh frw som heth*er* sancta elizabeth The sama war en konu*n*gx dott*er* ok en gudlike*n* änkia ept*er* sin döda man hon war storlika barmhärtich aff sik ow*er* allo*m* th*e*m som naga*n* wandha lido ell*er* w*är*slikin dröfwilsse ok formatthe th*ät* aldre see ell*er* betänkia vtan m*ädh* gratande taro*m* Ok badh wan h*är*ra idkelika for th*e*m huar ho*n* kunde th*e*m ey a*n*nat göra til hiälpa ok for th*ä*nna milla dygdena skul giorde war h*är*ra stora nad*er* m*ädh* hä*n*ne J ma*n*gom järtekno*m* mädan hon lifde ok bewiste hona th*är* m*ädh* hälga wara ok bön|hörda m*ädh* sik j hy*m*me*r*ike Tha hände th*ät* 231 eth sin swa sidan he*n*ne modh*er* bleff dödh at he*n*ne mod*er*s siäl tedd*is* he*n*ne vm ena nath grata*n*dhe ok sörgiande th*är* som elizabet laa Ok soff j si*n*ne sängh ok talade til hä*n*ne swa mi*n* kär*e* dott*er* mins vppa the sorgh ok mödho ok lifs wadha som jak hafde ok ledh fore thi*na* skul tha jak födde tik til w*är*ldena Ok var ey sen ath hiälpa mik vth aff mino pino ok plaga som jak nw tol j skärs eldh fore mi*na* synder Ok bidh thin win jhesum christum at misku*n*na mik ok forbarma sik ow*er* mik the goda hälga f*ru*n waknade ok fiol genstan a sin knä ok las a sino*m* gudlikom bönom Ok badh for*e* sina mod*er*s siäl m*ädh* gratande tharo*m* j the mattona th*ät* längxta hon formatte ok sida*n* th*är* ept*er* tha

hon hafde lakt sik nidh*er* at sowa Tedd*is* the siälin ath*er* he*n*ne fägin ok gladh ok sagde sik for*e* he*n*ne bön skul wara frälsta vth aff si*n*ne nödh ok pina

Nw tridia sin gret war h*är*ra jhesus tha han reste vpp aff döda lazarum Sancta maria magdalena brodh*er* som fyra dygn hafde wa*r*it dödh*er* ok ligat dödh*er* j grawena mädh*er* th*e*m grateno*m* forbarmade ha*n* sik ow*er* mä*n*niskio*na* ok kropsins
232 forgänglikhet ok the | ysäldh Som he*n*ne är ow*er*komandhe j dödzins thima bade th*ät* som hon sik siälff forbryter vtj til siälena swa ok th*ät* som he*n*ne nat*ur*lika är jnföth til kroppin Th*är* vth aff sigher sanctus bernardus Quid enim miserabilius quam deuorari a vermibus Th*ät* är swa mykit ath sigia huat är vslare ath tänkia vppa en wara vpswolgin ok fornött*er* aff fulom matkom aff jordena matkom til kroppe*n* ok aff häluit*is* matkom til siälena Ok th*är* m*ädh* forsmas aff jorde*r*ikis mä*n*niskiom so*m* hono*m* förre älskade for thy kropsins fula lukt wil näppliga städia oss blifua ena nath j husena

Nw fiärda sin ok yt*er*sta gret war h*är*ra jhesus ok th*ät* war tha han hänk a korssena pint*er* ok hardelika plagader for wara skul tha gret han ok forbarmade sik ow*er* mä*n*niskio*na* ande*li*ca blinda ok hiärtans willa ffor thy the waro faa som stade*li*ca wilde t*r*o vppa ho*no*m ell*er* sina ath*er*lösn wilde niwtandhe warda vtan huldo th*ät* for*e* gab ok flätia Thy taladhe sanctus bernardus vm th*ä*nna graten ok vm sik siälffua*n* swa som gratande ok afwitande the vsla judana Sua ok th*e*m som ok nw

ey wilia betänkia vars h*är*ra grat ok pino ok sigh*er* swa j sino*m* ordom wars h*är*ra Jhesu christi grat*er* ok thara the göra mik stora blygd ok stora sorgh for thy | Jak war swa som th*ä*n th*ä*r lekte j fafänghona 233 vte a markena ok j gudz wrede lönlighet fördis mik vppa äw*är*deligx dödzins fordömilsse

Nw th*ät* and*ra* som märkiande är j läste*na* th*ät* är ath war h*är*ra sagde the hälga k*ir*kia wara sit ägit hus ok eth enka*n*nelikit böna hus th*ä*r til skipath ok vth walt ok wikt ath gudz c*ri*stin almoghe skall th*ä*r jnne bidia sina bönir fförst for*e* sik siälfuom ok sidan for*e* allo*m* andro*m* bade liffuandis ok dödom Ok ingen a*n*nor ärende ell*er* samtala bör wa*ra* j the hälga k*ir*kia här a moth göra manga syndo*ga* mä*n*niskior thy wär the som mykit haffua for*e* en osidh ath tala mykla fafängo j k*ir*kio*na* lygn ok bakmal som hans jämc*ri*stin kan koma til skam ok skada The som swa göra the haffua sina samtala*n* *mädh* diäflome*n* ok ey *mädh* warom h*är*ra swa lagdhe en til rima eth sin ok sagde swa j k*ir*kio*na* fafängt pitra ok patra th*ät* är *mädh* diäflino*m* snithra och snatra Th*ätta* war nogh sant pröffuat epth*er* thy som sc*ri*ffuas ok sigx vth aff j eno järtekne aff sancto gregorio som jak wil mi*n* ordh lykta *mädh* j th*ätta* sinnet

miraculum

Th*ät* hände j th*ä*n thima tha han war vngher pilter ok gik til skola ok k*ir*kio j blandh and*ra* diäk*na* tha fik han see vm en hälgan dagh j k*ir*kio*na* at en diäfuel sath hart widh k*ir*kio wägge*na* j ena wra | Ok hafde for sik eth pärman skin ok 234 screff alla the fafängo som folkit talade sina mella*n*

tha vm sidh*er* räkte ekke p*är*manit til at sc*ri*ffua vppa tha bet diäflin j p*är*ma*n*ski*n*net m*ädh* ta*n*nomen ok räkte th*ät* vth swa hardelika ath nakki*n* smal ath*er* widh sten mwren Tha wart pilte*n* gregorius leande th*är* vth aff ok loo vpp j högt swa ath th*ät* skal ow*er* alla k*ir*kio*na* hans skolamästar*e* vart wreder ok wilde ho*no*m sla m*ädh* ris for th*ät* oliudh ok osidh som han hafde giort j k*ir*kio*na* ok sporde ho*no*m til hwi han loo swa högt Pilten sagdhe alla led*is* huat han hafde seet th*än* skolamästar*e*n wilde th*ät* ekke wisselika t*r*o för än han gik in m*ädh* ho*no*m j k*ir*kio*na* til the wrana th*är* han sagh diäflin ok fan th*ät* til järtekne a wäggena th*ät* hwita limet war bort fallit swa with vm kringh som houodit tok Th*än*ne gode skolamästaren m*ädh* piltins witnisbördh ku*n*nogade th*ät* järteknit vppinbarlika for*e* allo*m* swa ath mang godh mä*n*niskia togho gudz räddoga til sik ok hullo sik ath*er* aff fafänga talan ok skualdre j the hälga k*ir*kia Ok wordo gudz lydog barn ok hans vinj täss yth*er* mer th*ät* sama vnne oss allo*m* saman gudh fadher ok son m*ädh* sinne mildhet ok then hälga andha Amen

Dominica xi

235 Dvo homines assenderunt in templum vt orarent etc[ra]

Lästin som läsin war i dhag aff su*n*neda*genom* the*n* besc*ri*ffuar oss sanctus matheus ewangelista swa luda*n*de vppa wart mall war h*är*ra jhesus han

taladhe til somlika aff judome*n* Som sik hollo godha ok ofmykit tröste vppa sina ägna rätwisa ok godgär*n*i*n*ga ok thär *mädh* forsmadde andra män han sagde th*e*m eth liknilsse j swa mattha som här ept*er* star Twa män gingo et sin wpp j k*ir*kio*na* ok bidia sina böner th*ä*n ene war en forgylth*er* phariseus ok a*n*nar war en publicanus en openbar syndar*e* th*ä*n sama phariseus stodh j k*ir*kio*na* tröst*er* ok orädder Ok hafde th*än*na ordin j sino*m* ok sagde swa jak loffuar ok takkar tik h*är*ra gudh for thy jak är ekke swa ondh*er* som andra män ärw swa som ärw röfwar*e* ell*er* horkarla ell*er* som th*ä*nne publicanus som mik fölgde hit vpp j k*ir*kio*na* Jak fastar twa daga j huaria wiku jak gör mi*na* tiändh aff alla thy jak ägh*er* ok th*ä*n publicanus [stodh] ytarst j k*ir*ko*na* lankt fran th*e*m andra ok skämd*is* for*e* sina synda skul Ok vilde ey lypta vpp sin ögon til hy*m*melin vta*n* slog sik for*e* sit bryst ok sagde swa gudh aldzwaldoger wari mik miskunsamber vslom synda*re* jak sig*er* jdh*er* for*e* sant sagde war h*är*ra jhesus ath th*ä*n | publicanus fik gudz 236
nadh*er* ok miskundh j sino*m* bönom Swa ath han gik rätwis giorder fra th*e*m andra for*e* thy ath alla the som sik siälffua vphögia här j w*är*ldena som är j högfärdena the skula nödoge nidras ok ödmiwkas j pino*na* Ok alla the sik här ödmiwka for*e* g*u*dz skul the skula for gudz asyn vphögias j hy*m*mer*i*ke

I tessa hälga läst äro oss nagra tingh tagandhe til märke oss til en andelikin kä*n*nedo*m* som först är th*ä*nne siälfgode ok högfärdoghe phariseus huilkin tha hafde nogh rätwislika liffuat ok rättelika giort

J thy ath han hafde rättelika giort sina tiändh ok fastade twem si*nn*om j wikona Ok hafde ey giort hoor ell*e*r röffuat for holkit han matte sik haffua wänt godh lön aff waro*m* h*är*ra vtan han spilte th*ät* altsama*n* m*ädh* eno*m* lislom högfärdigom tanka Thy ma han wäll liknas enom forswmande man ok glömsko*m* so*m* en godan muradän stadh ell*e*r fäste haffu*er* ath bewara th*ä*r manga porta ok jnganga ära ath ept*er* thy sanctus beda k*ir*kio*na* ke*nn*efad*er* sig*er* Th*ät* dugh*e*r ekke ath aller mwrade stadin warlika ok väl beuaras mädh portom
237 ok lasom vm eth swa stort hol ok rwm | bliffu*er* ypit som täs fiande ok owinj magha in koma ok th*e*m skada ath göra Thy är radelikit ath huilkin mä*nn*iskia gudhi wil täkkias j sino*m* g*är*ni*n*gom ath hon ok bewari sin hog ok tanka fran högfärdena vm hon wil ey fortappa sina godg*är*ni*n*gha som th*ä*nne forgylte skalkin giorde han holt sik siälffua*n* swa godan ath ha*n* holt th*ä*n fatiga syndar*e*n ey wara wärda*n* at fa nagra nadh*e*r aff gudi til hans synda bät*ri*ng Ok m*ädh* th*e*m sama tankano*m* kom diäflin hans andelika fiande ok ovin j hans hiärta ok fordärfwade alla hans godg*är*ni*n*ga ok hans siäll th*ä*r m*ädh* Swa som likamlika owine*n* komb*er* gino*m* eth lönlikit hol som jak sagde forrada ell*e*r fordärffua en stadh ell*e*r eth fäste thy sigh*e*r p*ro*ph*et*en salomon swa huar som h*är*ra är ow*er* sin äghin hog ok tanka styrande radande ok beuarande for*e* diäflins jnskiutilssom han är nyttare ok bätre sina siäl än th*ä*n ma*n* som väl wär ell*e*r beskermer eth hus ell*e*r eth murat fäste Th*ät* händer ok än swa opta thy wär ath mang mä*nn*iskia som

sigh hald*er* jdkelika til ath tiäna gudh ath for nagra
högfärdh ok synd skull so*m* hon for litit ell*er* als-
inkte räknar gör th*ät* alt wan|wördelikit ok jnkte 238
j gudz asyn Swa widh*er*for ena fatiga q*wi*nna aff
huilka som sc*ri*ffwas ok sigx aff j ena järtekne ok
ept*er*dömilsse j ena bok

Th*ät* hände en tidh ath war h*är*ra jhesus
talade eth sin til si*n*ne brudh sanctam birgittam
ok sagde swa seer jak en högfärdogan tradh j thino*m*
klädebonadh ell*er* nagra and*ra* högfärd j thina vm-
gango Tha skal thu mistha mi*n* winskapp ok the
nadh*er* thu haffu*er* här til haft ok vppa th*ät* ath
hon skulde täs yt*er*mer stadhgas j ödmiwktena ok
forsma högfärdena ta loth war h*är*ra hona koma j
ena and*er*lika syn j swa matta ath hon fik see hurw
en vsaldh siäl war fordömd for litla högfärdh skuldh
Th*ät* hände swa ath en q*wi*nna bleff dödh huilka
sancta birgitta väl kände ok holt for ena g*u*dlika
mä*n*niskio ok rätwisa siälin kom for*e* gudz dom
sancta birgitta aseande ok hans godg*är*ni*n*ga lagdis
manga a wägskalena Sua ath the siälin tykte glädia
sik th*är* widh*er* swa ok sancta birgitta som th*är*
sagh vppa tha kom framgangandhe en diäffull
m*ädh* enä nyskorna hätta ept*er* eno*m* nyom kläde
sidh ok lagde vppa waghena ok sagde swa Th*ät*
wet jak for sant ath fore tolkin högfärdogom tanka
skul so*m* the q*wi*nna*n* | hafde tha hon lot skära 239
th*ä*nna hättona Ok wart jak fordömder til häluitis
vt aff hy*m*merike For thy som jak wilde mik ey
latha nögia ept*er* thy gudh hafde mik v*ä*l skapath
vtan jak wilde warda fägre ok högre vpp sättias

Sua forsmadde ok q*w*inna*n* sina foräldra goda ok enfalda sidh wänia m*ädh* th*än*na siälsyna osideno*m* vppa th*ät* ath hon wilde täs mera aff sik latha haldas j bland a*n*nat folk Ok genstan wogh the vsla hättan vpp alth th*ät* goda som the q*w*inna*n* hafde giort j alla sina lifs daga ok wart fordömbt m*ädh* diäflome*n* til häluit*i*s Tha böriade the vsla siälin til at g*ra*ta ok sagde swa we är mik ath jak nagat sin war födh ath jak är nw swa fordömbt ok swa illa jak haffu*er* mi*na* godg*är*ni*n*ga for tappat Jak fastade g*är*na ok jak gik g*är*na til k*ir*kio ok jak gaff g*är*na mi*na* almossa ok a*n*nat got huat jak formatte ath göra En nw for th*än*na forba*n*nade hätta*na* skul är jak fordömbdh ok äw*är*delika for tappat ok genstan m*ädh* sama ordena flugo diäfla*na* som en liwngeldh*er* m*ädh* te siäle*na* bort v gudz asyn Ok sancta birgitta so*m* th*ätta* bade saa ok hörde här jnna*n* magha wj forstanda hurw skade-
240 likin högfärdin är vidh mä*n*niskio*na* | siäl mädan swa litith aff he*n*ne haffu*er* makt ath fordärffua swa mykit got liker wist so*m* litit aff eth*er* kan fordärffua ena tu*n*na honag Swa ath hon warder all j forgiptilsse allo*m* th*em* som th*är* aff finghe ok athe här vth aff sigh*er* wise ma*n*nen salomon litit aff galla gör stekena bäska

Nw th*ät* andra so*m* märkiande är j läste*na* th*ät* är ath th*än*ne publicanus th*än* openbare syndare*n* som gudz nad*er* fik sik til rättan angh*er* ok idroga ok kom vppa rätwisona wägh for sina ödmiukt skul ok wart vphögder til hy*m*me*r*ikis Thenna stora nadhin gudz ok syndena forlatilsse vid*er*for

ho*n*om for*e* try godh tingh ok tekn skul som han beuiste sina ödmiwkt mädh*er* ept*er* thy j läste*na* star sc*ri*ffuat Som först war th*ät* ath han stodh lankt vtarla ok wilde ey nalkas fram j *kir*kio*na* th*ät* giorde han fore thy ath han blygdis for*e* sino*m* syndom ok wilde ey swa owärdog*er* läng*er* fram gaa för än ha*n* hafde nagra större bätringh giort for*e* sina misg*är*ni*n*ga Ok sagde swa j sino*m* hog som p*ro*ph*et*en Dauid j sina synda bätringh | Mina wranghet ok misg*är*ni*n*ga beke*n*nes 241 jak widh mik siälffua*n* ok mi*n* synd ok skam star altidh a mothe mik ok for thy han tänkte swa diupligha sina synder Tha wilde han ey miswördha wan h*är*ra th*ä*r m*ädh* ath han wilde nämar*e* gaa höga altar*e*na ell*er* hälgadomo*m* so*m* th*ä*r frä*m*merst j *kir*kio*na* waro som wördni*n*gh ok hed*er* tilborde ath haffua här vth aff sigher sanctus gregorius Tha mä*n*niskio*n* betänker gudz stora nadh*er* ok hans obeg*ri*pelika makt ok waldh ok th*ä*r m*ädh* sina ägna onska och smahet tha tilbör he*n*ne m*ädh* gudliko*m* räddoga göra gudi storan heder ok mykla wördni*n*gh

Annar tässa ma*n*sins ödmiwkte*na* teken th*ät* var ath han slogh huwudjt nidh*e*r ok skämdis see vp til hy*m*melin th*ät* giorde han for thy ath han holt sik ey täs w*är*dogan ath wända sin ögo*n* tith som gudz ägit hema*n* ok säte är för än han hafde nagra större bätringh giort Sua sagde p*ro*ph*et*en job j si*n*ne ödmiwkt ok enfalloghet vm sik siälffua*n* Jak är ey wärdogh ath see | hy*m*melsins högd for 242 mi*na* stora wranghet ok synda skul for thy jak

retthe tik mi*n* gudh til wrede ow*er* mik Ok jlla haffu*er* jak giort j thi*n*na asyn som altingh ser ok skodar

Tridia mansins ödmiwkt war th*ät* ath ha*n* slogh sik for*e* sit bryst m*ädh* si*n*ne hand ok bad gudh misku*n*da sik fatigan syndar*e* m*ädh* tessa teknena gaff han sina hiärta eth ami*n*nelsse ok rörde th*ät* til angh*er* ok idroga For thy han wiste th*ät* wäl ath alla hans syndha hafde sina vpböria*n* aff hiärtana ok täda*n* hafde th*ät* sin vtgangh swa sagde war h*är*ra enomstadz j the hälga läst Vth aff mä*n*niskio*na* hiärta ganga onda tanka som är wrede och awndh fult ok skört liffu*er*ne ok manght a*n*nat onth täslikis Ok th*ät* ärw the g*är*ni*n*ga som mä*n*niskio*na* skä*m*ma ok smittalika göra j gudz asyn tessäs syndarens ödmiwkt til bör huaria the syndoga mä*n*niskia betänkia som gudz nader ok sina synda forlatilsse wilia tiggia Ok gör th*ä*r ept*er* sidan sin rätfärdogh sc*ri*ftamall ok wid*er*gango m*ädh* mw*n*neno*m* ok bätri*n*gena fulko*m*nilsse m*ädh* g*är*ni*n*gome*n* ept*er* sins sc*ri*ftafad*er*s rade ok budhi Tha ma han täs hopas ath war h*är*ra giffu*er* he*n*ne the
243 nadena | Som th*ä*nne ma*n*nen fik han gik hem v k*ir*kio*na* rätuis gör j sino*m* tanka ok godan wilia ok gudlika stwndan swa haffu*er* ödmiwkte*n* fram dragit mangan man til gudz kärlek ok framdelis ward*er* vphögder j hälga ma*n*na kompanskapp j hy*m*me*r*ike Aff huilken en är sanctus franciscus enka*n*neligast th*ä*n ödmiwkasta som sc*ri*ften sigh*er* aff th*ä*n sama franciscus tha han war vnger ok riker en rikx mans so*n* j enom köpstadh Ok vmgik

j wärldena fanytta glädi ok fram hopi som flere hans viderlike giorde tha fik han ena plaga ok näfst aff warom härra j enom krankdom j the sama sottena sökte thän hälga anda hans hiärta mädh sinne nadh swa ath han war alstingx vm wänder til gudz kärlek fran werldena älskelikhet Ok ouergaff genstan alth thet han atte godz päninga ok kläde til kirkio bygningh ok fatiga folke ok togh sik fatigx mans klädebonadh vppa han fik ok täs loff aff pawanom Ath han bygde try closter mädh gudz vina hiälpp ok almosso mädh nyo ordine och regula gudi til heder ok äro nw j blandh annor ödmiwktena tekn som han bewiste hafde han fore sidh Ath huar han war stadder nagarstadz när folke vtan clostret tha badh han sin | closterbrodher Som 244 mädh honom vm gik ath han skulde altidh tala smälika til honom ok awita sik fore fawidzka ok badh sik for alsinkthe halda ok jnkte wäghia eller tiäna thätta giorde han for thy ath han wilde jnkte wärslikit loff haffua fore sit gudlika liffuerne Eller te stora nadh gudh hafde honom giffuit ok vppa thät ath han wilde jnga högfärd lata koma til sit hiärta Ok fore thänna ödhmiwkt ok margfallelika andra godgärninga warth han ok hans säte vphögt j hymmerike swa scriffuas vth aff j ena nadelika gudz järtekne som jak wil min ordh lykta mädh j thätta sin

Thät hände swa ath en gudliken mwnker sancti francissi closter broder han wart eth sin tagin j ena andelika syn vpp til hymmerikis ok honom tykte som han sag thär en skinande stoll ok säte til reth och jngen thär vppa sitiande Tha sporde miraculum

han en ängil til hwem th*ät* sätit war til reth ängeli*n* swarade ok sagde ath th*än* stolen war förster redder enom rikom höfdinga ok nämpdhe epth*er* thy ath brodren ho*no*m wäl kände En nw for*e* hans högfärdh skul haffu*er* han th*ätta* sätit mist ok är nw til reth ok radit thöm litzla mw*n*keno*m* francisco so*m* nw är ödmiwkast j gudz asyn ok är mykit
245 forsmaddher aff | wärldena Ok halder sik siälffuer for*e* litith nw th*är* ept*er* tha th*än* brodren fik sanctum franciscum se tha sporde han ath ok sagde swa kär*e* fader hurw tykk*er* idh*er* vm idh*e*rt liffu*er*ne ell*er* for*e* huat haldin j idh*er* siälffua*n* Tha swarade han ödmiuklega ok sagde swa som th*ä*nna publicanus so*m* lästi*n* sigh*er* vth aff War h*är*ra wa*r*i mik misku*n*dsamb*er* jak är störst*er* ok wärste syndar*e* aff allom Mädh th*e*m ordom konde th*än* brod*ren* väl forstanda at hans stora ödmiwkt war gudi täkkelikast ok thy bidade ho*no*m th*ät* ärlika rwmet ok sätit j hy*m*me*r*ike Tith ath koma th*ät* vnne oss allom gudh fad*er* son ok th*än* hälga anda Amen

Dominica xij

Exiens jhesus de finibus tyri venit per sidonem

Lästin som läsin war j dagh aff thenna hälga sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffu*er* oss sanctus lucas ewangelista swa ludande vppa wart mal war h*är*ra Jhesus christus gik vth aff en stadh som het tyrus Ok kom fram gino*m* eth landskapp so*m* het sydon gino*m* eth härade som x köpstädh*er* lago vtj ok th*är* for*e* kallad*is* th*ät* Deca poleas a decem et polis

id est ciuitas Tha mötte ho*no*m folk som en kranka*n* man hafde m*ädh* sik som bade war döffu*er* ok dwmbe ok ledde han fram for*e* wan h*är*ra jhesum ok badho for ho*no*m ath war h*är*ra skulde göra sina miskundh | m*ädh* ho*no*m swa ath han wilde läggia sina 246 hand vppa ho*no*m ok mannen matte fa sina helssa ok helbrögda j gen Tha togh war h*är*ra jhesus ho*no*m vth fran allan almogano*m* ok stak sin finger j hans öron ok togh vppa hans twngo m*ädh* sin spot ok lypte vpp sin ögon til hy*m*meli*n* ok sukkadhe hardalika Swa som forbarmande sik ow*er* hono*m* ok sagde til ma*n*nin swa vplypte tik thin hörsl ok tin öron ok genstan wart han hörande ok beskedelika talande Tha forbödh war h*är*ra jhesus thy folkena som th*är* war när ath te skuldho th*ät* for*e* nagrom flero*m* sigia ath han hafde swa giort ok jo täs mer han th*e*m th*ät* forbödh Täs yt*er*mer prädikade the aff ho*no*m ok hans dygdelikom g*är*ni*n*gom som vnd*er*like*n* waro ok sagdhe swa sina mällan väl haffu*er* han all tingh giort th*e*m döua gaff han sina hö[r]ls ok dwmbo*m* gaff han sith rena mall j gen

I tessa hälga läst äro nagor tingh märkiande oss till en andelike*n* kä*n*nedom som först är th*än*ne kranka ma*n*nen som bade war döuer ok du*m*be ok ledd*er* war fram for*e* wan h*är*ra Jhesum christum Ok han giorde han helbrögdan m*ädh* si*n*ne välsignade nadh hand ok ordo*m* m*ädh* th*ä*nne sama kranka ma*n*neno*m* magh j liknilssom forstandas huar en syndog | mä*n*niskia Som andelika är döff j 247 sina hiärta j gudz tiänist ok wilia j daglika läti

ok forswmelssom swa ath hon wil siälla*n* m*ädh* nagrom gudlikom kärlek höra gudz tidh*er* j the hälga k*ir*kia ell*er* gudz ordh ok p*rä*dican vtan nyttiar hälder sina helbrögda hörls ok öron til w*är*slika fafänga glädi ok käte thy sigh*er* p*r*oph*ete*n dauid swa vm syndoga mä*n*niskior ok olydoga The haffua öron m*ädh* huilko*m* the ey höra hälder än a*n*nor handa gör affgud som diäflin skyls vtj for thy at han haw*er* thöm swa forwilt m*ädh* lätina last ok ga*m*bla syndena sidwänia Ath the ku*n*no ey betänkia sin siäla wadha swa skadelikin som han är vta*n* lustas j fula syndena osidom vtan alla*n* gudz räddoga Ok täs yt*er*mer far diäflin haffua sin wilia m*ädh* th*e*m ath the duälias länge j synd*ena* swa sigh*er* sanctus gregorius j sino*m* ke*n*nedom Sua mykit mer gör diäflin lek ok gab aff os mädh sino*m* jnskiutilssom ok forrädilsso*m* som han ser oss haffua samtykt ok wilia ath sätha ho*no*m j synde*na* Th*ätta* sama diäflins gab ok willia war befw*n*nit eth sin m*ädh* enom mu*n*k ept*er* thy sc*ri*ffuat star j eno järtekne aff sancto benedicto

248 Th*ät* händ[e] eth sin swa ath han kom j eth closter som han hafde siälffu*er* latit byggia ok bleff thär j nagra daga ok ransakade vm the*ra* liffuerne som ho*no*m tilbordhe for thy han war the*ra* abb*ota* ok offu*er* flere clost*er* m*ädh* Tha war thär en mu*n*ker som fore sina ostadughet skul plägadhe altidh gaa vth aff k*ir*kio*na* tha tidhe swngos nw vm en dagh talade sanctus bernardus [!] til bröd*er*na fler*e* ther the stodo j koreno*m* Sen j ekke brödh*er* huar so*m* th*ä*nne war brodh*er* drag*er* vth

v k*ir*kio*na* fran os tha sagde the th*ät* ey ku*n*na see tha badh han th*e*m alla at the skulde bidia til gudz vm hans nadh*er* swa ath the matto th*ät* see swa väl som han huilkit bröd*er*ne ok alla giorde ept*er* hans rade ok wilia Th*är* näst tha tidana swngos ok th*än* ostadugha mu*n*ken gik bort som han war forre wan ath göra tha sagho the alla ath en swarter diäffuol ok ledh*er* drogh ho*n*om j arma*na* ok ledde ho*n*om bort v k*ir*kio*na* tha leth sanctus benedictus ho*n*om kalla ath*er* til sik ok gik m*ädh* ho*n*om j sakerstia*na* Ok näfste ho*n*om m*ädh* ris for*e* sin osidh som han haffde ok j thy sama hörde the diäflin vtha*n* for*e* k*ir*kia wäggena wenga sik ok qwälia liker wist som han hafde sittit vnd*er* thy sama risena ok fang*i*t the sama huggen ok slaghin Ok th*är* epth*er* | flydde han fran ho*n*om m*ädh* sino*m* 249 äggilssom Swa ath th*än* brod*er*n warth sidan idkelike*n* ok oforsu*ma*[n]de j alla goda

m*ädh* th*ä*nna järtekne*na* lath*er* war h*är*ra oss forstanda ath huar som nödog*er* gar till k*ir*kia ell*er* ledasampt tykk*er* wara th*är* dwällias j gudz tiänist ell*er* pr*ä*dica*n* ath gudz ordh höra the mä*n*niskion magh rädas vm sigh ath hon är ekke skildh widh diäflin fulko*m*lika ok hans kompanskap ok fölge Ok magh sik siälff th*är* vppa befi*n*na ath he*n*ne tykker twnkt ok hart wara ath lata vth aff sina läti ok osidh som hon haffuer vpböriat for thy diäflin gör he*n*ne the syndena kärast som hon längxt haffu*er* öfft ok plägath swa sigh*er* sanctus gregorius War gambla owin diäflin han skodar ok pröffu*er* granlika huaria ma*n*na sidwänia ok flyr

thet swa ath the synden skall optast wara for*e* he*n*ne öghom ok for*e* he*n*ne tanka Som henne hoger ok wili är raskast til bögder ok he*n*ne haffuer förra kärast wa*r*it

Nw är ok märkiande j läste*na* th*ä*nne ma*n*nen som war h*är*ra giorde hellbrögdan m*ädh* si*n*ne hälga nadh han formatthe ey hälder tala än höra ok hafde th*ä*r m*ädh* ena twefalla plago swa är ok
250 j liknilsso*m* at sigia | vm ena jlharda mä*n*niskia som krank är j siälena a syndena wägna For thy ath som ho*n* är nödogh til ath höra gudz ordh ok gudz thider swa är hon ok nödogh til alla stadz ath göra gudi nagan heder ell*er* ära m*ädh* sino*m* mwn Ok loffua ho*no*m ok takka ho*no*m for*e* sina hälga nader ok ey forma hon bögia sit hiärta til nag*ra* ödmiukt j gudlikom bönom ell*er* läsni*n*gh m*ädh* holkom hon matte gudz winskapp faa Ok ho*no*m m*ädh* si*n*ne nad ande*li*ca in til sin tagha for thy ath war h*är*ra m*ädh* sino*m* kärlek ok dygdh ok diäflin m*ädh* läti ok odygd ku*n*no ekke bade haffua härb*är*ge j ena huse till sama*n* j sändh*er* Th*ä*nna siälina skada ok wada wiste p*r*oph*et*en dauid m*ädh* sik til hinder ok men fore än han fik fullan angh*er* ok idroga for*e* sina synd*er* ok sagde swa til wan h*är*ra oss til ept*er*dömilsse Jak war nödogh*er* ok olydogh*er* j gudz tiänist som en döff-u*er* man th*ä*r jnkte konde höra ok swa som en du*m*ba th*ä*r jnkte ku*n*de tala ell*er* sin mwn vpläta til nagat gudz loff ell*er* heder Thy wär th*ätta* samä hind*r*e*t* haffua alth ofma*n*ghe and*er*lika j si*n*ne siäll swa ath the äro ey wärde m*ädh* sina

ägna forskullan nagra gudz nader tiggia eller vntfa
til ath vplyptha sin | mwn j gudz loff eller äro 251
eller sin scriftamal räthfärdelika göra Thy är rade-
likit tolkom salgom syndarom ath the göra som
thänne döffua mannen ok mallösa giorde han läti
annat folk ledha sik fram for wan härra jhesum
ok lathe them bidia fore sik Swa skolom wj ok
göra wj skolom ödmiwkelika fly til hälge män j
hymmerike til jumfru maria ok til flere gudz hälgan
ok til män j jorderike ok bidia them ath bidia
fore os Tha maga wj täs hopas ath wj fore thera
bön skul wardom nadh niwtande til ath war scrifta-
mal göra ok sidan wärdelika loffua wan härra ok
ära mädh war mwn for thy huar manga bidia
fore enom Thär ma mädh gudz hiälpp nagar warda
bönhörd aff them allom mädh warom härra swa
ath diäflin mädh sina stora awndh ok ilska finge
ey swa stora makth til ath hindra människiona
som hans wili är Thänna sama nadena fore annars
bön skuldh wart niwtande ath en syndogh qwinna
thär hon lagh vppa sina sotta sängh j sin ythersta
thima aff huilkit eth äwentyr star scriffuat som
jak wil min ordh lykta mädher j thätta sin

Thät hände swa ath tha the qwinnan wart mira-
siwk ok togh til at jäffua vm sith liff ok räddis culum
fore sinom syndom ta loth hon kalla til sik sin
kirkia härra ok wilde sik gärna | scripta Ok tagha 252
alla redha som henne tilborde ok swa brat prästin
kom tha wart qwinnan mallös som en dumba än
tha hade hon all sin sinne och skäl helbrögda Swa
ath hon konde thät tekna ath hon wilde sik gärna

sc*ri*pta tha badh klärke*n* alth folkit som th*ä*r war när ath the skulde falla a sin knä ok bidia jnnerlika til wan h*är*ra for*e* he*n*ne huilkit the ok alla giorde m*ädh* alla ödmiukt ok gratande thar*om* tha j ena litla stu*n*d th*ä*r ept*er* kom en stor padda springande borth v q*wi*nno*na* mwn vth vppa golffuit allo*m* asiande Ok huarff genstan v allas theras ögnsy*n* ok q*wi*nnon fik sith rena mall j gen ok sc*ri*ptade sik m*ädh* idroga ok angh*e*r fore sina syndh*e*r ok giorde sin forskäl th*ät* bästa hon formatte Ok lyktade sit liff m*ädh* ena goda ok gudlika ändalykt swa ath gudz likama wart he*n*nis yt*er*sta brödh och wägabreff til hy*m*me*r*ikis glädi ok äro th*ät* sama vnne oss gudh allom Amen

Dominica xiij

BEati oculi qui vident que vos videtis etc[ra]

Lästin som läsin war j dagh j the hälga k*irk*i*a* aff sw*n*nedagins wägna hona besc*ri*ffu*er* oss sanctus lucas ewangelista Ok är swa mykit ludandhe vppa warth mall war h*är*ra jhesus talade til sina kä*n*neswena ok sagde swa hälog äro the ögon som
253 wärdog | ära ath see th*ät* som j seen Jak sigh*er* idh*e*r for sant ath ma*n*ga p*ro*ph*et*a ok konu*n*ga wilde gerna see th*ät* som j nw seen ok the sago th*ät* ekke ok the wilde g*er*na höra th*ät* som j nw hörin ok the hördo th*ät* ekke Ok j th*ät* sama tha war herr*e* talade tässon orden tha kom fram til ho*no*m ga*n*ga*n*de en lagakloker jude ok frästade wan h*erra* mäd sino*m* ordom ok sagde swa mästa*re*

huat skal jak göra th*ä*r til ath jak matte faa eth äwerdelikit liff i hy*m*me*r*ike Tha swarade war h*är*ra jhesus ho*no*m ok sagde swa hurw är sc*ri*ffuat j gudz lago*m* ell*e*r budordom ell*e*r hurw läs thu th*e*m manne*n* swarade ok sagde swa th*ät* star swa sc*ri*ffuat ok budit j gudz lagu*m* älska thin gudh och h*är*ra aff alla thina hiärta Ok aff alla thi*na* siäl ok aff allom thino*m* kraftom ept*er* thi*n*ne makt ok aff allo*m* thino*m* hog ok tanka ok thin jämc*ri*stin som tik siälffuo*m* Tha sagde war h*är*ra jhesus til ho*no*m rättelika haffu*er* thu mik swarat gör th*ät* sama som thu nw haffu*er* mik sakt ok liff äw*är*delika tha wilde th*ä*n lagakloke juda*n* pröffuas yt*er*me[r] wa*ra* rätwis ok sagde swa til wan h*är*ra huar är rättelika mi*n* jämc*ri*stin war h*är*ra sagh vpp m*ädh* sinom ögom j thy si*n*nena ok sagde ho*no*m eth ept*er*dömilse En man for aff jherusalem til en stadh so*m* het jerico | Ok kom j röffua*re* händ*er* th*ä*r 254 the holdho j skogenom the röffuade aff ho*no*m alth th*ä*t han m*ädh* sik hafde ok giorde han illa sara*n* swa ath han bleff liggiande död*er* ept*er* th*e*m j wägeno*m* Tha hände th*ät* swa ath gensta*n* th*ä*r ept*er* kom en p*r*äst*er* farande ath sama wägin han saa th*ä*n sama ma*n*nen ok for fram sin wägh ok wilde ho*no*m jnkte sköta Samaled*is* giorde ok en mässa diäkn han for fram vm ho*no*m ok wilde ho*no*m jnkte skö*ta* th*ä*r näst kom farande en vtlänsk*er* samaritanus fram ath sama wägin ok tha han fik se th*ä*n sama ma*n*nen kranka ok sara Tha forbarmade han sik aff rätta misku*n*d ow*er* ho*no*m ok gik til ho*no*m ok bant hans saar ok göt olia ok win in j sare*n* ok sätte ho*no*m vppa sin häst som han

redh siälffu*er* vppa ok förde ho*no*m til härbärgis in j en stadh ok stall ok waktade ho*no*m thä*r* ok ryktade Ok a andro*m* dagen th*ä*r näst togh han fram twa päni*n*ga ok gaff stalswenen*om* ok sagde til hono*m* saa rykta th*ä*nna ma*n*nen Ok skipa ho*no*m sina bärni*n*g til täs jak komb*er* j gen ok huat thu
255 mera vtlägg*er* for*e* hans skul th*ät* wil | jak tik betala tha jak komber j gen holki*n* aff th*e*m trem synis tik wara hans jä*mcri*stin som j röfua*re*na händ*er* kom ok swa är illa sargadh*er* Tha swarade th*ä*n jude*n* ok sagdhe swa th*ä*n som sik forbarmade ok miskundh giorde m*ädh* ho*no*m tha sagde war h*är*ra jhesus til th*ä*n sama lagakloka ma*n*nen gak ok thu ok gör samaled*is* ok thu skal liffua äw*är*de*li*ca

I Tessa hälga läst äro os nagar tingh märkiande til en andelikin ke*n*nedom som först är th*ät* ath war h*är*ra Jhesus sagdhe til sina ke*n*nesw*ena* Ok alla andra so*m* vppa ho*no*m trodde stadelika ath wara hälgan for th*ät* ath the sago han wara likamlika föddan fram for*e* ma*n*ga p*ro*pheta ok konu*n*ga som ho*no*m g*är*na hafde seet Ok astwndade daglika hans til qwämdh ok th*ät* kunde th*e*m ey widh*er*fara th*ätta* skedde enka*n*nelika m*ädh* gudz forsyn ok wilia ept*er* thy sanctus paulus sigh*er* j sino*m* ke*n*nedome Gudh aldzualdog*er* han vtwalde th*ät* som krankt ok smälikit war ok giorde th*ät* dygdelikit ok ärlikit m*ädh* si*n*ne and*er*lika nadh ok wisdom
256 vppa th*ät* at ha*n* | wil straffua wärldena starkhet Ok the som omykit troo vppa sin ägin wisdom ok ma*n*likhet th*ätta* war befu*n*net ok fulkompnat

enkannelika j gudz hälga apostolis som til fore wara kranka blygo ok fakunnoghe til nagan wisdom ok snille En sidan wan härra hafde thöm vth walt ok giffuit them thän hälga anda tha wordho the starka ok diärffue a mothe alla wärslika walde ok swa snälle ok wise ath jngen mästare formatte them hwarke tha eller nw nagat a mothe sigia vtan thera kennedomber han bliffuer stadugher ok fruchtsamber j allas theras hiärta som vidh trona hafde tagith ok hona rätwislika halda Swa sagde war härra siälffuer til sina hälga appostolos epter thy scriffuath star enom stadz j the hälga läst Jak vth walde idher siälffuer vppa thät atj skolin gaa vm kringh alla wärldena ok wara fruchtsamlika ok the sama idher fruct ok kennedomber skal bliffua äwärdelika bestandandhe

Nw thet andra som märkiande är j lästena thät är ath thän lagakloka juden swarade warom härra ok sagdhe thät wara gudz budordh Ath människion skal älska gudh for all tingh aff alla sina hiärta | Aff alla sina siäl ok aff alla sina makth ok 257 aff allom sinom hog ok sin jämcristin älska räthwiselika ok gudelika som sik siälffuan war härra tha han hafde hört mansins ordh tha stod han honom til ath han hafde rättelika sakth ok swarat Ok bödh honom thär epter göra ok liffua äwärdelika här jnnan loth war härra forstandas ath alla the som sit hymmerike wilia fortiäna ok mädh gudhi äwärdelika liffua the skula thätta budordit granlika göma ok halda som thän mannen sagde Ok mädh sinom godgerningom epter fölia ok ful-

kompna j the fyra handa mattona fore fyra handa märklika godgerninga skul som gudh haffuer oss bewist enkannelika ok högelikast aff sinne nadh Ex toto corde, quia tu es creator, ex tota mente, quia tu es benefactor, ex tota anima, quia tu es redemptor, et ex totis viribus, quia tu es remunerator Thät är swa mykit ath sigia wj skula älska gudh aff alla hiärta fore thy han är war skapare Aff allom warom hog for thy han är war fosterfader ok all war berning ok vppehälle Ok aff alla wara siäl for thy han är war ather lösare ok aff alla wara krafft ok makt for thy han är war lön
260 ok [*sid.* 258 *och* 259 *blanka*] | widher gällare j hymmerike for alla the möda ok milhet som wj haffuom j hans tiänist här j jorderike Thänna sama älskelikhetena som nw är sakt wil war härra anderlika aff oss haua än tha är hon ey alstingx täkkeliken mädh honom taghin vthan the andra älskelikhetena som epter fölger Som är thät ath wj skolom älska wan jämcristin skäliga ok gudelika som sik siälffuan thy sigher sanctus johannes swa j sinom kennedome Thät budordit haffuom wj aff gudhi warom härra siälffuom ath huar som wärdelika wil älska gudh sik til nagra goda löna han skal ok thär mädh älska sin jämcristin som hans brodher är a gudz wägna ok cristendomsins Epter thessa sama goda gudz bodordena lärde thän godhe gamble Thobias sinom son thän vngha ok sagdhe swa huat thu halder jlla giort wider tik siälffuan se til ath thu aldre gör thät androm thätta goda radit ok bodordit betänkte en goder konunger aff huilkom eth rätwist äwentyr star scriffuat

Th*ä*n sami konu*n*gen hafde en karskan son
hans ändha barn ok arffua, tha hände thet eth | sin 261
swa ath th*ä*n vngha konu*n*gxsone*n* kom snarlika
ridande offu*er* ena gatw huar en q*wi*nna stodh
mädh ena späda barne Tha redh han oforwarandis
the q*wi*nno*na* nidh*er* til jordena swa ath hästins
föth*er* trädh bade täs bar[n]si*n*s öghο*n* vth th*ät* sama
ärendith kom genstan for*e* konu*n*gen Tha loth han
kalla til sik sith radh riddare ok swena ok satte
en dom ow*er* sin son ept*er* landzins räth ok lagom
j swa matto ath hans son borde mista badin sin
öghon for*e* täs bar[n]sins ögon som han hafde skadi*n*
giorth Tha tykte th*e*m goda härrome*n* hans radh-
giffuaro*m* ath th*ät* ware ekke nyttelikit ell*er* rade-
likit ath han wilde sin äghin son fordärffua ok
th*ä*n enda sin arffua som rikit skulde ept*er* honu*m*
styra ok radha For thy ath riket nödgad*is* tha til
ath tagha en vthlänskan ma*n* till konu*n*g tha sagde
konu*n*gen th*ätta* är rätwist ok räth lagh ath ögha
skal giffuas for ögha Ok th*ä*n rättin tor jak ey
forlata ok ey wil jak bryta ell*er* afläggia for*e* nagars
mans skul tha swarade radgiffuar*ena* käre h*är*re
skal th*ät* swa ändelika wara ath jdher son skal faa
skada ok lytter wardha Tha latin ho*no*m behalda
a*n*nat ögat for thy bätre är rikena idh*er* son en-
ögda*n* haffua til konu*n*gh epth*er* idh*er* | än nagan 262
vtlänskan tagha Ney sagde konu*n*g*e*n Th*ät* är ekke
rätwist ath giffua eth ögha fore thu än mädan j
wilin han hälder haffua enögdan än blindan tha
wil jak latha bryta vth a*n*nat mith ögha for*e* hans
skul Ok bliffua swa enögda bade vppa th*ät* ath
jnge*n* rätwisa ell*er* rätth*er* skal for*e* hans skul ell*er*

mi*na* nidh*er* läggias ell*er* forsmas huilkit th*ä*n konungen loth ok skee ept*er* thy han hafde siälffu*er* dömpt ok sakt Thy for*e* th*ä*nna rätwisona stadughet skul matte han wänta sik täs yt*er*mer gudz winskap ok godh lön j hy*m*me*r*ike ept*er* thy p*ro*ph*et*en dauid sigh*er* hälga ära the for*e* gudi so*m* swa göma ok akta sina doma ath the göra räthwisona j allan thima

Nw th*ä*t tridia som j läste*na* märkiande är th*ä*t är th*ä*n wägfarandhe ma*n*ne*n* so*m* röffuar*e*na slogo ok röffuade ok illa sargade ok loto han liggia ept*er* sik halfdödan j wäghenom m*ä*dh th*ä*nna ma*n*neno*m* ma j liknilssom forstandas huar en salogh syndogh mä*n*niskia som wäghfarande ok wafrande är j tessa ostaduga w*ä*rlde*na* huilkin som offmykit komb*er* j diäffwlsins waldh tha han faller j dödlika synd*er* Swa ath han röffuade vth aff
263 he*n*ne alth th*ä*t goda som görs j | the hälga k*ir*kia Som he*n*ne tilborde niwtha till he*n*ne siäll ok th*ä*t som he*n*ne liggiande fä ok godz skulde wara j hy*m*me*r*ike ok th*ä*r m*ä*dh sargar han mä*n*niskiona m*ä*dh sino*m* skadeliko*m* bitu*m* ok jnskiutilsom Swa ath hon ligger j syndena jlhärska ok j fula sidwänia swa som halff dödh fore gudi hon liffu*er* jllo liffue m*ä*dh kroppeno*m* ok siälin är dödh j gudz asyn swa sigh*er* aff p*ro*phete*n* dauid O h*ä*rra gudh swa ära vsle syndare swa som lagdhe j dödzins sompn ok alt redha jordade holka som alstingx ärw glömde ok bort körde fran thi*n*ne hand miskundh ok nadh Thy är radelikit huaria c*ri*stna mä*n*niskia ath hon wakte sik allastadz for th*ä*nne

skadelika röffwarenom diäfleno*m* for thy hans snaror ok frästilsse ärw margfallelika ok mä*n*niskio*na* wadelikit swa sigh*e*r sanctus Augustinus j sino*m* ke*n*nedom Sa*n*nelika aldre lath*e*r diäflin aff ath strida mote enom rätwisom ma*n*ne antighie rörer han vpp ena sorgh j hans hiärta for w*är*ldena skul ell*e*r til hogxsins ängxlan for*e* sit ägit liffu*er*ne skull | ell*e*r 264
ok rörer han ok eth skörth liffwerne ho*no*m til *mädh* kropsins käthe ell*e*r ok twngana til bakmall vppa sin jämc*ri*stin aff th*ä*nna daglika diäfwlsins stridh ok hans mangfallelika wa*m*pn ok ambudu*m* star sc*ri*ffuat j ena järtekne

Th*ät* hände swa ath en gudlike*n* ärmethe bygde j en skogh hart wider alma*n*na wägi*n* tha kom th*ä*r eth sin mykit folk fram ganga*n*de til ena k*ir*kio huar stort aflat ok tilsökni*n*gh war j thy si*n*nena Nw tha folkit war fram gang*i*t tha kom ept*er* th*e*m ga*n*gande en stor diäffwol huilkin widh sit bälte hafde hä*n*giande manga sma ler krukor alla wäghna vm kringh sik Tha manade ärmätin ho*no*m a gudz wägna ok badh ho*no*m staa ok tala widh sik ok sporde ho*no*m huart han wilde gaa ell*e*r huat the mangha krukonar teknadhe som han m*ädh* sik haffde Diäflin swarade ok sagde ath han wildhe gaa ept*er* thy mykla folkena som ther foro fram ok wilde giffua th*e*m drikka aff sinom krukom mangha handa drykkia Swa athnögh*e*r th*e*m ekke th*ät* ena tha wil jak skänkia th*e*m aff thy andra th*ät* waro hans frästilsse j swa matta ath huem han kunde ekke koma til ath synda m*ädh* sino*m* frästilsso*m* tha nyttiadhe | han th*ät* andra Nw tha 265

folkit gik then sama wäghin j gen tha berätte ärmäthin th*e*m th*ätta* ärind*i*t ok badh th*e*m for gudz skul ok the*ra* siäl skul taga sik til wara for tolkin mangfallelikin diäfflins swiklika forgiftilsso*m* här vth aff fik ma*n*gh mä*n*niskia storan gudz räddogha Ok waktadhe sik täs bäth*e*r for*e* syndena sik til godha löna j hy*m*me*r*ike Th*ät* sama vnne oss allo*m* gudh fad*er* ok son ok th*än* hälga andha Amen

Dominica xiiij

DVm jret jhesus j[n] jherusalem etc[ra]

Lästin som läsin war j dagh aff sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista ok är swa myk*i*t ludande vppa wart mall Th*ät* hände swa eth sin tha war h*är*ra jhesus gik in til stadin jherusalem gino*m* thu litin landskapp samariam ok galileam tha komo til ho*no*m x spitälske män vt aff eno*m* lislom köpstadh Ok staddo sik lankt bort fra*n* ho*no*m ok ropade til ho*no*m m*ädh* höga röst ok sagdhe swa jhesu thu som makt haffu*er* binda ok radha ow*er* all tingh misku*n*na oss war h*är*ra sag til th*e*m ok sagde swa Gangi*n* ath*er* hem j stadin ok teer idh*er* p*rä*stome*n* ok latin th*e*m see huat idh*er* är wid*er*farit ok genstan j th*ät* sama som the gingo ath*er* in j stadin tha wordo the ränsade aff
266 the*ra* soth | Ok hela ok helbrögda en aff th*e*m allo*m* tha [han] sagh ath han war wordin hell ok ren tha gik han ath*er* til wan h*är*ra jhesum ok takkadhe hono*m* for*e* sina nadh*er* ok th*än* sami war en samaritanus

Tha sagde war h*är*ra waro the ey x män als som
helbrögda wordho giorde huar äro nw te ix mädan
jnge*n* kom j gen ok takkadhe gudhi vtan th*ä*nne
vtlä*n*ningen Ok sidan sagde war h*är*ra til th*ä*n
ma*n*nen gak j fridh thin stadugha tro hon haffu*er*
giort tik helan

I tessa hälga läst ärw mangh tingh märkiande
oss till en andelikin ke*n*nedom som först äro the
kranka ok spittälska mä*n*nena Som war h*är*ra jhesus
giorde helbrögda m*ädh* sins guddoms nadh ok makt
m*ädh* th*e*m magh j liknilssom forstandas huar en
syndogh mä*n*niskia som dödelika synd haffu*er* giort
som enka*n*nelika är högfärdin the dödelika synden
Som alla the andra lykker jnne j sik swa sigh*er*
k*ir*kiona ke*n*nefadh*er* ysodorus Alla the som synd-
ena bedriffua ok fulkompna the räknas for*e* gudhi
högf*är*doge for*e* the*ra* olydna skull for*e* thy the
wilia ekke sta sins rätta h*är*ra budh vtan bryta a
mothe gudi som th*e*m forbiud*er* synda Ok skulom
wj | witha ath högfärdin liknas skälika widh spit- 267
älska sottena for*e* mangfalla the sottena skipelsse
skul som hon haffu*er* j sigh Som först är th*ät* ath
holkin mä*n*niskia the sottena haffu*er* hon är krank
ower alth sith liff bade vtan ok jnna*n* ok ower
alla sina limi hon är j liffuena het ok brä*n*nandhe
ok vthan till saar ok wansklikin Swa är ok en
högfärdogh mä*n*niskia jnna*n*til är hon brä*n*nandhe
aff högfärdh j sino forbolgna hiärta m*ädh* stikken
wredhe ok brädzsko fortrykk*er* sin jämc*r*isti*n* alla
stadz ok dragh*er* sik siälffu*er* fram Ok vtan til hög-
färd*is* hon m*ädh* sin osidogha kläde bonadhe ok

giffu*er* androm ondh ept*er*dömilsse som mistäk äro gudhi ok allom rätwisom mä*n*niskom swa sagde sanctus jeronimus jnkte är th*ät* til sagde han so*m* jak swa granlika haffu*er* flyt ok waktat mik fore aff mino*m* barndom Som är ath högt bära mith howd vpp j högfärde*na* ok en forbolgnan tanka m*ädh* huilkin mä*n*niskio*n* fortiänar sik räthwisa ma*n*na hat ok stora gudz wredhe

Nw framdelis ath sighia är the spittälska sottin mykit besmittelikin aff sik swa ath th*ä*n ena far hona gäfft aff th*e*m andra thy är sidwä*n*ia ath the skula ekke haffua sina vmgango m*ädh* helbrögda
268 mä*n*niskiom Swa är ok högfärdin | besmittande aff sik Ok widh*e*rlodande som tiäran ok enka*n*nelika j klädebonadin swa ath huar en seer th*ä*n andra latha sik skära th*ät* som siälsynt ok nykomit är th*ät* wil th*ä*n andra genstan haffua m*ädh* ho*n*om for sidhwänia thy sigher en aff mästaro*m* saa Thiäran besmittar ho*n*om som he*n*ne hanterer sa gör ok en högfärdogh*e*r man m*ädh* sino*m* osidom allo*m* th*e*m som hans winliga vmgango haffua Thy mädan wj höro*m* ok forstam ath th*ät* är skad*er*likit widh*er* siälena ok orätwist ath nagor mä*n*niskia högfärdas a mothe gudi som sik ödhmiwkade for*e* wara skul Tha tagom radh aff sancto bernardo ept*er* thy han radh*e*r ok sigh*e*r swa j sino*m* ke*n*nedom Mä*n*niskia thu som ey annat är än mwll nim adh ödmiwkas ok nim vsol jordh ath wid*er*giffuas mädan gudh siälffu*er* ödmiwkade sik for*e* thina skull Thy är ey mögelikith ath thu tik th*ä*r a moth vphögiar j högfärdina

Nw yt*er*mer ath sigia är ok sigia ath th*ä*n
so*m* spittälsk*er* är mykit hes j sina male swa ath
han forma ey renlika tala Swa ok j liknilsse är ok
en sy*n*dogh mä*n*niskia ä mädan ho*n* är jlhard ok
trydskas j synd*ena* for thy ath he*n*ne mall ok he*n*ne
ordh | J sangh ell*er* läsni*n*gh ell*er* j nagro*m* androm 269
bönom ärw mistäklikin j gudz asyn swa sig*er*
pro*pheten* salomon Ey är täkkelik*i*t ell*er* fagert
gudz loff j ens syndare mw*n*ne nw framdelis ath
sigia är ok the spitälska sotthen swa obötzlikin
ath hona kan jngen bötha ell*er* läkia vthan ghud
siälffu*er* m*ädh* sino*m* nadom som pröffuat war m*ädh*
th[ä]nna x mä*n*niskiar som lästi*n* sigh*er* vth aff Thy
gingo the til ho*no*m ath the fingo huargins both
aff sin siwkdom swa är ok m*ädh* ena syndoga mä*n*-
niskia belägith jngen är th*ä*n som he*n*ne synd
forma ath forlata eller he*n*ne siäl rena göra aff
syndena smitta vtan war h*är*ra siälffu*er* Swa sagde
pro*pheten* dauid til sik ok sina siäll Min siäl väl-
signa gudh ok loffua for*e* th*ät* han är then som
sik forbarmar ow*er* thina wranghet ok misg*är*ni*n*gha
han är ok th*e*n som böth*er* ok läk*er* alla*n* thin
andelikin krankdom so*m* thu haffu*er* a synd*ena*
wäghna

Nw th*ät* andra som märkiande är j läst*ena*
th*ät* är ath war h*är*ra badh the kranka me*n*ne[n]a
gaa til pr*ä*st*ena* ok the sik th*e*m j huilka war h*är*ra
lath*er* oss forstanda ath en syndog mä*n*nisk*ia* faar
ey fulkomlika aflösn for*e* gudhi aff sino*m* syndom
vthan hon gar m*ädh* rätto*m* idroga ok ang*er* | til 270
pr*ä*stin Ok rögh*er* sik j fullo widh*er*gango m*ädh* sin

mwn for thy han gaff sancto petro ok allo*m* apostolis ok andro*m* flerom sina fulla makt Ok allom klärkdomeno*m* ath forlata mä*n*niskiona syndh*er* ept*er* thy han siälffu*er* sagde til th*e*m ta han th*e*m the maktena ok nadena gaff H[u]em j forlati*n* the*ra* synda the ärw forlatne när mik ok hurw stor tessin nadin j p*r*äste*na* ämbite ok widh th*ä*n som sik rättelika ok fullelika sc*ri*fftar th*ät* haw*er* war h*är*ra latit vpenbaras j somliko*m* järtekno*m*

mira-culum

Th*ät* hände swa eno*m* stadz ath en horkarll wanälskade sina hust*ru* for sina horko*na* skuld ok slogh he*n*ne altidh ok ha*n*nade he*n*ne jlla swa ath vppa th*ät* yt*er*sta slog ha*n* he*n*ne swa hon lagh alstingx for*e* dödino*m* ok sände ept*er* p*r*ästeno*m* Ath han skulde koma ok höra he*n*ne sc*ri*ftamal ok göra he*n*ne al the tiänisth som ho*no*m borde nw tha he*n*ne bonde th*ä*n horkarllen th*ät* forstodh tha sagde han ney th*ä*r fore Ok wilde he*n*ne ey städia ath sc*ri*ffta sik vppa th*ät* ath hon skulde ho*no*m ey beropa ell*er* röya epth*er* thy han giort hafde tha kom k*ir*kiah*är*ren lika wäl tith m*ädh* sac*ra*mentit ept*er* q*wi*nnona bön ok wilia Tha horkarllin hörde 271 p*r*ästin koma | tha läste han husit hardelika j las th*ä*r q*wi*nna*n* lagh jnne ok gik til skogh m*ädh* nyklomen m*ädh* sina forba*n*nade jlskafulla hiärta Nw tha klärkin kom for dörena ok kunde ey in koma ok q*wi*nna*n* th*ät* forstodh tha ropade hon kär*e* h*är*re gan hit til wegge*na* jämpt a mi*na* sängh ther jak ligg*er* ok hörin mi*n* sc*ri*fftamall mik hopas til gudh Ath jak magh fa aflösn aff mino*m* syndom än tha j formagin ey in til mik ath koma p*r*ästin

giorde som q*w*inna*n* badh ok loth folkit som th*ä*r war när stath gaa bort swa länghe han hörde he*n*ne sc*ri*ftamal th*ä*r vta*n* for wäggena Ok lagde sina hand jämpt a he*n*ne howd ok las the ordin som aflösni*n*gena til hörer ept*er* k*ir*kio*na* sidwänia nw tha han hafde the ordin lyktat ok han forstodh aff q*w*inno*na* wilia m*ädh* he*n*ne stora grat ok astwndan ath hon hafde g*är*na tagith gudz lika*ma* tha fik han see th*ä*r hart när sik ath wäggi*n* vpnad*is* ok en stokker bögdis fran androm ok warth swa stort rwm ath p*rä*stin fik wäl föra sina hand j mällan Ok gaff q*w*innona gudz likama m*ädh* stora ödmiwkt ok gudlikhet ok th*ä*r ept*er* loth sik ath*er* wäggin sama*n*

m*ädh* tässa Järteknena lath*er* oss war h*är*ra forstandas hurw stora | dygd räth sc*ri*fftamal ok 272
ödmiwkt haffua for*e* gudi j swa mattha Ath jnkte men helder hinder kan wara mällan mä*n*niskio*na* mwn ok gudz äro huilkit ey är vndh*er* epth*er* thy Sanctus gregorius sigh*er* aff wisa p*ro*pheta*n*s salomons ordom ena ödmiwka mä*n*niskia bön ok astwndan ho*n* gar vpp gino*m* hi*m*melin til gudz asyn j hy*m*merike

Nw th*ät* tridia ok yt*er*sta som märkiande är j th*ä*nne lästi*na* th*ät* är ath en aff th*em* allo*m* kra*n*ka ma*n*nomen som hilbrögda war wordi*n* kom ath*er* j gen til wan h*är*ra Ok takkade ho*no*m for*e* sina nadh*er* ok jngha flere här mädh*er* magh en nw swa väl som tha straffas mä*n*niskiona tryska ok läthi som alth offmange haffua thy wär swa ath faa ärw wj osla mä*n*niskior so*m* gudi göra nagra wärdoga

tak ell*e*r thiänist ffor*e* the stora nadh*e*r ok daglika godg*är*ni*n*ga han oss bewiser bade til liffuit ok siälina for thy wj haffuo*m* jnkte got aff oss siälffuom vtan alth aff ho*n*om Ok for*e* th*ä*n skul bör oss ho*n*om loffua ok ära alla stadz ä mädan wj liffuo*m* th*ä*r til radh*e*r oss sanctus gregorius j sino*m* ke*n*nedo*m* ok sigh*e*r swa Altidh tilbör oss
273 | ath takka waro*m* h*är*ra vtan at*er*wändha ffor thy han lath*e*r aldrigh vth aff ath göra väl vidh oss ok all a*n*nor sin c*r*eat*ur* Th*ätta* radit skolom wj g*är*na tagha for thy ath bliffua stadugh*e*r hon är the dygd som loff ok fägrindh är offuer alla mä*n*niskio*na* gudz tiänist ok godgerni*n*gha the dygden het*er* perseuerancia th*ä*r vth aff sigh*e*r ok th*ä*n gode h*är*ren sanctus gregorius Tha täkkis gudi war vmgango j hans tiänist vm wj m*ädh* eno*m* bliffua*n*dhe ända fulkompno*m* alth th*ät* goda som wj haffuo*m* vpböriat här vppa tänkte en goder ok gudlikin riddar*e* Aff huilko*m* eth järtekne star sc*r*iffuat ok eth gut ept*er*dömilsse som jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* si*n*net

Th*ä*n sami riddare*n* tiänte g*är*na waro*m* h*är*ra Jhesu christo ok waktade granlika ath j huaria p*rä*dikan hurw the hälga sc*r*ipt sagde aff hans dygdelika mandom vmgango Ok hans dygde*li*ca ept*er*dömilssom ok th*ä*r ept*er* stälte han sit liffw*er*ne th*ät* bästa han formatte ok th*ä*r m*ädh* badh han wan h*är*ra j sino*m* idkeliko*m* bönom ath ha*n* wilde vnna ho*n*om swa langa lifs fräst Ok te ärona
274 ath han matte formagha ath koma j thet | hälga landit jherusalem Th*ä*r war h*är*ra jhesus likamlika

vm gik ok th*ä*r han pinter war ok dödin tolde huilkit ho*no*m ok widh*e*r for aff gudz nadom ept*er* hans wilia han for ower märith Ok til the hälga graff m*ädh* andra folke th*ä*r hans winer ok fränd*er* waro j bland m*ädh* ho*no*m ok tha han kom in j stadhin jherusalem tha wart han storlika krank*er* ok tha böriade han gaa ept*er* si*n*ne litla makt ok lot sik fölia alla stadz Th*ä*r wars h*är*ra pina rwm ok städh*er* waro ok vppa th*ä*n stadin som han war kors fäst*er* vppa tha vm sidh*er* badh han sina winer for*e* gudz skul ath the skulde hiälppa ho*no*m vppa th*ät* sama bärgit Som war h*är*ra jesus stodh sidarst vppa tha han for vp til hy*m*me*ri*k*is* nw tha han kom thit m*ädh* stora mödha ok ärwodhe tha stadde han sik j th*ät* sama rwmet Ok fotsporin som war h*är*ra stodh sidarst vppa j w*är*ldena ok fiol th*ä*r vppa sin knä ok lypte vpp sina händ*er* ok sagde swa O h*är*ra jhesu christe thino*m* ept*er*dömilssom ok fotsporo*m* haffu*er* jak ept*er* fölkt ept*er* mi*na* fatiga makt sidan jak nam först witha aff tik en nw räkker ecke wägin til fore mik Thy gör nw widh mik m*ädh* thi*n*ne hälga nadh so*m* tik täkkis ok j th*ät* sama th*ä*r hans winj hullo | ho*no*m millan 275 the*ra* handa Th*ä*r gaff han vpp sin anda m*ädh* ena ärlika ok gudlika ändelykt swa ath alla the th*ä*r när waro stadde hörde m*ädh* sino*m* likamlikom örom ath gudz ängla förde hans siäl gladi ok siwngande opp till hy*m*merikis Tith ept*er* ho*no*m ath koma vnne oss allom gudh aldzwaldog*er* Amen

Dominica xv

NEmo potest duobus dominis seruire enim vnum Lästin som läsin war j dagh aff th*än*na hälga sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffuar oss Sanctus matheus ewangelista ok är swa mykit ludande vppa wart mall war h*är*ra jhesus taladhe til sina kä*n*neswe*na* ok sagde swa jnge*n* man kan ell*er* formagh thiäna twem husbondo*m* j sänd*er* til lika for*e* thy han haffu*er* jo th*en* ena for*e* hat Mäda*n* han älskar then andra ell*er* han forsmar then ena mädan han lydh*er* ok säth*er* th*en* and*ra* swa är ok vm idh*er* ath sighia ey formagi*n* ok j bade j sänd*er* ath tiäna gudi o[k] w*är*lde*na* rikedomo*m* Ok th*är* m*ädh* diäflin som rikado*ma*rena h*är*re är thy sigh*er* jak idh*er* ok radh*er* atj ekke bedröwi*n* idhra*n* siäl m*ädh* ahoga ok vmsorgh for*e* th*än* mati*n* som j skulin ätha Görin ok ey idro*m* kropp offmykla vmsorgh for*e* the klädin som j skylin ho*no*m mädh*er* for thy 276 w*är*dogar*e* ok mer for tik | är siälin än mathin Ok mer är idh*er* kropp*er* ok wärdgäffuar*e* än idh*er* klädhe sen ok pröffwin fuglana som flyga j wädret vnder skyn the ey saa ell*er* skära ok ey sama*n*sanka the sina födha j nagra ladw vtan gudh mi*n* fad*er* j hy*m*me*r*ike han födh*er* th*em* än ärin j mera wärdhe än the j gudz asyn ell*er* huilkin aff idh*er* forma m*ädh* sino*m* tanka öka ell*er* tilläggia sinom wägxt ena alin Ell*er* ept*er* huaria haffuin j vm sorgh vm idh*er* kläde betänkin ok pröffui*n* akersens lilior som vthe a ak*re*nom wägxa the ey ärffuoda ell*er* spi*n*na til sin klädebonad Tha sig*er* jak idh*er* for

sant ath ey war ko*n*u*n*g salomon j alla sina haffuande äro sa behändelika ok ärlika klädder som en aff th*e*m liliomen ok rosome*n* Ok nw mädan th*ät* swa är ath gräsit ok höt som j akreno*m* är j dagh *ok* j margan magh th*ät* kastas vtj en wgn ok brännas *ok* tha klädh*er* gudh th*e*m swa fagerlika hurw mykla hälder klädh*er* han tha idh*er* som staderlika tron vppa ho*n*om Swa th*än* mi*n*dre som th*än* mere thy warin ey vmsörgiande ath sigia swa huat skolo*m* wj ätha ell*er* huat skulom wj drikka ell*er* mädh huaria skulo*m* wj oss skyla ell*er* klädha gud idh*er* fad*er* j hy*m*me*r*ike wet th*ät* alth wäl ath folkit torff th*ät* alth widh*er* Thy warin först ok främsth |bestandande ept*er* ath fortiäna gudz rike j hy*m*me- 277
*r*ike ok ath göra hans rätwisa här j jorde*r*ike Tha skal alla tässa widh*er*torfft idh*er* ökias ok wider läggias til idhra*n* bärni*n*gh

I Thessa hälga läst ärw wars h*är*ra ordh märkiande ok atwaktandhe oss til en andelike*n* ke*n*nedom som först är th*ät* ath war h*är*ra Jhesus sagde ath jnge*n* mä*n*niskia konde wäl tiäna twem husbondo*m* j sänd*er* til tykkia som är gudh alswaldogan ok diäflin hulkit som sant ok skälikit pröffuad*is* ath wara For thy the ärw ekke winj vtha*n* huar thera är a mothe th*e*m andra j wiliano*m* ok budordome*n* war h*är*ra är godwilioger ok mildh*er* aff sik ok radh*er* ok biudh*er* sinom tiänaro*m* göra altidh väl ok aldrigh illa Ok diäflin twärt j moth är illa wiliande ok grymber aff sik ok rad*er* sino*m* tiänarom m*ädh* fulom äggilssom altid göra jlla ok aldre wäl ok th*ät* som th*e*m skadelikast är til siälina Thy är

radelikit huaria jorderikis människia ath fly thän
onda husbonden diäflen ok bliffua stadelika widh
thän godha husbondin som är gudh j hymmerike
ok j hans tiänist ok lydno daglika staa vthan alla
ängxlan ok ledha mädan jngen kan annars swa
liffua sin alder vt ath han skal jo androm thera
tiäna Thär vth aff sigher sanctus paulus swa j
278 sinom kännedom | J ärin täs thiänare som j lydin
ok sätin som är annat thera syndena tiänare idher
til hämpd ok harda plago eller ärin j gudz lydogha
tiänare j rätwisona idher til goda löna j hymmerike Ok skulum wj thät wita ath wj ärom rätskylloge till som oss ok ganglikit är ath thiäna warom härra Jhesu christo enkannelika fore triggia handa godgärningha ok nade skull som han oss daglika gör ok giort haffuer

Som först är thät ath han är wan skapare ok wj ärom hans vnderböghin creatur thy radher oss propheten dauid ok sigher swa Wj skulom ödmiwkelika falla a knä fore gudi skapare som oss skapade ok giorde

Annat är thät ath oss til bör ath thiäna warom
härra for thy han är waron wäria ok wärn for
diäflenom som war fiandhe är ok daglika stridz
man a mothe oss thänna wäriane loffuadhe han
os mädh prophetanom jeremia Människia tha diäfl-
ana stridha a mothe tik skulu the tik ey forwinna
som han wil sigia vm thu äst min stadugher tiän-
are Thänna sama wäriana ok nadhena bekende
sik thänne sama propheten jeremias haffua vnt-
279 fangit thy sagde han swa | J sinom ordom härra

thu är altidh när mik swa so*m* en starker stridzman ok kämpe

Tridie är th*ät* ath oss tilbör ath tiäna waro*m* h*ä*rra ok är os tärftelik*i*t for thy han är war widh*er*gällar*e* ok lön J hy*m*me*r*ike for alle the tiänist wj görom hono*m* här j jorde*r*ike Swa loffuade han th*e*m forfädromen abraham ok oss allo*m* m*ädh* ho*n*-*o*m ok sagde swa jak skal wara thin lön ymni*n*gha stor j hy*m*me*r*ike Aff th*ä*nna ärlika hy*m*me*r*ikis lönome*n* sig*er* sanctus bernardus swa j sino*m* ke*n*nedome J gudzs rike j hy*m*me*r*ike skal oss warda fridh*er* ok tryghet aff enne äw*är*de*li*ca*n* heder ok ära aff fulkomplice sa*n*nindh ok mätte Ok ymnighet m*ädh* stora frögdh ok glädi for thy wj skulu*m* tha see gudh allaled*is* swa som han är j sina skinandhe äro m*ädh* tessa ärafulla glädi ok lönom haffuer war h*ä*rra hogswalat so*m*ma sina winer ok trona tiänare ok giort th*e*m th*ä*r m*ädh* wisa m*ädh* sino*m* ägno*m* ordom ok samtalan swa star sc*ri*ffuat j ena miraculum järtekne aff sancto olauo konu*n*ge Thet hände vm nattena til förende for än ha*n* wart | slagin vm dagin 280 ok tolde sin dödh for*e* the hälga t*r*o skul Ath war h*ä*rre jhesus tedd*is* ho*n*om j hans so*m*pne ok sagde til ho*n*om swa kom til mik käre wen när mik skaltu tagha godh ok fructsamlikin lön j hy*m*me*r*ike ok skal niwtande warda mik ok mi*na* hälga ängla ok hälgama*nna* kompa*n*skapp äw*är*delika Aff tässa gud*li*ca synena ok aff wars h*ä*rra Jhesu christi ordom ok hogxswala*n* wart th*ä*n goda h*ä*rren s*anct*e olaff storlika störkther ok stadugh*er* gör m*ädh* täss hälga andha söthma j sino*m* hog ok hiärta ok sidan

th*är* ept*er* st*ri*dde han m*ädh* gudz owinom ok sino*m* fiandom ok gik gladerl*i*ca til sin dödh Ok skipte til sik eth äwerdelikit rike for thy forgänglika som han här til förende hafde

Nw här näst ath sigia aff th*e*m husbondanom diäfleno*m* hans tiänist ok vmgango skulom wj fly for triggiahanda fordärff ok skada skul som vsla mä*n*niskiona widh*e*rfar aff hans tiänist

Th*ät* är först for thy ath han bögh*e*r alla sina tiänara vnd*er* sik m*ädh* fals ok swik for*e* syndhena lusta skul swa ath mä*n*niskian weth ey aff förr*e* än hon är alstingx hans äghin wordin ok forwnne*n* aff hans onda forrädilssom th*är* vth aff sigh*e*r
281 sanctus petrus j sinom ke*n*nedom | Huilkin en a*n*nar haffu*er* forw*n*nith vnder sik han är mäktogh*er* ath kalla ho*no*m sin swen ok halda ho*no*m for sin träll ok tiänar*e* Th*ätta* sama sigh*e*r ok sanctus johannes huar som syndena gör ok hona altid öwar han är syndena träll ok tiänar*e* ok ekke wars h*är*ras

Nw a*n*nat hwi oss bör fly diäffulsins tiänist th*ät* är for thy ath hwem han far vnder sith gry*m*ma waldh ok ho*no*m är til dömdh fore syndena skul han slipp*er* ho*no*m aldre vtan han behalder ho*no*m äw*är*del*i*ca när sik j häluite som en onder röffuar*e* ok waldz man swa sigh*e*r then hälga p*r*oph*et*en job j häluite är jngen ath*e*rlösn Ok jngen ändha a nagra pina som diäflin gör widh th*e*m so*m* hans tiänar*e* haffua wa*r*it j werldenä thy sigh*er* sanctus gregorius swa j sino*m* kä*n*nedom hart ok twnkt är thiäna th*än* husbonde huilkins wrede ok

grymhet jnge*n* forma ath späkkia ell*er* blidka m*ädh*
nagre tiänist ell*er* ödmiwkt

Nw th*ät* tridie hwj oss bör at fly diäffulsins
tiänist th*ät* är for thy ath han giffu*er* ondh lön
m*ädh* enom äw*är*delikom dödh allom th*em* som sit
liff ändha j syndena ok hans tiänist | Swa sigh*er* 282
sanctus paulus j sino*m* ke*n*nedom Syndena ath*er*-
gäld är äw*är*de*li*cin döder aff th*em* sama oändelika
häluit*is* dödeno*m* sc*ri*ffu*er* sanctus gregorius synd-
ogo*m* mä*n*niskiom till räddoga ok forwarilsse ok
sigh*er* swa j sino*m* ordom Th*ät* sker a eno*m* rät-
wisom gudz dome ath vsla forba*n*nade syndara
nödgas til ath fly ok liffua vtan ändha j häluite
for ty ath the skula pinas for vthan ändha thy
magh ey häluite a*n*nat kallas än döder for thy ath
dödin är th*ä*r altidh liffuand*is* Ok börias j thy so*m*
han lyktas ok än tha ath siälin forsmaktas far hon
ey täs niwta vtan dödin dräper he*n*ne altidh ok
tha släkk*er* han jnga he*n*ne sorgh so*m* han pinar
ok plagar Tha haffu*er* siälin jnga wänta ell*er* hopp
vppa nagra ath*er*wända ok ey täs mi*n*dre räddoga
for*e* ena andra pina then hardha eldzlogin brä*n*ner
siälina altidh ok fortag*er* he*n*ne ey täs mer th*ät*
fula mörkret som hon skal rädas vtj ok äw*är*delika
ängxlas Ok swa som th*ät* pinsliga ok rygelika
hemanet är mörkt ok swart j si*n*ne skipan m*ädh*
storo*m* räddogha swa är ok husbonden diäflin ledh*er*
ok ostygger ok grymber allo*m* th*em* som han far
waldh ow*er* th*ätta* haffuer | war h*är*ra openbarat j 283
somliko*m* sino*m* järtekno*m* aff huilkom som skrifs
ok sigx aff sancto dominico

miraculum Th*ä*t hände en tidh tha th*ä*n gode herre*n* sanctus Dominicus p*rä*dikade j eno clost*re* ath th*ä*r waro när stadde fyra q*wi*nnor som for*e* kättare vmgango skul waro kompne j stora diäfwlsins wille ok want*r*o Nw tha the haffde hört gudz ordh ok thes goda h*är*rans p*rä*dica*n* sancti dominici tha fingo the stor rygilsse j sit hiärta ok wordo tänkiandhe vppa sin siäla wadha Tha gingo the fra*m* fore sanctum dominicum ok fiolla a knä for*e* hans föther ok bado han bidia for*e* sik ok sagde swa käre h*är*re ära the ordin all san ok wis som wj haffuo*m* j dagh hört aff thino*m* mw*n*ne Tha gör väl thu som gudz tiänista man är hiälpp oss bort v th*än*ne want*r*one som wj osla q*wi*nnor ärom swa illa forwandradh vtj Tha swarade th*e*m sanctus dominicus ok sagde mi*na* käre dött*er* warin stadoghe ok orädde ok bidin mik här ena litla stwndh jak will jdh*er* lata see holkin husbonda j haffuin tiänth Tha fingo the q*wi*nnonar [se] när sik en swarthan kat storan som en hwnd han hafde ögon bri*n*nande ok skinande som andra mwldoga breda twnga ok langha hä*n*giande bor[s]t v mw*n*neno*m*
284 all blodog | Tänderna langa ok huassa som and*ra* swärdzs vdda ok stakkota rwmpa krökiandis vpp j högkt ok bak alstingx ful ok illa skapader ok gik th*ä*r vm kringh alla wägna th*ä*r som te q*wi*nnonar stodho Ok the wordo storlika rädda ok torde sik jnkte röra tha vm sidh*er* ept*er* sancti dominici budi ok mana*n* lopp han vpp ath klokka strängeno*m* ok bort tädan swa ath han ey mera syntis The sama q*wi*nnonar takkade gudi g*är*na ath the matto warda skilda wid*er* tolke*n* husbon*da* ok gingo

ödmiwkelika til sanctum dominicum ok beddis afflösn aff sino*m* syndo*m* ok tiänte sidan warom härra j gudliko*m* räddoga swa länghe the liffdhe sik til goda löna j hy*m*me*r*ike Th*ät* sama vnne oss gudh m*ädh* si*n*ne nadh Amen

Dominica xvj

Ibat jhesus in ciuitatem que vocatur naym etc^{ra}

Lästin som läsin war j dagh ho*na* besc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista ok är swa myk*i*t ludande vppa wart mall War h*är*ra gik in j en köpstad som heter naym Ok hans ke*n*neswena gingo m*ädh* ho*no*m ok mykit a*n*nat folk nw tha the komo in til stadz portin tha bars th*är* en vng*er* man fram dödir vppa ena baar vth aff stadeno*m* a mothe th*e*m tit han skulde jordas Ok th*än* sami ma*n*nen war sina mod*er*s ända son ok hon war | en änkia 285
huilkin th*är* gik m*ädh* flerom när barena ok greth swarlika Nw tha war h*är*ra saa q*w*inno*na* grata tha rördis han j sino*m* hog ok hiärta aff rätta miskundh ok barmh*är*toghet ok badh the fyra som vnder barena gingo standa ok sättia barena nidh*er* som the ok giorde war h*är*ra jhesus talade til mod*r*ene ok badh hona ekke gratha Th*är* m*ädh* gik han fram ok togh m*ädh* si*n*ne handh vppa barena ok sagde jak sigh*er* tik vng*er* ma*n* stat vpp ok genstan sattis han vpp a barena liffwandi*s* helbrögda ok böriade til ath thala Ok war h*är*ra antwardade han ath*er* si*n*ne mod*er* och alla the som th*ät* järteknit sago fingo en stora*n* ok gudlikan räddoga ok loffuade

gudh for*e* sina nadh*er* ok sagde swa En stor p*ro*ph*et*e ok mäktoger m*ädh* gudhi är th*ä*nne ma*n*nen for thy m*ädh* ho*no*m haw*er* gudh besat sith folk här j jorde*r*ike

I Tessa hälgha läst äro nagh*er* tingh märkiande oss til en andeliken ke*n*nedom ept*er* sanctus jeronimus k*ir*kio*na* ke*n*nefader Som först m*ädh* th*ä*nna döda ma*n*nenom som a barena laa ok vth vm portin war alth redha komi*n* maa m*ädh* liknilssom forstandas huar en syndogh mä*n*niskia som död*er*likin är wordin ok nid*er*lagdh swa som j dödzins sömpn ok baar for*e* groffua ok döderlika synder skul ther 286 hon | haffuer gudi a mothe giort Swa ath henne synder ok misg*är*ni*n*ga äro alreda openbara wardna j flere mä*n*niskia syn ok ahöran Aff thenna anderlika siälina dödh talade gudz ängel sancto Johanne ahörande til en syndoga*n* man ok sagde swa Thu liffu*er* j eno fanytto liffue ok haffu*er* na*m*pn som thu war*e* liffwand*is* än thu äst alstingx döder j gudz asyn te*n*ne sama ordin sa*n*nar ok sanctus gregorius j sino*m* ke*n*nedo*m* en daglikin läti j gudz tiänist är liffuandis mä*n*niskia dödz graff J swa matto ath ho*n* pröffwas for*e* gudi sa som dödh ok alt reda jordath j thy ath han wil th*ät* ekke göra som he*n*ne äw*är*delik*i*t gagn matte wara

Nw th*ät* andra so*m* märkiande är j lästena th*ät* äro the fyra som gingo vndi bar*e*na m*ädh* th*e*m j liknilssom ath sigia magha fyra handa mä*n*niskio*na* syndo last*er* forstandas huilka hona ofmykit bära ok vppe halda ok jlhärdha göra ligg-

iande j synde*na* läge swa ath hon kan sik ey siälff
tädan vpp maka ell*er* vpp rättha bort v synde*na*
läghe Th*ät* första är juuentus vngdome*n* ok hel-
brögdan manga mä*n*niskior trösta th*ä*r vppa ath
hon skal länge liffua th*ä*r *mädh* wil ho*n* ekke
sy*n*dena snarlika ell*er* fulkomlika ow*er*giffua huilkit
tha ey a*n*nat är än eth fanyt ok wadelik*it* hopp
|Sua väl fore vngom som for*e* gamblo*m* ept*er* thy 287
sanctus gregorius sig*er* With th*ät* mä*n*niskia ath
th*ä*n gudin som tik gaff th*ä*nne dagin ha*n* giordhe
tik jnga fulkomlika wissa for marghan dagin Ok än
tha ath nagar mä*n*niskia tröst*er* sik th*ä*r vppa ath
hon wil göra sin forskäl ok sc*ri*ptamal vppa th*ät*
yt*er*sta tha är ho*n* ey tess hälder wis th*ä*r vppa
huat makt ell*er* nadh hon är wärdh ath fa th*ä*r til
Thy forwarar oss sanctus augustinus th*ä*r jnna*n*
ok sigh*er* swa Tha thu mä*n*niskia wardh*er* harde-
lika begripin ok beträngdh aff soth ok krank-
dom tha forma thu ey a*n*nat betänkia än th*ä*n
swida ok we som thu kä*n*ner tik haffua j allom
kroppeno*m* ok tit star tha all*er* thin hoger ok atanka
so*m* w*är*ldin är mäst th*ä*r *mädh* glömer thu thin
siäla wadha ok the gudlika astwndan ok hopp so*m*
thu skulde haffua til hy*m*me*r*ik*is* Thy är oss allom
radelikit ath wj oftrösto*m* oss ekke alt ofmykit
vppa th*ät* ytersta endelyktena vthan rädhoms häld*er*
for the orden som war h*är*ra sig*er* eno*m*stadz
Swa som | jak find*er* tik mä*n*niskia ondha ell*er* 288
godha th*ä*r ept*er* dömer jak tik

Nw th*ät* andra som mä*n*niskiona gör diärffua
til ath synda th*ät* är oftrösta*n* Tha en mä*n*niskia

tröst*er* swa mykit ok hopas vppa gudz miskundh ath hon forgät*er* ok glömer hans rätwisa swa göra manga thy wär synda diärflika th*ä*r vppa mädan the se ath war h*är*ra är tologh*er* th*ä*r m*ädh* retha the ho*no*m til wrede ow*er* sik Sua som diäfflin som altidh haffu*er* hog ath illa göra ok gudhi a mothe bryta th*ä*r vth aff sigh*er* sanctus bernardus j sino*m* ke*n*nedom Wisselika th*ät* är diäfwlsins tiänist ok langlika bliffua onda ok gudhi mistäkka Thy äro the alla wärde ath fordömas m*ädh* ho*no*m som j hans liknilse staduga bliffua j syndena här jnna*n* forwarnar os sanctus paulus j sinom ke*n*nedom ok sigh*e*r swa Huar som sik ser staduga*n* sta for thy ath gud är misku*n*samber se til gra*n*ne*li*ca ok wakta ath thu ekke faller nidh*e*r for hans rätwisa dom skuld

Nw th*ät* tridia so*m* mä*n*niskio*na* styrker ok vppehalder j synd*e*rne staduchet th*ät* är gambla
289 syndena sidwänia som jnghen | wil latha sik straffa ell*e*r affwita vta*n* sigia sik alt wara mögelikit Ath liffua so*m* the*ra* foräldra ok alt göra som the giordo än tha ath th*ät* är olofflikit ok mistäkkelikit fore gudhi vm th*e*m talar war h*är*ra j läste*na* ok sig*er* swa We wardher wärldina for*e* blygdh ok skam som j henne drifs ok öwas we ward*er* ok the mä*n*niskia som först är täs wallande for*e* tessa rygelika ordena magha the mäst rädas som sinom tiänaro*m* ok vnd*er*dano*m* städia skämlika sy*n*dha ok diärfflika j the*ra* tiänist som mange husbönder göra the radha waderlika fore the*ra* siäll ept*er* thy sc*ri*ffuat star j eth järtekne

miraculum

Th*ät* hände swa ath en ärmäte j eno*m* skogh th*ä*r han sat eth sin fik höra ena önkelika röst vthan for*e* sino*m* bodastadh han gik vth ok fik see en man holkin a sin rygh bar en ganska twngan sten ok stora*n* ower alla matta Ok en a*n*nar mi*n*der sten hafde ha*n* j sin fa*m*pn ok mällan sina händer Tha sporde ärmätin huat han war han swaradhe ok sagde jak är en salugh siäll ok war jak en mäktogh*er* man ena stwndh ok riker j w*är*ldena ok hafde jak myk*i*t tiänista folk | ok mykla vnderdana 290 holka jak lot liffua alt ofmykit j the*ra* siälfs waldh a mot rätwisona Ok synda a mothe gudi ok hans budordom ok wilde th*e*m hwargins the*ra* odygd ell*er* syndh fortagha ok thy lidh*er* jak störr*e* ok länger pina for*e* the*ra* synder än for*e* mi*na* ägna Som thu magh see ath the*n*ne stora stene*n* ok tu*n*ge som jak bär a mino*m* rygh ho*no*m bär jak for*e* mi*na* vnderda*na* skul som jak ey wildhe näfsa ell*er* styra Ok är th*ä*n stenen mik swa hardelika vppa lagdh*er* ok fäst*er* widh mik ath jak faar ho*no*m aldre aff lägghia swa länge mi*n* pina räkker j skärseldz elde En th*ä*n andra stene*n* som jak haffu*er* j handome*n* ok fampneno*m* ho*no*m bär jak for*e* mi*na* ägna synd*er* ok är nagat lös widh*er* mik fram for*e* th*ä*n andra J swa matto ath swa opta nagat got görs for*e* mik j w*är*lde*na* th*ät* som gudhi är täkkelikit tha far jak han läggia fran mik Ok haffu*er* jak th*ä*r vth aff roo ok lisa j swa langan thima som gudh mik th*ät* an j huaria si*n*ne än th*ät* är mik litin hogswala*n* a mothe the stora ok twngha bördhana | som jak bär a rygeno*m* 291

Thy är radelikit huaria cr*i*stna mä*n*niskia som thäs makt ok waldh haffu*er* städia thöm ey diärflika synda j the*ra* asyn ell*er* vmgangho ell*er* sina tiänist huar han kan nagat th*ä*r widh*er* göra antighe mädh*er* näffst ell*er* straffan A*n*nars haffu*er* han lika stora synd mädh*er* th*e*m andra ok än han mer som bätre weth ok mera forma ath styra th*ä*r vth aff sigh*er* sanctus ambrosius swa Th*ä*n man syndar swa storlika fore gudhi som syndena seer m*ä*d*h* androm ok tigh*er* th*ä*r til som th*ä*n so*m* thöm ey wil forlata sin brut ok synde so*m* sik lath*er* angra ok g*ä*r*na* wil sik bätra Ok thy som jak sagde ära the husbönd*er*na j storom siäla wada som ey wil sina tiänista folke styra ok näfsa fore the*ra* lasterlika odygda

mira-culum Th*ä*r vth aff star sc*ri*ffuat j sancta birgitta bok th*ä*t hände eth sin sua ath ho*n* war vptagin m*ä*d*h* ena and*e*rlika syn for gudz rätwisa dom th*ä*r sagh ho*n* koma myk*i*t tiänista folk so*m* fordömde
292 waro till | häluitis Tha ropade the til domare*n* wan h*e*rra Jhesum christum ok sagde swa O herr*e* gud döm ok hämpnis m*ä*d*h* thi*n*ne rätwisa ower wara husbönder som wj tiänto*m* j jorderike For thy the aktade mi*n*ne wara siäla än the*ra* hwnda the wilde haffua wart ärffuodhe ok wara tiänist täs yt*er*mer ath the stadde oss wart siälfs waldh Ok liffua j syndh ok skam holkit oss war tha liwft ok kärt ok wj nw vmgäldom vta*n* alla misku*n*d the sporde aldre th*ä*r ept*er* huat wj älskadom tik aldra tingha skapare ell*er* ey for thy äro the wärda ath mista hy*m*me*r*ikit ok liffwa äw*är*delika m*ä*d*h* oss j häluite

Nw th*ä*t fiärde so*m* mä*n*niskio*na* opta bebindh*e*r ok halder j synde*na* läghe th*ä*t är blygdh ok astyggia for*e* sina synd*er* starklikhet ok ledho J swa matta ath en vsal mä*n*niskia ske*m*mis ath rögia sik fore sina synda ok misg*är*ni*n*gha ept*er* thy hon haffu*er* giort ok gudi mothe brutit ok dolt sina syndha ok misg*är*ni*n*ga ept*er* thy han haffu*er* giort Swa länghe han falder alstingx j wanhopp swa ath hon antighe senth ell*er* aldre wil tha sc*r*ifta sik fore the synd*ena* vthan räkner sik | vm sidh*er* swa fula ok ledha 293 for*e* gudz asyn Ath hon miströst*er* sik nagantidh fa nader ell*er* miskundh aff waro*m* h*är*ra swa giorde judas wars h*är*ra Jhesu christi forrädar*e* ept*er* th*ä*t ath han hafde ho*n*om forradit for*e* thy han wanhopades täs ath han skulde nagan sin faa nadh*er* vtan gik bort Ok hängde sik siälffu*er* ok drapp ok for th*ä*r m*ädh* til häluitis th*ätta* oradit insköt ho*n*om diäflin m*ädh* sino*m* forrädilssom swa som forrädilsse ok syndena göra til förena Swa gör han ok än nw mango*m* thy wär ath swa som ha*n* komber th*e*m til ath synda m*ädh* sino*m* äggilsso*m* swa skiuth*er* han th*e*m ok wanhopit ok dölskona j hiärtat ath the skula blygias ath sc*r*ifta sik Th*ä*r vt aff star sc*r*iffuat j ena järtekne som jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* si*n*net

th*ä*t hände j ena landzk*ir*kia j eno*m* fasta thima ath mykit folk war tit komit til sc*r*ipta som sidwänia plägh*er* wara Th*ä*r war ok en gudlikin mwnker som p*r*ädicade for*e* th*e*m ok kände th*e*m sc*r*ipta sik som th*e*m war ganglik*i*t til siälena tha fik th*ä*n gode brod*r*en se en diäfful sta*n*dande j ena wra

miraculum

j k*ir*kio*na* Tha sporde han ho*no*m til huat han giorde diäflin swarade jak gör rätwisa tha sagde mwnken th*ät* är siälsynt ok siälla*n* hört ath thu
294 gör nagra rätwisa hurw skal th*ät* nw | swa til koma Tha sagde diäflin är th*ät* ey rätwisa ath huar en giffu*er* th*em* andra j gen th*ät* so*m* han til förende hafde aff hono*m* tagit swa gör jak ok nw widh*er* th*ätta* folkit jak togh fore fran th*em* blygdh ok räddoga Tha the diärflika syndade j gudz azyn nw far jak th*em* j gen bade blygd ok räddoga swa ath the skula blygias til ath sc*ri*ffta sik granlika ok rädas for*e* ath taga vidh*er* nagra harda bätringh ell*er* plikt fore the*ra* synder Nw tha th*ät* folkit ok th*ä*nne gode brodren th*ätta* hörde tha manadhe han thöm alla til a gudz wägna ath the skulde jnga sina synd*er* dölia huaske for*e* blygd skul ell*er* räddogha huilk*i*t the ok togo til wara th*ät* bästa the kunde ok fingo gudz winskapp täs yt*er*mer Th*ät* sama vnne oss allo*m* gudh fad*er* alswallog*er* m*ädh* si*n*ne makt

Dominica xvij

CVm jntraret jhesus in domum cuiusdam principis Lästin som läsin war j dagh aff th*ä*nna hälga sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista Ok är swa mykit ludande vppa wart mall th*ät* hände eth sin ath war h*är*ra jhesus gik in j et pharisei hws vm en hälgan dagh ath ätha m*ädh* ho*no*m Ok th*ä*n sami war juda*na* höfdinge alla the thär waro the waktade granlika ath wars h*är*ra ordhom ok g*är*ni*n*gom huat han th*ä*r talade

ell*er* giorde tha | fan han th*ä*r j husena for*e* sik 295
en krankan man Som watusyktog*er* war War h*är*ra
taladhe till th*e*m lagakloka judano*m* som th*ä*r waro
ok sporde th*e*m til vm th*ät* ware möglikit for*e* gudhi
ath göra nagra mä*n*niskia helbrögda vm sw*n*ne-
dag*in* the tigde alla ok wilde ho*no*m jnkte swara
Tha togh war h*är*ra til sik th*ä*n kranka ma*n*nen
ok giorde han helbrögda ok lot ho*no*m sida*n* ga
huart han wilde Ok sidan talade han til th*e*m jud-
ome*n* ok sagde swa holkins jdh*e*rs vxa ell*er* asna
fald*er* nidh*e*r j en brwn swa ath husbondin som
ägh*er* dragh*er* ho*no*m ekke genstan vpp j gen vm
th*ät* kan ok än ske vm swndagen Till th*ät* ordith
konde the ho*no*m jnkte swara tha böriadhe war
h*är*ra tala til th*e*m som budhna waro m*ädh* liknils-
som ok sagde swa tha thu människia warder budin
til bryllops tha sät tik ekke siälffu*er* j främsta sätith
For thy komber en a*n*nar bondans gäster som är
en hed*er*likar*e* ma*n* än thu äst tha sigh*e*r husbo*n*dan
til tik stat vpp ok giff th*ä*nne ma*n*nen rwm th*ä*r
thu sith*e*r Tha begy*n*ner thu till m*ädh* blygdh ath
rudna ok tit anlite ok gar | swa ath*e*r j th*ät* yt*er*sta 296
sätit än Jak radh*e*r tik ath tha thu warder kallad*er*
ok budin Tha sät tik siälffu*er* j th*ät* yttersta sätit
vppa th*ät* ath tha han komber som tik haffu*er*
bud*i*t ath han sigh*e*r til tik swa mi*n* win sät tik
bäth*er* fram Tha är th*ät* tik en stor heder ok ära
for*e* allom gästome*n* so*m* th*ä*r äro sittiande ok
ätande for*e* thy ath th*ät* är rätwist ath alla the
som sik siälffua vphögia the skula ödmiwkas ok
nidras Ok alla the som sik siälffua ödmiwka the
skula vphögias som är m*ädh* heder ok ära

I tessa hälga läst äro oss nagar tingh märkiande til en andelikin ke*nn*edom Som först är th*ä*n watusyktoga ma*nn*en som war herre giorde helbrögdan m*ädh* ho*no*m magh j liknilssom forstandas huar en syndogh mä*nn*iskia som krank ok siwk är and*er*lika til sina siäl fore dödelika synda skul Ok enka*nn*elika m*ädh* fyra last*er*lika osidh*er* ok syndom som wäl maga liknas the mä*nn*iskia skipelse ok fakt som väl magha liknas th*em* th*ä*r watusyptogher är Th*ät* första är th*ät* ath hon haffu*er* altidh en fula*n* anda ok illa luktande holkin vp gar v hä*nn*e
297 | halsse ok he*nn*e mwn Swa är ok the mä*nn*iski*a* jlla luktande j gudz asyn som falsk är och swikful ok altidh skä*mm*er sin jämc*ri*sten mädh lygn ok bakmalom ok osämia gör m*ädh* sina fula twngha mällan th*em* so*m* wini mattha wara Th*em* som th*ä*n siden ok syndelika lastin haffua forba*nn*ar p*r*oph*et*en dauid a gudzs wägna ok sigh*er* swa Bakbita*re* ok liwgare strwpe ok hals är swa som en ypin graff ok jlla luktande aff fulom ok ondom kruppo*m* For thy ath m*ädh* ther*a* twngom göra the swik ok fals th*ä*r dömer th*em* gudh ept*er* thera ägno*m* gärni*n*gom th*ä*nna harda domi*n* fore tolka syndh haffu*er* war h*ä*rra ope*n*barat j somlikom sinom järtekno*m* Aff huilkit sanctus gregorius paue sc*ri*ffuar eth ok sigh*er* swa j e*nn*e sine bok som heter dialogus

Th*ät* hände swa atj ena clostre war en clost*er*f*ru* som het sabina renliffuis ok dygdelikin til sin

mira-culum

ju*m*f*ru*dom som he*nn*e tilborde wara ept*er* sina rägla

än hon hafde en stora*n* ok skadelikin osidh Thy
ath hon styrde illa sina tw*n*go fran lygn ok bak-
malom ok sadde altidh ena | onda sädh m*ädh* sina 298
twngo j blandh clost*er*folk*i*t ok sy[s]trena flere swa
ath the wordo vpta kiffwande ok delande for he*n*ne
ordh skull Nw vm sidh*er* tha the sama nw*n*nan sa-
bina bleff dödh tha jordadis hon j sancti laurencij
k*ir*kia for höga altaret vm margane*n* arla th*ä*r näst
tha klärka*na* komo j k*ir*kio*na* til otesange*n* Tha
fwnno the he*n*ne *gra*ff wara vpkastade ok sagho
wist tekn th*ä*r til ath diäflin hafde skurit kroppen
swnder j thu swa ath th*ä*n ene delen war fran
bukeno*m* brystet ok händer ok howd syntis ther
wara bränt fra*m*man for*e* altare*na* Ok th*ä*n nidre
delen war kastader ath*er* nidh*er* j graffue*na* här
jnnan lot war h*är*ra forstandas ath alth thet goda
som hon hafde fortiänt m*ädh* sin ju*m*fr*u*dom ok
renliffuis clost*er*liffnadh th*ät* hafde hon fordärffuat
ok spilt for*e* sik m*ädh* si*n*ne onda twngha

Thy sig*er* sanctus jacobus swa j sino*m* ke*n*ne-
dome Huilki*n* mä*n*niskia som sik halder wara ren-
liffuis och rätwisa ok ey styrer väl sina twngo vta*n*
swik*er* th*ä*r m*ädh* sit ägit hiärta he*n*ne renliga
liffwerne är fanyt ok fafänkt for*e* waro*m* h*är*ra
Tha tu*n*ga*n* ok mu*n*nen warder väl styrder tha är
thet största loffuit wärt fram for*e* alla andra män-
niskio*na* limj ept*er* thy wise ma*n*nen salomon sigher
| huilkin mä*n*niskia sina läppa ok twngo styrer ok 299
halder j ena goda matta hon är aldra snillast ok
gudi täkkelikast Aff th*ä*nna tu*n*go*na* dygd ok odygd
sigx enom stadz j ena litla ept*er*dömilsse

miraculum Th*ät* hände eth sin swa ath en riddar*e* kom ridande j en köpstadh ok lot th*ä*r redha sin math ok sina maltidh tha badh han sin kögemestar*e* gaa til kötbodena ok köpa sik färst köt th*ät* bästa han kunde fi*n*na Tha gik th*än* kögemästare*n* ok köpte alt färska twngor ok bar hem sino*m* husbonda tha wart riddar*en* wredh*er* ok sporde hwi han hafde the manga tw*n*gor köpt swe*n*ne*n* swarade ok sagde ath han kunde jnkte bätre köth fi*n*na falt j allo*m* stadeno*m* Tha sagde riddaren gak nw ok köpp mik th*ät* wärsta köth thu kan fi*n*na ok see til huat lykka jak kan tha haffua th*än* sami gik ath*er* bort ok köpte jnkte annat än twngor som för Tha sporde riddare*n* til hwi han hadwitte ho*n*om swa m*ädh* th*e*m twngome*n* tha swarade swe*n*nen ok sagde swa j badin mik först köpa th*ät* bästa kötit ok sidan th*ät* wärsta swa haffu*er* jak ok giort Jak weth ey bätre th*ät* so*m* kötligit är än twngan tha hon är wäl styrd ok hon wil wäl ok jak weth ok
300 ey wärre | köt än hona tha hon är ondh ok jlla styrdh Th*än* riddare*n* stodh ho*no*m til m*ädh* rättom skälom at th*ät* ok swa sant war

Nw the andra kranka skipilssen som en watusyftik mä*n*niskia haffu*er* Th*ät* är ath hon är altidh swa som sullin ok vth bläst vm sit änlithe ok vm sina händer ok flera sina limj widh the sama krankhetena skipilsse magh liknas en högfärdogh mä*n*niskia m*ädh* sinne forbulgnighet ok hogmodoga hiärta so*m* altid är fortrwtit ok vth sullit j sino*m* tanka ok j sinom vmgangom m*ädh* sino*m* jämc*ri*stna aff thy sama högfärdena tekna sigh*er* sanctus

bernardus j sino*m* ke*n*nedome Högfärdin är eth tunkt ok mödesampt ärwodhe th*e*m som hona älska hon är ok te synd som jnga näfst ell*e*r straffan wil haffua eller tola for*e* nagra odygd hon är ok the som jnga radhe wil säta ell*e*r nagan andelike*n* kennedo*m* ell*e*r läkedom taga til sina siäll Vtan är altid otologh ath taga vppa som en swlle*n* warbolda

Nw the tridie skipilsse som en watusyftik mä*n*niskia haffu*er* th*ät* är ath he*n*ne skin är altidh skinande vtan til som en mässingh ok glemar widh th*ät* glemande skinet magh the människia liknas som for skört liffw*er*ne skul pryd*er* | sit anlite ok 301
flere sina limj vppa th*ät* at ho*n* maghe täkkias th*e*m som hon haffu*er* hog vppa ath älska j syndena th*är* vth aff sigh*er* sanctus jeronimus swa j sino*m* ke*n*nedom Et skinande skin ok pryderlikit th*är* märker ok teknar mä*n*niskiona hog ok hiärtha wara beladit m*ädh* eno*m* besmittogom ok skörom tanka här vth aff sig*er* ok wise ma*n*nen salomon En fagh*er* q*w*inna ok fawesk he*n*ne tykk*er* som hon haffu*er* altid en gulringh j sinom näsom for sit fagra änläte skul som hon wil huario*m* ma*n*ne täkkias

Nw the fiärda skipelse som en watusyftik mä*n*niskia haffu*er* th*ät* är at hon är altidh tor jnna*n* till ok haffu*er* daglika myki*n* törst ok hita widh*er* th*ä*nne skipilssen liknas the mä*n*niskia Som mykla fikt ok snikt haffu*er* ept*er* godz ok päni*n*ga ok girnas vthan matto ept*er* w*är*ldena rikedoma ok aldre lath*er* sik nögia holkit nogh wadelikit är

widh män*n*iskio*na* siäl Ok hälst tha hon haffu*er* mäst saman komith ept*er* thy war *här*ra jhesus sig*er* j the hälga lästh Mögeligare är enom camel
302 ath krypa ginom eth nals ögha än eno*m* | rikom ilskafullom man in koma gino*m* hy*m*me*r*ik*is* port Ok hurw the karghetin ok giri är gudi ledh ok mistäkkelikin th*ät* haffu*er* ha*n* latit opinbaras j somliko*m* sino*m* järtekno*m* m*ädh* huilko ena aff th*e*m jak wil mi*n* ordh lykta mädh j th*ätta* sin

miraculum Th*ät* hände swa ath en rike[r] päni*n*gha giroger man war j eno*m* köpstadh ok alstingx nidoter tha ha[n] laa j sina sängh siwker och hardelike kranker j sino*m* ytersta thima ok ha*n* pröfde sik skula döö tha badh han sina hust*ru* taga sigh sit päni*n*ga skrin huilkit so*m* war sat fwlt m*ädh* noblom Th*ät* skrinet lot han sta th*är* när si*n*ne sängh til täs han pröfte sik jngha lifs wan tha talade han til ena tiänista q*wi*nna som ho*no*m ryktade ok waktade j th*än* tidh han wiste ath hust*ru*n ok folkit mera waro ekke hema Tha gaff han the q*wi*nno*na* nagat th*är* til ath hon skulde hiälpa ho*no*m ath stuppa alth th*ät* gullit j bolstren som han laa vppa ok väl at*er* söma ok latha ath*e*r j skrinit twngha stena ok skulde th*ät* for*e* jngom sigia huilkit the q*wi*nnan giorde alth ept*er* hans wilia Ther epter kastade han skrin nyklana bort vppa thet ath jnge*n* skulde faa se vtj skrinet för än ha*n* war*e* dödh*e*r nw vppa th*ät* ytersta kallade ha*n* sina
303 hust*rü* | til sik Ok badh he*n*ne storlika ok kärlika th*är* vm ath hon skulde lata th*ät* bolstret fölia ho*no*m ok lägia th*ät* vnder ho*no*m j graffuena th*är*

han jordadis hust*ru*n lofuade ho*no*m th*ät* stadelika wilia göra som hon ok giorde Nw tha som liketh war swa jordat nidh*er* m*ädh* th*e*m bolstromen tha tykte the tiänista q*wi*nna*n* jlla tykkia wara ok skad*er*-likit ath th*ät* mykla gullit skulde swa forfaras ath han worde täs ey mer niwtande Thy talade hon til en swen j gardeno*m* so*m* he*n*ne goder wen war ok berätte ho*no*m allaledis vm th*ät* ärendit hurw th*är* vm war tha vm nattena th*är* ept*er* togho the badin liws mädh*er* sik ok lykto tha folkit j stadino*m* lagh alth ok soff ok gingo til the graffue*na* ok kastadhe vpp mullena aff th*e*m döda kroppeno*m* Tha fingo the see twa stora swarta paddor m*ädh* thu stor ögon som andra muldogor the ena groff gullit bort v bolstrit ok the andra reff sunder klädit vm täs döda ma*n*sins änlite ok stuppade j hans mwn alt th*ät* gull som the andra vth drogh Tha wart swe*n*nen ok q*wi*nna*n* ganska rädh aff the synena ok luppu bort ok tord*is* th*är* jnkte dwälias än genstan vm morgane*n* th*är* ept*er* berätte the th*ät* hust*ru*na ok hon framdelis klärkome*n* Swa ath
tith kalladis | aller almoge*n* rike ok fatige for*e* the 304
forbannade girine räddoga skul Ath see ok skodha hurw th*ät* war ok th*är* for*e* togos the paddonar ok th*ät* likit ok baros vth a markena ok brändis j ena stora bale ok gullit togo the ok gömde so*m* th*är* nämast waro skyldo til Fran tolka girj ok w*är*ldena ändelykt bewara oss alla gudh fadh*er* son ok th*än* hälga andha Amen

Dominica ·xviij

COnuenerunt pharisei in vnum et interrogauit jhesum vnus ex eis legis doctor temptans eum etc^{ra}

Lästin som läsin war j dagh aff th*ä*nna hälgha sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffuer oss sanctus marcus ewangelista Ok är swa ludande vppa wart mall naghra pharisej aff judome*n* th*ät* waro forgylta skalka the komo til saman j en hopp ok gingo til wan h*är*ra jhesum Tha talade en aff th*e*m so*m* lagaklok*er* mästa*re* war til ho*no*m ok frestade ho*no*m m*ädh* sinom ordom ok sagde swa mästar*e* holkit är th*ät* aff x gudz budordom som först räknas wara j gudz lagu*m* Tha swarade war h*är*ra ho*no*m ok sagde swa älska thin h*är*ra gud aldzwaldogan aff alla thina hiärta ok aff alla thina siäl ok aff allo*m* thinom hog th*ätta* är th*ät* första ok största gudz budh ordh A*n*nat är eth likastort widh th*ät* sama som är th*ät* ath thu skalt älska thin jämc*ri*stin som
305 tik | siälffua*n* J th*ä*nna twem budordomen hängia all gudz lagh ok alla p*ro*pheta*na* ordh ok ke*nn*edomb*er* Nw th*är* näst tha the pharisej the forgylta skalkana waro alla sama*n* kompne j thy sinnena ta sporde war h*är*ra jhesus them til ok sagde swa hurw synis idh*e*r vm christum huars son är han The swarade ok sagde han är dauidz konu*n*gx son tha swarade th*e*m war h*är*ra ok sagde swa hurw ku*n*ne th*ät* ske for thy dauid j th*e*m hälga andha tala[n]de kallade christum sin h*är*re Ok sagdhe swa sit a mi*na* högra hand j hy*m*me*r*ike til täs jak gör alla thina owinj tik til fota palla nw mädhan

dauid kallar christum sin h*är*ra hurw kan christus tha wara hans son til th*ät* ärindit ok ordin konde jngen aff th*em* swara ho*no*m eth ordh Ok tordo the ey ept*er* th*än* dagin yt*er*mer ho*no*m spöria til fresta vm nagar ärende

exposicio

I Thesse hälga lästh äro oss nagar tingh märkiande til en andelikin ke*n*nedom Som först är th*ät* ath war h*är*ra jhesus bewiste gudz budordh wara sin äghin the första ok största som först är th*ät* ath mä*n*niskian skal älska gudh aff alla sina hiärta ok aff alla sina siäll ok aff allo*m* sino*m* tankom Ok sin jämc*r*istin som sik siälffua*n* thy til bör oss ath wita m*ädh* huaria | wj skulu*m* lata see ok gudhi 306
bewisa th*än*na älsklikhetena ok kärliken vth tydh*er* oss en kirkiona kä*n*ne fad*er* ok sigh*er* swa Diligendus est deus sicut ipse dixit etc[ra] Th*ät* är swa mykit ath sigia wj skulu*m* älska gud aff alla hiärta swa som är j wara fulkomlika vnd*er*standa vtan alla willa ok diäflins wan*tr*o aff alla wara siäll som är j jdkelika ami*n*nelsse Ok aff allom hog som är j wiliano*m* vthan alla nei sägn nw aff the första ath sigia m*ädh* alla waro vnderstando vtan alla willo th*ät* skal swa forstandas holkin mä*n*niskia fulkomlika älskar gudh j hy*m*me*r*ike Ok godh lön wil fa aff ho*no*m han skal bliffua stadogh j the hälga *tr*o vta*n* alla twekan ept*er* thy hon är gudi a hand gangi*n* ok *tr*ona haffu*er* sik anamat j döpilssom Ok m*ädh* allom dygdelikom g*är*ni*n*gom bewisa *tr*ona stadughet j sik siälffuo*m*

th*är* vt aff sigh*er* sanctus johannes crisostomus swa
Primum diuinum et maximum mandatum est cog-
nicio atque confessio diuinitatis cum execucione
boni operis Th*ä*t är första ok största gudz budh-
ordh ath mä*n*niskian [haffuer] gudhdompsins kynd-
skapp ok wid*er*kä*n*ni*n*gh j rätta t*r*one m*ädh* sina
godgerni*n*ga fulfölni*n*gh J swa matto sigh*er* ok
sanctus paulus j sino*m* ke*n*nedome aff t*r*ona älske-
307 likhet | The vm kringskördhin som war j gambla
judana lagom hon dugher jnkte nw for waro*m*
h*är*ra Jhesu christo vtan the hälga t*r*o som haldz
m*ädh* gudz kärleke hon gör mä*n*niskio*na* niwtande
warda alla gudz miskundh ok nadh Ok for*e* th*ä*nna
t*r*ona staduga dygd skul lärde war h*är*ra sina hälga
appostolos ok fler*e* sina kä*n*neswena ath the skulde
hona storlika ok staderlika halda vtan alla twäkan
ok sagde swa til th*e*m som eno*m* stadz star sc*ri*ff-
uat j the hälga läst aff ho*no*m Haldin rätta t*r*o ok
warin stadughe j hä*n*ne fore thy wilin j än biudha
bärgena ath lyppta sik vpp ok föra sik aff stadh
j mith na*m*pn ta skal th*ät* jdrom budh ok ordh
lyda ok säta for*e* jdhra*n* staduga t*r*o skull Th*ätta*
talade war h*är*ra likamlika aff t*r*ona dygd ok makt
j th*e*m timano*m* huilk*i*t sidan ept*er* hans vpfärdh
til hy*m*me*r*ikis är befu*n*nit margfalle*li*ca wist ok
sant wara Som enkan*li*ca sc*ri*ffuas vth aff j ena
järtekne som war h*är*ra lot eth sin ske for nagra
c*ri*stna ma*n*na staduga t*r*o skul

Th*ät* hände eth sin aff xiiij c*ri*stne mä*n* som
308 siglande waro j haffweno the waro drifne | m*ädh*
eno store wädhre ok storme in fore konu*n*gx Sal-

mons landh som hedit war ok ocristne ok wardo alla fangne ok förde in j thän stadin tha lot konungen them besla mädh starkom järnom vm thera ben ok lot them swa ga j stadinom vppa thät ath nagar aff thera winom ok frändom skulde koma ok lösa thöm mädh gull ok silffuer fran honom Nw jnnan täs the gingo thär swa läste spordhe konungen them ypta til vm cristna tro ok cristna manna liffuerne ok dyrkan the berette honom ok vth tydde epter thera 'fakunno thär vth aff thät bästa the kunde ok forstodo huilkit konungen hiolt for jnkt[e] vtan for flätia ok fanytto Tha war thär j stadenom en smeder som kristin war lönlika fore hedningana räddoga skul thän sami smidin vm gik mykit mädh them fangomen ok hogswalade them j thera dröwilsom ok giorde them til goda huat han formatte Tha vm sidher opinbarade han sik them ok sagde sik wara thera cristin brodher ok tröste them ok bad them bliffua stadoga j the hälga tro ok the berätte honom konungins ordh ok hurw han holt cristna tro j smälek ok flätio Tha sagde them smidhen käre bröder jak radher jdher ok bidher ath wj bliffwom j thenna nattena j warom ödmiwkom 'bönom | Ok bidiom ödmiwkelica ok jnnelika til wan 309 härra jhesum christum ath the här sina nadher ok miskundh fore wara bön skul ok j morgan wil jak gaa mädh idher for konungen Ok lata honom höra yterlika aff wara cristna tro ok aff wan härra jhesum christum huilkit the ok giorde epter hans wilia ok han mädh them vm morganen thär epter stodh then sama smiden vppa en prädica stoll Som en apostolus ok böriade ath prädica aff the hälga

t*r*o ok aff wars h*är*ra tilqwämdh hit til jorde*r*ikis ok at ha*n* war födder aff ju*m*f*ru* maria oskaddo*m* he*n*ne ju*m*f*ru*dom ok mykit a*n*nat som t*r*one tilhörde Tha sagdhe konu*n*gen swa mögelikit ok sant är alt th*ät* ha*n* sigh*er* som th*ät* bärgit widh mith palacium star är mögelikit til ath flyga opp j wädret ok ge*n*sta*n* m*ädh* thy sama ordena hoff sik th*ät* bärgit vpp v jordena ok vpp j wädret ok bleff standandhe hart ow*er* konu*n*gsins palacium Tha wart konu*n*g*e*n storlika rädder ok alla hedni*n*ga*na* flere som th*ätta* sago ok bado the c*r*istna mä*n*nena bidhia for*e* sik ath th*ät* bärgit skulde ho*no*m jngen skada göra ok sagde sik gärna wilia t*r*o Nw th*är* ept*er* tha the c*r*istna mä*n*ne*na* bado sina bön tha förde sik bärgit aff stadh ok vth j haffuit som
310 th*är* wär när | Ok star th*är* for en holma allom än til syna swa ok the stora gropin widh konu*n*ge*n*s fäste huar som th*ät* förrä stodh

Nw j and*ra* matta hurw wj skulu*m* älska gudh th*ät* är aff alla wara siäl ok idkelika ami*n*nelsse vtan alla glömsko th*ät* skal swa forstandas ä huat oss kan hända ell*er* til koma liwft ell*er* leth glädi ell*er* sorgh Tha skulom wj aldre for lata hans kärlek ok dygdelika nadh so*m* han haw*er* widh oss giort ok bewisar allo*m* th*e*m so*m* hans winskapp ok kärlek w*är*delika wilia forthiäna For thy wj haffuo*m* til jnge*n* alita ell*er* tröstha vm nagat oss kan til goda koma andelika ell*er* likamlika vtan til ho*no*m thy sig*er* sanctus augustinus swa j sino*m* ke*n*nedome aff wars h*är*ra Jhesu christi kärlek til mä*n*niskio*na* War h*ä*rra jhesus war helare han war

sänder aff hymmerike ok til jorderikis ath lära oss mädh ordom ok gärningom ok bewisa oss wäghin til hymmerikis ok sigher swa til oss än nw mädh the hälga script jak är rätfärdogher vägher räth sannindh ok eth äwärdelikit liff Thy wit thät människia ath thu forma til jngom gaa som tik hiälpa kan vtan til mina nadh thu komber och huargin fram vtan thu niuther mik ok mina nadh

Nw j tridia mattona skulom wj älska gudh aff 311
allom warom hog som är aff fulkomlikom godan wilia vtan alla gensägn ok tryska huilkit wj skolom bewisa j thy ath wj ey nekom gudz nampn mädh nagrom menedom Ok fafängom edom ok enkannelika jnkte swäria a mothe gudz nampn moth sanningena for thy thät forbiudher oss war härra siälffuer j sina högxta budhordom j moisy lagom ok sigher swa Thu människia skal ey men swäria eller fals vm tins gudz nampn thätta budhordit ath halda radher oss ok sanctus ysodorus kirkiona kännefadher ok siger swa Människiona til bör ath wakta sik for idkelikom edom ok fanyttom vtan henne alstingk vm tränger ok hälst skal hon fly meneda som är a mote gudz budh orde här a moth göra mange thy wär The som thät haffua fore en osidh ath the kunno näplika swa tala eth ordh vtan the swäria dyra edha thär mädh ok akta thät ey huat the swäria sant eller falst huilkit som stor wada är widh thera siäl Thy giorde sanctus lodiuicus rätwiselika tha han war konunger j frankarike vidh en bya man j enom köpstadh som mykit haffde | for en osidh jdkelika swäria han lot honom 312

järn bränna ok märkia hart vppa mwnnen mädh et brännande het järn honom til aminnelsse ok forwarilsse Ok betänkte thär mädh hans siäla wada ok gagn for thy honom war bätre wara nagat lyttan til kroppen än swäria sina siäl til häluitis

Nw är ok märkiande epter wars härra ordom j thänna lästina ath huar som wärdelika will älska gudh sik til goda löna han skal ok älska sin jämcristin vm thät kan pröffuas ath wara fulkomlikin gudz kärleker epter budordena swa sigher sanctus johannes crisostomus Goda ok dygdelica gärninga fulkomnas mäst mädh människiona j gudz älskelikhet ok sins jämcristins ok hurw thät älskeligheten skal befinnas mädh människiona thät vth tydher oss sanctus gregorius ok sigher swa Mädh gärningenom lather sik kärleken befinnas hurw rätfärdelikin ok stor han är bade fore gudi ok mannom thätta skal swa forstandas ath haffua wj nagat got j wärlslikom ögom thät skula wj skipta mädh warom jämcristnom som torftoger är ok fatigher Ok j warom hog ok warkunsämio skula wj latha oss
313 wars jämpn|cristna skada Thänne gudz rätwisone ok gudz budh ordh betänkte en goder konunger som het renoldh aff huilkom eth äwentyr ok järtekne star scriffuat som jak wil min ordh lykta mädh j thätta sin

mira-culum

Thän sami konungen hafde en systerson faderlösan ok moderlösan ok for thy ath han hafde jngen barn siälffuer tha togh han til sik thän sami piltin ok födde honom vpp ok fostrade til täs han war waxin Ok hafde honom ärnat ok vnt sit rike styra

ok rada ept*er* sik som ept*er* sinom ägnom son th*ät* hände vm sidh*er* ath th*än* konu*n*ge*n* wart hardelika siwker ok lagh a sina sotta sängh tha kom bodh ok käremal in for konu*n*ge*n* ath th*än* sami ha*n*s syst*er*son hafde waltagit ena ju*m*f*ru* konu*n*ge*n* sände budh ept*er* ho*no*m Ok lot han kalla til sik ok jnna*n* täs lagde han en huassan kniff hemelika när sik j sina sängh nw tha th*än* vnge ju*n*karen kom in gangande tha badh konu*n*ge*n* ho*no*m ga fra*m* til sängena ok lutha nidh*er* ok tala widh sik holk*i*t th*än* vnge ma*n*nen ok giorde Tha togh ko*n*-*u*ngen fram th*än* huassa kniffui*n* snarlika ok skar ho*no*m halssin swnder ok bleff genstan dödh*er* for hans asyn Nw j nagra dagha th*är* ept*er* bad konu*n*ge*n* | biscope*n* koma til sik Ath höra hans sc*ri*ptamal ok göra ho*no*m alla tiänist m*ädh* sac*ra*me*n*tit 314 som ho*no*m til borde at haffua tha rögde han sik for*e* alla sina synder som han ku*n*de mi*n*nas Vtan for th*ät* ath han drapp sin syst*er*son wilde han sik ey rögia ok jnga aflösn taga Tha sagde biscop*e*n sik ey tora giffua hono*m* gudz lika*ma* vtan han m*ädh* ang*er* ok idroga sc*ri*ptadhe sik for*e* tolka brada gärni*n*gh Tha swarade konu*n*ge*n* ödmiwke-*li*ca ok enfalle*li*ca ok sagdhe til biscope*n* swa kär*e* h*är*re huat j ey torin göra th*är* vm wil iak idh*er* ey bidia vtan jak hopas ath jak haffu*er* giort rätwiselika Ept*er* thy jak swor ok loffuade tha jak wart konu*n*g*er* nw j ena litla stwnd th*är* ept*er* tha biscope*n* wilde bort gaa tha ropade konu*n*ge*n* ho*no*m ok badh ho*no*m see til vm han hafde nagat j gudzlika*ma* kar*e*na Biscop*e*n sagh til ok fan th*är* als jnkte vtj tha sagde konu*n*ge*n* gud see loff ok äro

wari waro*m* h*ärr*a jhesu christo so*m* sik gaff mik siälffu*er* mädan j tordin th*ät* ekke göra Ok th*är* m*ädh* bleff han död*er* m*ädh* ena ärlika ok gudlika ändelykt ok pröffuas for thy san hälg*er* wara m*ädh* gudi j hy*mm*e*r*ike th*ät* vnne oss gud allo*m* Amen

Dominica xix

315 Ascendens jhesus in nauiculam transferauit et venit in ciuitatem suam

Lästin so*m* läsin war j dag aff th*ä*nna hälga sw*n*nedagenom hona besc*riff*u*er* oss Sanctus matheus ewangelista ok är swa mykit ludande vppa wart mall war h*ärr*a jhesus gik in j eth skipp ok for vth öffuer en sio ok kom hem j sin ägin stad Tha kom folk gangande mote ho*no*m m*ädh* enom kranko*m* man liggia*n*de j ena säng paraliticus halffu*er* bort tagi*n* tha war h*ärr*a sagh thera staduga t*r*o som ho*no*m fram baro tha sagdhe han til th*e*m kranka ma*n*neno*m* Min so*n* tröst ok tro stad*er*lika thina synd*er* äro tik for latne tha waro th*ä*r nagra aff judo*na* mästare väl lärde när stadde the sama stodo ok tänkthe widh sik Th*ä*nne ma*n*nen gabbar gudh m*ädh* sino*m* ordom war h*ärr*a jhesus som and*er*lika saa the*ra* hog ok tanka han sagde til th*e*m hwi tänkin j onth j idh*e*rt hiärta huat är lättar*e* ok mi*n*dre for*e* ath sigia ath thina synder äro tik forlatne ell*er* sigia swa Stat vpp ok gak nw vppa th*ät* atj skolin witha ath jak haffu*er* makt ok wald ath forlata mä*n*niskio*na* synde*na*
316 | Tha sagde han til th*ä*n kranka ma*n*nen stat vpp

ok tagh bort *mädh* tik thina sängh ok gak hem j tit hus genstan stod han vpp hell ok helbrögda ok gik hem j sith ägith hus ept*er* wars h*är*ra ordom Alla the *som* th*ä*r waro ok th*ät* sago fingo stora*n* gudz räddoga ok hedrade gudh ok loffuade som naghra jorde*r*ikis mä*n*niskia formatte giffua tolka makt ok nadh

I Tessä hälga läst äro nagar tingh märkiande som wj *mädh* liknilso*m* magom tagha oss til en andeliki*n* ke*n*nedom Som först är th*ät* skipit som wan h*är*ra bar ower sion hem j hans stadh tith ha*n* wilde fara th*ä*nne städina maga väl sigias wara twe ok skipin tw et til hwan stadhin Th*ä*n första stadin ok hemanit th*ät* är w*är*ldin som han wärdogad*is* sökia hit nidh*er* til jorde*r*ikis vth farand*is* aff sins faders sköte j hy*m*me*r*ike som en stor stridz man Ok sigers ma*n* ath wi*n*na landh ok rike vndh*er* sit wald ok sina hand swa spadde ho*no*m ok p*r*oph*et*en dauid lankt til förende ok sagde swa Gudz | son 317
aff hy*m*me*r*ike frögdande sik som en glad*er* kämpe Ok starker a enom löpande wägh hit komande til jorde*r*ikis ok aff högxta hymme*r*ike war hans vth ganger th*ätta* sama witnar han siälffu*er* enom stadz j the hälgha läst ok sigh*er* swa Jak gik vth fran gudi mi*n* fad*er* ok kom jak hit til jorde*r*ik*is* j th*ä*nna sama vth färde*na* ok resona kom war h*är*ra jhesus hit til oss syndo*na* mä*n*niskior ath sökia war landskap som torfteliken ok milder köpma*n* for wart bästa gagn skul Sua ath han j sina köpslaga*n* gaff vth goda wärdö*ra* the oss äwerdelika waro ganglika ok togh j gen til sik wärre wärdöra j thy si*n*nena

for ty wj waro*m* tha vsle ok fatighe j siälena Ok wanskelika j alla goda här vth aff sig*er* sanctus augustinus j sino*m* ke*n*nedom War h*ärr*a jhesus kom hit til jorde*ri*ke aff hy*m*me*r*ike so*m* en köpma*n* ok en goder widerskiptis ma*n* m*ädh* oss han bar här vpp stora*n* smälek ok gaff oss j gen stora*n* heder han bar här vpp stora sorgh ok pino Ok gaff oss j gen äw*är*delikit liff til wara siäl nw m*ädh* thy skipena som han j köpmans like kom hit mädh*er*
318 ma vnd*er*standas | Ju*m*f*ru* maria j hwilkins wälsignade liffue han hwiltis j nia manade tha han mando*m* togh Ok wart likamlika född*er* aff he*n*ne här vt aff sigh*er* wise p*ro*ph*et*en salomon han war gör ok fore skipat aff gudi ok til reth som et gut köpma*n*na skip Som bröd ok bärningh förer aff lango*m* wägo*m* ok andra landskapi wisselika är war h*ärr*a th*ät* välsignadhe brödit som är aff lango*m* wägom komit so*m* ju*m*f*ru* maria likamlika födde Ok hit förde oss allo*m* til ena andelika ok torftelika föda til wara siäl ept*er* thy han siälffu*er* sig*er* ok witnar j the hälga läst Jak är th*ät* lifua*ndis* bröd*i*t som nidh*er* for aff hy*m*me*r*ike huar som äter aff thy brödena han skal liffua äw*är*de*li*ca till sina siäl ok vppa th*ät* ath wj skulu*m* th*ät* stadelika troo Ath han är th*ä*n sami j p*rä*stins hand hanteras sa*n*der gudh ok man som ju*m*f*ru* maria födde tha haffu*er* war h*ärr*a th*ät* latit vpta openbaras m*ädh* mangom vnd*er*likom ok naderlikom järtekno*m*

miraculum Th*ät* hände et sin swa huar som en gudlikin ok rätwis ridda*re* bygde j enne sokn ath han sagh opta m*ädh* sino*m* lika*m*likom ögom tha hans k*ir*kia

hä*rr*a gik til altaret at sigia mässa Ath th*ä*r kom
fram ganga*n*dhe en | aldra fägersta ju*m*f*ru* Sörgiande 319
ok bedröfdh ok satte eth karst barn vppa altaret
och tha mässan war sagd thog ho*n* th*ät* swa sörg-
iandhe j gen Th*ä*nne sama synena openbarade ridd-
aren sino*m* k*ir*kia h*är*ra widh sina sa*n*nindh ok
godha t*r*o ok radde ho*no*m til ath han skulde
granlika betänkia sit siäla gagn ok liffw*er*ne Ok
rätta sik huar han wiste sik brutlikin wara huilkit
th*ä*n klärken ok giorde ok togh sik th*ä*r ept*er*
stad*er*lika eth got ok gud*er*likit liffw*er*ne for*e*
Sidhan fik th*ä*n riddar*e*n see ath swa vpta th*ä*n
p*r*ästin gik til altarit ath sigia mässa tha kom the
sama ärlika ju*m*f*ru*n *mädh* thy barnena glad ok
blidh sa som leande ok fägin Ok satte th*ät* barnith
vppa altaret swa som för th*ätta* sama berätte ridd-
are*n* k*ir*kia h*är*rano*m* ok wordo bade gladi ok be-
warade bade sit liffw*er*ne j godom stadgha ok gud-
likom täs yt*er*mer swa länghe the lifde

Nw th*ä*r näst ath sigia aff th*e*m and*ra* stadenom
som war h*är*ra jhesus for til ok skipit so*m* han
for *mädh* stadin magh sigias wara th*ät* ärafulla
hy*m*merikis hemanet til huilkin stadh han vpp for
J sins guddoms krafft ok anderlika stora makt ept*er*
thy han siälffu*er* sagde til förende j te hälga | läst 320
Jak ow*er*giffu*er* ok forlath*er* ath*er* w*är*ldena fran
minne likamlika vm gango ok far jak vpp til mi*n*
fad*er* j hy*m*me*r*ike Mädh thy skipina som han for
ok sigldhe *mädh* til th*ä*n stadin magh j liknilssom
mäder forstandas th*ät* hälga kors som han hänk
vppa ok doo for mä*n*niskiona helsso skul ok ather

lösn m*ädh* holka skipi ok farkoste han förde m*ädh* sik alla th*em* som stad*er*like trodde vppa ho*no*m ow*er* th*ä*n diwpa häluitis hafs butnen här vth aff spaddhe p*ro*ph*et*en salomon ok sagde swa mä*n*niskior trösta sina händer widh eth litit trä Som the t*r*o vppa th*ä*r m*ädh* foro the ow*er* haffuit ok wordo frälste aff nöd ok wanda swa warda ok än alla the väl bewarade ok frälste fran allom anderliko*m* wada ok fran diäfleno*m* The som stad*er*lika t*r*o ok trösta vppa th*ät* hälga kors ok the som th*ät* wilia gerna älska for sina and*er*lika wärn ok wäria Swa sc*ri*ffs eno*m* stadz vth aff j ena järtekne

miraculum Th*ät* hände eth sin swa ath en sc*ri*ffuar*e* som tiänte eno*m* riddar*e* han wilde g*är*na warda riker ok fa ma*n*ga päni*n*ga tha gik han til en diäfwlskan trolkarl ok sporde ho*no*m til radz hurw han matte riker warda Tha swarade th*ä*n trolkarlin ok sagde swa wil thu göra ept*er* mi*na* rade ok tiäna th*ä*n
321 husbonda som jak | sigh*er* tik for*e* Tha wil jak skipa tik godz ok päni*n*ga nogh th*ä*n same sc*ri*ffuare*n* sagde honom wilia lyda ok säta j th*ät* ärendit tha gik then trolkarlen m*ädh* ho*no*m ok ledde ho*no*m j en tranghan skogh Ok kallade vppa diäflin ok genstan kom han th*ä*r ridande vppa eno*m* högo*m* swartom häst j ens wäldogx mans like ok hafde manga andra diäfla m*ädh* sik for*e* sina swena ok talade til then sc*ri*ffuare*n* ok sagde wil thu wara mi*n* swen Ok warda th*ä*r m*ädh* riker tha skal thu aff sigias the troo som thu haffu*er* här til haldit ok neka jhesum christum ok hans moder mariam
312 tha warth then diäkin rädd*er* ok slogh genstan

kors for*e* sik mädh sinne hand Ok genstan diäflana fingha see korssins tekn tha flydde the alla snarlika som et bläsande wädh*er* ok formatte th*ät* ekke lidha Th*ä*n sc*ri*ffuar*e*n gik ath*er* hem ok takkade gudhi ath han war väl q*wi*tter tolkin hopp nw ey lankth th*ä*r ept*er* gik th*ä*n riddare*n* til k*ir*kio ok th*ä*n sc*ri*ffuare*n* m*ädh* ho*no*m tha sagh riddare*n* j k*ir*kio*na* th*ä*r han stodh ä huart han sik wände ell*er* rörde Tha wände bilätit a korssena sit howd ok sin ögon ept*er* ho*no*m tha gik th*ä*n riddar*e*n j mangh rwm j k*ir*kio*na* fore frest mark skul ok ä sagh han th*ät* sama vndreth nw tha the gingo ath*er* fran k*ir*kio*na* tha spordhe | Riddaren th*ä*n sc*ri*ffuare*n* 322 til huat han naga*n* sin hafde gudi ok th*ät* hälga kors til heder giorth han swarade ok sagde sik jnkte gut haffwa giort än tha berätte han ho*no*m alla led*is* hurw ho*no*m war widh*er* fa*r*it Ok hurw snarlika diäfla*na* flydde vndan for*e* korssins tekn tha berätte riddare*n* ho*no*m huat han hafde set j k*ir*kiona th*ä*r for*e* fingo the bade täs större kärlek till ath älska ko[r]ssit Ok hedrade th*ä*r m*ädh* wan h*ä*rra Jhesum christum som a korssena dödin toldhe swa länge the lifde

Nw th*ät* andra so*m* märkia*n*dhe är j läste*na* th*ät* är th*ä*n kranka ma*n*nen ok halta som ey formatte siälffu*er* gaa ok war h*ä*rra gaff sina helbrögda for*e* sina staduga troo ok bön skul som ho*no*m fram baro m*ädh* the*n*ne ma*n*neno*m* magh j liknilssom forstandas huar en syndog mä*n*niskia Som krank*er* ok siwker är til siälena ok swa halt wordin for synde*na* sidwä*n*ia skul ath hon kan sik huaria*n*

fram forda m*ädh* sina ägna forskyllan täkkelika for*e* gudz asyn Ath fa nagra nadh ok miskundh vtan hon niwter hälga ma*n*na bön j hy*m*me*r*ike ell*er* rätwisa ma*nna* bön j jorde*r*ike aff te*n*ne syndarens hindre ok and*er*lika hälte sigh*er* p*r*oph*et*en dauid swa Gudz fran wände synir ok genw*är*doge the
323 äro | for gamble wordna j syndena ildhärsko the halta Ok ärw wanmäktoge wordne j thöm rätta wägeno*m* som thöm skulde leda til hy*m*me*r*k*is* thy är radelikit ath huar som sik wet syndoga*n* ok brutlikin ok rädis th*är* for*e* ath han är ey wärder ath höras Tha fly til gudz hälga män m*ädh* sina ödmiwka bön ok stadoga hopi ath the wilde w*är*dogas ath bidia for*e* ho*no*m tha magh ho*n* täs hopas ath hon niwth*er* the*ra* bön ok goda forskullan huar hon ey haffu*er* siälff fortiänt m*ädh* waro*m* h*är*ra holkit pröffuat är j manga ma*nna* siwkdom ok nödh Som hälga män haffwa hulpit aff gudz wägna til sina helbrögda ept*er* thy sc*r*iffuat star j mango*m* otalikom naderliko*m* gudz järtekne m*ädh* huilkit eth aff th*e*m jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* sin

mira-
culum

Th*ät* hände j rom ath en fatigh*er* enfallog*er* ma*n* tiänte j ena k*ir*kia daglika som wigdh war gudz hälgom twem martiribus Cosme et damiano tha wart th*än* sama ma*n*nen hardel*i*ca krank*er* ok fik ena onda soth j a*n*nat sit lar ok lagh m*ädh* a sänge*na* swa länge matken wägxte th*är* vtj ok dödköt swa ath laret hafde nästan rotnat aff honom han kallade jdkelika ok jnnerlika vppa thenna sina
324 hälga patronos som han daglika hafde tiänt | Ok badh th*e*m hiälpa sik til sina helssa tha vm sidh*er*

vm ena nath th*ä*r han war sompnader tykkte ho*no*m som the twe hälga mä*n*nena ok bröd*er*ne komo gangande til ho*no*m Ok hafde smörilsse m*ädh* sik j twem byssom ok sagde sina mällan swa huar skola wj fa swa myk*i*t färst köt ath wj mattom fylla th*ätta* laret mäder ta swarade en the*ra* th*e*m and*ra* ok sagde swa nw j dagh jordadis en blaman j s*an*cta päd*er*s k*ir*kiogarde Tagom hans laar ok sättio*m* th*ä*r til ok th*ätta* rutna larit läggio*m* ath*e*r j graffwe*na* huilk*i*t the ok giorde som ma*n*nenom tykte ok smorde m*ädh* sinom smörilsso*m* Swa ath tha ma*n*-nen waknadhe kände han sik helan ok helbrögda ok färdoga*n* alla ledis som han hafde aldre kranker warith tha tände han vp eth liws ok saa granlika til Ok fan sik haffua th*ät* swarta larit aff thöm blama*n*neno*m* th*ät* järteknit ku*n*nogade han ok opi*n*barade allom genstan vm morgane*n* ok sagdhe alla ledis Ok lot se hurw ho*no*m war widh*e*rfa*r*it ok gik m*ädh* mykla folke til täs blama*n*sins graff ok fu*n*no th*ä*r th*ät* kranka ok rwtna laret liggiande som ma*n*nin sagde wara fran sik tag*i*t Alla the th*ätta* bade sago ok hörde loffuad[e] gudh ok takkade for*e* sina nadh*e*r ok stadgad*is* täs | yt*er*mer j gudz 325 tiänist Ok j stora gudlikhet til th*ä*nna hälga twa h*är*rana som m*ädh* tolka stora järtekne ok fl*e*ro*m* andro*m* . bewisas ath wara gudz äw*är*delika winj j hy*m*me*r*ike Tith ath koma th*ät* v*n*ne oss allo*m* gud m*ädh* si*n*ne nad Amen

Dominica xx

LOquebatur jhesus cum discipulis suis in parabolis dicens Simile est regnum celorum homini qui fecit nup[cias] filio suo etc^ra

Lästin som läsin war j dagh aff sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffuar oss sanctus mateus ewangelista ok är swa mykit ludande vppa wart mall war *härra* talade widh sina ke*n*neswena j liknilssom ok sagde swa hy*m*me*r*ik*is* rike är wordit likt enom man ok konu*n*g holki*n* som bryllopp giorde ath sino*m* son Then sama k[o]nu*n*gen sände vth sina swena ath kalla til sik the han hafde siälffu*er* budit til förende ok the wilde ekke koma Tha sände han än vt andra sina swena ok badh th*e*m swa sighia nw haffu*er* jak reth mi*na* maltidh mi*na* tiwra som ärw mi*n* nöth ok höns haffu*er* jak alt reda slagit ok dräpit for*e* the*ra* skul ok bidin thö*m* koma til bryllöps The som budna waro glömde ath säta konu*n*gens budhi ok gingo bort vppa th*ä*n sama tidh somlik vtj byana sin ärende Ok somlika til
326 sina köpslaga*n* | Ok somlika gripu hand vppa konu*n*gxsins swenom m*ädh* hogmode ok slogo th*e*m j hiäl ok drapo nw tha konu*n*ge*n* fik th*ät* spöria tha wart han storlika wreder Ok sände vt sit härskap ok leth fordärffua alla the man drapara*na* ok brände the*ra* städer ok hema*n* th*ä*r näst sagdhe än konu*n*ge*n* til sina swena mi*n* bryllops kost*er* är all*er* redha än the som budna waro, waro ey täs wärde Thy gangi*n* nw vth vppa alma*n*na wägana ok alla the som j finne*n* kallin th*e*m hit til bryllops the

swena*na* giorde som han bödh th*em* ok gingo vth vppa wäga*na* Ok sankade til sama*n* alla th*em* som the kunde fi*n*na onda ok godha ok fylte vpp th*ät* bryllopit *mädh* ätandhe folke tha gik konu*n*gen in j [salin] ok sagh sina gästa han fik see en man som ey hafde bryllops klädhe vppa Ok sagde til ho*no*m swa mi*n* wen j huat matto kom thu hit mädan thu haffu*er* jnghen bryllops kläde vppa th*ä*n ma*n*nen tigde ok kunde ho*no*m jnkte swara Tha sagde konu*n*ge*n* till sina swena bindin a ho*nó*m bade händ*er* ok föth*er* och kastin han nidh*er* j nidersta mörkret j mina mörka stuwo th*ä*r skal han haffua grat ok ta*n*na gnislan ok ey andra glädi Sidan sagde war h*är*ra jhesus j swa matta warda manga kallade |til 327
hy*m*me*r*ikis Ok faa ärw vth walde tit at koma etc[ra]

I Tessa hälga läst ärw nagar tingh märkiande oss til en andelike*n* ke*n*nedom som först är th*ä*n k[o]nu*n*ge*n* som bryllopit giorde ath sino*m* son Mäd holkin som vnd*er*sta[n]dz gud fad*er* j hy*m*me*r*ike som tha *mädh* liknilssom ath sigia gipte sin son jhesum tha han sändhe ho*no*m hit nidh*er* til jorde*r*ikis ath taga ma*n*do*m* Ok mä*n*niskia warda for*e* wara ath*er* lösn skul fran diäflen*om* for thy th*ä*nna thu riken hy*m*me*r*ike ok jorde*r*ike sampde sik ekke ok drogo ey ow*er* ena for*e* the olydna ok synd som waro första foräldra Adam ok eua giorde a mote gudi ok jngen frid*er* ell*er* winskap*er* war j mällan the thu riken for än gudz son war h*är*ra jhesus bant sin anderlika guddom widh lika*m*lika ma*n*domen Swa som j ena fästni*n*gh ok giptamalom ok swa som en konu*n*gxson aff ena rike tagh*er* th*ä*n andra

konu*n*gins dott*er* aff thy and*ra* rikena sik til hust*ru*
vppa th*ät* ath the*ra* rike ok land skulo saman
halda Ok ow*er* ens halda ok ath fridi*n* skal täs
stad*er*lika bindas ok täs staderlika bliffua vppa
bada sidor aff [t]essa fridzins band wars h*är*ra Jhesu
christi Ok hans stora walde spadde p*ro*ph*et*en ysa-
328 ias ok sagde saa | hans biwdande ok radande h*är*re
döme skal margfalle*li*ca warda ok hans fredh*er*
skal bliffua standande ä for vtan ändha The bruden
ok hust*ru*n som war h*är*ra Jhesus sik här anamade
j tessa wärdzlika rikeno th*ät* är the hälga k*ir*kia
allas wara andelika modh*er* som gudz syni ok barn
äro*m* wardne J döpilssom ok trone samhälde bruda-
huset gudz sons Th*ät* war ju*m*f*ru* maria välsignade
liff huar han j ix manadhe huiltis vtj tha han
mando*m* togh ok wart mä*n*niskia Th*ätta* sama bruda
husit vth tyder oss sanctus bernardus j sino*m*
ke*n*nedom ok sigh*er* swa Th*ä*nna ärlika ok k[o]n-
u*n*gxlika ju*m*f*ru*n ju*m*f*ru* maria hon är th*ä*n rätthe
ok rätfärdoga wägen som war h*är*ra ok war helare
kom farandhe ath hit til jorde*ri*k*is* fram komande
aff h*e*nne liffuä Som en brudgu*m*me aff sina ärlika
bruda huse här m*ädh* bör oss stadelika t*ro* ath swa
som Ju*m*f*ru* maria w*är*dogadis ath föda gudz son
Jhesum christum ok vp fostra j th*ä*nne w*är*ldena ok
ope*n*barade ho*no*m Ok tedde j sina mod*er*lika göma
ok wakt swa är ok hon m*ädh* ho*no*m nw täs mäktog
329 j hy*m*me*r*ike at te hans | nadh ok openbara Ok
röra ho*no*m til misku*n*d syndogom mä*n*niskiom til
hiälpp ok tröst swa bidh*er* the hälga k*ir*kia til
ju*m*f*ru* maria m*ädh* sang ok he*n*ne loffui ok sigh*er*
swa O ju*m*f*ru* maria misku*n*de*na* drötni*n*gh the

oss jhesum thins lifs välsignade frucht ept*er* th*ä*nna w*är*ldena ysald te*n*ne böne*n* är mykit längre til förende ok storlika w*är*dogh for*e* gudz asyn Ok täkkelikit ju*m*f*ru* maria holkit pröwat war eth sin j ena järtekne

miraculum

Th*ät* hände eno*m* stadz swa ath en vnger ma*n* wanälskade sina hust*ru* ok lagh j hordo*m* m*ädh* ena andra fula q*wi*nna til täs ath fore hug ok slagh som hon aff dagliga ledh ok tolde Tok the hust*ru*n tiänist aff enom riddar*e* ok hans hust*ru* ok wart thera a*m*ma til the*ra* barn huilkit th*ä*n horkarlin forsmadde ath hans hust*ru* wart nagat fram taghin j the*ra* hyllist ok kärlek Ok hafde radh m*ädh* the horkonona hurw han matte sina hust*ru* fordärffua swa ath the matte ey dröffuilse ell*er* räddoga lida fore the*ra* skul tha ept*er* bäggias the*ra* rade gik han til th*ä*n riddare*n* Ok sagde sik g*är*na wilia forlika m*ädh* si*n*ne hust*ru* ok hona g*är*na wilia älska | ok togh aff ho*no*m tiänist Th*ä*n goda härren 330
togh ho*no*m til sik älskade ho*no*m ok th*e*m badhom j sino*m* garde nw ey lankt th*ä*r äpt*er* gik the*n* vsla ma*n*ne*n* til waggana th*ä*r riddare*ns* barn lagh vtj j q*wi*nno*na* franwara Ok mördhe th*ät* barnit ok drapp ok gik ath*er* hemelika tädan nw tha the salga q*wi*nna*n* kom at*er* till wagga*na* ok fik see ath barnit war döt ta wiste hon sik jnga andra rädd-ingh vthan gik til sin bonda th*ä*n fula drapar*e*n Som hon jnkte wiste vth aff ok sporde han til radz huat hon skulde th*ä*r vm göra tha böriade han genstan beropa hona ok ledde ho*na* for*e* riddaren ok sagde sik haffua komit til matta Tha hon strypte

hans barn ok mördhe ok sagde ath hon hafde swa
förr*e* giort sino*m* ägno*m* barno*m* riddar*e*n wart illa
sörga*n*de ok bedröfd*er* ok satte sin dom ow*er* hona
Ok lot hona döma til eldin hon sagde fasth ney
for*e* tolka *gär*ni*n*ga som hon hafde räth til ok th*ät*
kunde he*n*ne ekke hiälpa nw tha balit war giort
ok hon skulde th*är* vtj kastas Tha foll ho*n* a sin
knä ok badh jnnerlika til ju*m*f*ru* maria ok las the
sama bönena Salue regina misericordie som the
331 ordin sta vtj som jak förr*e* sagde | Ok badh he*n*ne
m*ädh* ena stad*er*lika t*r*o ok hopi ath hon m*ädh*
sino*m* menlösa son wilde he*n*ne hiälpa swa wisse-
lika som hon osan ok menlös war for the *gär*ni*n*g-
ena Tha openbaradhe sik th*är* widh eldin en karsk
ju*m*f*ru* mädh ena gulkrono huilkin som eth karst
swen barn hafde j sino*m* fampne th*ät* sama ju*m*-
f*ru*na barn böriade til ath tala ok badh thit bära
thet riddare*n*s barn Tha th*et* kom tit tha bödh
th*et* ju*m*f*ru*na barn th*et* döda barnit vp sta ok
bewisa sin drapar*e* huilkit ok skedde swa riddarens
barn fik sit liff j gen ok sagde allaledis som sket
war Tha wart th*ä*n forba*n*nade horkarle*n* g*ri*pin ok
kastad*er* j sama eldin ok q*wi*nna*n* warth skildh
widh ho*no*m ok vnkom sins lifs vadha for*e* ju*m*f*ru*
maria bön ok hiälp skul

nw th*är* näst bör oss til ath märkia ok til
ami*n*nelse tagha Th*ät* som yterst star [s]c*ri*ffuat j
tässa läst*ena* th*ät* är th*ä*n ma*n*nen som konu*n*gen leth
vt driffua v husena fran andro*m* sino*m* gästom ok
lot ho*no*m kasta j mörke stuw*ona* for*e* th*ät* han hafde
ekke reth bryllops kläde vppa Mäd th*ä*nne ow*är*doga

ok illa redda ma*n*neno*m* ma m*ädh* liknilsso*m* for-
standas en vsal syndog mä*n*niskia so*m* ofmyk*i*t
haffu*er* diärflika tröst vppa gudz mischundh | ok 332
gudz rätwiso Ok for smat ok th*är* m*ädh* syndat
vthan allan gudlikan räddogha ok sina siäl jnkte
klät ell*er* pryt m*ädh* nagro*m* gudlikom g*är*ni*n*gom
Tha tolkin mä*n*niskia skils widh the*nna* w*är*ldena vtan
ang*er* ok jdroga ok bot ok bätri*n*g ok aflösn m*ädh*
bradom dödh ok snara ändelykt som vpta sker thy
wär huat skal tha the vsla siälin sik wänta Tha
hon komber fram for*e* gudz rätwisa dom ok ser
tha gudz hälga ängla ok hälga mä*n* j huilkins
kompanskapp ok samwaro he*n*ne tilborde ath wara
äw*är*delike j hy*m*me*r*ike j the bryllops högtidena
hon komber tha fram m*ädh* rifno*m* klädom Ok smäl-
iko*m* vtan dygd ok äro miskom [!] gudi ok allom
hans hälgom for*e* synde*na* skul ofmykit brutit ok
jnkte bätrat Tha sigh*er* högxta konu*n*ge*n* ok dom-
ar*en* war h*är*ra jhesus til diäflana swa som wärs-
lika konu*n*ga sigia til sina swena Bindin the for-
ba*n*nade siäle*na* vm händ*er* ok föter som är th*ät*
ath hon sik aldre siälff radh*er* ell*er* forda ok kastin
hä*n*ne j jdan hopp nidh*er* j häluit*is* mörker th*är*
skal hon haffua ta*n*na gnisl j storo*m* räddoga for*e*
diäfla*na* rygelika asyn ok vmgango Som hon for
ma ey vntkoma ok skal ho*n* th*är* haffua äw*är*de-
likin grat for pinona langhet skul so*m* aldre far
ändha | Aff th*ä*nne harda ok rygelika syndoga mä*n*- 333
niskiona dome sigh*er* p*r*oph*et*en dauid til wan härra
O h*är*re gudh rätwiselika kastade thu bort fran tik
alla forba*n*na*da* syndara j th*e*m thima th*e*m til
borde vphögias j hy*m*me*r*ike vm the hafde sik ey

forbrutit Ok hurw owä*r*doga the ärw bliffua j hy*m*me*r*ike som vtan anger ok bätringh tith koma haffuer war hä*r*ra latit forstandas j somlikom järtekno*m* m*ädh* huilko eno aff th*e*m jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* sin

mira-culum Th*ät* hände swa atj rom war en domar*e* ok borgamästa*re* som het steffanus holki*n* mykit wildogh*e*r war j sino*m* domo*m* ok tog gerna mwtor ok gaffuor for*e* rätwisona han togh ok try hus fran sancti laurencij k*ir*kio Ok en örtagard fran sancta agnetis k*ir*kio m*ädh* wald ok oräth ok beholt th*ät* swa m*ädh* orätta til sit behoff nw tha som th*ä*n sama steffanus bleff döder ok folkith wakade ow*er* hans lik tha kom siälin ath*e*r till kroppen Ok ma*n*nen stodh ath*e*r wpp lifwand*is* ok sagde vth aff huat ho*no*m war wid*er*farit for gudz dome ok sagde swa ath tha siälin war skildh widh kroppe*n* ok kom fram Tha ko*m* sanctus laurencius fram ga*n*gande wred*er* ok grepp then ma*n*nen hardelika vm hans arm ok kryste han trem si*n*nom harde-
334 *li*ca m*ädh* si*n*ne hand ho*no*m til storan | wärk ok plago Ok sancta agnes syntis th*ä*r ok m*ädh* androm hälgom ju*m*f*ru*m huilkin sit änlithe wände wredelika bort fran ho*no*m domare*n* war hä*r*ra jhesus gaff sin dom ow*er* ho*no*m ok sagde swa Mädan han haffu*er* a*n*nars orättelika tagit ok behaldit ok än th*ä*r m*ädh* salt rätwisona for*e* päni*n*gha ok gaffuor tha är han wärder at mista sit rwm j hy*m*me*r*ike Ok bliffua m*ädh* jwdasse mino*m* forrädar*e* j häluite huilkin for päni*n*gha salde mik som räth sa*n*nindh är tha kom fram en hälg*er* man som het

sanctus proiectus so*m* th*ä*n ma*n*nen j sino*m* lifs thima hafde mykit älskat for sin enka*n*nelika patronum Han gik til sanctum laurencium ok til sanctam agnetam Ok badh th*e*m storlika at te skulde ho*no*m sin brut forlatha ok framdel*is* bidia for ho*no*m swa ath han skulde ey fordömas tha vm sidh*er* gingo the all til Ju*m*f*ru* maria ok bado hona til täs ath the gingo al til wan h*är*ra jhesum ok bado for ho*no*m all til lika War h*är*ra jhesus vnte siälina ath*er* koma til kroppe*n* for*e* the*ra* bön skul vppa th*ät* ath han skulde göra sina synda bät*ri*ng här j w*är*ldena holkit ok swa skedde Tha bödh war f*ru* th*ä*n ma*n*nen ath swa länge han liffdhe skulde [han] hua*n* dagh läsa th*ä*n salme*n* Beati immaculatj som klärkome*n* til bör huar dagh ath läsa j the*ra* tider Ok th*ä*n blanade*n* som sanctus laurencius giorde | ma*n*neno*m* vppa hans arm han synt*is* vppa 335
ho*no*m som th*ät* waro bränt swa länge ha*n* lifde han gaff j gen alth th*ät* han wiste sik orättelika haff*ua* fangit Ok liffde th*ä*r ept*er* j xxx daga ok giorde gudi fulkomlika bätringh ok bleff swa sida*n* död*er* m*ädh* ena goda ok gudlika ändelykt ok ko*m* vppa hy*m*me*r*ikis wägin Th*ät* sama vnne oss gud allo*m* m*ädh* sinne nadh Amen

Dominica xxj etc^{ra}

ERat quidam regulus cuius filius infirmabatur cafarnaum etc^{ra}

Lästin som läsin war j dagh ho*na* besc*ri*ffu*er* oss sanctus johannes ewangelista ok är swa mykith

ludande vppa wart mall Th*ät* war en landzs h*är*ra swa som ow*er* eth litit konu*n*gx rike holkins son hardelika lagh siwk*er* j en stadh so*m* het kafarnaum nw tha th*än* konu*n*gen sporde ath war h*är*ra nalkad*is* thit vth Ok gik aff judia ok in til galileam han gik fram for wan h*är*ra ok badh ho*no*m ga he*m* til sin son ok göra han helbrögdan th*ät* war ok tha swa lidit m*ädh* ho*no*m ath han skulde haffwa bliffuit dödh*er* Tha sagde war h*är*ra jhesus till konu*n*ge*n* vtan j mä*n*niskior sen gudlik järtekne aff gudi tha wilin j ekke t*r*o stad*er*lika Tha sagde th*än* konu*n*ge*n* til wan h*är*ra jhesum kär*e* h*är*re gak m*ädh* mik snarlika för än mi*n* son bliffu*er* alstingx dödh*er* Tha sagde wan h*är*ra gak tin
336 wägh thin | son liffu*er* Th*än* ma*n*nen trodde wars h*är*ra ordom ok gik stragx hem til sin son tha komo hans swena löpande a mothe ho*no*m ok sagde at hans son lifde ok hono*m* jnkte skadde, Fadren spordhe til nar ho*no*m wart nagat bätre ell*er* vppa huat thima vppa dageno*m*, tha sagde swena*na* j gaar figx han ath*er* widh*er* ok sotten kastade sik vm kringh ok loth vth aff a siwnde timano*m* Tha forstodh fad*re*n ath th*ät* skedde a sama thimano*m* som war h*är*ra jhesus sagde til ho*no*m thin son han liffu*er* Ok th*är* ept*er* trodde han ok alt hans folk stadelika vppa wan h*är*ra Jhesum

I tessa hälga läst äro nagar tingh märkiande ok oss til en andeliki*n* ke*n*nedom Som först är th*ä*nne konu*n*ge*n* som war h*är*ra badh for*e* sino*m* son som siwker war m*ädh* th*e*m k*on*ungeno*m* magh j liknilsse forstandas huar en syndogh mä*n*niskia

som *mädh* eno*m* helbrögda tanka haffu*er* ena siwka
siäll Ok kranka for döde*li*ca synd*er* skul som hon
är bliffua*n*de ok liggiande vtj for thy mä*n*niskion[a]
tanke bör wara swa som en radande konu*n*g*er* ok
biudande ow*er* he*n*ne fäm si*n*ne *mädh* skiälena dygdom
Til alth th*ä*t som är nyttelikit til siälina ok gang-
likit ok andelika helsso sampt, här vth aff sigh*er*
k*ir*kone ke*n*nefad*er* | Leo paue Tha är rätter fridh*er* 337
for*e* diäflenom ok syndena ok gudlikin roo j mä*n*-
niskio*na* hiärta tha mä*n*niskion styris ok rättis aff
sino*m* tanka swa som aff enom wisom ok snällo*m*
domare Ok tha th*ä*n sami tankan haffu*er* wan h*är*ra
for sin höffwidzma*n* ok lyder hans budordom ok
lyder j allo*m* sino*m* g*är*ni*n*gom, Nw skulu*m* wj och
witha ath th*ä*nne siwke konu*n*gens son som a sotte
sängh laa magh *mädh* liknilssom tekna huaria ena
syndoga mä*n*niskia for trigia handa siwk[d]omsins
skipilsse skull

Som först är th*ä*t ath hon är liggiande a säng-
ene ath hon formaa ey j benome*n* ath ganga widh
the*n*ne wa*n*maktena ok he*n*ne sänglägo magh liknas
th*ä*n mä*n*niskia som syndena lätj älskar j daglika
forswmelsse Swa ath hon wil sik hwargen röra till
sit siäla gagn ok enka*n*ne*li*ca the som latj ärw til
the hälga k*ir*kia ok thit the matta faa höra mässa
ok aflath faa for*e* the*ra* synder Thy maga the wäl
liknas th*e*m handa giorda affgudome*n* som p*r*oph*et*en
dauid sigh*er* vth aff The haffua föt*er* ok ganga | *mädh* 338
th*e*m jnkte Swa gör ok en syndog människia som lat
är hon haffu*er* helbrögda föth*er* ok limj ok wil sik
siällan ell*er* aldre möda ell*er* röra gudi til heders

sit siäla gagn Thy mago the rädas ath the faa ok ey a*n*nor lön ell*e*r bät*r*e aff gudi en the aff gudin som diäflin skyltis vtj ok aff sik siälffuom huarke röra händer ell*e*r föth*e*r Thy är radelikit huaria c*ri*stna mä*n*niskia ath hon hälder betänkie wars h*är*ra jhesu christi gang ok mödha som han swa millelika tolde for*e* wara skul tha han bar siälffu*er* korssit a sinom rygh vth aff stadeno*m* jherusalem thit so*m* ha*n* korsfest*is* Ok alder hans kropper war flytande aff blod ept*er* th*ät* ath han war slagin m*ädh* ris ok huassom gislom ok kronader m*ädh* huasso törna krona swa ath all fätin ept*er* ho*no*m waro full aff blodh alt in til th*än* stadin som han korsfestis vppa Ok modren ju*m*f*ru* maria gik sorgh full ok gratande j fotsporome*n* ept*er* ho*no*m th*ät* tilbör människio*na* betänkia tha hon hörer klokka*na* ring*is* vm huan hälgan dag ok skynda sik til k*ir*kio*na* huar hon magh fulkomlika hans pina ok död ami*n*nelsse haffua Ok ho*no*m th*är* m*ädh* hedra ok thy hälga sac*ra*mente j p*rä*stins hand m*ädh* sinom
339 jnnerlikom ok gudliko*m* bönom ok sigia swa | som sanctus bernardus sagde vm sik siälffua*n* os til ept*er*dömilsse Swa länge som jak liffu*er*, skal jak gra*n*nelika mi*n*nas the mödo ok ärwode som war h*är*ra jhesus toldhe j tässa w*är*ldena, holkin mä*n*niskio som sik möd*er* m*ädh* tesso*m* gudlika tankano*m* Til the hälga k*ir*kia han magh wänta sik godh lön ok gudz winskap täs yt*er*mer swa sc*ri*fs ok sigx vth aff j ena järtekne

mira-culum Th*ät* hände swa ath en gudliken ärmäte j enom skogh plägade huan hälgan dagh gaa j nästa köp-

stadin ath höra mässa tha vm sidh*er* wart han gamal ok tröttis at ganga ok vm en dagh tha han gik ather hem j sin boda stadh Tänkte han widh sik jak skal göra mik naga*n* boda stadh nämare kirkio*na* tha haffu*er* jak ey swa stora mödhe ell*er* lankt ath gaa Nw tha han gik swa tänkia*n*de fik han see vppa sina högra hand j wägenom en vngan pilt ok karskan kläddan j huit klädhe ok hafde j sina hand en styll ok ena tafla ok gik ok sc*r*eff jämpt vidh ärmätin Tha sporde han th*ä*n vnge piltin til huar ha*n* war ell*er* huat han screff han swarade ho*no*m ok sagde jak är gudz ängell hui[l]ko*m* thu est befalther | til göma Ok gar jak här ok 340 sc*ri*ffuar huart fätit som thu mödh*er* tik til k*ir*kio ok fran J bland alt a*n*nat got som thu gör gudhi till heders ok äro ok förer th*ät* for gudz asyn tik til goda löna j hy*m*me*r*ike ok genstan huarff ängelin bort v hans ögn syn Sidan tänkthe han widh sik mädan war h*är*ra wil ho*no*m swa granlika löna mi*na* mödho ok gango til k*ir*kio*na* tha wil jak flyttia mi*n* bodastadh färmär hälder än nämär Som han ok giorde och giorde sik täs mera mödha alla led*is* j gudz tiänist swa länge han lifde ok th*ät* formatte

Nw the andra siwkdomsins skipilsse ath the mä*n*niskia som siwk ok sängledis ligg*er* hon haffu*er* myklo math ledha swa ath thöm täkkis ingen math*er* vtha*n* th*ä*n hälst som är a mothe the*ra* helssa Swa är ok anderlika belägit m*ädh* the mä*n*niskia som krank är till siälena for dödelika synda skul ept*er* thy sanctus augustinus sc*ri*ffuar j sino*m* ke*n*ne-

dome ok sigh*er* swa Swa som eno*m* siwkom kropp
behagar jngen th*ä*n math som ho*no*m ganglikin är
swa led*is* ok ena syndoga siäl widh*er* alla the
341 | Anderlika födha som he*n*ne aff gudz nadom är
tarftelikit ok nyttelikit, thy star th*e*m fore en
stor siäla wadha, som gudz nadh*er* wilia sik ey
w*är*delik vnfaa ok anama til siäle*na* vppehälde ok
födha Th*ä*r vth aff sigh*er* p*r*oph*et*en dauid enom
stadis Syndoga mä*n*niskia siäll ledis ok forsmadde
allan math som ärw gudz nadh*er* til sina and*er*-
lika födha nalkadis for thy dödzins porte som är
häluit*is* jngang*er* The*n*na siälina mather ok födo
är enka*n*nelika twäggia handa som he*n*ne gang-
likit är, först är gudz ordh ok kennedomber ept*er*
thy war h*är*ra siälffuer sigh*er* enom stadz j the
hälga läst Mä*n*niskion liffu*er* ey ath enast widh
ensamna brödit ok likamlika föda vtan aff huaria
the orde som gar vth aff gudz mw*n*ne th*ät* är the
hälga sc*ri*fft ok k*ir*kio fäd*er*ne p*rä*dica*n* ok lärdom
Th*e*nna mathin ok anderlika föda*na* forsma for
manghe thy wär the som ey wilia gudz ordh höra
ell*er* nagat th*ä*r ept*er* göra, the äro ey bätre fore
gudi än the hedna juda*na* wars h*är*ra owinj huilkom
342 han swa sagde | wilin j ey höra gudz ordh tha
hörin j hono*m* jnkte til vtan diäfleno*m* som hans
owin är Nw the andra mä*n*niskio*na* föda ok nyttog-
ast til siälena th*ät* är gudz w*är*doga likama Sua
sagdhe war h*är*ra siälffu*er* j the hälga läst Sa*n*ne-
lika är mi*n* lika*ma* mater ok föda, ok mith blodh
är sa*n*nelika drykk*er*, huar min likama äth*er*, ok
drikk*er* mith blodh han far et äw*är*delikit liff j
hy*m*me*r*ike Th*ä*nna naderlika ok and*er*lika födona

for sma ok alth ffor mange thy wär, ok miswörda gudz w*är*doga lika*ma* th*är* mädh*er* th*ät* äro the som ey wilia wara j sidhwänia m*ädh* gudz c*ri*stin almogha vtan fordraga th*än* thiman for trydzko skul ok olydno Eller for fiandskap skul ok käti ok liffua *thär* jnna*n* j jngom gudz kärleke ell*er* räddoga thy haffu*er* war h*är*ra ypta kastat vppa th*e*m som swa göra ena stor[a] hämbd ok plaagä Ok sina sto*ra* wrede swa sc*ri*ffuas vth aff j eno harda ept*er*dömilsse som skedde j enom köpstadh

Th*ät* hände swa ath en god änkia hafde ena dott*er* som växin war ok kaat, mod*re*n badh hona vm fasto*na* ga til sc*ri*fft m*ädh* andra folke mothe paskomon ok | reda sik swa widh*er* Ath hon matte 343 w*är*delika taga gudz lika*ma* hon swarade sina modh*er* ok sagde swa, jak wil mik ey än sc*ri*ffta ok äy gudz likama tagha för än ept*er* pascha ffor thy jak magh th*än* sc*ri*ptafad*er* faa Som mik fortager leka ok danza m*ädh* andra vnga folke j the högtidena, th*är* for*e* bleff th*ät* ok swa ath mod*re*n fik jnkte m*ädh* he*n*ne rada Nw vm paska dagh tha alth folkit war til k*ir*kio togh hon m*ädh* sik sina ju*m*f*ru*r ok a*n*nor barn som ey waro växin ell*er* til alder komi*n* ok böriade m*ädh* th*e*m danza ok galnas Ok j th*e*m sama danzeno*m* fiol ho*n* nidh*er* ok bleff sten dödh ok stodh aldre vpp th*är* epth*er*

mira-
culum

Nw the tridie skipilse som en siwk mä*n*niskia haffu*er* th*ät* är ath he*n*ne pläger mykit törsta ok hita jnna*n* j liffuena h*är* m*ädh* magh liknas ena giroga mä*n*niskia andeliki*n* siwkdom Thy sig*er* en aff mästarome*n* swa so*m* talar aff siälffua girona

wägna J eno*m* girigom man brind*er* jak altidh m*ädh* storo*m* hiärtans hita ok ängxlan vthan al gudz lagh ok rätwisa th*ätta* war nogh sant befu*n*nit eth sin m*ädh* enom okerkarl Aff huilko*m*
344 sc*ri*ffuat star eth hart | äpt*er*dömilsse th*är* m*ädh* wil jak lykta mi*n* ordh j th*ätta* sin

Th*ät* hände swa ath th*än* sami okerkarlin wart dödh siwker ok laa vppa sina yt*er*sta sotta sängh tha gik hans syst*er*son til ho*no*m ok wilde rada ho*no*m nagat th*ät* ho*no*m war ganglikit til siälena Ok j bland a*n*nar ordh badh han ho*no*m ok sagde swa kär*e* fadh*er* giff j gen alth th*ät* thu haffu*er* fangit m*ädh* ok*er* ok falshet tha swarade ha*n* ho*no*m th*än* vsle ma*n*nen ok sagdhe swa wil thu ath jak skal th*ät* ath*er* giffua tha tagh bort v mik th*ätta* hiärtat Som jak haw*er* j mi*na* bryste a*n*nars kan th*ät* aldre ske, ok th*är* til giorde han jnkte mer vtan bleff dödh*er* th*är* genstan ept*er* m*ädh* ena wad*er*lika ok ogudlika ändelykt ffor tolkom girigom tanka ok siäla wadha bewara oss alla gudh fadh*er* son ok th*än* hälga andha Amen

Dominica xxij etc[ra]

DJxit jhesus discipulis suis parabolam hanc Simile est regnum celorum homini regi qui voluit racionem ponere cum seruis suis etc[ra]

Lästin som läsi*n* war j dagh j the hälga k*ir*kio aff sw*n*nedageno*m* hona besc*ri*ffuar oss sanctus matheus ewangelista ok är swa mykit lüdande vppa wart mall War h*är*ra jhesus talade til sina ke*n*-

neswena j ena | liknilsse Ok sagde swa hy*m*me*r*ikis 345 rike är [likt?] widh en man som wäldogan konu*nger* som räke*n*skap wilde halda m*ädh* sino*m* sweno*m* ok vnd*er*dano*m* Tha wart th*ä*r en fram ledder ok kallader som ho*no*m war gälskyllogh*e*r x[M] pu*n*d gul och for*e* thy ath han hafde ho*no*m jnkte betala tha bödh husbonden ho*no*m bort sälias ok hans hust*ru* ok hans barn ok alt th*ät* han atte ok thär m*ädh* skulle ho*no*m betalas Th*ä*n fatigä swe*n*ne*n* fiol a knä for konu*n*ge*n* ok badh ho*no*m ok sagde swa kär*e* h*är*re wari*n* fordräktoghe ok tologhe m*ädh* mik j th*ätta* si*n*net jak wil idh*e*r alt g*är*na betala ko*n*u*n*g*e*n forbarmade sik ow*er* th*ä*n swe*n*nen ok loth han gaa f*ri*an ok q*wi*ttan fran sik Ok gaff ho*no*m till alt th*ät* han skyllog*er* war tha th*ä*n sami ma*n*ne*n* kom bort fran konu*n*ge*n* fan han en sin tiänista brod*er* konu*n*ge*n*s swen enom stadz j wägeno*m* fore sik ok togh genstan hand vppa ho*no*m m*ädh* stora wrede Ok slogh ho*no*m vnder sik till jordena for*e* hu*n*dr*a*de päni*n*ga skul som han war hono*m* skyldog*er* ok sagde swa betala mik th*ät* thu mik skyllog*er* äst th*ä*n sami swe*n*nen fiol a knä och bad ho*no*m ok sagde swa war tolog*er* ok fordräktog*er* m*ädh* mik jak wil tik alt väl betala th*ä*n omilde ma*n*nen wilde ho*no*m jnkte fordragha |vtan sätte ho*no*m j häktilsse ok mörkastuwo til 346 täs han hafde ho*no*m alt betaladh Th*ätta* sagho flere konu*n*gsins tiänar*e* ath swa giord*is* och wordo th*ä*r vth aff mykit bedröffde ok berätthe th*ät* konu*n*geno*m* allaledis som giorth war Tha kallade konu*n*ge*n* ho*no*m til sik ok sagdhe swa thu fula skalker alla thina skul fordrog jak tik for thy thu

badh mik huat ey til borde tik misku*n*na thino*m* tiänista brodh*er* swa som jak forbarmade mik ow*er* tik Ok ther m*ädh* wart konu*n*gen wreder ok antwardade ho*no*m bödelin j händ*er* til täs ath han hafde ho*no*m betalat alt th*ät* han war ho*no*m skyldogh sidan sagde war h*är*ra. jhesus christus Sua skal mi*n* fad*er* göra jdh*er* jorde*r*ikis mä*n*niskior vm ekke huar idh*er* forlat*er* th*e*m andra sin brot ok skul aff alla jdhra*n* hiärta

I tessa hälga läst äro oss nagar tingh märkiande os til en anderlikin ke*n*nedom som först är konu*n*ge*n* som räkenskap holt m*ädh* sino*m* sweno*m* ok skyllanäro*m* m*ädh* huilkom j liknilssom ma vnd*er*standas var h*är*ra jhesus högxta konu*n*ge*n* war skapar*e* Ok at*er*lösare ok helar*e* for thy wj alla jorde*r*ik*is* mä*n*niskior äro*m* hans wärdskylloga swena ok vnderdana the ho*no*m daglika plichtoga
347 äro ath göra räke*n*skapp | margfallelika For thy th*ät* wj äro*m* ok th*ät* wj haffuo*m* th*ät* som got är th*ät* haffuo*m* wj aff ho*no*m än haffuo*m* wj oss nagat for wärrat a mothe hans wilia th*ät* haffuo*m* wj aff oss siälffuo*m* Thy sigh*er* sanctus augustinus swa j sino*m* ke*n*nedo*m* O h*är*re gud haffu*er* jak nagat got th*ät* haffu*er* jak aff tik huat jak haffu*er* onth th*ät* haffu*er* jak aff mik siälffuom Thy bidh*er* jak tik ath thu öker ok bewara th*ät* goda m*ädh* mik ok fordriff j mik ok nidh*er* tryk th*ät* onda ok skaderlika th*ä*nne räkenskapi*n* til bör oss trolika til sama*n* läggia swa länge wj liffuo*m* vppa th*ät* ath wj matto*m* fi*n*nas vtan skull a th*e*m yt*er*sta domadageno*m* Tha alla skula wara rätwislik ran-

sakade hurw wj wart liffu*er*ne haffuo*m* skipat ok haldit j th*ä*nna w*är*ldina ell*er* gudz gaffuor ok nadh*er* nyttiat ept*er* hans budordom ho*no*m til hed*er* ok oss till siäla gagn här vth aff sig*er* sanctus gregorius j sinom ke*n*nedom Debemus deo timorem et amorem proximo consilium et auxilium anime nostre etc^ra Th*ätta* är swa myk*i*t ath sigia wj ärom gudi plichtoge räddoga ok kärlek waro*m* jämc*ri*stna nyttelik radh ok hiälp aff waro*m* ägo*m* wara siäl en styngh ok driffua hona fram til dygdelika *gär*ni*n*ga Ok en nagla | til ath*er* hals fran syndena wärldena 348
ena tillsyn ok vmgango Ok tha forsma hona m*ädh* he*n*ne bälle warom likama ena gra*n*na göma ok ena jdkelika näfst ok diäfleno*m* ena daglika stridh m*ädh* e*n*ne starka wäkt ok wäria

miraculum

här vppa th*ä*nna ordin tänkte en godh klost*er* f*ru* aff huilki*ns* stadughet Ok god ept*er*dömilsse sc*ri*ffuas ok sigx the sama war en wälbori*n* ju*m*f*ru* karsk ok väl skapat aff gudi til sin kropp ok til sin si*n*ne ok täkkelikin alla j sina vmgango Th*ät* hände saa ath en vng*er* riddar*e* fik en storan kärlek ok ata*n*ka til hä*n*ne swa ath han wilde ände*li*ca haffua hona bort v clost*r*ena sik til hust*ru* hon sagdhe stadelika ney th*ä*r for*e* ept*er* th*ät* ho*n* war jngiffui*n* gudi til tiänist ok ju*m*f*ru* maria Tha vm sidh*er* sände th*ä*n riddare*n* sit budh til abbatissa so*m* radande war j clost*r*ena ok loth he*n*ne swa sighia ath wa*re* th*ät* swa ath han finge ekke the ju*m*f*ru*na borth v clost*r*ena ept*er* sino*m* wilia Tha wildhe han läggia alt theras godz j ödhe ok göra thöm skada huar han kunde aff th*e*m ordome*n* wart

abb*atissa*n rädh ok syst*re*nar fler*e* ok wilde nödoghe for*e* the*ra* bärni*n*g skul lata the*ra* godz fordärfwas the talade til the ju*m*fr*u*na Ok radde he*n*ne th*ä*r til ath hon skulde hell*er* fulfölia täs riddarens
349 | wilia Ok sigia ho*no*m jaa än the skulde tolkin skada faa for*e* he*n*ne skul aff huilka gudz tiänist worde minskadh ok hindradh Nw tha the ju*m*fru*n* th*ät* forstodh ath hon haffde jngen forswar ell*er* räddingh aff abb*atissana* ell*er* andro*m* flero*m* so*m* clost*er*sins wäriande ok forswara*re* skulde wara Tha gaff hon sik gudi ok Ju*m*fr*u* maria j wald ok nyttiade sit ägit radh hon badh abb*atissa*n lägia thöm riddareno*m* en dagh for*e* nar han skulde tit ko*ma* som hon ok giorde Nw jnna*n* täs gik te ju*m*fru*n* in j sin sällam hemlika ok m*ädh* eno*m* huassa*n* kniff skar aff sik sina näsa ok sina läppa ok bleff th*ä*r jnne j nagra dagha ok holt sik siwka so*m* hon ok war j thy si*n*nena Th*ä*n riddare*n* war gladh aff thy ath abb*atiss*an bödh ho*no*m ath ha*n* skuldhe thit koma han loth ey dwälia vthan kom genstan ok lot the ju*m*fr*u*na for sik kalla Tha fik han see ok forstodh ath ho*n* for sina stadukhet skul hafde giort sik swa lytta ok for thy ath hon wilde jngen man täkkias til nagra w*är*slika lust ell*er* sköro*m* tanka Th*ä*n sami ridda*re*n skämdis widh sik siälffua*n* ok lot vt aff sino*m* oloflika wilia ok astwndan ok for th*ä*r mädh ather tädan Th*ä*r
350 ept*er* gik the goda clost*er*frun | jn j k*ir*kio*na* ok full a knä for*e* Ju*m*fr*u* maria beläthe ok takkade gudi storlika ok ju*m*fr*u* maria for th*ät* at hon wart q*wi*t ok lös widh th*ä*n riddare*n* ok ath hon matte th*ä*r ept*er* stad*er*lika bliffua ohindrat j thöm gud-

lika lifnadeno*m* som hon hafde sik til giffuit Nw tha hon stodh vpp ok gik ath*er* fran altare*na* tha fan hon sina läppa ok näsa helbrögda Ok hela ok väl läkte vtan all lyte ok allan skada som the til förende hafde wa*r*it Nw skulom wj märkia ok til ami*n*nelsse tagha th*ät* som war h*är*ra sigh*er* ytarst j th*e* hälga läst

Som först är th*ät* ath swa som th*än* wärdzlika konu*n*gen bödh antwarda th*än* fortrwtna ok omilla sin swen bödelno*m* j wald swa skal ok gudh fad*er* j hy*m*me*r*ike antworda omilla mä*n*niskior diäflenо*m* vthan huar en forlat*er* th*än* andra sin brot ok skul aff alla sina hiärtha th*ä*nna rädelika ordin ok harda dome*n* tagom wj dag*li*ca til ransakan j wart hiärta sua opta wj läsom wara bön Pater noster j huilka swa star sc*r*iffuat j bland a*n*nor ordh som war h*är*ra kände oss m*ädh* sino*m* ägno*m* mwn ok sagde swa Gud forlat oss war brot ok synde som wj forlato*m* allom th*e*m som oss mothe bryta thy är | th*ät* swa for*e* gudi Ath huar som bönhörder 351
wil wara m*ädh* waro*m* h*är*ra han skal the sik milda*n* ok fordragtoga*n* m*ädh* sino*m* jämc*r*istna ok ho*n*om sin brot forlata Ok swa älskelikin the sik sin owin som sino*m* godom win j swa mattha som sanctus augustinus sigh*er* O h*är*re gud hälg*er* är th*än* man j thi*n*ne asyn som tik swa älskar ath han älskar sin win j sik som är j gudliko*m* ok räthwislikom kärleke ok sin owin enka*n*ne*li*ca fore thina skul Th*ätta* sama biuder oss ok war h*är*ra siälffu*er* eno*m* stadz j the hälga läst ok sigh*er* swa Ok sigh*er* jak idh*er* ok biudh*er* atj skulin älska idhra*n* owiner ok

görin th*e*m til goda som idh*e*r hata ok idh*e*r forsma th*ätta* bödh han ok lärde oss m*ädh* mw*n*nenom ok aff sino*m* ordom huilkit han ok framdel*is* bewiste m*ädh* sino*m* nadafulla g*är*ni*n*gom ok til et ept*er*dömilsse Ok th*ät* skedde tha han hänk a korss-*ena* j nagra stwndh för än han gaff vpp sin välsig*na*de anda ept*er* thy sanctus johannes ewangelista sc*ri*ffuer aff hans ordom ok sigh*er* swa Min
352 hälge fad*er* j hy*m*me*r*ike | Jak bidh*er* tik ath thu forlat th*e*m the*ra* synder ok brut som mik haffua giort th*ä*nna pinona ok plagana for thy the witha ey huat the göra for the*ra* and*er*lika blindha ok fawitzka hiärta skul Huar som sa milder är Ok fridsamber ok spaker han fölger rätfärdelika wars h*är*ra fotsporo*m* swa som en goder son sin älskelika fad*er*s g*är*ni*n*go*m* ok sidwä*n*iom thy sagde war h*är*ra j läst*ena* Hälga ärw alla the som spaki ok f*ri*dsami ärw for thy the skula kallas gudz sönir j hy*m*me*r*ike Vppa th*ä*nne ordin tänkte en god*er*, greffue j grecia j g*r*eka lande aff holko*m* besc*ri*ffuas ok sigx j eno goda ept*er*dömilsse m*ädh* ena nadelika ok got järtekne

miraculum Th*ät* hände swa ath en riddare j hans g*r*effuedöme sloo ok drapp hans ända son for*e* kiff ok ledo skul som the the*ra* mällan hafde ok th*ä*r for*e* rymde th*ä*n riddare*n* landit vndan for g*r*effua*n*s wredhe Nw vm sidh*e*r wilde th*ä*n sama riddar*e*n koma sik ath*e*r j landit ok for hemelika til sina winj ok loth dägtingha for*e* sik tha skedde th*ät* eth sin vm en dagh mötte ho*no*m g*r*effua*n* oforwarande Ridande starker m*ädh* sino*m* swenom tha

fik thän riddaren ey fly vndan ok jnga wäria | göra 353 for sik vthan fioll a knä for greffuan ok badh honom for thän dödh thär war härra jhesus tolde nadha sik liffuit Ok forlata sik thät han brotlikin war greffuen holt vppa sinom häst ok wart tänkiande vppa wars härra Jhesu christi bittra dödh ok hans hälga pina thär mädh stegh han nidher aff sinom häst ok togh thän riddaren j sin fampn ok forloth honom all sin brot ok skul fore wars härra pina ok dödh skul Som han honom badh nw j nagra dagha thär epter kom thän greffuen gangande in j ena kirkio ok fiol a knä for thät hälga kors altare som han hafde altidh fore ena gudlika sidwänia til ath läsa sina böner Tha räkte genstan bilätit bade sina arma lösa vth fran korssena ok lutade sik nidher til mannen ok teknade sik honom wilia taga j sin fampn liuflika ok kärlika som sin ägin vin Swa syntis ok thät bilätit hängia a korssena nidherböiande sik swa länghe thät warade allom til syna här vt aff fik mangh människia stor ryg-ilsse j sit hiärta ok wordo täs millare til at forlata huar androm sin brot ok skyllingh ok wordo täs mädh gudz vini ytermer thät sama vnne oss gudh fadher mädh sinne nadh Amen

Dominica xxiij

Abeuntes pharisei consilium jnierunt vt caperent 354 jhesum in sermone

Lästin som läsin war j dagh hona bescriffuer os sanctus matheus ewangelista ok är swa mykit ludande

vppa wart mall Pharisei som wara juda*na* mästara ok kyndoge j moisy lago*m* The gingo saman til radz sina mällan hurw the matte beg*ri*pa wan h*är*ra jhesum j nagro*m* th*e*m ordom som han kunde fi*n*nas brutlikin vtj for*e* the*ra* härro*m* ok höffuidzma*n*nom Ok th*är* m*ädh* sände the sina ke*n*neswena m*ädh* herodes konu*n*gx sweno*m* huilke swa sagde til ho*no*m mästare wj witom th*ät* forsant at thu äst rätter ok rätfärdogh*er* j allo*m* ärindo*m* a gudz wägna som leda til hy*m*me*r*ikis kä*n*ner thu Ok jorde*r*ikis mä*n*niskior j rätta sa*n*nindh ok jnge*n* ma*n* sköt*er* thu ell*er* wäger for*e* nagra wildh ell*er* tykkio thy sigh oss hurw tik tykker skäligit wara vm th*ät* är mögelikit wj juda*na* skulo skatta keysareno*m* j rom Ok giffua ho*no*m wa*ra* päni*n*ga war h*är*ra forstodh tha thera skalkhet ok sagde swa til th*e*m j forgylta skalka huar for*e* frestin j mik latin mik se pä*n*gsins my*n*t Ok moth som j skulin skatta ok vth giffua tha fingo the ho*no*m en päni*n*gh j handena tha sporde han th*e*m til ok sagde swa huars biläte star här vppa ell*er* huat sc*r*ifft
355 star här vm kringh The | swarade ok sagde ath th*ät* ludde till keysaren tha swarade war h*är*ra ok sagde gifui*n* keysa*r*enom th*ät* ho*no*m til hörer Ok gudi th*ät* som hans ägith är ok ho*no*m til hörer

I tessa hälga läst äro nagar tingh märkiande oss til en and*er*like*n* kännedom som först är th*ät* ath juda*na* frestade wa*n* h*är*ra jhesum christum ok sporde ho*no*m til vm hans tykkio vm th*e*m tilborde skatta keysareno*m* Ok giffua ho*no*m sina päni*n*ga här jnna*n* magh forstandas juda*na* stora girj ok

oker j blandh the*ra* wantro ok fle*re* odygda som
war *här*ra straffade ok ey formatte th*e*m fran wända
a mothe thera jlharda jlsko The hafde ho*no*m *gär*na
haldit for*e* en hälga*n* propheta vm han th*ät* wilde
formaga m*ädh* gudi at the matte wara skat fri ok
jngen keyser ell*er* ko*n*u*n*g haft ow*er* sik vtan ath
the matte the*ra* liffuerne ställa ept*er* p*r*opheta ordom
Ok budhi som thera forfädh*er* giorde först j moysi
lago*m* ok th*ä*r fore wilde the ho*no*m *gär*na haffua
älskat ath the täs rikar*e* ok wär[s]lika sälar*e* matte
bliffua Nw for thy ath war h*är*ra p*rä*dicade altidh
for*e* th*e*m fatigdomen ok mattelika ath nögia wara
gudi täkkeligast Tha hatade the han ok hullo hans
ordh for*e* fafängo ok til jnge nytto ok wilde ho*no*m
jnkte lydha äll*e*r säta ok ey torde täs häld*er* sina
wrede | bewisa vppa ho*no*m for*e* the gudlika *gär*- 356
ninga ok järtekne skul Som the sago ho*no*m daglika
göra th*än*ne sama judome*n* liknas än nw thy wär
c*ri*stne män som mera älska wan h*är*ra for*e* w*är*s-
lika rikedo*ma* skull ath the matte th*e*m faa ökia
ok langlika behalda Än for sit hy*m*me*r*ike skul
som the hälga k*ir*kio thöm radh*er* ok daglika vth
thyder hurw the matte fortiäna wars h*är*ra win-
skapp th*är* a mothe th*e*m siäla wadano*m* ok girina
badh p*r*oph*et*en jnnerlika til wan h*är*ra os allo*m*
til äpt*er*dömilsse ok sagdhe swa O h*är*re gudh bögh
mith hiärta m*ädh* thit budordh lydno ok ey j nagra
nidskaps fula girj tässin ordin läsa klärka*na* dag-
lika j the*ra* läsni*n*gh än thy wär ath the som sik
bäst forsta j the hälga sc*ri*pt the göra minst th*är*
ept*er* vtan the nyttia alla sina snille Ok wisdom
til w*är*lde*na* girj ok stängia vthe gudh[z] kärlek v

sina hiärta ok halda päningen for sin gud ok trösta mer vppa honom än til van härra siälffuom huilka war härra awiter ok scriffuar mädh prophetanom ok sigher swa Prästena som gudz lagh ok räth witha swa som j handom hallandhe til ath lära them som fawidzko äro te wilia jnkte wita aff mik som thera sander gudh är vtan the göra thera spadoma Ok öffua sina snille ok wisdom tröstandhe
357 sik widher eth aff gudh som heter baal som | teknar diäflin ok hans snikt j wärldena rikadomom Ath manger goder klerker väl lärder ok wis hawer sina siäll illa forswmat fore tolka päningha snikt ok girj skull Sua sigx aff enom j eno harda eptherdömilsse ok rygelika järtekne

mira- culum

Thät hände wid ena dom kirkia at thär war en wäl bok lärder man teologus j the hälga scrifft huilkin som kanikadöme mang hafde jmpitrerat j rom badh[e] widh the domkirkiona ok anderstadis hans biscoper awitte honom manga sin Ath han hafde swa manga manna bröd ensamber ok radde honom thär til ath han skulde somlikin latha vth aff androm fatigom klärkom til bärningh annars ware thät waderlikit widh hans siäl ath han hafde swa manga prebendar til lika Tha swarade thän mästaren biscopen ok sagde swa som jak haffuer them aff pawans nadh fangit swa wil jak them ok behalda ok fresta vm thät kan koma mik til nagan skada Nw ey lankt thär epter bleff then sama kaniken dödher ok tha en manadher war fram lidhin teddis hans siäl them sama biscopenom ok sagde sik wara äwärdelica fordömdan fore sina

giri ok snikt skul Ok sporde biscopin till vm nagat
folk lifde mera j wärldena til än han ensamber
biscopen swarade honom ok sagde hurw skulde
wärldin wara swa snart vm kringh lidin thät är
ey mer | än en manadh sidan thu bleff dödher The 358
vsla siälin swarade ok sagde swa wj som ärom j
häluite konnom jnkte annat hugxa eller tänkia
vtan the stora brennande pinona som wj tholom
Ok en dagh tykker oss wara M aar ok swa mangha
siäla ära thit nw kompne sidan jak bleff dödher
ath jak ey trodde ath swa mangha människior skulde
wara j alla wärldina vm kringh

Nw thät andra som märkiande är j lästena
thät är päningen som war härre skodade som keys-
arens biläte stod vppa ok bewiste honom wara en
härra radande ok biudande swa widarla vm kringh
wärldena som thät myntit ok motit war gangande
ok gäfft Mäd thänne keysarenom magh j liknilsse
vnderstandas aldzwaldoger gudh war skapare thän
högxta konungen ok keysaren ower alla wärldena
han haffuer här en päningh j jorderike gäffuan Ok
gangande thär hans biläte star vppa thät är män-
niskion mädh sinne siäll som han skapade epter
sik siälffuom epter thy scriffuat star Wisselika är
människion giord ok skapat epter gudz ägna biläte
for thy gud som skaparen är bläste v sinom ägnom
mwn mädh sins lifs andha j henne änlite Ok thär
mädh war människion giordh til | eth äwärdelikit liff- 359
wande ok bliffuande siäl Ok thy är thät swa belägit
mällan wan härra ok människiona ath swa som en
likamlikin landz herre ok wärslikin är bestandin

ept*er* sino*m* ägno*m* päni*n*g ath vpbära ho*no*m j sin skat Ok gōma honom j sit fatabur til sit liggiande fää swa astwnder gud aldzwaldog*er* mä*n*niski*ona* siäll ath anama fo*re* sit godz ok liggiande fää j hy*m*me*r*ike ok bewarar hona ok gömer äw*är*delika oskadda ok oräddha for*e* allom skada ok wadha swa sigh*e*r han m*ädh* p*r*ophetano*m* moysi Jngen är th*än* som nagat skal formagha taga v mi*na* hand th*ät* jak wil bewara ok göma ok swa som en w*är*slikin konu*nger* straffar päni*n*gen som ogilder är ok forfalskadh*e*r ok wil ho*no*m ey vpbära ell*er* anama Swa gör ok war h*är*ra wid mä*n*niskio*na* siäl vm hon är forfalskat ok orät wordin fore dödelika synda skul komb*er* hon swa fore gudz rätwisa dom vtan anger ok bätringh Tha warder hon kastat ok bort wräkin fran ho*no*m ok hans hälga ma*n*na kompa*na* skapi swa sig*er* p*r*oph*et*en jeremias Thu math jlharda syndoga mä*n*niskia kalla et falst silffu*er* som straffande är for thy
360 wan h*är*ra | haffu*er* th*e*m bort fran sik kastat Thy är radelikit ath huar en c*r*istin mä*n*niskie halde th*ätta* dyra my*n*tit ok wärdit som är he*n*ne siäll j goda wakt ok göme for*e* th*e*m falska mynta*re*nom diäfleno*m* Sua at ha*n* finge henne ey forfalska ell*er* anstyggia göra j gudz asyn m*ädh* sino*m* ondha forrädilssom for thy ath jnkte gull ell*er* silffu*er* är swa got ell*er* gäfft ath war h*är*ra wil th*ät* taga ell*er* anama for*e* siälena thy sigh*er* war h*är*ra swa enom stadz j läste*na* Jnkte swa got wid*er*skipt ell*er* wärdh kan mä*n*niskian mik giffua j tessa w*är*ldena som jak wil anama fore henne siäll thy är th*ät* ok swa ath alt th*ät* goda so*m* mä*n*niskio*n*

gör Th*ä*r he*n*ne siäl kan fram skynda til hy*m*me*r*ik*is* th*ät* är gudi kårt ok täkkelikit fram for*e* alt gul ok silffu*er* swa sigx vth aff j eno järtekne so*m* jak wil mi*n* ordh lykta m*ädh* j th*ätta* sin

miraculum

Th*ät* hände eth sin swa ath en fatigh ok gudliki*n* q*wi*nna gik sina pelegr*i*ms färdh til eth clost*er* som stort afflat war j e*n*ne högtid ok j thy sama clost*r*ena war he*n*ne brod*er* jngiffui*n* mwnker Ok tiänte th*ä*r daglika waro*m* h*är*ra nw tha q*wi*nna*n* wilde ath*e*r täda*n* fara tha badh hon th*ä*n mwnke*n* sin broder nagat hiälpa sik vppa wägen til tära päni*n*ga ha*n* sagde sik ey stort formaga he*n*ne hiälpa Tha gaff | han he*n*ne nagat aff päni*n*go*m* 361 ept*er* sino*m* ämpno*m* hon sporde ho*no*m til vm hon matte nagat sälia aff thy aflatena sik til bärni*n*gh vm henne vm trängde j wägeno*m* tha hon ginge ath*e*r hem mu*n*ken betänkte sik Ok sagde he*n*ne ok tröste he*n*ne th*ä*r til ath hon matte sälia ens dagx aflat som hon th*ä*r tiänt hafde vm hon täs behöfde nw tha hon war stadh vppa wägeno*m* tha brast he*n*ne tärni*n*gh Swa ath he*n*ne nödgad*is* til at gaa til en köpstadh ok th*ä*r kom hon gangande till en rikan päni*n*ga skiptar*e* th*ä*r han sat j ena bodh ok hafde mykit gull ok päni*n*ga for*e* sik ho*n* talade til ho*no*m ok sporde vm han wilde köpa nagat aflat aff henne Th*ä*n köpma*n*nen holt he*n*ne ordh for*e* gab ok löge tha sporde han hona till hurw mykit hon wilde sälia hon sagde sik wilia sälia ens dagx afflat som hon j thy clost*r*ena fortiänte ept*er* thy j pr*ä*dikane lyst*is* Tha sc*r*eff th*ä*n köpma*n*ne*n* vppa eth paper stykke th*ät* sama aff-

latit som hon sagde ho*no*m ok lagde th*ä*t vppa
ena wägh skal ok th*ä*r a moth lagde han en hwitan
päni*n*g th*ä*t är en räth artigh tha wogh genstan
sc*ri*pten vpp päni*n*ge*n* Tha lagde han fler*e* ortoga
vppa ok ä hurw ma*n*ga ortogha han togh tha wogh
ä jo sc*ri*pten vpp th*e*m alla han togh vm sidh*er*
ena större wägskal ok lagde he*n*ne fulla m*ädh*
362 noblom och | a*n*nat gull Ok th*ä*t konde tha ey hiälpa
a mote the sc*ri*ftena han kallade vm sidh*er* tit
myk*i*t folk ath se vppa th*ä*t vnder tha sagde en
wis klärk*er* som th*ä*r stodh när ok saa vppa til
th*ä*n köpma*n*ne*n* Thu ärwoder fafängt vm th*ätta*
aflatit som thu nw gör for thy ath jnge*n* jorde-
*r*ikis mä*n*niskia forma m*ädh* gull ell*er* silff wörda
ell*er* wägha gudz offer ganglika nadh*er* ell*er* hurw
aflatith är siäle*na* nyttelikit ell*er* ganglikit tha hon
täs wid*er* torff Thy bedz helder aff he*n*ne j gudz
na*m*pn th*ä*t aflatit ok hiälpp he*n*ne j gudz heder
sa mykit tik täkkis holkit han ok giorde ept*er* täs
godha klärksins radhe Ok sidan älskade han gerna
ath sökia aflat ok stadgad*is* täs yt*er*mer j alla
gudz tiänist sik til goda löna j hy*m*me*r*ike th*ä*t
sama v*n*ne oss gud m*ädh* si*n*ne makt allo*m* Amen

Dominica xxiiij

LOquente jhesu ad turbas ecce princeps vnus accessit ad eum dicens domine filia mea modo defuncta est Lästin som läsin war j dagh hona besc*ri*ffuer oss sanctus lucas ewangelista ok är swa mykit lud-andhe vppa wart mall Th*ä*t hände eth sin tha war

hä*r*ra jhesus talade til almoga*n* j si*n*ne p*rä*dika*n*
tha gik fram til ho*no*m en judana höfdinge ok
sagdhe swa h*är*re mi*n* dott*er* hon är nw dödh jak
bid*er* tik ath thu kom hem til mi*n* ok lägh thina
hand vppa | hona tha maa hon faa sit liff j gen 363
war h*är*ra stodh genstan vpp ok folde ho*no*m ok
hans kä*n*neswena th*är* m*ädh* Nw j th*e*m sama wäg-
eno*m* th*ä*r han fram gik th*ä*r war stad for ho*no*m
en krank q*wi*nna th*ä*r blod sottena hafde haft j xij
aar hon gik ept*er* hart när wan h*är*ra Sua ath hon
m*ädh* sinne hand togh vppa hans kiortilfall ok tänkte
swa m*ädh* sik m*ädh* ena staduga t*r*o ok goda hopi
far jak koma til ath taga vppa hans kiortilfal ta
mag jak warda helbrögda war h*är*ra jhesus wände
sik vm kringh ok sagde swa Min dott*er* war stadog
j trone thin t*r*o haffu*er* tik giort helbrögda och
m*ädh* thy sama ordena fik qwinnan sina helssa

I tessa hälga läst äro nogor ting märkiande oss
til en andelikin ke*n*nedom som försth är then höfd-
inge*n* som let sik warda vm sina dotter som dödh
war ok sik forbarmade ower hona Mädh ho*no*m
ath sigias j liknilssom magh forsta*n*d*es* huar en
syndog mä*n*niskia som sina siäl haffu*er* dödelika
giort for*e* gudz asyn m*ädh* sino*m* growo*m* syndo*m*
ok dödelikom ffor thy ath swa so*m* siwkdome*n* ok
hälsottin hon gar jo mä*n*niskio*na* hardar*e* vppa
huar dagin ept*er* a*n*nan til täs hon drä[per] hona
alstingx m*ädh* dödeno*m* Sua gör ok [diäflin?] widh
mä*n*niskio*na* siäll m*ädh* eno*m* äw*är*del[ikin dödh?]
| Tha hon lägger til wilian ok samtykkiona ept*er* 364
thy sanctus jacobus sc*ri*ffuar j sino*m* kennedo*m* ok

sigh*er* swa Tha mä*n*niskio*na* synd*er*like lusta komber j ena samtykka ok j en fullan wilia tha födher han syndena vth aff sik ok tha syndi*n* är fulkom*m*nat tha föd*er* hon en ewi*n*nelikin dödh aff sik Huilkin mä*n*niskia sina siäl wet stadda j tolkom wadha for synde*na* skul Tha är he*n*ne radelikit at göra som th*ä*nne höfdinge*n* giorde lata sik til wan h*är*ra Jhesum christum m*ädh* stadelika t*r*o ok ena godha hopi j fullo*m* idroga ok ang*er* m*ädh* fulla bön ok ödmiwka bidia ho*no*m hiälpa siäle*na* m*ädh* sinne miskundh ok nadh Ok ath han rese he*n*ne vp aff dödzins sängh ok sompn ok diäfwlsins läge ok matte th*ä*r m*ädh* liffuand*is* warda j gudz asyn här til radh*er* oss p*r*oph*et*en ezechiel a gudz wäg*na* ok sigh*er* swa är th*ät* swa ath en omilder ma*n* ok syndog*er* gör sc*r*iptamal m*ädh* ang*er* ok jdroga for alla sina synd*er* ok gömer th*ä*r ept*er* [all] mi*n* budhord Ok gör th*ä*r m*ädh* rätwiso ok rät [scriptamal?] han skal liffua ok ey äw*är*de*li*ca döö

nw [th*ät* först] märkiande är j läste*na* th*ät* är ath [war härra wärd]ogad*is* til ath gaa hem m*ädh*
365 th*e*m | sörgiande ok bedröfwode ma*n*neno*m* ok reste hans dott*er* vp aff döda Täs wart ha*n* niwtande ath sinä staduga t*r*o ok si*n*ne ödhmiwka bön th*ä*r m*ädh* loth war h*är*ra oss forstanda at oss til bör til jngen gaa vm hiälp j alla wa*ra* nödh ok wanda vtan til ho*no*m For thy han sigh*er* swa siälffu*er* m*ädh* p*r*oph*e*te*n*om moysi Jak är th*ä*n so*m* makt ok wald haffu*er* ath taga liffuit fran tik människia Jak haffu*er* ok makt ath göra tik lifwa*n*d*is* j gen, jak är ok th*ä*n som tik plagar, jak är ok th*ä*n som

tik helbrögda gör, thy til bör oss alla ath kalla vppa ho*no*m Ok lita til ho*no*m *mädh* waro*m* bönom tha oss vm träng*er* Huilkin bön j trigghia handa matta skal wara ept*er* k*ir*kio*na* kä*n*nefädra ordom, Förft är th*ät* ath gudlikin bön skal wa*ra* vätzkäfull swa som är *mädh* gratandhe tharom vm mä*n*niskion wil fulkomlika wara bön hörd th*är* vth aff sigh*er* sanctus Augustinus swa ödmiwk bön hon blidkar wan h*är*ra til alth th*ät* so*m* mä*n*niskio*n* bidh*er* rätwis*li*ca aff gudi

Nw th*ät* andra th*ät* ath gudlikin bön skal wa*ra* brä*n*nande aff allo*m* gudz kärleke om ho*n* skal wara täkkelika hörd ok tagin for*e* g*u*dz asyn | for thy ath 366
mädh kärleken magh mä*n*niskio*n* forwi*n*na huat hon astwndar th*är* vth aff sig*er* sanctus augustinus swa rätf*är*dog*er* kärleker han styres aff mä*n*niskiona godo*m* wilia til ath älska ok astwnda th*ät* högxta goda ok th*ät* bästa *mädh* huilkin siälin fulkompnas Ok stadgas j alla goda, här jnna*n* gifs oss forstandas ath huar som wil astwnda th*ät* bästa ok högxta goda som är hy*m*me*r*ikit han skall ekke haffua omykla w*är*lsins älskelikhet, for thy atj th*em* twehogano*m* magh han warda hindrad*er* ok litit bön hörd*er* Th*är* vth aff sig*er* sanctus jacobus apostolos j sino*m* ke*n*nedom En man som twefaller är j hogeno*m* han är ostadog*er* j allo*m* sinom *mädh*färdom ok tolki*n* ma*n* skal sik ey wäntha nagat faa th*ät* han bedis aff gudhi, aff th*än*na hogxsins ostadughet sc*r*iffs eno*m* stadz j ena järtekne ept*er* thy eno*m* vngom ärmäte widh*er* for j eno*m* skogh

mira-culum Th*ät* hände swa ath th*ä*n vnge ärmätin gik
en tidh til en gamal ärmäte j th*e*m sama skogeno*m*
ok kärde sik storlike for*e* ho*no*m ok sagde sik lida
stor dröfwilsse ok omak aff diäfleno*m* Swa ath han
367 wiste ey hurw han skuldhe sik | wäria nath ell*er*
dagh for hans fula äggelso*m* Ok badh ho*no*m for*e*
gudz skul ath bidia fore sik th*ä*n gode gamble
ärmätin giorde ok saa han bad for*e* ho*no*m jnne-
lika ok daglika tha om sidh*er* kom ho*no*m en röst
aff gudi ok sagde ho*no*m swa Thu bider mykit
for*e* ho*no*m än han will ekke siälffu*er* swa t*r*olika
bidia ok ärwodha vm sit bästa som thu gör for
thy han lostas alt ofmykit ok länge j th*e*m fula
tankano*m* ok frästilso*m* som diäflin kastar ho*no*m
for*e* Ok tänk*er* mykit ath*er* vppa w*är*ldena som ha*n*
haw*er* owergiffuit ok ey wil han möda sik vpp aff
si*n*ne sängh swa snarlika som ho*no*m til bör ok
bidia gud vm sina nad*er* ok thy wil ey diäflin fly
bort fran ho*no*m vtan ärwoder th*ä*r vm m*ädh* si*n*ne
onda kyndichet Ath han kunde honom koma j
synde*na* samtykkio ok wilia, mädan han wil sik
ekke fulkomlika bewara fra*n* oloflika tanka ok losta
th*ätta* sama berätte th*ä*n gambla ärmäti*n* th*e*m
vnga Ok lärde ho*no*m m*ädh* sina fad*er*lika rade swa
ath han th*ä*r ept*er* rättadhe sik ok wan diäflin
m*ädh* hans gabbilsom ok ty är radelikit enka*n*ne-
lika th*e*m ma*n*nom sik haua giffuit fra*n* w*är*ldina
368 til gudz tiänist at the taga | til wara ens k*ir*kio*na*
ke*n*nefad*er*s ordom ok radhe som heter ysodorus
huilkin swa sig*er* j sino*m* ordo*m* Ma*n*sins hoger ok
hiärta skal wara ränsat ok wäl at skilt vth aff

w*är*ldena atanka ok om han wil enka*n*nelika eth gudlikit liffu*er*ne halda

Nw th*ät* tridia är th*ät* ath gudlikin bön hon skal wara idkelikin ok langsam vta*n* alla hasthet ok alla at*er*wända swa länge mä*n*niskion liffu*er* th*är* til rad*er* oss sanctus paulus ok sig*er* saa J skulin bidia jdhra*n* böne vtan alla at*er*wända th*ätta* skulu*m* wj göra vppa th*ät* ath diäflin skal oss ey mäktogh*er* wara m*ädh* sino*m* äggilsso*m* swa lärde war h*är*ra sina hälga apostolos j the hälga läst ok sagde swa Warin wakande vm jdra siäl ok siälagagn ok bidin jdhra*n* böne vppa th*ät* atj skulin ey warda swikne aff diäfwlsins frästilssom Th*ätta* sig*er* war h*är*ra oss ey for thy at han wil oss haffua här j w*är*ld-i*n*ne vta*n* al frästilse huilkit oss ey är ganglikit til siälena vta*n* han rader os ok tröst*er* os th*är* til ath wj skolo*m* stadelika sta a mote diäfwlsins frästilsso*m* Swa som j sta*n*dande strid ok th*är* m*ädh* til bör oss wart hy*m*m*er*ike fortiäna ok thy sig*er* sanctus leo paue j sino*m* ke*n*nedome | Huar som 369
stadog*er* bliffu*er* til lifsins ända j thy goda som han haw*er* vpp burit han skal warda häl ok säl äw*är*de-*li*ca til sina siäll Th*ät* sama v*n*ne oss allom gud fadh*er* ok son ok th*än* hälga anda Amen

Dominica xxv

CVm subleuasset oculos jhesus et vidisset max-[imam] lästin som läsin war j dagh hona besc*r*iffu*er* oss sanctus johannes ewangelista Ok är swa myk*i*t ludande vppa wart mall war h*är*ra jhesus lypte vpp

sin ögon ok fik see mykin almoga koma til sik ta sagde han til sin ke*n*neswe*n* philippum huada*n* skolo*m* wj fa köpa swa mykit brödh som alth th*ätta* folkit magh ätha Th*ät* sagde han for thy at han wilde fresta sanctum philippum for thy ath han wiste til förende huat han wilde göra tha swarade ho*n*om sanctus philippus ok sagde swa twäggia hu*n*drade päni*n*ga brödh räkte th*e*m ey ath Sua ath nagar the*ra* finge th*ä*r nagat litit vth aff tha sagde en aff hans ke*n*nesue*n*o*m* som het sanctus Andreas s*ancte* päd*er*s brodh*er* här är en pilt*er* j bland oss som haffu*er* v biogbrödh ok twa fiska än th*ät* kan ey stort räkkia swa mykla folke tha bödh war h*är*ra thy mykla folkena sittia til bordz ok faa sik math Ok a th*e*m sama stadeno*m* war 370 myk*i*t gräs a marke*na* | Ok folkit war när v[M] brödätare tha tog war h*är*ra jhesus the v brödin til sik ok välsignadhe th*e*m m*ädh* si*n*ne hand ok gaff th*e*m allo*m* ätha ok aff fiskome*n* swa mykit the wildhe haffua Nw tha th*ät* folkit war alth mät tha sagde war h*är*ra til sina ke*n*neswe*na* sankin saman th*ät* här ow*er*löp*er* swa th*ät* ey forfars the sankade sama*n* väl xij korga fulla m*ädh* brutnom brödh stykkom Aff v brödom ok twem fiskom Som ow*er*lop th*e*m som ätit hafde ok alla wara väl mätte nw tha th*ät* folkit sago th*ät* järteknith som war h*är*ra hafde giort tha sagde the sina mällan th*ä*nne ma*n*nen är en hälger p*ro*phete so*m* koma skolande är aff hy*m*me*r*ike hit nidh*er* till jorde*r*ike

I Tessa hälga läst mago*m* wj taga til märkilsse ok ami*n*nelsse ok fulkomliko*m* atanka wars h*är*ra

jhesu christi nadh m*ädh* thy stora järteckne*na* som
han giorde J thy ath han mättade v^{M} folk m*ädh*
v brödh ok twa fiska m*ädh* th*ä*nna vij stykkome*n*
mago forstadz vij täs hälgans gawor m*ädh* liknilsom
ath sigia ok vth tyda huilk*i*t war h*är*ra giffu*er*
mä*n*niskio*na* siäl andelika til ath niwta Ok sit hy*m*-
me*r*ike th*ä*r m*ädh* fortiäna ok he*n*ne til wäria ok
wärn for*e* diäfleno*m* ok hans fula | äggilssom Tessa 371
sama vij gaffuor teknad*is* sancto johanni ewangelista
j bland flere vnd*er*likin tekn so*m* ho*no*m tedd*is* j
hy*m*me*r*ike ept*er* thy han sc*ri*ffu*er* j ena sina bok
apocalipsi ok sig*er* swa Jak johannes sag i ena
and*er*lika syn et lamb standande swa som th*ät* ware
döt ok j hiäl slagit th*ät* hafde vij horn ok vij ögon
th*ät* waro vij täs hälgans gawor nidh*er* sändh til
jorde*r*ikis vm kring alla vida w*är*lde*na* Aff th*ä*nna
vij gudz nadh*er* ok and*er*likom gaffuo*m* spadde
p*ro*ph*et*en ysaias lankt til förende ok vpräknade
huaria the*ra* vidh na*m*pn Ok sagde swa The första
hälgans gaffua är mä*n*niskiona en and*er*likin föda
til siäle*na* th*ät* är wisdomsins anda for thy swa
som kroppe*n* mättis ok växer styrkis ok ökis aff
ena likamlika föda Swa störkis ok siälin ok he*n*ne
dygde ökis ok he*n*ne kraft*er* j wisdome*n* ok täs
hälga anda nadh ok enka*nn*e*li*cà widh allom th*e*m
so*m* rätwiso*na* älska swa sigh*er* wise p*ro*ph*et*en
salomon Ens rätwis mans siäl hon är j wisdo*m*s-
ins säte som är m*ädh* th*e*m hälga anda jnbygia*n*-
d*is* nadh thy skal mä*n*niskio*n* som rätwis will heta
| ok kallas hon skal th*ä*r m*ädh* rätwiselika liffua 372
a*n*nars är hä*n*ne wisdomber fafäng*er* for*e* gudhi
Swa sigh*er* k*ir*kio*na* ke*n*nefad*er* sanctus johannes

crissostomus Th*ä*t kallas ey ath enast wisdomber ath en man wet mykit aff gudz ordom ok the hälga sc*ri*fft vtan hälder pröffuas han wara wis thy ath han liffuer th*ä*r ept*er* som gudz budordh Ok ke*n*nedomber biuda ok rada

Nw the andra täs hälgandz gaffuor som widh brödit liknas thet är vnd*er*standilssena andha so*m* mä*n*niskio*n* haffu*er* aff gudi swa witnar ok sigh*er* wisa ma*n*nen salomon h*ä*rr*e* gud aldzwaldog*er* mättade sin t*r*oen tiänar*e* m*ädh* äwerdelikx lifsins brödhe ok vnd*er*standilse*n*ne bröde j the*n*ne nadafulla gaffuona täs hälga andz är människion luttagin m*ädh* gudz hälga änglom som al tingh vnd*er*standa j gudi Thy är th*ä*t swa ath holkin mä*n*niskia sina vnd*er*stando väl styrer a mote diäflenо*m* ok gudi til heder han magh hopas ath han ward*er* luttagi*n* m*ädh* gudz änglo*m* j the*ra* löno*m* ok the ande*li*ca födona som the haffua j hy*m*me*r*ike Swa sagde war h*ä*rra sancti johanni ahörande Th*e*m som manlika stridh*er* ok sit hy*m*me*r*ike wi*n*der j wärdzsins
373 dröfuilssom ho*no*m skal jak giwa | ängla brödh Som ho*no*m är nw owit*er*likit ok dolt ok th*ä*r m*ädh* wil jak giffua ho*no*m eth nyt na*m*pn sc*ri*ffuat j lifsins bok j hy*m*me*r*ike

Nw the tridia the hälgandz gaffuo Th*ä*t är spiritus consilij thäs hälga andz nadh th*ä*nna nadena ok gaffuona skal wara ok huar en mä*n*niskia g*är*na ynska aff gudi ok liwflika vntfa swa ath ho*n* j allom sino*m* g*är*ni*n*go*m* Gange til radz m*ädh* waro*m* h*är*ra j swa matta ath hon wände sin syn ok skäl ok all sin ärende ept*er* the hälga sc*ri*fft

ok kirkiona kännefädra ordom ok radom ok lata
ey diäfwlsins willa fortaga thän rätwisa tankan
Ath hon takke gudi bade fore godom hand gange
ok ondom swa lärde then godhe gamble tobyas
sin son ok sagde swa Loffua gudh ok ära j allom
thima ok bidh honom styra alla thina wägha ok j
honom skal blifua all thin radh j allom ärendom
huilkin människia thänna lärdom wil taga ok thär
epter göra Som är at gaa til radz mädh gudi ok
rätwisom mannom vm sit siäla gagn ok sins jäm-
cristins ok vm thet som gudi magh koma til loff
ok äro hon mag täs hopas ath war härra giffuer
henne täs bätre lön Ok sina föda ok bärning här j
wärldina ok äwärdelica godh lön j hymmerike thätta
lot war | härra forstandas j eno järtekne som scriff- 374
uas aff Sancto dominico

thät hände eth sin ath sanctus dominicus hafde
kallat til sin xl sina brödher vidher ena landz mira-culum
kirkio ok hafd sit radh mädh them vm nagor ärende
som them j gudz tiänist alla rördhe ok wardade
Nw tha han hafde sit capitulum mädh thöm haldit
tha wilde han giffua thöm äta ok han hafde jnkte
fore them läggia tha satte han them alla til bordz
ok togh nagat aff bröd som han hafde ok skar
huariom thera sina skiffua thär vt aff Ok minte
them vppa thän siälfwiliandis fatigdom som the
haffde gudi loffuat ok ath the skulde täs tulogare
mädh honom wara ok täs bätre vmbära holkit te
gärna giorde Ok huar thera bröt sina skiua fägin
ok glader ok satte sik siälffuer fore bordz ändan
som thera forman pläger sittia ta komo thär jn-

gangande twe okända vngha mwnka ok huar th*era* hafde sit sköt fult *mädh* brödh Ok lagde for*e* sanctum dominicum th*ä*r han sat ok ginge swa tyste tiande ath*e*r tädan saa at jngen wiste hwo the waro ell*e*r huart the komo ell*e*r huart the ath*e*r tädan gingo vtan som väl kan pröfuas ath th*ät* waro g*u*dz ängla Ok sända budh som sina tiänar*e* ey wildhe lata
375 hwngra j th*e*m dageno*m* tha the sit gudlika | radh hafde til saman

Nw the fiärda thäs hälgandz gaffuo th*ät* är Spiritus fortitudinis Starkleksins anda han är j siäle*na* krafft ok dygdom th*ä*nna gawona ok and*er*-lika brödzfödo*na* skal huar en mä*n*niskia *gär*na nyttia ok öwa gudi til loff ok äro ok til sit ägit siälagagn ok sigia swa *mädh* p*ro*ph*et*an dauid O h*är*re gud jak skal gö*ma* allan mi*n* kärlek til tik som är j thi*na* daglika tiänist här til rad*er* oss ok war h*är*ra siälffu*er* j te hälga läst ok sigh*er* swa Warin starke j kiffue ok stridin mote th*e*m ga*m*bla ormome*n* diäfleno*m* ok tagin th*ä*r fore till löna eth äw*är*delikit rike ok haffu*er* war h*är*ra latit forstandas j somliko*m* järtekno*m* ath th*än* hälga anda j brödzliknilsse föd*er* ok styrk*er* hans t*r*ona tiänar*e* ok wini Som eth sin händhe j gamble lag-ome*n* ath war h*är*ra böd eno*m* sinom p*ro*ph*et*a som het enoc skulde vptagas til p*ar*adis som ho*no*m ok wid*er*for ok är th*ä*r tha gik then p*ro*ph*et*en elyas aff stadh ept*er* gudz wilia ok budi j nagra daga til täs ath han wart storlika trötter ok hu*n*grog*er* tha lagde han sik soffua j skogin vnder en tiokkan enebuska Tha ko*m* gudz ängel ok wäkte han vpp

ok badh han sta vpp ok faa sik math han waknade
ok sag | sig vm kringh Ok fik see widh sit howud 376
eth aska blandat brödh han stod vpp ok ath aff
thy brödena ok sompnade genstan ather gudz ängel
talade än til ho*no*m a*n*nat sin ok sagde stat vpp
Ok sit ok äth tik star ath*e*r en lang*er* wäger fore
hande*na* han sättis än vpp ok aat aff thy brödena
än a*n*nat sin ok ängelen ho*no*m bödh ok än swa
som sc*ri*ffuat star han gik m*ädh* täs brödzins stark-
het ok m*ädh* täs makt j xl daga ok xliiij nätter
Ok aat täs j mällan jngen a*n*nan math til täs han
kom til th*ät* bärgit oräb som kallas g*u*dz ägit bärg
ok stader th*ätta* ärendit skal swa forstandas ath
jnga makt ell*er* starkhet hafde p*ro*ph*et*en aff thy
askabrödena som han aat vta*n* aff th*e*m hälga anda
Som han j brödz likelsse togh ok vntfik j sit liff
ok j sit hiärta som vpfylt war ok brä*n*nande aff
gudz kärleke th*ä*nna nade*na* fa än alla the and*er*-
lika til thera siäl som ept*er* gudz budi ok rade
standha vpp v synde*na* so*m*pn ok läge m*ädh* ang*er*
ok sc*ri*ptamal ok taka widh bot ok bätringh j gud-
lika fasto ok ath*e*r haldä fran kräselika liffu*er*ne Ok
plagha sin kropp m*ädh* mödo ok ärwode j gudz
tiänist tha maga the hopas ath the daglika | styrkias 377
aff th*e*m hälga anda Ok fi*n*na wäghin täs bäter til
the ärafulla högdina g*u*dz ägit bärg ok stadh som
är hy*m*me*r*ike til ena äw*är*delika wist ok hema*n*

Nw the fämta täs hälgans gawor th*ät* är spi-
ritus sapiencie snillena ok wisdomsins gaffuo th*är*
m*ädh* bör mä*n*niskio*na* öffua sik til ath halda gudz
lydno ept*er* hans budordom ok önska ok bidia th*är*

til aff warom h*är*ra hans nade Til en godan wilia ok stadugan som p*r*oph*et*en dauid hafde j sino*m* böno*m* ok sagde swa O h*är*re gudh lära mik ath hafua ödmiwkan wilia ödmiwka lydno konst ok snille j thina tiänisth for thy jak trodde ok tröste stadelika vppa thin hälga budordh

Nw the sätta täs hälga andas gaffor th*ät* är spiritus pietatis mildhetzins anda th*är* mä*n*niskio*na* til bör ath föda sina siäl mädh*er* swa som kroppen störkis aff brödzins föda m*ädh* th*ä*nna dygde*li*ca nadena Som är milhete*n* skula alla godg*är*ni*n*ga and*ra* wa*ra* blandade vm the skula gudi täkkias ok m*ädh* the dygde*na* räknas mä*n*niskio*n* räslika for*e* gudi agha alla w*är*slika rika doma ok swa matte sit hy*m*me*r*ike fortiäna Ept*er* thy war h*är*ra sigh*er*
378 j the hälga | läst Hälga äro alla the som mille ok mänska äro for thy the skula agha w*är*ldina for sit ägit th*ät*ta skal swa forstandas ath for th*ät* ath te ära mille ok mänske wid fatikt folk aff sina godze Ok jngo*m* tha är th*ät* wärdskyllokth ok loflikit fore gudi ath the haffua w*är*lslika rikadoma m*ädh* holko*m* tha maga bade sik Ok andro*m* hiälpa sik siälffuo*m* til hy*m*me*r*iki*s* ok fatigom til bärgan här j jorde*ri*ke

Nw te siwnde täs hälgans gaffua th*ät* är spiritus timoris domini gudz räddogas anda ok gaffuo*na* skal huar en c*ri*stin mä*n*niskia skälika vntfa ok nyttia til sit siäla gagn J swa matta ath hon haffui gudz räddoga j allo*m* sino*m* g*är*ni*n*gom ok j alla sina vmgango tha magh ho*n* hopas ath war h*är*ra föger he*n*ne til täs yt*er*mer alt th*ät* som gut

är Sua th*ä*n gode tobias so*m* ok lärde ho*no*m ok sagdhe swa Mins vppa mi*n* son ath wj haffuo*m* haft fatikt liffw*er*ne än haffu*er* thu gudz räddoga altid j thino*m* hog ok hiärta tha far thu myk*i*t gut aff gudi til thina bärni*n*gh ok wid*er*torfft Th*ätta* haffu*er* war h*är*ra latit forsta j somlikom sinom järtekno*m* ath the äro wärde faa gudz | nadh*e*r til 379
sina bärni*n*g som gudz räddoga hafua j sino*m* *gär*ni*n*gom th*ä*r m*ädh* wil jak lykta mi*n* ordh j th*ätta* sin

Th*ät* hände swa ath twa bröder bygde j eno*m* by til sama*n* vppa lande*na* th*ä*n ene war en enfallog*er* man ok lifde widh storan gudzs räddoga Ok sökte *gär*na the hälga k*ir*kia ok gaff *gär*na sina almissa ok th*ä*n andra war en karger man ok nidskaps fuller ok mykit sniki*n* ok fiki*n* tha vm sider skedde th*ät* swa ept*er* gudh wildhe plaga sin ma*n* ok pröwa hans stadoghet tha kom th*ä*n rätwisa brod*re*n j storan fatigdo*m* Ok th*ä*n andre war riker ok hafde nogh nw vm warena tha säd*is* tima*n* kom for th*ä*n rike vth ath saa sin ak*er* ok th*ä*n fatiga formatte jnkthe saa Ok hans brod*er* wilde ho*no*m jnkte hiälpa vthan gladd*is* hälder vth aff ath han skulde swa ma*n*likin wara fram for th*ä*n fatiga Tha sagdhe täs fatiga ma*n*sins hust*ru* til ho*no*m lat ey tin brod*er* ofmykit glädia sik aff waro*m* fatigdom tag agna ell*er* mwll vtj nagra säkkia ok lägh vppa wara ökia Ok faro*m* in j *gär*dena ok saam ok börgiom swa fast som han gör ok sättio*m* alt warth hopp til th*ä*n öwersta gude*n* so*m* mäktog*er* är ath swa väl föda oss fatiga so*m* ho*no*m rikan

Th*ä*n fatiga enfalla ma*nn*e*n* giorde ept*er* hust*ru*na rade han togh j sina | säkkia sand ok agnar Ok sadde lika widh sin broder allan akren vm kringh ok th*ä*r epter vm somare*n* gingo han ok hans hust*ru* huan hälgan dagh til k*ir*kia so*m* the waro wan altid göra Ok loffuade gud ok takkade ho*n*om yt*er*mer for the*ra* fatigdo*m* än hans brod*er* ok hans hust*ru* giorde for*e* the*ra* rikedoma Nw tha kornit gik vpp ok böriade til ath wägxa tha gik th*ä*n rike ma*nn*e*n* ok hans hust*ru* vm kringh g*är*dena ok skodadhe sin aker Tha sagde the fatiga mansins hust*ru* til sin bonda gango*m* ok wj in j gärde*na* ok latom som wj skodo*m* wara sädh holk*i*t the ok giordhe tha fw*n*no the th*ä*r stora gudz nadh*er* ok järtek*n*e J swa matta at war h*är*ra hafde latit vp växa swa got korn ok fagert so*m* the nagat sin hafde fangit tha the bäst hafde saat The takkade gudi g*är*na for*e* sina miskwndh ok nadh ok stadhgadis täs yt*er*mer j hans tiänist ok j sina rätwisa liffwerne sik til äw*är*delika godha löna j hy*m*me*r*ike Th*ä*t sama vnne oss allom the*n* välsignade gudhin som allom tingom styrer ok radh*er* äw*är*delika for vthan ändha AmeN

Orate pro scriptore etc^{ra}

(Lösryckt blad ur den felande andra delen.)

— — — — — — — — — — — —

Jnga dygdena g*är*ni*n*ga räknis täkkelika fore gudi vthan the äro pröfuade m*ädh* wärldzsins dröfwilsom ok jngen t*r*o pröwas wara stadog vtan tolamodh j wärldina ginwärdo Ok jnge*n* kan nagra stridh halda vtan han är stadd*er* när sino*m* owin ok fiände, ok jngen manlikin vind*er* siger vtan the gaa starkelika till sama*n*, här vth aff sig*er* sanctus paulus swa j sinom kä*n*nedom Jngen ward*er* kronad*er* j hy*m*me*r*ike vtan the*n* so*m* ma*n*lika ok laglika st*ri*der här j jorde*r*ik for*e* sina siäl oppa th*ä*nne ordin tänkte en goder ok gudliken ärmäte Aff huilko*m* star eth järtekne sc*ri*ffuat m*ädh* huilkit jak wil mit tal lykta m*ädh* j th*ätta* sin

miraculum

Then sama gaff sik in j en skog til en goda*n* gamblan ärmäte ok war hans läreswen ok pilt*er* til täs han nam fulkomlika tiäna waro*m* h*är*ra tha hände th*ät* et sin swa ath th*ä*n gamble gode ma*n*nen gik sin ärende in j en köpstad Ok jnna*n* täs at ha*n* war borta tha frästade diäflin th*ä*n vnga ma*n*ne*n* som th*ä*r war quar j boda stadeno*m* m*ädh* allom dödlikom syndom j swa matta ath vnd*er*stu*n*do*m* tedde han sik ho*no*m j ene vnga ok karska q*wi*nna liknilse ok rette hans hog ok hiärta til skört liff-

werne ok sköro*m* lusta Ok stwndo*m* tedde han
mangha päni*n*ga ok mykit gull ok silffu*er* ok rette
2 hans | hog til giri Ok stwndom tedde han ho*no*m
mykin kräslikin math ok dryk ok rette honom till
ow*er*stoppa Tha ok stundom tedde han ho*no*m dyran
klädebonadh ok rette ho*no*m til högfärdena Sua ok
m*ädh* flero*m* vij dödelikom syndom th*ä*nne godhä
vnge ma*n*nen bleff stadoger j sik swa at a mote
huaria frästilsse fiol han a sin knä ok las sina
böner ok skötte diäflin jnkte ok jnga thy som han
ho*no*m for*e* lagde Nw tha th*ä*n gamble ärmäthen
kom ath*er* hem ganga*n*de til boda stadin tha fik
han see th*ä*n vnga liggia*n*de a sinom knäm ok j
sino*m* böno*m* ok hafde a sino hofde vij forgyltha
kronor huaria vpp aff andra Tha berätte th*ä*n vnga
th*e*m gambla hurw stor frästilsse han hafde lidit
aff diäflin j hans fran waro tha pröfdhe th*ä*n gambla
väl ath the vij kronor baro hono*m* täs withne ath
han hafde stadug*er* wa*r*it j alla the matto so*m* han
war frestad*er*, här jnna*n* lat*er* war h*är*ra oss for-
standas Ath the ärw alla wärde krona bära j hy*m*-
me*r*ike som stadelika ok ma*n*lika sta ok stridha a
mothe sino*m* and*er*lika owino*m* j jorde*r*ike Ok bliffua
th*ä*r jnna*n* starke ok stadoge vt til ändha swa länge
liffuit räkk*er* ok th*ä*r for*e* loffu*er* war h*är*ra th*e*m
godh lön for the*ra* stadughet ept*er* thy han siger
enom stadz j the hälga läst — — [*forts. saknas*]

Ändringar i hdskr. och rättelser af utg.

Ord och bokstäfver inom [ ] äro tillagda af utg.

Sid.	rad.	
9	28	*i* sprang *är* r *tillskrifvet öfver raden.*
14	16	fik *r. fr.* sik
18	9	söder » soder
—	30	sigh*er* *i hdskr. ändr. fr.* sidh*er*
20	6	bedröfuilse *r. fr.* bedrofuilse
21	23	*efter* som *ett öfverflödigt* war *utelämnadt.*
22	28	ha*n* *tillskr. öfver raden.*
23	1	th*ät* » » »
—	2	ept*er*dömilsse *r. fr.* ept*er*domilsse
—	22	v*ara* *tillskr. öfver raden.*
—	28	synda, *r. fr.* synda*re*,
24	11	vi *tillskr. öfver raden.*
25	21	allom them *2 ggr i hdskr.*
26	3	quo *r. fr.* qui
27	5	ände » rände
29	18	sancti petri *r. fr.* sancto petro
31	15	flerom *r. fr.* flerore
34	15	*efter* sanctus *ett felskr.* johannes *öfverstruket.*
35	18	Rätter *r. fr.* Räntter
37	21	ohöffuidzlika *r. fr.* ohäffuidzlika
38	15	ibit » ibbit
41	18	lika » rika
42	15	sigh » sik
45	3	winskap » winskat
—	12	christus » jhesus (*2 ggr i hdskr.*)
—	18	pr*ä*diken » pr*ä*dikan
—	21	huar » huuar
46	4	appostoli » eppostoli
—	21	*framf.* wara *ett öfverflödigt* skulde *utelämnadt.*
—	27	mankönit *r. fr.* mankonit
47	19	rättan » rättom

Sid.	rad.	
48	6	*orden* v änglana kompanskapp *senare öfverstr.*
—	7	*orden* fran män*n*iskio vmgango » »
49	1	*i* giffuit *är det första* i *tillskr. öfver raden.*
—	7	thy *2 ggr i hdskr.*
50	12	ept*er*dömilsom *r. fr.* ept*er*domilsom
—	13, 14	*orden* liufflika *t. o. m.* vmgang*om*, *senare öfverstr.*
—	16	*efter* män*n*iskia *orden* Ath thu *onödigtvis upprepade i hdskr.*
53	3, 4	tilfögni*n*gh *r. fr.* tilsögni*n*gh
—	4	bedröffwadh » bedroffwadh
56	5	som *r. fr.* son
—	24	lucas » lucus
57	13	huilkin » huilkit
60	2	är *utskrapadt i hdskr.*
65	4	ma *2 ggr i hdskr.*
66	8	*i* wara*n* *är det första* a *tillskr. öfver raden.*
67	1	th*ät* *2 ggr i hdskr.*
68	15	torff *r. fr.* forff
—	27	jak » jäk
69	1	ärmäti*n* » ärmati*n*
70	19	äw*är*delikit *r. fr.* aw*är*delikit
71	5	gälniska » galniska
72	12	The » Tha
—	19	päd*er*s » pad*er*s
73	8	nadhe » nadh*er*
74	1	pröwat » prowat
76	1	the » the*m*
—	3	the » th*e*m
77	6	sagde » sagda
—	23	jdhra » jdhra*n*
79	13	äthin » athin
80	6	*i* huask[e] *är* a *tillskr. öfver raden.*
82	1	gud *r. fr.* gudz *Likaså rad* 7.
—	27	öga » äga
83	12	siäffua*n* *r. fr.* siälffua*n*
—	—	takkelikan » takkelikom
89	14	*efter* swa *ett felskr.* rik *öfverstr.*
—	18	som *2 ggr i hdskr.*
90	24	gang *r. fr.* gangn
91	16	fordömder *r. fr.* fordomder
93	30	wärldz » warldz
94	24	*i* frestha *är* r *tillskr. öfver raden.*
—	25	ärw *r. fr.* arw
95	29	frälsar*e* *r. fr.* fralsar*e*

Sid.	rad.	
95	30	christus *tillagdt öfver raden.*
96	2	lamb *r. fr.* labm
—	24	sancto johanni *r. fr.* sancti johannis
—	27	sinnom » sinnon
97	9	*efter* abboten *af senare hand i margen tillagdt* thomas
99	6	*efter* mistäkkelikit *af senare hand tillagdt* ok oloffligit
100	14	*efter* äro, *hafva af senare (1500-tals) hand i öfre margen tillagts orden* ok ffawiskiär *hvarjämte det följande* affwither *öfverstrukits och däröfver tillskrifvits orden* ok vitner
102	2	nogh *r. fr.* mogh
103	2	tolka » talka
104	28	rättan » rattan
106	4	äwärdelica *r. fr.* awärdelica
110	8	trä » tra
113	16	widhertorftogha *r. fr.* widhertorstogha
114	24	hon » han
—	—	storlika » störlika
115	30	fulkomlikhet » fulkomlikithet
120	13	son » som
122	3	wärdin » wardin
127	18	*i* domber *är* o *tillskr. öfver raden.*
130	13	Macharius *r. fr.* Marchurius
—	23	scriftamall » scristamall
131	21	äwärdelica » awärdelica
132	30	hedninga » hednimga
133	6	vpnöta » vpnäta
134	18	r *i* drömde *tillskr. öfver raden.*
136	2	sagde *2 ggr i hdskr.*
137	18	jnnelikhet *r. fr.* jnnelikikhet
139	25	op, *i hdskr. ändr. fr.* en *Först har stått* j en eldh *hvarefter* j *utskrapats och* eldh *öfverstrukits.*
140	5	allan *i hdskr. ändr. fr.* all
143	14	än *tillskr. öfver raden.*
—	17	te » » »
145	14	*efter* aff *ett felskr.* träna *öfverstruket.*
146	12	os *tillskr. öfver raden.*
—	18	äwärdelica *r. fr.* awärdelica
148	17	flög » flögt
—	32	ärmätin » ärmatin
149	16	thär » thät
156	25	*efter* sina *ett felskr.* rät *öfverstruket.*
160	14	*i* anamadhe *är det första* a *tillskr. öfver raden.*

Sid.	rad.	
160	22	höfdinge*n* *r. fr.* häfdinge*n*
164	1	for barmade *r. fr.* for branade
—	31	warku*n*sämia » warku*n*samia
171	1	sigh *ändr. fr.* sigh*er*
—	6	ept*er*dömilsse *r. fr.* ept*er*domilsse
172	31	*i* forlatilsse *är* i *tillskr. öfver raden.*
178	4	w*är*slika *r. fr.* w*ärr*slika
183	16, 17	ept*er*dömilse *r. fr.* ept*er*domilse
184	15	äw*är*de*li*ca » aw*är*de*li*ca
—	21	*framför* föddan *ett onödigt wara utelämnadt.*
—	26	Gudh *r. fr.* Gudz
—	30	*framför* troo *ett dubbelskr.* tro *öfverstruket.*
186	5	*det första* tu *r. fr.* tus
—	13	*efter* ok *ett dubbelskr.* wider *utelämnadt.*
187	12	som *r. fr.* son
—	17	nödgad*is* *r. fr.* nödagad*is*
188	7, 8	räthwisona *r. fr.* rathwisona
189	29	frästilsse » frälstilsse
190	15	gik » tik
191	20	i *uti* skälika *skr. öfver raden.*
194	28	kär*e* *r. fr.* kar*e*
196	25	*det senare* dygde*li*ca *r. fr.* dygdde*li*ca
198	12	j *r. fr.* ey
201	13, 14	ymnighet *r. fr.* ymgnighet
202	3	äwerdelikit » awerdelikit
203	5	äw*är*delikom » aw*är*delikom
209	22	*i* skärseldz *är* 1 *tillskr. öfver raden. Efter detta ord ett* j *öfverstr.*
210	10	*efter* tigher *ett felskr.* ok tig *öfverstr.*
213	3	them *r. fr.* th*ä*n
220	21	pharisej » ppharisej
224	3, 4	tilhörde » tilhorde
225	2	wäghin » waghin
—	5	äw*är*delikit *r. fr.* aw*är*delikit
227	16	*efter* alla *ett felskr.* si *öfverstr.*
229	24	hälgha *r. fr.* halgha
236	3	Simile » Simili
238	4	tär *2 ggr i hdskr.*
—	8	warda *r. fr.* warde
241	14	äw*är*delike » aw*är*delike
—	24	räddoga » räddöga
244	9	jhesus » jhesum
245	16	liknilssom » liknilsson

Sid.	rad.	
248	10	*orden* som ärw gudz nadher *2 ggr i hdskr.; de tre sista orden öfverstrukna.*
—	24	höra *r. fr.* hora
249	1	ffor *skrifvet öfver raden.*
—	8	plaagä » » » *i st. f. ett utskrapadt ord.*
250	5, 6	*orden* thär *mädh t. o. m.* th*ätta* sin *senare öfverstr.*
—	13	ha*n skrifvet öfver raden.*
—	24, 25	racionem *r. fr.* racionen
252	1	ey *senare utskrapadt.*
253	23	hon *r. fr.* han
255	10	omilla *i hdskr. ändr. fr.* milla
256	18	ärw *r. fr.* arw
257	7	hälga » halga
—	12	knä » kna
260	20	bröd » brod
262	3	gud » gudz
—	30	mä*n*niskian *i hdskr. ändr. fr.* mä*n*niskiam
263	20	*efter* hafde *ett* h *öfverstr.*
267	14	kärleken *r. fr.* kärlekem
—	23	magh *har öfverstrukits och* är *tillskrifvits af senare hand.*
268	14	frästilso*m* *r. fr.* frälstilso*m*
—	20	kyndichet *öfverstruket af yngre hand och däröfver tillskrifvet* arghet
—	26	*efter* ok *ett oriktigt* äro *öfverstruket.*
269	5	mä*n*niskion *r. fr.* mä*n*niskiom
—	16	*det senare* os *tillskr. öfver raden.*
271	9	sancto *r. fr.* sancti
275	9	*orden* han gik *mädh* täs *2 ggr i hdskr.*
—	28	fämta *r. fr.* fiärda
276	11	milheten » nilheten
279	8	vind*er* *tillskr. öfver raden, hvaremot 3 ord öfverstrukits efter* siger
—	12	*efter* siäl *har i margen af senare hand tillskrifvits ordet* skul
280	5	ow*er*stoppa *jämte ett därpå följande* Tha *af nyare hand öfverstruket, hvarjämte ett försök gjorts att ändra det förra ordet till något liknande* ofverflö[dig]het

---

Efterskrift.

Såsom fortsättning af den samling medeltidspostillor 1—3, som *G. E. Klemming* utgaf under åren 1879—1893, följer här en fjärde del, innehållande en half årgång predikningar, omfattande sommarhalfåret, d. v. s. tiden från första söndagen efter påsk t. o. m. tjugofemte söndagen efter trefaldighet. Samlingen torde emellertid en gång hafva omfattat hela kyrkoåret, ty af »vinterdelen» finnes ännu bevaradt ett löst blad (aftryckt här s. 279—280).

Denna homiliesamling är säkerligen utförd i Vadstena kloster. Dess själfständighet i kompositionen är ej större än i de bägge närmast föregående samlingarna (Klemmings del 2 och 3). Möjligen utgör den en öfversättning från någon af de många latinska postillor, som tillhörde Vadstena kloster, och af hvilka säkerligen de flesta voro utarbetade af klostrets prästbröder under stadig användning af den för hela medeltidskyrkan tillgängliga rika skatten af latinsk homiletisk litteratur. Att emellertid denna postilla ej slafviskt följt endast främmande källor, kan man bl. a. finna däraf, att bland de citerade auktoriteterna (bibeln, Seneca, Augustinus, Chrysostomus, Bernhard, Gregorius m. fl.) äfven återfinnes hel. Birgitta (se t. ex. tr. uppl. sid. 57: 11 ff., 171: 7 ff., 210: 16 ff.), hvarjämte berättas ett järtecken om S. Olof (s. 201: 20 ff.).

Äfven om närvarande publikation från innehållets synpunkt ej befinnes äga något högre värde, erbjuder den dock i språkligt hänseende (och detta är på grund af Fornskr.-sällsk:s uppgift en hufvudsak) ej ringa intresse, dels genom många dialektfärgade egendomligheter (särskildt i afs. på vokalismen), dels genom ordförrådet, som ger flere värdefulla bidrag till vårt fornspråks lexikaliska behandling.

Den handskrift, efter hvilken denna postilla aftryckts, är en papperscodex i liten 4:o, tillhörig Upsala Univ.-bibl., där den har sign. **C 35.** Den torde vara skrifven inemot slutet af 1400-talet och utgöres af 192 bl., däraf de två sista blanka. Bl. 129 v. och 130 r. äro äfven oskrifna, dock utan lakun i texten. — I hdskr. finnes inlagdt ett löst blad, som en gång tillhört postillans andra del (vinterhalfåret). Pärmarne bestå af ekskifvor med brunt skinnöfverdrag utan alla prydnader, endast några linier i blindtryck. Spår af två knäppremmar och bucklor (fem st. å hvar pärm), allt numera försvunnet.

Handskriften, som endast inrymmer postillan, består af 16 lägg, af hvilka 14 utgöras af 12 blad. Af de återstående två läggen har det ena (det 4:de) 14, det andra (det 16:de och sista) endast 10 blad. Handskriften är helt igenom skrifven af samma hand och är fullständig så när som på ett par skadade blad (bl. 42 och 182), vid hvilkas aftryckande utg. inom [ ] tillagt de supponerade felande orden.

Af prydnader förekomma endast röda kapitelöfverskrifter samt röda eller (några enstaka) blå initialer i början af hvarje predikan och af viktigare stycken. Några röda understrykningar af ord samt isättningar af samma färg i enstaka bokstäfver förekomma äfven. Skiljetecken äro ytterst sällsynta och ny sats utmärkes i regeln ej med majuskel. Pikturen är jämn och vårdad, men en grannsynt korrektor kunde haft ett och annat att göra, som nu blifvit ogjordt.

Den enda anteckning af gammal hand som finnes i hdskr. upptager två rader å försätsbladets rectosida och lyder: »indulgensie visitasionis marie primo quinque annos et quinque carenas centum diess».

Vid utgifvandet af denna postilla hafva, liksom vid de två föregående, de vid alla citat förekommande lat. textorden utelämnats där de omedelbart efterföljas af sin svenska öfversättning.

4-5

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 128.

SVENSKA MEDELTIDS-POSTILLOR.

FJÄRDE DELEN.

FÖRSTA HÄFTET.

STOCKHOLM, 1905. KUNGL. BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare 2 kr.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

innefatta hittills följande verk:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* (Fullständig i 3 häften.)
6. *Namnlös och Valentin.*
7. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* (Fullständigt i 11 häften.)
8. *Konung Erik XIV:des Krönika.*
9. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* (Fullständiga i 6 häften.)
10. *Sagan om Didrik af Bern.* (Fullständig i 3 häften.)
11. *Hertig Fredrik af Normandie.*
12. *Konung Alexander.* (Fullständig i 3 häften.)
13. *Skrå-Ordningar.* (Med fyra plancher.)
14. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* (Fullständiga i 11 häften.)
15. {*Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
Legenden om Gregorius af Armenien.} (I ett band.)
16. *Helige Bernhards Skrifter.* (Fullständiga i 2 häften.)
17. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* (Fullständiga i 7 häften.)
18. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* (Fullständig i 3 häften.)
19. *Själens Tröst.* (Fullständig i 4 häften.)
20. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* (Fullständiga i 2 häften.)
21. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* (Facsimile.)
22. *Klosterläsning.* (Fullständig i 3 häften.)
23. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1—4: Häft. 1. (Tillsammans 8 häften.)
24. *Gersons Lärdom huru man skall dö.* (Facsimile.)
25. *Svenska Medeltids Dikter och Rim.* (Fullständiga i 3 häften.)
26. *Läke- och Örte-Böcker.* (Fullständiga i 3 häften.)
27. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—21.
28. *Prosadikter från Medeltiden.* (Fullständiga i 3 häften.)
29. *Historia Trojana.*
30. *Jungfru Marie Örtagård.* (Fullständig i 2 häften.)
31. *Speculum Virginum.* (Fullständig i 3 häften.)
32. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* (Fullständiga i 2 häften.)
33. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
34. *Helige Mäns Lefverne.*
35. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
36. *Skrifter till Uppbyggelse.* (Fullständiga i 2 häften.)
37. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*

Småstycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor, utom nummerföljden.)

Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)

Fornsvensk Bibliografi.

Mera har ej utkommit intill Mars 1905.

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPETS SAMLINGAR

fördelade i häften:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34—38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3—7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46—49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3—6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57—60. *Själens Tröst.* Häft. 1—4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk* Häft. 1, 2 (afslutade).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile)
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68—70. *Klosterläsning.* Häft. 1—3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73—76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78—80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1—3 (afslutade).

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 1, 2.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 3 (slutet).
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.
112. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 17.
113. *Speculum Virginum.* Häft. 2.
114. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 18.
115. *Speculum Virginum.* Häft. 3 (slutet).
116, 117. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* Häft. 1, 2 (afslutade).
118. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 19.
119. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
120. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 20.
121. *Helige Mäns Lefverne.*
122. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
123. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 21.
124. *Fornsvensk Bibliografi.*
125. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 1.
126. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
127. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 2 (afslutade).
128. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 4. Häft. 1.

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 129.

SVENSKA MEDELTIDS-POSTILLOR.

FJÄRDE DELEN.

ANDRA (SLUT-)HÄFTET.

STOCKHOLM, 1906. KUNGL. BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare kr. 2,50.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

innefatta hittills följande verk:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* (Fullständig i 3 häften.)
6. *Namnlös och Valentin.*
7. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* (Fullständigt i 11 häften.)
8. *Konung Erik XIV:des Krönika.*
9. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* (Fullständiga i 6 häften.)
10. *Sagan om Didrik af Bern.* (Fullständig i 3 häften.)
11. *Hertig Fredrik af Normandie.*
12. *Konung Alexander.* (Fullständig i 3 häften.)
13. *Skrå-Ordningar.* (Med fyra plancher.)
14. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* (Fullständiga i 11 häften.)
15. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.* / *Legenden om Gregorius af Armenien.* (I ett band.)
16. *Helige Bernhards Skrifter.* (Fullständiga i 2 häften.)
17. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* (Fullständiga i 7 häften.)
18. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* (Fullständig i 3 häften.)
19. *Själens Tröst.* (Fullständig i 4 häften.)
20. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* (Fullständiga i 2 häften.)
21. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* (Facsimile.)
22. *Klosterläsning.* (Fullständig i 3 häften.)
23. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1—4. (Tillsammans 9 häften.)
24. *Gersons Lärdom huru man skall dö.* (Facsimile.)
25. *Svenska Medeltids Dikter och Rim.* (Fullständiga i 3 häften.)
26. *Läke- och Örte-Böcker.* (Fullständiga i 3 häften.)
27. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—21.
28. *Prosadikter från Medeltiden.* (Fullständiga i 3 häften.)
29. *Historia Trojana.*
30. *Jungfru Marie Örtagård.* (Fullständig i 2 häften.)
31. *Speculum Virginum.* (Fullständig i 3 häften.)
32. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* (Fullständiga i 2 häften.)
33. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
34. *Helige Mäns Lefverne.*
35. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
36. *Skrifter till Uppbyggelse.* (Fullständiga i 2 häften.)
37. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*

Småstycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor, utom nummerföljden.)

Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)

Fornsvensk Bibliografi.

Mera har ej utkommit intill Mars 1906.

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPETS SAMLINGAR

fördelade i häften:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34—38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3—7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46—49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3—6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57—60. *Själens Tröst.* Häft. 1—4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk* Häft. 1, 2 (afslutade).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68—70. *Klosterläsning.* Häft. 1—3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73—76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78—80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1—3 (afslutade).

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 1, 2.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 3 (slutet).
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.
112. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 17.
113. *Speculum Virginum.* Häft. 2.
114. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 18.
115. *Speculum Virginum.* Häft. 3 (slutet).
116, 117. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* Häft 1, 2 (afslutade).
118. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 19.
119. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
120. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 20.
121. *Helige Mäns Lefverne.*
122. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
123. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 21.
124. *Fornsvensk Bibliografi.*
125. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 1.
126. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
127. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 2 (afslutade).
128, 129. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 4. Häft. 1—2 (afslutad).

SAMLINGAR

UTGIFNA AF

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET

SVENSKA MEDELTIDSPOSTILLOR. V

SVENSKA

MEDELTIDS-POSTILLOR

EFTER GAMLA HANDSKRIFTER

UTGIFNA AF

G. E. KLEMMING

FORTSATTA AF

ROBERT GEETE

FEMTE DELEN

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1909—10

SVENSK MEDELTIDS-
POSTILLA.

(VINTERDELEN.)

V.

Assit ad inceptum sancta maria meum

[Dominica prima adventus]

CVm appropinquaret dominus iherusolimam et venisset betphage Mathej xj° A th*e*m sama timano*m* tha war h*er*re ville latha sik fangha pina, ok dödh thola, nalkadhis ha*n* siälffwiliandis stadeno*m* iherusalem, oppa th*et* at allä skullo forsta, at han ey nödh*i*r äll*i*r trängdh*i*r, vtha*n* aff gudz sins forskipa*n*, ok sins kärlek bandh, so*m* han haffde til mä*n*niskio*n*na, doo ha*n* a the helgha korse, aff huilko kärlekx nalkan ok bandh, sanctus matheus ewangelista sc*ri*ffuar oss läste*na*, som läsin war j dag, swa lydha*n*de a warth maal,[1])

Var h*er*re ihesus christus war ganga*n*dhe vt aff bethania, nalkand*i*s iherusalem, huilthe sik vidh en staadh so[m] het*i*r betphaghe, hart när oliogardhz bergit, nw a th*e*m sama dageno*m* ha*n* ville in koma j syälwan stadhin, sändhe han fram för*e* sik twa sina ke*n*nesuena, sighia*n*dhe th*e*m swa, ganghin fram for*e* j eth litit torp, so*m* är j wegheno*m* for idh*e*r, th*e*r fy*n*nin j ena asna modh*i*r bunna m*edh* grymo

[1]) På en ledig plats står här tillskrifvet med rödt bläck: see wel til hwar smörith ligg*er* j calenu*m* far thu mer än thu [forts. saknas].

ok he*n*na föl, lösin th*e*n asna*n* ok ledhin hiit til mik, är th*et* swa ath nokor spör idh*e*r ath hwj j th*et* görin, tha seghin ath war h*er*re ok mästar*e*, torff th*et* vidh*e*r j th*etta* sinnit, th*etta* ärandith war al giorth äpt*ir* p*r*oph*et*ans ordho*m* so*m* sag*d*e,
2 | Within ok seghin sions dött*er*, som tekna hwa*r*ia c*ri*sna siäl, see nw ko*m*bir thin konu*n*g*ir* liwffu*ir* ok spakir, sitiandhe oppa asna filino äpt*ir* fylia*n*de, the twe ke*n*ne swenane giordo som ihesus th*e*m bödh, ok lagdo nokor kläde oppa asna*n*, ok satto ihesum th*e*r aa, swa ath ha*n* ridha*n*de kom jn i iherusalem, ma*n*ghe aff almoghano*m* breddho sin k[l]ädhe nidh*e*r j wäghin for*e* honu*m*, ok so*m*like bruto q*ui*stana af trämin, ströiandhe wäghin for*e* honu*m*, the so*m* badhe gingo for*e* honu*m* ok äpt*ir*, syu*n*gho ok ropadho loffua*n*dhe ha*n* m*edh* sy*n*ne röst, ok swa sighiandhe, loff ok ära wardhe höxta konu*n*gx dauidhz son, wälsig*na*dh*i*r ko*m*me ha*n* hiit i van stadh,

¶ J tesso helgho läst är märkiandhe ma*n*g tingh Förs t ath ihesus gik wt aff th*e*m stadeno*m* so*m* het*ir* betania, huilkin lydh[n]o teknar, j thy giffs oss forstandha wars h*er*re ihesu christi lydna, kärlek ok tolamodh, so*m* ha*n* beuiste tha han sändhis aff gudhi fadh*i*r hiit til jorde*r*ikis, aff hwilko ysaias proph[et]a spadhe swa sighia*n*de, Jhesus christus war offradh*i*r j dödhin for syndhogha mä*n*niskior, for thy han swa syälffu*ir* vilde, ok ey lot ha*n* op sin mwn til nokra nesegn äll*i*r orsakan, mothe th*e*m honu*m* pintho, thy tilbör hwa*r*ie c*ri*sno mä*n*niskio,
3 ath ten|kia oppa wars h*er*ra ihesu pino ok dödh,

hörandhis ha*n* ok loffwa*n*dhis for*e* kärlek, For thy ha*n* är oss eth äpthedöme j tholamodheno, Som sanctus petrus sc*ri*ffwar, Christus war pint*ir* for*e* oss jdh*e*r til tolamodhz äpt*ir*döme, ath j skulin fyllia hans fotsporom, ha*n* war th*e*n som aldrik ba*n*nadh*ir* war, ok aldrik ba*n*nadhe, han giordhe aldrik syndh, ok ey war fu*n*nith swik j ha*n*s mw*n*ne, han war ok th*e*n so*m* pint*ir* war, ok jnghin vntsagdhe, Här a mothe göra ma*n*gha otalika mä*n*niskior ok yldhzskafulla, hwilka ey ath enast ba*n*na syno*m* ia*mcris*no*m* j nokre mothegangho, äll*ir* dröwilse, vta*n* iamwel j hwa*r*ia fläthio som th*e*rra hyärtha rörir, til nokra ängxla*n* äll*ir* ilzsko, elska dywilsins na*m*pn daglika j syno*m* mw*n*ne, ok andra fula ba*n*nor, hwilkom war h*er*re sigh*ir* eno*m* stadhz j lästi*n*ne, Haar so*m* ydke*li*ca älzskar ba*n*nor j syno*m* mwn, ha*n* skal wara forba*n*nadh*ir* aff mik, ok haffwa ma*n*ghe for sidh, ok öndhska sik onth j synu*m* w*är*lz ba*n*nu*m*, Hwilka p*ro*ph*et*in dauid dömir äpt*ir* th*er*ra egne bön sighiandhe, | 4 Syndhogh*ir* ma*n* älzskadhe forba*n*nilse, ok th*et* skal honu*m* wardha, ha*n* ville ey haffwa gudhz signilse, ok th*e*t skal langth fyärkas fran honu*m*, Thy är os nyttbelikith ok radhelikit, hell*ir* haffua gudhz na*m*pn idkelika j mu*n*neno*m*, For thy th*e*m th*et* göra loffwas godh lön, Som sanctus paulus sigh*ir* Hwar so*m* ydke*li*ca kallar a gudhz na*m*pn, ha*n* skal wardha heel til sy*n*na syäl,

A*n*nath so*m* märkia*n*de är j lesti*n*ne, th*et* är th*e*n andre stadhin so*m* war h*er*re ihesus gik fram m*edh*, som het*ir* betphage j[d est] domus bucce, hwilkin v[t]thydhis vidh*e*r fultz kinbens hws, ok teknar vidh*ir*-

gangho for*e* syndhe*na*, Ok gudhe*li*ca böne so*m*
c*ri*stin mä*n*niskia skal haffua idkelika j syno*m*
mw*n*ne, J thy giffs os vndh*i*rstandha, ath har so*m*
vil gangha äpt*ir* ihesum christum til iherusalem,
so*m* tydh*ir* frydhsins stadh*ir*, ok teknar hyme*r*ikis
ryke, ha*n* skal haffua rätta vidh*ir*gangho for*e* syna
syndh*ir*, jj rätto*m* sc*ri*ptamalom, hwilk*i*t mik*i*t forma
ath hyälpa, ok gudhi är tekkelikith, Som sanctus
bernardus sigh*ir* O hwru helagh est thu angra*n*dhe
5 mä*n*niskia ödmyuk | O huro helaght vidh*i*rgangh-
o*n*na hop, huro mykith thu format när alzwalloghom
gudhi, hwro raskelika thu vmwändh*ir* en gry*m*ma*n*
domar*e* j en älzskelikin fadh*ir*, Nw for thy ath war
h*er*re jhesus takir ena syndhogha mä*n*niskio til
nadha, tha hon lat*ir* angra sik syna syndh*ir*, Thy
tilbör oss göra rätta bätringh m*edh* godho*m* g*er*n-
i*n*ghom hwar äpt*ir* sy*n*ne makt, Särdelis m*edh*
gudhelikom bönu*m*, hwilkith alla mä*n*niskior for-
mogha göra, hell*i*r fatigha än rika, ok gudhj stor-
lika täkkis, som sanctus augustinus sc*ri*ffuar, Gudhe-
likin bön är th*em* so*m* bidh*i*r, stoor hyälp for*e*
gudhj, ok änglenom hans gömar*e* een stoor hugnadh*i*r,
dyäfflenom stoor plagha, ok syälffwom gudhi eth
tekt offir, Thy radh*i*r oss p*r*oph*et*in dauid sighian-
dhe, Offra gudhi loffsins offir, som tekna gudhe-
likin sangh läsni*n*gh ok bönir, Här a mothe göra
ma*n*gha osidhogha mä*n*niskior, särdelis vidh the
helgha kyrkio, hwilka war h*er*re ihesus kallar sith
böna hws, Som sc*ri*ffwas aff i lästi*nn*e, Mith hws
6 | som är the helgha kyrkia, är mith böna hws, ok
sidhan sagdhe han iudhoman, J haffuin giorth th*er*
aff eth röffwara hws, ok th*er* äpt*ir* giordhe war

h*er*ra ena stora gisil aff repstubbom, ok kördhe th*er* vt köp män, som th*er* köps[l]aghadho j*n*ne ok skyptho päni*n*gha, Swa gör war h*er*ra ande*li*ca än j dag allom th*e*m so*m* mära ko*m*ma for*e* sith w*är*lz gagn ok köpslaghan til kirkio, än for*e* gudhz hedh*i*r ok sith syäla gagn Swa ok the som j the helgho kyrkio göra skwall*i*r ok draffuil, ok bakmaal oppa sin ia*m*c*ri*stin, th*e*m staar nogh j wanu*m* aff gudhi stoor plagha j tesse w*är*ldhi*n*ne, ok sydha*n* köre war h*er*ra th*e*m vth fran helgha ma*n*na kompa*n*skapi j hymerike, nydh*i*r til heluit*is* vta*n* the bätra sik,

Th*et* trydhia so*m* märkia*n*dhe är, th*et* är oliogardhz-b*er*git som war h*er*re ihesus ffor fframath, hwilkit teknar gudhilika g*er*ni*n*gha, so*m* högxsta gudhi göras til loff ok äro, M*edh* olio*n*ne teknas kärlekin, so*m* g*er*ni*n*ghoma*n* skal fyllia, A*n*nars dugha the inthe for*e* gudhi, Som sanctus paulus sc*ri*ffwar aff sighiandhe | Ku*n*ne iak tala badhe m*edh* ängla 7 tu*n*gho, ok mä*n*niskio j my*n*ne p*re*dican, ok haffde iak th*er* m*edh* inghin kärlek, tha war*e* iak som en lyudh-andhe mal[m]byr, äll*i*r klingha*n*dhe skällo, haffdhe iak ok alla p*r*oph*et*a maal, ok iak visthe all gudhz lönlik tingh, ok alla snille, ok th*er* m*edh* swa stadh-ugha thro, ath iak ku*n*ne föra b*er*ghit aff stadh, ok jnghin kärlek j hyärtano, tha war*e* iak ok jnthe, war*e* th*et* ok swa, ath iak gaffwe alla mina äghor fathigho folke til födho, ok iak antwardhadhe myn krop j ällin, ok giordhe iak th*et* ey aff rätto*m* kärlek, tha dugdhe th*et* mik alz inthe, Thessin dygdhin som är kärlekin, kan ok ey vndh*i*rstandhas, äll*i*r vnthfanghas aff nokro*m*, vthan g*er*ni*n*gha*n*na tekn,

8 Som sanctus gregorius sc*ri*ffwar | Gerni*n*ga*n*na fulfylgilse är kärleksins pröwilse, aff hwilko war h*er*re sigh*ir* en stadhz j lästi*n*ne, Ey koma the alle jn j hyme*r*ikis rike som segia h*er*ra h*er*ra, vtha*n* the som göra myns fadhirs gudhz vilia, som j hy*meri*ke är, the skula koma til hyme*r*ikis glädi, Ok äro ma*n*ga mä*n*niskior som gudhi the sin kärlek, j ordho*m* ok g*er*ni*n*ghom, ok sin ia*mcri*stin hata m*edh* alle si*n*ne makt, hwilka tyänist war h*er*ra räknar for*e* lygn ok fals, ok inghin kärlek, Aff hwilko sanctus johannes sc*ri*ffuar aff i sinne epistola swa sighia*n*dis Sighir nokor mä*n*niskia swa, iak älzskar gudh aff allo hyärta, ok hatar sin iä*m*-*cri*stin, hon är lyughar*e* for*e* gudhi, ffor thy haar som ey älskar sin brodh*ir*, th*et* är ha*n*s iamc*ri*stin,
9 som ha*n* seer daglika | när sik, hwro skal ha*n* älzska gudh som ha*n* ey seer, ok th*et* är gudhz budhordh, m*edh* the högxta ok jamlykith vidh gudhz kärlek, skalt thu älzska thin jä*mcri*stin,

Th*et* fyä[r]dha är märkiandhe, Ath the som su*n*gho ok loffuado wan h*er*ra ihesum the kalladho honu*m* konu*n*gx dauidhz son, ffor*e* thy ha*n* war föddh*ir* aff ha*n*s släkte, Ok sc*ri*ffwas aff honu*m* j gamblo laghoma*n*, ffor*e* gudhz byrdh, ath for*e* the*n*na konu*n*ghenu*m* dauid, war en a*n*nar konu*n*gh*ir* som heeth saul, hwilkin som krank*ir* wart, ok j th*e*m sama krankdomeno*m* bedröffdhe dyäffwolin ha*n* storlika, swa ath ha*n* haffdhe ingha nadh*ir* äll*ir* lysa, for än dauid som tha war vngh*ir* ma*n*, ok vel ku*n*dhe leka j harpo, ha*n* kom til honu*m*, ok jambrat tha dauid slo j harpo*n*ne, tha loth dyäffwolin

aff ath quelia saul, Th*etta* äruodhit teknar oss andelikin tingh, M*edh* the*n*na saul vndh*i*rstaas w*är*ldhin, hwilkin storlika war j dyäffwolsins waldhe ok dröuilse, for*e* första foräldra syndhe skul, M*edh* the*n*na vngha dauid vndh*i*rstaas m*edh* jhesus christus, hwilkin alla w*är*ldhi*n*na myllelika frälste fran dyäffwolsins valle, m*edh* sy*n*ne helghe pino ok döödh, M*edh* the*n*ne harponne ok he*n*ne syw stränghiom, | vndh*i*rstaas wars 10
h*er*re ihesu christi tungha, m*edh* th*e*m siw ordhoma*n* som han taladhe hengiandhe oppa korseno,

Th*et* första ordhit war, ath ha*n* badh wan h*er*ra forlatha th*e*m sina syndh*er*, som han haffdhe pinth ok korsfest, j thy giffs os forstandha, ath wi skulom wara spakj, ok frydhsamy, forlatandhe th*e*m oss a mothe brytha, tha kallo*m*ps vj gudhz barn j hy*me*-*r*ike, swa sigh*i*r war h*er*re en stadhz j lästinne, Helghe äro the som frydhsami, ok tholamodhoghe äro, ffor thy the skula kallas gudhz synir j hyme*r*ike, thy radh*i*r oss sanctus paulus sighiandhe Bidhin for*e* th*e*m so*m* idh*er* hata, ok smelek göra,

A*n*nat ordhit war th*et*, war h*er*re ihesus christus talade a korseno, th*et* war th*et* ha*n* sagde korsfesta röffwarano*m*, J dagh skalt thu wara m*edh* mik j p*ar*adis, j thy gaffs oss forstanda, ath syndugh mä*n*niskia haffu*ir* tyma, ok stu*n*d til ath bätra sik, alt y yt*ir*sta liffs ändha*n*, ok th*er* äpt*ir* ingha*n* bätringha timan, vta*n* warda dömpdh äpt*ir* syno*m* g*er*ni*n*ghom, Som sanctus johannes ewangelista sc*r*iffuar aff sighiandhis | Th*e*ra egna g*er*ni*n*gha 11
fyllia th*e*m äpt*ir* dödhin, Äntighia til hyme*r*ikis om the äro godha, äll*ir* til heluit*i*s om the äro ondha,

Ey är ok tess hellir radelikit, syndhoghe människio, fforlatha sik oppa then ytirsta thyman, ath vilia sik bätra, ok angra syna syndhir, For thy hon weth inthe hwro henne ändalykt skal wara, ällir huro braat, som scriffwas aff, Jnthe är vissarin än dödhin, ok inthe owissarin än dödhzsins time, Som sanctus augustinus scriffwar aff sighiande Tha människian wardhir hardlika takin aff sywkdomenom, tha kanth thu näplika annat tänkia, än oppa we ok wärk som thu kännir, for thy tik gaa al hugsins akt, som wärkin ok sorghin är mästh j kroppenom,

Thridhia ordhit som war herre thaladhe, tha han saa sina modhir mariam standandhe sörghiande vidh korsith, vndhir honum, quinna see thin son, ther näst sancto iohanni ewangeliste, Se halt hona fore thina modhir, J thy giffs oss vndhirstandha, ath wj skulom wara warkunsamy, ok kiärleke til wara foräldhra, ok omsörghiande til thera
12 bärningh, | Swa byudhir oss war herre med prophetanom sighiandhe, Hedhra fadhir ok modhir tha maath thu liffwa länghe, ok wel j jorderike, ok sydhan äwärdelica j hymerike,

Thet fyärdha ordhit taladhe han til sin welsignada fadhir sighiande, Min gud myn gud, hwi fforleth thu mik, J them ordhoman giffs os vndhirstanda dödhsins grymlikhet, som allom jorderikis människiom forestandhir, Nw mädhan gudh fadhir j hymerike, ville sinom wälsignadha son inthe spara, som menlös war vthan syndh ok smitto, vtan loth dödsins waldh radha vt offuir honum, medh alle sinne beskhet, hwath skal tha en vsul syndogh

mä*n*niskia sik väntha som sik weth myk*i*t haffwa bruthit, ok lithit bätrath, Som war h*er*re ihesus sag*d*e, tha han gik vth aff jherusalem bärandhe korsith a ryggeno*m*, Mädha*n* th*etta* är giorth j ene gröno trä, ok färsko, hwat skal tha wardha j eno törro trä,

Th*et* fämpthe ordit thaladhe ihesus a korseno,
Sighiande, Mik törstir, M*edh* hwilkom törsth vnd*i*r-
standhz ha*n*s kärlekx fult brä*n*na*n*dhe hyärta, so*m*
ha*n* haffde til alla w*är*ldhi*n*na ath*i*rlösin, Aff hwilko
han sigh*i*r m*edh* | p*r*ophetanu*m*, Ey kan modherin 13
wel forgätha syno barne, som hon haffw*i*r fööth aff
syno liffwe, ok än tho ath hon forglömir thy, tha
forgäthir iak aldrik tik mä*n*niskia,

Th*et* syättha ordhit war Nw är alt th*et* fulko*m*pnat, som p*r*oph*et*ane haffua aff mik spaath ok sc*ri*ffuat, j hwilko oss giffs vndh*i*rstandas, wa[r]s h*er*ra ihesu christi stadugh*et* j alla ha*n*s pino dröffuilsom, fra oppbyrian in til dödhin, Som jheremias p*ro*ph*etan* sc*ri*ffuar aff ha*n*s mw*n*ne, Ey wändhe iak mith änlithe fran th*e*m, som mik awitto sputtadho ok gabbadho, J thy giffs oss äpt*i*rdöme, hwa*r*io c*ri*sno mä*n*niskio, ath wi skulom halla stadugh*et* j opbyriadhom godho*m* *ger*nighom, swa länghe liffuit räkkir, om wj vilio*m* wara luttakne aff th*e*m til syäli*n*ne, äpt*i*r dödhin, som war h*er*re sigh*i*r en stadz j lästi*n*ne, Haar stadugh*i*r bliffuir til yt*i*rstha ändha*n*, ha*n* skal wara heel ok säl, til sinne siäl,

Sywndhe ordhit war, H*er*ra gudh myn fad*i*r
j tith | wal ok händh*i*r, antwardha iak myn andha 14

ok mina syäl, J thy giffs oss forstanda ath wj skulom astundha hymerikit ok ynska thet aff gudhi, ä mädhan wj liffuom, ok til inghom sätia wart hop vthan til gudh alzwaldhoghan, ok ey latha röra oss aff gudhelikom ok rätuisom tanka, medh nokrom frestilsom likamlikom ällir andelicom, som os sanctus paulus radhir sighiande Lathin jdhir ey röra, vt aff idhrom rätuisom sinnom medh nokrom frestilsom, ok lathin jdhir ingha människio swika, medh nokrom fafänghom ordhom, Thetta radhit är oss radhelikasth ath göma, j warum ytirsta tyma, hwem gud haffuir vnt sin forskäl, medh hylbrigdhom sinnom, Swa ath ey wärldhin ällir wärldhinna rykedoma hyndra oss aff nokro rätto, ällir gudhelico astundhan til hymerikis, vthan haffwe gudhz pino, ok dödhz amynnilse j thet ytirsta han forma, hwilkit storlika ma hyälpa syälinne fore dyäfflenom, Som scriffuas aff i sancte birgitta bok, Swa ath henne teddis en människia j gankzlika hardhe pino, swa ath sancta birgitta ey annat tänkthe, vtan the sama syälin
15 ware fordömpd | tha sagdhe syälin, jak haffde när warit fordömpd, vthan tha iak laa a mynom ytirsta tyma, fik iak en anghir, ok wardh iak tänkiande oppa wars herre pino, swa ath han hardare pino ok dödh tolde fore mik, än thet iak skulle thola, ok fik iak en graath, ok badh iak miscunna mik fore sin helgha dödh skul, ok genstan iak war skildh vidh kroppin, gripo dyäfflane mik förandhe fram fore domarin, War herre sagde jak seer ena gnistho, liffwandis j the syälinne, fföre hwilka hon skal ey äwärdelica fordömas, ok gänstan war jak skyldh fran dyäfflomen, ok til skärzeldhz dömbdh,

Thy tilbör hwa*r*ie c*r*isne mä*n*niskio, idke*li*ca bidhia til alzwaldhogha*n* gudh, ath wj matto*m* swa wara yt*ir*sta ändelykt göra, ath wj wardhom skyldhe vidh dyäffwolsins waldh, ok wäghin vntfaa til hyme*r*ikis, som wj äro*m* til kalladhe, th*et* giffui os g*u*d fadh*i*r ok son ok th*e*n helghe andhe

Dominica secunda

ERunt signa in sole et luna et stellis War h*er*re jhesus taladhe til sina helgha apostolis sighiandhe Swa stor järtekne skulo wardha for*e* domadagh, j soli*n*ne ok manano*m* ok j styärnoma*n*, swa ath folkit |aff myclom r*ä*ddogha, trängh*i*r sik sama*n* for*e* 16
ängxlan ok stora*n* gny, som gaar aff haffsins floodh, mä*n*niskio*na* falnas ok storlika bedröffuas, aff tolikom offva ok räddogha, som alle w*är*ldhine skal tha offw*i*r koma, thy ath gudh lat*i*r tha röras al hymil tekin, aff syno*m* rätta skypilsom ok dygdh, som the th*e*r til haffua haffth, ok skulo alla jorde*r*ikis mä*n*niskio se christum gudhz son, koma*n*dhe m*edh* storo valle ok h*er*radöme j skyoma*n*, Nw tha j seen th*etta* ärindet swa warda, skulin j vitha ath alla w*är*ldhi*n*na at*ir*lösin är tha nalkandhis, Ok sydha*n* sagdhe war h*er*re ihesus th*e*m en liknilse, Seen sagdhe han fychona trän ok a*n*nor bärandhe thrä, tha the frambdragha blomst*ir* ok frukt wt aff sik, tha är somar*i*n när koma*n*dhe, Swa skulin ok j witha gudhz rike tilkoma*n*dhe, tha j seen th*etta* alt wardha äpt*ir* myno*m* ordhom, Sa*n*nelika sigh*i*r iak idh*i*r, ey framlidh*i*r al mä*n*niskio*n*na släkt, ffför

än th*etta* är alt fulko*m*pna[t], Himyl ok jordh framlydha äpt*ir* forskipadha natur ok tima, Än myn ordh skulo bliffwa ä*wär*de*li*ca standa*n*de ä for vta*n* ändha,

Moralitas

J tesse helgho läst äro ma*n*gh tingh märkia*n*de

17 Först är th*et* ath järtekne skulo ske jj | th*e*nne thre*m* hymiltu*n*glom, som är solin maany*n* ok styärnor, hwilkin skapat waro aff gudh ffor än w*är*ldhin war byriath, oppa th*et* ath the skullo waro fo[re]ganga*n*dhe dageno*m* ok natti*n*ne, ok beuisa th*e*rra lydhande thima, Som sc*ri*ffuas aff Fecit duo etc^ra^ Th*et* är swa myk*i*t Gudh han giordhe twäggia handha lyws a hymelin, eth storth lius vm daghin skulle lysa, Ok eth my*n*dre vm nattena skulde lyusa, ok th*e*r til stiärnor ok satte th*e*m fastha j hymilsins stadugh*et*, til ath skyliandhe daghin ffraan natti*n*ne, ok lywsith ffran mörkrina, m*edh* tessom threm hymil tu*n*glom giffs oss vndh*i*rstandha, j liknilsom war h*er*re ihesus christus ok jomf*ru* maria, ok the helghe jhesu christi apostoli,

Först är th*et*, at m*edh* opri*n*na*n*de solinne skulom vi vndh*i*rstandha wan h*er*ra ihesum christum koma*n*dhe ok sökiandhe jorde*r*ike, m*edh* syno*m* välsigna[da] ma*n*dom, som the helgha kyrkia nw hall*ir* sin sangh ok läsni*n*gh aff, j adue*n*thith til jula*n*na, allom th*e*m som honu*m* astu*n*dha j hugh ok hyärta,
18 m*edh* kärlek ok gudhelikom reddogha, | Som p*ro*-

ph*e*tin ysayas aff honu*m* sc*ri*ffuar Rätuiso*n*na sol skal opri*n*na allom th*e*m som thith na*m*pn rädhas myn h*er*re gudh, Framdelis sc*ri*ffuar sanctus johannes ewangelista War h*er*re ihesus war th*et* rätfärdogha lywsit, som lysir alla mä*n*niskior, koma*n*dhe j thessa w*är*ldhi*n*na, m*edh* sa*n*no*m* ke*n*nedom ok ghodhom äpt*ir*dömilsom, The*n*nyn solin som är jhesus christus, war saat for*e* frydhsins tekn, mellan guddomyn ok brutlika ma*n*kynit, hwilkom w*är*ldhi*n*na wantro älzskar*e*, a mothe stodho m*edh* ordhom ok g*er*ni*n*ghom, än tho ha*n* war komyn for*e* th*e*rra äw*är*de*li*ca helso skul, som the*n* rätuise ga*m*ble symeo*n* aff honu*m* spadhe, See th*etta* barnit är hiit sänt til jorde*r*ikis, aff gudhi fadher*e*no*m* til ath lydha nydh*i*rfaal j dödhin, lyka*m*lika, ma*n*go*m* til at*ir*lösin fran äu*är*de-likom dödh, ok är ha*n* sätt*ir* til eth tekn, huilko mikit skal a mothe seghias, Swa war w*är*ldhin for-wilt aff dyäffwolsins swik, ok ilzsko, ath hon ku*n*ne
ey | ke*n*nas vidh*i*r sin gudh ok skap*ar*a, Som sanctus 19
iohannes sc*ri*ffwar War h*er*re ihesus war her m*edh* mä*n*niskiom vmganga*n*dhe j w*är*ldhi*n*ne, ok ha*n* war w*är*ldhi*n*na skap*ar*a, ok w*är*ldhin ke*n*dhe ha*n* ey, kom ha*n* ok til sith eghit, ok ha*n*s egno vildho han ey vntfaa, ok til sik taka, Wisselika swa skeer th*et* ok än nw m*edh* syndhoghom mä*n*niskio*m*, hwilka sik ey wilia omwändha fran syndhi*n*ne, vta*n* vthe-stänghia wan h*er*ra fran sik, badhe lyufflika til sik kallande m*edh* kyrkio*n*ne ke*n*nedom, ok hyme*r*ikis iätthan, swa ok hardelika hotandhe, m*edh* pino*n*ne athirgeeldh for*e* syndhina, Swa kär*e* war h*er*re m*edh* p*r*ophetano*m* ysaia Filios etc[ra] Th*et* är swa myk*i*t, Jak opfödde syner ok ophögde, som äro c*ri*sna

20 mä*n*niskior, the th*er* a mothe | forsmaddo mik, oxin
ke*n*ne sin hosbondha, ok asny*n* weth ath gaa til
synne krubbo, vta*n* mith eghit folk vil mik ey
ke*n*ne, ok inthe goth vndh*i*rstaa aff mik, we wardhe
the syndbogho folkeno, ok tu*n*gho folkeno j syndh-
i*n*ne, for ska*m*liko*m* syno*m* affonde släkt, The for-
lotho sin h*er*ra, ok gabbadho sa*n*na*n* gudh, ok gingho
til ryggia for*e* honu*m*, th*er* for*e* skal iak sla honu*m*
for*e* sina tendhir, th*e*m til blygh ok skam, äw*är*de-
*li*ca j heluite vtha*n* the bätra sik, The*n*nyn ordhin
tillbör hwa*r*io syndhogho mä*n*niskio rädhas, ok
latha sik angra, th*et* hon a mothe gudhi haffu*i*r
b*ru*tit, ganghandhe borth w syndhi*n*na mörkre,
m*edh* rätte vidh*i*rgango, ok sc*ri*ptamalom ath*i*r j
dygdhinna lyws, m*edh* godh g*er*ni*n*ghoma*n*, Äpt*i*r
wars h*er*ra ihesu christi fotsporom, som ha*n* radh*i*r
oss en stadhz j lestinne, Jak är w*är*ldhi*n*na lius,
har som filgh*i*r mik, ha*n* gaar ekke j mörkre, vta*n*
han skal ffaa äw*är*delikit lius, Nw af the tekne*no*
som j soli*n*ne skal wara, tedhis sancto iohanni ewan-
gelista so*m* sc*ri*ffuas aff j e*n*ne bok, som heth*i*r
21 hester, apocalipsis Thridi de|lin war borth takin aff
solinne, M*edh* tesso soli*n*ne wanskilse ok tekne,
vndh*i*rstaas wars h*er*re ihesu christi pina ok dödh*i*r,
som ha*n* tolde a the helgho korse, a ma*n*domsins
wegna ok licame, ok hamj som märkiandhe är, trydhi
delin vidh guddomyn, ok syäli*n*na, For thy han
skildhis aldrik fran gudhi fadh*i*r, ok th*e*n helgha
andha j hyme*r*ike a guddompsins wägna, vta*n* bleff
jamlikir j walde*no* äro*n*ne ok nadhinne, Än tho
han frelste w*är*ldhi*n*na m*edh* ma*n*domeno*m*, Som
origenes ke*n*nefadh*i*r skriffuar aff War h*er*re ihesus

han ey offuir gaff hyme*r*ikith, tha han kom sökia jorde*r*ike, th*et* j hyme*r*ike war beholt han bewarat j synne nadh, ok th*et* j jorde*r*ike war, giordhe ha*n* helt ok sält m*edh* sy*n*ne miscu*n*dh,

Annat hymeltu*n*gilit som iärtekn ok wanskilse skulle ske vti, th*et* är manyn, hwilkin sith skin ok klaarheth haffu*ir* aff soli*n*ne, vidh the*n*na maana*n* liknas jomfru maria, For thy som manyn haffu*ir* sith skin aff soli*n*ne, swa vntfik ok jomf*ru* maria alla nadh ok miscu*n*dh, tha hon war m*edh* the welsignadha barneno ihesu christo, Aff hwilko teknat war ma*n*gh|fallilika til föri*n*na, Eth aff th*e*m tekn- 22
oma*n* war en rikir kesar*e* j rom som heth octouianus, so*m* alla w*är*ldhina haffdhe vndh*ir* sith waldh, hwilkin romaro*m* swa myk*i*t täkt*is*, ath the villo han dyrka ok halla for*e* sin gudh, The*n*ne kesar*in* war viis ok räddis anama sik swa stora w*är*doghet, äll*ir* dyrkas for*e* nokon gudh, ffor*e* thy ha*n* visthe sik ena dödel*i*ca mä*n*niskio, vtha*n* loth spöria ath ena gudhel*i*ca q*ui*nno, sibillam so*m* th*e*ra spaq*ui*nna war, vm nokor waldhogar*e*n h*er*ra skulle nokot sin födhas än ha*n* war, The sama q*ui*nna*n* laa oppa sino*m* gudhel*i*com böno*m*, görlika j*n*nestänghd j syno böna huse, til tess he*n*ne tedhis a daghen*om* äpt*ir* natte*n*ne, som ihesus war föddir oppa i himblom vidh solina, en forgylt*ir* cirkil, ok i th*e*m c*ir*kelino*m* en jomf*ru*, haffuande eth barn j syno sköthe, th*etta* iärteknit beuiste q*ui*nna*n* kesarano*m*, ok han vndradhe h*är* storlika oppa, tha fik han höra ena röst aff hymelino*m* sighia*n*dhe, Th*et*ta här är hyme*r*ikis altar*e*, tha sagde p*r*oph*et*issan sibilla kesar-

eno*m*, Th*et*ta barnith är större ok balloghar*e* h*er*ra
23 än thu äst, thy bör tik | ath bidhia til honu*m*,
M*edh* tesso järtekne ok andr*um* fler*um* giffs oss ath
vndh*i*r standa ath jomfru maria är klar ok skyn-
a*n*dhe j miscu*n*dh ok nadh j hy*meri*ke, ok jorde-
*r*ike, aff sins sons velsignadhe nadhom gaffuo*m* ok
vmgangho, Swas*om* manyn haffu*i*r sith lius ok skin
aff soli*n*ne, Th*etta* hymiltu*n*glit maani*n* so*m* iomf*ru*
maria liknas vidh*i*r, fik een wanskilse ok stoort
tekn oppa sik, j wars h*er*re ihesu christi pino ok
dödhz tima, swa ath hon aff j*n*nirliko sorgh ok
ängxlan, war al forsmäktath ok wanskilikin wordhin,
so*m* hon tedde syälff sancte birgitto sighiandhe, J
my*n*s sons pino tima, war iak swa bedröffdh wordhin,
ath alle mine lymer waro som dödhe, oppa th*et*
yt*ir*sta, tha judhane honu*m* korsfesto, kendhe iak
inthe til mik, äll*i*r viste, vta*n* mina systra ok maria
magdalena, hyollo mik op mellan sina handha, Thy
tilbör hwa*r*ie c*ri*sne mä*n*niskio j*n*nirlika her oppa
tänkia, warku*n*sama modhr*e*na m*edh* soneno*m*, som
sama pino*na* toldhe j syälinne, so*m* he*n*ne son
ihesus toldhe j lycamano*m*, Swa spadde aff p*ro*-
ph*et*in symeo*n* sighiandhe til mariam, Geno*m* tina
24 syäl skal gaa eth hwast swärdh, | m*edh* hwilko han
teknadhe wars h*er*re dödh ok pino, so*m* he*n*ne
wardh swa hardh ok beskelikin ath thola, som
hwast swärdh gino*m* sith hyärta

Nw tridia hymiltungilit som tekn skulo ske
oppa, th*et* äro styärnor j hymeleno*m*, vidh hwilka
the helghe apostoli liknas, som m*edh* war*um* h*er*ra
ihesu christo vmgingho, ok honu*m* daglika fylgdho,

ffor thy swas*om* styärnona haffua sith skin ok klarhet aff sol*in*ne, swa haffwa ok the helghe herrane, alla nadh ok tess helghans stadugheth aff ihesu christo, til ath ku*n*na alla tu*n*gho ok maal, ok othalika siuka ok forwi*n*na mä*n*niskior aff dyäfflen*om*, hela ok hylbrygdho göra, so*m* war h*er*re ihesus siälffu*ir* loffuadhe sighiand*is* aff ena stadz j lästi*n*ne, J mith na*m*pn skulo the bor[t]driffua dyäfflana, the skulo thala vtlänzska tu*n*gho maal, the mogho ok hanna orma, ok drikka ethir om the vardhe til trängdhe, ok th*et* skal th*e*m inthe skadha, The waro ok skyna*n*dhe aff gudhelikom ke*n*nedhom, ok tholamodhz äpt*ir*döme, so*m* the | haffdo styrandhe ok lärandhe 25
gudhz almoghe, ok ledhandhe m*edh* sik borth w villo*n*ne mörkir, jn j sa*n*ni*n*di*n*ne lius, Som war h*er*re vitnar m*edh* th*e*m sighiandhe J ärin w*är*ldhi*n*ne lius m*edh* thy, ath j bewarin jdhra syäla behalna j idhro tholamode, Tesse helghe ap*ost*lana so*m* liknas vidh*ir* stiärnor, vidh*ir*foor eth stort wanskilse, j th*e*m timano*m* var h*er*re jhesus war fanghin pint*ir* ok korsfest*ir*, tha wanskadhis alle fleste, ok skildos vidh*er* honu*m*, ok tordho ey wara när honu*m*, ok so*m*like wordho twäkande j thro*n*ne, swa ath the nekadho haffua nokot sin honu*m* seet, äll*ir* känth, tha fulko*m*pnad*is* p*r*oph*et*ans ordh tala*n*dis aff gudhz fadh*ir*s mu*n*ne ok sighia*n*d*is*, Jak skal sla vm kul fara herdhan, ok farin skulo syndh*ir* stänkias ok athskilias, Ey skulle th*e*nna villan äll*ir* räddoghe, th*e*m helgha ap*ost*lan [hända] for*e* th*e*n skul, ath the th*er* til haffdo nokot brutit m*edh* war*um* h*er*ra, ath the skullo stadde wara j th*e*m wadhano*m*, vta*n* for thy, ath the skullo forstandha

sik kra*n*ka a sina egna wegna, a mothe nokro*m*
frestilso*m*, ok starka ok stadhugha a gudhz vegna,
tha ha*n* sändhe th*e*m sins helghans nadh, th*e*r äpt*ir*
26 a pi*n*giz|dagha dagh, som pröwas m*edh* s*a*n*c*te
pedare, hwilkin swa stadugh*ir* war til fori*n*na, ath
ha*n* loffuadhe sik vilia gaa j dödhin m*edh* honu*m*,
ok en fanyt q*ui*nna gath honu*m* reddat m*edh* eno
ordhe,

Annat ärandit är märkiande j tesso lästi*n*ne,
ath jhesus sagde sik wara ko*ma* skula*n*dhe j skionen,
m*edh* storo walle ok h*er*radöme, ok döma jorde-
rikis mä*n*niskior, Aff hwilko tilque*m*dh ma*n*ghe
p*ro*ph*et*a langdom for*e* gudhz byrdh, haffua spaat
ok sagdt, so*m* först är p*ro*ph*et*in dauid sighiandhe,
War gud skal koma oppinborlika ok ekke tighia,
ellin skal brä*n*na for*e* ha*n*s asyn, ok omkringh
honu*m* skal wara en mäkthelikin stormbir, hymil
ok jordh kallar ha*n* til syn, ok athskilia sith folk,
ondha fra*n* godho*m*, Th*etta* magho syndhogha mä*n*-
niskio tänkia ok athwakta, hwru mykith war h*er*re
lat*ir* wardha sik om syälina, mädha*n* himil ok
jordh, ok alt th*et* th*e*r j*n*na*n* är, kallas til vitne ok
oppinbarlikh*et*, ok ha*n* wil ok skal döma rätuise-
lika, hwa*n* äpt*ir* sino*m* godg*er*ni*n*gho*m*, som sc*ri*ffuat
27 staar, | tha skal ha*n* at*ir*gella hwa*r*iom äpt*ir* thy
ha*n* haffuir forskyllat, Her a mothe tänkir ma*n*gh
faku*n*nogh mä*n*niskia, som dyärfflika syndha swa
sighiande, Gudh aktar mi*n*st ath mik huath iak
driiffuir, älla gör, for thy iak är fatigh ok fauiss,
ha*n* kan ey räkna mina syndh*ir* formikit, ok ey
p*re*dicas stort for*e* mina skul, For*e* thy iak kan ey

stort ther aff forstandha, hwilkin människia som syndar j tholiko dyäffuolsins dölsko, äptir swa daarlika tänkt ok talath, hon ey at enast bindhir sik til heluitis, vtan gör sik jamlikan kompan dyäfflenom, som alla sina snille nytiar gudhi til wanhedhir ok smälek, For thy thet är syndh mothe them helgha andha, ath göra sik fauiskan a mothe sinom sinnom ok skälom, som gudh haffuir giffuit människionne til wakt fore dyäfflenom, ok hans frestilsom, Offuir them swa göra ropar prophetin dauid hardhan dom, ok stora hembdh sighiande, Herra gudh kasta tina wrede oppa thet folk, som inthe vilia aff tik vitha, ok thet landzskap som inthe kalla oppa tik, ällir tith nampn, J them ordoman dömas the ther crisna tro haffua takit, ok inthe got mera vilia vitha aff gudhi, lika wara widhir hedningha, | som ney sighia 28 gudhi j synne wantro, Nw som förra sakt är, kombir gudh oppinbarlika ath döma alla wärldhinna, athirgällandhe godhom sin lön medh änglom j hymerike, fore sina godgerningha, ok ordhom sin rätuiss lön, fore sina syndhir ok misgerningha, som the haffua ey aff skrapat medh scriptamalom, ok rätthe bätringh, tha grathir mangh vsul människia ok venghar sik, wara nokon tidh födda, badhe hedne och crisne, som sanctus iohannes crisostomus scriffuar Plangent etc^{ra} Thet är swa mikit J thöm timanom grata hedningha offuir sik syälffua, fore thy, the kunna tha syna syndh ey neka ällir dylia, seandis wars herra ihesu christi vndhir sina egna handha gerningh, tha gratha ok wengha sik affguda dyrkara, som swikne äro aff dyäffuolsins klokskap, hallandhe thet fore

— — — — (*två blad fela*) — — — —

[Dominica tercia]

— — — — — — — — — — —

29 Jak takkar tik myn welsignadhe fadhir j hymerike,
ffore thet ath myn vili är hördhir medh tik, för än
iak talar medh mynom mwn, Jak veth ok thet ath
myn vili är thin vili, Fore thetta folkit skuldh här
är när mik standandhe, bidhir iak til tik, oppa
thet ath the skulo thro, ath thu haffuir mik hiit
sänth til jorderikis, medh the nadh som the see
mik här göra, war herre ihesus gaff ok them sina
helso som kranke waro, medh mildheyt ok war-
kunsami, ffore thy han tok ther fore mandom, ath
människian skulle tess mer wara nythiande hans
miscundh, som paulus scriffuar Fore thy haffde
han räth til ath barmhyärta sik offuir människiona
krankdom, mädhan han haffde syälffuir takith then
sama krankdomyn oppa sik, Swa sighir ok sanctus
paulus, Haar är thet ath syälffuir är swa, ath mik
tykkir äkke wara sywkan, medh honum, ällir lydhir
ok nokor nokra skam ällir blyughet, tha brännir
iak allir jnnan, swa illa tykkir mik thet wara, Här
a mothe gör mangh forbannat människia, som mera
glädz aff annars skadha, krankdom fatighdom, ok
30 andra wärlz mothgangho, hellir än önka | hans mothe
gangh, ällir hyälpandhe honum änthighia medh
ordhom ällir gerninghom Aff them swa göra scriffwar
apostolin endhz stadhz, Haar sin brodhir thet är
syn iämcristin hatar, han är mandrapare fore gudhi,
ok vithin ath inghin mandrapare haffuir deel j
wars herra ihesu christi rike

Nw framdel*is* sagdhe war h*er*ra ath the äro säle, so*m* sik ey skä*m*ma oppa honu*m* m*edh* ordhom äll*ir* g*er*ni*n*gho*m*, här vti giffs oss forsta*n*dha ath wj sculom gudhz helgha thro halla j hedh*ir* ok äro for*e* stora virdhni*n*gh, ok dygdelika g*er*ni*n*gha, som ha*n* her beuisthe mä*n*niskio*n*ne j jorde*r*ike, vt*an* gab ok fläthio, ok hwarghin tess blyghias äll*ir* skämas, ath äpt*ir* fyllia ha*n*s enfallom ok ödmyko*m* äpt*ir*-dömom, ok ha*n*s helgha ma*n*no*m* ok särdel*is* kyrk-io*n*na ke*nne*fädhro*m*, so*m* ha*n* haffu*ir* befält syn ordh, ok sin ke*n*nedom fra*m*föra, ok lära fauiska*n* almogha, tha the wardha forsmadde ok hathade, th*e*r lyknar war h*er*ra sik syälffwan vidh*ir*, hoot ok smälek Swa sagdhe ha*n* til sanctum paulum tha ha*n* war hedhin, ok ville fordriffua the helghe thro, ok hatha c*r*istit folk Paul sagdhe war h*er*re hwj hatar thu mik, thic är hardh ath trädha a mothe eno*m* hardhom ok hwasso*m* styngh, Jak är mäkth-ogh*ir* fo[r]latha tik thyna grymh*et* tha mik täkkis, Sw[a] menar | war h*er*re ok än nw, haar so*m* sin 31
ia*m*c*r*istin hatha m*edh* awnd, äll*ir* ondho*m* vilia, m*edh* ordhom äll*ir* g*er*ni*n*ghom, fatigth folk ok enfalloght, so*m* honu*m* tyäna, tha hatar ha*n* wan h*er*ra syälwa*n*, swa sigh*ir* ha*n* j lästi*n*ne, Hwat j giordhin vidh en th*e*n mi*n*stha so*m* mik tilhördhe, onth äll*ir* goth, th*e*t giordhin j mik syälffwom, heer oppa bör ath tänkia hwa*r*io c*r*isno mä*n*niskio, ok latha aff awndh ok ondha*n* vilia, ok ey glädhias vidh sins ia*m*c*r*istins dröwilse, äll*ir* bedröffwas aff thy ath honu*m* gaar nokot wäl j handh, som ma*n*ghe göra thy wär, For thy awndh är the syndh so*m* dyäffleno*m* är kärasth, The äro ok alle dyäffwolsins

barn ok limy som the syndhena älzska, ok ey kan the människia gudhz vinskap fortyäna som awundena älzska, Som sanctus gregorius scriffwar aff Hwar awndh byggir j människio hyärta, ther kan inghin gudhz kärlekir blyffua, ok swasom högfärdhin skyl ath wan herra ok människiona, swa skyl ok awndhin
32 människiona fraan helgha manna kompanskapi, | ok thy skapadhe war herra rätwiselika awndhsyuko människio rwm j heluite, hwars jnghin seer annan nokot goth haffua vtan alt ilth swa, ath inghin faar awndas vidh annars selikhet, medan ther är allom lyka hard ok langh pina, Swa sighir ok mästar seneca Jak ville ath al awndhzlik öghon ware j hwariom stadh, ther nokrom ginghe wel j handh, oppa thet ath the tess mere pino ok plagho fingho, mädhan the haffua sorgh aff allo thy som wel gaar,

Nw thet fyärdhe märkiandhe är j lästinne thet är ath war herra loffuadhe sanctum iohannem for thet, ath han haffde takith oppa sik eth haarth liffuerne fore gudhz skuldh, swa ath han bleff j skoghenom j margh aar jj villa skogenom hermethe, ok haffdhe ey annor klädhe än hwar han fan j ödknynne nokot döth dywr, ther flo han skinnit aff, ok swepthe sik vti, ok ey annan mat en löff ok gräs, j hwilko oss giffs forstandas ath haar som sith hymerike vil fortyäna ok gudhi vil täkkias, han skal ekke liffua äptir synom likamlikom lusta ällir vilia, medh ordhom ok gernighom Som sanctus bernardus scriffuar aff Haar som altid vil olofflika, ok storlika tala, kräselika äta, dyrlika drikka, ffaghirlika klädhas, ok blötzlika soffua, han är otäkke-

likast*ir* for*e* gudhi, Thy är radhe|likit hwa*r*io c*ri*sno 33 mä*n*niskio, som sik vitha mikith haffua äpt*ir*folgth sino*m* vilia, j vngdom ok käthe, taki sik bätringh j rätto at*ir*hallä j ordhom ok g*er*ni*n*ghom, m*edh* allo*m* sino*m* limo*m* ok kraptom, som Sanctus gregorius radh*ir* ok sc*ri*ffuar Swa ma*n*gha syndhi*n*na ägilse so*m* mä*n*niskia*n* veth m*edh* sik, swa ma*n*gha dygdhi*n*na offi*r* skal ha*n* göra aff sik, ath all*ir* kroppin tyäna gudhi j ang*ir* ok bätri*n*gh, som sik for haffde giffuit dyäfflenom, fulko*m*lika j syndhi*n*ne, Th*etta* radhit forsma alle the som jngha w*är*lz genwärdho vilia lydha, ok ingha bätringh vilia oppa sik taka, for*e* sina syndh*ir*, vidh th*e*m vil war h*er*re ey kä*n*nas, tha the lydha aff tesse w*är*ldhi*n*ne, So*m* sanctus paulus sc*ri*ffuar The äro korsfeste m*edh* ihesu christo, so*m* mothe stodho syndhi*n*na frestilsom, ok sino*m* egno*m* vilia h*är* j w*är*ldhi*n*ne, vidh*ir* th*e*m ke*n*nis han j hyme*ri*ke,

Fämpthe är märkia*n*dhe, ath war h*er*re sagdhe th*e*m höra konu*n*gx gardeno*m* til, so*m* dyrlika klädde sik, m*edh* th*e*m konu*n*gx gardeno*m* vndh*ir*stadz w*är*ldhin ok he*n*na älzskara, hwilke mera aktha w*är*lz hedh*ir* ok fra*m*gangh j. syno*m* klädhabonadh ok andro belle, än gudhz kärlek ok räddugha, hwilkom war | h*er*ra sigh*ir* j lästi*n*ne The haffua allo redho 34 takin sin lön, mädha*n* the haffua w*är*lz äro for*e* sith hyme*ri*ke, ok särdel*is* the so*m* glädha sik, til ath finna nokon nyan sidh j sino*m* klädhabonadhe, so*m* badhe äro skadelikin ok ska*m*melikin, ok läggia aff godha ok gambla sidueniona, som tarfflika ok hedh*ir*lika waro, hwilkom swa gör ba*n*nar war h*er*re

syälffu*ir* j lästi*n*ne en stadz sighia*n*dhe Visselika skal we wardha the mä*n*niskio som nokra skamblika sidh*ir* opbyria, ok äpt*ir* honu*m* warda framhaldna, Th*et* är ok första grenyn högfärdhi*n*ne, ath vilia synas aff androm vtualdh*ir*, j sydhu*m* ok vmgangho görandhe sik syälffsyna*n* fra syno*m* vidh*er*lykom, Aff th*e*m sigh*ir* sanctus bernardus Vndh*ir*lik*i*t är högfärdoghe mä*n*niskio liffu*er*ne, for thy ha*n* vil ey enfallilika liffua, vta*n* forsumar m*edh* syno*m* ia*m*cr*is*no*m* j w*är*ldhi*n*na vmga*n*go, ey forma hon flygha til hymelin, Th*e*r m*edh* haffu*ir* hon hwarghin rwm, vta*n* j swälgha*n*dhe elleno*m* j heluite Swa sigh*ir* ok sanctus gregorius Gudhz vtwaldha tekn är ödhmyukthin, Dyäffuolsins tekn är högfärdhin, Om the syndena talar ok sanctus ihe-
35 ronimus sighia*n*dhe | Högfärdhi*n*na opbyrian är högxte syndh, hon gabbar gudhz tyänista folk, ok staar e*n*ka*n*nelika a mothe th*e*m som syndhi*n*na fly, Nw liffuir ma*n*ghir sin aldh*ir* swa, ath han latz ey witha wara högfärdhoghan, Hwilko*m* sanctus augustinus vttydh*ir* sith liffu*ir*ne swa sighia*n*dhe superbia est eleccio perniciosa etc[ra]

Th*e*r aff ma en hoghfärdogh mä*n*niskia forstanda, badhe aff sik syälffue, ok andro*m* ath hon hall*ir* sina v[n]dh*ir*dana smälika fortryktha ok latha sik altiid bätre wara, än syne jamlike, ok th*e*r m*edh* astu*n*dha, ath h*er*ras offuir sina forme*n*, ok th*et* skeer aff storo fra*m*hopi, som th*etta* sancti pawals ordhit hörir til enka*n*nirliko*m* ingiffno klost*ir*folke, som w*är*ldhina haffwa offu*ir* giffuit, for*e* gudhz skul, for*e* thy the haffua vtmärkth sik fran w*är*lz-

likom almogha, J synom k[l]ädhabonadh, swasom the
som korsfesto wan herra, tha the then klädhabonadhin
til sik taka, ok honum medh swornom edh a handh
gangho, ther medh tilbör them ther jnnan stadhugha
bliffua, ok sith liffuirne gudhelica halla, om the
wilia ostraffadhe wara fore gudhe ok rätuisonne, ok
sik nokor godh lön wäntha j hymerike, här vt aff
sighir sanctus jeronimus j synom kennedom | Ren- 36
liffsins man skal wara swa retfärdhoghir, ok rätuiss
i sjnom gernighom, j hyärtano som han synis en-
falloghir vtantil, j synom klädhabonadh, annars ma
han kallas gudhz gabbare, medh sino liffuirne, fore
thy han pröffuas korsfestir wara, ok gabbar wan
herra ihesum christum, som renliffuis mans klädha-
bonadh bär, ok ther medh wärlzlika gerningha ok
mädhfärdhir, han bär korsith ok ingha syälinna
helsa, vtan dödhin ok inthe äwärdelikit liffuit, han
haffuir plaghona äptir sins ordins sidhuenio, ok
ther medh framdelis eth fordömilse til syälinne,
han haffuir sik giffuit til ath nämarst vmgha
medh ihesu christo, ok är tha färmast fran honum
j sinom gerninghom, tha tholikin dör ok lydhir aff
wärldhinne, han kombir ey medh korsfestnom ihesu
christo til paradis, vtan hellir medh them andra
vinstra röffuarenom til heluitis, Ok thy tilbör
hwariom manne som sik bindhir til tholikith liff-
uirne, medh syälffs vilia, ok bradho modhe, thet
stadelica halla, ok renlika vtan twäkan, ok falzk|heeth, 37
annars skal han rädas stora guds plagho, ok hembd
fore sina ostadughet, Thet haffuir war herra latit
forstandas j somlikom järteknom,

Th*et* hendhe j sancti dominici liffs tiidh, ath en vngh*i*r wälborin man gaff sik j hans klost*i*r, ok giorde genst*an* sina professionem, sith iättan gudhi ok stadugha*n* handhgangh, Nw j nokra stu*n*dh th*e*r äpt*i*r, byriadhe honu*m* th*et* angra, ok badh sanctum dominicum vm loff ath skylia sik at*i*r thädhan, Sanctus dominicus trygdhe ha*n* med godhom ok lyufflikom ordhom, ok badh han hell*i*r bliffua th*e*r qwarra*n*, stadugha*n* j gudhz tyänist, so*m* ha*n* siälfu*i*r loffuat haffde, han sagde th*et* inghaledhis ku*n*na göra, vta*n* ville ände*li*ca borth, Tha vm sidh*i*r bödh sanctus dominicus syno*m* sacriste, ath a*n*tuarda honu*m* sin w*är*lz klädhe j gen, badhe linklädhir ok a*n*nor, Än gänsta*n* tha han haffde takit oppa sik sina skiorto, tha byriade han til ath ropa vp j högt, som ha*n* laghe j*n*na*n* eno*m* eldh, ok sagde, kär*e* brödh*i*r takin at*i*r bort fran mik th*e*nna forba*n*nadha skiorthona, äll*i*r hon brä*n*nir mik gensta*n* op, the giordho som ha*n* badh, ok genstan war ha*n* frälzstir fran th*e*m brä*n*na*n*de hetano*m*, th*e*r m*edh* ku*n*de ha*n* ok fler*e* wel forsta, at war h*er*re vildhe th*et* ey städhia, äll*i*r til täkkis taka,
38 ath nokor loffuar th*et* liffu*ir*ne gudhi | ath halla, som ha*n* ey wil stade*li*ca ath vndh*i*rbliffua, For th*e*n skuldh, tok th*e*n vnghe ma*n*nyn gudhz räddugha til sik, ok fyol a kne for*e* sanctum dominicum, ok badh sik for*e* gudhz skul, ath*i*r taka til ordone*n* som han ok giorde, ok bleff sydhan stadughir, ok fik gudhz vinskap badhe j jorderike, ok swa j hymerike

Nw äro ok ma*n*gha the mä*n*niskior, som aldrik latha aff ath astu*n*dha w*är*ldhina, ok he*n*na fram-

gangh, ok sanka sama*n* stort ma*n*s ordh, j blandh the me*n* som mykith älzska w*är*ldhina ok dyäffuols*in*s fotspor, mer än gudhz kärlek äll*i*r rätuiso, ey aktande m*edh* sik m*edh* hwat banzbukom han kan th*et* fortära, oppa th*et* ath han finghe storth ma*n*s ordh, the som swa oppa rosin sit fortära, wardha bortkördhe fra*n* gudhz maltiidh, som dauid sigh*i*r aff gudhz mu*n*ne Ey vil jak göra mina maaltiid m*edh* the mä*n*niskio, som högfärdhogha asyn haffu*i*r, ok eth gyrukt hyärta, J tessom ordoma*n* byudh*i*r sik högfärdhin in m*edh* gyri*n*ne, For thy girin är twäfaldh som en mästar*e* vttydh*i*r Th*e*n som mykith snykis äpt*i*r gooz äll*i*r päni*n*ga, han är nogh syndhogh*i*r, ok tha enfallilica, Än th*e*n som altiidh snykis äpt*i*r, ok th*e*r m*edh* vil haffua stora*n* w*är*lz hedh*i*r, ok ma*n*likit loffordh, aff allo*m* ha*n* är badhe gyrogh*i*r ok högfärdogh*i*r, ok syndhin är twä|faal, 39

Nw är märkiandhe th*et* yt*ir*sta j lästi*n*ne, ath war h*er*ra liknadhe sanctum iohannem vid en ängil, hwilkin tha war lika*m*lika föddir aff sindhogho*m* mä*n*niskiom, j hwilko oss giffs forsta*n*das mä*n*niskio*n*na w*är*dogh*et*, stora nadh som hon haffu*ir* aff war*um* h*er*ra, Som p*r*oph*et*in dauid sc*r*iffuar aff O h*er*ra gudh thu skopth mä*n*niskiona litit my*n*drä än ä*n*gla, for thy thu kronadhe hona badhe m*edh* hedh*i*r ok äro, ok gaffth he*n*ne waldh offu*i*r alla thina handha g*er*ni*n*gh j jord*er*ike, thy tilbör oss honu*m* idh*i*rlika loffua ok ödhmyuklika takka, ffor*e* the stora nadh*i*r ha*n* haffu*ir* här m*edh* oss giorth j jord*er*ike, oppa th*et* ath han vildhe latha oss ärffwa m*edh* honu*m* ok giffwa oss swa the äu*är*de*li*ca stora glädhina, j hy*mer*ike ffor vta*n* ändha Amen

Dominica quarta

CEci vident Lästin som läsin war j dagh aff th*e*nna helgha synnodhagheno*m*, hona besc*ri*ffwar oss sanctus matheus ewangelista, ok j blandh fler*e* ordh her vti äro märkiande thu ordh th*er* war h*er*re jhesus sagde sancti johannis sändebudhom ok ke*n*neswenom, som är th*et* ha*n* sagdhe, the som blindhe haffua warit haffua nw fangith öghon, ok syna skära syn i gen, M*edh* the*n*na ordhoma*n* stadfeste war h*er*re th*e*ra thro, som th*etta* järteknit sagho ok hördho,
40 ath | blindhe haffdo fangit sin öghon, ffor thy ha*n* tedde sik wara sa*n*na*n* gudhz son aff hymerike, mädha*n* ha*n* tolika nadh*i*r ok godg*er*ni*n*gha formatte ath göra, vidh jorderikis me*n*niskior, vidh*i*r th*e*m so*m* kra*n*ke ok wanför*e* waro, äpt*i*r thy ys[a]ias longho til fori*n*na spadde ok sagde, Tha gudhz so*n* är ko*m*myn hiit nidh*i*r til jord*er*ikis, tha oplatas blinda ma*n*na öghon, hwilkit war h*er*re ihesus beuiste sik, m*edh* ma*n*gho*m* haffua fulko*m*pnat m*edh* th*e*m th*er* blinde waro, ok särdelis m*edh* eno*m* so*m* blindh*i*r war födh*i*r, Som sanctus johannes ewangelista sc*ri*ffuar vt aff seghia*n*de ok närwara*n*de War h*er*re ihesus gik fram ath eno*m* vägh, ha*n* fik see en ma*n* so*m* blindir war föddir, Tha sporde ha*n*s ke*n*nesw*ena* aath ok sagde swa, H*er*re mästar*e* hwi war th*e*nne ma*n*ny*n* swa blindh*i*r föddir, hwat haffu*i*r ha*n* th*er* til brutit ok syndhat, äll*i*r ha*n*s foreldre fadh*i*r äll*i*r modh*i*r, Tha swa*ra*de war h*er*re ok sagde swa Ey haffuir th*e*nne ma*n*ny*n* brutit th*er*

til, ok ey ha*n*s foreldre, vta*n* th*et* är for thy, ath
gudhz ära ok dygdelikin järtekne skulo [o]ppinboras
j honu*m*, ok ge*n*stan m*edh* th*em* sama ordhomy*n*,
tok war h*er*re nokot litit aff mwll j syna handh,
ok blandadhe th*et* m*edh* syno sputthe, ok strök
oppa ma*n*sins ögnastadh, ok sagde swa | gak nw borth 41
til eth jordhwlt ri*n*na*n*dhe watn, ok twaa thin öghon,
Ma*n*nyn giordhe so*m* war h*er*re böödh, ok kom at*ir*
gangha*n*dhe m*edh* twem hylbrigdo*m*, ok klarom
öghom wel seandhis

Nw skal om th*etta* watnith swa forsta*n*dhas,
som sigdhz aff j ga*m*bla sc*ri*pthi*n*ne, ath en konu*n*gh*ir*
som heth ezechias j iherusalem, ha*n* hyolt örlögh
ok fyontzskap m*edh* konu*n*geno*m* aff syria landhe,
ok for thy ha*n* räddis th*et* ath han skulle honu*m*
beläggia, ok honu*m* vatnit fortagha, tha looth ha*n*
graffua fran e*n*ne stor*e* källo, langht fran stadheno*m*,
vndh*ir* jordhi*n*ne trumbor ok looth th*em* läggia
lönlika, swa ath watnit matte löpa in j stadhin
ohindrat for*e* ha*n*s owino*m*, ok th*er* war en grop
j*n*ne j stadheno*m* som watnit lop vthi, ok alle toko
th*er* sina b*är*ni*n*gh Til th*e*nna vatn gropi*n*nä sändhe
war h*er*re th*e*n blindha ok badh twa sin öghon,
Här j*n*na*n* skal forsta*n*das syndhogha mä*n*niskio
hindh*ir*, ok vidh*ir* torfft ok gudhz miscu*n*dh ok
nadh For*e* thy m*edh* th*e*nna blindha ma*n*neno*m* ma
j liknilsom forstandas th*e*n som sith hyärtha ok
vndh*ir*standhi*n*na öghon haffu*ir* blinth giorth, m*edh*
w*är*ldhi*n*na astu*n*dan Oppa th*e*m kärir p*r*o*p*h*et*in
dauid oppa g*u*dz wägna swa sighiandhe Syndhogha
mä*n*niskio haffua stadfäst sin öghon nidh*ir* til jordh-
i*n*na, swa ath the vilia | th*e*m ey oplyptha, j syno*m* 42

vilia ällir nokro godho til hymerikis, For thy wändhe war herre sin öghon ok änlithe börth fran thöm, tha the torfftoghe äro hans miscundh ok nadh j hans rätuisa dome, äptir thy han siälffuir sighir medh prophetanom dauid Jak skal hylia ok göma mith änlithe bort fran syndhoghom människiom, betänkiandhe thera ytirsta medh pino ok plagho, fore therra misgerningha, thy är hellir radelikith hwario crisno människio, ath hon sighe hwan dagh j synom ödmywka bönom, som prophetin dauid bidhir a alla wara vägna swa sighiandhe O herra gudh, thu lys myn öghon medh tess helgha andhz snille, swa ath iak skule aldrik soffna j dödsins sömpn, swasom är ath döö medh dödelikom syndhom, Ok är märkiandhe ath j blandh alla andra krankdoma, ok plagho ther människionne kan hendha til syn krop, är henne inthe swa skadhelikit som blindhin, badhe vidh rika ok fatigha,

Wi läsom i gamblo scriptinne aff enom rikom man ok rätuisom som heth thobias, gudh alzwalloghir vildhe pröffua hans stadugheth ok tholamodh, swa ath han misthe sina syn ok war blindhir
43 j langhan tima, then godhe | mannyn ängxladhis inthe ther aa moth, vthan saath j eno mörko stuffuo ok takkadhe gudhe fore sina nadhir, Tha sändhe war herre sin ängil til honum, hwilkin til honum taladhe ok sagdhe, glädhi wardhe tik j allan tiidh, Tha swarade tobias hwat glädhe kan iak haffua, som här sithir j mörkreno, ok ey kan se dagxliusit aff hymelinom, Tha swarade honum ängillin ok sagdhe, war staarkir j thinom hugh medh eno stadheliko hopi, Fore thy thet är nw j thet ytirsta

ath war h*er*re vil sina nadh*i*r m*edh* tik göra, swa ath thu skalt nw faa thina syn j ghen, hwilkit honu*m* ok vidh*i*rfoor, äpt*ir* ängilsins ordhom, M*edh* th*e*nna godha ma*n*neno*m* thobia, giffs oss eth äpt*ir*döme j tholamodhe, ffor*e* thy mä*n*niskio*n*na stadugh*et* frästar war h*er*re mäst j w*är*lslikom dröwilsom, krankdom ok mothegangho som ha*n* vil haffua til hy*meri*kis äpt*ir* si*n*ne forskulla*n*, Thy är nogh opta sketh, ath the som inthe skötha äll*i*r aktha gudhz plagho, äll*i*r näfsth ath th*e*m vidh*i*rfaar en snar hembdh ok hardhir domb[i]r, badhe j the*n*na w*är*ldhi*n*ne ok swa til syäli*n*na, Aff hwilko sc*ri*ffuat star j eno hardho järtekne so*m* hendhe eno*m* vslom forba*n*nadho*m* ma*n*, Th*e*n sami war wel boklärdh*i*r ok högfärdhoghir, th*e*r m*edh* ville ha*n* haffua fler*e* rikedoma, än gudh
| ville honu*m* vnna, ffor thy gik ha*n* j en skogh ok 44
kallade oppa dyäffuolin, ok badh honu*m* giffua sik gul ok sylffuir nogh, ok sagde sik th*e*r oppa vilia wardha hans tyänar*e*, ok aff sighias gudhi som ha*n* ok giordhe, Dyäffwolin war ey seen ath göra ha*n*s vilia, vta*n* oppinboradhe sik gensta*n* honu*m*, ok gik m*edh* honu*m* langht bort j skoghin, ok visthe honu*m* en stora*n* hop m*edh* gull so*m* eth sten rör, ok badh honu*m* taka th*e*r aff swa mikit som ha*n* vildhe, ok swa optha honu*m* bruste, th*e*n arme ma*n*ny*n* tok th*et* til takka, fylthe vthj en säk swa mykit ha*n* formatte heem bära, ok gömbdhe th*et* j eno*m* bänk j si*n*ne stuffwo, Nw vm natthena th*e*r äpt*ir* kom lyongh äll*i*r ok brändhe vp the stuffwona, m*edh* the gaffuo ok gul som ha*n* haffde aff dyäfflen*o*m fanghit, Th*et* giordhe war h*er*re m*edh* sino*m* kärlek, oppa th*et* ath ma*n*ny*n* skulle sik betänkia ok fran dyäfflen*o*m

skylia, mädhan han saa thet at war herra vildhe honum thet ey städhia, ath han skulle fordärffua sina syäl, ffore dyäffuolslika rykedoma ok forrädilse skuldh, Then vsle mannyn bleff ylhärzskir här a mothe, ok gik athir jn j skoghin, oppa then sama stadhin ok ville taka gul som han förra giordhe, Tha kom dyäffuolin ok lönthe honum alt offsnarth syna mödho, ok bröth honum halsen syndhir, ok fördhe 45 syälinna til | heluitis, Här fore skulo the rädhas, som offmykit gyroghe äro äptir gooz ok päninga, swa ath the offuirgiffva sin gudh, ok sina egna syäl, hwilkit ey annat är än dyäffuolslikin blindhe, ok stoor hugxsins villa, Som en aff mästaroman sighir, Thu människia är ey byskedhin ällir rätuiss, tha thu älzska forgängelikin tingh mer än äwärdelikit gagn, ok thet nidhirsta mer än thet öffuirsta, Fore thy thet är en stor blindhe, ath rätuisona offuirgiffua fore rikedoma skuldh, Thy är radelikit, ath hwilkin människia sik veth wara j tholikom syälawadha, ok andelike blindhe, göre som thenne mannyn giordhe som blindhir war föddir, han loth sik ledha fram j wäghin fore wan herra, ther han skulle fram gaa, ok bidde ther til tess han kom, ok gaff honum sin öghon jj geen, Swa skal syndogh människia göra, haffue gudhz ordh ok kennedom fore syn ledhoswen, til hon kombir borth w syndhinne mörkir, ok bliffue stadelica standhande j rätuisonna vägh, ok gudheliko astundhan, tha gör war herre andelica medh synom nadhom, som han giordhe likamlika j them thymanom medh thenna mannenom han visthe honum til eth jordhrinnande watn, ath twa sin öghon

mädh*i*r, Swa visar ha*n* en nw m*edh* sinne helghe
sc*ri*pth, mä*n*niskio*n*na sa*m*with til jordhi*n*na amy*n*-
nilse, Som the | helgha kyrkia radh*i*r oss j sy*n*ne 46
läsni*n*gh, Minz oppa mä*n*niskia ath thu äst jordh
ok aska, ok jordh ok aska skalt thu ath*i*r wardha,
Hwilkin mä*n*niskia här vil idh*i*rlika oppa tänkia, hon
ma m*edh* lättom tinghom w*är*ldhina forwi*n*na, Äpt*i*r
thy sanctus jheronimus sigh*i*r Hwilkin mä*n*niskia so*m*
idh*i*rlica tänkir oppa sin döödh, he*n*ne är ey mykit
for*e* ath halla sik vtaff w*är*ldhi*n*ne fafängha glädhi,

Swa haffuo*m* wj äpt*ir*döme aff e*n*ne syndhoghe
q*ui*nno som heeth thays, hwilka en godh*i*r abothe
som het pawncius, forwändhe fran syno syndhogha
liffu*ir*ne, til rätta bätringh, th*et* vil jak nw seghia
ok th*er* m*edh* myn ordh lykta, The sama q*ui*nna*n*
thays, hon war en oppinbaara syndh*i*rska j eno*m*
köpstad, ok hyolt sik ospara j sköro ok oloffliko
liffu*ir*ne, m*edh* hwario*m* ma*n*ne som sik ville latha
til he*n*ne, tha fik the*n*ne samy abotin pawncius
he*n*ne see, ath hon war karsk ok fagir ok wel skapath
aff gudhi til sin krop, ok tykthe th*et* illa wara, ath
dyäffuolin skulle skylas j swa faghro eno gudhz
beläthe, Ha*n* fan oppa eth kyndoght raadh j swa
matto, ath ha*n* gik til he*n*ne ok badh hona bliffua
när sik, ffor*e* hans päni*n*ga, the vsla q*ui*nna*n* sagde
honu*m* jaa, ok badh han gaa | m*edh* sik j sin kamara, 47
tha abotin kom th*er* in, tha spordhe abotin om hon
haffde inghin lönlekarin stadh, tha ledde hon honu*m*
än j en mörkar*i*n kamar, tha sagde ha*n* en vilia
haffua eth lönlikarin rwm, q*ui*nna*n* sagde iak tänkir
ath oss seer her inghin vta*n* war h*er*re som alt
seer, tha swa*ra*de he*n*ne abotin ok sagdhe, mädhan

thu vsul q*ui*nna vet th*et* for*e* santh, ath war h*er*re seer al tingh lönlikin ok oppinbarlikin, hwi äst thu swa dyä[r]ff ok galin, ath thu syndhar j hans asyn, ok swa ma*n*gha syäla forderffua m*edh* tik syälffue, th*er* thu skalt räkinskap göra aff for*e* gudhz harda dome, ok ma*n*gh a*n*nor ordh sagde abbotin, som he*n*ne syäl rördhe, badhe harde*li*ca ok blydlika, til thess q*ui*nna*n* fik rätta*n* anghi*r* for*e* syna syndh*i*r, ok fyol a knä for*e* abothan, ok badh honu*m* for*e* gudhz skuldh giffua sik afflösin for*e* sina syndhir, som han ok giordhe, äpt*ir* thy hon ok syälff ville, ath taka sik hardha plykt ok plagho for*e* sina syndhe, Tha lästhe abotin hona th*er* jnne j samo huseno, ok lot he*n*ne giffua vatn ok brödh göno*m* eth litith vindhögha, j eth syn hwan dagh j try ar om kringh, Nw tha abothin haffde hona th*er* inne lästh, tha
48 sporde hon ath hwat hon | skulle läsa gudhi til hedh*i*r j syno*m* bönо*m*, Tha sag*d*e abotin thu äst ey wärdugh ath loffua gudh m*edh* tino*m* mwn, vta*n* sigh altiidh the*n*nyn ordhin, Gudh alzwaldogh*i*r som mik skop aff mulli*n*ne, thu miscu*n*na mik, Nw nokra dagha äpt*ir* the try arin bleff q*ui*nna*n* dödh, tha teddis th*et* eno*m* gudelikom brodh*i*r a the samo stu*n*dhinne, Han fik see aa mothe hymelino*m*, som thre karska jomfr*u*or fördo op m*edh* sik ena forgyltha sängh, ok j the sänghi*n*ne saath en q*ui*nna wän ok klaar som solin, Tha ko*m* en rösth ok baadh honu*m* jordha thays lik, som tha nylika dödh war, The*n*ne brodherin spordhe röstina ath, hwath the thre jomfr*u*nar teknadhe, tha sagdhe röstin, the tekna thre godha dygdh*i*r, som gudhi täkt*is* j the q*ui*nnо*n*na bätringh, Först war pino*n*na räddughe,

som he*n*ne gaff at*ir*hall aff syndhi*n*ne, A[n]nat hwar blygdh ok smälekir som hon ledh, m*edh* tolamodh ok ödmywkt, th*et* halp til syndhi*n*na forlatilse for*e* gudhi, Th*et* tridia war rätuiso*n*na kärlekir, som he*n*na hugh ok hyärtha drogh altiidh til rät hop, ok gudhe*li*ca astu*n*dha*n* til hyme*ri*kis, Tessa sama thre dygdena ath älzska ok nyuta, ok wa[r]th hy*me*-*ri*ke m*edh* th*e*m fortyäna, vnne oss allom gudh ffadh*ir* ok son ok th*en* helghe andhe, Amen

Dominica quinta

DJcite filie sion ecce rex tuus venit tibi manswetus
|et merces ejus cum eo, The*n*nyn ordhin sagde 49
ok spadde ysaias propheta, langhom j fordhom daghom, ok äro swa mykith ludha*n*de oppa warth maal, Seghin syons döttir som teknar hwa*r*ia c*ri*sna gudhz throna mä*n*niskio, See nw kombir thin kon-u*n*gh*ir* syälffu*ir* spakir ok frydhsamb[i]r, ok m*edh* honu*m* hans w*är*dgafwe köpskatt*ir*, The*n*ne same konu*n*ghin är ey a*n*nar än war h*er*re ihesus christus gudhz son aff hyme*ri*ke, aff hwilkins tilq*ue*mbdh the helgha kyrkia byriar nw op j dagh, in til jula daghin, ath halla sina högtidh j läsni*n*gh ok sangh, hedra*n*dhe ha*n* ok loffua*n*dhe, for*e* th*et* ath ha*n* ville w*är*doghas ath sökia hiit nidh*ir* til jorde*ri*kis, ok vmganga*n*dhe wardha m*edh* oss syndhoghom mä*n*niskiom, Äpt*ir* thy th*en* helghe ande sagde j p*r*oph*et*ans mw*n*ne, Äpt*ir* th*et* ath all the ärandhin wara fram lydhin, so*m* teknadhe nadhi*n*na tima, tha war gudhz son j hy*me*r*i*ke sedh*ir* lyka*m*lika her j

jordherike, ok vmgha*n*gandhe m*edh* mä*n*niskiom, Nw
skulo*m* wj vitha, ath wars h*er*ra ihesu christi tilq*ue*mbd
besc*ri*ffuas j the helgho sc*ri*pt j fyraha*n*da mattho,
Försth är th*et*, ath ha*n* aff thens he[l]ghe andhz
kraffth, sökthe jomf*ru* marie liff, ma*n*dom takandhe
oppa th*et*, ath ha*n* ville ok skulle forlyka brut-
50 lika ma*n*könith vidh rätuisa gudh|domyn, Aff hwilko
ysaias p*ro*ph*et*in spadde swa sighia*n*dhe En ten-
nu*n*gh*i*r skal vpri*n*na aff jesse släkt, th*et* är maria,
ok aff the roth[i]nne skal vpwäxa eth blomstir, th*et*
är gudhz son aff hy*meri*ke, Ok hwj th*etta* skulde
swa ske, ath gudhz son äw*är*delikin j guddomeno*m*
for vta*n* ophoff, ok vta*n* ändha, ath ha*n* ville mä*n*-
niskia wardha, Swa sc*ri*ffuar sanctus augustinus
Tha gudh alzwallogh*i*r haffde skapat tyo ängla
chora, Tha war en aff th*e*m choroma*n* högxtir, ok
nämast*ir* the helghe threfallogh*et*, gudhi fadh*i*r ok
son - ok th*e*m helgha anda, allas th*e*ra höffuidhz ma*n*
heet lucifer, j th*e*m coro*m*ma*n* na*m*pnit haffua*n*de aff
sy*n*ne dygh, j the sy*n*ne*n*o, hwilkit na*m*pn swa mikit
tyddhe swaso*m* lius förandhe, äll*i*r andro*m* lysandhe,
ffor thy ha*n* haffdhe swa mycla klarheth, ok skin
aff gudhi, ath ha*n* alla andra ängla chora lysthe,
som nidhan for*e* honu*m* waro, Han haffde ok swa
mykin vissdom ok snille, ath han viste alt th*et* j
gudhe skapat war, tha ha*n* saa sik swa ärlika wara
skapadha*n*, j fägrind ok snille, fframa for*e* al a*n*nor
ska[pa]dh tingh, ffik ha*n* ena awndh a mothe the
51 trydia p*er*sona*n*ne, gudhz son, ok forsmadde | th*et*
ath ha*n* skulle ey lika högh*i*r wara m*edh* honu*m*,
hwilkith omöghelikith war, ath nakot skapat tingh
skulle lika goth wara m*edh* syälffuo*m* skapar*e*nom,

Lucifer han tänkthe m*edh* sik, iak skal föra mith
säthe ok rwm op iämpth widh gudhz säthe, ok
lykir wardha th*e*m högxta, swa ath sony*n* skal
inghin fordeel for*e* mik haffua, ok j th*e*m sama
tankano*m* syndhadhe ha*n* swa storlika ath hymerikit
formatthe ey honu*m*, äll*i*r hans koor m*edh* ha*n*s
ko*m*pano*m* längh*i*r halla, vtha*n* fyol thedha*n* gensta*n*
nidh*i*r til heluit*i*s, ok sydha*n* wart lucifer swa
mörkir ok ful, som ha*n* förra war klar ok fagh*i*r,
Swa nydradhir so*m* förra ophögdhir, gudhi swa
ledh*i*r so*m* ha*n* war förra lywffuir ok kär, Ok wardh
sydha*n* en dyäffuol, aff eno*m* ängil, ok sydha*n* swa
osääl ok fordömbdh*i*r, so*m* ha*n* förra war w*är*dh-
og*ir* ok sääl, ok all*i*r ha*n*s vissdombir ok snille war
vendh*i*r til ilzsko ok grymh*et* a mothe gudhi ok
allom gudhz skapadhom tinghom, Nw tha gud-
domyn saa th*et*, ath en wanskilse war wordhin for*e*
lucif*er*s nidh*i*rfaal skuldh, rördhis gudhz dygh til
ath bätra th*et* som brasth, ok vpfylla th*et* rwmith,
som tompt war giorth, ha*n* skop th*er* näst mä*n*-
niskiona menlösa ok syndha lösa, j swa mattho,
ath aff th*e*m skulle ökias syälana, som th*et* rwmith
skulle opfylla i hyme*ri*ke, som lucifer my[n]skadhe
| m*edh* sik ok syno*m* änglom, som honu*m* fyl[g]dho 52
ok m*edh* honu*m* nidh*i*r fyollo, ok samtykkiona haffde
m*edh* honu*m* j syndhi*n*ne, Här a mothe awndadhis
dyäffuolin lucifer, ath mä*n*niskia*n* skuldhe faa the
glädhina j hyme*r*ike, som ha*n* haffdhe mysth, swek
hona m*edh* sy*n*ne falzskhet redh hona th*er* til ath
hon skulle brytha ok synda mothe gudhi j olydhn-
o*n*ne, som ha*n* haffde giorth ij högfärdhi*n*ne, th*er*
m*edh* warth mä*n*niskia*n* forba*n*nadh aff gudhi, ok

all wärldhin fore henna syndh skuldh, swa ath alle the som födhos fore til heluitis, ok inghin til hymerike, j flere thusandh aar, tha thenne store skadhin war skeddir, ath dyäffuolin fik medh swa rätuisom doom, wald offuir människiona, tha rördhe sik en gudhz dygh j synom kärleke, taladhe gudhz son jj liknilse ath sighia til fadherenom, ok them helgha anda, Mik tykke swa ath människionne forderff ok skadhi är en dels fore myna skuldh tilkomyn, j swa mattho ath fore the awndh lucifer fik til mik, warth han fordömpdir, ok mysthe hymerikith, ok skindhadhe honum til j hans ilzsko, ath han forrädh människiona, ok hindrade fra samo äronne ok glädhinne, Ok nw mädhan thet är swa tilkomith, tha vil ok iak wara tess wallandhe, ath hon skal wara frälzst ok atirlösth fran dyäffuolsins
53 waldhe, ok ey äwärdelica fortappas, mä|dhan hon ok ey medh langhom fortanka forbröt sik, vtan äptir dyäffuolsins radhe, ok fore thenna barmhyärtokhetena skul, sändhe gudh fadhir sin son, j tess helgha andhz krapt, ok wardh människia, oppa thet ath han skulle wara sunlikin ok hemelikin, ath pino tola ok dödh ok rätuiselika lika göra, ffore människionna syndhir ok bruth, ok läkia ok bäthra the andelica saar, ok skadha ther dyäffuolin henne giorth haffdhe medh synne ylzsko, ok fulom forrädilsom, äptir thy sanctus bernardus scriffuar j synom kennedom sighiande Gudhz son kom hiit til oss jorderikis människior, swasom en läkiare ok helare, til sywka ok saara, ok swasom en atirlösare, til them som bort waro saldhe, ok swasom wäg-

uisar*e* til th*e*m so*m* ville foro, ok swaso*m* eth liff til th*e*m som dödhe waro,

Nw the andra tilq*ue*mbdhin jhesu christi, hic est in mentem Th*et* är j mä*n*niskio*n*na hugh ok hyärtha, j hwa[r]t th*et* sin ha*n* sökir hona m*edh* sy*n*ne miscu*n*dh ok nadh, swaso*m* sith eghit hws ok heman, Särdelis j th*et* första, th*er* mä*n*niskia*n* takir vidh döpilse ok *cr*istindom, ok är gudhi a handh ganghin m*edh* the helghe tro, äpt*ir* thy sanctus paulus sigh*ir* j syno*m* ke*n*nedom, Gudhz
mönst*ir* är helaght, | ok th*et* ärin j mä*n*niskior 54
Swaso*m* är idhar hughir ok hyärtha, th*er* war h*er*ra vil ande*li*ca m*edh* sy*n*ne älzskelike nadh, vistas ok byggia vti, Än thy wer optha wardh*ir* ha*n* vthe stängdh*ir* w the*n*na huseno ok mönst*r*eno for*e* he*n*na syndhe skuldh, Swa sigh*ir* sanctus gregorius j syno*m* ke*n*nedom Swa mykit mer skils hwar en mä*n*niskia fra*n* th*e*m kärlekeno*m*, som he*n*ne tilbordhe haffwa op til wan h*er*ra, so*m* hon lostas h*ä*r nidh*ir* j w*är*ldhi*n*ne, j fafänghο*m* ok forgängelikom ärandhom, Som crisostomus [scriffwar] Swaso*m* omöghelikit är, a naturi*n*na vegna ath ellin brindh*ir* äll*ir* lughar oppa vatneno, swa är ok omöghelikith, ath the mä*n*niskia faa fullelikan anghir j sith hyärta, äll*ir* gudhz kärlek som liffu*ir* j käthe ok kräseliko liffu*ir*ne, Ok j the*n*na handha mattho stängh*ir* mä*n*niskia*n* wan h*er*ra bort w sino hyärtha, Än war h*er*re är tha swa miscu*n*dhsa*m*bir aff gudhelikom kärlek, ath ha*n* astundhar athirkoma om mä*n*niskia*n* vil sik bätra, swa sigh*ir* han j sancti johannis ewangeliste bok Jak staar ok bultar for*e* mä*n*niskio*n*na
doro*m*, Hwar mik inlat*ir* | jak vil ingha ok göra 55

myna maaltiidh m*edh* honu*m*, jj nadhi*n*na mätto ok vidh*i*rquekilse,

Tha skulo*m* vi vita, ath j tryggiahandha matto, bultar war h*er*re for*e* mä*n*niskio*n*na hyärtha, Försth j thy, ath ha*n* kastar he*n*ne nokon krankdom oppa, tha wardh*i*r hon betänkia*n*de oppa sina egna wanmakt, j swa matto ath hon forma sik ey syälffuo*m* hyälpa, Swa sigh*i*r ha*n* m*edh* p*r*oph*et*ano*m* moyse Jak er th*e*n so*m* plaghar, ok jak th*e*n som hylbrygdo gör mä*n*niskiona tha mik täkkis,

J andre matto bultar war h*er*re for*e* mä*n*niskio*n*na döro*m* ok hyärta m*edh* fatigdom, For thy tha mä*n*niskian är rik ok kaath, tha syndhar hon dyä[r]fflika tröstа*n*de oppa th*et* offmykit, ath hon skal blydka van h*er*ra m*edh* syno*m* w*är*lzliko*m* gaffuo*m*, hwilkith ey ka*n* gude täkkias, vta*n* hon haffu*ir* ydrogha ok angh*i*r for*e* sina syndh*i*r, Swa sigh*i*r p*r*oph*et*in dauid aff *gu*dz mu*n*ne Ey straffar jak tik mä*n*niskia, for*e* tith offir, vta*n* offra gudhi loffsins offir m*edh* gude*li*com bönо*m*,

Nw j tridia matto bultar war h*er*re ffor*e* mä*n*niskio*n*na hyärta, m*edh* sinom hugswalilsom, ffor thy, hwilkin mä*n*niskia som vil bliffua stadugh j gudh[z] tyänisth, he*n*ne ko*m*bir ma*n*gh dröffuilse ok ängx[l]a*n* aff di[ä]ffwolino*m*, w*är*ldhi*n*ne, ok lykamenom, so*m*
56 he*n*na thre owinir | äro, ok bliffuir hon stadugh ok lat*ir* sik ekke vi*n*na, tha kombir war h*er*re m*edh* sy*n*ne nadh ok tröstir hona, Äpt*ir* thy som dauid om sik syälffua*n* sagde Tha mik gik nokor sorgh ok dröuilse oppa, tha komo thin hugswalilse ok gläddo myna syäl,

Nw the tridhi wars h*er*re tilquembdh hic est
iudicium, th*et* är the som än är komaskula*n*de, th*et*
är a domadagh, tha ha*n* skal döma hwaria mä*n*-
niskio äpt*ir* syno*m* g*er*[nin]ghom, Aff hwilko til-
q*ue*mbd ha*n* syälffu*ir* sagde j the helgho lästh Tunc
videbunt etc[ra] th*et* är Tha skula jorde*r*ikis mä*n*-
niskio se gudz son ko*ma* i skyoma*n*, m*edh* storo
waldhe ok härskap, Sanctus bernardus sigh*i*r aff
th*e*m daghenom swa j synom ke*n*nedom Venit dies
etc[ra] Th*et* är swa mik*i*t, th*e*n dag*ir* skal komo so*m*
är domadag*ir*, j hwilko*m* mera skula dugha ath
hyälpa godh hyärta ok r*e*n, en klok ordh ok sniel,
Ok mera hyälpir tha eth goth sa*m*uith, so*m* re*n*th
är giorth j syndha bätringh, än ma*n*gha fägiordela
fulla m*edh* gul, ok redha peni*nga*, ffor*e* thy th*e*n
rätuise domarin jhesus christus, är ey tha be-
sta*n*da*n*dhe äpt*ir* gooz äll*i*r päni*nga*, ok ingha w*är*lz-
lika ägho, vta*n* äpt*ir* rätuiso*m* ok menlösom syälom,
so*m* | han vil haffua til hymerikis, Thy tilbör oss 57
altiidh the*n*na domadaghin haffua j amy*n*nilse, ok
gud*eli*co*m* reddugha, so*m* sanctus iheronimus sigh*i*r
Ätir iak äll*i*r drikkir, äll*i*r hwat iak a*n*nat gör,
tha tykkir mik lydha altiidh for*e* mynom örom,
Standin vp dödhe ok komyn for*e* domyn,

The fyärdhe ok yt*i*rsta wars h*er*re tilq*ue*mbd,
mä*n*niskio*n*ne til gagn ok hugnadh, Hic est in celo
t*et* är j th*e*n tiidh ha*n* möth*i*r e*n*ne gode c*ri*sne
syäl j hy*meri*ke, som th*et* haffu*ir* fortiänth, ok t*et*
är the tilq*ue*mbdh, som [wi] daglika bidhiom ok
yskiom, Tilkomit war*e* thit rike, haar th*et*ta rikit
vil fortyäna m*edh* gudhi, ha*n* skal ekke offmyk*i*t
älzska th*etta* fafängelika rikit, som är jorde*r*ike

Swa swar*ade* war h*er*ra *sancte* pädar*e*, For*e* the
litzla w*är*lzlika äro ok rikedoma, som j offu*ir*gaffui*n*.
for*e* myna skuldh, skulin j haffua hundradafaall
lön j hyme*ri*ke, ok th*er* til eth äw*är*delikit liff,
The*n*nyn ordhin p*re*dicade en helagh*ir* biscopir
j sy*n*ne domkirkio, for*e* almoghanu*m* J blandh fler*e*
war th*er* en staddir rikir hedhin jude, en stoor
okirkarl, tha ha*n* hörde biscopin swa sighia, ath
hwar so*m* sith gooz äll*i*r päni*n*gha giffu*i*r for*e*
gudhz skuldh, ok sina rikedoma offu*ir*gaffue fore
58 gudhz | skuldh, ha*n* skulle faa hundradha faal löön
ok lyka, th*er* for*e* j hy*meri*ke, The*n*ne sami judhin
tänkthe m*edh* sik Th*etta* är en biscopir ok stoor
h*er*re ok märkelikin ma*n* som the*n*na ordhin sigh*i*r,
jak troor ath ha*n* vil ekke seghia oreth, ok th*et*
war*e* mik til e*n*ne stor*e* baatha*n* ok stoorth okir,
ath iak finghe swa mykit for*e* litit, ok swa stoorth
okir oppa faa päni*n*ga, Th*er* m*edh* gik ha*n* til
biscopin ok sagde swa, H*er*re thu est swa ma*n*,
ath thu vilth inthe th*et* seghia som oskälikith oc
omöghelikit är, ok inghom nokot loffua vta*n* thu
vilt th*et* halla ok fulko*m*pna, gör mik wisso for*e*
the*n*na ordhin som thu sagde, ath iak maa faa
hundradha faal j ghen j hyme*ri*ke ffor*e* mith gooz
som iak offu*ir*giffuir h*är* j iorderike, Tha sagde
biscopin iaa v[i]sselika vil iak loffua tik th*et* om thu
vilt göra äpt*ir* myno radhe, lath tik döpa ok tak
vidh the helgho thro, ok giff j gen th*et* thu m*edh*
okir haffu*ir* fanghit, ok th*et* andra giff jj gudhz
hedh*i*r klost*re* ok kirkio ok fatigho folke, th*et* skalt
thu alt fy*n*na hundradha faalth for*e* tik j hyme-
*ri*ke, The*n*ne judhin giordhe alt äpt*ir* biscopsins

radhe, ok ey longh äpt*ir* bleff ha*n* dödh*ir*, Nw th*e*r
äpt*ir* komo twe judha*n*s synir aff eno*m* andr*um*
köpstaadh, ok villo ärffua sin fadh*ir*, tha fu*n*no | the 59
äpt*ir* honu*m* hwaske gooz äll*ir* päni*n*gha, vtha*n* han
th*et* alt äpt*ir* biscopsins radhe haffde th*et* alt giffuit,
j gudhz na*m*pn ok sänth fram for*e* sik til hyme-
*r*ikis, The twe judha*n*s synir gingho til biscopin
ok taladho til honu*m* m*edh* hardhom ordho*m*, ok
sagdho ath ha*n* haffde th*e*ra fadh*i*r illa forradhith,
ok th*e*m th*e*ra fädh*i*rne fortakith, tha gik biscopin
til graffwi*n*na m*edh* th*e*m th*e*r nidhin th*e*ra fadh*i*r
war jordadir, ok manadhe ha*n* ok badh ha*n* opstaa
ok seghia, j hwat stadgha han war*e*, Th*e*n dödhe
satt*is* op j graffui*n*ne, ok sagdhe Mini kär*e* synir
takkin gudhi, ath the*n*ne godhe biscopin mik kom
fran dyäffwoleno*m*, ok heluitheno, Annars haffde iak
for*e* myna vant*r*o warith äu*ärdeli*ca fordö*m*pdhir, Jak
ke*n*nis mik ey ath enasth haffua fanghit hu*n*dradha-
faal lön, vtha*n* hell*i*r thusa*n*dhafaal lön, for*e* alt
th*et* iak offu*i*r gaff, for*e* gudhz skuldh, her j jorde-
*r*ike, The*n*ne ha*n*s sönir ok ma*n*ghe fler*e* iudha,
toko vidh c*r*istin dom ok döpilse, tyäntho war*um*
h*er*ra offuirgaffuo alt th*et* the haffdho orättelika
okrath ok fanghit, ok wordho gudhz vinir mädha*n*
the liffdho, ok f[r]a*m*del*is* til syäli*n*na j hy*merik*e,
Th*et* sama vnne oss allom g*u*d fadh*i*r ok son ok
th*e*n helghe andhe Amen

[Die natiuitatis domini]

60 Exiit edictum a cesare augusto etc^{ra} En kesar*e* j rom som heth augustus styrandhe ok radha*n*dhe alla w*är*ldhi*n*na vndhir sith waal, han sändhe vt budh ok b*re*ff til alla sina weldhenära konu*n*gha ok foghotta, ok bödh th*e*m besc*ri*ffua alt sith folk, for*e* thy ha*n* ville vitha huro mikit folk, han altz haffdhe vm kringh alla w*är*ldhi*n*na Th*etta* war först besc*ri*ffuat aff eno*m* h*er*ra j syria landhe som heth cirinus, Nw ku*n*dhe th*etta* folkith ey a*n*nars besc*ri*ffuas äll*i*r räknas, vtha*n* hwar en me*n*niskia skulle bliffua j the landhz skapi, som hon war födh ok stadh, Th*er* m*edh* ffoor josep aff nazareth ok in til bethlehem, dauidhz konu*n*gx staadh, for*e* thy josep war aff dau[i]dz släkth, ok hans egno folke, ok th*er* skullo the badhin göra sina viidh*ir*gangho, ok latha sik besc*ri*ffua, J the*n*na sama thymano*m* födde jomf*ru* maria sin signadha son jhesum christum, ok swepthe honu*m* j fatigh klädhe, ok lagdhe honu*m* j iäthona for*e* asna*n* ok oxa*n*, ffor*e* thy hon haffdhe inthe a*n*nat rwm j gesta huseno, som hon tha war vti, J the sama landhzskapino waro fähördha, som wakadho vthe a markinne gömandhe sith fää, j the sama natthi*n*ne, The fingo see gudhz ängil staa när sik, ok eth
61 stoor[t] skin om kringh sik m*edh* änglenom | ok wordho myk*i*t rädde, Tha thaladhe ängillin til th*e*m ok sag*de*, j skulin ey rädas, jak budar jdhir ena stora glädi som är wordhin allo folke, For

thy nu är idh*i*r föddir en stor helar*e* ok frälsar*e*, i dauidz stad j bethleem, war h*er*re ihesus christus, ok til mer*e* visso ok tekin, skulin j fy*n*na eth barn swept j klädhin, ok lagth j ena jätw, ok gensta*n* the*n*ne ängillin haffdhe lyktat sin ordh, tha fingho the härdane höra en stora*n* ängla sangh, oppe j wäder*e*no loffua*n*dis alzwallogha*n* gudh, ok seghia*n*dhe swa, hedh*i*r ok ära wardhe th*e*m högxta gudhino*m* j hy*me*r*i*ke, ok frydh*i*r warde allom jorde*r*ikis mä*n*niskio*m*, th*e*m som väl wiliandhis äro,

Moralitas

J tesso helgho läst äro ma*n*gh tingh märkia*n*dhe, Först är th*et* ath jorde*ri*kis mä*n*niskior warda alla besc*ri*ffnå, ok räknadha j th*e*m tymano*m* war h*er*re ihesus war föddir, hwilkith oss v[t]tydh*i*r sanctus gregorius sighia*n*dhe Visse*li*ca war tha war h*er*ra lyca*m*lika föddir j the*n*ne forgä*n*ge*li*ca w*är*ldhi*n*na besc*ri*ffni*n*gh, hwilki*n* sina vtualda vinir besc*ri*ffuar ok räknar j sy*n*ne äw*är*delikhet j hyme*r*ike, Aff hwilko besc*ri*ffua*n* ok räkni*n*gh ysaias p*r*oph*et*in haffde aff spaath langh for*e* gudhz byrd sighiandhe |Hälagh skal the mä*n*niskia kallas for*e* gudhi, som 62 besc*ri*ffuin wardh*i*r j liffs*i*n*s* bok j hyme*r*ike, th*et* vidh*i*rfaar ey androm än th*e*m so*m* gudz vilia äpt*ir* fyllia j godhom *ger*ni*n*ghom h*är* j jorderike For*e* thy syndhogha mä*n*niskior so*m* altiidh staa a mothe gudz vilia, ok ha*n*s budordhom, vta*n* nokra bätringh lykta sith liff, th*e*m fordömir p*r*oph*et*in dauid aff gudhz mu*n*ne sig*ian*de The skulo borth skrapas

w liffs*in*s bok, ok m*edh* rätuiso*m* skulo the ey besc*ri*ffuas, Thy är oss allo*m* radhelik*i*t ok nytthelikith, ath wi swa flyom warth liffu*ir*ne rätuiselika ok gudhe*li*ca, ath war h*er*re ville oss haffwa äw*är*de*li*ca j syno amy*n*nilse, ok mattho*m* wardha luthtaka*n*de aff the godho som ha*n* loffuar th*e*m th*e*r rätuise äro, sighia*n*de m*edh* p*ro*ph*et*ano*m* dauidh Rätuisa me*n*niskior skulo wara j äw*är*deliko amy*n*nilse for*e* gudhj, ok the skulo inthe th*et* höra th*e*r the mogha redas for*e*

Annat th*e*r märkia*n*dhe är, ath war h*er*ra ihesus vildhe latha sig födha j th*e*m stadeno*m* bethlehem, betleheem är swa mik*i*t so*m* brödhs*in*s hws, ok ma wel liknas vidh the helgha ki[r]kio, j hwilko th*et* welsignadha brödhit so*m* är gudhz likame, vighis helghas ok dyrkas j p*re*stins handh, fulle*li*ca j sy*n*ne
63 nadh ok gud|domps*in*s walle, sandh*i*r gudh ok sandh*i*r ma*n*, visse*li*ca som han född*hi*r war aff jomf*ru* maria, Som war h*er*re ihesus syälffu*ir* sagde aff j lästi*n*ne Jak är *tet* liffua*n*dhis brödhit som nidh*i*r foor aff hyme*r*ike, haar th*e*r aff äth*i*r, ha*n* skal liffua äu*är*delika, ok war th*et* w*är*de*li*ca skypat aff guddo*m*ps*in*s for syn, ok stadhin th*e*r jhesus war föddir vti, skulle hetha bröds*in*s hws, th*et* vttydh*i*r oss sanctus gregorius swa sighi*an*de Th*et* war visse*li*ca forskipat komaskula*n*dhe aff gudhi, ath ihesus skulle the sik wara lyka*mli*ca me*n*niskia, först i th*e*m stadenu*m* som na*m*pnit haffde aff brödheno, For thy han är th*e*n so*m* allo*m* giffuir sina födho, til liff ok a*n*de*li*ca til syäli*n*na,

T*ri*dhia är märkiandhe ängilsins ordh, som thaladhe til hördha*n*na swa sighia*n*dhe, See jak

budhar idhir ena stora glädhi, som wardha skall allo folkeno J them thimanom haffde gudh j waldhe trigghiahanda folk, som gläddo[s] aff hans födhzlotima, Först waro änglane j hymerike, huilke mykith waro gladhe aff thy, ath thera kompanskap skulle ökias j hymerike, medh ihesu christi mandompsins atirlösin, som mynskat war medh lucifers vndhirfaal ok j quarstadho war sath, fore | Adams ok ewa syndh 64 skuldh, Aff tesse kompanskaps ökilse spadde prophetin dauidh langht til förinna sighiandhe, Han skal döma offuir alt jorderikis folk, ok vpfylla thet nidhirfallit som skedde aff hymerike, Framdelis aff tesse ängla glädhinne viste sik j fordhom, en hälaghir patriarcha som hethir iacob, han atthe tolff synir, ok then tiidh han laa a synne sottha sängh ytirsta, tha kalladhe han fram fore sik alla syna synir, ok gaff them syn eghin signilse, som han haffde aff warum herra medh ynskom, Nw tha josep han[s] kerasthe son kom til honum, Tha sagdhe han som scriffuat staar Velsignadhir ware thu myn son, til tess the äwärdelica högdhjnna ära the faa sina astundhan, Thetta forstodh thenne patriarchen medh warum herra, ath änglane j offuirsta högdhinne j hymerike, haffdo stora astundhan ok länkthan äptir them tymanom, war herre ihesus skulle födhas, ok människian skulle wärdhughas ath koma til hymerikis, j the glädhinne ok äronne ther the äro, Thet andra folkit som gudhi til hördhe ok j thenna thimanom gläddis, Thet waro helghe patriarcha ok propheta, Som war adham abraham moyses sanctus johannes baptista, medh flerum vtalikom helghom syälom som j heluitis mörkir waro, ffor thy hyme-

65 *ri*kit war at*ir*lykt | j flere tusa*n*dha aar, ffor*e* adha*ms*
forsta syndh skuldh, Än the th*e*r gudhz viner waro,
The haffdho th*e*r ey andra pino en ena mörka
w*är*ldh, ok stora länghtha*n* hwar dagh äpt*ir* sy*n*ne
at*ir*lösin, som th*e*m war jättat aff gudhi, Th*etta*
folkit j tesso mörko w*är*ldhi*n*ne, the fingho stora
glädhi daagh ok th*e*ra w*är*[l]dh wardh mykit lyusarin,
soın p*ro*ph*et*in ysaias haffde spaat sighi*an*de Folkit
som gingho j mörkreno sagho eth storth lyus, Ok
the th*e*r biggia*n*de waro j rykeno dödzsins skuggha,
th*e*m ran vp eth lyus, The*n*ne spadomyn fulko*m*pn-
adhis j dagh, m*edh* wars h*er*ra ihesu christi födzlo-
tyma, Th*et* tridia folkit är gudhz almoghe gläd-
ia*n*dhis sik j dagh, th*et* waro jorde*r*ikis mä*n*niskior
som gudhz vinir waro, ok hwar dagh lagho a syno*m*
gudheliko*m* böno*m*, storlika astu*n*da*n*dhe ok i*n*nir-
lika bidhia*n*dhe til g*u*dh fadh*i*r j hyme*ri*ke, ath
ha*n* skulle sändha w*är*ldhi*n*ne the at*ir*lösin, som
ha*n* langdhom haffdhe loffuath, ffor*e* hwilko lyktha*n*
ok astu*n*dhan en aff p*ro*ph*et*ame*n* sagde til gudh
fadh*ir* Jak ynska g*er*na aff thi*n*ne nadh ath thu
ville slytha syndh*i*r hymelin, ok sändha oss hiit
66 nidh*i*r til jorderikis, so*m* thu haffuir oss | loffuat,
The*n*ne godhe p*ro*ph*et*in ok fler*e* andr*e* gudhz vini
som tessa nadhina forstodho, byriadhis j dagh en
stor glädhi Tha the spordo the*n*nyn tyda*n*dhin,
Ath th*etta* velsignadha barnith war födh j dagh j
bethlehem, som särdel*is* sigx aff j lesti*n*ne, ath
the fähördane so*m* ängillin taladhe vidh*i*r, Tha the
haffdho hört ängilsins ordh, tha gingho the til th*et*
sama husith som jomf*ru* maria war i*n*ne m*edh*
syno*m* son, ok fu*n*no th*et* alth wara santh som

ängelin haffdhe sakt, the gingho at*ir* heem loff-ua*n*dhis gudh ok sagdo swa, Gudhi see loff ok ära for*e* sina stora naadhe, th*e*r wi nw bade haffuo*m* hört ok seth, äpt*ir* thy oss war sagth ok budath Aff the*n*no*m* feherdhoma*n* giffs oss goth äpt*ir*döme, ath swas*om* the söktho wan h*er*ra jhesum, j the huseno som ha*n* tha war j*n*ne, ok the loffwadho honu*m* ok ärado, Swa tillbör än j dagh hwa*r*io c*ri*sno mä*n*niskio, m*edh* gudhelikom hugh ok ödhmyuko hyärtha, ath ha*n* sökia loffua ok ära j tesso huseno, so*m* är the helgha kyrkia, huilka ha*n* kallar sith eghith hws, ffor thy h*e*r lat*ir* ha*n* sik fy*n*nas j sy*n*ne miscu*n*dh ok nadh, allom th*e*m so*m* vta*n* dödel*i*ca syndh äro, ok rätuisel*i*ca bidhia til honu*m*, Her til radh*ir* oss p*r*oph*e*tin ysaias swa sigh*ia*nde Sökin äpt*ir* war*um* h*er*ra medha*n* | j moghin honu*m* fy*n*na, 67
kallin oppa honu*m* mädha*n* han är swa när staddir, J tessom ordoma*n* mogho*m* wi forsta*n*da, ath har sik forsumar ath bidhia wan h*er*ra om syna myscu*n*dh ok nadh, ok syndhi*n*ne forlatilse j tesse w*är*ldhi*n*ne, ha*n* wardh*ir* inthe bönhördh*ir* j andre w*är*ldh for*e* gudhz asyn, tha kroppin ok syälin äro ath skyld, ok nyuth*ir* tha ingha miscu*n*dh vtha*n* wardh*ir* tha dömpdh*ir*, äpt*ir* rätuiso*n*ne ok syno*m* egno*m* g*er*ni*n*ghom, Ok swas*om* tha glädde sik jorde-*r*ikis folk, j th*e*m thymano*m*, ath the w*är*doghadis see spöria ok höra, wan h*er*ra ihesum christum wara födda*n*, Swa tilbör ok oss som nw ärom, ok framdelis swa länghe som w*är*ldhin staar, aldh*ir* gudhz c*ri*stin almoge ath glädhia sik, A mothe thessom thimanom, vtha*n* alla sorgh ok dröffuilse, Som sanctus augustinus sigh*ir* Ey är möghelikit ath j nokrom

stadh skulle wara sorgh ällir dröffuilse, mädhan högtidhin hals aff honum föddum, som allom är liff ok glädhi, Ey är oss ok hellir lofflikit swa stora wärls glädhi sik fortaka, nokre människio ath hon sörghir gudelican reddugha, som mange thy wär göra, hälzst j thenna jula tymanom offuirfillo, medh
68 math ok dryk | badhe nat ok dagh, swa ath han aldrik vil sökia the helgha kirkio ok gudz tydhir, ä mädhan han haffuir nokoth skamlika fortära, thet han medh storo ärwodhe haffuir saman komith, ey akktandhe ällir skötande ath göra gudhi nokra tokt ällir hedhir, fore sith laan oc nadhir, som han honum vnt haffuir, The som swa ogudelica liffua, the mogho redas suara gudhz hempmdh offuir sik komandhe, som nogh opta sker ty wer, For hwilka hempd ok skadha os forwarar war herre siälffuir, en stadhz j lestinne swa sighiandhis luce vi Vakthin jdhir wel ok idor hyärta ey betyngis aff kreseliko liffuirne ok drikkinskapi, ok wärlzliko vmsorgh, oppa thet ath gudhz domadaghir ok hembd sculi idhir ey bradelica offuir koma, som ena suaro a halsin a tywenom,

Thennyn hempdin ok hardha plaghan, ffore opstuppa daglika drikkio ok fyllo, haffuir war herra latith oppinbaras medh hardhom äptirdömom Thet hende en stadhz ath en welburin riddare, haffde fyllo ok drikkio daglika fore syndoghan osydh, badhe til kroppin ok swa til syälinna, swa ath fore dyra ok starka drikkia skuldh, ath han syällan nokot ok en optast inthe aat vtan yrtir, til tess hans maghi formatte inghin maath lydha, ok leedh ther medh ena stora plagho ok krankdom, til tess

ha*n* | bleff dödh*i*r, ok ey langht th*e*r äpt*i*r bra*n* 69
hans sätho gardh*i*r, aff wadha eldh, Tha hendhe
the[t] swa vm en queldh, ath en qui*n*na aff eno*m*
andr*um* by, gik j th*e*n gardh stadhin, ath sökia äpt*i*r
syno*m* gaffuom ok foro*m*, Hon fik see jnne j eno*m*
ödhis kellar*e*, ath th*e*n ryddarin saat oppa eno*m*
stool, ok twe swarthe me*n* stodho for*e* honu*m* m*edh*
tw dywrs horn, ok fyltho j hans mw*n* brä*n*na*n*de
drik, Ath swas*om* ha*n* j syno*m* liffs tyma haffde en
a*n*nan tränkt, ok trughat offu*i*r syna makth ok rätta
matto driikka ok swelgha, j jula tiidh ok andra
högtidh*i*r ok gestabudh, so*m* ha*n* for*e* fyllo*n*ne giordhe,
swa wart ha*n* ok nöddh*i*r til ath drikka th*e*n hardha
pino*n*na drik j skärz eldhe, til tess ha*n* lika plikt
haffdhe takit for*e* sina syndh*i*r, äll*i*r ha*n*s vinir h*e*r
j jorde*r*ike haffdho honu*m* holpit m*edh* messo*m* ok
almoso*m*, ok a*n*dro*m* miscu*n*dsa*m*liko*m* g*er*ni*n*ghom,
medha*n* th*et* sigx ok ka*n* pröffwas, ath th*e*n ma*n*nyn
fik angh*i*r ok ydrogha for*e* syna syndh*i*r, For*e* the*n*na
offuir drykkio*na* ok fyllona, fforwarar os sanctus
paulus swa sighi*an*de Wi skulo*m* liffua mattelika
ätande ok drykka*n*dhe, ok mylle*li*ca ok rätuise*li*ca
bydha*n*dhe, ok stade*li*ca hopand*is* til the stora glädh-
ina, ok äro*n*ne tilq*ue*mbdh wars helara ok frelsara
jhesu christi, The*n*na wars h*er*ra | jhesu christi til 70
qwemdh til jorde*r*ikis, är oss än komaskulandhe
a yt*ir*sta domadagheno*m*, tha ha*n* vil skylia sina
owini fra*n* sino*m* vino*m*, Swa sighi*an*de Komy*n*
mi*n*s fadh*i*rs gudhz velsignada barn, ok warin lut-
takne j gudhz rike j hy*meri*ke, hwilk*i*t idh*i*r war
til reeth aff förste w*är*ldhi*n*ne opbyrian, Til th*et*
rikit ath koma ok th*et* w*är*de*li*ca vntfaa, vnne

oss gud fadh*i*r ok son ok then helghe andhe, Amen

De natiuita[te] in diluculo

PVer natus est nobis et filius datus est nobis etc[ra], En helagh*i*r p*ro*ph*et*e som heth*i*r ysaias, taladhe ok spadde aff thess helgha andz krafft ok dygh, longo j fordhu*m* daghu*m* ok sagde the*n*nyn ordhin, so*m* iak taladhe först oppa lat*in*, hwilkin ordh tilhöra högtydhi*n*ne j dagh, ok äro swa myk*i*t lydha*n*dhe oppa warth maal, Eth swen barn är os födh, ok th*et* sama är oss giffwith, The*n*nyn ordhin fulko*m*pnados a jula nath so*m* nw war, tha jomf*ru* maria födde wan h*er*re ihesum, allo jorde*r*ikis folke til hugnadh ok at*ir*lösn ffran dyäffuolsins bandhom,

Nw är fförst märkia*n*de ath mädha*n* war h*er*re ville först barn födhas, ok opfolstras j sy*n*ne menlöso som eth a*n*nat barn, Swa liknas ok ha*n*s gudhelikin omgangha j sik syälffuo*m* h*er* j jorde*r*ike Nw räknas barne*n*o so*m* menlöst är syw digdh*i*r som
71 swa | j matto räknas ok optälias The första dygdhin barns*in*s är, ath th*et* är renliffwis af sik, vta*n* sköran tanka ok skörliffnadz g*er*ni*n*ga, Swa war ok war h*er*re ihesus j syno*m* ma*n*dom, som han war her j w*är*ldhi*n*ne swa länghe ha*n* omgik her m*edh* oss syndogho*m* mä*n*niskiom, Eth jomfrulikit liffu*ir*ne war ha*n*[s] liff ok vmgangha som ey ko*n*ne a*n*nars wara, for*e* thy ha*n* war ey föddir mer än aff e*n*ne me*n*skio nat*ur* sy*n*ne modhirs, hwilkin jomf*ru* war for*e* barns byrdh, ok jomf*ru* mädha*n*

hon war gangande medh barneno, ok jomfru äptir barns byrdh, Som prophetin ysaias spadde aff henne til forinne sighiande See en jomfru skal warda medh barn, ok jomfru bliffuande, skal hon thet barnit födha, ok thet skal hetha gud är medh oss, Ok thy pröffwas thet medh skälom, ath war herre vtualde sik til sith liffuirne, ok sinne modhir renliffwis vmgangho, som är jomfrudomyn ok rät hyonalagh, mädhan han ville ey fore afflas aff them helgha andha, j jomfrunne liffue ffför än hon war troloffuat enom rätuisom man ok gudelikom, Ok thy giffs oss forstandas ath hwar som äy vil ällir forma bliffua j synom jomfrudome ok renliffuis | liffuirne, 72
Tha skal the människian bindha sik til reth hyonalagh, om hon wil ey wara äwärdelica fortappat, som prophetin dauid sighir Herra gud thu tappade borth w thino rike alla them som skört liffuirne älzska, vthan thin lagh ok thit loff,

Nw annor skypilse ok natur som barnit haffuir j synne mönlöso Thet är ath thet haffuir en lithin krop, ok är swa wexult aff sik, Ther medh vndhirstas j war herra ihesu christi mandome hans stora ödmyukt, som han tok oppa sik fore oss syndhogha människior skuld, Som sanctus paulus scriffuar War herre ihesus tedde sik fore mynne än han war, tha han tok thenna träla hampnyn oppa sik, ok läth sik wara j människio liknilse, ok j allom athheffwom war han befunnyn som än annor människia, Medh tesse ödmyukt ok framdelis medh flerom ödmyukom äptirdömilsom, som war herre tedde oss, Straffar han ok awithe höghfärdina ok henna älzskara, hwilke ey mogha honum nalkas, hellir än

dyäffuolin so*m* högxto högfärdena giordhe, ok wardha vtdriffne, tha the som ödmywke äro warda intakne til hymerikis, so*m* sc*r*iffuat är Gudh ha*n* giffu*ir* ödmyuko*m* sina nadh, ok högfärdoghom staar ha*n* a mothe,

Th*et* trydia är th*et* ath sma barn äro litit fortärandhe, Th*er* m*edh* vndh*ir*stadz wars h*er*ra ihesu
73 christi fasta, ok stort at*ir*hald | j math ok drik, som ha*n* her haffde j w*är*ldhi*n*ne, äpt*ir* thy aff honu*m* sc*ri*ffuas ath ha*n* syälla*n* aath köt, vta*n* fisk ok groffth bywgbrödh, ok optast drak ha*n* watnith, j blandh a*n*nor haardh liffu*ir*ne so*m* ha*n* haffde sik vtwalth oss til äpt*ir*döme, a mothe offatho ok offdrykkio, j hwilko mä*n*niskia*n* storlika syndhar, ok helzth j the*n*na jula tymano*m* som nw stu*n*dar jn, tänkiande sik wara lofflicar*i*n hell*ir* nw än j andr*um* timo*m* ath drikka sik drukna*n*, ok fulla*n* vtha*n* dödel*i*ca synd, hwilkit ey ka*n* wara, ath war h*er*re loffuar tik me*n*niskia, j nokro sy*n*ne the w*är*lzliko glädhi fortaka, th*er* thu fordärffwa tik mädh*ir* til thi*n*ne syäl, Aff hwilko sanctus paulus sc*ri*ffuar Wj skulo*m* ey halla wara högtiidh j offu*ir*atho äll*ir* offu*ir*drykkio, ey j ohöffwisco*m* äll*ir* olofflik*om* husom, ey j delo äll*ir* owinskapi, vta*n* skypa warth liffu*ir*ne, alt äpt*ir* wars h*er*ra ihesu christi ke*n*nedom ok äpt*ir*dömilse,

The fyärdhe jnfödda naturin som barnith haffu*ir* th*er* är, ath äpt*ir* th*et* nymbir ath gaa äll*ir* löpa, tha stedhz th*et* ekke länghe eno*m* stadhz j huseno, vta*n* löpir ok wandrar j all rwm, The*n*nyn bar*n*s*in*s nat*ur* liknas vidh*ir* jhesu christi mödho ok ärwodhe, so*m* ha*n* j syno*m* ma*n*dom haffde fore

mä*n*niskio*n*na helso skuldh, bade til syäli*n*na ok liff-
uit, ffor thy som sc*ri*ffuas vtaff, ath ha*n* staddis
syälla*n* | oppa en stadh, äpt*ir* th*et* ath ha*n* försth 74
opbyriadhe ath p*re*dica ok iärtekne göra, vta*n*
wandradhe altiidh badhe a watn ok landh, mellan
la*n*dskap ok mellan köpstadha, ke*n*na*n*dhe almogha-
nu*m* wäghin til hyme*r*ikis, ok giffua*n*dhe th*e*m sina
helso som kra*n*ke waro, ok stade*li*ca oppa honu*m*
troddo, ok so*m*likom th[e]m som dödhe waro liff,
ok thy ville ha*n* ekke altiidh bliffua oppa enu*m*
stadh, Som ha*n* swa*ra*de syno*m* frändhom sighiandhe
Mik tilbör ok flero*m* stadhom ok ey h*e*r at enasth,
ath p*re*dica, ok budha gudz my*n*s fadirs rike, M*edh*
tesse sine mödho ok äruode straffar war h*er*re, alla
th*e*m so*m* lati äro til sith syäla gagn, ath sökia
the helgha kirkio gudz ordh ok p*re*dican höra, ok
andra gude*li*ca tydh*i*r, so*m* ma*n*ghe thy wer göra
for*e* drykkio ok fyllo, hwilka sanctus paulus harde-
lica dömir swa sighia*n*de, The balla bukin for*e* syn
g*u*d, thy skal th*e*ra ändalykt wara äw*är*delikin dödh*i*r

The fämptha barnsins mönlösa är, ath th*et* är glath
aff sik, ok kan jnga longlika wredhe halla, ok hwarien
wakktha sik äll*i*r sköta, fore nokrom tilkoma*n*dhe
wadha älla skadha, m*edh* tesso menlöso betydis
wars h*er*ra ihesu christi stor kärlekir, som han
haffde til mä*n*niskiona, swa ath ha*n* offuirgaff alla
|the langha wredhe so*m* ha*n* haffde a retuiso*n*na 75
wegna til ma*n*könith, ffor*e* försto foräldrana adams
ok ewa syndh skuldh, ok wildhe ey sköta äll*i*r
waktha sik, for*e* the komaskula*n*dhe pino äll*i*r dödh,
som honu*m* för*e*stoodh ath thola j syno*m* ma*n*dom,
h*e*r j jorde*r*ike, wta*n* loth sik th*et* alt hendha ok

offuir gaa, som the barne ällir dara, som aff synom wadha oc skadha sik inthe forweth, Än tho han al tingh foruiste, badhe tha ok nw, för än nokor tingh wordho skapadh, Medh tesso kärleksins tekne ok mönlöso auitir war herra allä them som awndhsywke äro medh longhe wredhe, ey viliande forlatha synom jamcrisna vt aff sino hyärta sin bruth, vthan nythiar alla sina kyndheth, ther til ath han moghe göra honum skam ällir skadha, The som saa göra the skula rädhas ena stora gudhz hempdh, offuir sik komandhe ok ther medh eth stakkuth liff, j thenne wärldhinne som prophetin dauid sighir aff Syndoghe men ok swikfulle the liffua ey halwan sin aldhir, som gudh haffdhe them wel vnth, om the haffdo retuise warith,

The siätthe menlösa som sma barn haffua, Thet är, ath thet är mylth ok gäffwlth, swa ath thet latir snart lukka aff sik hwat thet y synom handhom haffuir, J thesse menlösonne vndhirstaas wars herra ihesu christi mylheth, som han giort
76 haffuir ok än nw gör vidh | alla jorderikis människior The ther wärdhelika vilia hans nadh tyggia, Som han syälffuir loffuar oss sighiandhe ena stadz j lestinne Bedhins hwath j vilin rätuiselika aff mik, ok thet skal idhir warda, spörin äptir mik ok j skulin mik fynna, ok bulthin fore mik ok mynom dörom, tha skal idhir opläthas, Medh tesse mylhet awitir war herr[a] alla them som nydhskapz fulle äro, the ther sin hyärta ok döra stängir athir fore fathigho folke, ok hwarghin wilia göra them nokoth goth, äntiggia medh ordhom ällir gerninghom, Offuir them swa göra ropar sanctus

gregorius stora hempdh swa sighia*n*dhe Hans dombir
wardh*i*r gör vta*n* alla myscu*n*dh, som sik vil ey
barmhyärtha offuir th*e*n fathigha,

The sywndhe mönlösan som barnit haffuir, Th*et*
är th*et*, ath tha th*et* wardh*i*r slaghit m*edh* riis äll*i*r
nokot a*n*nat, a mothe giorth, tha lat*ir* th*et* rask-
[li]ka töghia sik ok blydka sik j gen, M*edh* tesse mön-
löso*n*ne vndh*i*rstaas wars h*er*ra ihesu christi stora
tholamodh, som ha*n* haffdhe j the*n*ne w*är*ldhi*n*na
genwärdho, ok j sino helgha dödz ok pino tyma,
Som ha*n* vttydde syälffu*ir* tha han henk a korseno,
swa sigi*an*de til gudh fadh*i*r j hy*meri*ke, Gudh my*n*
fadh*i*r forlath th*e*m sina | syndh*i*r For*e* thy the 77
witha ey hwath the göra M*edh* tesso tholamodheno
auith*i*r war h*er*ra alla th*e*m som bäske ok othologhe
äro, ok bradhe til ath he*m*pnas off*uir* th*e*m so*m* th*e*m
a mothe brytha, ok the so*m* omyldhe ok he*m*pnis
godhe äro, vidh*i*r sin ja*mcri*stin, The mogho th*et*
rädhas ath gudh vil th*e*m ekke höra, äll*i*r th*e*ra
syndh*i*r forlatha, so*m* war h*er*ra sigh*i*r syälffu*ir* en
stadhz j lästi*n*ne Gudh my*n* fadh*i*r j hy*meri*ke skal
antwardha idh*i*r j pino ok plagho for*e* ydra syndh*i*r,
om ey hwar idhar forlat*ir* syno*m* brodh*i*r sith bruth
aff allo hyärtha,

Nw fra*m*del*is* skulo*m* wi amy*n*nas p*r*oph*et*ans
ordh som iak först aff sag*de*, Som war th*et* Filius
datus est nobis, Th*e*n sonyn so*m* föddir är han är
oss giffwin, The helgha kyrkia j syno*m* sangh ok
läsni*n*gh sigh*i*r th*e*r aff eno*m* stadhz, hwru war
h*er*ra gaff sik syälffua*n* oss til nyttho, ok til wart
syäla gagn j fyrahandha matto, hwilkit swa sc*ri*ffuas
Se dedit socium nascens, conuescens in edulium,

se moriens jn precium, se regnans dat in premium,
Medh thet första war herre ihesus, tha han tok
mandom ok föddir war, Tha gaff han oss sik til
en widhirlikan kompan, ath wara luttaknom medh
oss j alla wärldhinna vsald ok vidhirmödho, som
hwarie jorderikis människio är naturlika infödh,
78 Aff huilko | sanctus augustinus scriffuar aff swa
sigiande J tesse onda wärldhinne är menniskionna
eghit, ath födas medh sorgh ok fatigdom, ok liffuit
framdragha medh ärwodhe, ok döö medh storum
reddugha, Thetta är köpskattin j waro rike, ok til
tholikin köpskat ffor war herra hiit nidhir aff hyme-
rike, ok ffor thy ath hwar en köpman takir ok
giffuir, han giffuir thet vth som han haffuir, ok
takir thet j geen som han ekke haffuir, Swa giordhe
ok war herre ihesus christus j thesse köpslaganynne,
han tok ok gaff, han tok til sik thet her war, ok
gaff thet han haffde, Han tok swasom war födhas
til wärldhinna nakin ok fatighir, ok bliffua medh
mödho ok ärwodhe, ok döö medh wärk, Han gaff
oss jj geen ath födhas vp aff nyo til hymerikis,
ok opsta medh kroppenom til eth äwärdelikit liff,
ok äwärdelica medh sik styra ok radha j hymerike,
om wi syälffue viliom oss ey forbrytha, Fore tolikit
skypte äghom wi warum herra takka ok tyäna,
hedra ok ära swa länghe vi liffuom ok sighia swa
medh prophetanom dauid Jak skal loffwa myn gudh
79 swa länghe | jak är til Nw annadh sin tha gaff war
herra sik oss Thet war j the ytirsta maltydhinne
som han aath medh synom kenneswenom, tha han
wigdhe brödhith ok stadfeste thet medh synom
hälgha ordhom, ath warda sin lycama oss til ande-

lika födho, Som ha*n* syälffu*ir* sagde j lästi*n*ne Min likame är visse*li*ca födha, ok mith blodh är visse*li*ca drykkir ande*li*ca, hwa*r*ie c*ri*sno mä*n*niskio til sy*n*na siäl, Thridie tidh gaff war h*er*re ihesus oss sik syälwan Th*et* war j eth wärdh, til wara at*ir*lösin fra*n* dyäffuolsins fängilse ok bandhom, Th*et* wärdhit gaff han wt, tha ha*n* sin andha gaff op, ok dödhin toldhe, a the helgho korse, fför hwilkith wärdh wj äghom honu*m* at*ir*gälla ödmyuka tiänist, honu*m* hedra loffua ok ära for*e* sin stora kärlek, so*m* han oss th*er* vthi beuisth haffuir, Som sanctus paulus radh*ir* oss sighi*an*de J ärin köpthe m*edh* eno storo wärdhe, Thy skulin j ära gudh ok haffua honu*m* j a*m*my*n*nilse j idhro*m* kroppe, som är j hugh ok hyärta, Fyärdhe tidh giffu*ir* war h*er*re oss sik syälffua*n* til löna j hyme*r*ike, fore wara mödho ok ärwodhe, om wj viliom honu*m* tyäna ok bliffua rätuise äpt*ir* ha*n*s budordho*m*, äpt*ir* thy ha*n* haffu*ir* oss ku*n*nughat liffs*in*s wägh til hy*me*-
*ri*ke, Som | p*r*oph*et*in dauid sigh*ir* H*er*ra gudh thu 80
giordhe mik ku*n*nogha liffsins wägha, thu skalt mik opfylla m*edh* storo glädhi, aff tyno welsig*na*da ä*n*lithe j hymerike, For*e* thy al lostelikin tingh äro j thi*n*ne högre handh, ä for vta*n* ändha, Thil the lostelika glädhi*n*ne ath koma, ok th*et* welsig*na*da änlitith äw*är*de*li*ca ath skudha, vnne os g*u*d fa*dhi*r ok s*on* ok th*e*n helge andhe Amen

De natiuitate ad summam missam

VErbum caro factum est et habitabit in nobis Johannis ewangelium Sanctus johannes ewangelista ha*n* besc*ri*ffuar oss lästina som högmesso*n*ne til hörir j dagh j hwilko ha*n* enka*n*nelika sigh*i*r eth dyrth ordh, ok märkelik*i*t th*e*r the helgha kyrkia ok the helgha tro haffua allan sin gru*n*dval aff, ok opbyria*n*, ok är th*et* ordhit swa myk*i*t oppa warth maal Gudhz son j hy*meri*ke är lyka*m*likin wordhin, ok skal j*n*nebyggia ok vmganga*n*dhe wardha m*edh* oss, jorderikis mä*n*niskio*m*, Th*etta* fulko*m*pnadhis a tesso*m* helgha tymano*m* som nw är j nath, a mydia natt*is* tydh Tha jomf*ru* maria födde sin welsignadha so*n* wan h*er*ra jhesum christum, Ey aff ma*n*dz sama*n*blandha*n* äll*i*r aff kyndzskap, vtha*n* aff thess helgha*n*s nadh ok vmskikka*n* äpt*i*r thy ä[n]gelin gabriel he*n*ne budhadhe til fori*n*na, tha hon warth haffua*n*dhe m*edh* the sa*n* helgha frukthi*n*ne,
81 Swa sighia*n*dhe | Then helghe andhe skal koma offuir tik, ok högxta guddompsi*n*s dygdh skal vmskiggia tik ok helagh[t] är th*et* so*m* aff tik födhis, ok th*et* skal hetha gudz son j hy*meri*ke, ok th*et* ha*n* gudz son äw*är*de*li*ca är ää for vta*n* ända ok ophoff, hwilk*i*t som sanctus paulus vitnar ok besc*ri*war j sino*m* ke*n*nedom War h*er*re ihesus är eth santfärdoght skyn ok lius sins helgha fadh*i*rs j hyme*r*ike, ok eth liknilse ok tekn j ma*n*domeno*m* til th*et* sama, som ha*n* är m*edh* fader*e*no*m* j gudhomeno*m*, styra*n*dhe ok radha*n*dhe al tingh m*edh* syno ordhe ok dygh, forlatha*n*dhe th*e*m som syndhoge

äro, sina misgerningha, sitir äwärdelica a gudhz fadhirs höghre handh öffwarst j hymerikis äro,

O[k] skulom wi vitha ath gudh fadhir j hymerike, han giordhe j dagh som rike ok weldhogha konungha, ok kesara plägha göra ther wj läsom aff j gamblo scripthinne, The pläghadho haffua särdelis eth köstelikith hws wel pryth, ok skynande jnnan medh gul ok dyra stena, ok allo wärlzliko äro, Ther konunghin syälffuir daglika vistas vti medh synom enkannelikom vinom, som honum tyäna ok hugxswala, ok f[r]amman fore the huseno haffuir han eth annat hws, ther flere hans tyänara äro bliffuandhe vti, ok annat folk som gerna vilia konunghin see ok tala, ok ther bydha til tess | konunghin wil them 82
in fore sik haffua Nw j thenna huseno vthan fore, pläghar sithia en stor klar spegil, ok eth wathu kaar ther när, oppa thet ath the som vilia til konunghin, the gaa til then spegelin ok skudha sik j honum Än therra änlithe är renth ok vtan smitto, ällir om therra klädhe äro renlikin ok staa them wel ok föghelika, bristir ther nokoth vthi, tha twa the sith änlithe ok fögha wel sin kledhe, swa ath konunghin takir them ey til mystikkio ok ledho, tha the koma fram fore honum Widh tessin tw husin liknas the helgha kyrkia som twäfallelikin är j sik videlicet Ecclesia triumphans in celis et militans in terris Thet är sighirfulla kyrkian j hymerike ok strydandhis her j jorderike, J the öffre kyrkionne ok ärofulla huseno wel pryth ok skynandhe medh alzskons hedhir ok dygh som är hymerikis glädhi, är gudh alzwalloghir högxste konunghin, bliffwandhe äuärdelica medh synom vtualdha vinom

ok tyänaro*m*, änglom ok helgho*m* ma*n*no*m* Än th*et* andra husith är the helgha kyrkia, h*er* j jorderike som är *cris*na ma*n*na sa*m*fundh J he*n*ne ok vnde he*n*ne äro alle gudz tyänara, honu*m* a handh ganghne m*edh* the helgho troo, ok the th*er* byda ok astu*n*dha ath see gudh j sy*n*ne äro, Tha skulom wj vita ath nw j dagh war opsättir en spegil j the helghe kyrkio, myk*i*t claar ok lius langth ok vidarla skyna*n*dhe, h*er* m*edh* [vndhirwisande] oss j swa
83 matto ath gudhz son haffu*ir* | sik oppinbarath j ma*n*domeno*m* j blandh syndhogha me*n*niskior, ok sik likan giorth vidh en speghil j tryggia handa matto

Som först är th*et*, ath hwilkin mästar*e* en rätfärdhogha*n* spegil vil göra, han skal lödha glasit a*n*nan weghin m*edh* bly, som mörkth ok dywnght är aff sik, swa ath th*et* ey bäggia vegna bliffuir klaarth ok skärth, a*n*nars forma jnthe synas j glaseno th*et* som th*er* a mothe bärs, Swa giordhe gudhz son war h*er*re jhesus, tha han blandadhe sama*n* äw*är*de*li*ca skyna*n*dhe ok klara guddomyn vid ma*n*domyn, som aff dywnkna ok mörka jordhi*n*ne war komyn, Annars haffdhe jnghin jorderikis me*n*niskia formaath ath skudha ok see ha*n*s klarheth, som han a guddompsins wegna haffdhe j sik syälffwom, ffor thy han skyldhis aldrik vidh guddomps*in*s äro j hy*meri*ke, än tho ha*n* war här m*edh* me*n*niskiom vmganga*n*dhe, Äpt*ir* thy kyrkio*n*ne ke*n*ne fadh*ir* leo pawe aff sc*ri*ffuar, Gudhz son kom hiit nidh*ir* j w*är*ldhina aff hyme*r*ikis säthe nidh*ir*farandhe, ey tess hell*ir* offuir giffwa*n*dhe gudz sins fadhirs äro,

Nw th*et* andra ath en speghil är syhwalffuir
aff sik vmkringh, vta*n* lyk[t]a*n* ok byria*n* swa är ok
war h*er*re ihesus j sy*n*ne äw*är*delikheeth, vta*n* op-
hoff ok vtha*n* ändha, rada*n*dhe ok byudha*n*dhe offuir
all tingh, skap*ar*e offu*i*r hymyls ok jordhj*n*ne, ok
alt th*et* th*e*r är j*n*na*n* j är rörelik*i*t, | ok or[ör]*e*likit 84
äp[t]h*i*r thy sanctus johannes sigh*i*r, j the helghe läst
j dagh aff honu*m* Gudhz son war h*er*re ihesus är
th*e*n som al tingh haffwir skapat ok giorth m*edh*
fadher*e*no*m*, ok th*e*m helgha anda, ok vtha*n* honu*m*
äro inghin tingh skapath äll*i*r wordhin, Swa sigh*i*r
ok sanctus paulus j syno*m* ke*n*nedom Wj mä*n*niskior
forstaam m*edh* war*e* thro, ath al w*är*ldhin haltz
oppe m*edh* ensa*m*pno gudhz ordhe, Th*et*ta sama
sc*ri*ffuar ok augustinus Skapar*e*ns gudz alzwallugheth
oppehall*i*r al c*re*atur som skapadh äro, war*e* th*et*
swa ath nokor tingh gingho wt aff th*e*m stadgha
äll*i*r skypilsom, som gud haffuir th*e*m latith wardha,
tha forginge alla tingha natura ok kön

Nw the trydie skipilsin en spegil haffuir, Th*et*
är, ath tha ha*n* är allaledhis wel formeradh*i*r, so*m*
honu*m* tilbör tha mä*n*niskia*n* skudha sik' syälffwa
j honu*m*, oc sik twa, ok r*e*na göra, om hon nokra
smitto haffuir j syno änlithe, äll*i*r j syno*m* klädha-
bonadh, som he*n*ne ey wel staar, Här vidh*i*r liknas
war h*er*re jhesus som oss är giffwin til en spegil
ok äpt*i*rdöme, j allom syno*m* mädhirfärdom fran
syno*m* menlösa barndom, ok til th*et* han dödhin
toldhe, Äpt*i*r thy sanctus gregorius sc*ri*ffwar | Alla 85
wars h*er*ra ihesu christi g*er*nigha ok omgengilse
her j jorderike, the äro os eth gudelik*i*t äpt*i*rdöm[i]lse,
ok rätfärdhogh*i*r lärdombir, til hyme*r*ikis, Thy tilbör

hwa*r*ie e*n*ne c*r*isne me*n*niskio then dygdafulla ok äro fulla spegillin jhesum christum, haffua idkelika for*e* syno*m* öghom ok syno*m* amy*n*nilsom, swa länghe hon liffuir ok sit liffu*ir*ne th*e*r äpt*ir* rätta ok bätra, Ok enka*n*nelika tilbör oss betänkia ok skudha hans fötzlo thyma, ok barndom so*m* wi nw hö[g]tidene vthaff haffuo*m* j dagh,

Som först är hans stora ödmyukt, som ha*n* oss bewisthe j thy Ath han som skaparin war ville sik latha födha aff me*n*niskio, som ha*n* syälffuir skapade, ok ville göra sik til en vndh*i*rdana vndh*i*r sith egith c*re*atur, Som war Jomf*ru* maria fostras ok opfödhas aff henne, ok tedde sik my*n*ne j män*n*iskio vmga*n*gho än han war, j guddompsi*n*s valle Äpt*ir* thy sanctus paulus sc*ri*ffuar aff honu*m* sighi*an*de Gudhz son war h*er*re ihesus han myndrade sik, tha han tok oppa sik th[e]n träldomyn, ath han menniskia vildhe wardha, The*n*na ödmyuktena skalt thu görlika skudha, ok j hug lata koma, a mote thi*n*ne högfärdh ok hogmodogha hyärtha, tha math thu blyghias ok ske*m*pmas af tik syälff-
86 wo*m*, | ath thu nokoth sin dyrffdhis til ath högfärdas j gudhz asyn, Her til radh*i*r oss sanctus bernardus swa sigi*an*de Thu mä*n*niskia som äst aska nym ödhmyukas, thu so*m* äst jordh nym böghias ok vndh*i*rgiffuas, Gudh syälffuir ödmyukade sik, ey är mögelikit ath thu ophögh*i*r tik j högfärdhi*n*ne,

Nw th*et* andra wi skulom skuda ok see j the*n*ne welsignada spegeleno*m* ihesu christo, Th*et* är fatigdom som ha*n* beuisthe oss til äpt*ir*döme, han är th*e*n so*m* alla w*är*ldhina födh*i*r ok ophall*i*r, m*edh*

sy*n*ne nadh til födho ok klädhe, badhe skälikin dywr ok oskälikin, ok öffni*n*ghä war sik syälffwom alla stadhz j hy*meri*ke ok jorde*r*ike, tha ville ha*n* for*e* wara skuldh latha sik nöghia, ath en fatigh jomf*ru* modherin maria födde ho*nu*m. ok sögdhe m*edh* sino*m* helgha spino*m*, for*e* sino briste ok loth sik th*e*r m*edh* swepas j fatigh klädhe, Swa ath han formatthe ey a*n*nars wara war*m*bir, vta*n* ha*n* lagdis j iäthona for*e* oxan ok asna*n* j hwassa strafodh*e*rit, Tha thu mä*n*niskia skodhar seer ok betänkir the*n*na fatighdomy*n*, ok litzsla athnoghio so*m* war h*er*ra byriadhe swa bytthyda ath lydha for*e* tyna skul, tha math thu ske*m*pmas ok blyghias, som tik aldrik lathir nöghia j thy*n*ne snykth ok gyry, hwaske ath födho äll*i*r klädhe, vta*n* altiid kräselika liffwa | ok 87 pryde*li*ca klädas, ok blötlika soffwa, ok th*e*r oppa sankar sama*n* w*är*lzlika rykedoma, ath tik skal tholikith liffu*ir*ne aldrik bristha, til tess dyäffuolin j toliko käthe behall*i*r tik for*e* sin eghin, Här a mothe radh*i*r oss sanctus gregorius swa sighi*an*de Wj skulom fatighe ok nakne strydha mothe w*är*ldhinne, ffor thy han är rasklika draghin som nokot haffu*i*r när sik, som en a*n*nar faar stade*li*ca halla vti, Th*etta* skal swa forstandas, ath dyäffuolin behall*i*r ena gyrogha ok ryka me*n*niskio, heltz th*e*m som peni*n*gha ok gooz läggia sama*n*, m*edh* swik falzs ok okir, j syno waldhe som en pläghar behalla ok ledha en hest m*edh* e*n*ne grymo äll*i*r betzsle, J swa matto ath än tho ha*n* nokot a*n*nat goth gör gudhi til hedh*i*r, Tha hyälpir honu*m* th*et* jnthe fran dyäfflen*om* ok til hy*meri*kis, vtha*n* th*et* giffs j ghen som orättelika är fanghit ok sama*n*komyth,

Ok ma*n*ghe thy wer wardha swa jlzhäfske ok
dyäfflenom a handh gangne ath ha*n* förra offu*i*r
giffuir sin gudh ok sith hy*meri*ke, en illafa*n*ghna
päni*n*gha, Aff hwilko sanctus änsalmus [ɔ: Ansel-
mus] sc*ri*ffuar Thu vsul gyrugh mä*n*niskia tappar
thu tyna päni*nga* Tha syrgh*i*r thu, än tha thu
88 tappar thin gudh for*e* thyna syndhir | skuldh thu
hwaske syrgh*i*r äll*i*r grathir, th*e*r m*edh* bygghir
thu j babylon, som teknar heluithit m*edh* dyäfflo-
men, Ok ey j jherusalem som teknar hymerikit,
m*edh* war*um* h*er*ra Här vtaff haffuo*m* vi eth äpt*ir*-
döme aff eno*m* okir karl, Hans sistir taladhe til
honu*m* tha ha*n* laa a sy*n*ne sotta sängh j syno*m*
yt*ir*sta tima, ok badh honu*m* for*e* gudz skuldh ok
sy*n*ne syäl skuldh, giffwa j geen th*et* han m*edh*
okir haffdhe orättel*i*ca fanghit, Tha swa*ra*de han
ok sagde tak borth w mik th*etta* hyärtat som iak
haffuir, a*n*nars kan th*et* ekke skee, Th*e*r m*edh* bleff
th*e*n vsle ma*n*nyn dödhir, ok är nogh rädha*n*dis at
hyärtat m*edh* syäli*n*ne tok dyäffuolen til sik, ok
päni*nga* blyffwo h*e*r qwarr*e* äpt*ir* honu*m* vta*n*
hans tak

Nw som jak först sagdhe pläghar watukarit
henghia ner spegeleno*m*, Th*et* teknar swa mikit
ath tha en syndugh mä*n*niskia findh*i*r th*et*, ath
hon haffu*i*r brutith a mothe gudhz rätuiso, ok a
mothe th*e*m godha äpt*i*rdömilsom, som war h*er*re
ihesus haffuir oss giffuith, ok hon skodar sik
smyttogha wara a syndhi*n*na wägna, Tha gör*e* som
sanctus johannes baptista radir j syno*m* ke*n*nedoom
Görin ydrogha ok ang*i*r j ydhro*m* sc*ri*ptamalo*m*
gudhz ryke är närkoma*n*dhe, Th*etta* är th*et* twätto-

karith enne syndoghe mä*n*niskio tilbör ath twa
sik | vti aff syno*m* syndhom, Äpt*ir* thy p*r*oph*et*in 89
sigh*ir* Twan idh*ir* ok bliffujn rene aff syndhi*n*na
smytto Här til tröst*ir* oss ok sanctus gregorius Eth
selikt twättho kar är rät sc*ri*ptamaal, hwilkith swa
optha dugh*ir* til ath twa sik vti, som mä*n*niskio*n*ne
hyärta thess vidh*ir*torffwar, ok är th*et* swa mä*n*-
niskia ath tith hyärtha vil ekke sätta thino*m* vilia,
Äpt*ir* thy tik ganglikith är til syäli*n*ne, swa ath
tik tykkir haart wara nokra bätringh göra for*e*
syndena, ok at*ir*wändho mothe tyno*m* egno*m* lusta,
tha skuda tik än granlikar*e* j th*e*nna lywsa spegel-
eno*m* war*um* h*er*ra ihesu christo, betänk hans pino
ok plagho, hans vndh*ir* ok ha*n*s dödh, haff th*et* altiidh
for*e* thyno*m* öghom, ok inthe hwath han for*e* tyna
skuldh tolde, tha skalt tik ey tykkia harth wara
offuir giffua syndena, ok nokoth harth lydha j
bätri*n*ginñe, Ept*ir* thy ena stadhz sc*ri*ffwat staar j
eno järtekne, som iak vil myn ordh mädh*ir* lyktha
j th*etta* sinnit

J enom köpstadh war en vng*ir* ma*n* tyäna*n*dhe
g*er*na war*um* h*er*ra Th*et* hendhe eth syn swa, ath
han gik om en helagha*n* dagh vt aff stadeno*m* syn
ära*n*dhe, tha kom äptir honu*m* gangha*n*de j eno*m*
hope ma*n*gha vnga q*ui*nnor | ok katha, han spordhe 90
th*e*m til hwarth the villo gaa, the swaradho Wi viliom
gaa h*er* op j en lu[n]dh ok danza ok leka Aff the
ordeno fik then ma*n*nyn en olofflikin ok sköra*n*
tanka, ok thaladhe vidh sik thyth vil ok jak gaa
äpt*ir* th*e*m, ok see til om iak ka*n* faa ena th*e*rra,
ok [gik] ginsta*n* aff stadh äpt*ir* th*e*m m*edh* e*n*ne
syndelike astu*n*dan, ok tanka, tha mötthe honu*m*

dyäffuolin j enz ma*n*s likilse, ok spordhe honu*m* hwarth han ville gaa, Th*e*n vnghe ma*n*ny*n* berätte honu*m* sith ärandhe ok sin wilia, tha baadh dyäffwolin honu*m* koma at*ir* oppa sama stadhin til sik tha ha*n* haffde änkt sith ära*n*dhe, hwilkit han loffwadhe sik swa vilia göra, Nw tha ha*n* kom När op til skoghin, tha stodh war h*er*re ihesus for*e* honu*m* jj ens fatigx pilag*r*ims lyke, ok thaladhe til honu*m* ok sagdhe, Min kär*e* son hwart vilt thu gangha, Th*e*n vnghe ma*n*nyn swa*ra*de hwat wardhar tik th*et* äll*i*r hwi kallar thu mik thin son, Jak är ey tin son, ok ey är thu myn fadh*i*r, Tha swa*ra*de war h*er*re Ja wisse*li*ca jak är thin fadh*i*r, ok th*er* m*edh* slo han op sina kapo ok loth han skudha sik, Tha synthis ha*n* all*i*r blodhogh*i*r ok sarghadhir, som han war nytakin aff korseno m*edh* syno*m* helgha ffem sarom ok vndhom, Tha warth th*e*n saloghe ma*n*ny*n* ganzska räddir, ok fyol nidh*i*r a
91 jordena a syn | knä Ok sagdhe kär*e* h*er*ra myn skap*ar*e ok fadhir mysku*n*na mik, ok forlath mik myna syndh*i*r, war h*er*re jhesus giordhe syn welsignilse offuir honu*m*, ok badh ha*n* staa op ok gaa athir jn j stadhin til syn sc*r*ipta fadh*i*r, ok taka afflösin, ok bätringh for*e* th*e*n sköra vilian ok tanka*n* som han haffde fanghit, Ok sagde honu*m* ath th*e*n ma*n*nyn honu*m* til föri*n*na haffdhe möth, ok honu*m* bydhadhe, th*et* war dyäffuolin, som ha*n* ville fordärwa badhe til liff ok syäl, om han haffdhe fulko*m*melika fallit j syndhena, Äpt*i*r thy han haffde tänkth, han badh honu*m* dyärfflica gaa fram syn wägh, for thy ha*n* ke*n*nir tik nw ekke, ok th*er* m*edh* hwarff wars h*er*re lyknilse bort w hans asyn,

Th*e*n vnghe ma*n*nyn gik at*i*r jn j stadhin gladh*i*r, ok fäghin til syn sc*ri*pta fadh*i*r, ok tok afflösin ok bätringh, ok b[l]eff thess stadughar*e* gudhz tyänar*e* swa länghe han liffdhe, ok fik gudz vinskap badhe h*e*r j jorde*ri*ke ok äw*är*de*li*ca j hyme*ri*ke, th*et* sama vnne oss g*u*d f[adhir] o[k] s[on] o[k] t[hen] h[elghe] a[nde] Amen

Dominica infra octavas

ERant josep et maria lästin som läsin war j dagh hona besc*ri*ffuar oss sanctus lucas ewangelista swa ludha*n*de oppa wart mal, Josep wars h*er*ra ihesu christi fost*ir*fadh*i*r ok jomf*ru* maria ha*n*[s] modh*i*r the vndradho mykith oppa the vndh*i*rlika | järteknyn 92 ok ärande som daglika skeddo, ok thaladhos j blandh almoghano*m*, om honu*m* ok p*ro*phetin symeon gaff th*e*m allom threm syn signilse, tha the komo j kyrkiona Ok sagde til mariam ha*n*s modh*i*r See th*etta* barnit ok thin son ha*n* är sändh*i*r hiit nydh*i*r til jorderikis aff gudhi fadh*i*r j hyme*ri*ke, til eth nydh*i*r fall, ok fortrykthom wardha lyka*m*lika a ma*n*domsins vegna, ok ma*n*ghom ilhärzsko*m* mä*n*niskio*m* til ene hempd ok hardha*n* doom, ok ma*n*ghom godhom ok wälwiliandhis aff ih*er*u*sa*le*m*s folke til ath hyälpa ok opresa th*e*ra syäla aff äw*är*de*li*co*m* dödh, ok til eth tekin th*e*r ondhe skulo wredhgas vidh*i*r, ok a mothe seghia, ok gino*m* thith egith hyärtha maria skal gaa eth hwast swärd, oppa t*et* ath ma*n*gh hyärta ok tanka skulo oppinboras, som nw ey thora syn wara bekändh, oc a th*e*m sama

tymano*m* som symeon taladhe tessin ordhin, war th*e*r när stadh j kyrkio*n*ne en q*ui*nna som heeth anna, phanuels dott*ir* aff asswers släkt opfylth m*edh* tess helgha andz spaadom, hon war en gamul q*ui*nna, swa ath hon liffdhe j hyonalagh m*edh* syno*m* bondha j syw aar, fra syno*m* jomfr*u*dom, ok sydha*n* th*e*r äpt*ir* liffdhe hon änkia j fyra aar ok atthatyo,
93 hon bleff jdkelika badhe | dagha ok näth*ir* j the helgho kyrkio, ok tyänthe war*um* h*er*ra m*edh* fasto ok syno*m* gudeliko*m* bōno*m*, the sama enkia*n* kom gangande a the sa*m*ma stu*n*dhi*n*ne, swa ath hon hördhe oppa ordhin, so*m* pr*o*ph*et*in symeon taladhe til wan h*er*ra jhesum, ok jomfr*u* mariam Hon sa*n*nadhe al hans ordh ok vitnadhe th*et*, ok war tess bekändh m*edh* syno*m* spaadom, Ath ihesus war sandh*i*r gudhz son hiit sändh*i*r til at*ir*lösin fra dyäfflenom, allo jorderikis folke Nw tha josep ok jomfr*u* maria haffdo fulko*m*pnath sina gudhz tyänisth jj ki*r*kio*n*ne, m*edh* syno offre ok andro thy som th*e*m tilbordhe äpt*ir* gudz laghom, gingho the athir j geen j galylea landh j en stadh som heth nazareth Th*e*r the attho hema Th*et* welsignada vngha swenbarnit ihesus vexte op ok styrkt*is* daglika m*edh* gudh[z] viisdoom fylt*is*, ok thess helgha andz nadh war fulko*m*lika m*edh* honu*m*

moralitas

J tesse helghe läst äro nokor tingh märkiande, Först är th*et* ath josep nä*m*pnes lika jämpt vid jomfr*u* maria j the helgha sc*r*ipt wars h*er*ra ihesu christi foräldr*e*, som ha*n* war*e* hans fadh*i*r, hwilkin tho ey a*n*nat war en jomfr*u* maria feste ma*n* til

skipadh*i*r aff gudhi, m*edh* vndh*i*rlikom ok gude*li*co*m*
järteknom, ath wara he*n*ne renliffuis omgangho vit-
nisbärar*e* | ok he*n*ne jomf*ru*domps, badhe for*e* barns- 94
byrdh ok äpt*i*r, ok he*n*ne til hyälp ok tyänisth j
gude*li*com ärandom ok rätfärdoghom, ok ey främbir
mer he*n*ne tilföghadir j nokrom lika*m*likom losta,
H*ä*r vt aff sigh*i*r sanctus ambrosius Alzwallogh*i*r
gudh som al tingh äro vitirlikin, ha*n* viste th*et*
til föri*n*na, ath en rätfärdugh jomf*ru* a sinne nat*ur*-
lika skypilse wegna är klen ok wa*n*stark til sy*n*ne
liffs b*är*ni*n*gh, ok blygh för vta*n* dyrffwe til ath
forswara sik for*e* awite ok mistanka, th*e*r he*n*ne
kan orätte*li*ca til läggias, ok thy war guddompsins
forsyn ath hon skulle wara ma*n*ne giffuin ok fäst,
för än hon war haffuande m*edh* gudz son, oppa
th*et* ath gudhz son ville ey th*et* ath nokor skulle
twäka ok mistroo, vm ha*n*s lika*m*lika födho oc til-
qwe*m*bdh här j jorderike, oc äy vildhe han, ath
hans welsignada modh*i*r maria skulle lydha nokra
nöd äll*i*r qwal j ransaka*n* aff iudomen, huro hon
th*et* barnit vntfangit ok afflat Nw mädha*n* hon war
fest ok ma*n*ne giffuin tha tygdo the ok spordho
th*e*r jnthe äpt*i*r, A*n*nars haffdo the skullat hona
haffua afflat barn j lönska läghe äll*i*r hordom, ok
stenkat hona j hel äll*i*r m*edh* nokro andre plagho
hona | fordärffuat Aff tesso ärandeno sc*ri*ffuar ori- 95
genes swa sigi*an*de Ha*n* sigh*i*r swa j syno*m* ordu*m*
Ey skedde t*et* for*e* nokra lyca*m*lika gyptamal nöd-
törfft skul, at jomf*ru* maria war giffwin ok fest
Josep til hustru, vta*n* for*e* thy at gude*li*ca meni*n*ghin
ok t*et* nyttelica ärindit, som war w*är*ldhina at*ir*-
lösin skulle dylias, ok owit*ir*likin wara dyäffleno*m*

j the matto*n*ne, for thy ath haffde han forstandit
at gudz son war föddir, ok me*n*niskia wordhin,
som frelsarin skulle wara, Tha haffde han m*edh*
sy*n*ne ilzskhet ok forrädilsom hyndrat ok sänkat
w*är*ldhinna at*ir*lösin, Thy ville gudh syälffuir ath
jomf*ru*n skulle wara ma*n*ne giffwin, ok dyäffwolin
skuldhe ey forstandha hona swa sa*n*hälagha jomf*ru*
blyffwande, barn föda Framdelis sigh*i*r th*e*n sami
origenes ath hon war for thy josep til hustru giff-
ui*n*, ath ha*n* skulle hona beuara ok göma, ffran
offmyklom w*är*lzlikom dröffuilsom, mädha*n* hon
m*edh* the welsignadha barne*n*o gik, ok framdel*is*
opfostrade ok enka*n*nelica födha hona, ok fordha
m*edh* barne*n*o ihesu vnda*n* for*e* herodis grymh*et*,
ok wredhe jn j egipta landith ok ath*i*r thedha*n* tha
gudz eghin vili war, äpt*ir* thy th*e*n godhe josep
vndh*i*rstod aff gudhz ängil som opta vidh honu*m*
taladhe, ok bewiste honu*m* hans liffu*ir*ne, Huro
96 ha*n* skulle sik skypa, ok m*edh* | the*n*ne jomf*ru*nne
vmgangha Th*er* vt aff sc*ri*ffuar sanctus matheus
ena stadz j the helgha läst ok sigh*i*r swa Ath jo-
sep lop m*edh* tha han sat j festo*m* m*edh* jomf*ru*
maria, ok redde til ath vilia göra sit bröllöp m*edh*
he*n*ne, Ok vndh*i*rstodh at hon war wordhin m*edh* barn
honu*m* owitanda, tha tänkthe han vid sik ath wilia
hona offuirgiffwa, gudz ängil kom til honu*m* ok
talade til honu*m*, Ok sagde som sc*ri*ffuat staar,
Hör tu josep som föddir är aff konu*n*gx dauidz
släkt, rädz ey at taka til tik tina feste mö ok hustru
mariam til wakt ok göma, For*e* thy the fruktin
hon är wordhin m*edh*, hona haffuir hon vnthfangit
aff th*e*m helgha anda, Th*er* äptir thordhe josep ey

a*n*nat en besörgia he*n*ne j alla matto, j bland mä*n*niskio vmga*n*go ok asyn som sina hustru, Än tho vid sik syälua*n* hedrade hona oc tyänthe j gude*li*com räddogha äpt*i*r sy*n*ne fatighe makt, som enne fru ok drotni*n*gh som hon ok war, höxta konu*n*gxsins modh*i*r, gudz sons j hyme*r*ike, ok framdelis sidha*n* tha swen barnit war födht war han honu*m* j opfödho ok fostran som likamliki*n* fadhir, Ok for*e* the*n*na saka skul, skal jnghin vndra hwi the helgha sc*r*ipt kalla wars h*er*ras fadh*i*r | josep, Mädan han 97 alla stadz war vmganga*n*de m*edh* jomf*ru* maria som he*n*ne eghin man, til ath bewara badhe hona ok gudz son ihesum christum,

Nw th*et* andra j lästi*n*ne märkia*n*de är, Th*et* är at maria ok josep wordo mykit vndra*n*de oppa the vndh*i*rlika järteknyn som skäddo, j th*e*n tiid war h*er*re ihesus war föddir, hwilkin järtekne ey ath enast skeddo j iuda landeno th*e*r thön tha waro stadh, vta*n* jämpwel om kringh alla vida w*är*ldina, For thy al c*re*atur ok skapath tingh rördo sik j sinne natur, swaso*m* glädiande sik a mothe sins skapara lika*mli*ca tilqwempd, ok bärandis honu*m* th*e*r m*edh* vitne, m*edh* sinne vndirliko vmwändho ok skypan, ath han war sandh*i*r gudh Som först äro the skapad tingh, som ey haffdo a*n*nor skypilse j sy*n*ne natur, än eth bliffua*n*de, th*et* är jordhin bärgh ok stena, hwilkin tess vitne baro ath gudz son war föddir, här wt aff sc*ri*ffuar en hälagh*i*r pawe jnnocencius j sinne bok som hethir kronica, Th*et* skedde syälla*n* ath th*e*n kesilike stadin rom war j frydi, vta*n* altiidh haffdo the romar*e*ne offrydh ok örlögh oppa sik jo m*edh* nokro landzskapi, Tha

hendhe t*et* swa, ath j tolff aar stodh th*er* frydh*ir*,
eth sin j sändir, th*er* före waro romar*e*ne mykit
glade ok fägne, ok bygdo eth storth mönstir aff
98 | starkan mwr, ffor*e* th*e*ns sama frydsins skuld, ok
spordho ath eth affgud som het appollo j enne andre
kyrkio, huro länghe th*et* stora mönst*r*it som the
haffdo nybyght skulle bliffwa standha*n*de, Tha
swa*ra*de affgudhit ok sagdhe, at th*et* skulle bliffwa
standha*n*dhe til thess En jomf*ru* födde barn, Tha
romaräne th*et* hördho sc*ri*ffwo the eth riim oppa
th*et* sama mönst*er*it Swa ludha*n*de Th*et*ta är äw*är*de-
*li*ca frydsins mönst*ir*, Th*et* giordhe the for thy ath
th[e]m totthe omöghelikit wara ath nokor jomf*ru*
skulle barn födha, ok meentho at th*e*n stenmwrin
ok mönst*er*it skulle äw*är*de*li*ca bliffua standa*n*dhe,
äpt*ir* affgudzsins spaadom ok ordhom Nw j the
sama matto*n*ne som war h*er*re ihesus war föddir
aff jomf*ru* maria fyol th*et* sama stora mönst*er*it
nidir alzsting*is* til jordhi*n*na, Th*er* m*edh* fulko*m*-
nad*is* th*e*n spadomy*n* ath th*et* ku*n*ne ey länghir
staa, Än än jo*m*fru haffde barn föth ok fangith,

Nw th*et* and*ra* skapad ting ok creat*ur*, som
vitnadhe gudz son wara föddan ok mä*n*niskio wordh-
na*n*, th*et* äro the som badhe haffua eth bliffuandhe,
oc än th*er* m*edh* äro wexande ok frukt bära, som
äro trän h*er* vt aff sigh*ir* en kirkio*n*na ke*n*nefadhir
som het*ir* cassiodorus At j th*e*n tiidh josep wars
h*er*ra fostirfadhir flydde vndan herodhe, jn j egipta
99 landh m*edh* jomf*ru* maria | ok barne*n*o ihesu, äpt*ir*
ängilsins budhe, Tha kom han jn j en stadh som
heth ärmopolis, hwar*is* han bleff jj syw aar, til tess
herodes war dödh*ir*, ok ängelin badh honu*m* at*ir*

fara heem m*edh* jomf*ru*nne ok barne*n*o, j sith egith fädh*i*rnis landh, J th*e*m sama staden*o*m hermopoli, som iak sagde, war eth ärlikit trä som heth p*er*sidie, hwilk*i*t stora dygd haffde ok giorde vidh*i*r krankt folk, Swa ath tha tess löff äll*i*r blomst*i*r war bu*n*dit oppa halsin a kra*n*ko folke aff thy träno, tha fingho the sina helso Nw tha josep kom först infara*n*de j stadhin, ok ledde asna*n* m*edh* sik th*e*r jomf*ru* maria sath oppa, barnit jhesum hallande j fambdnyn*om*, ok thön komo iäpnth a the träno, Tha lutthe sik trät nydh*i*r, ok bögde sin skatha nydh*i*r til jordhi*n*na, swas*om* ödmyke*li*ca nygha*n*de jhesu, Ok modhr*e*ne jomf*ru* maria, hwilkith vndh*i*rlik*i*t war, ok tho wel skälikit, for*e* thy ath än tho, th*et* sama träth war got ok dygdelikit a sy*n*ne nat*ur*, ok helso sa*m*pt, tha loth th*et* tho see, ath th*e*r war komyn syäluir helarin ok skaparin, til alla helso lika*m*lika ok ande*li*ca, Äpt*i*r thy p*r*oph*et*in dauid sig*i*r O myn h*er*ra gudh tik fylgh*i*r al helsa a nadhi*n*na wägna, ok thin welsignilse är altiid offu*i*r thit eghit folk, som tik trolika tyäna,

Nw th*et* trydi *cre*aturit ok skapad ting so*m* war*um* h*er*ra jhesu christo bära vitne ath han föddir war, th*et* äro älzske|likin dywr som bliffwa wäxa 100
ok th*e*r m*edh* äro blyffwa*n*d*i*s vta*n* skäll, Swa sigx vtaff j som*om* bokom, ath oxin ok asnyn fyollo a knä, tha jomf*ru* maria lagdhe barnit jhesum j jätona for*e* th*e*m, ok war th*et* eth stoor järtekne a mothe th*e*ra natur, ath the kändos j swa matto vid sin skap*ar*e ok gud, th*e*r al tingh haffuir makt styra ok radha, Som Eusebius sigh*i*r j synne bok, At j nokrom faam daghom for än war h*er*re ihesus war

föddir, thaladho twe oxa til en trädhis man som th*e*m kördhe ok sagdho Nw skulo mä*n*niskiona forsmäkta ok trötthas ath ärwoda, ok sädhin skal wexa ok haffwa sin fram gangh

Nw the fyärdhe *cr*eat*ur*in som var*um* h*er*ra bära vitne ath han föddir war, th*et* är me*n*nisskian, som skälikin är hwilkit befu*n*nit war m*edh* th*e*m hördhom som ängilsins ordh haffdo hörth, ffor thy the gingho genst*a**n* thit j husith Ther fu*n*no [the] jomf*ru* maria m*edh* barne*n*o ihesu, ok tha the koma ath*i*r thädha*n* gangandhe, sa*n*nado the ängils*in*s ordh som th*e*m budhade ok sagde w*är*ldhi*n*na frälsar*e* wara föddan,

Nw th*et* fämpte *cr*eat*ur*it som skapadh war th*et* waro änglane j hy*meri*ke, hwilke th*et* vitnadho ok m*edh* stor*e* glädhe oppinboradho, ath gudhz so*n* war föddh*i*r hiit nidh*i*r til jorde*r*ikis, A thy at om sama natthena hördis en stoor ängla skari op mote
101 |hymeleno*m* sywngha*n*de ok sighiandhe Ära warde gudi altzwaldoghom j öffuirstha högdhi*n*ne Ok frydh*i*r wardhe jorderikis mä*n*niskio*m* allom th*e*m som welwiliandhe äro, Aff thesso vndh*i*rlika wars h*er*ra ihesu christi födzlo, Sigh*i*r sanctus bernardus j syno*m* ke*n*nedom J th*e*n tiid gudz son tok ma*n*dom ok wardh mä*n*niskia, tha wordho inbyrdhis sama*n*föghat vndirlika sex tingh, som inghin hördhe förra säghias vthaff, Som är guddomyn ok ma*n*könit, Jomf*ru*domyn ok barna modherin, Rätfärdogha gudz tro, ok wantrolik*i*t mä*n*niskio*n*na hyärta, Th*et* ko*m*mo alt til sama*n*, Gudh alzwolloghir skaparin ok muldhin som ha*n* syälffuir skapadhe, Gudhdompsins stora waal ok me*n*niskio*n*na kranka na-

tur, Swa stoor höghelikh*et* ok swa nidrat smälikheth, Jnthe är högre ok fägre än guddomyn, ok inte fularin än jordhin, Th*etta* ville gudz son for*e* vsla mä*n*niskiona sik ey latha tolik*i*t forsma, ath taka oppa sik the*n*na träla ha*m*pnin ok smälikhetena, j swa matto so*m* the helgha kyrkia hall*i*r j synom sangh, Han bleff th*et* sama so*m* ha*n* äw*är*de*li*ca war for vta*n* ophoff, ok ända, th*et* är guddomyn, ok tok oppa sik th*et* | han ekke förra war, Th*et* 102
är ma*n*domyn,

Nw th*et* trydhia ok yt*ir*sta j lästi*n*ne märkia*n*de är, Th*et* är thess gambla p*r*oph*et*ans symeons ordh ok spadombir, j hwilko ha*n* sagde, ath war h*er*re ihesus war for*e* thy hiit nidh*i*r sändh*i*r aff hyme*r*ike ok föddir j jorde*r*ike, At ha*n* skuldhe wardha ma*n*ghom dyäfflom ok jlharzsko*m* me*n*niskiom til en hardhan doom, ok dyupt nidh*i*r faal, ok ma*n*ghom syälom godhom til hyälp, ok opresa th*e*m aff heluit*i*s mörkir ok länkthan, Aff th*e*nna nadhi*n*ne talar syälffuir war h*er*re jhesus san[n]a*n*dhe tessin ordhin, ha*n* opwexte ok p*re*dicade Äpt*ir* thy en stadz sc*ri*ffuas wt aff j the helghe läst Nw skal w*är*ldhi*n*na höffdhingh*i*r som är dyäffwolin, ok hans tyänara fordriffwas ok vtkastas vndha*n* for*e* mik, Som han wili sighia mädha*n* iak är föddir, ok hiit nydh*i*r til jorderikis komyn, vt aff the stora wars h*er*ra ihesu christi waldhe ok makt,

A mothe dyäffleno*m* sc*ri*ffuas ok sigx j eno järtekne, th*er* iak vil myn ordh m*edh* lyktha j th*etta* sinnit, J eno*m* stadh so*m* het*ir* dimian war en godh*i*r ok hälagh*i*r abothe som heeth hugo Th*et* hendhe om jula apton ath j eno litzlo bönahuse hwar*is* war

fr*u* beläthe, hallandis barnit j syno*m* fampne stodh oppa eno altar*e*, ok th*e*n samy abotin laa a knä läsandis ok bydia*n*de syna bönir, Tha fik ha*n* see
103 | ok höra ath barnsins beläthe jhesus taladhe til modherinna beläta jomfr*u* maria ok sagde swa, Min modh*i*r thu weth th*et* wel, ath nw gaar jn myn högtiid ok dagh*i*r, som iak war föddir oppa, Nw haffuir dyäffuolin jnthe rätwist waldh offuir mä*n*niskiona, som ha*n* haffdhe för än iak war föddir hiit til jorde*r*ikx, Tha stodh op w enne wra j bönahuseno, en ful swarthir dyäffwol, ok swa*ra*de til the ordhin ok sagde swa, Ey är th*et* vndh*i*r ath iak faar ey waldh offu*i*r nokra mä*n*niskior j kyrkio*n*ne, hwar*i*s thyn tyänist görs ok thu daglica dyrkas ok haldz j thy*n*ne högtiidhi*n*ne, so*m* nw är j*n*̄komа*n*dhe, Än mik hopas ath iak skal j the*n*ne högtydhi*n*ne ä[r]ffwodha th*e*r om, ath for*e* käthe ok kräselik*i*t liffu*i*rne skuldh, som the*n*na jula tymano*m* fylgh*i*r, maa jak ey nokon aff thesso*m* mu*n*ko*m*ma*n* faa, tha j andhro*m* stadhom ok rwmo*m* än tho iak faar th*e*m äkke j kyrkio*n*ne, Tha abothin haffde hörth tessin ordhin, kallade ha*n* sama*n* alla sina brödh*i*r j sith kapitula hws, ok berätte th*e*m hwat ha*n* haffde hörth ok seeth, forwarande th*e*m alla, ok badh th*e*m gra*n*lica sc*ri*pta sik ok gude*li*ca halla sith liffw*i*rne ok blyffwa idke*li*ca j gudz tyänist, hwilkith the äpt*i*r ha*n*s radhe g*er*na giordho, Nw tha jula helgdin war offuirlydhin, ok abotin laa j
104 sama bönahuse*n*o a knä | kom th*e*n samy dyäffwolin ganga*n*de, ok staddis athir for*e* war fru beläthe, Tha thaladhe sony*n* ihesus til honu*m*, ok spordhe om ha*n* haffdhe nokra syäl fangit aff hans

tyänaro*m*, som ha*n* hötthe sik oppa, Tha swa*ra*de
dyäffwolin Jngha*n* ku*n*ne jak nw faa for*e* thy, th*et*
war alt offwel bewaradh, j kyrkio*n*ne ku*n*ne iak
inghaled*is* koma for*e* mu*n*ka*n*na gude*li*ca sangh ok
läsni*n*gh skuldh, swa ath iak fik th*e*r ey see th*e*r
jn än sydh*i*r närmer koma, Tha gik iak til th*e*ra
sö*m*pn hws som jak haffuir fu*n*nit lata mu*n*ka förra,
tha waxte iak swa stoor ath iak gik gino*m* inghens
th*e*ra sella dör, for*e* th*e*ra idhirlikheth j ty*n*ne tyänisth,
som the nw haffwa, th*e*r nest gik iak til th*e*ra ca-
pituli hus, tha wexte jak swa tyokkir ath iak ku*n*dhe
ey koma geno*m* th*e*ra dör, ffor*e* th*e*ra kärlek sä*m*pmyo
ok lydhno th*e*r the nw haffua, A mothe the delo
ok kiiff som the th*e*r förra inne haffdo hafft, Th*e*r
näst gik iak til th*e*ra ätho stuffwo, hwar*is* the plägh-
adho haffwa mykith kräselik*i*t liffu*i*rne, ok käte,
th*e*r ku*n*dhe iak ey jn koma, ffor*e* thy doragat*i*rna
gingo badha til sama*n*, ok stängdhe mik alsting*is*
vthe, ok th*et* gör nw th*e*ra at*i*rhaldh ok fasta som
the haffwa nw stade*li*ca loffwat ath haldha, fra*m*-
for*e* ffor ok th*e*r m*edh* hwarff dyäffwolin borth w
bönahuseno | ok abotha*n*[s] asyn, Th*e*n godhe abbothin 105
berätthe th*etta* alt syno*m* brödhrom, swa ath badhe
han ok the, stadghadhe sith liffw*i*rne tess yt*i*rmer
j gudz tyänist, äpt*i*r th*e*ra regulam, Ok fingho gudhz
vindzskap h*e*r j jorde*ri*ke ok äw*är*de*li*ca j hy*me*-
*ri*ke, Th*et* sama vnne oss allom g*u*d fadh*i*r ok so*n*
ok th*e*n helge a*n*de

De circumsisione

POstquam consumati sunt dies octo vt circumcideretur primum vocatum est nomen ejus jhesus quod vocatum est ab angelo priusquam in vtero conciperetur Sanctus lucas ewangelista ha*n* scr*i*ffuar th*e*nna helgha läst ok betydh*i*r swa oppa warth mall sighi*an*de Äpt*ir* th*et* ath atta dagha waro framlydne, fran thy ath thet welsignada b*ar*nit gudz so*n* j hy*mer*ike, warth födh aff jomfr*u* maria ok ha*n*s foräldr*e* latho honu*m* vm kringh skära, Som gudz lagh ok rättir tha haffde budhit, Tha warth ha*n*s na*m*pn kallath jhesus, hwilk*i*t na*m*pn til förynne aff gudz e*n*gelено*m* ga[b]riele war kallath, fför än ha*n* wardh affladh*i*r j modh*i*rliffweno iomfr*u*nne marie, aff th*e*ns helgha andz krapth ok dygdh, wi skulo*m* märkia ok vndh*i*rsta, Ath th*etta* na*m*pnit jhesus betydh*i*r swa mykit som helar*e*, Ok warth ffor*e* thy swa kalladhir aff gudhi fadh*e*re j hyme*r*ike, ok budhadh*i*r aff englено*m*, Ath han skulle ok ville alla w*är*ldhina hela, ok hylbrigdo göra fran ga*m*blom osarom ok fula dyäffwolsins bythi,
106 som | han he*n*ne langlika haffdhe m*edh* sargath, hwilkin saar jnghin ku*n*ne äll*i*r formatte bötha, äll*i*r läkia for än the*n*ne dyr*e* läkiarin kom hiit nidh*i*r til jorderikis, ok ey m*edh* androm smörilsom äll*i*r läkedom, vta*n* m*edh* syno egno vtguttno blodhe a the helgha korse, th*e*r aff fingho wi alla jorderikis me*n*niskior helso ok hylbrygdo til wara syäl So*m* sanctus petrus apostolus vitnar swa sigi*an*de Wj äro*m* alle hele ok hylbrygdo wordne aff wars

herra ihesu christi blodhe, hwilkith sith blodh han byriadhe op j dag ath vth gywta, tha han war om kring skorin, ffor thy han vilde ey straffa vtan fulkompna medh synom mandom the lagh, ok räth som han langdom til forinna j guddomynom haffde skikkat ok budhit syno folke, allom gudz almogha som tha waro granlica göma ok halla, Som scriffuat är aff moysis laghom Hwilkith mankön som ey lathir om kringh skära kötit främärst a synom hemeliko tinghe, Then syälin skal bort tappas fran myno folke Ok skulom wi fforsta ath thennyn omkringh skyrdhin war ey annat, än eth tekin til rät döpilse Som war herre ihesus vmgan[gan]dhis her j jorderike skykkadhe ok fulkomnadhe syälffuir, tha han lät sik döpa j jordans flodh Ok framdelis bödh allom |them som luttakande vilia wara j äronne ok glädh- 107
inne j hymerike, ath the skula latha sik döpa j watneno j nampn fadhirs ok sons ok tess helghans andha Ok haar thet ey vil göra, tha är han skildhir fran gudhj ok hans rike, som war herre syälffuir sagdhe Vthan hwar en människia wardhir annat sin födh aff watn, ok them helgha andha, tha maa han ey jnga j gudhz rike, Thetta skulom wi swa forstandha, ath swasom människio kroppir födhis aff fadhir ok modhir til wärldhinna vmghangho, Swa födis ok andelica menniskionna syäl aff watn, ok aff them helgha anda til hymerikis til ath wmga medh gudhi alzwalloghom, ok hans velsignada änglom Nw framdelis tilbör oss ath witha aff tesso nampsins dygdh jhesus, aff hwilko sanctus bernardus scriff-uar Thetta nampnit jhesus är enne gudelico menniskio en söthir hugnadhir, j henne mwn, en söthir

sangh*ir* j he*n*ne öra, ok eth j*n*nirlikith loff ok glädhi j he*n*ne hyärta, Hwilk*i*t pröffuat är m*edh* ma*n*ghom godhom järtekno*m*,

Först j thy ath tha sanctus paulus war hals huggin, Tha spra*n*g ha*n*s hwodh wel hu*n*dradha sy*n*nom aff eno*m* stad ok oppa a*n*na*n* Ok j hwart sy*n*nit ropade tungha*n* j hoffdeno ihesus christus, M*edh* tesse nadhi*n*ne ok järtekneno oppinboradhe
108 war h*er*ra, huro stoor kärlekir som | han haffde särdelis j syno*m* mw*n*ne, til th*etta* na*m*pnit jhesus j gude*li*co loffwi sangh ok läsnigh, ok j sinne *pre*dican, som ha*n* äna stadz sc*ri*ffuar j syno*m* ke*n*nedom swa sighiande Jak sigh*i*r th*et* visse*li*ca at ihesus christus han giorde sik til en tyänara ok vnd*i*r dan, tha han loot sik vmkri*n*g skära, oppa t*et* at han vildhe th*et* stadfesta j syno*m* ma*n*dom, som han j guddompsins sa*n*nyndh haffde loffwat gamblom forfädrom aff sy*n*ne nadh

Th*et* na*m*pnit jhesus är ok fägirsta sangh*ir* j e*n*ne gude*li*co mä*n*niskio örom, som pröffuas m*edh* sancta cecilia, Aff hwilke swa sc*ri*ffuas ath hon war en gudelikin jomfru, ok tha hemelika j bland hedni*n*gha, The*n*nyn jomf*ru*n war fäst ok giffwin eno*m* hedno*m* ryddar*e*, som het walerianus Nw tha th*e*ra bröllöpis högtydh war, j orghom ok allom andr*om* lostelikom lekom, Tha glädde hon sik vid wars h*er*ra ihesu christi na*m*pn, ok befaladhe honu*m* sin jomf*ru*dom, Äpt*i*r thy aff he*n*ne staar sc*ri*ffuat Ää mädha*n* orgona swngho aff huilko sancta cecilia ey lustadis vt aff, äll*i*r skötte m*edh* sino*m* örom, vta*n* hon sangh ensa*m*pna*n* ihesu christi loff sangh j sy*n*ne gude*li*ca astu*n*dan, ok for thy giordhe war

h*er*re ihesus stora nadh m*edh* he*n*ne, swa ath hon gath forwenth the*n* sama walerianum sin | feste- 109
swen, til c*ri*sna tro ok bliffuo badhin j syno*m* jomfrudom, til tess the toldo dödh for*e* gudz skuldh, och the helgho tro, ok fu*n*nos j hy*meri*ke m*edh* var*um* h*er*ra ihesu christo

Nw th*et* trydhia sanctus bernardus sagdhe, ath th*etta* na*m*pnit jhesus är eth jnnirlikit loff ok glädhi, e*n*ne gude*li*co mä*n*niskio hyärta, Th*et* är pröffuat m*edh* eth stort järtekne aff sancto ignacio, hwilkin pinthir war til syn dödh for*e* the helgha troo skuldh, Ok tha hedni*n*gane honu*m* pintho j thre dagha, tha talade han jnthe a*n*nat vta*n* ropadhe altiidh jhesus, Än aff pinaroman spordhe honu*m* til, hwi han swa opta ropadhe th*et* na*m*pnit, ok inthe a*n*nat ville tala, Tha swar*ade* sanctus ignacius ok sagde swa, Th*et* ordhit är mik jn sc*ri*ffuit ok infest j mith hyärta, ath iak forma ey a*n*nat ropa äll*ir* tala, Ok tho the omyldhe me*n*ne*n*e haffdo pinth honu*m* j heel, Tha skaro the honu*m* op m*edh* forwit*is* käte, ok toko vt hans hyärta ok skaro th*et* sundh*ir*, Tha fu*n*no the j badhom lutoman sc*ri*ffuat ihesus, m*edh* forgylthom bokstaffwom, ok ää j huro ma*n*g stykke, the th*et* hyärtat skaro, tha fu*n*no the jo th*et* sama sc*ri*ffuat j hwariom deleno*m*, The th*etta* järteknit sagho, ok ma*n*ge fler*e* andre, som th*etta* hördo offuirgaffuo sina wantro ok toko vidh the helghe tro stade*li*ca ok lotho sik döpa, ok wordho gudhz vinir äw*är*de*li*ca,

Nw mer skulo*m* wi betänkia, ok j amy*n*nilse
| haffua, ath war h*er*re jhesus ville w*är*dughas ath 110
blödha for*e* oss syndugha me*n*niskio j th*e*nna dag-

enom, som före är sagdt, ffem sinnom, Äptir thy scriptin vtuisar, fförst j thenna dagenom som förra är sagth Thet war til enne opbyrian til wara atirlösin, ffor thy han ville byttydha kunnogha wärldhinne medh hwat wärdhe hon skulle wara frälst, ok atirlösth fran dyäffwolsins walle

Annat sin göt han wt sith blodh j then tydh han laa a synom bönum vm aptanyn j enom yrthagardh, ffor än han war fanghin vm nattena äptir ath, Nw fore thy ath han viste huro hardir dödin war ath gaa oppa, ath han swa jnnirlika badh oppa gud fadhir j hymerike, ffore alle wärldhinne tha swettadis han swa hardelica, ath b[l]odh drupa fluto wt aff hans änlite, ok allom hans lycame Thet war ffore thy ath han lot oss forsta, hwat astundan han haffde til ath tola dödin, människionne til atirlösin fra dyäfflenom, ok j the jnnirlekhetinne gaff han os äptirdöme j swa matto, at viliom wj nokot önska ällir bydia aff gudhi, thet oss gagnelikit ware til liff ok syäl Tha skulom wj thet göra medh fulle akt ok hugh oc hyärta ödmyukelica ok jnnirlica, Annar[s] wardom wj ey bönhörde medh gude, 111 vtan wardom straffade ok awitthe, Som | war herre sagde fanytto folke medh prophetanum j fordum dagum Thetta folkit hedrar mik medh synom läpom oc synom mwn, Än thera hyärta är langht borto fran mik, Thy är radelikit ath haar som bidia vil wärdelica, han skal ödmyukelica ok atwakthelica bidhia om hans bön skal koma fore gudhz asyn, Som sanctus gregorius sighir Enna ödmywka människio bön, hon gaar op ginom skyn fore gudz asyn, Ok sighir han annars stadz Rätuiselica bidhia

th*et* är ena samptalan ath haffwa m*edh* war*um* h*er*ra,

Thridia syn blödde war h*er*re ihesus ffor*e* oss, tha han lot syna hendh*i*r bindha vidh*i*r studena, ok wardh flänghdir hard*eli*ca m*edh* limo*m* ok hwassom gislom, Swa ath inthe war helt fra ha*n*s howodh, ok nydh*i*r til hans föth*i*r, Th*et* ledh war h*er*re for*e* ena rätta forlika*n*, for*e* wara syndhe, ffor thy ath swa-so*m* adam ok äwa fawislika ok snarlika, vtrüktho syna hendh*i*r, til the forbudna fruktena j p*ar*adys j käthe*n*ne, som al w*är*ldhin war forba*n*nadh aff, Swa vildhe war h*er*re ihesus twärth a mothe, latha byndha syna hendhir j pino*n*ne, m*edh* hwilkom han welsignadhe alla w*är*ldhina, ok skyldhe hona fran dyäffwols*i*n*s* bandhom, Th*er* oppa tilbör hwa*r*ie c*ri*sne me*n*niskio tänkia, ok bewara syna | hendh*i*r 112 bundhna fran alle syndh ok odygth Som är styldh roff ma*n*slekt bardagha, ok andra olofflica handh täkthir, räda*n*d*i*s gudz dom som he*m*pnarin är off-uir alla mysg*er*ni*n*gha Som sanctus paulus sigh*i*r War h*er*re är he*m*pnarin offuir alla misg*er*ni*n*gha,

Fyärdhe sin göt war h*er*re vth sith blodh Som war aff handhom ok fothom th*er* naglane stodho j gynom tha han hängdir war a korseno Th*et* war eth fulko*m*melikit wärdh til wara at*i*rlösn Ath swaso*m* ha*n* inghan vndhan tok, th*er* föddh*i*r war ok födhas skulle swa länghe w*är*ldhin stodhe vtha*n* toldhe dödhin for*e* alla jordherikis mä*n*niskior Swa haffdhe han ok ospara*n* alla*n* syn lykama, limir ok lydhamoth til pino*n*ne ok plagho*n*ne, ok gywtha blodhin wth j hwilko liffuit är badhe j mä*n*nisk-io*n*ne, ok allom liffwandhis c*re*atur*um*, Swa sagdhe

judhane til pylatum tha ha*n* räddhis ath döma jhesum Hans blodh ko*m*bir offuir oss ok war barn Th*et* war swa menth ath tha the haffdho wt guthit alt ha*n*s blodh, tha war ok liffuit ändath

Fämpthe sin blödde war h*er*re ihesus än sidha*n* han dödir war, Th*et* war tha longinus en riddar*e* stak honu*m* gino*m* hans sydho m*edh* eth spyu*t*h, th*er* äpt*ir* flöth vth blodh ok watn, Th*et* war eth tekin
113 til t*et* dyrasta helgilse Som är döpilsin Ok | swaso*m* Äu awar skapadh aff adamps sydho, hwilkin modhir war til alt jorderikis folk, som liffwa stäkkotta stundh j eno*m* forgängelikom tyma, Swa war ok döpilsin helgat ok fulbordat m*edh* t*et* watn ok blodh, som vt gik aff wars h*er*re ihesu christi sydho Th*et* watnit döpilsin är modh*ir* til allom th*em* syälom äw*är*de*li*ca skula bliffua j hy*meri*ke Aff tesso watneno sigh*ir* oss sanctus johannes ewangelista j blandh ma*n*gh stoor vndhir ok järtekne Th*et* gudh loth honu*m* ande*li*ca forsta jj hymerike, han saa oppa eno*m* slätto*m* waldh ena fagra kyrkio, ok wth aff the högre kyrkio weggi*n*ne vtran klarth watn, som aff e*n*ne källo, Ok alle the aff the watne*no* fingho wordho hele ok hylbrygdo, Tha spordhe sanctus johannes ängelin som honu*m* ledde hwat th*et* skulle tydha Ängelin swar*ade* Th*et* tydh*ir* döpilse watn, som helaght wardh m*edh* the watne ok blodhe som vtran aff wars h*er*ra ihesu christi sydho Aff hwilko alla jorderikis me*n*niskior faa hylbrygdo til sy*n*ne syäl, Ok är th*e*m en porth*ir* ok ingang*ir* til hymerikis jn j th*e*ra fädh*i*rnis landh ok rike, Til th*et* rykith ath ko*ma* vnne oss gudh fadh*ir* ok son ok th*e*n helghe ande Amen

De e[pi]phania domini sermo gökir

CVm natus est·ihesus in bethleem judhe jn diebus
herodis regis etc[ra] Mathei Lästin som war läsin j dagh
besc*ri*ffwar oss sanctus matheus ewangelista Swa
sighia*n*de J th*e*m tymano*m* war h*er*re jhesus war
föddir j bethleem, | j judha landeno j herodis kon- 114
u*n*gx daghom, radha*n*d*is* offuir th*et* landit Tha komo
mästar*e* östan aff andro landskapi, jn til iherusa-
lem ok sagdo swa, Hwar är th*et* barnit th*e*r nw är
nylika föth, hwilkit judha*n*na konu*n*gh*i*r skal wardha,
Wj saghom tess swenba[r]nsins styärno oppa hymel-
eno*m*, ok ärom for*e* th*et* hiit ko*m*pne ath wj viliom
bidhia til honu*m*, Tha konu*n*ghin herodes th*etta*
hördhe, tha wardh ha*n* storlica bedröffdh*i*r ok all*i*r
jherosalems stadh*i*r m*edh* honu*m*, konu*n*ghin kallade
sama*n* alla presta höffdhi*n*gana ok mästara, j blandh
folkith ok ransakadho, spöriandis aff th*e*m som
p*ro*pheta*n*na spadom ok sc*ri*pth forstodho, hwa[r]is
cristus skuldhe födas, Mästarane swar*ado* j beth-
leem j iudha landeno, ffor thy swa staar sc*ri*ffuat
aff ens helagx p*ro*ph*et*as spadom, Thu bethleem
juda landh, ey är thu th*et* mynsta äll*i*r smälikasta
landskap, for*e* gudi, j blandh andhra höffdhingha
stadh*i*r, ffor thy j*n*nan j tik skal födas en härthoghe,
som myth folk skal styra ok rada Tha konu*n*ghin
haffde hörth the*n*nyn ordhi*n*, ha*n* kallade til sik
hemelica the vtländzska konu*n*gana, ok mästara ok
spordhe th*e*m gra*n*lica til the*n* styärno*n*ne skypilse,
äll*i*r oppa hwath tiidh the hona försth sagho, ok
sände th*e*m fra*m* til bethleem | swa sighiandhe ok 115

byudha*n*dhe, Farin j nw fraam ok spörin gra*n*lika äpt*ir* thy swenbarne*n*o, jj aff sighin, Tha j haffdhin th*et* fu*n*nith komyn athir hiit til mik, ok görin mik th*et* ku*n*noght, oppa t*et* ath iak moghe ok koma ok bidhia til honu*m*, Nw tha tesse thre forsagdhe mästar*e*, ok konu*n*gha haffdo hörth herodhis ordh, the foro sin wägh fram til bethleem, ok gensta*n* the komo wth aff jherusalem, tha sagho the samo styärno*na*, som the förra haffdho seeth, ok war jo altiidh fra*m*ma*n* for*e* th*e*m, til tess the komo til th*et* sama husith, som th*et* welsignadha barnit jhesus war vth jnna*n* m*edh* sy*n*ne modh*ir* maria, The fingo th*et* see ath styärna*n* bleff sta*n*dha*n*de qwar mith offuir huseno, tha wordhe [the] storlica gladhi ok gingho th*er* jn, m*edh* stor*e* ödmywkt ok fyöllo a sin knä ok badho til honu*m* The offrado honu*m* offu*i*r aff sino goozsee Som war gul, rökilse ok myrram, Nw gensta*n* natte*na* th*er* äpt*ir* forbödh gudhz ängil th*e*m at*ir*fara til herodhem konu*n*gh, vtan viiste th*e*m en a*n*na*n* wegh, athir heem j sith egith rike so*m* the ok g*er*na giordho,

moralitas gyspir

J tesse helge läst äro ma*n*gh tingh märkia*n*de Försth äro the tre konu*n*gha*n*o so*m* söktho äpt*ir* ihesu christo, alth til tess the komo thiit ha*n* war, äpt*ir* thy styärna*n* th*e*m ledde ok wäghin wisthe,
116 vidh | tessa konu*n*gha*na* liknas hwar en syndogh mä*n*niskia, hwilkin sin skap*ara*, ok frälsara haffuir borth tappat jhesum christum, ffor*e* si*n*na fula

syndha skuldh, Swa ath he*n*ne siäl ok gudz mys-
cu*n*dh koma hwarghin sama*n*, Som war h*er*re syälff-
u*ir* sagde syno*m* owino*m* judomy*n* Th*e*n tydh skal
koma ath j skulin sökia äpt*ir* mik, ok j skulin mik
ey fy*n*na, ok hwar jak är staddir thiit formoghin
jj aldrik koma, Th*e*r m*edh* vndh*i*rstadz hymerikis
glädhi th*e*r hwaske hedni*n*gha, äll*i*r falzske c*ri*sne
men formogha nokon tiidh koma, hwilkith sanctus
paulus vitnar j syno*m* ke*n*nedom, op räkna*n*dhis
syndhogha mä*n*niskio misg*er*ni*n*gha, swa sighi*an*de
Mä*n*niskio*n*na synde the äro nogh oppinbora Som
äro lönskaleghe orättelikheth, skörliffnadir affgudha
dyrka*n*, troldombir, langlikin owinskapir, dela ok
trätta brädzska ok kiff onthsagn, falzk thro, Awndh
ma*n*släkt, drukkinskapir affaatha, ok alt a*n*nat tess
lyke so*m* iak | jdh*i*r nw p*re*dicar ok för haffu*i*r 117
saght, ffor thy alle the som swa göra, th*e*m skal
aldrik vidh*i*rfara g*u*dz rike Thy är radelikith hwa*r*ie
c*ri*sne mä*n*niskio som j tesso matto, äll*i*r j andr*um*
dödhelikom syndho*m*, sik weth brutlika wara, Ath
göra swa j liknilse so*m* the*n*ne helghe thre kon-
u*n*gha giordho, The fuldho styärno*n*ne ok he*n*na
lywsa skyn, til tess the komo til wan h*er*ra ihesum
christum, The*n*nyn styärna*n* m*edh* syno skyne liknas
vidh*i*r the helgho kyrkio ke*n*nefädh*i*r, ok gudhz
ordh ok ke*n*nedoom, th*e*r the äro lywsande ok skyn-
a*n*dhe vtaff, Swa skalt thu syndugh mä*n*niskia giöra
wt aff, ok rätta tik äpt*i*r the helgha sc*ri*pth ok gudhz
budordom ok lagh, ok lath th*et* wara tyna ledhe-
styärno bort w syndhi*n*na mörkir, Seghiandhe swa
m*edh* proph*et*ano*m* dauid O h*er*ra gudh thin ordh ok
ke*n*nedombir, är mik en lysande lyktha for*e* myna

föth*i*r, ok eth lyws j myno*m* wäghom ä hwar iak faar,

Nw th*et* andra märkia*n*de är, th*et* är herodhes konu*n*gh*i*r, som the helgha tre konu*n*gha ville swika, ok hyndra j wäghenо*m* j syno*m* ärandhom, Vid th*e*nna swikfulla konu*n*ghin liknas dyäffuolin, hwilkin altiidh haffuir akt ok wilia m*edh* syno*m* 118 ondhom frestilsom, människiona ath swika, ok | hindra vt aff dygdeliko*m* *ger*nin*g*hom, ok dragha th*em* j syndhi*n*na wägh, ok snaror m*edh* sy*n*ne forrädilsom, ffor hwilkit oss forwarar apostolin swa sigi*an*de War gamble, owin dyäffuolin gaar om kringh oss ydke*li*ca rytande, som eth leon, letandis äpt*ir* nokro*m* th*e*m han finghe opswälgha, Standom stade*li*ca ok starkelika a mothe honu*m* j the helghe thro Ok a*n*nars stadz sig*ir* apostolin Waktin idh*i*r wel ath j giffwin ey dyäffwoleno*m* nokot rwm, j idro hyärta, For thy ha*n* frästar the mä*n*niskio mäst, som han see stadhe*li*ca tyäna war*um* h*er*ra Hwilkit pröffuat är j eno järtekne som h*er* äpt*ir* staar,

En ärmethe gudhelikin haffde sin bodha stadh en stadz vidh en alma*n*na wägh, han saa eth sin th*er* framrydha en abotha, som wars h*er*ra win war tyäna*n*dhis gudhi *ger*na, han fik see m*edh* ande*li*ce syn, ath th*em* abothano*m* fylgdo hu*n*drada dyäffla, alla wegna om kringh ho*nu*m badhe före ok äpt*ir*, Tho swa ath the hwarghin komo när honu*m*, Ok th*er* äpt*ir* kom ridha*n*dhe en ryddare, m*edh* ma*n*ghom sweno*m*, Hwilkin myk*i*t ylg*er*ni*n*g*is* ma*n* war ok grymbir vidh sina vndh*i*rdana, Ärmethano*m* synthis ath äpth*i*r th*em* hope — — — — — — (*två blad felas*) — — — —

|egno forgängilse, ok gudz rätuisa dome, th*er* m*edh* 119
moghom wi mykit fforwi*n*na syndhi*n*na sidwänio, ok käthe som een aff p*ro*phetoma*n* radh*i*r, Tänk stade*li*ca mä*n*niskia oppa thina yt*ir*sta ändalykth, tha syndar thu ey äw*är*de*li*ca,

Nw *tet* ffyärdha ok yt*ir*sta märkia*n*dhe är j lästi*n*ne, Th*et* är ath ängelin bödh th*e*m helgha thre konu*n*gha, ey at*ir*koma til konu*n*gh herodhem Th*er* m*edh* vndh*i*rstas ath the helgia kyrkio ok kyrkio*n*ne ke*n*nefädh*i*r forbyuda hwa*r*io c*ri*sne mä*n*niskio ath koma at*ir* til dyäffuolin ok hans fula g*er*ni*n*gha, äpt*ir* th*et* ath hon haffu*ir* takith vidh*i*r sc*ri*pt ok rätte bätringh j idhrogha ok ang*ir*, for*e* syna syndh*i*r, Th*e*m th*etta* radhit forsma, liknar p*ro*ph*et*in m*edh* fulo awite swa sighia*n*de The vsla mä*n*niskia so*m* aldrik akta bätringh ath göra ept*ir* afflösin, th*er* hon fang*i*t haffuir j sc*ri*ptamalom, vta*n* gaar jo til sama synde*na* j gen, hon liknas vidh eth swyn, som altiid vil liggia j or*e*no*m* pudze, ok eno*m* hu*n*de so*m* opätir sina egna opspyor Thy är oss allo*m* radelik*i*t ath wi j swa matto göro*m* wara bätringh oc sc*ri*ptamal, m*edh* ang*ir* ok ydrogha til tess wj matto*m* gudz nad ok miscu*n*dh faa, Th*et* vnne oss allo*m* g*u*d fadh*i*r etc^ra^

De epyphania 120

TRibus miraculis ornatum sanctum diem colimus, The helgha kyrkia j sy*n*ne läsni*n*gh ok sangh hall*i*r träfalla högtyd j dagh ffor*e* thry vndh*i*rlikin tingh ok järtekne, so*m* war h*er*re ihesus giordhe oppa thenna daghenom, trätta*n*de dagh iula

Först är t*et* ath en styärna ledde tre hedniska konu*n*ga, östa*n* äpt*ir* aff longho*m* wäghom, Swa ath the komo in til bethleem, j dagh thiit the fu*n*no wan h*er*ra ihesum christum m*edh* sy*n*ne modh*ir* maria bidhia*n*dis til honu*m*, ok offradho honu*m* sith offir Nw skulom wj vitha hwj hedni*n*ghomy*n* oppinborad*is* m*edh* styärno*n*ne ok hymiltu*n*glom, ath war h*er*re ihesus war föddir, ok judomy*n* oppinboradis th*et* m*edh* talandhis englom, ok ängla sangh aff hymerike Th*et* war for thy ath hedni*n*ghane so*m* affgudh dyrkadho, ok dyäffwolin the waro ey tess wärdhoghe ath gudhz ängil sculle tala widh th*e*m ok m*edh* enghom skälom, ku*n*no the th*et* beg*ri*pa, ffor*e* dyäffwolsins villo skuldh, som the haffdo j sy*n*ne wantro, vta*n* en ny styärna teddis oppa hymelino*m*, oppo th*et* ath alle the mä*n*niskior so*m* födda waro skullo th*et* forstaa, ath war h*er*re ihesus föddir war alle w*är*ldhi*n*ne til helso, ok glädhi äpt*ir* thy p*r*oph*et*in spadde ysaias All the
121 landhskap, ska|padh äro j jorderike The skulo se the helso so*m* war h*er*re aff hymerike haffuir oss sändh, Ok judhane so*m* moysi lagh hyollo j the mattho*n*ne, äpt*ir* gudz budhi the w*är*dogados ath thala vidh gudhz ängel, ok th*e*ra p*r*oph*et*a opfyltho m*edh* thess helghans nad ok dygdh sagdho th*em*, vis tyda*n*dhe j syno*m* spadom ath war h*er*re skulle latha sik födha, M*edh* tessa twäggia handha folkeno, skulom wj forstandha j blandh c*ri*stith folk ondha, ok goda, Som war m*edh* iudhome*n* ok hedni*n*ghomyn, ffor thy en syndogh mä*n*niskia so*m* kompa*n*skap haffuir bundhit m*edh* dyäfflen*om*, j dödeliko*m* syndho*m*, vta*n* bätringh nywt*ir* ingha

gudz nadh til sy*n*ne syäl, ok ingha hugswalilse aff
th*e*m helgha andha, vta*n* liknas eno*m* hedni*n*gha,
hwilkom sool ok mane styärnor ok fler*e* hymil-
tu*n*ghil dyrka for*e* syn gudh, ok w*är*ldhina m*edh*
sin framgangh haffwa anamath, ffor*e* sith hy*mer*i*ke
Som sanctus paulus sc*ri*ffuar aff Th*et* skulin j vita
ok görlika forsta*n*da, ath lönskaleghe ok w*är*ldhi*n*na
gyri, ok a*n*nat tess liks oränleki*t* liffu*ir*ne, th*et* är
alt affgudha dyrka*n*, haar th*et* plägar vta*n* bätringh,
ha*n* haffu*ir* inghin deel j gudz rike, Nw th*er* a moth
m*edh* tesso juda folke*no*, | som gudhz winir ok folk 122
war j th*e*m tymano*m*, m*edh* gudz änglom opta thal-
andhe ok vmgangha*n*dhe, liknas än nw j blandh oss
c*ri*stith folk, hwar en mä*n*niskia so*m* gudhz budordh
aktha ok göma, äpt*ir* sy*n*ne makth ok the*n*na w*är*ldh-
[i]na haffuir offuirgiffuith m*edh* syno framhopi ok gyri,
fför hwilkith hon ma wäntha sik ma*n*gfal lön aff ihesu
christo, Som han swar*ade* s*an*ct*e* pädar*e* J som alla
idra äghor haffwin offuir giffuit, for*e* myna skuldh
ok fylghin mik äpt*ir* skulin thaka hu[n]dradhafaal
lön, ok th*e*r m*edh* ägha eth äw*är*delikit liff, h*är*
j*n*nan fforstaz stor hugnadh*i*r m*edh* thenna ma*n*gha-
falla lönomy*n* ok än st*ø*rr*e* m*edh* the longha liff-
weno, ath nytia the lönyn vti som aldrik faa ändha,

Th*et* andr*a* th*e*r wj haffwom högtyde*na* aff j
dagh Th*et* war ath war h*er*re ihesus, wändhe watn
j vin oppa the*n*na daghheno*m*, ok th*et* war th*et* första
järtek[ne] han giordhe j blandh syna ke*n*neswe*na*
apos[t]la*na*, so*m* honu*m* daglika fuldho, j eno bröllöpe
th*e*r ha*n* war tilbudhi*n* m*edh* sy*n*ne modh*i*r maria,
Th*etta* he*n*dhe swa ath hosbondhin som bröllöpis
kostin hyolt, kärdhe sik for*e* war*e* fru ath honu*m*

räkthe äkke vinith aath äpt*ir* thy ha*n* g*er*na vildhe sina vinir ok gesthe wälplägha, Tha sagdhe jom-
123 f*ru* maria til wan h*er*ra | jhesum Min son th*etta* folkith haffuir jnthe vinit mer ok skulo*m* wj swa forsta ath j the landhzskapino äro inghe andre godhe drykkia, än vin, Tha swar*ade* war h*er*re jhesus sy*n*ne modh*ir* maria ok sagde swa q*ui*nna hwath wardhar th*et* tik äll*ir* mik, ok th*er* äpt*ir* bödh ha*n* fylla sex kaar ful m*edh* watn, hwilkin kaa[r] waro aff steen standha*n*de swa stoor ath judha folkit plägha ath döpa sik th*er* vti, som rätwisth ok gudelikith war j th*em* tymano*m*, Tha the karin waro ful tha sagdhe war h*er*re ihesus til swenana, som tyänthe ok skänktho j bröllöpeno, ösyn nw aff the*n*na karomy*n*, ok skänkin höffuidhz ma*n*neno*m*, Tha th*e*n höffuidz ma*n*ny*n* smakadhe vinith, ok visthe ey hwadhan th*et* war komyth, sagdhe ha*n* til brudgu*m*ma*n* Hwilkin ma*n* syna gesthe wel pläghar, ha*n* giffwir th*em* förth th*et* bestha vinith som ha*n* haffuir, ok sydha*n* the äro drukne tha skänkir ha*n* th*em* a*n*nath win, th*et* ey är swa goth, än thu haffuir gömpth alt th*et* bätre winith här til,

Th*et* war th*et* första järteknit so*m* war h*er*ra giordhe j sy*n*na ke*n*nesw*ena* asyn j en stadh so*m* het cana galilee, ok oppinboradhe sins gudhdo*m*pms dygdh, ok th*er* m*edh* trodde ha*n*s ke*nne*sw*ena* stade-*li*ca oppa honu*m*, Wi skulo*m* taka oss til amy*n*-nilse ok görlika märkia hwj war h*er*re ville sökia th*etta* bröllöpith, mädha*n* wj fy*n*no*m* hwarghin j
124 the | helghe sc*ri*pth ath ha*n* pläghadhe sökia nokor gestabudh, hwilkith ha*n* giordhe for thy ath the sa*m*drykkia*n*, ok w*ä*rlz högtidh är lofflikin aff gudi

ok ma hallas vta*n* syndh for*e* try godh ära*n*dhe
skuldh, som hyonalaghit haffuir syna oppbyrian aff
videlicet sacramentum fides et proles Först är th*et*
ath hyonalaghit är fförsth ok främsth j syw kyrk-
io*n*na helgilse, ffor thy war h*er*re skypadhe th*et*
syälffu*ir* j p*ar*adiis mella*n* the twa mä*n*niskior adam
ok ewam aff hwilkom twem alt jorderikis folk ökadhis,

Annat är rät tromal j swa matto ath man äll*ir*
q*ui*nna loffwa th*et* gudhi, som hyonalaghit loffuar
sama*n*bindhas, ok hwarth th*e*ra skal latha sik nöghia,
ath a*n*nars vmga*n*gho for thy wara sama*n*komyn ath
the vilia hata ok forsma lönskaläghe ok hordom,
ok allan a*n*na*n* oskälika*n* ok olofflika*n* lusta, vta*n*
t*et* th*e*m badho*m*, sina mällin lofflikit är ath halla,
her a mothe gör ma*n*gh odygdeliki*n* mä*n*niskia,
ma*n* hell*ir* q*ui*nna, so*m* hell*ir* vilia j ska*m* sama*n*
bliffua, olofflika, än the vilia m*edh* gudhz loffwi
sama*n* bliffwa, ok hyonalagh bindha The t*et* göra
mogha rädhas ena äw*är*de*li*ca pino, ffor*e* lithin lusta
so*m* sanctus gregorius sc*ri*ffuar J lyka*m*sins lusta
forgaa snarlika, t*et* e*n*ne mä*n*|niskio tykk*ir* luste- 125
lik*i*t wara, än the pina ok plagha so*m* he*n*ne tilbör
th*er* for*e*, behall*ir* hon äw*är*de*li*ca, Thy är radelikit
badhe ma*n*nom ok q*ui*nno*m* so*m* sik ey tröst*ir* til
ath halla jomf*ru*dom, äll*ir* änkiodom gipti sik m*edh*
gudz loffuj, hell*ir* än ha*n* syndha döde*li*ca mothe
gudz budhi, Som sanctus paulus radh*ir* oss, Bätre
är at mä*n*niskia*n* giptir sik än offmykit brä*n*nas
aff skörom lustha, äll*ir* dyäffuolsins eggilsom, Nw
äro ok thy wer ma*n*gha the mä*n*niskior til hyona-
lagh bebu*n*dhna, som th*et* otrolika halla, q*ui*nno
äll*ir* men, ey vilia halla sina rätta tro, e*n*ne mä*n*-

niskio, vta*n* offuir giffua ena, ok taka andra, ffara w eno la*n*dskapi ok jj a*n*nath ok fran e*n*ne sokn ok j andra, swa ath the wilia lydha näfsth ok straffan, for*e* syn hordoom oc syndh th*e*r the liggia vti, ok halla sik j blandh gudz almogha wara w*är*dogha vntfaa kyrkio*n*ne helgilse ok afflath ok andra gudz nadh*i*r, m*edh* syno*m* bönu*m*, fastodaghu*m*, ok almosu*m*, hwilk*i*t th*e*m jnthe hyälpir til hymerikis, vta*n* the rätta sith liffu*ir*ne, Swa
126 sc*ri*ffuar p*ro*ph*et*in dauid War h*er*re | talar til e*n*ne ilhärsko me*n*niskio, ok sagde swa hwj bewarar thu tik nokot m*edh* my*n*ne rätuiso ok hall*i*r thin mwn til myth loff, so*m* han ey är wärdhir, ffor thy thu forsmadhe ok hathadhe myna näfsth, ok kastadhe myn ordh ath*i*r, ok myn ke*n*nedom, om thin baak, M*edh* hordhom oe tyuffwom banth thu tith sälskap ok altiidh ville thu lutthakin wara m*edh* horkarlo*m*, her for*e* vil iak awitha tik j myno*m* rätuisa dome, ok skal iak sätia myna rätuiso twärth a mothe thino änlithe, so*m* tik skal döma börth fran myno*m* nadho*m*

Th*et* trydhia so*m* ganglik*i*t är j hyonalage*n*o, Th*et* är ath the äro for thy sama*n* komy*n*, ath the skula affla gudhi syäla til hyme*r*ikis, ok ey ath enasth affla barn ok födha, vtha*n* fostra th*e*m op j gudhz räddugha m*edh* gudeliko näffsth, ok agha, fortakandhe th*e*m laste*li*ca sydhi, syndh ok odygh, Ok ke*n*na th*e*m nokot th*et* the skula gudhi m*edh* tyäna, Som är pater noster Aue maria ok credo, hwilke foräldra ey swa göra vta*n* latha barny*n* radha allom syno*m* vilia ok käthe, ok gälniskio swa ath war h*er*ra mist*ir* syälana for*e* th*e*ra skuldh, ok

forsymilse tha kräffuir war h*er*re at*ir* syälina aff them m*edh* store plagho ok pino,

Th*et* tridia th*et* wj | haffuom högtidh aff i 127
dagh, th*et* [är] aff thy ath war h*er*re ihesus loth sik döpa a the*n*na dageno*m*, j jordha*n*s flodh hwario c*ri*sne mä*n*niskio til äpt*ir* döme, Som gudhz barn wil wardha j hymerike, for thy vta*n* c*ri*stindom ok döpilse ka*n* inghin mä*n*niskia tekkias gudhi, j nokro*m* godhg*er*ni*n*ghom, hwilkit war h*er*ra haffuir lathit oppinbaras j nokro*m* sino*m* iärtekno*m*, aff hwilkom iak nw eth seghia vil,

Th*et* war en gudelikin q*ui*nna so*m* g*er*na tyänthe war*um* h*er*ra, än hon haffde ena stora plagho th*er* medh*ir*, ath hwarth t*et* sin hon tok gudz likama tha kastadhe hon t*et* op, ok ku*n*ne ha*n* ey behalla, The q*ui*nna*n* hon bedröffdis storlica h*er* vthi ok viste ey hwath hon skulle th*er* til göra, fför än th*et* war ransakat om hon war döpt genast hon war födh aff faku*n*nogho folke oskälika ok ey rätuiselika, som ey tilbördhe, Tha loth hon en visa*n* klärk sik a*n*nan tidh döpa, ok th*er* äpt*ir* swa opta hon tok gudhz lyka*ma*, tha behyolt hon t*et* ok takkadhe g*er*na gudhi for*e* sina nadh*ir*, Här jnna*n* ok m*edh* ma*n*gho*m* andr*um* gudz ke*n*nedome, giffs oss vndh*ir*standa ath haar som nokor a*n*nor kyrkio*n*na helgilse vil vntfangha, ha*n* skal wara rätuise*li*ca döpt*ir*, a*n*nars är t*et* alt fanyth som the helgha sc*ri*pt vtuisar, Döpilse är en dör ok ingangir til al a*n*nor kyrkio*n*ne helgilse

Nw th*et* yt*ir*sta märkia*n*dhe är som skädde j 128
tesso*m* daghheno*m*, Th*et* war stor gudhompsi*n*s oppinbor[l]ikheth ffor*e* thy all the helgha trefallughheth

gudh fadh*ir* ok son ok th*e*n helghe andhe. teddis j
dag vidh jordhans flodh, j swa matto ath tha sanctus
johannes baptista döpte wan h*er*re ihesum christum,
j blandh mykin almogha tha kom th*e*n helghe
andhe j dwo like, flyghande offuir ha*n*s hwodh
allom aseandhe, ok j th*et* sama hördhis gudz fadh*ir*s
röst oppe mothe hymelino*m* swa sighiandhe, The*n*ne
här är myn älzskelikin son, hwilkin mik storlica
täkt*is*, hörin honu*m* ok gömyn görlika ath ha*n*s
ke*n*nedome Här oppa tilbör ath akta hwa*r*ia c*ri*sno
mä*n*niskio ath döpilse war oppbyriath m*edh* stor*e*
w*är*dugheth for thy gudhz son siälffuir loth sik
döpa, ok th*e*n helge ande vigdhe th*et* m*edh* sy*n*ne
nadh ok närwaro, ok gudh fadh*ir* j hyme*r*ike stadfeste
t*et* medh sino*m* ordhom, ok waldhe, Thy är älzske-
likith oc rätuisth ath thu mä*n*niskia halth th*et*
stade*li*ca jj thino liffuerne, ok vmga*n*gho, som gudh-
fadhir oc gudhmodh*ir* haffua loffuat for*e* tik j
döpilso*m* So*m* är th*et* ath thu aff sigx dyäfflenom,
ok allom ha*n*s g*er*ni*n*ghom, har th*etta* trolika ful-
ko*m*pnar äpt*ir* thy for*e* honu*m* är loffuat, j godho*m*
129 ok dygdelikom | g*er*ni*n*ghom, framdragha*n*de sith
liffu*er*ne ha*n* är gudz barn taka*n*de ärffdadeel, m*edh*
gudz son j hyme*r*ike som döpt*ir* war j dagh Til
t*et* rikit ath koma vnne oss g*u*d fadir, etc[ra]

Dominica infra octauam epiphanie

CVm factus esset ihesus annorum duodecim luce
Lästi*n* som läsin war j dagh hona besc*ri*ffuar os
sanctus lucas ewangelista, swa sighia*n*de oppa warth

maal, tha war herre ihesus war tolff aara gamal, ok hans foräldre josep ok maria foro in til iherusalem, om en helghan dagh, äptir thy högtydhin war, ok swenbarnit ihesus medh them Nw tha högtidhin war offuir lidhin ok joseph ok maria the gingha atir heem til nazareth, tha bleff pilthin atir äptir them j iherusalem them owitandhis, The saknadho honum, ok tänkto han wara medh andro folke j blandh almoghan, som hem gingho fran köpstadhenom, om sidhir biriadhe [the] ath sökia äptir honum ok spordho ath vinir ok frändhir, som the kändho ok medh them waro gangande j wäghenom, ok kundho honum ey finna, The gingho athir in til iherusalem, ok söktho äptir honum j thre dagha, Oppa tet ytirsta om trydia daghin funno the han j kyrkionne, sitiande medh klärkom, mästarom, ok dysputheradhe medh them j boklike konst, badhe spöriandhe ok swarande, ok alle the | han hördo 130
vndrado oppa hans stora viisdom ok kyndugh swar som han haffde, Josep ok jomfru maria vndra storlica hwi han war thiit komyn, tha gik moderin jomfru maria fram til honum talande til hans, ok sagde, Min son hwat menar thu medh thy, som thu haffuir nw vidh oss giorth See thin fadhir ok iak haffwom sörghiande sökth äptir tik, Tha swarade war herre ihesus them badom ok sagde swa, Hwat torffuin j thess vidhir ath sökia äptir mik, within j ey Ath mik tilbör ath wara j myns fadhirs ärandom, Thennen ordhin forstodo ey mästarane hwat the betyddo, War herre ihesus stod tha genstan op ok gik medh them heem til nazareth, ok bleff them ödhmyukir ok tyänaktoghir j alla handa matto

Än jomf*ru* maria hon drogh til my*n*nis ok gömbde wel aat j sino hyärta, ok märkthe gra*n*lica all the ordh hon hörde aff honu*m*, Th*e*n vnghe pilthin ihesus ha*n* ökadhis ok frä*m*madhis daglika j gudz visdoom äpt*ir* syno*m* aldre, j stor*e* nad ok godho tykkio, badhe for*e* gudhi ok ma*n*nom,

Moralitas

J tesse helghe läst äro try tingh märkia*n*de Först ath war h*er*re vildhe w*är*doghas til ath sökia judana kyrkio om th*e*rra högtydis dagh, ok sith
131 offir th*er* | offra j blandh syndogha me*n*niskior, hwilkin tho syälff*uir* war badhe p*re*stir, offir, ok altar*e*, Som sanctus augustinus sigh*ir* j syno*m* ke*n*nedom Th*et* giorde war h*er*ra oss til eth gudhelik*i*t äpt*ir*dömilse, j swa matto ath wj som syndhoghe ok brutlike ärom, ok syndhi*n*na forlatilse altiidh vidh*ir*torffwom, skulom g*er*na sökia the helgha kyrkio, helzst om högthydhis dagha, som kyrkio*n*na forme*n* byudha oss halla helgha, ok hedra wan gudh skap*ar*a ok frälsara j fasto ok at*ir*halle j waru*m* gudhelikom bönu*m*, ok m*edh* waro offre ok rätuiso goodze, ok th*et* skal wara m*edh* e*n*nom gudhe*li*com räddugha, Äpt*ir* thy p*r*oph*et*in dauid sigh*i*r om sik syälffwa*n* O h*er*re gudh iak skal ga in j tiith hws som är the helgha kyrkia, ok skal iak rätuise*li*ca bidhia til thiit mönst*ir*, j tino*m* räddugha, tik hedra*n*dhe ok myna mysg*er*ni*n*gha bätrandha, Hwilki*n* mä*n*niskia the helgha kyrkio sökir j tolike godho akt, for*e* gudz hedh*i*r skuldh ok sith syäla gagn skuld, ok ey for*e* andra fafängha ärandha skuldh, hon ma wel hopas m*edh*

gudhz hyälp, ath hon wardhir bönhördh medh warum
herra Äptir thy war herre sighir syälffuir ok loff-
uar aff j the helghe lästh swa sigiande, | Mith hws 132
tet skal kallas bönahws Swa ath alle the som ther
nokoth wärdelika bedas, them skal thet wardha, ok
hwar som ther sökir äptir mik ällis mynne nadh,
han skal mik ther fynna oc haar som ö[d]mywke-
lica ther bultar medh synom bönum, honum skal
hymerikis porthir ther oplatas, Thy är oss radhe-
likith mädhan war herre giffuir oss thessa trösthena,
til wara akallan j the helgha kyrkio, ath wj bidhiom
ther forst ok främst thet oss gagnelikit är til wara
syäl, ther wj äwärdelica skulom litha oppa ok ey
haffwa hughin ok akthena, til wärlzlika omsorg
som manghe thy wer göra, The lathas hedra wan
herra j kyrkionne medh synom mwn, oc medh synom
handom medh hyärtano ok vilianum ynska the
wärldhinna framgangn, ok rykedoma rädhandhis
om thet, ath the skulo nokot thet mista, som the
haffua saman draghith hwilkars bön fafängh är fore
gudhi, ok syällan wardhir hördh, Äptir thy war
herre loot forstandas ena stadz j eno järtekne,

Thet hendhe eth syn widh ena soknakyrkio,
ther mykin almoghe saman kommyn war fore aff-
latz skuld, j enne högtydh, Nw j blandh them war
en bondhe rydhandis tiith oppa synom asna, hwilkin
han banth ther vidh kyrkiogardhin starkleca medh
enne grymo, swa ath han ey löös skulle wardha ällir
borth löpa, Ok | ther äptir gik han in j kyrkiona 133
medh flero folke som ther waro, Tha han kom jn i
kyrkiona ok messona sagdos, tha kom honum sin asna
j hugh, ok byriadhe til ath rädhas ath han skuldhe

wardha borth stulin fran honu*m*, ok nödhoghir ville ha*n* gaa borth w kyrkio*n*ne for*e* afflatiidh skuldh ok skam skuld, Vtha*n* han fyöl a syn knä, ok las pater noster, ää mädhan ha*n* war th*e*r j*n*ne ok tydh*i*rna sagdos, ena for*e* sik syälffua*n* ok andra for*e* syn asna til skypt*is*, swa ma*n*gha ha*n* laas, Nw tha han gik at*ir* wt w kyrkio*n*ne, ok menthe ath fy*n*na syn asna, tha war han bortho, Th*e*n fatighe ma*n*nyn, ha*n* sökthe genast j blandh almoghan, th*et* gra*n*nastha ha*n* ku*n*ne, swa ok heem til syn j attha dagha, ok ku*n*ne honu*m* hwarghin fy*n*na, Th*e*r näst a thöm nästa helgho dageno*m* gik ha*n* at*ir* til the sama kyrkio*n*ne, ok kärdhe th*et* for*e* p*re*steno*m*, ok sagdhe th*et* honu*m* skädde stoor skadi j ha*n*s högtiidh, j thy ath ha*n* mysthe th*e*r sin asna, ok berätthe honu*m*, huro ha*n* haffde sina pater noster läsit, oppa t*et* ath ha*n* skuldhe sin asna behaldha, Tha swar*ade* p*re*stin, Thu skalt th*et* rädhas ath war*um* h*er*ra mystäkt*is* tina bönir, mädha*n* thu tokt tik swa stora omsorg om tith j the helgha kyrkio for*e* tess asna*n*s skuldh, fram for*e* thina syndhir ok thyna syäl, ok th*e*n hedh*i*r thu skulle
134 göra war*um* | h*er*ra, Thy radh*i*r iak tik th*et* thu hör här mässo j dagh, ok bä[t]ra th*et* thu förra brösth, läs gudhi til hedh*i*r pater noster ok Aue maria, ok bidh wan h*er*ra forlatha tik ath thu haffuir nokon fafängha*n* tanka haffth, nokoth sin, ok tänk jnthe oppa th*e*n asna*n*, vta*n* bidh wan h*er*ra giffua tik t*et* tik ganglikith är badhe til liff ok syäl Th*e*nne ma*n*nyn tok p*re*stins radh ok giordh[e] som han honu*m* badh, ok gänstan ha*n* kom ath*i*r gangandhe wt w kyrkio*n*ne, tha fan han sin asna bundhna*n*,

ther han honum förra lathit haffdhe Här jnnan giffs oss ondhirstanda wars herra vilia, ath wi skulom bydhia wara bönir byskedelica ok rätuiselica j the helgha kyrkio, Ther mässor ok helgha tydhir sighias, ok ey tänkia oppa annat än wars herra dödh ok pinor, ok oppa wara syndha bätringh, Som prophetin dauid oss radhir Sät thit hop ok alla tyna akt oppa wan herra, ok han skal tik födha,

Nw thet andra som märkiande är j lästinne, thet är ath jomfru maria ok josep the tappada börth wan herra ihesum, ok saknadho han j wäghenom j blandh almoghan, ther the gingho, hwilkit andelica maa swa forstandas, at widh mariam ok josep liknas hwar en syndugh | människia, The som wan 135
herra ihesum tappa bort j synne andelike miscundh ok nadh w syno hyärta, ffore wärldhinna syndelika athhugha äptir thy sanctus gregorius sighir Swa mykith fyärkas hwar en människia gudhz kärleke, som öffuarsth är j hymerike, Som hon lustas här mer nidhir j wärldhinne j forgängelikom tinghom, Swa sighir ok sanctus johannes crisostomus Swa som omögelikit är eth goth fruktsamth trä som när almanna wäghenom staar, ath thet behallir sina frukth til thess hon wardhir moghen, Swa är ok omöghelikith, ath en människia som sik giffwir til wärldhinna vmghangha, ath hon fulkomlika gömir gudz rätuiso j synom gerninghom, Thy kärir prophetin dauid a wars herra wägna, Jak är som eth bort tappat kaar w syndugha människio hyärtha, Fore thy iak hördhe mykin smälek aff myclo folke, ther vmgangande ware til saman, här jnnan ma wel forstandas ath ä mädhan män-

niskia*n* är ensamyn vidh sik, tha kan hon wel täkkias war*um* h*er*ra jj sy*n*ne tyänisth, ok honu*m* halla qwarra*n* m*edh* gude*li*co*m* reddugha ok kär-
136 lek, | j syno hyärta, Än swa brath hon vil haffua vmga*n*gho m*edh* almoghano*m*, tha komb*i*r he*n*ne jo nokot til hyndhirs Swa ath hon myst*i*r the nadh hon förra haffuir haffth,

Swa sigx vt aff j eno järtekne at en gudelikin ärmethe som länghe haffde warith i gudhz tyänisth ensa*m*myn j ykna skogheno*m*, gik om sydh*i*r j en köpstadh ok loth sik th*e*r lusta til ath vmga m*edh* folkeno, j nokra dagha oppa t*et* ath ha*n* skulle tess bätir wara vta*n* ängxlan jj skogheno*m*, th*e*r äpt*i*r Nw mädha*n* ha*n* th*e*r war skyndhade dyäffwolin aff stadh ena saracenam, ena judiska hedna q*ui*nno, til ath vmga m*edh* honu*m*, swa länghe ath hon m*edh* sy*n*ne falske twngho ok radhom gath komyth ma*n*nyn til ath sa*m*tykkia ath syndha m*edh* he*n*ne, j fulo ok sköro liffu*i*rne, Tha sagho the badhin ath en hwith dwa flögh borth w ärmeta*n*s mw*n*ne Qui*n*nan vndradhe h*er* oppa ok ärmethin wardh illa vidh*i*r, ok pröffwadho the thess wel ath war h*er*re m*edh* tess helgha*n*s nadh, ville ey längh*i*r m*edh* honu*m* j hans hyärta bliffwa, mädha*n* han fula*n* vilia ok sa*m*tykkia fanghit haffde til sy*n*dhi*n*na, Han gik gänsta*n* bort til en p*re*st gratha*n*dhe m*edh* ang*i*r ok ydrogha, ok beddis afflösn j gudhz na*m*pn for*e* sina syndh*i*r, Tha sagho badhe p*re*stin ok swa the judhi*n*nan, ath the hwitha
137 dwan kom athir | flygandhis jn j ärmeta*n*s mwn, Th*e*r m*edh* gik then godhe ermethin ath*i*r heem j skoghin ok loffuade gudhi stade*li*ca, ath han skuldhe

th*e*r äpt*ir* latha sik jnthe länktha äpt*ir* almogha*n*[s] vmga*n*gho, ok fik ath*ir* gudz vinskap, ok the nadh*ir* ha*n* förra haffde Ok for*e* th*etta* järteknith skuldh wardh the hedniska q*ui*nna*n* c*ri*stin, ok tyänthe gudhi swa länghe hon liffdhe Här j*n*nan moghom wi forstandha ath swas*om* godh sädh wardh*ir* forfarin, ok nydh*ir* tryk[t], th*e*r hon wexir op j blandh ogräsan, swa är ok gudz kärlek*ir* ey j the mä*n*niskio hyärta, som myk*i*t wild m*edh* w*är*ldhi*n*ne vmga, ok kräselikit liffu*ir*ne altiidh ynska, ok än tha vndh*ir*stundhu*m*, hon nokon godha*n* tanka faar, ok godha*n* vilia, tha kan t*et* ey länge räkkia, Äpt*ir* thy sanctus iohannes crisostomus sigh*ir*, Swas*om* omöghelikit är ath ellin ka*n* lugha op j högh j watne*n*o, swa är ok omöghelikit, ath mä*n*niskia*n* faar nokon ang*ir* i sith hyärtha äll*ir* kärlek til gudh, mädha*n* hon hall*ir* sik j kreseliko liffu*ir*ne,

Nw th*et* trydhia ok yt*ir*sta som märka*n*dhe är j lästi*n*ne, Th*et* är ath josep ok jomf*ru* maria söktho äpt*ir* war*um* h*er*ra j*n*ne j iherusalem ffor än | the 138 honu*m* fu*n*no a tridhia daghenu*m* j kyrkio*n*ne, Th*etta* vttydha kyrkio*n*na ke*n*nefädh*ir* m*edh* andelikom ärandhom j liknilsom, ath jherusalem th*et* är swa myk*i*t som frydhsins syn, visio pacis, Thy vm thu mä*n*niskia wilth fy*n*na wan h*er*ra j geen, som thu for*e* syndhi*n*na skuldh haffuir bort tappath, Tha skalt thu thee tik frydsama*n*, ok spakan badhe oppinborlica j asyn m*edh* gudhe*li*co äpt*ir*dömilse thyno*m* jämpc*ri*sna, Swa ok j*n*nan til j thino hyärtha, m*edh* myldhet a*nna*rs [?] kombir gudh ok thin syäl äkke til sama*n*, Swa sigh*ir* vise p*r*oph*et*in salomon, Jnghin gudz visdo*m*b*ir* kombir nokoth sin j ena jlwiliogha

syäl, ok ey haffu*ir* hon bliffua*n*dhe rwm j nokrom
krop som vndh*i*r giffwin är syndhi*n*ne,

Nw th*e*r näst som sc*ri*ffuat staar j lästi*n*ne see
myn son j thre dagha haffwom wi syrghia*n*dhe
sökth äpt*ir* tik, m*edh* the*n*nom threm sörgelika
daghomyn vndh*i*rstandas try nyttelikin ok gude-
likin skypilse Th*e*r the mä*n*niskia skal haffwa, th*e*r
sökia vil äpt*ir* war*um* h*er*ra,

M*edh* första daghen*om*, skal vndirstandas rättir
angh*i*r ok ydhroghe fför*e* syndi*n*ne th*e*r hon haff-
uir giorth, Swa sigh*i*r p*ro*ph*eti*n dauid vm sik
139 syälffua*n*, | Aff allo myno hyärtha sökthe iak äpt*ir*
tik myn gudh Thy bidh*i*r iak tik, ath thu ey skuli
forsma mik, ok mith ödmywka ok angra*n*de hyärtha,
Thy pröffwas th*et* wara första dygdh, fram för*e*
alla andra, ath mä*n*niskia*n* haffuir fulko*m*plikin
idrogha ok ang*ir*, for*e* th*et* hon brutith haffuir,
Swa sigh*i*r kyrkio*n*na ke*n*nefadh*i*r ysodorus, Bätre
är for*e* gudhi hyärtans ang*ir* ok ydroghe, än pela-
gryms färdh vm kringh alla w*är*ldhina for vta*n*
angir ok ydrogha, Ok swas*om* jomf*ru* maria vildhe
werdoghas til ath gaa gratandhe, ok sökia äpt*ir*
sin*om* son ihesu, som hon tha lyka*m*lika haffde bor[t]
tappat fra sj*n*ne modh*i*rlike vmgangho, Swa tilbör
hwa*r*io syndhoghe mä*n*niskio sörghia ok grata for*e*
sina syndh*i*r, vta*n* fafängha w*är*lzlika glädhi, äll*i*r
latir han sik ekke fynna, Äpt*ir* thy sanctus bern-
ardus sigh*i*r, H*er*re jhesus hwro skal iak tik fy*n*na
j blandh myna foräldra, vinir äll*i*r frä*n*dh*i*r j th*e*ra
w*är*lzliko vmga*n*gho, mädha*n* thu ey war fu*n*nyn
140 j blandh thyna lyka*m*lika vinir, äll*i*r | frändh*i*r,
Äll*i*r hwro skal iak tik fy*n*na j fanytto w*är*lz glädhi

ok hugnadhe, mädhan thin modhir maria ku*n*ne näplica fy*n*na tik sörghiandhe oc grathandhe

Nw m*edh* th*e*m andra sörghiandhe daghenо*m*, th*er* jomf*ru* maria hon sökte oppa, Th*et* är vidh*i*r-gangho*n*na dagh*i*r, som är rät sc*ri*pta maal, hwilk*i*t hwar en syndugh mä*n*niskia skal g*er*na göra, Som gudz myscu*n*dh ok nadh vil fy*n*na, ath swas*om* hon haffuir syndhena giorth, swa skal hon th*et* wara bekä*n*d Äpt*ir* thy p*r*oph*et*in dauid sigh*i*r, O h*er*ra gud jak gör för*e* tik rätta vidh*i*rgangho, for*e* myna syndh*i*r, ffor thy thu ästh th*e*n so*m* gra*n*lika hörir al the ordh, som iak m*edh* myno*m* mw*n*ne talar, hwar t*et* radhit takir honu*m* loffuar war h*er*ra godh lön som ha*n* syälffuir [sighir], Huilkin mä*n*niskia, sik är bekändh for*e* mä*n*niskiom, ath hon mik til-hörir, vidh hona vil iak ke*n*nas, fför*e* gudhy myno*m* fadh*i*r j hymerike a rättom dome, Thy är radhe-likit ath hwar syndugh me*n*niskia blyg*i*s äkke göra vidh*i*r|gangho for*e* sina syndh*i*r j rättom sc*ri*pta- 141
malom, äpt*i*r thy hon brutith haffuir, om hon vil sina syäl bewara ok ey äw*är*de*li*ca fordärffua, ffor thy rät sc*ri*ptamal är mä*n*niskio*n*ne starkasta, ok raskastha räddnigh, fran heluithe, Äpt*i*r thy sanctus augustinus sigh*i*r Rät widh*i*rgangha j sc*ri*ptamalom, hon frelsar mä*n*niskiona aff äw*är*delikom dödh, ok hon latir op p*ar*adiis ok hyme*r*ike for*e* syäli*n*ne, Ok hon giffuir mä*n*niskio*n*ne eth stadugth hop, til e*n*ne äw*är*delika helso, Ok th*er* twärth a moth är the mä*n*niskia ey wärdh gudz nadh*i*r, til nokra rät-uiso som ey vil göra vidh*i*r gangho j sc*ri*ptamalom, for*e* syna syndh*i*r,

Nw m*edh* th*e*m trydia sörghia*n*de daghen*om* ok
yt*ir*sta, Som jomf*ru* maria haffde sörghiandhe äpt*ir*
war*um* h*er*ra, vndh*ir*staz the trydia dygdhin so*m*
the mä*n*niskia skal haffua, so*m* gudz fortappadha
nadh*ir* vil fulko*m*plica at*ir* fy*n*na, Som är rät bätr-
ingh ok w*är*delikin for*e* syna syndh*ir*, j swa matto
ath tha mä*n*niskia*n* haffuir fangith idrogha ok
angh*ir*, ok th*e*r näst giorth vidh*ir*gangho m*edh*
142 mw*n*neno*m*, for*e* synd*ir*na, Tha skal | hon fulko*m*-
lica göra sina bätringh so*m* he*n*na sc*ri*ptafadh*ir*
he*n*ne säth*ir*, ok syälffwiliandis fulko*m*pna, vta*n*
alla neysegn ok [o]lydno, hwar som h*är* j*n*nan är
tryskir, ok sik forsmar, ha*n* lat*ir* sik ey fy*n*nas
rätfärdhoghan ffor*e* gudhi j syno*m* ärindhom, Äpt*ir*
thy sanctus bernardus sigh*ir*, Th*et* är eth tekn til,
ath mä*n*niskia*n* haffuir sik rätfärde*li*ca sc*ri*ptat,
ath hon ey styggis äll*ir* rädhis for*e* mödho ok är-
wodhe, th*e*r he*n*ne är sath ok budhit j sc*ri*ptamalomy*n*
for*e* syna syndh*ir*,

Nw oppa th*et* yt*ir*sta skulo*m* wi taka til my*n*-
nis ok gra*n*lica märkia, som lästin sigh*ir* oss vt aff,
ath jomf*ru* maria fan sin velsignada son ihesum j
kyrkio*n*ne, äpt*ir* th*et* hon haffde sökt äpt*ir* honu*m*
j thre dagha, Th*etta* vttydis oss til äpt*ir*döme, ath
swas*om* hon fan ihesum th*er* lika*mli*ca, for*e* sik
swa lath*ir* han en nw fy*n*nas th*er* syn welsignada
likama, oppa altar*e*no j p*re*stins handhom, Swa
sigh*ir* en aff mästaromy*n*, Wisse*li*ca är th*et* stad-
fäst m*edh* gudhi ok sant, ath a altar*e*no wardh*ir*
143 brödhit til en lycama ok th*e*n samy ly|camy*n* är
sa*n*nelica war gudh, hwar th*er* nokot twäkar vti,
han är brutlikin a mothe gudhi, ok the helgha

thro Ok oppa th*et* ath hwar en mä*n*niskia skal the*n*na throna stadhe*li*ca halla, ffor vta*n* alla twäkan ok villo tha haffuir war h*er*ra beuist sik j marghom järtekno*m*, sik wara lyca*m*lika jj p*re*stins handh Aff huilkom iak vil eth nw säghia, ok th*er* m*edh* myn ordh lyktha j th*etta* sinnit

Th*et* hendhe j eno*m* köpstad th*er* ma*n*ghe hedne judha waro byggia*n*dhe j blandh c*ri*stit folk, ok th*e*ra barn gingho sama*n* til skola, badhe c*ri*sne pilta ok judiske, Om en paska dagh war en dyäkne ens judha son j kyrkio*n*ne staddir, m*edh* c*ri*snom pilthom, th*er* the toko gudhz lycama, ok wakthadhe görlika ath hwath th*er* giordhis, oppa t*et* ath ha*n* vildhe syno*m* foräldrom t*et* sighia, tha han heem kome hwath c*ri*stith folk pläghade haffua til sydhwenio j th*e*ra kyrkio, Tha saa han ath, at j hwarth sin p*re*stin löpthe gudhz lycama aff altar*e*no, ok gaff folke*n*o, som ha*n* hyolle eth vnkt ok späth swenbarn j ha*n*dhi*n*ne, ok tha mä*n*niskia*n* gapadhe ok p*re*stin baar th*et* ath mw*n*neno*m*, tha wändhis th*et* at*ir*|j eth öffläthe, Nw tha ha*n* haffdhe vndrat 144
th*e*r oppa nokra stundh, gik han fram j blandh fler*e* dyäkna syna kompana, ok dyrffdhe sik til ath taka gudhz lykama, m*edh* th*e*m ok th*er* äpt*ir* gik han hem til syn fadh*ir*, Hans fadhir spordhe honu*m* til hwar ha*n* haffde warith, Pilthin swar*ade* ok sag*d*e ath ha*n* haffde warith j c*ri*sna ma*n*na kyrkio ok takit gudz lykama m*edh* syno*m* skola brödhrom, Tha warth then vsle judhin hans fadh*ir* galin ok wrädh*ir*, ok bant gensta*n* syn eghin son ok kastade ha*n* vti en bry*n*na*n*dhe ogn, Modherin piltzsins lop vt oppa gathuna ok ropadhe ok gräth ok sagdhe

we, swa länghe th*e*r komo badhe c*ri*sne män ok iudha, ok spordho ath hwat he*n*ne wlthe Hon sagdhe ath he*n*na bondhe brändhe op th*e*ra endha son, ok thy ropadhe hon ok grät swa sara, Th*et* folkit th*e*r war sama*n* komyt slogho op judhans porth, ok gingho jn j ha*n*s stuffwo, ok fu*n*no pilthin helan ok hylbrygdho sithiandhis j*n*ne j brä*n*na*n*dhe vgnenom, swa ath honu*m* jnthe skadde, Tha thoko the
145 honu*m* th*e*r wth, ok spordho honu*m* til, hwru|han ku*n*dhe swa blyffua j eldhenu*m*, Pilthin swar*ade* ok sagdhe th*e*r j*n*ne j ognenom när mik war en fagh*i*r jomf*ru*, wäl klädh hon haffde j syno sköthe eth karsth swenbarn, hwilkit mik totthe wara *tet* sama so*m* iak tok w p*re*stins handh, m*edh* dyäkno*m*myn j c*ri*sna ma*n*na kyrkio j dagh, ok th*e*r for*e* vildhe myn fadh*i*r mik brä*n*na, The sama jomf*run* kastadhe wt om mik sina kapo, Swa ath eldhin ku*n*dhe mik inthe skadha, til tess j tokin mik här wt, Tha the c*ri*sne me*n*nene hördho *tet*, tha toko the th*e*n vsla gambla judhan, piltzsins fadh*i*r, ok kastadho han vti th*e*n sama bry*n*na*n*dhe eldhin, ok wardh gensta*n* opbrändh*i*r for*e* th*e*ra öghom, Nw for*e* th*et* järteknit skuldh wordho c*ri*sne swa ma*n*ghe judha som th*e*r j stadheno*m* waro, ok gudz c*ri*stin almoghe stadgadhis j gudz tyänist, tess yt*i*rmer, hwar j syno rätuiso liffu*i*rne, ok fingho gudz vinskap h*ä*r j jorderike, ok äw*är*de*li*ca glädi m*edh* honu*m* j hy*m*er*i*ke, Th*et* sama vnne oss g*u*d fad*i*r ok son ok th*e*n helghe andhe Amen

Dominica prima post octauam epyphanie

Nvpcie facte sunt in cana galilee Et erat jhesus 146
ibi cum maria matre eius luce Lestin som läsin
war j dagh hona besc*ri*ffuar os sanctus lucas
ewangelista swa lydhande oppa warth mal, J en
litin köpstad j galilea landh, thär giordhis eth
bröllöp ok thiit war budhin jhesus ok ha*n*s vel-
signada modh*i*r maria, oc wars [herra] ihesu
christi ke*n*neswena, ap*ost*lane m*edh* honu*m*, Tha
hende *tet* swa ath hosbondhin som bröllopit hyolt,
kärde sik for*e* war*e* fru jomf*ru* maria at honu*m*
räkthe äkke vinit aat, äpt*ir* thy ha*n* g*er*na vildhe
sina gest*ir* ok vinir vel plägha, Tha sagde jomfru
maria til wan h*er*ra ihesum, Min son th*et*ta folkit
haffuir inthe vinit mer, ok skulom wj swa forsta,
ath j the landhskapeno ero inghe andre godhe
drykkia, än vin, Tha swar*ade* war h*er*re ihesus
sy*n*ne modh*i*r, ok sag*d*e swa, q*ui*nna hwat wardar
tet tik hell*i*r än mik, Ok th*ä*r äpt*i*r bödh ha*n* fylla
kar sex ful m*edh* watn, hwilkin kaar waro aff steen,
standa*n*dhe th*ä*r daglika swa stor ath iudha folkit
pläghadhe sik döpa th*ä*r vti, som rätuist ok gudhe-
lik*i*t war, j th*e*m tymano*m*, Tha the karin waro
ful, tha sagdhe war h*er*ra til | swenana som skänktho, 147
ok tyäntho j bröllöpeno, Ösin nw aff tessom karoma*n*,
ok skänkin höwidhzma*n*neno[m], Tha th*e*n höwidz-
ma*n*ny*n* smakadhe vinit, ok wiste ey hwadha*n* *tet*
war komith, sagdhe han til brudhgu*m*ma*n*, hwilkin
man som syna gestir wil wel plägha, han giffuir

th*e*m först th*et* besta vinit, som han haffuir, ok sydha*n* the äro drukne, tha skänkir han th*e*m a*n*nat win th*et* ey är swa goth, än thu haffuir gömpth th*et* bästha vinit h*ä*r til, Th*et* war th*et* första järteknith som war h*er*re giordhe j sy*n*na ke*n*neswena asyn, j en stadh som heth cana galylee, ok oppinboradhe sins guddo*m*ps dygd ok äro, th*er* m*edh* troddo ha*n*s ke*n*neswena stade*li*ca oppa honu*m*,

Moralitas Fylbytare se tik om

J tesse helghe läst äro nokor tingh märkia*n*de, ok gra*n*nelica j waro hyärta göma skula*n*dhe, Först är th*et* at war h*er*re jhesus vildhe wärdughas til m*edh* sy*n*ne modh*i*r maria, ok syno*m* helgha aposlom til syndugha ma*n*na bröllöpe koma, hwilkith han ey giordhe ffor*e* math äll*i*r dryk skuldh, vta*n* ffor*e* stor märkelikin ärandhe skuldh, Som ha*n* th*er* bewysthe badhe lyca*m*lica ok andelica, Som först
148 är th*et* äpt*ir* thy sanctus bedha sc*ri*ffuar, | ok sigh*ir*, ath ha*n* ville hyonalagsins helgilse lata pröffwas, m*edh* sik wara lofflikin ok dygdelikin, ffor vta*n* ändha ok vta*n* syndh ok syäla wadha, ok th*er* m*edh* straffa lönskaläghe hordom, ok andra fula skörliffnadz forba*n*nada osydh*i*r, hwilka th*e*n helghe andhe j p*ro*ph*et*ans dauid mu*n*ne forba*n*nar, Thu h*er*ra gudh tappade borth fran thy*n*ne asyn, ok vmga*n*gho j hy*meri*ke, alla th*e*m som skört liffu*ir*ne plägha, a mothe th*e*m laghom ok rät som thu haffuir syälffuir budhit ok helghat, Th*et*ta sama betydh*i*r oss sanctus paulus fra*m*delis swa sighia*n*de, Ey är möghelikit äll*i*r höfflik*i*t ath gudz c*ri*stin

almoghe, som gudz budord vilia göma ok halla, ath the skulo ätha äll*i*r drykka m*edh* lönskalägharom, For thy th*et* är the syndh som mistekkelikast är gudhi, ok ha*n*s helgha änglom, fra*m* för*e* alla andra, ok jamwel styggi*s* dyäffuolin vidh*i*r the syndena j sik syälffuom, Än tho honu*m* är th*e*n lioffuast, til ath han kan koma mä*n*niskiona til tholica syndh

Th*e*r vt aff staar sc*ri*ffuat j eno äpt*i*rdömilse
|Ath j eno*m* köpstadh ko*m*mo twe dyäffla jn j twa 149
men, Th*e*n ene tedde sik j högfärdhi*n*ne, swa ath han gik oppa gatu*n*ne hoffwade, skrykkadhe ok dansadhe, satte syna hendh*i*r j sydhor, ok krusadhe sith haar, skakadhe sith hwodh ok syna lukka, strök sina hwsur, ok gik stru*n*kir ok saa sik altiidh om kringh, skudhadhe sik bade oppe ok nydhre, ok hwem ha*n* ku*n*dhe faa oppa gathu*n*ne män äll*i*r q*ui*nnor, drogh ha*n* til sik ath the skuldho danza ok skrikka m*edh* honu*m*, Th*e*r m*edh* lot dyäffwolin forstaa ath the syndhin war honu*m* kär, ok ha*n* war th*e*n ondhe andhin som mä*n*niskiona drogh til syndhena, ok ath the waro visse*li*ca ok rätuise*li*ca ha*n*s egne, som syna dagha fornöttho j tholiko högfärdh oc fafängho glädhi, Nw th*e*n andre ma*n*nyn, som dyäffuolin war vti, ha*n* gik oppa gatu*n*ne ok blotthadhe sik fulika ok skamlika, ok lopp äpt*i*r q*ui*nno*m* ok tedde syna odyght, j skörliffnadhe j blandh andra odygdh*i*r som ha*n* dreff j sy*n*ne gälnisko, teknadhe sik wara th*e*n ondha andha*n*, som män*n*iskio*na* komb*i*r til ath synda j toliko syndh, badhe soffwandhe ok wakandhe, Ok swa opta th*e*n högfärdhoge dyäffuolin fik honu*m*

150 see, Tha sputtade ha*n* oppa | th*e*n andra, ok rymbdhe vndha*n* for*e* honu*m* Tekna*n*dhe, ath the syndhin war fulast ok skämelikast, offuir alla the syndh*i*r th*e*r dyäffuolin forwindhir mä*n*niskiona mädh*i*r, Han rymbdhe ok vndha*n* ffor*e* honu*m*, ffor thy han meenthe th*et* ok swa, ath han war ok th*e*n som störr*e* wäldhe haffdhe j ondhzsko*n*ne, ath sanka syäla til heluit*is*, hwilkit nogh santh pröffuas ath wara, ath skörliffnadhins olofflika sama*n*blandhan, lönskaläghe äll*i*r hordom, faa jo dyäffuolin twa syäla til lyka, swaso*m* en fiskar*e* som godha lykko haffuir til ath fyskia m*edh* krok, ffor thy th*et* sker stu*n*dhom, ath tha en lithin fiskir haffuir takit krokin, ko*m*bir en stoor ok swälgh*i*r th*e*n myndhre m*edh* krokenu*m*, ok th*e*r m*edh* wardha the badhe gripne, Swa sker th*et*. thy wär j th*e*nna olofflica liffu*i*rneno ath ma*n*g*i*r hedh*i*r hallin ma*n* badhe lekmä*n* ok lärdhe, th*e*r stor makt ok ära är oppa, badhe for*e* gudhi ok ma*n*nu*m*, lat*i*r sik til e*n*na fula q*ui*nno, som sik haffuir vndh*i*r giffuit dyäfflenо*m* j tholico syndh, ok behaldh*i*r hona swaso*m* jn swlgna j sith hyärta, m*edh* ogudelikom kärlek swa länghe the liffwa, ok formogha ath synda Til tess dyäffuolin so*m* them swa haffuir här j w*är*ldhi*n*ne behallit a syno*m*
151 krok, ok snaro*m*, han | drägh*i*r syälana, tha the äro skyldha vidh kroppin, til heluit*is* kätil Thiit the skula stekias ok sywdas äw*är*de*li*ca j heluit*is* pino, Ok th*et* sker th*e*m m*edh* enu*m* rätuisom dome, äpt*i*r thy sanctus gregorius sig*i*r Th*et* är en stor rätuisa for*e* eno*m* rättom domar*e*, ath the som aldrik vilia mista syndhi*n*na, ok aldrik lata aff ath syndha, The skulo ok aldrik mysta pynona j heluithe,

Nw a*n*nath th*et* märkia*n*de är, hwi war h*er*re vildhe sökia th*et* bröllöpith, Th*et* giordhe ha*n* ffor thy, ath ha*n* vildhe hyonalaghit hedra m*edh* syno*m* helgha ma*n*dome h*ä*r j jorderike, som ha*n* swa ärlika sama*n*banth j p*ar*adiso, tha han skop, ok föghadhe til sama*n* adham ok ewam ok swaso*m* ha*n* beuiste sik th*er* a gudhdoms*in*s wägna j p*ar*adyso, ath wara aldra tingha skap*ar*e, som stadugh ok fasth skullo bliffua j sy*n*ne nat*ur*, ok gaff the hyonalaghe*no* waldh ok makt ath styra ok radha, offu*ir* alt th*et* skapad war, til sy*n*ne bärni*n*gh, Swa beuiste ha*n* sik nw j the*n*ne bröllöpeno, j syno*m* ma*n*dom m*edh* guddompsins dygh, ath ku*n*na ok formogha, ath vmwändha skapada tingha natur, ok skypilse, j thy ath ha*n* wändhe watn j vin, th*em* til b*är*ni*n*gh ok glädhi, som hyonalaghit haffde sama*n*bundhit, Ok swaso*m* war h*er*re wändhe | th*etta* 152
watnit j vin th*em* til lycamlika*n* drik, som th*et* bröllöpith giordhe, j the sy*n*neno, swa lat*ir* han ok än nw ande*li*ca, j sy*n*na sik bywda til hwart th*et* bröllöpe som görs j godhe akth, ok gudheliko som görs m*edh* kyrkio*n*ne helgilsom, ok th*er* m*edh* wändhis th*er*a liffu*ir*ne fran fanytth*o*nne, ok ostadugheti*n*ne, til eth rätuisth ok stadugh[t] liffu*ir*ne gudhi til hedh*ir*, ok sik syälffuom til eth äw*är*delikith syäla gagn, ffor thy war h*er*re är allastadz redhoboyn ath koma, th*er* han är w*är*delika til kalladhir, äpt*ir* thy ha*n* syälw*ir* sigh*ir* j the helghe läst, Hwar twe äll*ir* thry äro sama*n* sankadhe j mith na*m*pn, ok mik til hedh*ir* th*er* är iak mith j blandh th*em*, m*edh* my*n*ne nad styrkia*n*de th*em*, ok tröst*an*de j allo godho, Här twärt a moth gör dyäffuolin, ha*n* styrkir

al syndogh liffu*ir*ne, th*e*r han wardh*i*r tilkalladhir,
sama*n*bindha*n*de mä*n*niskio*n*na syäl vidh dödhe*li*ca
syndhe, swas*om* m*edh* hyonalag lagx bandho*m*, th*e*r
sama*n* skulo bliffua, ok ey ath skylias, äpt*ir* thy
j liknilsom sc*ri*ffuas vt aff Ath dyäffuolin haffde
syw dött*ir*, som äro syw döde*li*ca syndh*i*r Sex gipthe
153 han ok fik sik magha til th*e*m ok | the sywndhe
bleff ogipth, The första dotterin ok älzsta t*et* är
högfärdhin, he*n*ne gaff ha*n* p*re*stoma*n* A mothe the
stora ödmywkthj*n*ne, th*e*r war h*er*re jhesus lärdhe
ok beuisthe apostolom ok ke*n*neswenom, som ha*n*
syälffu*ir* sigh*i*r j the helghe lästh Nymyn aff mik
idhra omgangho ok sidwänio, ffor thy iak är mildh*i*r
ok ödmyukir j myno hyärta, Th*et*ta sagde ha*n* ey
ath enast apostolom, som förste p*re*stene waro, vta*n*
allom th*e*m som p*re*stawigilse wilia taka ok p*re*ste
bliffua, swa länghe w*är*ldhin staar ok c*ri*stindomyn,
Ok äpt*ir* tesso*m* wars h*er*ra ordom, stadhfeste sanctus
petrus förste pawe, ok fler*e* apos[t]la*n*e m*edh* honu*m* en
ödmywka*n* ok enfaldhoghan klädabonad, allom klärk-
o*m* ath älzska ok bära j amy*n*nilse, m*edh* war*um* h*er*ra
syälffuo*m*, ok framdel*is* sc*re*ff sanctus augustinus
ok sama*n*sankadhe j syna bökir, alla sydwenio*na*
höwiska ok gude*li*ca, th*e*r p*re*stene skuldho sin
klädhabonad äpt*ir* halla, hwilkit nw är allaledhis
forsmath, swa at the ey wilia th*e*r m*edh* wara be-
kändhe,

Thy ma jj liknilsom wel seghias vm th*e*m,
som sc*ri*ffuat staar j ga*m*bla forfädera*n*na bokom,
En aff p*at*riarchoma*n* so*m* heth iacob, han haffde
tolff synir, josep th*e*n ynkste j the sy*n*neno, war
154 honu*m* kärasth, hwilkit fler*um* | brödroma*n* myk*i*t

fortykthe, Th*et* hendhe eth syn swa, ath fadherin iacob sändhe th*e*nna litla pilthin josep wt a markena, ath see hwat hans brödh*i*r giordho, The toko ha*n* for*e* syna awndh skuldh, ok saldho han borth, ok skaro j hel eth kydh, ok blödgadho hans kyortil, ok baro heem fadher*e*no*m* jacob ok sagdho, han haffua fu*n*nith j skoghenu*m*, Tha fadherin saa kyortillen tha byriadhe han til ath gratha, som sc*ri*ffuat staar Eth aldra wärsta ok grymasta dywr, haffuir opswolghit my*n* son josep, Widh the*n*na vnga sony*n* josep, som fadher*e*no*m* war kärasth, maa liknas klärkdomyn, p*re*stena som war h*er*ra haffuir beuisth störstha kärlekin, ok wärdugheth fframm ffor*e* allan a*n*nan gudz c*ri*sna almogha, Tha han seer th*e*ra osydhogha klädhabonadh, som dyäffwolin haffuir blodhghath, ok wanskapat m*edh* högfärdhi*n*ne, Tha sig*ir* han swas*om* syrghiandhe ok gratha*n*dhe tessin ordhin, Eth aldra wärstha ok grymasta dywr, som är dyäffuolin, haffuir opswolghith th*e*ra syäla, Ok skulom wy th*et* ey vndra, ath war h*er*re sigx ath grata for thy, For thy p*ro*ph*et*in job iii ha*n* sigh*i*r, Jak saa gudh | alzwaldhoghan gratha, tha syndhogha 155 mä*n*niskior forforos ok fordö*m*pdos, Aff the*n*na klärka*n*na fra*n*wändho ok wanskypilse, talar sanctus ambrosius swa sig*ian*de Wars h*er*ra ihesu christi wärdught sacrame*n*th, som är ha*n*s welsignadhe likama wardir daglika hallin j storu*m* smälek, aff p*re*sthi*n*na obeskedhe*li*ca vmgha*n*gho, vta*n* näffst ok agha, ffor thy the äro the som s*anct*e pet*er*[s] ämbetis me*n* skuldhe wara, ok brödh*i*r j gudz tyänist, ok the helghe kyrkio j ghodom äpt*ir*dömilsom ha*n*s synir, Än the äro nw wordhne judassa ko*m*pana, ok skylia sik fran

the ghodha ap*ost*la*n*na ko*m*panskapino, som judas giordhe ok äro wordne antichristi forlöpara ok sändhe budh,

Nw the andra dyäffuolsins dott*ir* som ha*n* gipthe, th*et* är awndhin, hona gaff ha*n* mu*n*komyn, ok jngiffno klost*ir* folke, A mothe th*e*m stora kärlekeno*m*, th*e*r the haffdo sworith sama*n* haldha, ok rätto gudhe*li*co brödraskapi, Som bewisas j thy haffwa the ey ath dela om gootz äll*ir* päni*ng*a, tha affwnnar hwar andr*um* goth loffordh, aff thy ath ha*n* liffu*ir* rätuise*li*ca äpt*ir* sy*n*ne regulam, ok
156 tyänar gude*li*ca j*n*nirlica | som honu*m* tilbör, ok menar sik for*e* tess myndre wara haldna*n*, ath han hörir en a*n*nan loffuas, Swa sighir sanctus gregorius En awndh syukir ma*n*, han tror wara bort takith fra sik, alt th*et* goda loffordh th*e*r ha*n* hörir eno*m* andr*um* wara tillaght,

Nw the trydia dotterin dyäffwols*in*s, th*et* är gyri ok nydhskapir, hona gaff ha*n* köpma*n*nomen, a mothe myldhhet ok almosom, th*e*r th*e*m tilbör ath göra, aff syno gootze ok päni*ng*o*m* ok th*e*r m*edh* bätra sina syndh*i*r, ok forsumilse om the ey ku*n*na swa gra*n*lika taka til wara sin span, mälni*ng*h, äll*ir* wikth som rätwist är, äpt*ir* thy radh*i*r vise ma*n*nyn salomon swa sigi*an*de, Gömyn idhra almosor j fatigha ma*n*na sköth, ok the almosa*n* skal biidhia for*e* idh*i*r gudh ath idhra syndh*i*r skulo forlathas, Än thy wer här tänkir köpma*n*nyn mynzsth oppa, äpt*ir* thy han mykith haffuir, ok jnghom latz wara plikthogh*i*r giffua, offra äll*i*r tyondha, mädha*n* th*e*n rättin är ey honu*m* rättelika til lagdh*i*r särdelis, äll*ir* besc*ri*ffwin som andro folke, Th*e*r m*edh* älzskar

ha*n* the dyäffwolsins dott*ir* so*m* är nydhskapin, alt offmykith Thy haffuir fadherin dyäffuolin mycla astu*n*dhan | ath bliffwa j th*e*ra huse, mädha*n* hustru*n*ne ok bondano*m* swa wel sämbir, ok lat*ir* th*e*n vsla ma*n*nyn, swa länghe trösta oppa sina forgengelica rykedoma, ath ha*n* gör sik äw*är*de*li*ca fatigha*n* til syäli*n*na, Swa sigh*ir* p*r*oph*et*in dauid Alla rike me*n* the fu*n*no inthe qwarth j syno*m* handhom, swaso*m* soffwandhe j graffwi*n*ne, ok syälin q*ui*knar j gudhz asyn, ok waknar j ha*n*s harda dome, 157

Nw the fyärde dy[ä]ffuols*in*s dott*ir*, Th*et* är brädzska ok gry*m*het, hona gaff ha*n* hoffma*n*no*m*, ryddarom, ok welbornu*m* swenu*m*, a mothe the äro ok biskedelikhet th*e*m bordhe haffua vidh fatigha*n* gudhz almogha, som the haffua sina b*är*nigh ok ophelle vt aff, M*edh* the*n*ne grymhethj*n*ne fordryffua the nw, the som the skuldho wärna ok beskirma, swa ath the wärian j th*e*ra handhom, som fatigh folk skuldhe trösta oppa, är th*e*m nw wordhin til största räddugha, swaso*m* byörna äll*ir* leon, ok a*n*nor grym oskälikin dyur, Th*er* m*edh* räknas the hell*ir* thera drapara for*e* gudhi, än thera wäriara, äpt*ir* thy war h*er*ra syälffuir sig*ir* Har sin brodh*ir*, t*et* är sin jä*m*c*r*istin hatar j syno hyärta, ha*n* är ma*n*drap*ar*e for*e* gudhi, Th*et* ma wel santh | pröffuas 158 ath wara, hälzst m*edh* omyldho herskapi ok hoffolke, ok th*er* m*edh* likna the sik dyäfflено*m* j sy*n*ne wrädhe ok grymheth, th*er* the haffua til fathighan almogha, ffor thy ath swaso*m* dyäffuolin fortakir mä*n*niskio*n*ne dygde*li*ca g*er*ni*n*gha, m*edh* sino*m* ilzskeliko*m* forrädilsom, swa ath syälin fördärffuas j andelikom fatigdom, swa göra ok the*n*ne omyldhe

mä*n*nene, the fortaka fatigho*m* almogha sina lyka*m*lika födho, ok bärning swa ath the forwardhas j storo sylt ok hu*n*gh*i*r, ok swas*om* dyäffuolin pinar syndhogha syäla j heluithe, Swa pina the fatigha kroppa m*edh* sylt ok fatigdom här j w*är*ldh*in*ne, Th*er* m*edh* forwändhe th*et* ärleka belätith j sik, som gud skop th*e*m äpt*ir* sik syälffuo*m*, ok lyka sik dyäffleno[m], Swa sigh*i*r sanctus gregorius, Jlzska ok grymheth räknas mä*n*niskio*n*ne for*e* stora syndh, ffor*e* thy mädh*i*r he*n*ne tappar ha*n* sina ma*n*lika athäffwor ok sydhwenio, ok wanwirdh*i*r ok kastar gudz beläthe j sik syälffue, Ok swas*om* frydh*i*r ok späkt gömir gudhz beläthe helbrygdo jj oss, swa fordriffs th*et* m*edh* ylzsko*n*ne,

Nw the fämpthe dyäffuols*in*s dott*i*r th*et* är swalghit, affatha ok offuir — — — — — — — — — — — (*fyra blad felas*) — — — — — — — — — — — — — — — —

159 | allo*m* haffu*i*r makt ath hyälpa, hylbrygdona h*är* j jorderike, hwem ha*n* weth ath th*et* är torffthelikit, ok äw*är*delik*i*t liff j hy*m*er*i*ke, hwilk*i*t oss vnne allom jhesus christus Amen

Dominica tercia post octauam epiphanie,

Ascendit jhesus in nauiculam secuti sunt eum discipuli eius, Lästin som läsin war j dagh hona besc*ri*ffuar oss sanctus matheus ewangelista, swa lydha*n*de oppa wart mal, War h*er*re ihesus gik jn j eth skyp, ath fara vt offuir en stora*n* syo, ok ha*n*s ke*n*neswe*na* m*edh* honu*m*, Tha the waro ko*m*pne

wt oppa syon, wexte th*e*m en stoor stormbir, ok wädhir, swa ath skypith haffde när forgangith, war h*er*re jhesus laa ok soff j th*e*m tymanu*m*, j*n*na*n* j skypino när th*e*m, the wäktho ha*n* op aff sö*m*pne ok sagdho, O h*er*ra frälsa oss aff th*e*nna nödhi*n*ne ok wandanu*m*, ällis äro*m* wj alle fortappade, Tha sagdhe war h*er*re hwj ärin j swa rädde, ok ostadughe j thro*n*ne Th*e*r näst stodh ha*n* op ok taladhe til wädre*no* ok watne*no*, ok badh th*e*m saktha sik, ok gensta*n* warth eth storth lugn j haffue*no*, äpt*ir* ha*n*s budhj ok ordhom, Swa ath alle the j skypeno waro, m*edh* honu*m* vndradho th*er* oppa, ok sagdo sina mellin, hwath mäkthogha ma*n*ne är the*n*ne här m*edh* gudhi, ffor thy haffuit watnit, ok wäderith sätta honu*m*, ok lydha ha*n*s ordhom,

Moralitas

J tesse helghe | läst äro nokor tingh märk- 160
ia*n*de, Först är wäderith, watnith, ok stormy*n* som war h*er*re ihesus styrdhe, oc lagdhe m*edh* syno byudha*n*de ordhe ok guddompsi*n*s makth, Här vti läth ha*n* jorderikis mä*n*niskia forstanda, ath han war sandh*ir* gud ok ma*n*, alzmäktoghir m*edh* gudhi fadh*ir* ok th*e*m helgha andha, Swa ath aal skapad tingh skullo sigh haffua ok latha styra, äpt*ir* ha*n*s vilia badhe a landhe ok wathne, Aff hwilko waldhe En aff p*r*oph*et*oma*n* spadde langho swa sighi*an*de, O h*er*ra gudh al tingh äro skapat ok wordhin äpt*ir* thyno*m* ordhom, ok jnthe är th*et* til, som thyno*m* vilia forma mothe standha Ok swas*om* ha*n* haffde

stor järtekne giorth j bland almoghan a landheno, j thera krankdom ok vanda, ther the honum om badha, Swa beuisthe sik han ok wara mäkthoghan, ath hyälpa j haffs nödhinne, them ther nödstälthe wara, äptir thy prophetin dauid scriffuar, O herra gudh thyne wägha lyggia j haffweno medh thins guddomps waldhe, j[d est] thyne lönlike stygha
161 lyggia j dywpo watne, swa ath alle thine | wägha oc fotspor äro obegripelike,

Nw thet andra märkiandhe är, thet är ath apostlane fylgdo honum j skypit, ok bliffuo när honum stadde throlica j them stormenom ok nödhinne, the waro stadde vti, Aff thera äptirfylgho ok tyänist, Ther the giordho warum herra scriffua origenes kyrkionne kennefadhir War herra ihesu christi kenneswena apostlane, the folgdo honum visse ok ey olydoge, stadughe j thronne, skarlika, spaki ok mildhe offuir giffuandhe wärldhinna framgangh, ok bälle, ffore hans kärlek skuldh, medh eno enfallo hyärta, ok ey twäfallo, ok ey ath enasth ffore the wärlzliko tyänist, ok wördho ther the honum plikthoghe waro, likamlica ath göra, vthan före thet ath the villo taka äptirdömilse, aff hans helgha ok rätuisa liffuirne, ther the daglika aff honum sagho, Thetta tilbör hario enne crisne människio som gudz tyänare är wordhin, ok honum a handh ganghin medh thronne j döpilsomyn, ath wi skulom swa skipa warth liffuirne j waro vmgangho, som thenne helghe apostlane giordho, haffua wars herra ihesu rätuiso vmgangho, oss fore en
162 | lywsan spegil j allom warum mädfärdhom, äptir thy än kyrkionna kennefadhir säghir, Alla wars

herra ihesu christi gerningha the äro oss kennedombir ok wäghir til hymerikis

Nw thet tridia märkiande är, ath apostlane wäkto han op aff sömpne, ok badho sik hyälpa fran them wadhanum som the waro stadda vti, som han ok giordhe Thet giffs oss syndhoghum människiom til eth äptirdöme, ath swasom thenne helghe apostlane redde ok nödhställe ropadho oppa wan herra, ok beddos hyälp aff honum, swa tilbör ok oss, som j mere wadha ärom stadde fore dödhelica syndh skuldh, daglika ropa til honum j rättom ydrogha ok anghir, j graat ok omsorgh j vidhirgangho j scriptamalom, fore wara syndhir ok seghia, swasom prophetin dauid talar til wan herra bydhiandhe a alla wara wägna, O herra gudh wänth ey thit änlithe bort fran mik, ath iak ey lykir wardhir them som nydhir fara j dywpa heluitith, Thennyn ordhin skuldhe gerna hwar en syndogh människia, bydia medh ödmywkt ok gudhelikom räddugha, tha ma han hopas oppa en godh swar, ok hognad, äptir thy then same prophetin dauid scriffuar a hans wägna,
|En rätuiss angrandhe människia, ropandhe til mik 163
jak vil hona höra j synom bönum, ok j henne dröffuilse skal jak wara när, ok frälsa hona aff them, ok ther mädhir hedra hona ok ära äwärdelica j hymerike,

Nw skulom wj vitha ok betänkia, ath ffyrahanda likamlike wadha äro, här j wärldhinne, ther en människia lidhir snarlika sin dödh vtaff, vtan hon faar bitida konst, til ath hyälpa sik medh äntigia aff sik syälue, ällir aff annars til skyndhningh, ok the fira wadana liknas vidh fyra dödelica syndhir, ther människiona dräpa vtan hon

nyutir gudz nad, ok sin eghin sy*n*ne ok skäl, til ath hon moghe th*e*m vmkoma, Th*e*n förste wadhin är watnit, swa ath huilkin mä*n*niskia stadh är j haffs nödhi*n*ne, äll*i*r skyp bruti ok kombir nidh*i*r j eth dyupth watn, ok ey ka*n* sima tha är he*n*ne jo liffuit bortho, Här vidh liknas en gyrugh mä*n*niskia so*m* micla gyri ok snykt haffu*i*r til rikedoma, ok framgangh swa ath hon sänkir sith hyärta alt offdyupth th*e*r vti, m*edh* daglike astu*n*dha*n*, til thess syälin sywnkir til heluit*is*, Thy är radelikit ath huilkin mä*n*niskia sik weth wara stadda j tolikom
164 syäla wadha, som äro okir giry offmycla | rykedoma, gör*e* som th*e*n wel kan syma, ha*n* skyut*i*r watnit fran sik, badhe handhom ok fothom ok th*e*r m*edh* lätthe ha*n* oppe kroppin, ok hyälpir sik til landhit, Swa skal ok the me*n*niskia göra som g*u*d haffuir giffuit mykla rikedoma, giffue fran sik mädhan ha*n* är staddir j thesse w*är*ldhi*n*ne vadeliko j gudhz hedh*i*r, fatigho folke til b*är*nigh, ok göri sith hyärta tess lättar*e* j gudz tyänist, Th*e*r m*edh* ma hon koma til landhit, til sith fädh*i*rnis rike so*m* är hymerikit, Här til radhir p*r*oph*e*tin dauid Koma idh*i*r nokre w*är*lz rikedo*ma* til flytanda, tha läggin [ey] idharth hyärta th*e*r alt offmykit oppa, Nw äro ma*n*ghe giroghe me*n* swa darotthe, som th*e*n th*e*r ekke kan wel syma, han draghir watnit til sik m*edh* ha*n*doma*n*, ok skywir jnthe fran sik til thess ha*n* sywnkir nidhir swa gör ok ma*n*ghir vsal gyroghir ma*n*, samkar saman goz ok päni*n*ga ää mädha*n* ha*n* liffuir, ok gör hwaske gudhe äll*i*r synu*m* ia*m*c*ri*sna hedhir äll*i*r hyälp, til thes han sywnkir nidhir til heluit*is* m*edh* the allo sama*n*,

Här aff haffuo*m* wj eth äpt*i*r döme aff enu*m* okirkarl, huilkin so*m* haffde twa synir, th*e*n ene sony*nom* ke*n*de han okra, ok | haffde honu*m* he*m*ma 165
nästa sik, ok th*e*n andra gaff han j klostir, Th*et* hendhe swa ath fadherin ok th*e*n sonyn, he*m*me war när honu*m*, bliffuo badhe dödhe om en dagh, Th*e*n godhe sonyn j klost*r*eno war, ha*n* badh j*n*nirlika til wan h*er*ra, ath ha*n* skuldhe the honu*m* j hwat stadgha, ha*n*s fadh*i*rs ok brodirs syäla waro, Nw om nattena th*e*r äpt*i*r, totthe honu*m*, som ha*n* saa en dyupan brwn, fula*n* m*edh* brä*n*na*n*dhe eldhlögha, ok th*e*r saa ha*n* sin fadh*i*r ok sin brodh*i*r, hwan th*e*ra hänghia vti eno*m* jngh, som gingo op ok nidh*i*r, ok möttos myth j bru*n*nenom, ok hwarth sin the möttos, tha bythus the sina mällin, j the brä*n*na*n*dhe pino*n*ne, som twe ildzsne hwndha, Fadherin ba*n*nadhe soneno*m*, ok sagdhe we warde tik äw*är*de*li*ca, ath thu warth föddir, for*e* thina skuldh okradhe iak, ok daradhe ma*n*ghan fatigha*n* ma*n* j my*n*ne köpslagha*n*, ath thu skuldhe rikir wardha, Ok sony*n* ba*n*nadhe at*i*r fadher*e*no*m* ok sagde, we wardhe tik ath thu mik th*e*r op födde til, ath iak skuldhe nywtha thina illa fanghna päni*nga*, ok nw swa illa pinas, for*e* the litzla glädi so*m* iak swa stakkutta stu*n*dh haffde, Th*e*n mu*n*kin waknadhe m*edh* storu*m* räddugha, ok ville sidha*n* inthe bidhia for*e* th*e*ra syäl, äpt*i*r th*et* ha*n* pröwadhe th*e*m wara fordömpda, Äpt*i*r thy sanctus | ambrosius sigh*i*r, 166
Viste iak myn fadh*i*r äll*i*r myna modh*i*r wara j heluithe, Tha ville jak ey mera bidhia goth for*e* th*e*m än for*e* dyäfflenom,

Nw th*e*n andre w*är*lzlike wadhin, th*e*r mä*n*niskiona hendh*i*r opta ath wara stadda vti, th*et* är högdhin äntiggia oppe j höghom träm, äll*i*r husom, äll*i*r b*er*gx klippo*m*, th*e*r hon kan sik ey syälff nidh*i*r koma, vta*n* stora*n* liffs wadha, äll*i*r hon nywtir a*n*nan til, vid th*e*nna liffs wadha*n* j liknilsom ath sighia, forstas en högfärdugh mä*n*niskia, th*e*r altiidh astu*n*dar ath höghia sik op offuir sin iamc*ri*stin, honu*m* forsmande ok at*ir*skyuta*n*de, aff hwilko augustinus sigh*i*r, Hwat är högfärdhin, vtha*n* t*et* at mä*n*niskia*n* vil synas ok hallas j stor*e* w*är*dugheth, som hon är ey til fält ok hwarghin m*edh* gudhi fortyänth Hwilkin mä*n*niskia so*m* högfärdhina älzskar, ok sik haffuir j he*n*[ne] bebu*n*dhit, hon är j störr*e* wadha stadh til sy*n*ne syäl, än ha*n* är som högth fall*i*r nidh*i*r, ffor thy ath war h*er*re maa en honu*m* hyälpa til liffuit so*m* fall*i*r, Än en högfärdugh mä*n*niskia, tha hon skylz aff the*n*ne w*är*ldhi*n*ne, tha faar hon swa dyupt nidh*i*rfaal, ath hon hwarghin stadnar for än nydarst j heluithe m*edh* lucifero, so*m* nidh*i*r fyol aff hy*meri*ke fore
167 högfärdhi*n*na skuldh, Thy är radhelikit ath huil|kin mä*n*niskia th*e*nna syäla wadha*n* vil vmkoma, gör*e* som th*e*n gör som vta*n* skadha vil nydh*i*r koma aff högdhi*n*ne, han radh*i*r sik en godha*n* starka*n* stigha, th*e*r ha*n* ma saktelika nidh*i*r m*edh* koma oppa fasta jordena, Th*e*n stighin skal wara en gudhelikin ok rätuis athanke, latha sin hugh gaa nidh til jordhi*n*na, som thu mä*n*niskia är komyn vt aff, ok th*et* thu skalt än wardha, ok betänk ath al w*är*ldhi*n*na glädhi ok belle likthas tik m*edh* sörgh ok dröwilse Th*e*r vt aff sc*ri*ffuar sanctus bernardus

swa sighiande Hwj högfärdhas thu mwldh ok aska, thu afflas hiit til wärldhinna j syndhinne, thu haffuir här medh plagha, thu födhis medh we wärk ok ysaldh, Thu liffuir medh ärwodhe ok storom dröwilsom, thu skalt ok döö medh angisth ok storom räddugha, hwilkin stadelica vil tänkia oppa thennyn ordhin, ther medh forma han mikith högfärdhena forwinna, ok war herre ma hyälpa honum til ödmyukt medh sinne nadh, til bätringh ffore sina syndhir, äptir thy dauid scriffuar aff sik syälwom Åå som högfärdhin högdhe sik op j hans hyärtha, tha skypadhe war herre atir nydhir hans tanka j thrananna daal, swasom är thennyn syrghelica ok fafängha wärldhin,

Nw then trydhi | wadhin, ther människionne 168
hendhir opta wara skadha vti Thet är eldhin som hon kan ey vmkoma, vthan hon faar räddhingh aff watneno, Medh thenna wadhanum vndhirstaas en dödhelikin synd, som är skörliffnadhir, som människiona vptändhir medh flyghandhe fulom tanka, j henna hyärta, swasom eldhin wäxir jo thes mer ath widhin bärs til saman, Swa sigir sanctus bernardus Aff sköro liffuirne kan ey annat seghias, än thet är som en eldhir, ther en annan tändhir vtaff sik, vm ther lighir nokoth när som brynna kan, A mothe thenna olofflika brandenum, skal människian gerna ropa ok bedhas hyälp, ok stadugheth aff gudz myskundh ok nadh, ok ynska sik tholikit watn at slökkia vth thenna brandhin mädhir, som prophetin dauid sighir Min grathir ok myne thara, waro mik fore mith brödh ok födho, badhe dagh ok nath, tha mith samwith manadhe mik daglica

til, ath sökia äpt*ir* mynu*m* gudh, som iak haffdhe
bort tappat for*e* myna fula syndh*ir* skuldh, Ok
huilkin mä*n*niskia, tessa nadhina wil tiggia ok vntfa
aff war*um* h*er*ra a mothe sköro liffu*ir*ne, tha skal
hon taka radh aff sancto gregorio, äpt*ir* thy ha*n*
169 sc*ri*ffuar j | synu*m* ke*n*nedom swa sig*ian*de Jnthe
är t*et* til so*m* e*n*ne mä*n*niskio swa wel dugh*ir*, ath
forwi*n*na ok späkia mädhir kötzsins lusta ok lika*m*-
lica astu*n*dha*n* som t*et*, at hon tänke th*er* oppa
huilkit, Th*et* är döth som hon nw älzskar,

Här oppa tänkte en godh*ir* hälagh*ir* ma*n*, som
heth sanctus gwidho, tha han war vnghir j syno*m*
daarskap, älzskadhe han ena vngha q*ui*nno ok karska
swa mykit, ath tha hon war dödh tokthe honu*m* j
thre manadha th*er* äpt*ir*, ath hwarth sin han wakn-
adhe, som hon laagh när ha*n*s sydho, aff the*n*na
dyäffwolsins gabbilsom ledh ha*n* stor dröffuilse, ok
haffde g*er*na warith thess quittir, om sydh*ir* äpt*ir*
sins skripta fadh*ir*s radhä, gik ha*n* tyth ena nath
so*m* q*ui*nna*n* war jordhat, ok kastadhe op mwldh-
ena aff he*n*ne, ok rätthe op he*n*na hwodh ok skudh-
ade he*n*na änlithe, som tha war alt multith ok
wanskapelikit, näsana ok mu*n*nyn aff ruthna, ok
swa illa luktha*n*dhe ath ha*n* haffde när koffnadh
aff the lukthi*n*ne, Th*er* äpt*ir* fik ha*n* swa storan
widh*ir*stygnadh ok anghir for*e* sina syndh*ir*, t*et* han
syälla*n* war gladh*ir*, vtha*n* giordhe gudhe bätringh
m*edh* vmsorgh ok plagho, til sin krop, swa länghe
han liffdhe, ok wardh en hälagh*ir* ma*n* m*edh* waru*m*
170 h*er*ra j hy*m*e*ri*ke, Än the anstygga | synyn är ey
storth räkna*n*dhe framfor*e* the ryghelika synena
som the haffdo syna mellan, j heluithe som for-

dömpdhe waro, ffor*e* tholika syndh skuldh som scr*i*ffwas vt aff, ath swas*om* the oskälika älzskados j sköro liffu*ir*ne, a mothe gudz vilia ok budhi här j jorderike, swa skulo thön hatas ok wan älzskas j pino*n*ne, ok hwarth th*e*ra a*n*nat forba*n*na ok hata, aff hwilko th*e*rra pina ökis aff, ath the badhin sama*n* äro,

Nw th*e*n fyärdhe wadhin th*e*r eno*m* ma*n* är til liffs wadha Th*et* är en sta*n*dha*n*de strydh ther ma*n*g swärdh äro vt draghin, swa ath inghin then j strydhi*n*ne staar är vis oppa, en ha*n* forma liffua*n*dhis thädha*n* gaa Vidh the*n*na wadha*n* liknas mä*n*niskio*n*na liffu*ir*ne, äpt*ir* thy job sigh*ir*, Ee mädha*n* mä*n*niskia*n* är bliffu*e*n oppa jordherike, thaa är hon so*m* j e*n*ne riddirlike stridh, ok örlöghe, th*et*ta skal swa forstandas, ath dyäffuolin som sina ondzsko, awnd ok owinskap beuiste m*edh* förstom mä*n*niskiom so*m* war adam ok ewa, ok gath th*e*m forw*n*nith, swa lat*ir* han ey aff swa länghe w*är*ldhin staar, ath frästa ok forradha, ok sina swika fulla snaror vt kasta, ffor*e* alla th*e*m som födhas aff sama ma*n*könyno, Swa sigh*ir* sanctus petrus apostolus, War gamblę owin dyäffuolin, ha*n* gaar | om kringh 171 ruta*n*dhe j sy*n*ne ilzsko, som eth leon, söckia*n*dis äpt*ir* th*e*m, som ha*n* maa op swälgha ok m*edh* sik til heluit*is* bära, A mothe tesso*m* vadhanu*m* tilbör hwa*r*ie c*r*isne mä*n*niskio sik wel waktha, som en godh*ir* strydhz ma*n* m*edh* th*e*m wapnom so*m* kroppin bewara for*e* hugh ok slagh, th*et* är med godhom g*er*ni*n*ghom, ok gudhelik*om* räddugha, So*m* war h*er*ra radhir oss til j lästi*n*ne, Wilt thu koma til äw*är*de*li*ca roo til hymerikis, tha göm budordhin,

hwilkin tik skula wara fran dyäfflen*om*, Thiit ath koma ok th*e*m ath göma, vnne [oss] gud fadh*i*r ok so*n* ok th*e*n helge ande amen,

Dominica quarta

SJmile est regnum celorum homini patrifamilias qui semi[n]at bonum semen, Lästina j dag besc*ri*ffuar os sanctus matheus ewangelista, swa ludha*n*de oppa wart maal, war h*er*re ihesus sagde sino*m* ke*n*neswenu*m* eth liknilse j e*n*ne p*re*dica*n*, m*edh* swa dana ordhom som h*ä*r äpt*i*r staar, Hymerikis rike är likt vidh en sädhis ma*n*, som godha säädh saddhi j sin akir, Nw tha ha*n*s ärwodhis folk soffwa, kom th*e*ra owin ok sadde th*e*r offwan j tystiil ok klinth, ok a*n*nor ogräsan, honu*m* til skada, ok th*e*r m*edh* gik han bort hemelika ok loth sik th*e*r ey fy*n*nas, Ther äpt*i*r tha bruddhin gik op ok byriadhe til ath wäxa,
172 synt*is* th*et* myklaa | ogräsanith mith j bland hwethit, som saath war, Swenane hosbondha*n*s gingho fram til honu*m* ok sagdho, sadde ey thu godha sädh j thin akir, h[w]adhan haffuir thu nw fanghit th*e*tta mycla ogräsanith, Hosbondhin swar*ade* myn owin haffuir th*et* giorth, Tha swar*ade* swena*n*e, vilt thu ath wj ganghom ok hempthom borth w the mykla tyslana, Hosbondhin sagdhe ney th*et* skal ey wara, fforr*e* thy j fordärwin tha rothena til lyka, badhe the godha sädhi*n*na ok ondha, hwetit ok klinthin, Läthin nw hell*i*r badhe wäxa til lyka, thil sin fuldhnat, Thil tess sädha th*i*myn kombir, tha skal iak seghia myno skyrdha folke, hempthin w klinthin

försth, ha*n* skal bindhas j bundha*n* särdelis ok kastas vti äldhin, ok brä*n*nas, än th*et* r*e*na hwetith, skulin j samka til sama*n* jn j myna ladhu,

[Moralitas]

¶ J tesse helghe läst äro nokor tingh märk-
ia*n*de Först är th*e*n sädhis ma*n*ny*n* som hwetith
sadde j sin akir, m*edh* honu*m* skal vndh*i*rstandas
war h*er*re jhesus, som nidh*i*r kom aff hyme*r*ike
hiit til jordherikis m*edh* syno*m* helgha ke*n*nedom,
saandhe han j mä*n*niskio*n*na hyärta, ok lärdhe th*e*m
ok bewiste huro the skullo sith liffu*i*rne skypa, rät-
färdhoghe, ok gudhelike thro swa, ath th*e*ra gudz
tyänisth ok dygdelika g*er*ni*n*gha, mattho thöm | wäxa 173
j *en*ne mogno behaldne frukt, th*e*r th*e*m wordhe til
äw*är*de*li*ca b*är*ni*n*gh ok ophelle j hy*mer*ike, Swa
sig*i*r war h*er*re siälu*i*r j the helghe läst, Sa*n*nirlika
sig*i*r jak idh*i*r, hwar myn ordh hörir ok gömir, ok
th*e*r m*edh* thror stade*li*ca oppa gudh myn fadhir,
som mik hiit til jordherikis sändhe, ha*n* haffuir eth
äw*är*delik*i*t liff j sy*n*ne syäl Th*e*r näst m*edh* the*n*s
husbondha*n*s ärwodhis folke, th*e*r honu*m* hulpthe
til ath saa, vndh*i*rstas vars h*er*ra jhesu christi
apostoli, hwilkom ha*n* haffde befält ath p*re*dica the
helgha thro m*edh* sik, äpt*i*r thy ha*n* syälffuir bödh
ok vtsändhe th*e*m, Som sc*ri*ffwat staar jj the helghe
läst, Ganghin om kringh alla w*är*ldhina ok p*re*dikin,
ok lärin allo w*är*ldz folke the helgha thro, ok wäghin
til hymerikis, Thil th*etta* ärwodhit waro the helghe
h*er*rane vilioghe, ok lydhoghe äpt*i*r thy p*r*oph*e*tin
dauid haffde spaath, Th*e*ra rösth han skal spredha

sik wth offuir alla w*är*ldhina, ok th*e*ra ordh hōras
offuir al landzskap, Ok swas*om* th*et* war spaat ok
sagth, swa fulko*m*pnadho the th*et* āpt*ir*, m*edh* sino*m*
g*er*ni*n*ghom, som hosbondhin th*e*m budhit haffde,
āpt*ir* thy sanctus paulus sigh*ir* til gudz almogha,
174 | Wj āro*m* wars h*er*ra ihesu christi ke*n*neswena, ok
ha*n*s hyālp*ara* j the helgho sc*ri*pth, lārandhe gudhz
almogha swas*om* saandhe ok yrkia*n*dhe, Ān j som
c*ri*sna thro haffui*n* takith m*edh* oss, ārin so*m* en
tilrādhir akir, ok akirberni*n*gh, Til the*n*ne akir
b*er*ni*n*ghinna gaff war h*er*re ihesus, aff thess helgh-
a*n*s nadh eth goth akir sky, ok torfftelikin wādh*ir*-
lek, swa ath gudhz ordh ok ke*n*nedombir so*m* the
swa vidha saddho, rothade sik ok vexte j ma*n*gha
godha mā*n*niskio hyārta, ok th*et* war m*edh* the
stora ok gudhe*li*ca jārtekne*n*o, som m*edh* them
bewistis āpt*ir* thy sanctus march[us] ewangelista,
vitnar ok sigh*ir* The helghe ap*ostl*a*n*e wars h*er*ra
jhesu christi sāndhebudh, gingho vth ok p*re*dichado
alla stadis, ok war h*er*ra th*e*ra p*re*dica*n* stadhfeste
ok rātfārdhogha giordhe j vndh*ir*liko*m* jārtekno*m*,
som th*e*m āpt*ir* fylghde, Som sigx j the helghe
lāst, aff ap*ostl*a*nn*a dygd ok nadh, J eth sin tha
sanctus petrus p*re*dicade, kom th*e*n helghe ande
offuir alla the som ha*n*s ordh hōrdho Swa ath the
spaddo ok sagdo, koma skula*n*dhe tingh ok thaladho
alla handha maal, Swas*om* wars h*er*ra ihesu christi
ke*n*ne swena giordho, som ha*n* enka*n*ne*li*ca haffde
175 loffuat til fōri*n*na, ath sāndha th*e*n hel|gha andha,
Ok swas*om* the*n*ne gudz helghe apostoli waro tha
j th*e*m tymanu*m* vt sāndhe, swa ār ok nw j th*e*ra
liknilse all*i*r klārkdomy*n*, p*re*ste ok mu*n*ka til skypade

aff gudhj ok the helgho kyrkio, ath lära ok ke*nn*a j sy*nn*e p*re*dican, c*ri*stin gudz almogha th*e*r faku*n*nogh*i*r är, wäghin til hymerikis, forwarandhe th*e*m j syno*m* syäla wadha, Än thy wär the äro ma*n*ghe tilskypadhe aff gudhi fatigho*m* almogha til radh ok ke*nn*edom, ok m*edh* vigilse ok storom lärdom, ok nythia sin lärdom, lytith äll*i*r jnthe til sith syäla gangn, äll*i*r fatigho*m* almogha til ke*nn*edom, vta*n* til w*är*ldhi*nn*a högfärdh ok framgangh, Oppa huilka sanctus gregorius kärir, Manghe äro the som boklika konst*i*r ok wisdom haffua fanghit, aff gudz nadho*m* hwilka nadh the ey nythia til gudz hedh*i*r, ok äro, vta*n* til sith eghit w*är*lzlikit loff ok ma*n*zordh, ok höghia sik op j stor*um* framgo*n*gh, Th*e*r m*edh* syndha the j the matto*n*ne ok nadhi*nn*e, so*m* them tilbordhe badhe bätra sina syndh*i*r m*edh* ok a*n*nars ok for*e* th*e*nna stora högfärdhi*nn*a skuldh, mystekkias the gudhi ok bindha vinskap m*edh* dyäffuoleno*m*, ok lagth sälzskap m*edh* honu*m* so*m* badhe visdom ok fägrindh giordhe, jnthe for*e* sik, tha ha*n* högfärdadhis j hymerike, ok skuthin warth nidh*i*r | til heluit*is*, Aff huilkars sälskapi ena stadz 176
staar sc*ri*ffuat j eno järtekne,

Th*et* hendhe j e*nn*e domkirkio at en wiss klärkir, ok gudhelikin war til skypadh*i*r aff sino*m* biscop ok forma*nn*e at ha*n* skulle p*re*dica, ffor*e* allom klärkome*n*, j p*re*stamotheno, som sidwenia pläghar wara j hwa*ri*o domkirkio Nw j nokra dagha til föri*nn*a gik th*e*n godhe klärkin vthe oppa markinne, ok studerade ok betänkthe sik om sin ordh ok p*re*dican, som honu*m* tilburde Tha kom dyäffuolin til honu*m* ganga*n*de j ens ma*n*s liknilse, ok

spordhe honu*m* hwj ha*n* swa syrghia*n*de war ok tystir, han swar*ade* honu*m* ok sagde, Jak haffu*ir* mik takith oppa tanka ok omsorgh for*e* klärka*nn*a skuldh, ffor*e* hwilkom iak skal p*re*dica for*e* j dagh, Tha sagde dyäffuolin jak vil tik ke*n*na faa ordh som thu math th*e*m seghia, ok th*e*r latha the sik wel nöghia m*edh* Tha spordhe klärkin hwat ordhom th*et* skulle wara, Dyäffwolin swar*ade* sigh them th*et* iak lucifer höffdhingh*i*r j heluithe loot helsa th*e*m, ffor*e* sina kärasta vinir, Klärkin swar*ade* m*edh* the ordeno ma iak tyäna mik stora*n* ovinskap, ok plagho aff myno*m* forma*n*ne, ok th*e*r m*edh* hetha en gälni*ngi*r aff allo*m*, mädha*n* iak haffuir ekke mer*e* visso for*e* myno*m* ordho*m* Ney sag*d*e dyäff-
177 uolin jak vil giffwa | tik eth vist tekn th*e*r til, ath thu skalt warda troddir Ok gensta*n* tok ha*n* m*edh* sy*n*ne handh oppa klärksins kinbeen, ok warth swa[r]th som eth kull, swa mykit ha*n* tok oppa ok sagde honu*m* swa, Th*etta* markit thu haffuir fanghit faar thu ey aff skrapat vta*n* m*edh* vigdo watne, The*n*ne same klärkin stodh oppa p*re*dico stoleno*m* ok sag*d*e äpt*i*r dyäffuolsins ordhom, Höffuizma*n*ny*n* j heluithe loth idh*i*r alla sama*n* helsa for*e* idhra kerasta vinir, Biscopin vndrade h*ä*r oppa ok klärkane fler*e*, ok spordhe hwi han swa taladhe, ha*n* sag*d*e allaled*is* som honu*m* war vidh*i*r farit, ok lot see th*et* swartha markit so*m* ha*n* haffde, Tha gingho some aff klärkomyn ok toko salt ok watn, vildo twa ok skura aff honu*m* th*et* mark*i*t Hvilkit ey ku*n*dhe hyälpa för än th*e*n sami p*re*dicarin tok syälffu*i*r vikth watn, ok stenkthe oppa sik, ok ther äpt*i*r gik th*e*n swarthe fläkkin sakthe*li*ca vt aff,

mädha*n* ha*n* stodh ok thaladhe for*e* th*e*m a*n*nor
gudz ordh ok ke*n*nedom, swa ath tha han haffde
sin ordh lyktat, synt*is* til the märke*no* alz inthe,
Aff thesso ära*n*de*no* fingho ma*n*ghe aff klärko*m*myn
so*m* th*et* sagho, storan angh*ir* ok rygilse j sith
hyärta, ok rätto sik ok bätradho hwar the wisto sik
brutlika wara, ok stygdos vidh*ir* | th*e*n vinskapin 178
som dyäffuolin lot th*e*m helsa mädir, ok flyddo sit
liffu*ir*ne, j ena godha matto som gudhi war tekke-
likit

Th*et*ta järteknit som nw är sakt giordhe ey
dyäffuolin syälffwiliand*is* vtha*n* trängdh*ir* til, ok
nöddir aff war*um* h*er*ra for*e* thy han wiste sik fler*e*
sina vinir scula mista m*edh* th*e*m ordoma*n* än öka
äll*ir* behalla, vta*n* war h*er*ra looth th*etta* ske for*e*
th*e*ns godha p*re*dicar*e*ns gude*li*ca r*ä*ddugha skuld,
som ha*n* haffde j synu*m* hugh, ffor thy ath han
vildhe nödhoghir latha fi*n*na sik högfärdoghan, j
offdyupa konsth til nokra w*är*lz fra*m*ga*n*go ok loff,
nödhoghir vildhe ha*n* ok tala th*e*m alt offmyk*it* j
vildh äll*ir* täknath, vta*n* straffa synde*na* som ha*n*
ok ey alt offwel tordhe for*e* sino*m* forma*n*nu*m*, Här
om radh*ir* sanctus paulus allo*m* p*re*dicaro*m* j syno*m*
ke*n*nedom, J skulin äkke göra hordom aff gudz ordhom,
äll*ir* ke*n*nedom th*et* radit haffuir swa mykit ath
thydha Ath hwilkin p*re*dicar*e* swa fra*m*för*e* ordhin
j tw*n*go*n*na prydilse, ok ha*n* vil allo*m* tekkias j eno
w*är*lzliko loffz ordhe, ok jnghin straffa for*e* syndena,
han gör swas*om* horkarlin, hwilkin ena gipta q*ui*nno
vil haffua, äpt*ir* sino*m* egno*m* vilia, ok fulom lusta,
ok tha är ha*n* ey bestandin äpt*ir* ath affla barn
m*edh* he*n*ne for*e* ska*m*pmy*n*na skuldh Th*et* sigh*ir*

179 sanctus gregorius | Han er ey fulko*m*plikin *pre*dicar*e* som swa̅ taghir sith eghit gudelik*i*t liffu*i*rne, til wara ath han forsumar a*n*nars syäla gagn, j syno*m* ke*n*nedom j nyttirlikom radhom, äll*i*r ok th*e*n som th*et* radhir andr*um*, ok straffar ey honu*m* som ha*n* wil ey syälffuir göra, äll*i*r afflatha, Swa sigh*i*r ok sanctus augustinus, Wäl lära andr*um* ok illa göra syälffu*i*r th*et* är ey a*n*nat en sik syälffua*n* fordöma m*edh* sy*n*ne egne tu*n*gho

Nw a*n*nat th*et* märkia*n*de är j lästi*nn*e, Th*et* är th*e*n klinthin ok ogräsanit som offwan saddis j hosbonda*n*s hwete, mädha*n* ärwod*i*s folkit laa ok soff, M*edh* tesso*m* owinenu*m* vndh*i*rstaas gudhz äw*är*delikin owin dyäffuolin, th*e*r honu*m* ok ha*n*s wino*m* är allastadhis a moth m*edh* syno*m* fulo*m* forrädilsom, so*m* ha*n* giordhe första foräldroma*n* adam ok ewa, lukkadhe th*e*m m*edh* swik ok falzskh*et*, ath the skullo olydhogh warda mothe gudz budhi, ok radhe, ok th*e*r m*edh* fordärffwadho the sik badhin Här aff wexte eth skadelik*i*t ogräsan j blandh ena godha sädh, For thy th*et* wexte swa vidharla, ath al w*är*ldhin war forganghin oc forba*n*nadh for*e* th*e*ra olydno skuldh, äpt*i*r thy war
180 h*er*re gaff syälffuir sin rätuisa doom offu*i*r | adam som sc*ri*ffuat staar, For thy ath thu lydde mer thy*n*na hust*ru* radhe än myno rade ok ordhom, tha skal al jordhin wara forba*n*nadh jj thyno*m* g*er*ni*n*gom, ok syndh skuld ok thu äruodhar ok yrke jordhena, hon skal ey bära tik r*e*na frukth, vta*n* j blandh thina sädh skalt thu faa tisla ok tyrnebuska, The*n*na skadha*n* giordhe the*n*ne owiny*n* dyäffuolin, rätta husbonda*n*s wars h*err*a Han sadde

sith ondha swik ok falzkhet j ada*m*s ok ewe hyärtha, owan j nyttelika radhit ok budordhit, th*e*r war h*er*re haffde lärth ok budhit, Swa sker th*et* en j dagh, j andeliko*m* tinghom, m*edh* liknilsom ath seghia, The helgha sc*ri*pt a gudhz wägna, ok kirkio*n*na ke*n*nefädh*i*r lära ok bywdha mä*n*niskio*n*ne, hwat hon skal göra äll*i*r latha äpt*i*r wars h*er*ra egnu*m* budordhu*m*, th*e*r he*n*ne syäl gagnelikit war*e*, Th*et* radhit lydha ma*n*ghe nokra stu*n*dh til thess dyäffuolin saar syn snödha klinth ok tistil, j mä*n*niskio*n*na hyärtha, swas*om* är awndh til sin jamc*ri*stin, ok gyri til mykla rykedoma, ok th*e*r for trykkir ok nidhrar gudz lydno, ok kärlek | 181 swa ath th*et* godha the haffua nu*m*mith ok lärth, wexir th*e*m til ingha gagnlika frukt til syäli*n*ne, vta*n* bliffua alla sina dagha j w*är*lzlikom räddugha ok sorgh, ffor*e* th*e*ra gootz ok päni*ng*a, swa sigh*i*r kyrkio*n*na ke*n*nefadh*i*r ysodorus, Haar w*är*lldhi*n*na gootz äll*i*r päni*ng*a offmyk*i*t älzskar, wil ha*n* ok vil ha*n* ey, tha skal ha*n* jo räddugha*n*s pino altiidh haffua, j swa matto ath ha*n* rädhis om gömona, mädhan ha*n* t*et* haffuir, ok sörgh*i*r for*e* thy ha*n* rädhis ath ha*n* skal th*e*r fran skylias, Th*et* är ok dyäffwols*in*s klinthir ok tistil, som nidh*i*r trykkir ok fordriffuir, ath godha g*er*ni*n*gha ku*n*na ey faa wäxt, j mä*n*niskio*n*na hyärtha ok hälzst tha he*n*ne mästh omwardhar, ok hon weth sik nokra th*e*ns helgha andz nadh*i*r haffwa fangith, Tha skal hon sik bästh thaka til wara for*e* dyäffwols*in*s snarom, Swa sigh*i*r sanctus gregorius, Tha nokra gudhz nadhir haffwa lysth mä*n*niskio*n*na hugh ok hyärtha, Tha wexir he*n*ne til sama*n* jo störr*e* dyäffuols*in*s frestilse,

Swa läsom wj aff ath dyäffuolin sagde til sanctum
182 martinum, | Hwat hälzt thu wilt athaffuas tha skal
tik dyäffwolin allastadis a mothe wara J thenne
stridhinne är mangh othalikin människia forwnnyn
ok hälzst i thet ytirsta, aff hans falzska swikom,
Thy radhir oss apostolin, swa sighiande, Giffwin ey
dyäfflenum nokot rwm j idro hyärtha, swa ath han
faar idhir swika medh synom fula forrädilsom,

Nw thet tridia j lästinne märkiandhe är Thet
är ath hosbondhin badh klinthin saman byndhas, ok
brännas ok thet godha hwetith samkas j ladhuna,
Thenna ogräsana bundhom teknar syndhogha män-
niskio, saman wäxtir, som sin vinskap, ok kärlek,
halla saman, medh dyäffwolsins radhe, j ondho ok
syndhogho liffuirne, j hordome j lönskaleghe, j styldh
j roff, jj bakmalom, j falzskom vitnom, j forräd-
ilsom, j swikfulla daghtinghan ther the kunna synom
jämcrisnom göra skadha medh, Hwilkin vinskapir
gudj är ledhare, ok anstyggare, än dyäfflanna kom-
panskap, j heluithe swa sighir sanctus augustinus,
Ondha människior ok syndoghar älzskas sina mellin,
j syndhinne ok ilzhärzskonne Thera kärlekir han
är heluitis blandadir, ffor thy dyäffwolin är radha-
183 faderin ther til, ok medh honum | taka the lön fore
tholika älzskelikheth, ok then kärlekin är gudhi
ledhare än nokot wärlzlikit haat, ällir awndh, Thetta
sigir augustinus, hwilkit medh skälom pröffuas
santh wara, ffor thy hwar twa människior haffwa
awndh haat ok ondan vilia mällan sin, Ther flyr
hwar thera gerna andra, än ther the älzskas saman
j ondho liffuirne, ther föghar dyäffuolin thera hyärtha
swa til saman, ath hardare tykkir them wara ath

skylias, Än tänkia oppa brennandhe pinona j helluithe, som them före staar, Thetta war nogh pröffuath eth sin j eno ondo äptirdömilse här j swerike,

En godhir ryddare j vplandhoman haffde en redho swen j synom sätogardh, hwilkan han haffdhe gipt ok giffuit enne vnghe ok karske quinno, som hans hustru möö haffde warith, ok älzskadhe them badhin wel, fore sina gambla tyänisth, Tha fik then mannyn eth oradhan fore sik, swa ath han lagdhe sik medh enne fule quinno, Ther leghakona war j gardenum, ok byriadhe til ath hatha ok wanälzska sina egna hustru, Then riddarin fik thet vitha, tha straffade han honum medh hardhum ordhom swa, ok lärdhe han medh godhom ordhom, swa | ath 184
han skulle latha ther aff, ok thet kundhe ekke hyälpa, Tha loth han them taka oppinbora script badhin, ok bätringh the vildho ey tess sydhir aff latha, Tha vm sidhir satte riddarin them j sina hekthe, ok giordhe them plagho ok näffst j nokra dagha, oppa thet ath the skullo tess hellir rädas ok offuirgiffua thet fula liffuirnit, Tha oppa tet ytirsta loffwadhe mannyn ryddaranom, ath han ville sina hustru aldrik sla, ällir hata, ok ath the sama horkonan skulde aldrigh koma fore henna öghon, Ther äptir for then godhe riddarin aff synom gardh, ok befelthe honum alt thet han j synum gardhe haffde, ok trodde honum wel som först, ok forloth honum skuldena, Then vsle mannyn fik tha eth werre radh äptir dyäffwolsins jnskyutilsom, han tok medh sik the fula horkonona ok sätto sik badhin wt j en baath, ok rooddo wt oppa dyupith, ok toko swa eth langth ok starkt handklädhe, ok wändo bukana til saman

ok snardho sik sama*n*, ok bundho t*et* hardasta the
formatto, ok welto sik swa vtbyrdhis j syon, sunko
strax til butnyn, ok lykthado sith liffu*ir*ne m*edh*
e*n*ne vsle ok ska*m*melike ändalykth, Swa bant
185 dyäffuolin sama*n* | sin tystil ok klinth m*edh* synu*m*
forrädilso*m* som ha*n* vildhe syälana haffua sama*n*
bu*n*dna när sik j heluithe, ok t*et* skädde for*e* th*e*ra
ilhärzsko skuld, Äpt*ir* thy sanctus gregorius sigh*ir*,
The syndh som mä*n*niskia*n* vil ey aff skrapa m*edh*
sc*ri*ptamalu*m*, hon draghir sik gensta*n* til e*n*ne
andra syndh m*edh* synne tu*n*ghet,

Nw t*et* yt*ir*sta j lästi*n*ne staar t*et* är, ath
hosbondhin sagde skyrdha folkeno, j skyrda tym-
ano*m*, ath the skuldo skylia ogräsanit fran hwet-
eno, ok hwetit sanka jn j hans ladho, M*edh*
the*n*na skyrdha tymano*m* vndirstas m*edh* yt*ir*sta
domadagh, m*edh* skyrdha folke*n*o gudhz ängla,
M*edh* ogräsane*n*o syndhogha mä*n*niskior, ok m*edh*
hwete*n*o alle rätuise gudz vinir, Aff änglomy*n*
sigh*ir* war h*er*ra a*n*nars stadz j the helghe lästh,
Änglane j hyme*ri*ke skulo gaa vt a domadagh, ok
ath skylia vndha fran rätuiso*m*, Aff the*n*na doma-
186 dageno*m* spadde p*ro*ph*et*in malachias, | Jak skal
gaa fram til idh*ir* sigh*ir* war h*er*re, j my*n*ne rät-
uisa dome ok iak skal wara en raskir ok retuiss
witnisbärar*e*, allom trulkarlom, horkarlu*m*, mened-
arom, ok allom th*e*m som m*edh* smälek ok hog-
modh jnnehalla legho drängia*n*na lön, ok th*e*m
som forsma änkior ok fadh*ir*löös barn, ok nidh*ir*-
trykkia pelag*ri*ma ok hwargin vilia rädhas for*e* mik,

Nw aff the ogrese*n*o som sama*n* skal bindhas
ok j eldhin kastas som äro syndogha mä*n*niskior

hwro th*e*ra dombir skal wardha sigh*i*r war h*er*re ena stadz j lästi*n*ne, Ganghin j forba*n*nadhe j äw*är*delikin eldh, som til reddir är dyäfflenom ok allom ha*n*s ondha änglom Aff tesso*m* harda domeno*m* sigh*i*r ysaias, Frydsins ängla som äro gudz tyänara j hy*meri*ke, the skulo grata, barma*n*de sik offuir harda mä*n*niskio ok syndogha gry*m*ma doom, hwat skula the vsle syndhara göra Som plaghona ok pino*na* skulo äw*är*de*li*ca lydha

Nw aff hwete*n*o som hosbondhin badh sa*n*ka in j syna ladhu, som äro rätuise gudz vinir ok tyänara, Sig*i*r war h*er*ra huro th*e*ra dombir ok glädhi skal göras ok warda, | Komyn til mik myns fadirs 187
welsignada barn, ok vntfan t*et* äw*är*de*li*ca rikit, ok glädina som idh*i*r war redh aff försto w*är*ldhi*n*na opbyria*n*, ok ophoff Th*et* glädhis ordith ath höra ok j th*et* rikit koma ok the äw*är*de*li*ca glädhina ath vntfaa wnne oss allom sama*n* gud fadir ok son ok th*e*n helghe ande

Dominica quinta

EXultauit ihesus spiritu et dixit, Confitebor tibj pater domine celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis, lästin so*m* läsin war j dag, hona besc*ri*ffuar oss sanctus matheus ewangelista aff wars h*er*ra ordom, som ha*n* talade j blandh sina ke*n*neswe*na*, ok äro swa lydande oppa wart maal, war h*er*re ihesus ha*n* gladde sik j th*e*m helgha andha ok sag*d*e swa Jak beke*n*nis tik th*et* gud myn fadir, th*e*r h*er*ra är

hymerikis ok jorderikis, For thy, thu haffuir mik ok tet lika waldit jak haffuir medh tik j guddomenum, dwlt ok owitirlikit halldit här til, ffore wärldhinna wisa mannom, ok sniellom, ok them som meenlös äro som annor fakunnogh barn, haffuir thu thet oppinborat, Ja visselica fadir är tet wordit fore thy, at tik swa siälffuom täkkis j thinne asyn, Sydan sagde han framdelis, all tingh äro mik antwardat aff gudhi mynom fadhir, j myth waldh, ok jnghin människia kenner mik fulkomlica haar iak är, vtan gud fadhir j hymerike, ok jnghin kenne gud fadhir vtan sonyn, ok hwem sonyn vil thet
188 oppinbora | ok kunnogh göra, komyn til mik sagde war herre ihesus alle j som ärwodhin ok mödho haffuin hafft, fore ydart hymerike j mynne tyänist, Jak w[i]l idhir vidhir quekia, roo ok lysa j hymerike giffwa, takin oppa idhir mit ook, swasom är myn lydhna ok budordh, ok nymyn aff mik myna vmgango ok äptirdöme, For thy iak är myldhir ok ödmyukir, mith ok är söth, som är tet ath mynom budordhom fylghir tess helgha andz hugswalilse, ok myn byrdh är läth, allom them sik giffua stadelica j myna tyänist, ok tess helgha andz nadh vilia bidia ok kerleka vntfaa,

moralitas

¶ J tesse helghe läst äro nokor tingh märkiandhe Först at war herre ihesus loffuade sin fadhir, gud, medh store frigd ok glädhi, j the naturlika ok äwärdelica bliffuilse ther han vtan ophoff är j guddomenom, mädhir faderenom, ok them helgha anda, Swa ok j the vndhirlika skypilse, ther han war

wordin j mandomenom, äptir synom egnom vilia
ok kerlek, Jorderikis människiom til nytto, ok
andelikit gagn, medh hwilkom ordhom ok glädhi
han giffuir oss eth goth äptirdöme j swa matto,
At wi som människior ärom wordh[n]a, ärlika skapada
äptir gudz vilia, ok äptir hans egno beläte medh
skälom ok synnom, ffram fore all annor oskälogh
creatur, oss tilbör wan skapara ok gudh altiidh loffua
ok ära, ok glädias ther til ath wj mattom nokoth goth
medh honum fortyäna, thet wi äwärdelica skulom
|nyuta medh honum j hymerike, Til thenna ande- 189
lica hognadenom ok glädina radir oss prophetin
dauid swa sigiandis, glädhin jdhir j gude, ok frygdhins
j honum alle som rätuise ärin, ok ärin idhir syälffue
j stadelica hopi til hymerikis, alle j som rätfärd-
oghe ärin j idro hyärta Her a mote gör mangh
vsul människia som aff gudi vil jnthe vita, sina
syäl fore jnthe räkna, ok inthe glädia sik ällir
frygda, sik til hymerikis ok ey wilia vita gudhi
nokon hedhir ällir äro, ffore sina nadhir ok then
stora fordelin ther han haffuir, fram fore al annor
creatur, vtan halla thenna wärldhina fore sith hyme-
rike, ä mädhan hon gaar henne sälika j handh,
Ther medh liknas hon fore gudhi äno oskäliko
dyure, mädhan hon liffuir äptir thy sanctus jhero-
nimus sighir, Änghin atskilnadhir är fore gudz rät-
uiso, mällan eth nöth ok the människio, som altiidh
älzskar wärldhinna sälan handgangh, ok altiidh
vil liffua äptir sino egno syälzwaldhe som eth nööt
äptir synne skypada natur vtan skäl, än til syäl-
inna haffuir en ondh människia än werre fordeel,

for thy ath tha eth oskälikit dywr bliffu*i*r döth,
190 tha dör ok tess syäl, ok kombir hwargin | fram
meer for*e* gudz rätuiso, än vsla mä*n*niskia*n* tha
hon dör, ok skyls vid w*är*ldhi*n*na tha är syälin
opnyghiat, til ath bliffwa ok liffua äw*är*delica, swa
ath hon kan aldrik til jnthe warda, ok wardh*i*r
he*n*ne tha nogh ku*n*nogth ok vit*ir*likit, som hon
nw lat*ir* sik jnthe wardha, ok hwarghin j hugh
koma, Äpt*ir* thy sanctus gregorius sig*ir*, Th*et* sa*m*-
witit ok gudelikin snille, so*m* mä*n*niskia*n* nw at*ir*-
lykkir for*e* sik j syndhi*n*ne, th*et* wardhir he*n*ne
oplykt ok oppinborat j pino*n*ne, Swa forwillir
dyäffuolin ma*n*gha vsla mä*n*niskio sa*m*wit, for*e*
w*är*lzlika käthe ok framgang, Th*e*r aff sigx en
stadz eth harth äpt*ir*döme,

Th*et* war en stor klärkir ok mästar*e* j boklike
konst, th*e*r mykin fra*m*gangh haffde fanghit for*e*
sin lärdom, ok ma*n*likheth j vngdome oc karsk-
leke, Th*e*n sami warth sywkir, ok kallade til sik
en a*n*na*n* mästara, som sik wel forstodh oppa ha*n*s
kra*n*kdom oc spordhe honu*m* til, huro ha*n* tröste
om ha*n*s liff, klärkin sag*d*e, sc*ri*pta tik raske*li*ca
ok gör thin forskäl, om liffuit torfft thu jnthe
bidhia, vta*n* bydh wan h*er*ra for*e* syäli*n*ne, Tha
swar*ade* th*e*n vsle ma*n*nyn j stor*e* högfärdh, m*edh*
dyäffuols*in*s trydzsko ok ilhärdo, Mädha*n* war h*er*ra
191 vil mik ey v*n*na | w*är*ldhina, ok myna weldagha,
tha vil jak ok ey honu*m* v*n*na syälina, ok th*e*r
m*edh* vil jak myk ey sc*ri*pta äll*i*r nokor forskäl
göra J tholiko dyäffwolzlike akt bleff th*e*n vsle
ma*n*nyn dödhir ok är nogh rädha*n*dis äpt*ir* gudz
rätuiso, ath war h*er*re ville the syälina ey haffua,

hwarske tess mansins syäl, ällir andra som jnghan godan vilia haffua til ath koma til honum,

Här a mothe radir oss sanctus augustinus swa sighiande Thu människia betänk tik syälffwa ok wärdgäffua tik swa som a enne wägskaal, a mothe the wärde ther thu äst atirlöst mädhir, Som är gudz helgha dödh ok gudhz helgha blod, ok leedz äkke vidh tik syälffua swa ath thu hallir tyna syäll ffore lytith, som war herre ihesus swa dyrlika haffuir köpt, Här jnnan radhir oss ok sanctus bernardus, Betänk människia ok waktha görlika ath j thinom skälom huro skadelikin thin saar waro ok twngh ffor hwilkin torfftelikit war oss allom ath ihesus christus skulde döö ok pino thola Mange äro ok the thy wer som ey at enast thenna torfftelika nadhina fore litit halla, vtan än wredghas ok ängxlas a mothe gudhi som hans owinir ok fyondhe Swa giorde j eth sin en skötta | A thy ath han tappade 192
sina päninga j dobil Tha wart han wredir ok gik wth ok spenthe sith arbörst ok sköth en pyl op j wäderith, mothe hymelenom ok sagde swa ware thu gudh en man som swa lathir mik tappa myna päninga swa vildhe iak hempnas offuir tik Tha pilin kom athir nydhir war han blodhoghir aff färskom blodh, som han haffde warith j enne människio krop, Här jnnan teddis warum herra stoor smälikheth, ok hugmodh ther han ledh aff sino egno creature, som han löst ok frälzst haffde medh sinom blodhogha vndhom, swa ok tess vsla mansins synd hwro groff ok omöghelikin hon war a mothe gudhe, swa ok dyäffuolsins gabbilse huro fulbordhelica han bygde j mansins hyärtha, fore sith fula dobbil

skuldh, Th*et* skedde äpt*ir* thy sanctus gregorius sigh*i*r, Swa myklo mer gör dyäffuolin gab ok lek aff oss syndhoghu*m* mä*n*niskio*m*, hwro mer ha*n* seer oss sa*m*tykt haffua m*edh* honu*m* til sy*n*dhi*n*na,

Annat th*et* märkia*n*dhe är j lästi*n*ne Th*et* är ath wars h*er*ra ihesu mandombir j guddomenu*m* war owit*ir*likin w*är*lzliko*m* mästarom, ok sniellom ok ha*n*s ke*n*neswenu*m*, so*m* faku*n*nogho waro ok 193 menlöse til fori*n*ne war t*et* | ku*n*noght ok vit*ir*likit giort aff th*em* helgha anda ok th*et* skedde äpt*ir* thy longdom war spaat, aff gudz mu*n*ne swa sig*ian*de m*edh* p*r*oph*et*ano*m*, Jak skal forfara ok fordärffwa visama*n*na ok högfärdhogha visdom, ok th*e*ra snille straffa ok til jnthe göra, ok the som kra*n*ke äro j sy*n*nu*m* ok faku*n*noghe th*e*m vtwaldhe jak til myna tyänist ok gaff iak th*em* gude*lica* snille oppa t*et* ath jnghi*n* mä*n*niskia skal högfärdhas a mothe mik m*edh* sino*m* visdom, som hon haffde t*et* aff sik syälwe, The*n*ne spadomy*n* fulko*m*pnadhis j wars h*er*ra jhesu christi ap*ost*lom sancto petro, sancto johanni, sancto paulo ok fler*um* som fatighe ok faku*n*noghe waro, ok j ha*n*s vmga*n*gho wordho alla visasth ffram for*e* alla jorderikis mästar*e*, swa ath the m*edh* alle sy*n*ne boklica konsth, ku*n*dho jnthe a mothe th*em* sighia som fatighe fiskara ok fiskara swena waro til fori*n*na, Äpt*ir* thy som ena stadz staar sc*r*iffuat aff, Ath tha sanctus petrus ko*m* först til room at p*re*dica the helgha troo, war*e* ma*n*ghe höwiske mästar*e* a mothe honu*m* ok dysputerado m*edh* honu*m* j sy*n*ne wantroo, En aff th*em* so*m* heth clemitt*ir*

som sidha*n* wardh pawe äpt*ir* sanctum petrum so*m*
wj | nw hallo*m* helagha*n*, Han sporde ath sanctum 194
petrum hwi halmkrankin th*e*n litzle markin haffuir
sex föt*ir* ok twa vingha, ok the förasta dyuri*n* j
w*är*ldhi*n*ne so*m* är filin ok a*n*nor the haffua ey
meer en fyra föth*i*r, Tha forstod sanctus petrus aff
gudhi ok th*e*ns helgha andz nadh ok visdom ath
th*e*n sami clemitt*ir* sporde honu*m* ok pröffuadhe
for*e* thy, ha*n* ey syälffuir ku*n*de göra skäl vt aff,
ok swar*ade* honu*m*· swas*om* sc*ri*ffwat staar Th*et* är
rätuist ath the skulo fara ville, ok jnthe forsta
hwru c*rea*t*ur*a*n*na nat*ur*likin skypilse är, som jngha
vndh*i*rstandilse vilia haffwa äll*i*r ynska, aff th*e*m
sama gudhenu*m* som all tingh haffuir skapat, Tha
th*e*n clemitt*ir* hörde tessin ordhin visa aff eno*m*
fatigho*m* gamblo*m* ma*n* som ey langht til föri*n*ne
war en fiskar*e*, ok a thy ha*n* ku*n*dhe syälffu*ir* be-
tänkia m*edh* sik ath han sagde sant ok wiste sik
ey t*et* syälffua*n* ku*n*na forsta so*m* han sporde äpt*ir*
Tha loth han sik til ap*ostol*in, ok fylgdhe honu*m*
äpt*ir* til thes ha*n* ward wel lärdh*i*r ok stadfest*ir* j
the helghe troo ok wart pawe j rom äpt*ir* sanctum
petrum, ok oppa th*et* ythirsta toldhe martilse ok
dödh for*e* gudhz skuldh ok oppinboras nw m*edh*
ma*n*ghom vndh*i*rli|kom järtekno*m* sa*n*hälagh*i*r wara 195
m*edh* gudhi j hymerike

Nw än yt*ir*mer beuist*is* större visdombir ok
thess helga andz snille j sancto johanne ewangelista
Som .til fori*n*na war en fatigh*i*r fiskara son ok
bygde ok bötte gamul näth ok noth m*edh* synom
fadh*i*r, ffor än ha*n* kom j wars h*err*a ihesu christi
vmgangho ok filghe, sidha*n* warth ha*n* swa wiis ok

sniellir ath alle the mästara j wärldhinne waro kundho ey swa dyuplika begripa ok scriffua, aff guddomenom, the helgha trefallughheeth, som han giordhe ok ther medh kom han mangha vtalica syäla til hymerikis, medh synom kennedom, Thenna sama nadhena aff them helgha anda fik ok sanctus paulus sidhan war herre jhesus for likamlica op til hymerikis, j swa mattho ath han war en höffuiskir riddare vnghir ok karskir, brännandhe ok grymbir j sinne juda wantro, a mothe crisno folke, han tok breff ok fulla makth aff höwismannenom j iherusalem jn til en stadh som het damascus swa ath alla the han kundhe ther fynna ther crisne waro wordhne them skuldhe han föra bundhna jn til iherusalem Thet hendhe swa ath j wäghenum ther han redh fik han höra wars herra
196 ihesu christi rösth talande til | sik, aff hymerike swa sighiande Paual paual Hwi hatar thu mik fordriffuande ok nidhirtrykkiande cristit folk, mina throna tyänara Aff the röstinne warth han swa räddir, at han fyol nidhir til jordhinna, aff sinom hest ok wardh blindhir swa ath han jnthe saa medh sinom likamlikom öghom, vtan medh andelikom öghom saa han wan herra ihesum j hymerike, ok swarade röstinne ok sagde medh store ödmyukt ok lydno, Herre ihesus hwat byudhir thu mik göra, Tha swarade röstin gak jn j stadhin jak sigir enom mynom tyänara som hetir ananias, hwat tik tilbör ath göra fore myna skuldh, tha toko hans swena honum op blindhan ok leddo honum vid handena blindan jn j stadhin ther han war wan ath gesta, ok bleff ther j thry dign blyndhir vtan math ok

dryk, Jnna*n* tess talade war h*er*ra ihesus til th*e*n
ananiam, sin tyänara ok badh ha*n* gaa j h*er*bärghit
til pawals, ok göra sin signilse offuir ha*n*s öghom,
swa ath ha*n* finghe sina syn jgen, ok badh giffua
honu*m* ätha swa ath ha*n* finghe sina makt j geen,
Tha swar*ade* ananias, th*e*n samj pawal är thin, ok
thina tyänara owin stoor, swa ath ha*n* en nw haffuir
makt ok breff aff höffdinganо*m* j jherusalem, til
th*e*nna stadhin ath föra alla tina c*ri*sna tyänara
bundna jn til | jherusalem m*edh* sik Tha swar*ade* 197
wars h*er*ra röst ok sag*d*e gak tröste*li*ca for*e* thy
iak skal honu*m* framdel*is* ku*n*göra alla*n* myn vilia,
hwat honu*m* tilbör for*e* myna skuldh ok the helgha
tro göra ok tola, ffor thy ha*n* är mik som eth got
vtwalt ylätis kar, th*er* myn ordh ok ke*n*ɒedombir
skal bliffua vti ok han skal mith na*m*pn bära j
amy*n*nilse ok th*et* fulko*m*lica oppinbora for*e* godom
ok ondo*m* konu*n*ghom ok höffdhi*n*gom, Th*e*n sami
ananias ha*n* giordhe so*m* war h*er*re bödh honu*m*,
ok giorde signilse offuir ha*n*s ögho*m* ok gaff honu*m*
maath ok gensta*n* fik ha*n* syna syn ok starkheth j
geen, Ok gik jn j th*e*ra kyrkio j iherusalem ok
byriade til ath p*re*dica aff war*um* h*er*ra ihesu christo,
the helgha thro stade*li*ca ok fulko*m*lica ok sagde
t*et* christus war visse*li*ca gudz son, aff hwilkom
alle p*r*oph*et*ane haffdo longlica spat, ok vitnat

Tholica stora nadh fingho wars h*er*re ihesu christi ap*ost*la alle sama*n* j hans vmga*n*gho ok särdelis tesse thre aff hwilkom iak haffuir nw aff sakt, hwilkit the fingho for*e* sina egna dygth skuldh, som the älzskado ok haffdo th*er* hwar en c*ri*stin mä*n*niskia skal haffua, som gudz visdom ok snille

vil ynska ok nythia til sith syäla gagn, Petrus *te* är swa myk*i*t som stadughir, äpt*i*r thy war h*er*re
198 syälffuir | sagde til honu*m* Jak sigh*i*r tik ath thu äst stadugh*i*r ok oppa the stadughet vil iak byggia myna wyrkio, swa skal ok c*ri*stin mä*n*niskia wara stadugh j the helgha throo The som gudhz nadh*i*r, ok viisdhom vilia tyggia, som skal wara stadugh j thro*n*ne halla *tet* for*e* he*n*ne är loffuat j döpilsom, For thy hon är tha wordhin gudz mönst*i*r ok kyrkia Äpt*i*r sc*ri*ffuat staar gudz mönst*i*r är helaght, ok th*et* ärin j c*ri*sna mä*n*niskior ok haar h*ä*r a mothe gör honu*m* forba*n*nar var h*er*re syälffuir, swa sig*ian*de Haar som äkke stade*li*ca thror ha*n* skal äw*är*de*li*ca fordömas

Nw th*e*n andre ap*osto*lin som gudz visdom fik for*e* sina dygdh skuldh Th*et* war sanctus johannes ewangelista, Johannes är swa myk*i*t ath syghia, so*m* täkkelikin gudz nadh, Han war renliffuis jomfru aff sik til sin licama, thy täkthis ha*n* gudhi storlica ok fik gudz visdom, ok stora the helgha andz snille, ffra*m* for*e* alla andra thy magho wel sighias aff honu*m* the ordhin som pr*o*ph*et*in spadde
199 aff gudz mw*n*ne, Se tbe*n*ne är | myn pilt*i*r, som iak vtwalde fram for*e* andra Her j*n*na*n* giffs oss vndh*i*rstanda, ath the mä*n*niskia är gude täkkelicast ok kärast som renlikit liffu*i*rne haffu*i*r ok at*i*rhaldh fran skörom lustha, ok skörom g*e*rni*n*ghom Swa vitnar ok sanctus iheronimus ok sig*i*r, Th*e*n ma*n* kan ey fulko*m*lika m*edh* allo hyärtha medh gudhi vmgangha, som altiidh vildh olofflica vmfämpnas m*edh* q*u*innom,

Th*en* tridi vtualdhe ap*osto*lin gudz, th*et* war sanctus paulus som iak sagde vtaff Han fik ok stora*n* visdom ok snille tess helgha anda aff gudi ffor*e* sina egna dygdh skuldh, ffor thy ha*n* war ödmywkir, ok lydhoghir, hwilkit pröffuas j thy ath tha gudz röst talade til honu*m* gaff han sik gensta*n* skylloghan, ok bödh sik ö[d]my[u]kelica til ath göra gudz vilia ok sta ha*n*s budh for thy ha*n* pröffwade sik m*edh* skälo*m* wara wanstarka*n*, ok faku*n*nogha*n* nokoth göra a mothe gudz waldhe ok makt th*er* m*edh* warth ha*n* fulko*m*lika viiss ok stadugh*i*r gudz tyänar*e*, Äpt*i*r thy sanctus bernardus sigh*i*r Th*et* är mä*n*niskio*n*ne eth storth fulko*m*milse, j godhom digdhom ath hon betänkir sina egna krankheth ok smahet so*m* ey kan fulko*m*likin warda, aff sik|syälffue 200 vta*n* gudhz hyälp ok nadhe H*ä*r j*n*na[n] giffs oss aff sancto paulo eth got äpt*i*rdöme, ath wj ey säthiom oss a mothe gudz vilia, m*edh* nokre högfärdh vtha*n* ödmyuke*li*ca fulfylghiom äpt*i*r war*e* makt, ath t*et* ha*n* oss radh*i*r ok bywdir, vm ha*n* m*edh* synu*m* helgha nadom, skal nokra vmgangho haffwa m*edh* war*e* siäl, For thy sanctus gregorius sigh*i*r swa, War h*er*re ihesus som sik kallar sa*n*nyndh han flyr th*en* hog ok hyärta som ha*n* ey fyndh*i*r ödmyukt for*e* sik,

Nw th*et* tridhia ok yt*i*rsta j lästi*n*ne so*m* märkia*n*de är, Th*et* är ath war h*er*ra sagde komy*n* til mik alle j som trötte ärin ok mödho haffwa hafft for*e* sino hymerike ok skal iak idh*i*r vidh*i*r qwekia ok roo ok lysa giffua, m*edh* mik j hymerikis glädhi, M*edh* tesso*m* ordomy*n* gyffuir war h*er*re oss jorderikis mä*n*niskio*m* eth storth hop ok trösth jj swa

matto ath ku*n*nom wj honu*m* nokra täkke*li*ca tyänist
göra, tha äro oss war lön th*e*r redho for*e*, j hyme-
rike ok skulom *tet* stade*li*ca hopas ath th*e*n rät-
uise domy*n* som giffuy*n* war offuir adam ok ewam,
ok alla w*är*lde*na* for*e* th*e*ra synd skuldh, ha*n* är
nw omwändhir j ena stora miscu*n*dh ok nadh, ffor
201 thy ath swaso*m* the rätui|san fordreff th*e*m vt aff
the litzla glädhi*n*ne ok lostelico liffu*ir*ne th*e*r the
haffdo j paradyso, j hwilko adame tykthe som nokot
brast thy aat ha*n* aff the forbudna träno, til ath
faa mere visdom ok snille, Swa haffuir oss nw
gudz myscu*n*d at*ir*kallat til the större glädhi*n*na
ok äro*n*ne som är j hyme*r*ike j hwilke enghom
gudz syälom nokot bristir ä*n*tighia til wisdom äll*ir*
snille, vta*n* liffua th*e*r for vta*n* al wanskilse, ok ledo
skoda*n*de ok vitande al tingh j gudz welsignada
änlethe Aff hwilke glädhi ok äro sanctus bernardus
sc*ri*ffuar J waro fad*ir*nis rike j hyme*r*ike giffs oss
glädhi for vta*n* sorgh, ffrydh*ir* for vta*n* räddogha,
roo ok lyse for vta*n* ärwodhe, liff ffor vta*n* dödh,
folko*m*likin mätte for vta*n* hungh*ir* ok törst stark-
het for vta*n* wanskelikh*et*, sa*n*ni*n*dh for uta*n* nokra
mothe gangho äll*ir* neysägn ok fägrindh for vta*n*
202 alla last ok lythe | ok aff th*e*m lönoma*n* so*m* gudh
haffuir oss loffwat j hymerike sigh*ir* sanctus gre-
gorius, War lön j hyme*r*ike hon är mykin, ho*n* är
stor, hon är dyr, hon är äw*är*delikin, hon är mykin
for thy ath hona forma jnghin ath rekna, Hon är
stoor for thy, ath hona kan inghin betänkia, Hon
är dyr for thy ath jnghin forma ho*na* wördha äll*ir*
opwägha, m*edh* nokro wärdhe, hon är ok äw*är*de-
likin, ffor thy ath hon kan aldrik ändas äll*ir* for-

gaas, Fra*m*delis sigh*i*r ok the*n*ne godhe h*e*rr*e*n sanctus
gregorius aff glädhi*n*ne j hyme*r*ike, Enghin twngha
formaa ath sighia äll*i*r tala vtaff, ok inghin vndh*i*r-
standilse forma ath beg*r*ipa äll*i*r astu*n*da huro stor
hymerikis glädhi är, som är at wara j blandh ängla
chora ok wara när staddom skaparano*m* gudh, äro
m*edh* helghom syä|lom, gudz änlithe see j hans 203
närwaro ok see t*et* äw*är*de*li*ca lyusit som allom är
lyus j hymerike ok jorderike ok glädhias aff the
ryka g*u*dz gaffwo*n*ne som aldrik forgaas Nw mädha*n*
wj hörom, ok forstam ath war h*er*re ihesus m*edh*
syno*m* kärlek kallar oss til sik ok gudz helghe mä*n*
th*er* kyrkio*n*na ke*n*nefädh*i*r äro haffwa oss skälika
besc*ri*ffuat ok lathit forstaa Som äro prophete apostoli
The som aff the*n*s helga andz nadh sik forwiste
aff the ärofulla glädhi*n*ne j hy*m*e*r*ike Thy tilbör
oss äpt*i*r th*e*ra rade thiit daglika astu*n*dha Äpt*i*r
thy the helgha kyrkia hall*i*r j syno*m* sangh, a aldra
wara wegna swa sighi*an*de, wj haffwom wan hugh
ok hyärta op til hymerike

Swa giordhe en godh*i*r klost*i*r ma*n* ok gude-
liki*n*, han badh opta wan h*er*ra om, j syno*m* bönu*m*,
ath ha*n* skuldhe the honu*m* ena aff the mynsta
gläde j hyme*r*ike är, Th*et* hendhe j eth sin äpt*i*r
hans bön, ath vm en dagh tha han m*edh* fler*um*
synu*m* brödhrom haffde swnghit p*ri*mith ok ha*n*
gik vt aff kyrkio*n*ne, jn j en trägardh, th*er* j klost-
*ir*no tha fik ha*n* höra swas*om* en litzla*n* fughil,
th*er* när sik oppe j eno trä, hwilki*n*s röst honu*m*
tykte swa fagra wara, ok lostelikin ath ha*n* glömbde
sik | syälffwom, ok wardh staddir j eno*m* ande- 204
likom atanka aff the rösti*n*ne swa ath ha*n* visthe

ey thädha*n* gaa, ok giordhe war h*e*rre honu*m* osynlikin for*e* mä*n*niskio öghom swa länghe han th*e*r war wel j fyrithio aar, Nw äpt*ir* th*e*n tydhin loth th*e*n fughelin aff ath sywnga som honu*m* tokthe ath ha*n* at*ir*kom til syn lika*m*likin sy*n*ne, swa tiidh aa eno*m* dagh so*m* han kom thiit ganga*n*dhe, Han gik at*ir* jn j klost*ir*it tha waro the alle mydhäldris meen som vnghe brödh*ir* waro tha ha*n* th*e*m sydarst saa, ok the so*m* mydäldr*is* me*n* waro för tha ha*n* th*e*m saa tha waro the alle gamble, oc han war syälffuir lika gamal som tha ha*n* tädha*n* gik, tha kende hwar th*e*ra a*n*na*n* ok vndrado storlica oppa th*e*t, The spordho honu*m* til hwar ha*n* haffde swa länghe warith borto w sino klostre, Han ku*n*dhe th*e*m ey a*n*nat sighia vta*n* ha*n* haffde warit j th*e*ra trägardhe j ena litzla stu*n*dh ok hörth oppa en litzlan fughil, ok meenthe nw at*ir*gangha jn j kyrkio*na* ath sywngha tydh*ir*na, ok högmässo m*edh* idh*ir* som mik tilburdhe, Tha vm sidh*ir* fu*n*no the th*et* m*edh* honu*m* ath the dwalan war
205 w*är*lzlikin, | ok lika*m*likin äpt*ir* th*e*ra tykkio ok mödelikom aldri, som the haffdo hafft, hwilkin honu*m* war stekkott*ir* ok vta*n* mödho m*edh* gudz ande*li*co skypan, ok forlathe som hans bön haffde hörth, ok teeth honu*m* nokor liknilse aff the obeg*ri*pelika ok osäghelika glädhi*n*ne, som j hy*meri*ke är, the alle ok ha*n*, ok ha*n*s brödh*ir* loffwade gudh ok takkado for*e* syna nadh ffor*e* thet ärlica järteknit ha*n* haffde mädh*ir* th*e*m giorth haffde ok storlica th*e*ra klost*ir* hedrat, Sydha*n* th*e*r äpt*ir* badhe the ok ma*n*ghe and*r*e the t*et* spordho ok hördho rätto sith liffu*ir*ne, oc stadgadhe sik tess

yt*ir*mer, j gudz tyänist ok fingho gudz vinskap, h*ä*r j jorderike, ok fulko*m*melika aff the sama glädhi*n*ne åw*är*de*li*ca j hy*mer*ike Th*et* sama vnne oss allo*m* g*u*d f[adhir] ok s[on] ok th*e*n h[elghe] ande

Dominica septuagesime

Sjmile est regnum celorum homini patrifamilias Sanctus matheus ewangelista besc*ri*ffuar oss lästina som läsin war aff the*n*na helgha sy*n*nodhaghenu*m*, Swa ludha*n*dhe oppa warth maal, Gudh alzwallogh*i*r j syno rike, liknas vid en stora*n* hosbondha, hwilkin wtgik först om morghonyn ath leghia sith ärwodhis folk j sin win gardh, tha ha*n* war om eno wordhin m*edh* th*e*m, om th*e*ra dagx|lön, sändhe han th*e*m 206 ath ärwodha j syn win gard, här näst gik ha*n* wth twa tyma th*er* äpt*ir*, ok fan oppa andra ärwodhis mä*n* som olägdho waro, ha*n* stadde ok th*e*m for*e* päni*nga*, ok sände th*e*m j syn wingardh ok sagde swa th[e]m, Ganghin ok j j myn wingardh, ok hwat som rätuisth ok möghelikit är, th*et* vil iak idh*i*r giffwa The giordho ok gensta*n* som ha*n* th*e*m badh, Th*er* äpt*ir* gik ha*n* wt a sext tima ok nons tima, ok giorde samuled*is*, Nw oppa t*et* yt*ir*sta, gik han en wth en tima for*e* myddagh, Tha fan ha*n* en ärwod*is* ma*n* som lydhog*ir* war, ok inthe giordhe ha*n* sag*d*e til th*e*m, Äpt*ir* hwa*r*io standhin j her saa fafänghe allan daghin wth, ok görin alz inte Tha swar*ade* the honu*m* swa, oss haffuir inghin legh[t] äll*i*r stath til ärwod*is*, ok thy ku*n*no*m* wj j*n*te athaffuas, Han sagde til them ganghin j myn wingardh, ok ärwodhin

th*e*r til qwellin, När daghin war framlydhin ok apthanyn kom, tha bödh hosbondhin sino*m* syslo-ma*n*ne, ath ha*n* skuldhe giffua th*e*m sin lööu, allo*m* lika mykith, swa ath ha*n* skuldhe byria ath löna th*e*m so*m* sydarst komo, ok lyktha oppa th*e*m första, tha the fö[r]st komo sagho t*e*t, ath the sydarst komo fingho swa myk*i*t, ath the fingho jnghin
207 fordel | fram for*e* th*e*m, byriadho the op eth kiiff m*edh* hosbondanu*m* ok sagdo swa, The*n*ne ko*m*panane haffdo äkke ärwodhat vta*n* en lithin tima, ok them gör thu oss lykagodha j lönomyn, so*m* haffwo*m* tolt stora*n* heta, ok buridh stora byrdh*i*r allan th*e*nna daghin wt, Tha swar*ade* hosbondhin, enno*m* th*e*ra ok sagdhe swa, myn godhe win jak gör tik jnghan orät, Thu haffde stat m*edh* mik om thin vissa lön Thy tak t*et* tik tilbör ok gak thin wägh, Jak vil ok th*en*na yt*ir*sta giffwa swa wel som tik, äll*i*r ma iak ekke göra aff myno egno hwat mik tekkis, äll*i*r haffu*i*r thu nokot swa dant härinsons ögha, ath thu gith*i*r ekke seeth ath iak gör nokoth wel, äll*i*r är nokrom godh*i*r aff myno Sydhan sagde war h*er*ra, swa sker ok opta ath the haffwa arwodhat j gudz tyänisth, j syno*m* vngdom ok argha sik oppa t*et* yt*ir*sta, The faa lithin lön äll*i*r tak for*e* sina mödho, ok the th*e*r bätra sik oppa aldhrin, the faa bäggias th*e*ra lön, ffor thy ma*n*ghe äro kalladhe til hymerikis ok faa wtwalde,

moralitas

J tesse helgha läst äro mangh thingh märkia*n*dhe, Först äro the tymane om daghin, m*edh* hwilkom thymo*m* kyrkio*n*na ke*n*nefädhir wilia vndh*i*r

standa w*är*ldhi*n*na framlidna allir, | ok thyma, ffor thy 208
hon war skypat ok vpfylth m*edh* mä*n*niskio*m*, som
gudhi waro ok än äro w*är*dhskyllogha, ath göra tyänist
ok lydhno, som legdh*i*r ärwodhis ma*n* syno*m* hos-
bonda, ffor thy han är war skap*ar*e fost*ir*fadh*i*r ok
at*ir*lösa*re*, ok oppa t*et* yt*ir*sta war*um* lön j hyme*r*ike,
om wj vilio*m* t*et* throlica m*edh* honu*m* fortyäna,

Th*en* försthe w*är*ldhi*n*na allir war fran adams
tydh ok in til noghe flodh, j hwilkom aldir folkit
liffdhe alzsting*is* länghe twnght ok lath j gudz
thyänisth, som oofrayn ärwod*is* ma*n* th*er* arla wardh*i*r
opdriffwin om morghonyn, hwilkit swa mistekt*is*
vm sidhe, ath for*e* th*e*ra last*ir*lica oc syndh*i*rlica
vmgango, looth ha*n* alla w*är*ldhina forga m*edh*
watn, vta*n* ekke noe ok hans hust*ru* ok folk swa
ma*n*gha ha*n* m*edh* sik j archi*n*ne haffde th*er* w*är*ldhin
skuldhe opnyas aff, j th[e]nna första aldreno*m*, haffde
folkit jnthe a*n*nat ärwode til sith syäla gagn, th*er* budhit
war vthan göra sina rätta tyondh, aff thy he*n*ne
ku*n*ne wexa ok tilökias, j quiko ok dödho, ok ath
the tyondhin skuldhe aal brä*n*nas, j th*e*m tymanu*m*
gudhi til hedhirs ok hwar som th*er* vti war rät-
färdhogh*i*r ok throlikin, ha*n* fik gudz welsignadha
godh lön, ok th*en* th*er* otroen war ha*n* war for-
ba*n*nadhir ok fik ondh lön, hwilk*i*t | pröffuad*is* ok 209
vtrönt*is* m*edh* twem adhams syno*m*, Abel ok chaym,
the brändho badhe syna tyondh j sändir Abel sina
q*ui*ktyondh ok caym aff sy*n*ne sädh, tha gik rökin
aff abels tyondh strax opp vndh*i*r hymelin, teknadhis
t*et* ath ha*n* war rätfärdogh*i*r j synu*m* ärandhom,
ok rökin aff cayns tyondh gik strax nidh*i*r m*edh*
jordhi*n*ne, ok bödh sik jnthe op thekna*n*dhis honu*m*

ekke wara trolika*n* äll*i*r rätuisa*n*, y syno*m* mädfärdhom, her for*e* awndhad*is* chayn, th*e*n äld*r*e brodherin ok sloo j heel th*e*n jnghre brodherin abel, ok for thy warth chayn forba*n*nadhir aff gudhi, ok abel kom til hymerikis, swa är redha*n*d*is* ath än skeer nw, ath hwilkin ey är rätfärdogh*i*r j sy*n*ne tyondh, han faar ey a*n*nat en forba*n*nilse til löna aff gudhi, ept*ir* thy so*m* sc*ri*ffwas ena stadhis aff gudhz mu*n*ne swa sighia*n*de, Haar ey wil rätferdelika tyondh göra, ha*n* skal tyondhas, hwilkit swa skal forstandas ath naar nyo koma til hymerikis, tha skal han wara th*e*n tyondhe fordömbdhir til heluit*is*, ffor*e* sina orätuiso,

Annar w*är*ldhi*n*na all*i*r, war fra*n* noe flodh, Th*e*n aldhrin heth tempus renouacionis, Th*et* är swa myk*i*t so*m* opnyande tyme, ffor thy folkit
210 byrdhdhe tha til ath | ökias op aff nyo j geen, ok wexa äpt*ir* th*et* flodhin war offuir ganghin, Thenne tymy*n* waradhe til p*ro*ph*et*an moysen, m*edh* hwilkom tekt*is* gudhi ath sändha folke*n*o syn lagh, ok sin budordh, j the*n*na aldrenu*m* föddos helghe p*at*riarcha, th*et* är swa mykit so*m* forfädhira höffuidzmä*n* Som war abraham ysaac *ok* iacob, m*edh* hwilkom g*u*d alzwallogh*i*r tekt*is* ath stadgha w*är*ldhi*n*na lagh ok stadgha, talandhis vidh th*e*m oppinborlica sighiandhis th*e*m sin vilia, Ok looth th*e*m vndh*i*rstandha, ath ha*n* vildhe vnna mä*n*niskio*n*ne syna miscu*n*dh ok nadh, ok taka hona athir j syna hyllysth, som sik syälffwilia*n*dhis haffde forbruthit, a mothe honu*m*, the*n*ne godhe me*n*nene, ok th*e*ra äpt*ir* koma*n*de ärwodadho j syno syäla gagne m*edh* thy, ath the först ok främbst giordho syna rätta tyondh, ok th*e*r m*edh* byriadho the op ath göra

gudhi altara ok offra th*e*r oppa sith offir, aff sino egno, th*e*r m*edh* tektos the yt*ir*mer war*um* h*er*ra, än the so*m* j förra aldreno*m* waro, ok giordhe th*e*m större w*är*dogheth m*edh* sy*n*ne sa*m*talan ok vmga*n*gho ok vith*ir*heth aff koma skula*n*dhe sy*n*ne naadh Som ha*n* loffwadhe abraham, ffor*e* sina stadugha lydno skuldh,

Th*et* war eth sin ath war h*er*re frestadhe abraham, ok sagde swá, Ab|raham abraham, han sagde 211 ja, jak är her r*e*do hwat byudh*ir* thu mik, Tha sagde war h*er*ra thu skalt offra thin endha son, ysaac j myn hedh*ir* j dagh, ok oppo eno b*er*ghe bre*n*na honu*m* th*e*r iak tik visar, Tha stodh han op om nattena ok loth sina twa swena hugga swa mychyn vidh so*m* han pröffde sik vidh*ir*torffwa, sadhlandhe syn asna ok badh swa syna swena, ok ysac sin son bära vedhin oppa b*er*gith m*edh* sik, thiit han redh, th*e*r äpt*ir* sändhe han swena*na* badha fran sik, m*edh* asnano*m* ok sagde swa, bydhin mik th*e*r nydre for*e* b*er*ghit med asnano*m*, mädha*n* iak ok myn son bydhiom her oppe wara bönir, Nw tha swenane waro badhe bortho, giordhe abraham vp eth storth bre*n*na*n*dhe baal, ok drogh vth sith swärdh fulhuxa*n*dhe, ath hugga syno*m* son hoffwodhit aff, som gudh ho*nu*m bödh, tha kom en ängil, äpt*ir* gudz vilia, ok sagde swa, ekke skalt thu dräpa thin son, än tho thu haffuir stora*n* gudz räddugha, Gudh haffuir nw fu*n*nith ath thu esth honu*m* alsting*is* lydoghir, j thy ath thu ey spardhe thynu*m* enda son, for*e* hans lydno, ok gensta*n* th*e*r äpt*ir* thaladhe war h*er*re til abraham, ok sagde swa iak vil th*et* swäria om mik syälffwa*n*, ath for*e* the*n*na thro-

skap stadughet ok lydno, ther iak aff tik funnit 212 haffuir, skal [iak] | giffwa myna welsignilse, offuir tik ok öka thina släkth som styärnona a hymelenum, oc som sandh aff haffsins strandh, ok thin släkth skal forwinna alla thyna owinir, ok alt jorderikis folk skal nywtande warda the signilsin, ok nadh som iak giffuir tik, ok thynne affkomo, ffor thy thu äst lydhoghir mynne röst ok mynom ordhom, Ther äptir gik abraham nidhir aff bergeno medh synom son, til synna swena, ok fylgdhos swa atir alle gladhe heem, takkandhe gudhi ok loffwande fore the stora äro, oc nadh som han honum ok alle wärldhinne haffde iättat, fore hans skuldh, swa ok fore thet, ath han fik athir liffuandis ok hylbrigdo sin endha son,

Nw then tryde wärldhinna aldir, han byriadhis tha war herre vtualde en helaghan propheta som heeth moyses, aff iacobs thens ynxsta patriarchans släkt, hwilkom han gaff tess makt, ath han skulde wara en höffwidhz man, ffore allom gudz almogha, ok ther medh the wärdughet, ath han gik oppa eth bergh, til wan herra, ok talade vid honum, ok hörde aff gudz munne hans rätuisa lagh, ok anamade sik tyo gudhz budordh, scriffuin medh gudz egne handh j twa stentafflor, som han 213 framdelis | skulde lära gudz almogha, ok ther vti ärwodado the vm sith siäla gagn J thenna wärldhinna aldre föddos mange helga propheta, hwilke idkirlica talado vidh wan herra, Swasom patriarche til forinne, ok ther medh fingo the än större lön, nad ok fordel j thy ath the wordo vpfylthe medh thess helga andz nad ok snille, swa ath the j synom

spaadom, vita*n*d*is* sagdo ok besc*ri*ffuo aff gudz sons
tilqwembd, hiit til jorderikis ok omga*n*go m*edh* oss,
ok aff ha*n*s lika*m*like ändalikt, ok aff ha*n*s opfärdh
til hymerikis The*n*ne godhe iudrene ok th*e*ra äpt*ir*
koma*n*de, som gudz vinir waro the giordhe gude
stor*e* täkkelikhet, badhe j tyond oc offre ok th*e*r
m*edh* byriadho the ath göra sik böna hws, som wj
hallom nw for*e* the helgha kyrkio, j hwilko the
idkirlica lago a sino*m* gude*li*ca bönu*m*, bidhia*n*de
gud fadir j hyme*r*ike, sända w*är*ldhi*n*ne sina mis-
cu*n*dh, m*edh* the helgha samw at*ir*lösin som ha*n*
jättat haffde, Som p*r*oph*et*in dauid badh a allars
wara wegna swa sighi*an*de O h*er*ra gudh oppinbora
oss tyna miscu*n*dh, ok giff oss tyna helasama gaffuor,
swa badho ok and*r*e fler*e*, the th*e*r astu*n*dan haffdo
til hymerikis, ok r*e*ddos for*e* heluit*is* mörkir ok
pino, som th*e*ra forfädh*ir* waro ko*m*pne vti, lykir-
wiis som then | ärwodis ma*n* som g*er*na saghe qwellin 214
koma, swa ath han matte faa lysa aff syno ärwode,
ok for*e* sina mödho ok tiänist

Nw haffuir jak sakt aff the*n*na threm aldroma*n* som liknas vidh the thre thimana, oppa hwilkom hosbondhin byttyda legdhe ärwodhis folkit, Swa haffuir jak sakt aff gudz tyänaru*m* j hwariu*m* aldr*e*nu*m* som liknas vidh th*e*m som ärwodhit giordho j wiingardenu*m*, t*et* är j tesso w*är*ldhi*n*ne än jnghin lön fingho the än tha gensta*n* aff waru*m* h*er*ra, ffor thy hyme*r*ikit war at*ir*lykt, vta*n* the matto jo bidha til tess byriadh war ath löna, th*e*m som so*m* sydarsth komo ok swa skulde hwar taka syn lön, ful, äpt*ir* thy han trolica tyänth haffde

Th*e*n fyärdé ok yt*ir*ste aldrin w*är*ldhi*n*na han byriadis tha war h*er*re ihesus war föddir Som sanctus paulus sc*ri*ffuar vtaff swa sig*ian*de Tha alle w*är*ldhi*n*na tyma waro fram lidne, til th*e*n yt*ir*sta aldri*n*, sände gud fadh*i*r sin son, nidh*i*r til jorderikis, ath födda*n* warda aff e*n*ne q*ui*nno, j th*e*nna aldrenu*m*
215 ärwodado the som sydarst komo | Som först ok främbst helge apostoli, ok andre fler*e* the som gudz tro gensta*n* anamadho sik, th*e*n tiid war h*er*re jhesus war opwextir ok byriade til ath p*re*dica, ok visa wäghin til hymerikis, The waro swa stadelike ok trolike j sinne tyänist, ath the wildo hell*i*r giffwa offuir sith liff, än the sislan skulde athir gaa til ryggia, som the haffdo sik for*e* takit äpt*i*r gudz budhi ok wilia, Ok thy giorde war h*er*re Jhesus som godhir hosbonde plägar ath göra, ath tha han haffuir myk*i*t ärwod*is* folk, tha lyst*ir* honu*m* til ath se oppa ok idkirlika bliffua när th*e*m hopenu*m*, som ma*n*lica ok starklica taka oppa sino ärwodhe, ok betänkir th*e*m wel löna, en tho the senth koma, ok til the andra som otraffne äro, th*e*m sändhir ha*n* sina swena ath driffwa ok köra, ffor thy ha*n* ne*n*nis t*et* ey syälffuir ath göra, Swa wordho the gamble forfädh*i*rne til fori*n*na, som ylzhärske waro, driffne ok kördhe til sith syäla ganghn, som ma*n*gha stadz staar sc*ri*ffuat, ath gudh kastade plagho oppa th*e*m, swa ath for*e* th*e*ra olydno ok fula syndh*i*r skuldh, swnko städh*i*rne fulle m*edh* folk til heluit*is*, ok so*m*liki*n* landhskap wordho brändh aff lygno eldh, ok ma*n*ght tolikit viidh*i*r-
216 foor th*e*m for*e* syna dölzko, | ok olydhno, Än th*e*nne här som thess waro w*är*de, ath hosbondhin syälffuir

ihesus vmgik m*edh*, The gingho strax heem m*edh* honu*m* om aptanyn, oc thoko gensta*n* syn lön, Som pröffwas m*edh* th*e*m röffwaranu*m* som korsfest*ir* henk m*edh* war*um* h*er*ra, honu*m* lönthe ha*n* först, tha ha*n* badh honu*m* swa sig*ian*de H[er]ra gudh thu mynz oppa mik tha thu kombir j thith rike, Tha swar*ade* war h*er*ra ok sagde swa, j dagh skalt thu wara m*edh* mik j p*ar*adiis Här jnna*n* mogho wj forsta*n*da ath the som sydarst komo, toko först lönyn op, ok swa war th*e*m lönth, th*er* äpt*ir* som först komo for thy, ath en waro the gamble forfädh*i*rne som waro adam ok fler*e* andre p*r*oph*et*a, ok patriarche gudz vinir j heluit*is* mörkre, Tha war h*er*re ledde röffuarin jn j p*ar*adiis, ok sydha*n* bröth ha*n* heluitit ok tok wt alla sina vinir the th*e*r longlika, h*e*r j jorderike til föri*n*na haffdho ärwodat, om sith syäla gagn, ok bydhit honu*m* vm sina miscu*n*dh, ok ku*n*no hona ey förra faa, ffor thy ath tymyn war forskypadhir, aff guddompsi*n*s forsyn, hwro länghe hymerikit skuldhe staa at*ir*-likt, Jnghin mä*n*niskia skal th*e*r oppa tröste*li*ca synda, ath hon wenthir | sik swa snarlica faa nadh*i*r, 217
ok syndhi*n*na forlatilse, som th*e*nne röffwarin fik, än tha ath ydroghe ok ang*ir* hyälpir mykit oppa t*et* yt*ir*sta, oppa nadhi*n*na wegh, ffor thy t*et* skeer aldrik h*e*r äpt*ir*, a[t] nokor ma*n* hengh*i*r a korse*no* m*edh* gudz sone, som tha skädde, Th*e*r rike h*er*ra döö, th*e*r giffs rik almosa, Tess war th*e*nne röffuarin nyuta*n*de aath, at nadhi*n*na sköth war alzsting*is* opith, oc war h*er*ra j syno*m* egno*m* saaröka ok dödh, barmadhe sik offu*ir* ha*n*s pino ok dödh, Swa gör ha*n* ok än nw, m*edh* allo*m* th*e*m so*m* honu*m* bidhia

fore hans pino ok dödh skuldh, om miscundh ok nad, som sanctus bernardus sigir, Wars herra ihesu christi pina är ytirsta tilflyningh, a mothe äwärdelico pinonne brännigh, Thy tilbör hwarie crisne människio, ath bidhia wan herra om nadhena, mädhan hon liffuir, ath hon matte wärdoghas hans dödh ok pino amynnilse faa j sin ytirsta tyma, Tha ma hon thet hopas medh gudhz hyälp, ath henne siäl är skyldh fran dyäfflenom, ok sino hymerike tess nämare, Thet vnne oss allom gud fadhir ok son etc[ra]

Dominica sexagesime sermo

CVm turba plurima conueniret et de ciuitatibus properarent ad ihesum Sanctus lucas ewangelista som läsin war j dagh swa ludhande oppa warth
218 mal | Thet war oppa en tiidh ath mykin almoghe samkadhis til saman ok gingho wt aff köpstadenom til wan herra ihesum, ath höra hans ordh ok predican, Tha sagde han them en liknilse j swa matto En akirman gik vth ok saa sina sädh, ok tha han sadde, komo som kornyn oppa almanna wäghin ok wordho nidhir trudhin ok fugla atho them op, ok somlikin korn fyollo oppa bergh hellor, ok grunt landh swa ath thet forfalnadis j bruddenum, ffor thy ath rothin fik jngha wedzskona, Ok somlikin korn komo nidhir j blandh ogräs ok thera röthir swa ath thet ogräsanit forgik allo sädhinne, ok som sädhin fyol j ena godha fruktsama jordh, ok wexte wel op j ena hundradafalla frukth, ok j thet sama ropade war herre medh enne höghe röst til almoghan

ok sagdhe haar som hylbrigdo öron haffwa ath höra
m*edh* han hör*e* gra*n*lica myn ordh, Tha spordo
ap*ost*lane honu*m* ath hwat the liknilsin skuldho
tydha War h*er*re ihesus swar*ade* th*e*m ok sagde
swa Jdh*ir* som vtualde ärin ok mik daglika fylghia
är th*et* giffuith til nadha aff gudhj myno*m* fadh*ir*,
ath j vithin visse*li*ca aff gudz rike j hymerike än
andr*um* th*e*m som fakunnoghe äro, skal th*et* vttydas
| m*edh* liknilsom, ffor thy the haffua öghon som 219
the ey see m*edh* ok öron som the ey höra m*edh*,
ok ey ku*n*na forstandha hwath t*et* haffuir jnbära,
Thy vil jak idh*ir* t*et* vt tydha sagde war h*er*ra
Sedhin so*m* sadh war th*et* är gudz ordh, ok g*u*dz
ke*n*nedombir Ok the vmskypthe*li*ca jordhin som
sädhin fyol vti Th*et* är me*n*niskio*n*na hyärtha, vidh
th*e*n alma*n*na weghin som korn[i]th sadhis oppa,
liknas the vidh som gudz ordh höra ok ingha akth
vilia leggia th*e*r oppa, ath the mogho nokot goth
th*e*r äpt*ir* göra som th*e*m är radhit, äll*ir* budhit
til sith syäla gagn vta*n* latha dyäffuolin radha
m*edh* sik, ok borth thaka w sino*m* hugh ok hyärtha
ok amy*n*nilse som fugla he*m*pta korn op ok ätha,
Huilkin spillas nidh*ir* a en alma*n*na wegh th*e*r m*edh*
bliffua the j allom syno*m* aldhir j stor*um* wadha
til si*n*na syäl, Nw vidh b*er*ghellonar ok gru*n*th
landh th*e*r kornit fall*ir* oppa liknas the som gudz
ordh ok ke*n*nedom höra ok th*e*m taka tekke*li*ca til
sik j the sy*n*ne*n*o än ffor*e* th*e*ra ostadughet skuldh
ok syndhi*n*na gambla syduenio, haffwa the jngha
godha rooth j syno hyärta ffor thy swa brath som
dyäffuolin frestar th*e*m tha gaa the wt aff, ok twärth
a mothe the godho | th*e*r the lärth ok hörth haffwa, 220

Nw th*e*r näst the korn som nidh*i*r koma j blandh ogräsa*n* ok th*e*ra röth*i*r, liknas the so*m* w*är*ldhina ok he*n*na rikedoma älzska, ok sin eghin lika*m*likin lusta ffor thy ath än tho the höra gudz ordh m*edh* tholamodhe ok godho*m* vilia, swa ath the haffua *ger*na akth ok astu*n*dha*n* ath göma the*m*, ok th*e*r äpt*ir* göra, tha gaar jo th*e*rra eghin luste, frambop, ok snikth, ffor*e* gudz kärlek ok fortrykkir alt t*et* godha the haffua tänkth ath göra gudhi til hedh*i*r ok sy*n*ne siäl til gagn, Ok th*e*r m*edh* äro th*e*ra hyärta ofruktsamlikin, til nokra dygdhe*li*ca *gär*ni*n*gha

Nw vidh*i*r the sädhina so*m* nidh*i*r kom j godha ok welredda jordh liknas rätuisa mä*n*niskior som gudhz budordh göma ok gudz vilia altiid göra, *ger*na, The höra gudz ke*n*nedom ok p*re*dica*n* ok behalla honu*m*, när sik j sy*n*ne amy*n*nilse ok haffua th*et* for*e* eth nyttelikith radh, swa ath the samka sama[n] j dygdeliko*m* *gär*ni*n*gho*m* eno goda frukt, j späkt ok tholamodhe j w*är*ldhinna genwerdho ok mothe ganghe

J tesso*m* liknilso*m* som nw äro sagdh ok he*n*ne vttydilse taladhe war h*er*re ihesus m*edh* synu*m* egnu*m* mwn, Ok gaff th*e*r m*edh* eth äpt*ir*dömilse
221 allo*m* th*e*m som gudhz ordh vilia p*re*dica | ok gudz almogha lära ath the skula m*edh* liknilsom ku*n*nogha fauiskom mä*n*niskiom th*e*ra syäla wada ok veghin til hymerikis, Ok än tho ath war h*er*ra th*et* swa vttydde Tha skulo*m* vi vitha huro war hyärta skulo liknas e*n*ne godhe til redde jordh, ok akir th*et* gudhz ordh ok ke*n*nedombir wärdhoghas ath saas vtj, ok wexir oss til e*n*ne nyttelikä frukt, th*e*r

wj äw*är*delikith gagn ok glädhi matto*m* aff haffua, Som först är t*et* ath en akir ma*n* ha*n* trädhir op jorde*na* m*edh* eno*m* hwassom byldh, ffór än ha*n* saar th*er* korn vti, Swa skulo*m* ok wj j liknilsom göra taka oppa oss plagho ok omsorgh, idrogha ok angh*i*r j warth hyärta ffor*e* wara syndh*i*r ok ey lostas j allom war*um* egnom framga*n*gh j syndh-i*n*ne vta*n* göra swas*om* p*r*oph*et*in johel oss radh*i*r aff gudhz mu*n*ne, Slythin syndh*i*r ydor hyärta ok ekke idhor klädhe, tha j vilin göra gudhi nokra bätri*n*gh j idrogha ok ang*ir*, for*e* ydra syndh*ir*, Här j*n*na*n* giffs oss vndh*i*r sta*n*das, ath hwa som standh*i*r a mothe sino*m* vilia j gamblo syndhi*n*na sydwenioom, Ok takir sik eth harth liffu*i*r*ne* oppa a mothe the käte ha*n* haffuir haffth, han pröff|was 222 j liknilse, ath splyta sith hyärtha syndhir j thu, ok giffuir war*um* h*er*ra rwm, ath saa sina sädh th*er* vti, som är thess helgha andhz nadh inghywtilse, til dygdhi*n*na *gär*ni*n*gha ok gude*li*ca astu*n*dhan, Swa ath ha*n*s godh*gär*ni*n*gha wexa honu*m* j hans hyärta j ena fulko*m*lica ok mogna frukt, Th*er* ha*n*s äw*är*delikin födha ok ophälle skal wara j hymerike, Swa sigh*i*r sanctus paulus j syno*m* ke*n*nedom Hwaria-handha sädh mä*n*niskia*n* saar he*n*ne skal hon skära, Th*et* skal swa forstas ath alt th*et* mä*n*niskia*n* gör h*er* j jorderike th*et* skal syäli*n*na fy*n*na for*e* sik j andre w*är*ldh, Som särdel*is* äro först ok främpsth syw miscu*n*dhsa*m*lica *gär*ni*n*gha, hwilka war h*er*re syälffuir op räknade ena stadz j lästi*n*ne, Ok the som th*em* göra syno*m* jämc*ri*sno*m* som torffthoghe äro, th*em* loffwar ha*n* swa stor löön, som t*et* war*e* honu*m* siälffwom giorth

Th*et* fförsta är ath thu mä*n*niskia skal honu*m* giffua maath som hwngrogh*i*r är, ffor*e* t*et* loffuar war h*er*ra tik syna gaffwor j hy*meri*ke sighi*an*de swa j lästi*n*ne, Giffwin aff idro litzlo här j jorderike tha skal idh*i*r ath*i*r giffuas mykith j hymerike

Annat är ath thu giff th*e*m drykka som törstir är

223 Thridia ath thu | skalth sökia th*e*n th*er* kra*n*kir liggir a sotta sä*n*gh ok hugswala honu*m* m*edh* godho*m* ordhom ok godhom *gär*ni*n*ghom, än thu formaath ok enka*n*nelika radha th*er* til ath ha*n* haffwe goth tholamod j sy*n*ne sooth for*e* gudz skuldh som tholelica frälsadhe alla w*är*ldhina m*edh* sy*n*ne pyno, ok dödh ok radha th*er* til ath hon bliffwe stadugh j gudz thro, Ok framdelis hugswalar han th*er* m*edh* ath gudh är swa mäkthoghir ath göra ha*n* hylbrygdho som kra*n*kan, äpt*i*r thy ha*n* syälffuir aff sigh*i*r j the helghe sc*ri*pth Jak är th*e*n som näffsyr myno folke tha the brytha jak är ok th*e*n som at*ir*helar ok läkir tha mik täkkis, m*edh* tholikom ordhom ok radhom tilbör oss ath sökia krankth folk, ok ey m*edh* andr*um* smykirläthom ell*i*r ohyghilsom,

The fyärdhe myscu*n*dhsa*m*lika *ger*ni*n*ghin är, ath thu skalt barma tik offuir th*e*n som j fängilsom är staddir ok hyälpa honu*m* m*edh* ordho*m* ok *ger*ni*n*ghom, ath han matthe koma borth w sino*m* wandha ok dröffuilso*m* oc bydhia j*n*nirlika til wan h*er*ra for*e* honu*m* j thino*m* daglika bönu*m*, Her a mothe göra ma*n*ghe thy wer, th*e*m som hell*i*r tykkia wel wara, än illa ath ha*n*s jämc*ri*sno*m* sker nokor dröffuilse äntyggia for*e* rät äll*i*r oräth hwilkit war*um*

h*er*ra ey är tekkelikit, Som pröffuat är m*edh* eth 224
järtekne aff sancta clara

Th*et* hende eth sin ath sancta clara ok en he*n*na klost*ir* sist*ir* inlykthe fingho see gynu*m* eth vindögha vt a markena, hwar en tywffuir leddis jn til galghan Tha byriadhe andra clost*ir*frwn til ath gratha ok barma sik offuir honu*m* ok sancta clara awitte hona ok sagde swa, ey torffth thu mödha tik for*e* ha*n*s skuldh for*e* thy th*et* är rätwiist ath thywyn skal hengha, Th*er* äpt*ir* forstod sancta clara ath hon haffde mykith mysth aff the nadh som gudh haffde he*n*ne vnth til föri*n*ne, ok ledh stor frestilse aff dyäfflenо*m* meer än för, ho*n* plaghade sik m*edh* stor*um* grath vmsorgh ok fastho, ok daglikom bönu*m* ok [badh] wan h*er*ra thee sik hwat hon haffde honu*m* a mothe bruthit, Tha kom en rösth ok sagde ath war h*er*re tok t*et* til stora mystikkio, ath hon j syno hyärtha dömbdhe th*en* tywffuin wara rätuise*li*ca fordö*m*pdan, ok ey vildhe warku*n*na honu*m* som the andra klost*ir*frwn giordhe, hon gik til sc*ri*pta ok loth sik storlica angra, ok tok afflösin ok bätringh th*er* för*e*, ok fik gudz vinskap ok the nadh*ir* j gen,
som hon förra | haffde takkandis gudj g*er*na, 225

Nw the fempte myscu*n*dhsamlica g*er*ni*n*ghin är ath thu skalt klädha th*en* som nakin är, Swa bywdir war h*er*re ena stadz j lästi*n*ne swa sighiandhe Haar som haffwir twa kyurtzla, han skal giffwa andr*um* kywrthil, som jnghin haffuir, Thy wer th*et* budordhit fulko*m*pna ekke ma*n*ghe, tha bör oss myscu*n*de*li*ca vmga m*edh* th*em* som fatighe äro, ffor thy t*et* är alth gudhz lan som wj ägho*m* Äpt*ir* thy sanctus augustinus vitnar ok sc*ri*ffuar,

Hwat fatigho folke giffs th*et* räknas for*e* gudhi laanth, ok ey giffwith ffor thy ath hwat som h*er* giffs j jorderike. t*et* hemptas j geen j hy*meri*ke m*edh* ma*n*gfalle*li*co batan ok okir j hymerike,

Nw the siätthe är ath lana hws, ok h*er*berghe th*em* th*er* wägfarande äro, Th*em* t*et* göra loffuar war h*er*re godh lööu lykarwiis som ha*n* t*et* syälffuir widh*i*r torffthe Som ha*n* sigh*i*r oss ena stadz j lästi*n*ne, Han meenthe th*er* m*edh* ap*ost*la*na* ok fler*e* fatigh folk ok sagde swa haar idh*i*r takir in til sik j sith hws ha*n* takir mik syälffua*n* jn til sik

226 Nw the sywndhe | miscu*n*dhsa*m*lica g*er*ni*n*ghin är ath fylghia th*em* döda til graff*e*na ok koma th*em* j vigda jordh ffor thy t*et* är gudz rätuisa ath hwar gör*e* swa andr*um* som ha*n* syälffuir vil önska ok lydha Th*et* sama staar tik for*e* mä*n*niskia om gudh vil vnna tik c*ri*stelika wtfärdh aff tesse w*är*ldhi*n*ne, ok math thu tess bätir tänkia oppa tik syälffwa*n*, ath thu seer visse*li*ca for*e* tik, ath vi alle skulo*m* at*i*r jordh wardha hwar äpt*i*r th*e*n andra som th*e*n helghe p*ro*ph*et*in job talar, a th*e*ra wegna som dödhe äro, swa sighia*n*dhe Mä*n*niskia lath tik koma j hugh hwro mik är j handh gangith, t*et* kan ske ath j morghon vidh*i*rfaar tik t*et* sama,

The*n*na sama syw miscu*n*dsa*m*lica g*er*ni*n*ghana som iak haffuir nw op räknath, j blandh andra godg*er*ni*n*gha the skulo wara the sädhin th*er* wi skulo*m* saa j the*n*ne bedröffwade w*är*ldhi*n*ne oppa t*et* ath wj t*et* for*e* oss maghom fy*n*na, j e*n*ne sama*n*sankadhe godhe frukth, til äw*är*de*li*ca löna som p*ro*ph*et*in dauid sigh*i*r The som gingho ok grata*n*de sado sina sädh The koma j gheen m*edh* storo glädi

| ok frygdh ok baro m*edh* sik sin fulla brudhan 227 m*edh* fulko*m*like mogne frukth, Th*etta* skulom wj swa forsta ath alle the som w*är*lz genwärdho lydha tolemode*li*ca, vta*n* ängxla*n* ok ärwodho om sith syäla gagn m*edh* almosu*m*, gudeliko*m* bönu*m* pylag*ri*ms ganghom, ok andr*um* godhom g*er*ni*n*ghom, The bära t*et* m*edh* sik for*e* gudz asyn ok nyuta thess äw*är*de*li*ca j hym*er*ike Th*et* sama m*edh* sik fortyäna vnne oss allo*m* gudh fadh*i*r ok son ok th*en* helge a*n*de,

Jn capite jeiunij

CVm jeiunatis nolite fieri sicut jpocrite tristes Lästin som läsin war a asko odhinsdagh hona bescr*i*ffuar oss sanctus matheus ewangelista aff wars h*er*ra ihesu christi mu*n*ne ok for thy ath oppa th*e*m tymanu*m* byriadhis syw wikna fasta, Som war h*er*re syälffu*i*r fastadhe giffuir ha*n* oss radh ok äpt*i*rdömilse hwro wj skulom wara fasto swa halla ok fullko*m*pna ath th*et* war*e* ho*num* tekkelikit ok oss nyttelikith til wara syäl ok äro the ordhin swa mikit ath sighia oppa warth mal Tha j skulin fasta warin ekke bedröffdhe ok ängsla*n*de j idro hy[ä]rta som andre forgylthe skalka, The som sik vtan til kalla enfalla ok tysta, Ok jnna*n* til äro fulle m*edh* swik ok olofflikо käthe The skula sith hoffwodh sla nidh*i*r, oppa t*et* ath the | skula synas wara fastande ath for*e* tolika rosa*n*dhe fasto taka the sin lön w*är*lzlikin aff mä*n*niskio loff ok hedh*i*r ok j hymerike ey, vtha*n* thu som rätuise*li*ca skalt fasta ok vilt rätuise*li*ca thu skalt twa tith hoffwodh oppa t*et* ath thu skalt synas for*e* jnghom wara fastandhe, 228

äll*i*r gudhelikin vta*n* gudhi syälffwo*m* fadher*e*nu*m* j hyme*r*ike som al lönlik thingh seer ok skudar ok aff honu*m* skalt thu taka thin lön j hy*meri*ke J skulin jdh*i*r ok ey sanka sama*n* rikedoma ällir ligiandhe fee, j th*e*nne w*är*ldhi*n*ne hwar som rydka ok maal t*et* fornöt*ir* Wtan leggin hell*i*r sama*n* lyggia*n*de fää ok rykedoma j hy*meri*ke m*edh* idhro*m* godg*er*ni*n*ghom här j jorde*r*ike For thy t*et* gootzet är äw*är*de*li*ca bliffua*n*de ok oforgangelikit badhe for*e* rydko maal ok tywffuo*m*, hwa[r] tith hyärtha är ok hugh*i*r th*er* äro ok tyne rikedoma

[Moralitas]

J tesse helghe läst skulom wj taka til amy*n*nilse ok gra*n*lica märkia wars h*er*ra ihesu christi radh ok ke*n*nedom, Som först är th*et* at wi skulo*m* ey wara ängxlandhe äll*i*r bedröffwas fasta*n*dhe h*ä*r a mote gör ma*n*gh osydogh mä*n*niskia som jngha fasto äll*i*r at*ir*haldh wil lydha, hell*i*r en dagh än a*n*na*n*, vta*n* altiidh wara lika kräse*li*ca mätthir, hwilkom war h*er*re ihesus forwarar en stadz j the
229 helge lästh swa sighi*an*de | Wakthin jdhir wel ath j görin idhr*um* hyärta ey tu*n*gh ok osydugh j gudz tyänisth j kräse*li*co liffu*ir*ne ok offdrykkio oppa t*et* ath gudhz hempd ok hans rätuise dombir skule jdhir ey swa bradlica koma som snaran a halsen a enu*m* tywff, The*n*nyn ordhin ok radhi*n* tilbör oss altiidh ath göma, ok särdelis nw j thessom fasto tymanu*m*, j hwilkom hwar c*ri*stin mä*n*niskia skal omskypa sina sydwenior, j math ok dryk ok j klädhabonadh, Först j mathenu*m* for thy the

helgha kyrkia bywdh*i*r t*et*, ath alle the som sik c*ri*sna troo haffwa anamath j döpilsom, ath the skulo jnthe köth ätha fran första daghenu*m* j fast-o*n*ne ok jn til pascha dagh, om th*e*ra syäl skal nokra vmgangho haffwa äll*i*r löön faa j hy*meri*ke, m*edh* gudz änglom, ok helghom ma*n*nu*m*, Som p*ro*ph*et*in dauid sigh*i*r Th*e*m som forsma ath ärwoda m*edh* mä*n*niskiom, j c*ri*stelikom sydwänio*m*, skulo ey plaghas m*edh* mä*n*niskiom j skärs elle, vta*n* m*edh* dyäffloma*n* j heluithe Här for*e* mogho the rädhas som syno*m* maltiidhom radha syälffue ath redha som the syälffwe vilia, ok ey tess | hellir vil 230
fyrma äntiggia myölk äll*i*r smör j th*e*nna langa fastu*n*ne som ma*n*ghe göra hwilk*i*t th*e*m räknas for*e* inga rätta fasto for*e* gudhj vta*n* t*et* see krankt folk äll*i*r träla som sik ey syälffwe radha, äntiggia j ärwodhe äll*i*r maltido*m* ell*i*r ok the q*ui*nno som kranka äro fra*m*marla m*edh* barn ganga*n*de, Hwilkin oträngdh*i*r a*n*nat gör, m*edh* käthe ok olydno, ha*n* syndhar döde*li*ca, mothe war*um* h*er*ra ok pröffwas ey wara wärdhir ath taka gudz licama, ath paschom ffor thy the mä*n*niskia so*m* aldrik vil rätuise*li*ca fasta, hon forma ey dyäffwols*i*ns ägilse äll*i*r in-skywtilse forwi*n*na, Som en kyrkio*n*na ke*n*nefadh*i*r ysodorus sigh*i*r, Räth fasta är starkasta wäria a mothe dyäffwolsins jnskyutilse, ffor thy ath aldra raskast wardh*i*r han forwnnyn m*edh* fastu*n*na at*i*r-haldhe Th*etta* ma skälica pröffwas m*edh* första for-fädromy*n* adam, ffor thy ath äämädha*n* ha*n* war ffassta*n*de tha haffde dyäffwolin jngha makth ath swika honu*m*, ffor än ha*n* lot sik lysta ath the for-ba*n*nada frukthi*n*ne, ok aath aff he*n*ne Swa haffuir

ok dyäffuolin sydha*n* ma*n*ga swikith ok forradhit
231 for*e* lithin lusta skul̓dh | Som särdelis sc*ri*ffuas aff j eno järtekne,

Th*et* war en gudelikin ärmethe p*re*stir wordhin ok vigdhir, som sik syälffwilia*nd*is haffde wt fra*n* w*är*ldhi*n*ne giffuit ha*n* bleff j willa ödhny*n*ne ensamyn ok haffde ey a*n*nat til födho än änglabrödh, swa wel kendh*i*r m*edh* war*um* h*er*ra at̓h ha*n* honu*m* t*et* syälffuir sändhe, til th*e*nna ärmethan sökte mykit goth folk for*e* hans gudelikheth skuldh ok sc*ri*pt̓ado sik for*e* honu*m*, Ok j blandh fler*e* pläghade konu*n*ghin th*er* j landeno sc*ri*pta sik for*e* honu*m*, ok swa konu*n*gxsins jomf*ru* en wexa*n* jomf*ru* fik stora*n* kärlek til wan h*er*ra ok gudz tyänisth, ffor*e* th*e*ns sama ärmeta*n*s p*re*dican ok ke*n*nedomps skuldh, swa ath hon idkyrlika sökthe til hans ok sc*ri*ptade sik for*e* honu*m*, Th*et* hendhe eth sy*n*ne tha hon skuldhe ath*i*r heem gaa fran honu*m* tha bad han he*n*ne ath tha hon th*er* näst j geen kome ath hon skuldhe bära honu*m* at*ir* nokon w*är*lz maath ok dryk ffor*e* thy honu*m* länkthadhe mykith th*er* äpt*ir*, Hon giorde ok swa tha hon th*er* näst kom j geen til sc*ri*pta for*e* honu*m*, bar ho*n* m*edh* sik, eth stekth höns tw hwethe brödh ok ena flasko m*edh* starkth win Nw tha ärmethin haffde ätyth ok drukkith aff
232 | the starka wine*n*o, jnsköth honu*m* gensta*n* dyäffwolin en sköra lusta j hans hugh ok hyärta ok konu*n*gx dott*i*rne samwled*is* m*edh* syno*m* fulo*m* äggilsom ok forwan th*em* badhin th*er* til, ath the bliffwo sama*n* j sköro liffu*i*rne, Nw tha th*et* war skeeth tha barmadhe the konu*n*gx dott*i*re*n*ne swara, ok sagde til ärmeta*n*, Nw haffwom wj badhin illa

giorth, ok ska*m*lika syndhat mothe gudhi, swa ath iak aldrik tor koma for*e* myns fadh*i*rs öghon, Tha swar*ade* ärmethin thu skalt ok aldrik liffwa*n*dhis for*e* honu*m* koma, ok th*e*r m*edh* rykthe ha*n* wt he*n*na eghin kniff ok skaar strupa*n* syndhir aff he*n*ne, ok drogh hona längh borth j skoghin fran syno*m* bodha stadh ok bröth riis oppa hona, Nw th*e*r äpt*ir* wardh th*e*n vsle ärmethin angra*n*dhe sina syndh*i*r, ok tänkthe oppa the stora nadh*i*rna th*e*r gudh haffdhe honu*m* giffuith til föri*n*na, vta*n* gik strax til konu*n*ghin ok berätthe honu*m* alth th*et* ha*n* giort haffde, ok manadhe konu*n*ghin oppa sina konu*n*gxlica äro ath ha*n* skuldhe honu*m* ey längir latha liffwa, vta*n* göra sik allan th*e*n räth ok dödh som eno*m* fulo*m* mordara bordhe ath haffwa ok tola, Th*e*n konu*n*ghin | stodh ok tänkthe m*edh* 233
sik ath dyäffuolin haffdhe th*et* enka*n*nelica giorth m*edh* syno*m* forrädilsom, Han forloth honu*m* sin bruth ok badh honu*m* gaa ok bätra sina syndh*i*r, Ärmethin stodh qwar ok badh hell*i*r latha rätthin offuir sik gangha, J th*et* sama kom the konu*n*gxdott*e*rin gangandhe´liffua*n*d*i*s heel ok hylbrygdho, som hon aldrik dödh haffde warith til konu*n*ghin ok sagdhe aff the stora nadh ok miscu*n*dh th*e*r gudh haffde m*edh* he*n*ne giordh, Konu*n*ghin wardh storlica gladh*i*r ok takkade gudhi, g*er*na ok gaff syna dott*ir* j eth klostir til gudz tyänisth Som hon syälff g*er*na vildhe, ok ärmethin gik at*ir* j ödknena ok tok oppa sik en hardar*e* liffu*ir*ne, ffor*e* gudz skuldh ok syna syndha bätringh, ok fik afflösin aff syno*m* syndho*m* ok gudz vinskap äw*är*de*li*ca,

Här j*n*na*n* giffs oss en forwarilse, ath haffua
sik nokot goth liffu*ir*ne, ok hwar t*et* vil stade*li*ca
halla, ok for*e* sik taka äntiggia j fasto gudelico*m*
bönu*m* äll*i*r renliffuis liffu*ir*ne, war*e* ey ostadugh*i*r
swa ath di[ä]ffuolin finge nokon jngang m*edh* ho*nu*m,
Som sanctus paulus radir oss sig*ia*nde, J skulin
ey giffwa dyäfflen*om* nokot rwm j idre astu*n*dha*n*
234 hogh äll*i*r hiärta, ok | j tesso järtekne*no* giffs oss
eth äpt*ir* döme, ath jnghin mä*n*niskia wari swa
syndogh ath hon falle j wan hop, For thy gudh är
r*e*dhoboen ath forlatha hwario*m* syna syndh*i*r, tha
mä*n*niskia*n* gör rättha vidh*i*rgangho j ang*i*r ok
ydrogha, ok bidh*i*r wan h*er*ra om syna nadh tröste-
lica vta*n* wan hop hwilkit wadelicasta syndh ok
skadelicast är ath wan hopas Ok tho swa ath äpt*ir*
afflösin aff syndhoma*n*, skal han göra gudhi rätta
bätringh äpt*ir* sins skriptha fadh*i*rs budhi ok radhe
om th*et* hopeth skal nokoth dugha, Som sanctus
augustinus sigh*i*r, Hwar en mä*n*niskia hopar stade-
*li*ca til gudhz ok gör jngha godg*er*ni*n*gha mera,
t*et* kallas wara offdyrwe ok ey gudhelikith hop,

Nw skulo*m* wj ok märkia ok my*n*nas th*et* war
h*er*ra radh*i*r oss jj syno*m* ordhom yt*ir*st j the*n*na
lästi*n*ne, Som är th*et* ath wi skulo*m* sanka oss
saman liggia*n*dhe rikedoma j hyme*r*ike t*et* skal
wara j dygdeliko*m* g*er*ni*n*ghom, ok särdelis almosor
som räknas mä*n*niskio*n*ne for*e* ligghiandhe fää ok
rikedoma j hy*meri*ke Som sanctus laurencius swar-
ade decio käsar*e*no*m* tha ha*n* honu*m* trughadhe ok
spordhe äpt*ir* kyrkio*n*na gooze oc ägor som sanctus
235 sixtus pawe oppa sin yt*ir*sta tidh | tha ha*n* war
pint*ir* til sin dödh haffde befält sancto laurencio

bewara ok gōma ok skypa fatigho folke til bä*r*ni*n*gh Tha beddis sanctus laurencius tryggia dagha frest ok tyma ath betänkia sik om swar kesarin decius vnthe th*et* g*er*na ok warth gladhir ok wenthe sik faa mykit gul Nw jnna*n* the try dygnyn th*e*r samkade sanctus laurencius sama*n* mykith fatigh folk bade dagh ok nath, ok skipthe th*e*ra j mällin alth *tet* gooz gul ok päni*nga* som pawin haffde honu*m* befälth, ok tok swa th*et* fatighia folkit m*edh* sik, ok gik fo*re* käsarin ok sagde swa the rikedoma ok kyrkio*n*na äghor som thu mik sydarsth äpt*ir* spordhe th*em* haffua nw m*edh* sina hendir, th*etta* fatigha folkit burith til hym*e*rikis ok sama*n*laght j eth äw*är*delikit liggia*n*de fää for*e* gudz asyn, hwar*is* th*et* aldrik skal mynskas äll*ir* forgaas Gudh alz waldhoghir giffwi t*et*, ath wj matto*m* swa warth liffu*ir*ne skypa, ok framdragha särdel*is* j tessom fasto tymanu*m*, som nw jnne staar ath wara syndh*ir* wordho myndre Ok wara godg*er*ni*n*gha fler*e*, Th*et* vnne oss th*e*n gudhin som styrir ok radh*ir* äw*är*delica forwtha*n* ändha Amen

Dominica quinquagesime 236

Ecce ascendimus iherosolimam et filius hominis tradetur principibus sacerdotum, Lästin som läsin war j dagh hona besc*ri*ffuar oss sanctus matheus swa ludha*n*de oppa warth mal, war h*er*ra tok enka*n*nirlika the helgha ap*ost*lana, sina tolff ke*n*na swena*na* j eth lönlikith rwm, ok sagdhe swa til th*em*, See wj faru*m* nw in til iherusalem ok al ärandhin som p*r*oph*et*ane haffde aff mik spat ok saght th*et*

skal nw fulko*m*pnas, Mä*n*niskio*n*na son t*et* är jak
ha*n* skal antwardhas omildhom ma*n*no*m* ok folke j
hendh*i*r ok skal gabbas ok forsmas aff th[e]m, ok
hudhstrykas ok flängias ok sputtas aff th*e*m, ok
th*e*r äpt*ir* ath the haffwa ha*n* swa plaghat tha
dräpa the han, ok [a] trydhia daghe skal ha*n* opsta
aff döda, hans ke*n*neswe*na* the ku*n*dho jnthe j the
sy*n*neno forstaa, hwath han th*e*r m*edh* meenthe,
The ordhin waro th*e*m swa og*ri*pelikin, ath the ey
wisto hwat han sagde Nw th*e*r äpt*ir* gik ha*n* m*edh*
th*e*m ok nälkadis eno*m* stadh so*m* heth gerico, Tha
sath th*e*r haarth for*e* honu*m* en blindh*i*r ma*n*, a
weghheno*m*, ok tok almoso bydhia*n*dhis aff th*e*m
th*e*r fram gingho, O[k] tha ha*n* fik höra ath mykit
folk j eno*m* hop gik th*e*r fram, The som fylgdo
237 | waro*m* h*er*ra, Ok han ey forstodh wan h*er*ra ihesum
wara j hopenu*m* m*edh* th*e*m, tha sporde ha*n* ath
haar t*et* war, tha warth honu*m* sakt ath ihesus
nazarenus gik th*e*r fram, Tha byriadhe ha*n* til ath
ropa ok sagde jhesus dauidz konu*n*gx son thu mys-
cu*n*na mik war h*er*re ihesus bleff standa*n*dhe ok
bödh honu*m* ledhas fra*m* for*e* sik Tha ha*n* kom
fram ganga*n*de sporde war h*er*re honu*m* ath, ok
sagde hwat wilt thu ath iak skal göra ath tik, tha
sagdhe th*e*n blindhe ma*n*ny*n* kär*e* h*er*ra gör vidh
mik tyna nadhir, swa ath iak finghe see m*edh*
myno*m* öghom, Tha swar*ade* war h*er*re ihesus
ho*nu*m ok sagde, löpt op thin öghon ok see, Thin
tro haffuir tik giorth helan ok hylbrigdho, ok
gensta*n* fik han syna syn j gheen, ok fylgdhe
war*um* h*er*ra äpt*ir* ok loffwadhe gudhi for*e* sina
nadh*i*r, ok alt t*et* folkit som th*e*r war när, Ok the

th*etta* järteknith sago hedrado gud m*edh* storo loffui
ok äro for*e* alla sina nadh*i*r,

Moralitas

J tesse helghe läst äro nokor tingh märkia*n*dhe,
Först är th*et* ath war h*er*re ihesus sagdhe syno*m*
k*en*neswen*om* hemelica, aff the plagho pino ok död
til föri*n*na som ha*n* syälffwiliandhis skuldhe lydha
for*e* | w*är*ldhi*n*na at*ir*lösin skuldh, Th*et* giorde han 238
for*e* th*e*n kärlek skuldh som ha*n* haffde til th*e*m,
ok the til honu*m* j swa matto at mädha*n* han wiste
ath the skuldo mykit bedröffwas aff hans dödh, ok
athskylnadh Tha wille han th*e*m t*et* kärleka oc
vinlica th*e*r forwara vti, ath [the] skullo ey alstingx
falla j nokoth wanhop äll*i*r wanthro vta*n* han tal-
ade til th*e*m ok sagde th*e*m ärändit som ske skulle,
tha war th*e*ra sa*m*with ok my*n*ne at*ir*lykt, swa ath
the th*et* ey forstodho, ok tha the sagho alt t*et* honu*m*
vidh*i*rfoor til dödhin, tha warth th*e*m th*e*ra sa*m*-
with oplykth j geen, ok my*n*thos tha oppa the ordhin
som ha*n* til föri*n*na th*e*m haffde sakth, ok forwarat
vti th*e*r m*edh* fingho the eth stort hop vti sith
hyärtha ok lynadho si*n*ne sorgh ok räddugha m*edh*
thro*n*ne hugswalilse ok flere goda mä*n*niskior m*edh*
sik, til tess ath han war opstandhin aff dödha ok
giorde sik th*e*m allom oppinbarlikin, lika*m*lica at*ir*
vmganga*n*de m*edh* th*e*m, ok the th*et* framdelis ku*n*-
noghado ok p*re*dicado for*e* alle w*är*ldhi*n*ne ath han
pröff|wadis m*edh* thy wara sandh*i*r gudh j ma*n*- 239
domeno*m* ath ha*n* al tingh viste til föri*n*na badhe
the*n*nyn heer ok a*n*nor för än the skeddo, Swa

sagdo the til honu*m* m*edh* e*n*ne stade*li*ce tro so*m* ena stadz sc*ri*ffuas aff j lästi*n*ne, Nw throm wj stade*li*ca for thy thu weth al tingh Ok jnghin toorff th*et* ath latha sik til ath pröffwa tik vm nokor ärindhe,

Ok skulo*m* wj vita ath kyrkio*n*na ke*n*nefädh*ir* ok forme*n* haffwa t*et* swa skipath ath the*n*nyn lästin skal läsas j the helgha kyrkio oppa the*n*na tymanu*m*, som langha fastan skal byrias c*ri*sno*m* mä*n*niskio*m* til syndha bätringh, oppa t*et* ath the m*edh* sy*n*ne fasto, almoso*m* ok sc*ri*ptamalom, läsni*n*gh ok andr*um* godhg*er*ni*n*ghom, skulo haffua amy*n*nilse aff wars h*er*re ihesu christi dödh ok ha*n*s hardha pino ok th*er* m*edh* latha sik ey twngh wara äll*ir* haarth t*et* wi lydho*m* for*e* gudz skul, ok warth syäla gagn Th*er* til radh*ir* oss sanctus gregorius swa sighia*n*de,
240 Tha wars | h*er*ra jhesu christi kors, ok ha*n*s helgha pina haffs j amy*n*nilse, Jnthe skal oss swa harth for*e* läggias, ath wi skulo*m* t*et* ey g*er*na thola, ffor*e* thy wi äro*m* w*är*dhskylloghe til ath lydha plykt ok plagho ffor*e* wara syndh*ir* skuld Ok skulo*m* wi hopas stade*li*ca ath for*e* korsins dygdh skuldh ok amy*n*nilse skulo wara godg*er*ni*n*gha tess yt*ir*mer gudhi täkkias ok stadfästas oss til godha löna j hymerike Swa sigh*ir* kyrkio*n*na ke*n*nefadh*ir* leo pawe, Thit kors jhesu christe är en käldha til al welsignilse, Th*et* är ophoff til alla myscu*n*dh ok nadh, m*edh* hwilko*m* allo*m* tronu*m* gudz mä*n*niskio*m* giffs en dygdh ok starkheth aff the krankh*et* ok wanmakth th*er* thu j ma*n*domenu*m* ledh a korseno ära ok hedh*ir* aff th*e*m smälek thu leth, ok aff th[e]m dödhenu*m* eth äw*är*delikit liff,

Ok sig*ir* sanctus bernardus aff th*e*m kärlekenu*m*
som jhesus gudz son oss beuiste a korse*n*o th*e*r oss
tilbör j amy*n*nilse haffwa | Gudz son ha*n* ledd*is* 241
fram til korsit hwilkin som ledhar*e* är, ok styrar*e*
alla tinga, hans hendhir ok looffuar rättos vt swa-
so*m* honu*m* nödhoghu*m* ok forwnno*m*, hwilkin tho
allo*m* är syghir ok sigh*i*rsins tekn, Han kronadhis
m*edh* hwassom torno*m* hwilkin hiit kom til jorderikis
ath syndh*i*rbrytha syndhi*n*na hwasshet, som är rät-
uisa*n* som ha*n* blydhkadhe ok wändhe j myscu*n*dina,
m*edh* synu*m* helgha dödh han loth sik bindha som alla
lösyr badhe sorgh ok syndh, ha*n* loth sik syälffwa*n*
ophänghia som sy*n*dogha mä*n*niskior allo oprättir,
som nydh*i*r äro falna, ath han [loth] sik giffwa drykka
äthikio ok galla som syällffuir är liffsins kella, Han
loth sik sla ok näffsa swas*om* for*e* fauidzsko ok dar-
skap, som syälffuir war rätuiso*n*ne | ke*n*nefadir, ok 242
lärdombir Han lot sik vndha ok sargha som allom
är helsa ok läkedombir, Ha*n* bleff dödh*i*r som allo*m*
är eth äw*är*delikit liff en wärelslikin dödh*i*r drap
liffuit som är th*e*r jj nokon litin tyma, oppa t*et*
ath t*et* liffuit skulle äw*är*de*li*ca dräpa ok forwi*n*na
heluit*is* död ok pino, M*edh* tolikom tanka ok amy*n*-
nilse wars h*er*ra ihesu christi dödh ok pino, tilbör
oss ath byria wara fasto m*edh* ok synda bätringh,
oc ey m*edh* toliko syndh ok skam, j fyllo j drykkio
j fulskä the som almoghin plägar alt offmykit j
synu*m* osydhom, helzst j köpstadomy*n* th*e*r so*m*
folkit är mäst til saman ok j h*e*rra gardho*m* so*m*
nogh är til ath fortära, Ok ka*n* ey a*n*nat pröff-
uas m*edh* skälom en hedni*n*gha ok affguda dyrka*ra*
haffwa op byriat the dyäffuols*in*s högtidhia*n* j swa

matto ath tha so*m*likin landzskap waro c*ri*stin
wordhin, Ok the and*r*o so*m* än tha bliffwo j sy*n*ne
wantro ok dyäffuols*in*s tyänist, hördo t*et* ath c*ri*stin
gudz almoghe byriade til ath fasta longa fastona
som war h*er*re ihesus helghade m*edh* sy*n*ne lyca*m*-
like fasto, os allo*m* til gudh*ir*likit äpt*ir*dömilse ok
wart syäla gagn, Th*er* a mothe byriado the til
243 m*edh* dyäffuols*in*s inskywtilse ok | radhe gudhi
syälffwo*m* jhesu christo til smälek ok c*ri*stindom-
enu*m* til hogmodh ena bulrandhe högtiid m*edh*
fulo*m* ok olofflikom danzsom, ok lekom, foro vti
th*e*rra affgudha ha*m*pn som dyäfflenu*m* war lycast
S[k]rikkado danzsadho ropadho ok loffuado th*e*ra
gudha for*e* th*e*rra säla handghanga, ok ath the
haffdo jnghin tolikin hardh budordh äll*ir* äpt*ir*-
dömilse aff syno*m* gudhom, For thy the visto jnthe
aff hymerike*n*o ok inthe astu*n*dadho the thiit koma
vta*n* hyollo w*är*ldhina m*edh* syno*m* framgangh ok
säloghhet for*e* sith hymerike, See the*n*nyn ondha
ok olofflica sydwänia haffuir än bliffuit qwar m*edh*
the folke som senarsth är c*ri*stit wordhit Swa ath
kyrkio*n*na ke*n*nefädir som rät vita ok wel wilia
ku*n*no th*e*m th*er* ey aff wändha ffor*e* th*e*ra sa*m*-
haldh ok ondha sydwänio, som th*e*m swa haarth
hall*ir* j syndhi*n*ne äpt*ir* thy sanctus gregorius sig*ir*
Harth är the mä*n*niskio*n*ne standa op w syndhi*n*ne
hwilka syndhi*n*na sydwenio tu*n*gha byrde trykkir
ok nidh*ir*draghir, Thy är nogh rädha*n*dhe ath alle
the th*er* wanwirda gudz na*m*pn m*edh* toliko geln-
iskio a mothe syno*m* hylbrigdom ok skälom, th*er*
gudh haffuir th*e*m giffuit ok sik härdha a mothe
244 the helghe | sc*ri*pth ok kyrkio*n*na ke*n*nefadhrom j

tholiko forba*n*nadho fyllo ok käthe, the fa ey a*n*nor löön än m*edh* affgudha dyrkarom ok kättaro*m* j heluithe äpt*ir* thy ap*osto*lin sig*ir*, For*e* thy ath syndogha mä*n*niskior halla sina bukx fyllo ok käthe for*e* syn gudh, thy wardhir th*e*nne äw*är*delike dödhin th*e*ra ändalykth, Th*et* är ok nogh opta sketh ath war h*er*ra haffw*ir* giffuith th*e*m ena snara hembd här j w*är*ldhi*n*ne so*m* swa stora högtiid halla aff sy*n*ne bukx fyllo

Th*et* he*n*de j eth sin vm en fastogangh oppa eno feste ath tha stekarin ok smaswena*n*e the*n*s godha ma*n*s*in*s, so*m* festit hyolth jnne, satho vidh bordh om sydarsta aptonyn ok waro mätte aff allo*m* godhom rätto*m*, so*m* hosbo*n*dhin haffde syälffu*ir* for*e* sik Sagde th*e*n sami stekarin, Nw faar mik gaa harda h*ä*r äpt*ir* for thy iak forma jnghin fysk ath ätha g*u*dh gaffwe ath the*n*nyn fastan war*e* al fra*m*lydhin äll*ir* jak matte swa mätt*ir* bliffwa aff köt som iak nw är fram til paschadagh, swa ath jak inthe thorffthe vidh*ir* ath ätha, Nokra litzla stu*n*dh th*e*r äpt*ir* tha folkit war mäth lästis hws porthin op som sydwenia war, tha gik th*e*n | stekarin 245
wt aff hwseno til eth köptorp litit som th*e*r war när, ok hans hörra war ther vti som ha*n* laa j lönskaleghe mädh*ir* ok gik th*e*r oppa en wanstarka*n* yys nydh*ir* j en ström, som th*e*r war j mälla*n* ok dru*n*knade th*e*r ok sank nidh*ir* swa ath jnghin wisthe hwart ha*n* bleff för än om pascha aptany*n* kom ha*n* op flytandhe fullir ok stoor vmkri*n*gh som största tu*n*na nogh war ha*n* mättir ok fullir, ok jnthe tess hell*ir* ätith j alle fasto*n*ne äpt*ir* thy ha*n* syälffuir

badh ok är nogh rädha*n*dhe ath syälin haffdhe thess mer*e* hungh*i*r j heluithe ok törsth,

The*nn*a sama tankan haffwa alt offma*n*ghe thy wär the som aldrigh vilia lydha fastodagh äll*i*r fyrmedagh for*e* gudz skuldh äll*i*r sith eghit syäla gagn, vtan latha sik ledhas ok langh wara alt *tet* the helgha kyrkia ok kyrkio*n*na formän byudha Th*e*r a moth sig*i*r oss sanctus jheronimus eth nyttirlikith radh, Engthe ärwodhe äll*i*r jnghin tyme skal mä*n*niskio*nn*e synas langh*i*r äll*i*r twngh*i*r, m*edh* hwilko hon maa äw*är*delikhets*in*s äro j hymerike fortyäna, Th*etta* radhit tilbör oss nw g*er*na taka 246 | mothe th*e*nna koma skula*n*dhe fasto tymanom, ok wara fasto swa halla so*m* kyrkio*n*na ke*n*nefädh*i*r oss hona besc*ri*ffuar ok vt tydha j tryggia handha matto, Fastan skal wara rätfärdogh enfallogh ok renliffwis j swa matto ath tha mä*n*niskia*n* fastar skal hon haffwa mylheth ok godha*n* vilia ok stadugheth til alla godh *ger*ni*n*gha Swa sig*i*r sanctus jheronimus, Th*et* är the betzsta fastan for*e* gudhi th*e*r mä*n*niskia*n* oppa ena sydho haffuir a*tir*haldh aff mat ok dryk, ok oppa andrä sydho*n*ne gör wel j myscu*n*dhsamliko*m* *ger*ni*n*ghom For thy ath fasta*n* vta*n* almosor er som en lyktha vta*n* lyws, *tet* Andra är ath fastan skal wara enfaldh vta*n* vilkor a mothe kyrkio*n*na stadgha ok budhi j rätthom tymo*m* ok maltidho*m* ok ey m*edh* vtwaldhom kost ok kräseliko*m* Th*e*r wt aff sig*i*r sanctus iheronimus, The fasta*n* mystekkis war*um* h*er*ra so*m* mä*n*niskia*n* wt til quellin fra*m*drägh*i*r oppa *tet* ath hon tess 247 karskelicarin skaal | ätha ok mer*e* math lusto for*e* thy haffwa [Hwa] som *gu*dz kärlek ok christum

haffuir j hyärtano, han aktar ey stort m*edh* hwa*r*io han kan bukin fylla Th*et* trydhia är at fastan skal wara renliffwis aff sik vta*n* dödelika synd j swa matto ath hwilkin mä*n*niskia rättelica vil fasta hon skal ey wara stadh j dödelike syndh vta*n* sc*r*ipte sik gra*n*lica om hon weth sik brutlica, a*n*nars är the fasta*n* gudhi mystekkeliki*n* Äpt*ir* thy sanctus gregorius sig*ir* Hwa som fastar m*edh* thy ath han är staddir j dödeliko*m* syndhom, ha*n* offrar sin krop gudhj swa wanskapadha*n* ok mistekkelika*n*, som en fula*n* ok illa luktandhe athol, th*e*r a marki*n*ne liggir ok jnghin gith*i*r känth m*edh* syno*m* näsom,

Här oppa bör th*e*m tänkia ok forwara sik vti som nw j tesso*m* fasto gangenu*m* sla sik alt offmykith lösa j sy*n*ne gälnisko th*e*r the äro lykar*e* dyäfflen*om* vti än c*r*isno folke m*edh* drykkio ok fyllo, m*edh* skörom ordhom ok skörom lathom, j ohöffueliko*m* ok oskälikom danz, lek ok käthe, ok ey thess myndra wilia fasta ok gudhi tyäna hwilkit ey skälikit äll*i*r täkkelikit for*e* gudhi är ffor thy ath j blandh th*e*m är visse*li*ca dyäffwolin, Än, | tho han än är th*e*m 248
osynlikin Huilkit eth sin nogh war visselika befu*n*nit, j eno äpt*ir*dömilse

Th*et* hände swa j eth sin, j eno*m* köpstad ath dyäkna pläghadho drykka gylle a sancti nicholai dag m*edh* mykith bullir ok bangh, som än nw haffs for*e* storan osydh, Nw om en apta*n* tha haffdo the forkläth sik ok vanskapath, som the willo danzsa vti byn ma*n*ga stadz ok ää hwar the gingho äll*i*r lopo a gathu*n*ne mellan gardha*n*na, tha hördo the äpt*ir* sik alla stadhz dyäffla*na* danzsa, swa lydha*n*dis som tyo äll*i*r tolff skarpa stöffla rördhos op ok nydh*i*r

a stengathunne, The lysto opta om kringh medh synom lykthom tha sagho the jnthe, ällir hördho ther til, ok swa brat the gingho tha hördho the sama lywdhith, til thess the komo athir jn j gildhestwona Nw lithit äptir the satto sik athir til drygx, en dyäkne ok en gerninghis swen wordho kyffwande, the som mästa bulderith haffdo giorth ok formännene waro j danzsenum swa länghe äptir dyäffwolsins til skyndhan, som thera fylghiare war 249 ath gerningisswenyn sloo dyäk|nan j heel, ok doo genstan vtan forskäl ok scriptamal ok är nogh rädhandis ath dyäffuolin danzadhe for thy äptir them katha kompanoman ath han wenthe sik nokors thera syäl fa ath danza til heluitis medh, Här jnnan loth war herra forstanda ath alle the som tholica gälniskio plägha, medh syälffuilia a mothe gudz rätuiso j hylbrygdo synnom ok skälom, The taka dyäffuolin til sin kompan ok fylgislagha

Nw tet andra märkiande är j lästinne, är then blindhe mannyn som war herra gaff sina syn ok öghon j geen, äptir hans ödmyka bön, medh thenna blindha mannenom ma vndhir stas hwar en syndogh människia, som blindh är wordhin fore syndhinna skuldh ok kan sik ey fram ledha j rätuisonna wegh Äptir thy prophetin dauid sighir, Syndogha människior vita jngha gudz rätuiso ok ey forsta the sin syäla wadha ther medh gangha the ok fara villir j dyäffwolsins mörkir, Thy är radelikit ath tha en människia findhir thet ath hon är owiliogh, ok nödhogh til ath höra ällir forstanda aff gudhe nokot tet rätuisth är, ma hon wel pröffwa ath dyäffolin haffuir draghit eth skymbil ok mörkir

offuir henna vndirstandilsa öghon | Göre som blindhir 250 pläghar göra ok hans radh är tha han gaar ath enom hwassom stenoghom wägh, ok stöthir syna föthir ok rädhis än framdelis fore mere skada, ällir tet han skal alzstingis falla om kol, tha säthir han sik nydhir ok forbarma sik offuir sik syälffuan ok byriar til ath grata swa länghe til thess ath nokor myldh människia kombir gangande ok ledhir honum til herbärghis som han ma sik hwila swa skal syndogh människia göra, stötha sin hogh ok atanka oppa annars mans ofärdhom, plagho ok vidhirmödho, som vslom syndarom offuir gaar badhe likamlica ok andelica, Ok ää byttidha för än hon syälff fallir om kull fforbarme sik offuir sik syälffwa fore syna syndhir ok misgärningha medh gratande tharom j fulkomlikom anghir ok ydrogha, Ok sighia the ordhin til wan herra som prophetin dauid sagde j synne syndha bätringh oss allom til äptirdömilse O herra gudh thu gör thit wälsignadha änlite skynande offuir mik thin fathigha tyänara ok lär mik thina rätuisa wegha myn öghon flytha ful medh watn, som äro | gratandhe thara For thy the gömbdho 251 ey thin lagh ok thin budordh, Tha syndogh människia haffuir tholika ödmywka bönir fore tik, herra ihesu tha ma hon hopas ath thu medh henna myldhheth ok dygh lysir henna hyärtha medh thess helgha andhz nadh ok ledhir henne borth w syndhinna mörkir, oppa then rätta väghin som ledhir til herbärghit ok hwylona j hymerike, ffor thy hans myscundh ok myldhheth är allom rädhoboen, som hona rätuiselica vilia tyggia ok vntfaa, Äptir thy prophetin dauid sighir, Gudz myscundh är offuir

alla th*e*m som gudhz rätuiso ok räddogha haffwa, ok bliffu*ir* vta*n* ophoff ok vta*n* ända,

Nw t*et* trydia ok yt*ir*sta j lästi*n*ne är märkia*n*de, Th*et* är ath th*e*n fatighe ma*n*ny*n* haffde faath gudz nadh*ir* ok syna syn j geen, oc fylgdhe gensta*n* war*um* h*er*ra äpt*ir* m*edh* fler*um* ha*n*s ke*n*neswenu*m*, Swa skal ok än hwar syndogh mä*n*niskia som gudz myscu*n*dh ok afflat haffu*ir* fangith for*e* syna syndh*ir*, ok frambdelis är besta*n*dhin ath wara lottakin aff äro*n*ne ok glädhi*n*ne j hyme*ri*ke, hon skal äpt*ir* alle sy*n*ne makth fölghia wars h*er*ra ihesu christi fothsporom, ok äpt*ir*dömylsom j ödmywkth ok tholamode j alla w*är*ldhi*n*na genwärdo ok mothe gange 252 j späkt ok kärlek, til sin ja*m*c*ri*stin äpt*ir* thy | ap*ostol*in radh*ir*, Swas*om* jhesus christus omgik j tesse w*är*ldhi*n*ne oss til äptir dömilse swa skulom wi ok halla wara omga*n*gho, her a mothe gangha ma*n*gha som m*edh* litzlo godho vilia fortyäna th*et* äw*är*del*ic*a godha som the altiidh ynska ok bedhas aff war*um* h*er*ra, Huilka sanctus bernardus straffar j syno*m* ke*n*nedom swa sighia*n*de, O h*er*ra ihesu christe huro fa the äro nw som äpt*ir* thino*m* vilia gangha j rätuiso*n*na wägh, ok tith äpt*ir*dömilse halla än tho nokre äro the so*m* g*er*na villo m*edh* tik til hymerikis koma, The vitha th*et* ok forsta ath al lostelikí*n* tingh äro j thi*n*ne högre handh, ok thino walle giffua ok vnna hwem tik täkkis ok th*er* vilia latha sik fulfylghia alt goth aff tik, ok tha jnthe tik äpt*ir* fylghia The vilia rike wardha m*edh* alzskons glädhj ok äro j hyme*ri*ke ok tha sith liffu*ir*ne inthe om skyptha h*är* j jorderike Thy sigh*ir* war h*er*re jhesus ena stadz j the helgho

lästh, Swas*om* giffwa*n*de oss eth radh ok liknilse hwro wj skulo*m* honu*m* fylghia ok wäghin äpt*ir* honu*m* fy*n*na, til hyme*ri*k*is* ok sigh*ir* swa, | Haar 253
mik vil fylghia ha*n* skal neka sik syälffuo*m*, ok taka sith kors oppa sina härda ok fylghe mik Th*etta* är swa meenth, ath thu mä*n*niskia skalt neka m*edh* thino*m* sy*n*no*m* ok skälo*m* ath fylghia m*edh* *gär*ninghom th*et* thin hugh*ir* ok lost draghir til, t*et* som syndh*ir*likit är m*edh* godho tholamodhe forwi*n*na al dyäffuols*i*n*s* ägilse, ok w*är*ldhi*n*na käte ok th*er* m*edh* betänkia, the plagho pino ok dödh som war h*er*ra oppa korseno toldhe, ok th*e*n saaröka*n* warku*n*sa*m*lica bära for*e* gudz skuldh j thyno hyärta th*etta* ma tik mä*n*niskia mykith hyälpa h*är* j w*är*ldhi*n*ne fra*n* dyäffuolsins makth swa ok til thi*n*na syäl for*e* gudz rätuisa dome Th*er* vt aff sc*ri*ffuas eth iärtekne th*er* iak vil myn ordh m*edh* lyktha j th*etta* sy*n*nith,

Th*et* hendhe j eno grabrödra klostre ath en aff them wa[r]th hardel*i*ca sywkir swa ath han laa maallös j twa dagha Th*er* äpt*ir* byriadhe ha*n* til ath ropa ok sagdhe swa kär*e* brödh*ir* lägghin nokoth til, the*n*na*n* ordhin taladhe ha*n* j treem sy*n*nom ok jnthe a*n*nath thess j mellan laa ha*n* som ha*n* war*e* dödir Nw oppa t*et* yt*ir*sta fikx ha*n* at*ir* widh*ir* swa so*m* waknadhe aff sö*m*pne ok byriadhe til ath thala m*edh* skälikom ordhom, Tha spordho ha*n*s brödhir ath hwj ha*n* swa ropadhe threm sy*n*nom, ok baadh
| altiid tilläggia, Myne kär*e* brödh*ir* jak war staddir 254
for*e* gudz dome hwar*is* haart ok rygelikit är ath staa, ok oppinbar*is* Tha haffde iak när wordhit fordömpdir ffor*e* mina fafängha ordha skuldh, som

iak alt offmykit haffwir pläghat j myna dagha, än
tho iak haffuir andraledhis waktat mik for*e* syndh-
i*n*ne Dyäffwolin kom framganga*n*de ok vilde mik
dragha borth m*edh* sik, tha totthe mik ath j
alle warin th*er* stadde ok haffdhin mykin kors j
idrom handhom, ok kastadhin mellin dyäffwolin
ok mik ää oppa huilka sydhona han ville gaa ath
mik ok grypa mik Ok j the räddhi*n*ne ropadhe
iak til idh*i*r, ok badh mer silläggia aff gudz pino,
swa ath dyäffuolin skuldhe ey faa mik alsting*is*
borth drägha m*edh* sik Tha gaff domarin war h*er*re
ihesus christus än nokra liffs frästh for*e* t*et*, ath
iak haffde ha*n*s pino ok dödh hedrat ok hallit j
wördhni*n*g oppa t*et* ath iak skuldhe myna syndh*ir*
böta ok bätra, Tha the brödh*i*rne alle hördho th*et*
ordhit ok sagho th*etta* järteknit, stadghado the
mälla*n* sin ath halla tysto badhe j th*e*ra daglikom
tydho*m*, läsni*n*gh ok sangh, swa ok vid th*e*rra
bordh ok maltiidh som nw än halz for*e* sydwänio
255 j ma*n*ghom godhom klostr*um* ok th*er* | m*edh* haffdo
the amy*n*nilse aff wars h*er*ra dödh ok pino giff-
ua*n*de andr*um* godh äpt*ir*döme stadgadhe sith liff-
u*ir*ne yt*ir*mer j gudz tyänist ok ffortiäntho gudhz
vinskap her j jorderike ok fingho äw*är*de*li*ca glädi
m*edh* honu*m* j hymerike Th*et* sama vnne oss allom
gudh fadh*i*r ok son ok th*e*n helge ande Amen

Dominica prima quadragesime

DVctus est ihesus in desertum a spiritu vt temptaretur a dyabolo Sanctus matheus ewangelista be-

scriffuar oss lästina som läsin war j dagh swa ludhande oppa warth maal, war herre jhesus war ledhir aff them helgha andha j ödknan skogh, oppa tet ath dyäffwolin skuldhe honum ensamnan finna ok fresta, hwro stadughir han kundhe wara j synom mandome, Thet war ok oppa then tydh ath han haffde fastadh j fyrityo dagha, ok fyrityo nätthir, swa ath honum storlika hwngrade, Tha gik dyäff-uolin fram til honum ok sagde swa, Wm thu är gudz son bywdh thenna stenomyn här vmkringh, ath the wardha tik alle til brödh, war herra ihesus swarade oc sagde swa, Människian liffuir ey ath enast vidh brödhsins födho, vthan henna andelica födha skal wara gudz ordh ok kennedombir, Ther äptir fördhe dyäffwolin honum jn oppa högxta kyrkiokambin j jherusalem, ok sagde til honum, Om thu ästh gudz son, tha springh hädhan strax nidhir a jordena, ffor thy ath aff tik staar swa scriffuat,
ath gudh thin helghe fadhir j hymerike | skal bywdha 256
synom helgha änglom, göma tik ok bewara, swa ath thu skalt aldrigh skada faa, ällir thin footh stöta oppa nokrom steen, war herre ihesus swarade, thet staar scriffuat j the helghe läst ok scripth, ath enghin människia skal fresta sin gudh, Nw ther äptir fördhe dyäffwolin honum oppa eth ganzska högh[t] bärgh, swa ath wärldhin synthis thädhan alla wägna vml[illegible], Ok sagde dyäffwolin til honum, Vm thu w[illegible]a a knä fore mik, ok bydhia til mik, tha [illegible]iffwa tik alla wärldhinna rike äro ok rik[illegible]ha swarade war herra gak til ryg[illegible]wol bort fraa mik, the helgha sc[illegible]et, ath människian skal tyäna

ensampnom gudhi alzwalloghom, medh synom knä fallom ok ödhmywkom bönum, ther medh flydde dyäffuolin borth fran honum, Ok ther äptir komo framgangande änglane ok tyänto honum,

[Moralitas]

J tesse helghe läst äro nokor tingh märkiandhe Förstt hwj war herre jhesus sandhir gudz son, likir gudhi fadherenum, j allo guddompsins walle, wille sik ther til giffwa, ath latha sik fresta aff dyäfflenum som annor syndogh människia, hwilkit skedde ffore twäggia handa saka skuldh, Som först är tet, ath
257 han ville the sik ena likamlica människio | a mandompsins wegna, ffödddan aff adams släkth som första frestilsin ledh aff honum dyäfflenum, Ok ther medh war thet dyäfflenom owitirlikith, ath han war gudhz son, Annars haffde han funnit radh ok kyndogheth at wärldhinna atirlösin haffde hyndradz, ok sänkas vtan thetta skedde som prophetin job spadde swa sighiande til gudh fadhir O herra gudh thu skalth fangha ok gripa dyäffuolin medh enom methekrok, Medh thenna methekrokenom ok madkenom, ther pläghar sithia oppa, wndhirstaas war herre ihesus sandhir gud ok man, j swa matto, ath guddomyn skyltis vndhir mandomenom som hwasse jarnkrokin vndhir blötha markenom, ther fiskin wardhir medh swikin ok grypin, Swa wardh ok dyäffwolin gripin ok fanghin medh dyäffwolsins snille, ok wiisdom, han wjste ey annat en han war aff helghom prophetom, ok skyndado judhana ther til medh synum jnskywtilsom, ok ylzsko, ath the skuldo han dräpa, som the haffdo giorth til forinna,

ma*n*ghom helghom p*ro*phetom, Nw tha war h*er*re ihesus haffde tolth dödhin a korseno, Tha fan dyäffuolin ath ha*n* ok hans waldh war fordriffuit, ok ha*n* siälffuir fanghi*n*, som the helgha kyrkia sigh*i*r j syno*m* sangh | J wars h*er*ra ihesu christi dödz 258
tima, warth th*e*n dyäffuolin fangin, som fangna haffde hallit vndh*i*r sino walle, fförsta ma*n*nyn adam ok hans affkömpd,

Nw t*et* andra hwi war h*er*re vildhe lata sik frestas, t*et* war oss til äpt*ir*dömilse, j swa matto, ath inghin mä*n*niskia, vti sik swa gude*li*ca, äll*i*r wel kända m*edh* gudhi, ath hon ey g*er*na lydhe frestilse oppa sik, ok w*är*lzlikin dröffuilse ffor*e* gudz kärlek skuldh, mädha*n* ha*n* syälffu*ir* som aldra tingha skap*ar*e ok radha*n*de är, wille sik latha frestas, For thy mä*n*niskia*n* skal tha mykit rädhas om sik, tha he*n*ne sälica gaar j handh vta*n* all frestilse, ok w*är*ldhi*n*na dröffuilse, swa sigh*i*r sanctus augustinus, Aldra wadelicasta frestilse är th*et*, ath e*n*ne mäniskio gaar altidh sälica vta*n* frestilse ok dröffuilse, hwilkit nogh pröffuat war j eno järtekne som skedde j sancti ambrosii tyma,

Th*et* hende eth sin ath th*e*n helghe biscopin ambrosius, wägfara*n*dhe kom til herb*ergis* m*edh* syn*om* klärkom, ok sweno*m* til en rikan boma*n*, byggia*n*dis a landhe harth vidh ena elff, Han saa th*er* mykyn boskap, ok ma*n*gha ha*n*da rykedoma ok w*är*ldhi*n*na sälikheth, Tha spordhe ha*n* bondha*n* aath hwadha*n* han haffdhe the w*är*lzlika ärona ok alla the rykedomana fanghit, ha*n* | swar*ade* 259
honu*m* ok sagde ath ha*n* haffde t*et* sama*n* komith m*edh* sy*n*ne egne ma*n*heth ok lykko, Nw tha bi-

scopin t*et* hörde ath han loffwade alt sik syälffuo*m* ok takkade jnthe war*um* h*er*ra, tha badh han syna swena ok klärka sadla syna hestha, ok skyndha sik snarlica aff gardhe, Th*er* äpt*ir* nar the waro nokoth litith ko*m*pne borth fran gardhenu*m*, tha fyngho the see til ryggia ath th*e*n gardhin sankt nydh*ir* j älffwena, m*edh* folk ok fää ok allo the th*e*r j*n*na*n* j war, swa ath th*er* synt*is* jnthe qwarth wta*n* en stoor gröp m*edh* watn, Thy är oss allom radelikit ath hwath gudh haffu*ir* oss wnth aff syno*m* nadho*m*, my*n*ne äll*i*r mer, haffwom th*er* m*edh* gudz räddogha, ok vethom honu*m* th*er* for*e* tak hedh*ir* ok äro, Swa sighia*n*de m*edh* pr*o*ph*et*anu*m* dauid, Jak skal welsigna my*n* gudh, ok honu*m* takka j alla*n* tyma ok ha*n*s loff skal altiidh wara j myno*m* mw*n*ne,

Nw t*et* trydia märkia*n*de är j lästi*n*ne, Th*et* är wars h*er*ra jhesu christi stadugheth som ha*n* beuiste a mothe dyäfflen*om*, ok ha*n*s frestilsom ok forwan honu*m* j gudelikom skälom, m*edh* the helghe 260 sc*ri*pth, th*er* m*edh* gaff ha*n* oss äpt*ir*dömylse, | Ath hwarth sin dyäffuolin frestar mä*n*niskiona m*edh* syno*m* fulo äggilsom, ok inskyutilsom, tha tilbör he*n*ne ath tänkia oppa gudz tyo budordh, som he*n*na hosbo*n*de är, tha findhir hon th*et* wel m*edh* sik syälffwe, ath he*n*ne ey tilbör ath sätta äll*i*r lydha andr*um*, th*e*m so*m* thens rätta hosbondha*n*s owin är, so*m* är dyäffuolin, ffor thy th*e*m sämbir äkke badhom om en tyänisto swen, Som war h*er*re sigh*i*r syälffuir j lästi*n*ne, Jnghin mä*n*niskia ka*n* badhe tillyka tyäna gudi ok dyäfflen*om*, Här a mothe gör ma*n*gh vsul mä*n*niskia, affmykith tröst*an*de oppa gudz myscu*n*dh ok forgäta*n*de gudz

rätuiso, ok hans hardha dom ok rätuiso, ok vita ey hwro länghe g*u*d wil th*e*m liffuith vnna, Som war h*er*re syälffuir sigh*i*r j lästi*n*ne Warin wakne ok altiidh redhobogne, for*e* vta*n* syndh ok mysg*är*ni*n*ga til ydarth fädh*i*rnis ryke ath koma, ffor thy j within hwaske dagh äll*i*r stu*n*dh när j wardhin kalladhe,

Nw t*et* fyärdha ok yt*ir*sta märkia*n*dhe är j lästi*n*ne, ath war h*er*ra sag*d*e ath inghom tilbör ath fresta sin gudh, ffor*e* gootz äll*i*r päni*nga*, äll*i*r nokra w*är*dzlika äro skuldh | Här a mothe gör ma*n*gh 261
syndogh mä*n*niskia ok gyrogha, som sik aldrik lata nöghia swa länghe the liffwa, vtha*n* ärwodha th*e*r om j allo*m* syno*m* äll*i*r, ath the skulo jo faa māra gootz ok päni*nga*, ok störr*e* hedh*i*r ok framgangh, ok aktar ey äll*i*r sköthir m*edh* hwat orätuiso, äll*i*r dyäffuolzliko hyälp t*et* ka*n* sama*n* koma, hwilka war h*er*ra forba*n*nar syälffuir ena stadz j lästi*n*ne, swa sighia*n*de, We wardhe idh*i*r rykom ok jordhgyroghom, som aldrik lathin aff ath läggia jordha gotz til sama*n*, ok th*e*r j*n*na*n* forsmaen gudz rätuiso, Somlike äro the som gotz ok päni*nga* lathas rätuise*li*ca faa, ok rätuise*li*ca sama*n*koma m*edh* thy, ath alt t*et* godha the göra gudhi til hedh*i*r, swas*om* är j almoso läsni*n*gh oc fasto, t*et* göra the altz oppa t*et* ath war h*er*ra skal giffwa th*e*m mera gootz oc päni*nga*, ok sälica*n* handh gangn her j jorderike, ok th*e*r om bidhia wan h*er*ra badhe nättir ok dagha, swas*om* festa*n*de honu*m*, hwilkith gudhi storlica mystekkis, som sc*ri*ffuat staar j eno järtekne,

Th*et* hendhe eth | sin ath en klärkir p*re*dic- 262
adhe, om gangdagha aff the helgha läst, Hwar*is* war h*er*re jhesus sagde, Hwat helzst j bedhins aff

mynom fadhir j hymerike, j myth nampn tet skal han idhir giffwa, Tessin ordhin hördhe en vsal gyroghir man, j blandh flere, ok sagde vidh sik syälffwan, Nw mädhan han swa mykyt goth vtloffwar, Tha wil iak ok bedha tet iak helzst vil haffwa, ok mik är kärasth, han fyol a syn knä ok badh gudh giffwa sik nogh gul ok sylffuir swa länghe han liffde, war herre som alt forma han hördhe hans bön, ok loot see sina makth, ok tess dararins gälniskio, Swa ath genstan ther äptir tha then mannyn gik til sith bordh, ok skulde ätha, swa mykyth han baar til syn mwn aff mathenum, ok drykkenum tet warth alt sylffuir ok gul, ok tha han loth tet athir borth fran sik, tha kom tet j
263 syna räta formo | ok skypilse, Thenna plaghona ledh han swa länghe han liffde, til tess han swalth j heel, ath han fik alz inthe ätit ällir drukkith, Här jnnan giffs oss forstanda, ath war herre wil ey ath wj skulom honum frästha, ällir mana til nokra godgärninga, aff hans nadh oss til wärlzlikin froma, ällir rykedoma, vtan ödmyukelica honum bydhia vm warth syäla gagn, ffor thy han weth bätir hwat oss torfftelikit är badhe til liff ok syäl än wj thet vithom, Som prophetin dauid sigir, Människia säth alla thina akth til wan herra, han är then tik skal födha, Han latir ok aldrik nokon rätuisan man, nokon tiidh fortappas, Här aff haffwom wi äptirdöme aff enom godhom man, ok gamblom, forfadhir som heeth tobias, j blandh andra bönir badh han swa sighiande, O herra gud giff mik ey rykedoma, ok ey offmykin fatigdom, vtan giff mik myna nödtorfft til myna födho, Fore

thenna enfallogheten ok dygdelica tholamodhit, giordhe war herre storlica syna nadhir medh honum, ok särdelis tha han | war blindhir wordhin, j thy 264
ath gudh ville fresta hans stadugheth, jorderikis manniskiom til äptirdöme, Then godhe gamble mannyn han ey ängxladis ther a moth, vtan takkade gudi altiidh, ok predicade folkeno tholamodhsins dygdh ok löön j hymerike, ffore tet sama kom gudz änghil raphael gangande jn til honum ok budhade honum aff gudz gaffwom, ath han skuldhe faa sina syn j geen, som han ok fik aff ängilsins ordom, Han war gladhir ok takkade gudhi gerna, ok bleff gudz win mädhan han liffde j jorderike, ok sydhan äwärdelica j hymerike, Thet sama fortyäna ok vntfaa, vnne oss gud fadhir ok son, ok then helge ande,

Jtem dominica prima quadragesime

PEnitenciam agite appropinquabit enim regnum celorum Verba sermonum exortacionis johannis in deserto Tha sanctus johannes baptista war j ödknynne j sinne helaghet wars herra ihesu christi forlöpare ok sändebudh gingho daglika mykin almoghe til honum ath höra hans predican ok visdom, som han haffde aff them helgha anda ok j blandh annor ordh, sagde til them the ordhin som iak nw sagde oppa latin, Swa ludhande oppa warth maal Görin vidhirgangho, ok haffuin angir j rättom scriptamalom fore idhra | syndhir, ffor thy gudz rätuise 265
dombir är nw oss komande ok hans rike

[Moralitas]

Nw viliom wi vita ath swas*om* sanctus johannes talade til judha*n*na, som tha waro gudz folk, äpt*ir* moysi laghu*m*, swa mana oss nw the helghe kyrkio ke*n*ne fädh*ir*, hälzst j th*e*nnom fasto tymanu*m* so*m* nw staar j*n*ne ath hwar en c*ri*stin mä*n*niskia skal göra ydrogha ok angh*ir*, for*e* sina syndh*ir* ok skulo*m* wj märkia ath rät sc*ri*ptamal skulo wara j tryggia handa matto, scilicet voluntaria nuda et integra Th*et* är syälffwilia*n*dhis nakin ok gangzlikin,

Först syälffwilia*n*dhis j swa matto ath mä*n*niskia*n* skal latha sik koma j hugh hwru oskälikit t*et* är, ath hon skulle nokot sin brytha syno*m* skap*ar*a a mothe, so*m* hona swa ärlika haffu*ir* skapat äpt*ir* sik syälffwo*m*, Ok a mothe honu*m* so*m* he*n*ne haffuir at*ir*lösth m*edh* syno*m* dödh ok pino fra*n* dyäfflenо*m* ok a mothe honu*m* so*m* hon haffuir aff alt t*et* godha so*m* hon liffuir h*ä*r j jorderike vidh ok a mothe honu*m* so*m* he*n*ne haffuir loffuat äw*är*de*li*ca roo ok glädi vntfa ok nyuta m*edh* sik j hy*me*-*ri*ke, Ok ffra*m*del*is* lathi sik koma j hugh, hwro syrghelikith ok rýghelik*i*t t*et* är ath koma ffor*e* gudz rätuisa dom seande gudz ängla ok helga
266 me*n* | so*m* hona g*e*rna haffde j sith kompa*n*skap j hy*meri*ke ok hon maa thiit ey koma for*e* syna fula syndh*ir* skuldh, Vta*n* fordömis tha äw*är*de*li*ca blyffwa m*edh* dyäfflom j heluithe, Thill the*n*na atankan manar oss p*ro*ph*et*in jheremias swa sighia*n*de Mä*n*niskia thin eghin ondzska skal awitha tik, ok thin franwändha skal skäma tik, Ok th*e*r m*edh* math thu forsta hwro onth ok besth th*et* är til thi*n*na

syäl ath haffwa offuir giffuith thin gudh, ok ha*n*s
räddugha hwarghin haffwa j thino*m* *ger*ni*n*ghom
oppa th*et* ath war h*er*re ville oss sina nadh*i*r giffwa
til th*e*nna vilia ok astu*n*dan Tha tilbör oss ath
bidhia m*edh* p*r*oph*et*anu*m* dauid swa sighia*n*de, O
h*er*ra gudh gör myns mwns syälffwilia*n*de vidh*i*r-
gangho ath wardha tik wel tekkelikin j thi*n*ne asyn,
ok lär mik thina rätuisa doma, Ok är rädha*n*dhis
ath hwar sin sc*ri*ptamal gör ey aff retto*m* kärlek
ok g*u*dz lydno, vta*n* for*e* sydwenio skuldh ok rädde
|*tet* är honu*m* til alzingha afflösin, ell*i*r syäla gagn 267
ok särdeliis th*e*m som ey wilia gambla syndhi*n*na
sydwenio offuirgiffwa, äll*i*r gotz ok päni*nga* th*e*r
ha*n* orättelica fangith haffuir, Aff hwilko skriffwat
staar eth järtekne, so*m* iak nw säghia wil,

En okirkarl laa sywkir a sy*n*ne yt*ir*sta sotta
sängh Han sände budh syno*m* kyrkio h*er*re, ath
ha*n* skuldhe koma til honu*m* ok göra honu*m* tyänisth,
j sacramentis so*m* ha*n* plyktog*ir* war P*re*stin manadhe
honu*m* j sc*ri*ptamalu*mm*a*n* ath ha*n* skulle at*ir* giffwa
alt t*et* gootz so*m* ha*n* orättelica haffde fanghit m*edh*,
okir, ok orätuiso Ma*n*ny*n* sagde t*et* inghaledhis
ku*n*na göra ok ey vilia sith gootz ok päni*nga* giffwa
fran syno*m* barno*m* Nw tha ha*n* war dödh*i*r vildhe
klerkin honu*m* ey jordha j kyrkiogardhen, ffor thy
kyrkio*n*na rätth*i*r forbyudh*i*r nokro*m* okirkarlom
ath läghias j vigdha jordh Thess dödha ma*n*sins
frändh*i*r deeldho mykit th*e*r a mothe ok vildho
honu*m* jo haffwa j kyrkio gardhin, Tha sagde p*re*stin
Jak haffuir en asna hwilkan jak altiidh pläghar
latha bytha oppa kyrkiogardeno*m*, tha ha*n* är trött*ir*
ok hu*n*grogh*i*r, Läggin lykith oppa th*e*n asna*n* | ok 268

thyth han gaar medh thy ther jordhin honum Asnyn gik medh lykeno räth twärth borth fran kyrkiogardhenum, ok op vndhir galghan ther bleff han standhandhe ok vildhe tädhan ey gaa ffför än the lagdo lykit nydhir j jordhena, Här jnnan ma pröffwas ath swasom kroppin war owerdoghir ath ffa kyrkiogardhin Swa war ok syälin thy wer owerdogh ath faa hymerikis rike ok glädhi thy är radhelikit ath hwar en syndogh människia ath hon görin syn scriptamal j syndhinna atirwändho äptir sins scriptafadhir radhe j bätringhinne, annars hethe tet ey scriptamaal vtan gudz gabbilse Som en hälaghir kyrkionna kennefadhir ysodorus sighir, Huilka människior swa vilia faa afflath aff synom syndhom, ath the ey wilia latha aff synom misgerninghom, The hopas fafängelica oppa gudz mylhet ok myscundh hwilka myscundh ok nadh the
269 haffdo wel vntfanghit vm the haffdo | lathit aff synom ondha gerninghom,

Nw annat thet märkiande är ath rät scriptamal skula wara nakin, ffor vthan skywl medh nokre orsäkth ffore syndhena ffor thy ath hwem gudh haffuir vnth syn hylbrygdho skäl oc synne ath standha mothe dyäffuolsins frestilsom, the äro plykthoghe ath göra räkinskap fore allom synom gerninghom, Som sanctus paulus sigir, Hwar en människia skal bära sina egna byrdhe, här a mothe göra manghe orsakande sik medh annars syndh, ok vmgangho swasom är j ondho sälzskapi j mandrape j styldh ok j roff som nogh opta sker ath flere hyälpas ath illa göra j tessom syndelicom gerninghom, ok andrum tolikom flerum skal hwar

wara sin eghin forswarar*e* oppa gudz dome ok jnghin
faar skywtha syna syndh*i*r oppa th*e*n andra Swa
scr*i*ffuas aff p*r*oph*et*anu*m* ezechiele Alzwallogh*i*r
gudh ha*n* sagdhe swa the syälin so*m* syndhar hon
skal | döö äw*är*de*li*ca for*e* syndhi*n*na skuldh vta*n* 270
hon sik bätrar ey skal sony*n* vngella sins fadh*i*rs
syndh jj myno*m* rätuisa dome ok ey fadherin sins
sons syndh Thy är radelikit hwarie c*r*isne mä*n*-
niskio ath hon late sik ey lokka äll*i*r töghia til
m*edh* frändzskap äll*i*r winskap äll[i]r nokra vildha
gaffuo til nokra döde*li*ca syndh a mothe gudhz
budordom ffor thy ha*n* är th*e*n hosbondhin som oss
tilbör ath lydha ok älzska fra*m* for*e* alla jorderikis
mä*n*niskior skylda ok oskyldha so*m* war h*er*re sigh*i*r
syälffu*i*r ena stadz j lästi*n*ne Haa som [meer] älzskar
fadh*i*r ok modh*i*r syna lyca*m*lica foräldra ath haffwa
sa*m*tykkio m*edh* th*e*m j syndhi*n*ne orätuiso än ha*n*
älzskar myk, j lydhno*n*ne äpt*i*r myno*m* budordhom,
ha*n* är ey w*är*dogh*i*r ath wara luttaka*n*de m*edh*
mik j hy*m*e*r*ike,

Nw t*et* t*r*idia är ath rät sc*r*iptamaal skulo wara
gagnslikin ok fullelikin j swa matto ath mä*n*nisk-
io*n*ne tilbör ath röghia for*e* alla sina syndh*i*r th*e*r
hon veth sik haffwa giorth ok ey för haffwa sc*r*iptat
sik for*e*, äll*i*r rättat ok bätrat äpt*i*r thy he*n*na
sc*r*iptafadh*i*r haffu*i*r budhit Til tess radh*i*r oss p*r*o-
ph*et*in dauid j sino äpt*ir*dömilse swa sighia*n*de til
wan h*er*ra | O h*er*ra gudh myn bruth ok myna 271
syndh*i*r haffuir jak giorth tik ku*n*nokt ok jngha
mi*n*a orätuiso haffuir jak dwlt for*e* tik Th*e*nna
ordhin skal hwar en syndogh mä*n*niskia fulfölghia
aktha ok göma j syno*m* sc*r*iptamalu*m* ey dyliande

nokra sina syndh*i*r for*e* räddogha skuldh äll*i*r for*e* blydh skuldh äll*i*r for*e* wanhops skuld vta*n* hell*i*r wara bekändh här j jorderike sina syndh*i*r ffor*e* e*n*ne mä*n*niskio swas*om* är p*re*stin he*n*ne sc*ri*ptafadh*i*r än a domadaghe for*e* alle hymerikis härskapi til offmycla blydh ok wan hedh*i*r Ok ey ka*n* nokor mä*n*niskia swa stora bätringh göra ffor*e* syndh*i*r j nokrom idrogha, ok ang*ir* äll*i*r j sy*n*ne mödho m*edh* nokro*m* godg*är*ni*n*ghom, swas*om* är fasta läsni*n*gh, pelag*ri*ms gangor ok almosor ath th*et* staar he*n*ne for*e* nokra sindha afflösin vta*n* hon rögh*i*r sik for*e* syno*m* sc*ri*ptafadh*i*r om gudh haffuir vnt he*n*ne sith maal ok snille Ok ingha swa groffwa syndh*i*r ka*n* mä*n*niskia*n* haffwa giorth ath gudz miscu*n*dh är jo störr*e* ath forlata om hon fulla*n* ang*ir* haffuir ath at*ir*wändha aff syndhi*n*ne, Ok swa j matto so*m* förra är sakt ath hon skal inthe dylia t*et* hon haffu*ir* giorth ok myns th*et* hon haffuir til syndha giort äll*i*r är he*n*ne jnthe
272 forlathit, ffor thy war | h*er*re gör som en aff mästaranu*m* sig*ir* Alzwaldhogh*i*r gudh ha*n* giffuir sina nadh e*n*ne grata*n*de mä*n*niskio, j sc*ri*ptamalo*m* ey halwa äll*i*r stykkio*m* vta*n* alla gangzlica ällir enkthe swa skalt ok thu mä*n*niskia sc*ri*pta tik ey for*e* halffwa tina syndh*i*r, äll*i*r nokot aff th*em*, vta*n* for*e* alla the thu my*n*ns vm thu vilt fullelica afflösn faa Aff hwilko sc*ri*ffuat är eth järtekne som jak vil my*n* ordh m*edh* lyktha

Th*et* hende eth syn j eno clostr*e* tha brödh*i*rne satho ok hördho folkit j fasto*n*ne Ok j blandh th*em* fler*e* war th*er* en godh*i*r gudelikin brodh*i*r th*er* war h*er*ra tedde oppa sina nadh*i*r th*e*n brodherin

fik see jampth aff sik twärth offuir gwluith hwar en hans brodh*i*r hörde ena mä*n*niskio syn skriptamal tha tokthe honu*m* swa seghia*n*de ath ma*n*gha sma paddor krupo borth w mu*n*neno*m* a the mä*n*niskio*n*ne, hwar äpt*i*r andra nydh*i*r oppa gulffuit vidh*i*r hon sik sc*ri*ptadhe Ok oppa t*et* yt*ir*sta tokthe honu*m* som en swarth padda ok ledh ko*m* wt ganga*n*dhe ok gik vm kringh ok dreff alla the sma ath*i*r j mw*n*ny*n* ok kröp swa syälff jn äpt*i*r Nw tha the sama mä*n*niskia*n* haffde | takith afflösin ok 273
ville gaa borth kalladhe then gudelike brodherin som th*etta* haffde seeth hona til sik, ok spordhe til om hon sik gra*n*lica sc*ri*ptat haffde, hon sagde ja, tha sagde brodherin hwat han haffde seeth, ok manadhe hona ath hon skulle sik än gra*n*likarin ok bätre sc*ri*pta, The syndogha mä*n*niskia*n* giordhe ok swa, ffyol a knä for*e* th*e*n godha brodherin ok war t*et* bekändh ath hon haffde giordh ena ganska stora syndh, som hon sik aldrik förra tordhe sc*ri*pta for*e*, Brodherin löste hona wt aff ok sätte he*n*ne w*är*lzlica bätringh for*e* syna syndh*i*r, ok fik th*e*r äpt*i*r gudz vinskap, ok hymerikis nadh*i*r Th*et* sama vnne oss allom g*u*d fadh*i*r ok son ok th*e*n helghe ande

Dominica 2ª quadragesime

EGressus ihesus secessit in partes tyri et sydonis Sanctus marchus ewangelista besc*ri*ffuar oss lästina som sc*ri*ffuat war j dagh, Swa ludha*n*de oppa warth mal, War h*er*re jhesus gik wth eth sin jn j tw litin landhzskap, som heto tyrus ok sydon, Th*e*r kom

ganga*n*dhe til ho*nu*m en q*ui*n*n*a vtländzsk, ok främa*n*dhe wth aff the landzskapi som judane hyollo som for*e* hedni*n*gha, fram for*e* th*et* the waro, The sama q*ui*nna*n* ropadhe m*edh* höghe röst, til wan h*er*ra ihesum ok sagde swa, O thu dauid konungx son thu miscu*n*na mik, ok barma tik offuir mik, 274 ffor*e* thy myn dott*ir* är | hardelica krank, ok bedröffuis storlica aff dyäfflenom, war h*er*ra gik fram sin wegh som ha*n* hona ey haffde seeth, äll*ir* hörth ok ville swara ey eth ordh Tha gingho fram til honu*m* wars h*er*ra ihesu christi ke*n*neswena, ap*ostl*a*ne*, ok sagdo skyl hona fran oss m*edh* nokrom ända, ffor thy hon ropar högelika äpt*ir* oss, War h*er*ra ihesus swar*ade* th*e*m, Jak är sändhir hiit til jorderikis aff myno*m* fadh*ir* j hy*meri*ke, ey til a*n*nat folk, än til th*e*m som borttappade äro aff iherusalems folke, The th*e*r gudhi til höra äpt*ir* moysi laghom, The sama q*ui*nna*n* gik än ath*ir* fram for*e* wan h*er*ra ihesum, ffyol a sin knä ok sagdhe, kär*e* h*er*ra hyälp mik vm t*et* iak tik bidh*ir*, War h*er*re jhesus swar*ade* tha ok sagdhe, Th*et* är ey goth äll*ir* nytta, ath taka t*et* endha brödhit so*m* barny*n* skulo ätha, ok kasta t*et* wth for*e* hu*n*dana Tha swar*ade* q*ui*nna*n*, ja kär*e* h*er*re th*et* skeer opta, ath sma hwelpa faa smwlonar aff brödheno, so*m* falla nidir aff th*e*ra hosbondha bordhe, Tha swar*ade* war h*er*re jhesus ok sagdhe, Hör thu q*ui*nna, jak findh*ir* t*et* wel, ath thin troo ok hop är stor til mik, thy wardhe thin bön äpt*ir* thyno*m* egno*m* vilia, Ok th*er* äpt*ir* fra the stu*n*dhi*n*ne, warth he*n*ne dottir heel ok hylbrygdho, ok skyldh vidh dyäffuolin

[Moralitas]

J tesse helghe läst äro nokor thingh märkia*n*dhe,
Först är the*n*nyn q*ui*nna*n* som kärde sy*n*na | dott*ir* 275
nödh ok wandha, th*e*r dyäffuolin bedröffdhe ok pinthe,
M*edh* tesse q*ui*nno*nn*e skulo*m* wi forstaa hwa*r*ia ena
c*ri*sna mä*n*niskio, the sina syäl weth alt offmykyth
wara stadda j dyäffwols*in*s walle, ffor*e* dödelica
syndh*ir* skuldh, tha är radelikith ath göra swaso*m*
the*n*nyn q*ui*nna*n* giordhe, ath fly stade*li*ca ok tröste-
lica til wan h*er*ra ihesum christum, ffor thy ha*n*
är hyälparin ok hug swalarin, allom th*e*m som nöd-
stelthe ok bedröffde äro, Som p*ro*ph*et*in dauid sig*ir*
aff sik syälffuo*m* O h*er*re gudh thin hwgswalilse
the gladdho mina syäl, äpt*ir* thy som mik stoor
sorgh gik oppa myno hyärtha, Thess war tessin
höwidzska q*ui*nna*n* nywtande, särdelis for*e* fäm
dygdir skuldh som hon haffde,

Först war stadelikin tro ok rätfärdogh, ffor thy,
hon loth sik til jnghom andr*um* hwasske til rwno
karla äll*ir* trolkarla, ath bedas hyälp sy*n*ne dott*ir*,
som dyäffuolin war vti, vta*n* wan h*er*re jhesum so*m*
hon trodde mäkthoghan wara, ath fordriffwa dyäff-
uolin ok hans waldh, Swa tilbör ok hwa*r*ie sind-
oghe mä*n*niskio ath bidhia til wan h*er*ra, m*edh*
stadughe thro the sama hon loffwade ath halla, tha
hon tok vidh c*ri*stindomenu*m*, ok döpilse, th*e*r wars
h*er*ra jhesu christi ap*ost*la giordo, j tolff stykkiom,
ok hwarie mä*n*niskio tilbör ath ku*n*na j c*re*do*n*ne läse
gudhi til hedh*ir* ok syäli*n*ne til gagn, Hwilkin swa
| är ludha*n*de oppa warth maal, Jak tror a gudh 276
fadh*ir* alzwallogha*n*, som skap*ar*e är' hyme*r*ikis ok

jorderikis, Ok a ihesum christum ha*n*s e*n*ga son wan h*er*ra, hwilkin vntfanghin war aff th*e*m helgha anda ffōddir aff jomfru maria, Pinth*i*r vndh*i*r poncio pilati waldh, korsfestir dōdh*i*r ok jordadhir, ffor nidh*i*r til heluit*is*, ath frälsa alla sina winir A tridhia dagh stodh op aff dōdha, ffor til hymerikis, ok sith*i*r a sins fadh*i*rs hōgre handh gudz fadh*i*rs alzwallogx, Thādhan är han komaskulande, dōma badhe liffwandhis ok dōdha, Jak thror a th*e*n helgha anda, ok a the helgha kyrkio almännelica, ok a helgra ma*n*na sa*m*wāro, ok a syndhi*n*na forlatilse, ok a lyka*m*sins vpstandilse, ok a eth äw*är*delikith liff, amen Ok vta*n* the*n*na tolff stykke thess helgha thro, haffuir jnghin mä*n*niskia stadugheth, äll*i*r nokot th*et* som w*är*dogth är for*e* gudhi, j nokro*m* syno*m* *gär*nin*g*hom äll*i*r g*u*dz tyänist, so*m* sanctus gregorius sig*i*r Rātfārdogh gudz tro, hon är widh*i*rgangha ok ke*n*nyngh thess helgha trefallogheth, gudhz fad*i*rs sons, ok thes helga anda, Hon är ok stadugh*i*r gru*n*dhwal, til alt c*ri*stin-
277 domps*in*s renlikith liffw*i*rne, For thy j tro*n*ne | skulo*m* [wi] oss räkna til lōna j hy*meri*ke, t*et* som wi ku*n*nom ey see äll*i*r beg*ri*pa m*edh* war*um* lika*m*likom ōghom, h*er* j jorderike, swa sig*i*r oss sanctus gregorius, Mä*n*niskia*n* faar lithin lōn for*e* sina troo, hwilkin wil jnthe a*n*nat thro, aff gudhi, vta*n* t*et* hon kan m*edh* syno*m* wisso*m* skälom vtrōna ok beg*ri*pa,

A*n*nor dygh so*m* the*n*ny*n* q*ui*nna*n* haffde, t*et* war he*n*na barmhyärtogheth, som hon haffde j thy ath hon badh swa stedelica, for*e* sy*n*ne dott*i*r, som hon syälff haffdhe tolth the pinona, Th[e]nna dygd*ena* som är barmhyärtogheth, offuir sin jamc*ri*stin, til-

bör hwa*r*io *cr*isno mä*n*niskio haffwa, om hon vil bönhördh wardha m*edh* war*um* h*er*ra, For thy war h*er*re reknar th*et* for*e* ena stora dygdhelica *gär*ni*n*gh, ffram för*e* andra Som sanctus gregorius sc*ri*ffuar vt aff swa sig*ian*de, Wärdgäffuar*e* är mä*n*niskio*nne* til hyme*r*ikis löna, warku*n*sama j hyärthano, än almoso giffwa m*edh* handhi*n*ne, ffor thy th*en* j hyärtano är warku*n*dhsambir, ha*n* giffuir aff syno egno, Än th*en* so*m* almoso giffuir, ha*n* giffuir aff a*n*nars lane, ok gaffuo*m*, th*e*nna sama dygdena besc*ri*ffuar oss sanctus paulus til äpt*ir*dömilse swa s*igian*de, Jnghin är swa sywkir | äll*i*r krankir, ath mik tykkir 278
jo swa j my*n*ne barmhyärtogheth, ath jak haffuir sama kra*n*kdomy*n*,

Nw the trydia digdhi*n* so*m* the*n*ny*n* q*u*inna*n* haffde, t*et* war beskedelikheth j thy, ath hon war ey kangyrogh äll*i*r offdyärff, ath trösta oppa nokra sina forskylla*n*, vta*n* hon bad ap*ost*la*na* bidhia for*e* sik, som hon wiste bätirkända wara m*edh* war*um* h*er*ra än hon, Swa tilbör ok hwa*r*ie mä*n*niskio so*m* gudz radh ok myscu*n*dh vil tyggia, ath fly j*n*nirlica til helgha ma*n*na böna, som är först jomf*ru* maria ok fler*e* gudhz helghon i hyme*r*ike, äro hedhr*a*nde m*edh* he*n*na ödmywka tyänist, so*m* är j gudelico*m* bönu*m*, fasto ok almoso*m*, tha ma hon tess hopas ath hon ma faa nadh*i*r ok myscu*n*dh aff war*um* h*er*re, for*e* th*e*ra bön skuldh, hwar hon ey stort forskyllat haffuir, Swa sc*ri*ffuas aff j sancte birgitte bok, j blandh fler*e* sa*m*ptalan som war h*er*re ihesus haffde m*edh* s*a*nct*e* birgitto, ath han sporde henne til, vm hon viste ffor*e* hwars skuldh hon haffde the nade*na*, ath he*n*ne skulle thess, framfor*e* andra

aff hy*meri*ke, swa stor oppinbarlikheth ske, ok aff hy*merikis* äro, tha sagde hon ney, th*et* hon t*et* ey wiste, tha swar*ade* war h*er*re ok sagde swa, Sanctus ericus som konu*ngir* war j swerike, ha*n* haffuir bidith for*e* tik, ffor*e* thy thine foräldrä haffdo
279 honu*m* j stor*um* hedh*i*r, ok wyrdni*n*gh mädhan | the lyffdo, ok ey ath enasth badh ha*n* for*e* tik, vta*n* for*e* allo swerikis folke, ath iak skuldhe forwara th*e*m j syno*m* syäla wadha, ok th*e*r til haffuir jak tik wtwaldh, til eth santh budh, ath thu skule th*e*m ku*n*nogha myn wilia, th*e*r thu aff mik forstandith haffuir, Thy bliff stadugh ok trösth vta*n* räddugha, myn nadh skal tik aldrik trytha Thy är oss radelikit, ath hedra ok ära helagha mä*n*, ffor thy war h*er*ra räknar sik t*et* syälffwom wara giorth til hedh*i*r, som en kyrkio*n*na ke*n*nefadh*i*r sigh*i*r, Th*e*n tidh wi göro*m* helgho*m* ma*n*no*m* nokon hed*i*r, tha hedrom wj wan h*er*ra syälffua*n*, som th*e*m swa helgha gio[r]de aff sy*n*ne nadh,

Nw the fyärde dygdhin the*n*nyn q*ui*nna*n* haffde, Th*et* war ödmywkthin j thy, ath tha war h*er*re liknadhe ho*na* oc flere hedni*n*gha he*n*na landmä*n* vidh hu*n*dha, for*e* th*e*ra wantro skuldh, tha liknadhe hon sik syä[l]ff ok th*e*m flere vidh hu*n*dahwälpa, ok tok th*et* ey til mystikkio ath war h*er*re swar*ade* he*n*ne swa smälica, vtha*n* pröffdhe thess wel, ath t*et* war giorth for thy, ath hon ok fler*e* hedni*n*gha skullo sik betänkia, ok wändha sik vtaff sy*n*ne wantroo, mädha*n* the swa mystekke ok ledhe waro j gudz asyn, Ok for thy räknadhe war h*er*re he*n*na öd-
280 mywkt for*e* | stora dygdh, th*er* m*edh* war hon bönhördh m*edh* honu*m* so*m* rätuisth war, äpt*i*r thy p*ro*ph*e*tin

salomon sig*ir*, War h*er*re giffu*ir* sina nadh ödmywkom, ok högfärdhoghom star ha*n* alsting*is* a moth,

Nw the fämpte ok yt*ir*sta dygdhin, so*m* the*n*ny*n* bedröffda q*ui*nna*n* haffde, Th*et* war he*n*na starka stadugheth, ok throghin bön, for thy hon vilde ey afflata äll*ir* borth gaa, för än war h*er*re jhesus haffde giorth nadh*ir* m*edh* he*n*ne, Swa tilbör ok hwa*r*ighe c*ri*sne mä*n*niskio ath göra, som gudh[z] myscu*n*dh ok sy*n*ne syäl bestandh vil tyggia ok vntfaa, aff war*um* h*er*ra, hon skal bliffwa stadugh j gudz tyänisth, th*er* hon haffuir takit for*e* sik daglica ath göra, ok särdelis j godho*m* bönu*m*, badhe for*e* sik ok andr*um*, so*m* he*n*[ne]vmwardhar, so*m* the*n*ny*n* q*ui*nna*n* giordhe, for*e* sik ok sina dottir ffor thy ath ödmywka bönir ok gude*li*ca, äro war*um* h*er*ra j blandh andra godgä*r*ni*n*gha, stor täkkel[i]kin tyänist, Aff hwilko sc*ri*ffuat staar j eno järtekne som jak vil myn ordh m*edh* lyktha j th*etta* sy*n*nith

Th*et* waro thre gudelike ärmeta j enu*m* skogh, vt giffne fran w*är*ldhi*n*ne til gudz tyänist, hwar th*e*ra j syno*m* bodha stadh, The komo eth sin til sama*n* ok wordho tala*n*dhe, ok trätta*n*dhe th*er* vm hwat gudhi täkkelicast varo til tyänist, | aff trem 281 tingho*m*, som är fasta almosor ok gude*li*ca bönir, The samfelthe sik swa, ath hwar th*e*ra j syn stadh, skuldhe j*n*nirlica bidhia wan h*er*re ath thee sik hwro th*er* om war*e*, Th*er* äpt*ir* fingho the höra ena rösth som swa sagdhe, th*e*n ene takir mik til sik, th*e*n andre behall*ir* mik när sik, ok th*e*n trydhi rörir mik aff stad hwart ha*n* wil, h*är* j*n*na*n* mogho*m* wj forsta*n*dha ath hwilkin mä*n*niskia g*er*na fastar ok sina almoso giffuir j gudz hedh*ir*, hon ma röra wan

h*er*ra m*edh* sy*n*ne bön, til alla nadh*i*r so*m* he*n*ne torfftelika äro, badhe til liff ok syäl, Som the*n*nyn q*ui*nna*n* giordhe, som forwan sy*n*na dott*i*r hylbrygdho, til sith liff ffor*e* thy dyäffwolin skildhis vidh*i*r he*n*ne, Hon fordreff ok dyäffwolin fra*n* beggias th*e*ra syäl m*edh* thy, ath the offu*ir*gaffwo sina wantro, ok toko stadhe*li*ca vidh the helgha troo, ok thess war hon nywtandhe, ath sy*n*ne bliffwa*n*dhe stadugheth, so*m* hon beuisthe, Swa loffwar oss allo*m* war h*er*re jhesus syälffwir, ena stadhz j lästi*n*ne sighia*n*de, Haar som stadugh*i*r bliffuir j godho[m] *gär*ni*n*ghom, til the*n*na forgängelica liffs*in*s ändha, ha*n* bliffuir äw*är*de*li*ca heel ok hylbrygdo til sy*n*ne syäl, ä for vta*n* ände, t*et* sama vnne oss benedictus deus jn secula seculorum amen,

Jtem dominica secunda quadragesime sermo

282 HOmo quidam habuit duos filios etc[ra] War h*er*re jhesus sagde j sy*n*ne p*re*dican, sino*m* ke*n*neswenu*m* ok fler*um* almogha en liknilse, th*e*m til ke*n*nedom, hwilka sanctus johannes baptista besc*ri*ffuar swa ludha*n*de oppa warth mal, En ma*n* ha*n* haffdhe twa synir, th*e*n ynghre sony*n* sagdhe til syn fadh*i*r, Min fadh*i*r skypth thit gootz ok thyna päni*nga* mälla*n* oss twa brödh*i*r, ok antwarda mik myn deel, swa myk*i*t mik tilbör, Hans fadh*i*r ville honu*m* ey brytha a moth, vta*n* antwardade honu*m* halffth sith gootz, ok badh honu*m* göra th*e*r aff hwat honu*m* lyste, Nw ey j ma*n*gha dagha th*e*r äpt*i*r, sa*m*pkadhe ha*n* sama*n* sina päni*nga*, ok gik fra*n* sino*m* fadh*i*r

j pylag*rim*s like, vtländhis langhth borth j a*n*nat konu*n*gx rike, ok fortärdhe sina päni*n*gha skämelica, j sköro liffu*ir*ne, Ok äpt*ir* th*et* ath ha*n* haffdhe sith gootz swa illa fortärth, tha warth th*er* stor sylth*ir* ok oaran j the landena, th*er* ha*n* war staddir, swa ath ha*n* ku*n*ne sik jnghaledhis föda, äll*ir* b*er*gha, vta*n* ha*n* tok tyänist aff eno*m* byma*n*ne tess landhskapins, ok ha*n* sändhe honu*m* j syn booz gard, ath waktha ok födha ha*n*s swyn, oppa th*et* yt*ir*sta wardh ha*n* swa forsmaktadh*ir* ok hu*n*grogh*ir*|ath 283 han g*er*na haffde ätith aff mäskeno*m* so*m* swinomy*n* gaffs, ok han fik ey swa mykit som ha*n* vidh*ir*torffthe th*e*r vtaff, tha warth han betänkia*n*dhe oppa sik syälffua*n*, ok oppa the godha daghana th*er* ha*n* förra haffde haffth j sins fadh*ir*s gardh, ok talade enlica vidh sik j storo*m* harm ok sagde swa, Swa ma*n*ghe leghodränghia j myns fadh*ir*s gardh äro, the haffwa alle brödh, ok födho nogh ok jak vsal ma*n* forfars h*ä*r j sylth, thy vil jak sta at*ir* op ok gaa heem til myn fadh*ir*, ok bedhas nadh*ir* aff honu*m* ok sighia swa, Min kär*e* fadh*ir* jak haffuir syndhath a mothe gudhi j hy*meri*ke, ok mothe tik, th*er* for*e* är jak ey werdogh*ir* ath kallas thin son, gör nw vidh mik so*m* enom aff thino*m* leghodränghiom, ha*n* stodh op som han sagde, ok giordhe som ha*n* haffde tänkth, Han gik at*ir* heem til sin fadhir, Nw tha han nalkadhis bynu*m* ok hans fadh*ir* fik see honu*m*, än langht j fran sik, han barmadhe sik gensta*n* offuir honu*m*, aff rettom fadh*ir*likom kärlek, ok lop a mothe honu*m*, ok tok han j syn fampn, ok kyste honu*m* for*e* syn mwn, Tha sagde sonyn som ha*n* förra haffdhe tänkth, Fadh*ir* jak

284 haffuir syndhat a mothe gudhi, ok a mothe | tik, swa ath jak är ey wärdugh*i*r opt*er*mer ath kallas thin son, Tha sagdhe fadherin j rätto fäghinsämio til syna swena, snarlica he*m*ptin mik fram t*et* bästha par klädhir jak haffu*ir* j mynom gardh, ok förin honu*m* th*e*r vti, ok säthin eth fing*ir*gul oppa hans handh, ok fanghin honu*m* sko oppa sina föth*i*r, ok draghin fram ok dräpin en villa*n* kalff, vel fetha*n* ok äthom ok pläghom oss wel, ffor thy myn son war födh*i*r ok haffuir nw liff fangit, han war borttappadh*i*r ok är nw at*ir*ko*m*myn ok fu*n*nyn, ok th*e*r m*edh* giordho the sik alle glada, Nw mädha*n* the*n*nyn glädhin stodh, tha war then äldre bondha*n*s son vthe a akrenu*m* a sino ärwodhe, han kom heem til gardhin ok fik höra folkit danza ok leka, tha kallade ha*n* til en aff swenomy*n*, ok spordhe til, aff hwa*r*io the haffdho the glädhina fangith, Tha swarade sweny*n* thin brodh*i*r är j geen komyn, ok thin fadh*i*r loth dräpa en villa*n* fetan kalff, ok gör sik alsting*is* gladha*n* m*edh* folke*no*, ffor thy ath han fik honu*m* hylbrygdhan j geen, Th*en* samy sony*n* warth wredh*i*r, ok ville ey jngha j hwsith, vta*n* ha*n*s fadh*i*r gik wt a mothe honu*m*, ok badh ho*nu*m jngha, tha swar*ade* ha*n* syno*m* fadh*i*r ok
285 sagde swa, See j swa ma*n*gh aar jak | haffuir tik tyänth, ok aldrik gik wth aff thino budhi, thu gafft mik aldrik eth kydh, ath göra mik gladha*n* m*edh* myno*m* vino*m*, Vthan nw mädha*n* th*e*nne thin son kom j geen, som alth sith gootz haffuir fortärth m*edh* hörrom, tha loth thu honu*m* dräpa en willa*n* fetha*n* kalff, Tha swar*ade* fadherin ok sagdhe, Min son thu är althtiidh när mik, ok mith

gootz är thijt, swa ath thu radhir göra th*e*r aff alt hwath thu wilth, Nw tylbör at göra oss gladha, for thy thin brodh*i*r war dödh*i*r ok fik nw liff, borttappadhir ok nw at*ir*fu*n*nyn,

[Moralitas]

J th*e*nna liknilso*m*ma*n* som sanctus johannes sigh*i*r vt aff, j lästi*n*ne äpt*ir* wars h*er*ra jhesu christi ordhom, giffs oss andelikin ke*n*nedombir forstandha, som fförst är fadherin som sonyn atthe, M*edh* hwilko*m* fadh*i*r maa vndh*i*rstandas alzwallogh*i*r fadh*i*r gudh j hy*meri*ke Aff huilkom p*r*oph*et*in sig*ir*, Mä*n*niskia är ey t*et* visse*li*ca thin fadh*i*r, som atte tik, j ämpno*m* j guddompsi*n*s walle, ffor än thu skapath wardh, ok th*e*n tik giordhe til nokot warda j the*n*ne w*är*ldhi*n*ne, tha thu h*är* alzinthe war, ok skop tik j swa ärlica formo, ok beläthe äpt*ir* sik syälffuom, som thu nw är, mädh tessom ordomy*n* samfäll*i*r sik ok sanctus paulus swa si*gian*de, | Alz- 286
walloghir gudh är th*e*n som w*är*delica kallas fadh*i*r, ath allo the som j hy*meri*ke ok j jorde*r*ike är, Nw m*ädh* th*e*nna vnga soneno*m* ok kata, skulo*m* vi vndh*i*rstanda hwa*r*ia ena syndogha mä*n*niskio, som sin sinne skäl karsklek, ok vngdom jlla nythiar gudhi til hedhir, älla til sith eghit syäla gagn, vta*n* äpt*ir* dyäffuolsins radhe ok jnskywtilso*m*, j sino w*är*ldzliko framhopi ok käthe, forsmar ath göra äpt*ir* tyo gudz budordhom, som fadh*e*rin är, ok th*e*r m*ädh* skyl sik vidh*i*r gudz kärlek, ganga*n*de twärt borth fran gudhi sino*m* helgha fader*e*, ok sino*m* broder*e* som är c*ri*stin gudz almoghe, som wars h*er*ra studige

winir ok synir äro, ok ther äptir gör sina vmgango j eno främadho landhzskapi, langh[t] fran sinom fadere gudhi, ok gaar j annat landhskap som är j syndhena, ok j dyäffuolsins wal, ok sydwenia, Ther medh bristir honum sin andelikin sidwänia, ok födha til synna syäl, som är kärlekin hopith ok astundanyn, til hymerikis ryke, ok hugswalilsin aff thens helgha andz nadh ok jnskywtilsom, Aff hwilko prophetin dauid scriffwar Syndoghe män skulo sik forbannadhe vmwändha vm quellin, ok skulo gaa om kringh stadhin ok thola hunghir som
287 hwndha, ok särdelis the som skört | liffuirne plägha vthan bätringh ok atirwändho, som manghe thy wär göra, liggiandhe j lönskaleghe hallande thet fore litzla syndh ällir ingha, hwilkith tha är gudhi hathelicast ok gudhi [o]kärast, swa ath the thet plägha äro bort tappade fran warum herra, äptir thy prophetin dauid sighir, Herra gudh thu tappade borth alla the som skörth liffuirne plägha, vtan thin lagh ok thin räth, Ok är opta manghe vsle människio skedh bradh hempdh, ok gudz wredhe ffor thy the räkna the syndena fore inthe, vtan hedhir ok glädhias ther vt aff, som scriffwas j manghom järteknom aff hwilkom jak eth nw seghia vil,

Thet hendhe eth sin, ath en quinna j lönskaleghe lighiande medh enom man, hon laa j synne sängh langth oppa daghin, äptir tet mannyn war opstandhin ok bort ganghin, hon haffde när sik j sänghinne sin son fem ara gamblan, laa ok lekthe vidh honum ok gladde sik, tet hon haffde swa karskan son fangit j tolico liffuirne, meenthe thet ath syndhin war ey warum herra otäk, fore then

skuldh, ath ha*n* stadde he*n*ne tolikit syälffs waldh,
vta*n* näffst ok plagho, ok j th*et* sama hon tänkthe
swa vidh sik, tha kom en swartir spyrwir flyghande
geno*m* vindögat a huse*n*o, ok satte sik a sängha
stokkin, ok byriadhe til ath wexa swa stor, ath ha*n*
räkte när op wndh*i*r | takith, Han spenthe q*ui*nno*na* 288
m*edh* syno*m* klöm harde*li*ca gyno*m* liffuit, ok fördhe
hona swa nakna op gyno*m* takit m*edh* sik, borth
w mä*n*niskio*n*na ögsyn, swa ath jnghi*n* wiste hwar
hon bleff, vtha*n* tiith som rädha*n*d*is* är m*edh* th*em*
swarta fuglen*om*, j ha*n*s hema*n*, j heluite, Nw j
th*et* sama som q*ui*nna*n* fördhis vp w sänghi*n*ne,
tha grep pilthin he*n*ne son, m*edh* badhom handho*m*
grata*n*de op äpt*ir* he*n*ne, Th*e*n fuglin slo honu*m*
m*edh* sino*m* vinghom om hendh*i*rna, ok armana
swa ath th*et* synt*is* alt bulswarth, swa mykit vingane
thogho swa länghe ha*n* liffde, Tha th*e*n pilthi*n*
wäxte op, gaffs ha*n* j sancti anthonij klost*ir*, ok
wart godh*i*r gudhz tyänisto ma*n*, ok warth ma*n*ghe
syndhoghe mä*n*niskio til reddugha, ok forwarilse,
a the ha*n* ku*n*dhe thee ok beuisa, hwat honu*m* war
vidh*i*rfarit ok ha*n*s modh*i*r,

Här oppa bör allom th*em* ath tänkia, som länghe
haffwa lighat j ga*m*blom syndha sydwänio*m*, sin
gud ok sin fadh*i*r haffwa glömbth, ok offu*i*rgiffuit
som p*r*oph*et*in dauid sigh*i*r til th*e*m, Thu syndhogh
mä*n*niskia haffuir offuir giffuit th*e*n gudhin, so*m*
tik födde ok forgätit haffuir thu th*e*n h*e*rran thin
skapar*e* är, hwath skal tha en salogh mä*n*niskia göra,
som sik weth swa fortappada fran gudhi | syno*m* 289
fadh*i*r for*e* syndhi*n*na skuldh, sa*n*nelica he*n*ne til-
bör ath göra som th*e*nne fatighe nödstelthe sonyn

giorde, gangha til radhz medh sino egno samuite, medh ymsorgh ok ydrogha, som prophetin dauid sigir aff sik syälffwom oss til äptirdömilse, Swa opta jak gik til radhz medh mynne syäl, hwro wadhelica jak haffde henne vth sath, tha fik jak daglica stora sorgh j mith hyärtha, ok skyndadhe sik atir til myscundhinna fadhir medh alle ödmywkth, ffor thy ödhmywkthin är som kyrky[o]nna kennefadhir tullius scriffuar aff sigiande, Ödmywkthin är en stor dygh, medh hwilko människian j synom rätuisa tanka ledhis vidh sik, ok räknar sik syälffuan fore inthe, Nw här äptir ath en syndogh människia haffuir thenna ydroghan, ok vilian fangith stande op ok ganghe til sin skriptafadhir a gudz vegna, ok kennis syn bruth, ok syna olydhno, ther hon a mothe gudhe j hymerike ok hans budordhom brutit haffuir, Ok bedhis nadh myscundh ok aflösin fore sina syndhir, Tha ma hon tess hopas ath hon kombir atir j gudhz sins fadhirs hyllisth ok kärlek, ok faar athir then rena kledhabonadhin, som
290 hon förra | haffdhe j menlösonne anamath sik j döpilsom Äptir thy sanctus gregorius scriffuar aff swa sigiande, Rättir anghir fore syndhinna, är eth sälighit twakar, ffor thy tet dughir människionne, ath twa sina syäl ther vti ok rena göra, swa opta henna hyärtha torff thes vidhir, Ther vt aff haffwom wj eth järtekne, som jak vil myn ordh medh lyktha j thetta syn,

Thet hendhe eth sin hwar en prestir skriptadhe folk, ok dyäffuolin saa ther oppta oppa, ath alle the som gingho til prestin swarthe, ok ledhe, the gingho alle fran honum hwithe ok wäne, Tha sagdhe

dyäffuolin vidh sik syälffua*n* Nw mädha*n* jak är swa swarth*i*r, tha vil jak gaa til p*re*stin, ok see om jak kan swa hwit*ir* wardha som flere, ha*n* gik for*e* p*re*stin so*m* han sag*d*e, ok reknadhe op ma*n*gha fula g*er*nin*g*ha, som ha*n* driffuith ok giorth haffdhe, swa ath klerkin th*et* forstodh, ath ha*n* war en dyäffuol ok jnghin ma*n*, Ha*n* spordhe honu*m* til hwj ha*n* tiith ko*m*, Dyäffuolin swar*ade* Jak saa alla hwita ok fagra fra tik gaa, the so*m* swarte ok ledhe til tik gingho, Ok for thy ath iak är swarth*i*r, ville jak hwith*i*r wardha, här när tik, Tha spordhe | p*re*stin 291
honu*m* til, vm ha*n* ville lotha angra sik alth *tet* ha*n* illa haffde giorth, tha swar*ade* dyäffuolin ath ha*n* *tet* ey ku*n*dhe göra, vtha*n* hell*i*r astu*n*dha jo mer*e* for vtha*n* ända jlla göra, hwar ha*n* ku*n*ne thess bekoma, th*e*r m*edh* hwarff ha*n* borth, swa ath ha*n* th*e*r ey länghi*r* synt*is*,

Nw sagd*is* aff yt*ir*st j lästi*n*ne ath bondhi*n* j hwse*n*o so*m* sonyn atte, at*ir*fu*n*nyn gladdis sik m*edh* allo folkeno, swa samoled*is* glädh*i*r sik gudh j hymerike, m*edh* allo sino herskapi aff syndogha mä*n*niskio bätringh, Som war h*er*ra sigh*i*r syälffu*ir*, Stor glädhi är allom syndoghom mä*n*niskiom, som fullan ang*ir* haffuir faath for*e* syna syndh*i*r, The sama glädhina ath wntfaa m*edh* th*e*m, ok äw*är*de*li*ca nywta, vnne oss allo*m* g*u*d fadh*i*r ok so*n* ok th*e*n h[elghe] ande Amen,

Dominica tercia quadragesime

Erat ihesus eiciens demonium et illud erat mutum, Sanctus lucas besc*r*iffuar oss lästina, swa ludhande,

oppa warth maal, War h*er*re jhesus han dreff vt
dyäffuolin aff eno*m* ma*n*, som dwmbe war, swa ath
ha*n* ku*n*dhe hwaskä tala äll*i*r höra, ok the vndradho
th*e*r oppa som th*etta* sagho ok hördo, Somlike aff
th*e*m sagdo mällan sik, ath ha*n* fordreff dyäffuolin
m*edh* belzsabubs makth, som dyäffla*n*na howidzma*n*
292 är, ok som|like for*e* th*e*r äpt*i*r, ath the villo see
nokor gudelikin järtekne aff honu*m*, Nw mädha*n*
ha*n* forstodh th*e*ra hugh ok hyärtha, sagdhe ha*n*
swa til th*e*m, al la*n*dskap ok rike äro twädräktogh
i sik, the leggia sik syälff j ödhe, ok hwar hema*n*
forgaar the andro, War*e* th*et* swa ath dyäfflane
waro twädräkthoghe, ok ey sa*m*haldhoghe, tha war*e*
th*e*ra waldh ok makt om jnthe, For thy j sighin
nw mik a dyäffuols*in*s wegna belsabubs, nokra andra
dyäffla fordriffwa, hwilkit ey ka*n* ske, for thy the*n*
ene wägh*i*r for*e* th*e*m andhra Nw om t*et* swa är
jak forwi*n*dh*i*r dyäffuolin m*edh* nokrom dyäffuolz-
skap, hwars makt haffua tha ydre sönir, vinir ok
frändh*i*r, myne ke*n*neswe*na*, ath fordriffua dyäff-
uolin m*edh* vta*n* gudhz makth, ffor thy the skula
wardha jdre domar*e*, Visselica vm j t*et* throin,
ath iak fordriffuir dyäffwolin m*edh* gudz makth,
tha skal gudhz rike wara idh*i*r til koma*n*dhe, Ok
sidha*n* sagde war h*er*ra th*e*m en liknilse j swa
matto Naar en starkir wänkthir ma*n* gömir sin hws,
ok hema*n* tha är alt j fridhi, som ha*n* ägh*i*r, än
när en a*n*nar ko*m*bir so*m* honu*m* är off starkir, tha
thakir ha*n* förth borth al hans wapn, som ha*n*
tröstir oppa, ok gör sköffli*n*gh aff allo hans gootzse,
293 Ok sidha*n* sagdhe war h*er*ra | haar som äkke är
m*edh* mik, ha*n* är a mothe mik, oc th*e*n so*m* ey

är j myno sälzskapi, ha*n* forstar sik syälffua*n*, När en or*e*n dyäffuolzlikin ande wardhir driffuin fra*n* mä*n*niskio*n*ne, tha gaar ha*n* j thor rwm fa sik nokra hwilo. tha ha*n* faar ey th*e*r bliffua sigh*i*r han vidh sik, Jak vil at*ir* gaa jn j th*et* sama hwsit, som iak vt gik, ok tha ha*n* kombir thiit, findh*i*r ha*n* t*et* husit wel sopat, m*edh* qwast ok prydelica til saath, ok alth thompt j*n*na*n*, tha takir ha*n* m*edh* sik syw dyäffla werr*e* än ha*n* war, ok byggia swa alle th*e*r jnna*n*, ok the vsle mä*n*niskio*n*ne wardh*i*r jo längh*i*r mer werr*e*, Nw tha war h*er*re haffde sakth all the*n*na*n* ordhin, hoff en q*ui*nna op sina rösth j blandh almogha*n*, som wars h*er*ra p*re*dica*n* hördhe, ok sagdhe til honu*m*, hälagh*i*r är th*e*n qwiderin, som tik baar här til jorderikis, ok helaghe äro the spinane som thu söght, war h*er*re jhesus swar*ade* he*n*ne ok sagdhe, ja visse*li*ca swa helghe äro alle the som gudz ordh höra, ok th*e*m gra*n*lica göma j sino rätfärdogho liffu*ir*ne, ok gude*li*co*m*, ok dygde*li*co*m* g*er*ni*n*ghom,

Moralitas

J tesse helghe läst äro ma*n*gh tingh märkia*n*de, Först är th*e*nne dyäffuolin som sanctus lucas sc*ri*ffuar vt aff, ok aff th*e*nna sama ma*n*nenu*m* sc*ri*ffuar sanctus matheus ewangelista j synne bok, ath ha*n* war blindh*i*r | 294 Ok war h*er*re ihesus giordhe sina nadh m*edh* honu*m*, j fyra handha matto, m*edh* fyro*m* järtekno*m* beuisa*n*d*is* sins guddo*m*ps makth ok waldh, Som war t*et*, ath maallös du*m*be warth thalandhe, döffuir höra*n*de, blindh*i*r seandhe, ok then so*m* dyäffuolin war vti, wart frälstir fran

honum, Med tessom mannenom som swa stoor wanskilse haffde j synom krop likamlica ma forstandas hwar en jlhardh sindhogh människia, som dyäfflenom är alt offmykit a handh ganghin medh gamblom fulom syndhinna syduenioin, andelica j synne syäl, Äptir thy prophetin dauid sigir, O herra gudh langh är thin hela fulla nadh fran syndoghom mannum, ffor thy the spordho jnthe äptir thinne rätuiso j synom gärninghom, Then pröffuas wara mallös fore gudhi, som ey vil göra rätta vidhirgangho j scriptamaloman, fore syna syndhir, ok gudz loff hedhir ok äro, wilia hwarghin ophöghia, wärdelica medh synom mwn, For thy ath then som j dödelikom syndhom är staddir, vtan bätringh, hans loff är inthe hörth, medh warum herra äptir thy prophetin salomon sigir Ey är syndugx mans loff j hans mwn täkkelikit, ällir faghirth j gudz asyn,

Nw framdelis pröffwas han wara andelica dödhir,
295 som syn öron atirlykkir fore gudz ordhom, | ällir kennedom, ok ey sik lata awita ällir straffas fore sina syndhir, hwilkin lykir är enom orm som hethir aspis, äptir thy prophetin dauid sigir, Thenne ormyn aspis, han haffuir swa dana natur, ath när han hörir nokon fagran sangh ällir lek, som lustelikit är, tha gitir han tet ey lydhit fore sith ondha ethir skuldh, vtan läggir thet ena örat thet hardasta han kan vidh jordena, ok j annat örat stingir han sin styärth, Swa gör ok j liknilse en vsul syndogh människia, som gudz rätuiso ok kennedom aldrigh vil höra, Thet ena örath läggir han til wärldhinna snykth, ok gyri som tha är alt jnthe vtan jordh,

ok mwl oppa tet ytirsta, Ok annat örat stoppar
hon jgen medh eth fanyth hop oppa langht liff,
som medh enom langhom fanytthom styärth,

Nw ok ytirmer pröffua[s] en syndogh människia
wara andelica blindh, fore gudhi til sith syälä gagn,
Äptir thy som prophetin dauid kärdhe om sik oppa
allars syndara wegna, swa sighiande, Mina syndhir
haffdo mik swa gripith, ath iak medh mynom ande-
likom öghom, som är myn vndhir|standilse, formatte 296
ey see ällir skudha myn syäla wadha, hwat skal
tha en vsul syndogh människia göra, som sik weth
wara stadda j tholikom wadha, vtan göro som thenne
kranke mannyn giordhe, flye medh alle ödmywkt
til wan herra ihesum christum j rättom ydrogha
ok angir j synom syndhom, Tha ma hon thet stade-
lica hopas, ath han gör sina nadhir medh henne
andelica, Som han giordhe medh thenna mannenom
likamlica, Swa ath först j rättom scriptamalom, skyl
han dyäffuolin vidh syälina, ok sydhan läkir han
hona medh tess helgha andz nadh, ther äptir wardhir
mwnnyn raskyr ok viliogir j gudz loffui, ok j gude-
licom bönum, ok öronyn lydugh ok atwaktande til
gudelicom kennedom, ok nyttirlica radha til syälinna,
ok vndhirstandandhe öghon, granlica skudhande sik
om kring, ok forwarande sik ther vti, ath hon aldrik
optarin kome j dyäffuolsins waldh, ok snarom som
innan haffuir warith, om thenna nadhena tilbör oss
jnnirlika bydia van herra, medh prophetanum swa
sigiande, | O herre gudh göm oss som en ögsten, ok 297
haff thin skyol offuir oss medh thinna nadhir
vinghom, a mothe dyäffuolsins frestilsom,

Nw tet andra som märkiande är j lästinne, Thet är ath war herre sagde dyäffuolin atirkoma j sama hwsith som han förra war vti, medh syw synom kompanum, som werre äro än han, Thet skal swa forstandas som nogh oppa sker jwer, ath mangh människia som skil sik nw vidh dyäffuolin j synom rygilsom ok scri[p]thamalom, ok gör jngha bätringh fore syna syndhir, vthan tröstir sik framdelis ther oppa dyärfflica ath syndha, ath hon är afflösth, fore thet hon förra giorth haffdhe, Hwilkit ey är möghelikit fore gudhi, aff hwilko prophetin ezechiel scriffuar, Aff gudz mwnne swa sigiande, Om en rätuiss man wändhir sik om borth fra
298 sinne rätuiso, | ok gör syndh ok wrangheth, eptir omögelicom tingom, som en omyllir man plägar ath göro, alla the rätuisa gerningha han haffuir til förinna giorth, the skula ey dragas til mynne, ok ey honum räknas til nokra godha löna, vtan j the stadughet som han haffuir mik offuir giffuit, ok j synne syndh som han sydhirmer syndade, skal han dödelikin warda til synne syäl, Thennan ordhin tilbör hwarie crisne människio ath rädhas, ok swa göre sin skriptamal, ath hon ey strax falle jj the sama syndhina, ällir taki dyäffuolin atir j sith fylghe ok samwaro, hwilkit mäst sker for thy, som war herre sagde j lästinne, ath hwsit war sopat med enom qwasth renth ok prydelikit giorth, ok ther medh war thet alstingis tompt, Med tesso hwseno vndhirstaas människionna hyärta, som rensath war j scriptamalomyn, ok ther äptir ingha godgärningha mera giorth, Ok ingha bätringh werdelica bewisth varum herra, tha kombir dyäffuolin

at*ir* j th*et* sama thoma hwsith, th*er* inthe goth är
vti, som honu*m* staar a moth, m*edh* fler*um* fulom
andhom, ok stängia tha husit hardarin ath*i*r vm sik,
badhe hyärtat mwn ok öron, ath the vsla mä*n*niskia*n*
haffu*i*r tha werr*e* ath skylia | sik vidh dyäffuolin, 299
ok syndhina än hon förra haffde, Aff th*e*nna dyäff-
uols*ins* stänglom ok lasom teddis eth sin eno*m*
helghom ärmeta, ha*n* fik see m*edh* syno*m* ande-
liko*m* öghom, tre dyäffla alla tillyka fylghias aath,
tha spordhe ärmethin hwat th*e*rra na*m*pn war, th*e*n
förste sagdhe jak heth*i*r hyärtha stänghil, Th*e*n
andhre sagde jak hetir stengemwnd*i*r, ok th*e*n
tridia sagde jak heth*i*r läsepungh*i*r, Ok är rädha*n*dis
ath the mä*n*niskior so*m* ingha*n* kärlek haffwa j
syno hyärtha til nokra miscu*n*dhsamlica *ge*rni*n*gha,
ok ey älzskar gude*li*ca bönir, ok nödhog*ir* gaar til
kyrkio, som gudz bönahws är, ok swa nidzskaps
fulle, ath the syälla*n* äll*i*r inthe vilia giffwa fatigho
folke almoso, the haffua alt offmykith sälzskap bundhit
m*edh* th*e*nna thre ko*m*panoma*n*, ok th*e*r m*edh* hindras
th*e*ra bätringh, som th*e*m tilbör ath göra for*e* sina
syndh*i*r, For thy th*e*nna thre dygde*li*ca *ge*rni*n*gana,
tilbör särdelis all*o*m göra til syndha bätringh, Som
först är miscu*n*dhsama, aff hwilko war h*e*rre sig*ir*
syälffuir ena stad*is* j lästi*n*ne, Hwat ey tilbör tik
mä*n*niskia myscu*n*na thino*m* tyänista brödhr*um*,
thino*m* jamc*ri*sno*m* swas*om* jak giorde miscu*n*dh
m*edh* tik, | Aff gudelicom bönu*m* sc*ri*ffuar sanctus 300
augustinus swa, Gudelikin bön är mä*n*niskio*n*ne
stoor hyälp for*e* gudhi, ok ängeleno*m* som mä*n*-
niskio*n*na gömar*e* är, stoor hugswalan, ok dyäffleno*m*
en stoor plagha, Ok syälffwo*m* gudhi täkkelikit

offuir, Aff almoso*m* sig*ir* vise p*r*oph*et*in salomon, Läggin lönlica ydra almosor, ey oppa rosin j fatigha ma*n*na sköth, Ok hon skal bidhia for*e* idh*i*r, ffor thy ath swas*om* watnit vtslökkir ellin, swa slökkir almosa*n* syndena,

Nw *tet* tridia ok yt*ir*sta so*m* wj skulo*m* märkia, Th*et* är ath war h*er*ra sagde th*e*m wara helagha som gudz ordh atwaktelica höra ok th*e*m gra*n*lica göma, Här til radh*i*r oss sanctus jachobus ap*ostol* j syno*m* ke*n*nedom, J skulin ey ath enast höra gudz ordh, vta*n* jamwel th*e*m äpt*ir* fylghia, m*edh* idhrom godg*är*ni*n*ghom, om j vilin ey swikia idh*i*r
301 syälffwa, ffor thy hwa so*m* gudhs | ordh ok ke*n*nedom hörir, ok ey vil sith liffu*ir*ne th*e*r äpt*ir* halla, han är likir eno*m* th*e*m ma*n*, som sith eghit änlithe skudhar j eno*m* spegil, han skudadhe sik fast, ok gik borth m*edh* thy, ath ha*n* haffde glömbth gensta*n* hwilkin ha*n* war j spegleno*m*, Swa göra än alt aff ma*n*ghe thy wer, The höra daglica j p*re*dican talas om th[e]ra syndh*i*r ok syäla wadha, ok ku*n*na *tet* wel skudha ok märkia, m*edh* th*e*ra sy*n*nom ok skälom j th*e*ra sa*m*withe, som j eno*m* spegil, ath the äro the same, so*m* swa haffwa giorth, ok genstan ordhin äro lykthat, tha haffwa the glömpt sik syälffuo*m*, äpt*ir* thy the förra tänkto oppa sik, ath halla *tet* for inthe j nokro bätringh rätte, Ok th*e*r m*edh* görs war*um* h*er*ra stoor smälekir j tolico glömbsco, ok dwlsco, som ha*n* syälffuir kärir m*edh* p*r*oph*et*anu*m* dauid Jak är forglömbdh*i*r j mä*n*niskio*n*na hyärtha, som th*e*n alsting*is* dödh*i*r war*e*, Thy är hell*i*r radelikit ath göra so*m* sanctus jacobus radh*i*r oss, Haar sik gra*n*lica skodar j gudz

laghom, ok rät, hwro fulko*m*likit frelse är, j hy*meri*ke, ok bliffuir swa, atwakta*n*de hörar*e* til gudz ordh, vta*n* alla glömbsco, ok gör th*e*r äpt*ir* ha*n* skal warda | hälagh*i*r m*edh* gudhe j sino*m* *gär*nin*g*hom, 302 The hälaghete*na* ath fortyäna, vnne oss dominus noster jhesus amen,

Dominica quarta

Abiit jhesus trans mare galilee quod est tibiriadis, Sanctus johannes ewangelista besc*ri*ffuar os lästina j dagh swa ludha*n*de oppa warth mal, War h*er*re ihesus gik fram m*edh* en syo, som heth tyb[i]riadhis, lyggia*n*de j galilea landhe, ok honu*m* fylgdhe mykin almoghe, for thy the sagho stor järtekne aff honu*m*, som ha*n* giordhe vid th*e*m som sywke ok kranke waro, war h*er*re gik tha oppa eth b*er*gh, ok th*e*r sath ha*n* m*edh* syno*m* ke*n*neswenо*m* ok oppa th*e*m tymanu*m* war en judha*n*na helghodagh*i*r, nämarsth th*e*ra paschom, Tha lypthe war h*er*re op sin öghon, ok [tha] ha*n* fik see th*e*n mycla almogha*n* koma til sik, sagdhe ha*n* til sanctum philippum, hwadha*n* skulo*m* wj faa köpa swa mykith brödh, som th*etta* folkit ma ätha, tha swar*ade* sanctus philippus ok sagde, Twäggia hu*n*dradha päni*nga* brödh räkthe th*e*m jnthe aath, swa ath hwar th*e*rra finghe nokoth lytit th*e*r wth aff, Sanctus johannes sig*ir* ath war h*er*re spordhe thy aat philippum, ath ha*n* vilde honu*m* fresta, ffor thy ha*n* viste wel til föri*n*na hwat ha*n* vilde göra Tha sagde en af ke*n*neswenoma*n* so*m* heth andreas sancti petri brodh*i*r, h*ä*r är en pilt*ir* j blandh

303 oss som | haffuir feem brödh, ok twa fyska, än th*et* kan ey mykit räkkia swa myclo folke Tha bödh war h*er*ra säthia folkit nydh*i*r ok faa sik math Ok war mykit gräss oppa th*e*m stadenu*m*, ok folkit war när fem thusandh, war h*er*re tok til sik the fem brödhin ok las sin welsignadha ordh offu*i*r th*e*m, ok gaff th*e*m allom ätha, ok aff fyscoma*n* swa mykit the vildo haffwa, Nw tha t*et* folkit war alt mäth, sagde war h*er*ra samkin saman t*et* som h*ä*r offu*i*rlöpir, swa ath t*et* ey forfar*is*, The sampkado sama*n* wel tolff fullo korgha, m*edh* brutno*m* brödh stykkio*m*, aff fem brödho*m* ok twem fysko*m* som offuirlop th*e*m som ätit haffdo, ok alle waro wel mätte, Tha t*et* folkit sagho järteknit som war h*er*ra giordhe, tha sagdo the sina mällin, Th*etta* är sa*n*nirlica en helagh*i*r p*ro*ph*et*e, som tilkoma*n*dhe war aff hy*meri*ke, hiit nidh*i*r til oss j iorderike

[Moralitas]

¶ J tesse helge läst skulo*m* wj märkia wars h*er*ra ihesu christi nadelikin järtekne, oss til andelikin ke*n*nedom, ok tilbör oss honu*m* loffwa hedra ok ära, ffor thy ha*n* är th*e*n os giffuir wara daglika födho, ok ophelle ok jamwel allo*m* andr*um* *crea*tur*um*, som lika*m*like äro ok liff haffua fangit, Som p*ro*ph*et*in dauid sig*ir*, Gud alzwallog*ir* är
304 th*e*n so*m* allom kötliko*m* | *cr*eatur*um* giffuir mat ok b*är*ni*n*gh, Sanctus augustinus han besc*r*iffuar oss j sino*m* ke*n*nedom v[t]tydni*n*gh aff th*e*nne lästi*n*ne m*edh* faam ordho*m* swa sighi*an*de, Han sig*ir* swa All the järtekn th*e*nna ok flere, ther war h*er*ra

giorde t*et* är visse*li*ca guddo*m*ps*in*s *gär*ni*n*gha, ok mana mä*n*niskio*n*na hugh ok skäl th*er* til, ath forstanda gudh aff synlykom ära*n*dom, ffor thy ha*n* är j sik syälffuo*m* os osynlikin, tho äro ha*n*s vndh*ir*lica *gär*ni*n*gha oss osynlika, som jnghin kan a*n*nar göra, än han so*m* är ath styra ok radha allo w*är*ldhine, ok alt t*et* j he*n*ne bliffua*n*de är, Ok for thy ath mä*n*niskia*n* haffuir th*er* m*edh* vmgangit, fran förste w*är*ldhi*n*na opbyria*n*, th*er* m*edh* tykkyr th*em* inghom vndh*ir* äll*ir* järtekne wara, Hwa är nw th*en* som alla w*är*ldhina födh*ir* ok oppe hall*ir*, vtha*n* th*en* samy gudhin so*m* tha ökade maltidena, ok öffni*n*ghetena j th*em* fem brödhoma*n*, til fem thusandh folk, Han ökir aff litzle sädh en stora*n* ar wexst, ey ath enasth fem thusandh folke, vtha*n* otaliko*m* ma*n*ghom thusandho*m*, offu*ir* alla w*är*ldhina

Nw skulo*m* wj ok vitha ath m*edh* th*e*nna fem brödhomyn skal vndh*ir*staas fem a*n*delikin brödh, Th*er* hwar en jorde*r*ikis mä*n*niskia är torfftelikin til si*n*na ande*li*ca födho, j synne syäl, | 305 om hwilkin brödh oss tilbör, ath bidhia wan h*er*ra jhesum christum, ath wi matto*m* th*e*m w*är*delica vntfaa, ok vta*n* vanskilse behalla, ffor thy ha*n* loffuar allom wardha bönhördhom m*edh* sik, som nokot aff ho*n*u*m* werde*li*ca bedhas Äpt*ir* thy ha*n* syälffuir sigh*ir*, bedhins aff mik ok j skulin faa hwat j aff mik bedhins. ok j vilin,

Th*et* första brödhit so*m* oss torfftelikit är, Th*et* är thro*n*ne brödh, vta*n* huilkit jnghin mä*n*niskia kan andelika liffs b*är*ni*n*gh haffwa til sy*n*ne syäl, än tho hon synt*is* rätuise*li*ca liffwa, j allo*m* sino*m* mädhirfärdho*m*, Äpt*ir* thy salomon sig*ir*,

Än rätuiss ma*n* ha*n* liffuir aff si*n*ne rätfärdoghe thro Nw th*et* andra ande*li*ca brödhit so*m* oss torfftelikit är, t*et* är angirsins brödh, th*e*r mä*n*niskia*n* skal födha sina syäl m*edh* i ydrogha ok angh*i*r jdke*li*ca for*e* sina syndh*i*r, äpt*i*r thy p*r*oph*et*in dauid giffu*i*r oss äpt*i*rdöme aff sik syälffuo*m*, swa sig*ian*de Mina thara ok grat*i*r waro mik for*e* mith brödh, badhe nath ok dagh, Swa tilbör ok hwa*r*ie mä*n*niskio som sik weth brutlica wara, a mothe war*um* h*er*ra ok hälzst j the*n*no*m* fasto tymanu*m*, so*m* nw j*n*ne staar, so*m* änka*n*nelica är skypadh*i*r aff the helghe kyrkio, hwa*r*ie syndoghe mä*n*niskio til sy*n*na syndha bätringh, tha ma hon
306 hopas ok glädia | sik til ath faa höra th*et* hugnadha ordhit som p*r*oph*et*in loffuar ok sigir, aff gudhz mw*n*ne, Standhin op ok glädhin idhir j som sithin ok äthin sorghi*n*na brödh, The*n*nyn ordhin mogho*m* wi taka oss til atanka j twäggia handa matto, Först ath hwilkin godh c*r*istin mä*n*niskia som nw ärwodhar om sith syäla gagn, j vmsorgh ok aahugha, ok j at*i*rhalle aff math ok dryk, m*edh* rätte fasto ok aff sköro liffu*i*rne, ok mödh*i*r sik ydkirlica til the helga kyrkio, ok j almoso*m* ok gude*li*co*m* bönom, ok twingar sin krop, j mödho ok twangh, fore gudz skuldh som sanctus paulus sig*i*r Jak näffsir myno*m* krop m*edh* plagho, ok gör iak ha*n* lydhogha*n* ok werdogha*n* j gudz tyänist, The so*m* swa göra ok vmsyrghia*n*dhe haffwa ätit sith brödh, j g*u*dz räddugha j th*e*nna tymanu*m*, the mogha glädia sik til ath staa op ok gaa til the helgha kyrkio ok vntfaa t*et* velsignada brödhit gudz werdhogha likama*n*, sik til äw*ä*rdelikin hugnat,

ok ande*li*ca födho j starkheth, a mothe dyäffleno*m* ok j dygdhi*n*na fulko*m*milse, Nw j andre matto mogho*m* wi swa forsta the*n*nyn ordhin ath oppa th*e*m yt*ir*sta domadagenu*m* my*n*nis war h*er*ra oppa, ath sighia th*etta* sama, hwa*r*ie the go- — — —

— — — — — — — — — — — —

— — — — [2 *blad fela*] — — — —

— — — — — — — — — — — —

| ath taka gudz lycama, äpt*ir* kyrkio*n*na högxstha 307
budhi, ath mynsta eth sin vm aarith, som mäste almoghin haffuir for*e* sydwenio, nw ath pascom som tilkoma*n*dhe är, Nw skulom wj waktha granlika aath, ok taka oss til wara, Äptir sancti pawls ordhom swa sig*ian*de, Mä*n*niskia*n* skal sik görlica pröffua, huro w*är*dugh hon är til ath taka t*et* welsignadha brödhit, huilkin t*et* ow*är*de*li*ca takir, ha*n* takir sik eth fordömylse til sy*n*ne syäl, ffor th*e*nna ordeno ok rads*in*s skuldh, är skypat aff helgho*m* kyrkio*n*na forma*n*nu*m* ath longha fastan som bätringhi*n*na tyme är, skal hallas for*e* pascha daghin, oppa t*et* ath hwar en syndogh ok brutzliki*n* mä*n*niskia, skal haffua tyma til ok stu*n*dh, ath bätra sik vid sin gudh, ok vid sin ia*m*c*r*istin j fulko*m*liko*m* ydrogha, ok ang*ir* for*e* sina syndh*ir*, ok sin bruth so*m* är j syw dödheliko*m* syndho*m*, ok j fler*um* odygdhom, j högfärdhoghom klädhabonadhu*m* ok osydhogu*m*, j offmykle gyri til w*är*ldhi*n*na snikth ok fykth, ok j offatho oc offdrykkio, j läthi til gudhz tyänsth, j wredhe j brädzsko, j sköro liffu*ir*ne, ok j awndh ok ondho*m* vilia j bakmalom, j styldh, ok lygn j hordhom | j frändhsämio spiel, j 308
menedhom, ok wra*n*ghom vitno*m*, aff the*n*nu*m* syndh-

*ir*liko*m* *gär*ni*n*gho*m*, ok fler*um* andr*um*, tilbör hwa*r*ie *cri*sno mä*n*niskio, ath ransaka ok reensa sith hyärtha, m*edh* rättom sc*ri*ptamalo*m* ok at*ir*wändho, fra*n* syndhi*n*ne m*edh* bätringhi*n*ne vilia om hon vil th*e*nna wadha*n* fly ok vntkoma, Som sanctus paulus sagde wt aff, H*är* til radh*i*r oss sanctus gregorius j syno*m* ke*n*nedom swa sigh*ian*de, Han skal twa ok stryka wt aff sik syna vndha *gär*ni*n*gha smitto ok syndh Th*e*n som vil haffua j sins hyärtha hwse ok herberghe wan h*er*ra ihesum christum,

Nw t*et* fämptha brödh*i*t so*m* wj torffwo*m* vidh*ir*, Th*et* är lika*m*likin födha oppa t*et* ath wj skulo*m* ey forhu*n*ghra, ällir forsmäktas ath liffwa gudhi til hedh*ir*, ok oss syälffwom til warth syäla gagn, ok hy*merikis* löna Th*et*ta brödit ka*n* oss ey ath räkkia, wta*n* war h*er*ra vil oss t*et* ärlica ökia, ok giffua aff sy*n*ne myscu*n*dh ok nadh Som sanctus paulus sig*ir*, Var h*er*re ihesus ha*n* är th*e*n so*m* ma*n*ghfalla gör wara frukth, ok ökir hona j syno*m* wexte, Vm hwilkit oss tilbör, honu*m* syälffuo*m* j*n*nirlica ok ödmyukelica bidha, äpt*ir* thy ha*n* os syälffuir haffuir lärth swa sig*ian*de, giff os j dagh
309 warth dagh|likith brödh, som är war lika*m*likin födha, ok b*är*ni*n*gh swa fortyäna astu*n*dha ok bedhas, vtan syndh ok offmycla fykth. ok w*är*lzlica gyri, ath wj matto*m* th*e*r m*edh* benaila the äw*är*de*li*ca födho*na* som oss loffuat ok jättat är j hyme*r*ike Th*et* wnne oss allom g*u*d j hyme*r*ike Amen,

Dominica passionis

Qvis ex vobis arguet me de peccato, Sanctus io-

hannes ewangelista besc*r*iffuar oss lästina som läsin war j dagh j the helge kyrkio, swa ludha*n*dhe oppa warth mal, War h*er*re ihesus taladhe til judha almogha*n*, ok til th*e*ra p*re*sta höffdhi*n*gha, ok sagde swa, Hwilkin aff jdh*i*r allo*m* forma ath awita mik for*e* nokra syndh, är th*et* swa ath iak sigh*i*r idh*i*r th*et* som santh är, hwi tron j mik ekke, vta*n* haar so*m* gudhi tilhörir, ha*n* hörir g*er*na gudz ordh, än for thy ath j hörin ekke gudhi til, th*e*r m*edh* hörin j ekke g*er*na gudhz ordh, Tha swar*ado* honu*m* judhane ok sagdo swa, Seyom wj ey santh, ath thuästh samaritanus vtlänskir ma*n*, ok faar m*edh* mykin troldom, tha swar*ade* war h*er*re ihesus ok sagdhe, Jak haffuir jnghan truldom ath fara m*edh*, vta*n* jak hedrar gudh my*n* fadh*i*r, badhe j ordhom ok *gär*ni*n*ghom, ok j th*e*r a moth wanhedhrin mik, Jak ey spör äpt*i*r nokors ma*n*s loff, äll*i*r wörni*n*gh, ha*n* är thil som är gudh my*n* fadh*i*r j hymerike, ha*n* skal th*e*r äpt*i*r spöria, ok idh*i*r th*e*r äpt*i*r döma, visse*li*ca | sigh*i*r jak idh*i*r for*e* santh, hwilkin so*m* 310 gömir ath myno*m* ordho*m* ok ke*n*nedom, ha*n* skal ey äw*är*delica döö, tha sagdo judha*n*e, Nw kw*n*no*m* wi första ath thu faar m*edh* truldom, ffor thy ath abraam war forfadh*i*r är dödh*i*r, ok p*r*oph*et*ane m*edh* honu*m*, ok thu sig*ir* swa, ath hwar som gudhz ordh ok ke*n*nedom gömir, so*m* thu sigx fara m*edh*, ha*n* skal ey äw*är*de*li*ca döö, hwat ma*n*ne gör thu aff tik syälffuo*m*, ey är thu större ma*n* for*e* tik än war forfadh*i*r abraham, äll*i*r p*r*oph*et*a*n*e, so*m* nw alle äro dödhe, tha swar*ade* war h*er*re, war*e* t*et* swa ath jak loffuadhe äll*i*r hedradhe mik syälffuir, Tha war*e* t*et* for jnthe, Min fadh*i*r är th*e*n som mik

loffwar ok ärar, hwilkin j sighin wara jdha*n* gudh, Tha vithin j inthe aff ho*num* ath seghia, Jak weth aff honu*m*, war*e* t*et* swa ath jak sagdhe mik jnthe witha aff honu*m*, tha war*e* jak en tolikin lyughar*e* so*m* j ärin, vtha*n* jak weth aff honu*m*, ok ha*n*s budordh gömir jak, Jdhar forfadh*i*r abraham ha*n* glädi*s* th*e*r til, ath ha*n* skuli see th*e*n daghin, jak war*e* föddir oppa ok hiit til jorderikis komy*n*, han saa honu*m* ok warth storlica gladh*i*r, Tha sagdho
311 judhane thu är ey än fämtyo | aar, huro saa thu abraham, so*m* for*e* ma*n*ghom jorderikis arom bleff dödh*i*r, Tha sagdhe war h*er*ra, För än abraham warth nokoth sin til tha war jak äw*är*de*li*ca bliffua*n*dhe, badhe för ok sydha*n*, ok ää för vta*n* ändha, Tha the*n*ne fule ilharzske judhane th*etta* hördho, toko the op stena j syna hendh*i*r, ok vildho honu*m* stenka j heel j kyrkio*n*ne, war h*er*re ihesus giordhe sik osynlikan for*e* th*e*m, ok gik borth fran th*e*m w mönst*r*eno, The*n*ne synnodhagerin heth*i*r käre synnodaghir, ok haffuir na*m*pnit fangit aff th*e*m keromalomyn, ok delo th*e*r judhane hyollo j dagh m*edh* ihesu christo, som lästin aff sigh*i*r, til thess the fulfylgdho t*et* j g*är*ni*n*gomy*n*, m*edh* dödsins pino a langha fredagh, aff hwilko the helgha kyrkia haffuir amy*n*nilse j syno*m* sangh, ok läsni*n*gh offuir alla*n* c*ri*stin domy*n*, ffra th*e*n daghin jn til paschadagh, som äro fyortha*n* dagha vmkringh, ffor thy ath c*ri*sno*m* gudhs almogha, klärka ok andre tilbör, ath loffua hedra ok ära wan h*er*ra jhesum christum m*edh* warku*n*samohet, ok ödmywkth, ffor the bytra pino ok langha, ok hardha*n* dödh ha*n* for*e* wara skuldh toldhe, ok th*etta* ku*n*no*m* wj ey

fulle*li*ca göra, ok w*är*de*li*ca so*m* os tilbör | vm en 312
dagh, Thy haffua kyrkio*n*na ke*n*nefädir ok forme*n*
stath, ath th*et* skal hallas j amy*n*nilse j läsni*n*gh,
ok sangh j fyortha*n* dagha, so*m* for är sakth, ok
sydha*n* skulo*m* wi th*et* aldrik forgätha äll*i*r glöma,
swa länghe wj liffwo*m*, ffor thy ath jnghin pina
äll*i*r dödh*i*r war nokro*m* helghom ma*n*ne swa hardh
ath gaa oppa, so*m* war*um* h*er*ra so*m* al tingh wiste
til föri*n*na, hwath honu*m* skulde offuir gaa, ept*ir*
thy en aff p*r*oph*et*oma*n* spadde, ffor än t*et* skedde
aff gudz mw*n*ne, Hörin j alle som wägfara*n*de ärin,
ok wakthin ath görlika, vm j fy*n*nyn nokon haffwa
tolth swa hardha sorgh ok pyno, lyka vidh myna
pino ok sorgh som jak tolde

Moralitas blodpölsa

J tesse helghe lästh skulo*m* wi märkia gudh
wars h*er*ra ihesu christi tolamodh, ok judha*n*na
ilzsko, ok dyäffuolzlica wredhe, som sigx aff ytarst
j ordhomy*n*, ath the toko stena ok villo stänka ha*n*
j heel, *mädh* wj läsom aff ath judhane waro ful-
hugxe twem sy*n*no*m* ath dräpa wan h*er*ra jhesum
Som försth war th*et*, ath the leddo honu*m* oppa
en ganzskan högha*n* b*er*gxklint, ok vildho honu*m*
th*e*r skywta vth för*e*, ok honu*m* dräpa, tha warth
| han osynlikin for*e* th*e*m, ok gik ath*i*r til ryggia 313
mith gönu*m* th*e*ra hop, swa ath the j the sy*n*ne*n*o
ku*n*no honu*m* jnthe skadha, ffor thy th*e*n tymen
war ey än tha komy*n*, ath ha*n* ville thola dödhin
oppa, Ok ey war guddo*m*psins forsyn, äpt*ir* p*ro*-
ph*et*a*n*na spadom, ath ha*n* m*edh* tholiko*m* dödh

skuldhe wara wä*r*ldhi*n*na frelsara ok at*ir*lösare, M*edh* th*e*nna forba*n*nadha judhomy*n* mogho vndh*ir*standas syndogha mä*n*niskior jlhärnzska, än nw j th*e*nna tymanu*m*, hwilka war h*er*ra j sancte b*ir*gitto bok kallar falzska c*ri*sna me*n*, ffor thy ath än thy the haffua vidh*ir* takit c*ri*sna thro j döpilsom, tha vidh*ir* seghia the he*n*ne daglica m*edh* th*e*rra bliffua*n*dhe syndha*n*na sydhwenio, ok th*e*r m*edh* faa the ey mer*e* lön aff gudhi, for*e* sina thro, äpt*ir* thy sc*ri*ptin sig*ir* Throen är dödh för*e* gudhi vta*n* godhgä*r*ni*n*gha,

M*edh* th*e*nna högxta b*er*gxklinthenu*m* ma vndhirstas högfärdogha ma*n*na hyärtha, som hell*ir* skyutha wan h*er*ra fran sik, m*edh* hogmodh ok forbulnadh, än the wilia honu*m* när sik behalla m*edh* ödhmyukth ok tholamodhe, Thy liknas the vidh högh b*er*gh ok hardh, Som p*r*oph*et*in dauid sig*ir*, Högh b*er*gh äro hyorthino*m* til flyni*n*gh, ok 314 b*er*ghell*ir* ygilkuttenu*m* | M*edh* hyorthino*m* som är eth högfärdogth dywr oc dyä[r]ffth aff sik, vndh*ir*stas dyäffuolin, som sina vist ok vmga*n*gho haffuir altiid j hyärtha*n*o a högfärdoghu*m* ma*n*ne, Ok vidh yghilkutthin som hwass är aff sik, ok stingx liknas vidh dyäffuolsins inskyutilse, so*m* mä*n*niskio*n*na sa*m*uith rörir til wä*r*ldhi*n*na belle, ok fram hop j nyom olofflykom osydhom, j klädhabonadenu*m*, ok j smaheth ok smälikheth, til syn ja*m*c*ri*stin til th*e*m swa göra, haffuir war h*er*ra jngha samwaru, vtha*n* hell*ir* flyr borth fra*n* th*e*m jo längh*ir*, tha the bidhia til honu*m*, j toliko akth, Hwilkith pröffuat war j eno järtekne j rom, J sancti pedars kyrkio war malath, war h*er*ra ihesu christi beläthe nidhre oppa wäggi*n*ne, so*m* ha*n* war korsfestir, äkke langht

fra*n* doromy*n*, oppa t*et* ath folkit plåghadhe my*n*nas
vidh föt*ir*na a belätheno, Th*et* hende eth syn ath
en fatigh enfallogh q*ui*nna mynt*is* th*e*r vidh*ir*, ok
th*e*r litit äpt*ir* kom en rik högfärdugh q*ui*nna ga*n*g-
andhe, Nw för än hon vildhe my*n*nas vidh beläthit,
strök hon t*et* rw*m*mit m*edh* sino klädhe, wanwyrdh-
a*n*dhis th*e*r m*edh* the fatigha q*ui*nno*na*, Ok gensta*n*
sprangh beläthit borth w wägg*in*ne vndhan, mer
en spa*n*na dyupt for*e* he*n*ne w har|dha mur*e*nu*m*, ok 315
sätte sik högth op j kyrkino oss allom än til aasyna,
Här j*n*na*n* loth war h*er*ra vndh*ir*standa, huro nödh-
ogh*ir* ha*n* haffuir högfärdogha ma*n*na vmga*n*gho,
äll*ir* huro tek honu*m* är th*e*ra tyänisth, som syn
jamc*ri*stin forsma, ffor*e* syn rykedom skuldh, halla
sik swa mykit wara werdha for*e* gudhi, fra*m* for*e*
th*e*n som fatighir är, wm huilkit war h*er*re ey til-
staar j synne rätfärdoghe sa*n*nyndh, ffor thy, ha*n*
syghir wm fatigdomyn swa, Helaghe äro the so*m*
fatighe bliffua m*edh* kärlek ok godho*m* wilia, ffor
thy the haffua wärdhskyllogha*n* räth til hyme*r*ikit,
Än vm rikedoma sig*ir* ha*n* swa m*edh* p*r*oph*et*anu*m*
dauid Ryke mä*n* här j jordherike, the skula wara
fatighe ok thola hu*n*gh*ir* j andre w*är*ldh til sy*n*na
syäl, Nw t*et* andra sy*n*nith the haffdho hugh til,
ath dräpa ha*n*, Th*et* war äpt*ir* thy sanctus johannes
sagdhe aff j dagh j lästi*n*ne, ath the kördho honu*m*
m*edh* stenu*m* bort w kyrkio*nn*e, M*edh* th*e*nna judh-
omi*n* so*m* willo ey städhia war*um* h*er*ra wara j
kyrkio*n*ne, fforstandas en ondha forwägna syndogha
mä*n*niskior, the so*m* kyrkio*n*na helgilse a gudz wegna
haffua til sik | takit, ok th*e*m illa wakta ok ostade- 316
*li*ca ok ogudelica halla, aff huilko*m* allo*m* thu äro

som människian vmskyptir särdelis sith bliffuande liffuirne vti,

Som först är presta vigilse, Thenna vigxlin ok liffuirnit är swa dyrth, ok stadelikit giorth aff gudhi, ath huilkin man thetta haffuir oppa sik, ok prestir är wordhin ok vigdhir, han ma sik aldrik annat liffuirne medh gudz loffui foretaka, tet han medh andrum kyrkionna helgilsom kan medh lika ok äro sik tilbindha, Huilkin thet liffuirnit forsmar ath halla j syno ämbithe, ok gudz tyänisth som han tilskypadhir är, ok lykthar han sith liff j andro liffuirne, vtan angir ok bätringh, Han ma nogh rädhas, ath han faar ondh lön lika vidh thenna her, som wan herra driffuo wth medh stenum w kyrkionne,

Nw annat är räth hyonalagh, som samanbundhit är medh kyrkionna laghum ok räth, J the helgilse haffua sik saman bundhit man ok quinna, j eth samhalloght liffuirne ok stadugth, swa ath the ey mogha aff sino egno radhe ällir vilia, sik nokraledhis athskylia, vtan tet ware medh kyrk-
317 ionna loffui, oc | fore enkannelikit hyndhir ällir saka skuldh, äptir thy scriffuath staar, ath war herra swarade judhomyn, tha the spordho honum til vm nokor matte medh lika, forlatha sina laggyptha hustru, ällir offuirgiffua medh allo ok sagde swa, Haffuin j ey läsit j the helghe script, ath then som skapadhe människiona aff forsto ophoffweno, han skop them til ath wara man ok quinna, j vmgangonne ok thy offuir giffuir mannyn sina foräldhra fadhir ok modhir, ok bliffuir vidh sina hustru ok bliffua badhin thu eth hyärtha, ok en

wili, ok är rätuist, for*e* thy ath hwat gud haffuir medh syno*m* nadhom sama*n*fögth, th*et* ma jnghin ma*n* ath skylia, Här a mothe gör ma*n*gh vsul mä*n*niskia, ma*n* äll*i*r q*ui*nna the som för*e* dyäffuols*in*s egilse skuldh, offuir giffwa sith rätta hyonalagh, ok lyggia j hordom forsmande kyrkio*n*na helgilse, so*m* the oppa sik | haffwa takith, The so*m* swa göra 318 vta*n* anghir ok bätringh, the mogha sik ey a*n*nor lön wentha aff gudhi, än the fingho so*m* honu*m* kördo borth m*edh* stenu*m* w kyrkio*n*ne,

Nw är ok märkyande, äpt*i*r thy sanctus paulus byudh*i*r ok radh*i*r j syno*m* ke*n*nedom, ath goth hyonalagh skulo sik j fasto tima, ok högtydhis nättir halla sik fra*n* sinne sängh, ok lyka*m*liko*m* lustha, om the vilia fullelica behalla wan h*er*ra när sik m*edh* sy*n*ne nadh, göra the a*n*nath, tha mogha the wäntha ok rädas nokra lyca*m*lica plagho, h*är* j w*är*ldhi*n*ne for*e* sina olydno, Aff huilko eth jär-tekne staar aff sc*ri*ffuat, so*m* jak vil myn ordh m*edh* lyktha j th*etta* syn,

Th*et* hendhe j rom ath eth vngt par folk, waro gestbudhin til kyrmässo, til sancti sebastiani kyrkio, ok natte*na* til föri*n*na ville q*ui*nna*n* ey haffwa for-drägh aff syno*m* lyka*m*likom lusta, Swa brath hon kom jn j kyrkyona om högtydis daghin, äpt*i*r ath kom dyäffuolin j hona ok pinthe hona hardelica, tha tok en aff p*re*stoma*n* eth klädhe aff sancti se-bastiani altar*e*, ok las offuir q*ui*nno*nn*e, ok slo oppa hona m*edh* thy sama cläde*no*, ok — — — — — — — — [*det öfriga felar*] — — — —

Ändringar i hdskr. och rättelser af utg.

Ord och bokstäfver inom [ ] äro tillagda af utg.

Sid.	rad.	
3	10	kärlekx *r. fr.* klärkx
5	26	kallar » kallas
6	12	vmwändh*i*r » vmwandh*i*r
8	18	högxta » hogxta
9	9	ordhoma*n* » ordho*mm*a (*jfr* 10: 25)
—	21	A*n*nat » A*n*mat
11	11	modherin » modherim
12	22	fordömpt, » fordö*m*mpt,
—	23	angh*i*r, » ängh*i*r,
—	28	förandhe » forandhe
—	29	seer *senare ändr. från* see
13	14	falnas *i hdskr. ändr. fr.* forfalnas
—	15	räddogha, *r. fr.* raddogha,
—	22	at*ir*lösin » at*ir*losin
15	18	dyäffwolsins » dyaff—
16	18	*efter* han *ett dubbelskr.* han *utelämnadt.*
—	27	guddomyn, *r. fr.* guddomym,
17	6	manyn, » ma*n*nyn,
—	12, 13	teknoma*n* » teknno*n*na*n*
19	10	vardhe » bardhe
20	3	sändhe » sandhe
—	22	*före* kallas *ett felskr.* kla *öfverstr.*
21	8	gudh *r. fr.* gudhi
—	16	hedni*n*gha, » hegni*n*gha,
24	6	ath *2 ggr i hdskr.*
—	12	mästar *r. fr.* mastar
—	13	öghon » öghom
—	30	dyrlika » dyrklika
—	31	klädhas, » kladhas,
25	17	*efter* ke*n*nis *ett felskr.* th*e*r *öfverstr.*
28	26	fyol *r. fr.* fyok
29	22	nadh *tillskr. i margen.*
—	30	*ett dubbelskr.* oppa th*et* *öfverstr. i hdskr.*
30	13	mädha*n* *r. fr.* nädha*n*
—	15	wanför*e* » wanfor*e*
—	28	foreldre » fordeldre
32	32	är *i hdskr. ändr. fr.* äro
34	10	päni*nga*, *r. fr.* pani*nga*,
—	6	hon » hom

Sid.	rad.	
35	10	glädhi, *r. fr.* gladhi,
—	19	pawncius » pawmcius
37	5	ok *2 ggr i hdskr.*
—	14	r *i* warth *tillskr. öfv. raden.*
38	32	skapar*e*nom, *r. fr.* —*e*non,
40	31	*efter* som *de felskr. orden* ville foro *öfverstr.* (*Jfr* 41: 1.)
42	25	lykamenom, *r. fr.* —enon,
45	7	gingho » gingha
—	11	*efter* til *ordet* th*e*m *öfverstr.*
—	15	*efter* biscopin *ett öfverflödigt* som *utelämnadt.*
46	20	*efter* fore *de felskr. orden* ihesum christum *öfverstr.*
47	27, 28	bätringh *r. fr.* batringh
48	11	*orden* ath war h*e*rra ihesus *2 ggr i hdskr.*
51	31	thimanom, *r. fr.* —on,
—	—	ok *2 ggr i hdskr.*
52	14	mogho *r. fr.* nogho
55	12	äy *tillskr. öfv. raden med rödt.*
—	26	ha*m*pnyn *r. fr.* ha*m*pmyn
—	31	Straffar » Straffrar
56	29	tha » sta
58	22	nadh *i hdskr. ändr. fr.* nadh*i*r
59	7, 8	mönlöso*n*ne *r. fr.* —loso*n*ne
	32	*efter* Se *ordet* ascendens *öfverstr.*
60	4	luttakno*m* *r. fr.* luktano*m*
62	15	äll*i*r *r. fr.* änll*i*r
—	24	vitnar *i hdskr. ändr. fr.* vitnat
64	21	guddomyn *r. fr.* —mym
65	6	or[ör]*e*likit » or[ör]*e*lilikit
66	25	*det senare* nym *r. fr.* mym
68	20	dyäffuolen *i hdskr. ändr. fr.* —eno*m*
69	32	mötthe *r. fr.* motthe
73	4	*det första* ok *2 ggr i hdskr.*
—	15	son, *r. fr.* som, *Likaså rad* 16.
—	16	nokor » norkor
74	2	at » aff
77	7	*det första* tha *r. fr.* the
78	12	ordh *i hdskr. ändr. fr.* ordho
—	26	*efter* sama*n*föghat *ordet* thu *öfverstr.*
79	7, 8	äw*ä*rde*li*ca *r. fr.* aw*ä*rd—
82	12	*det senare* na*m*pn *r. fr.* nä*m*pn
83	9	hemeliko *i hdskr. ändr. fr.* hemeligko
—	15	bödh *r. fr.* bodh
84	19	Th*et* » Th*ett*

Sid.	rad.	
85	27	toko *r. fr.* tako
—	28	stade*lic*a » stode*lic*a
86	3, 4	at*ir*lösin, » at*ir*losin,
—	7	blodh » blödh
—	—	*efter* tydh *orden* vm the*n* *öfverstrukna.*
87	8	*i* forlika*n*, *är* r *skr. öfv. raden.*
—	27	födhas *r. fr.* fodhas
—	—	swa länghe *2 ggr i hdskr.*
92	17	dyäffwoleno*m* *r. fr.* dyaff—
94	28	forstandha » —dha*n*
96	7	q*ui*nna » q*ui*nna*n*
—	11	plägha » plagha
—	26	trodde » trödde
99	4	aff » äff
—	12	q*ui*nna » q*ui*nna*n*
100	2	tha » tho
—	15, 16	älzskelikith » alzsk—
102	1	*efter* my*n*nis *de dubbelskr. orden* ok gömde *utelämnade.*
103	6	ällis *r. fr.* allis
—	12	th*et* » the*r*
—	32	byriadhe » byridha
106	17	*efter* radhom *de misskrifna orden* ath han *utelämnade.*
107	8	ey *tillskr. öfv. raden med rödt.*
—	10	än *r. fr.* an
108	19, 20	pelagryms *r. fr.* plelagryms
—	30	fu*n*nyn *i hdskr. ändr. fr.* fy*n*nyn
109	11	th*en* *r. fr.* them
111	20	*efter* p*r*estin *ordet* wändhe *öfverstr. i hdskr.*
112	22	opbrändh*ir* *r. fr.* opbrandh*ir*
113	2	Nvpcie *i hdskr. ändr. fr.* Nvnpcie
—	7	bröllöp *r. fr.* brollöp
—	19	än » an
—	20	pläghadhe » plagh—
—	24	skänktho, » skämktho,
—	27	smakadhe » swak—
114	12	wärdughas » wardughas
—	30	*efter* är *ett onödigt* ey *tillskr. öfv. raden med rödt.*
116	10	dyäffuolin *r. fr.* dyaff— *Likaså* 117: 32.
—	13	haffuir *2 ggr i hdskr.*
119	2	iacob *r. fr.* iacok
120	19	nydhskapir, » —skapit*ir*,
121	10	*efter* ha*n*s *ett felskr.* hadda *öfverstr.*
—	18	wärian *r. fr.* warian

Sid.	rad.	
122	2	bärning *r. fr.* barmi*n*o *e. d.*
—	20, 21	torffthelikit, » trorff—
123	20	oc *tillskr. öfv. raden.*
125	10	ärom *r. fr.* arom
127	5	he*m*me » he*n*ne
128	8	höghia » hoghia
130	7	ath » atz
—	16	som » son
131	1	dömpdhe » döpndhe
132	14	*orden* gik han *tillskr. öfv. raden med rödt.*
133	1	skal *r. fr.* ska*n*
135	7	*framf.* lytith *ett felskr.* lititil *öfverstr.*
—	22	til *2 ggr i hdskr.*
136	29	*i* Hvilkit *är* v *tillskr. öfv. raden.*
137	19	konsth *r. fr.* konstth
138	23	*efter* olydno *ett felskr.* skuldno *utelämnadt.*
139	8	gagnelikith *r. fr.* gägn—
—	24	dyäffwols*in*s » dyaff—
140	4	stridhi*n*ne » styridhi*n*ne
141	6	*efter* som *ett felskr.* he*n*na *öfverstr.*
—	4	vsle *r. fr.* vske
142	18	ogräsane*n*o » ogras—
—	28	drängia*n*na » drang—
144	17	mit » mikt
146	17	*efter* mykin *det felskr. ordet* lärdo[m] *öfverstr.*
—	31	rädha*n*dis *r. fr.* radh—
147	29	vndhom, » vmdhom,
—	31	fulbordhelica *i hdskr. ändr. fr.* fulwor—
151	2	*efter* j *ett felskr.* sith *öfverstr.*
153	5	pröffuas *r. fr.* proffuas
—	8	pröffwade » proffwade
154	29	*efter* inghin *de öfverflödiga orden* for thy, ath ingha kan hona *utelämnade.*
155	4	forma *i hdskr. ändr. fr.* forra
—	12	kallar *r. fr.* kallas
159	3	*i* waro *är* o *tillskr. med rödt.*
—	9	aldir *i hdskr. ändr. fr.* aldire
160	2	äldre *r. fr.* aldre
162	18	*i* ynxsta *är* x *tillskr. öfv. raden.*
—	29	patriarche *r. fr.* patriarchee
—	30	större » storre
163	3	ändalikt, » andalikt,
165	9	*ett dubbelskr.* komo *öfverstr. i hdskr.*

Sid.	rad.			
166	10	allom	*r. fr.*	allon
169	13	gamblo	»	glamblo
—	26	*efter det senare* j *ett felskr.* jorderikè *öfverstr.*		
170	14, 15	hugswalar	*r. fr.*	hugswala*n*
—	26	matthe	»	maddhe
171	1	pröffuat	»	proffuat
—	13	än	»	an
—	—	ho*n*	»	ha*n*
172	11	*ett dubbelskr.* sith *öfverstr.*		
173	10	jeiunij	*r. fr.*	jeiuniij
175	29	*efter* äämädha*n* *ordet* dyäffwolin *öfverstr.*		
—	31	lot	*r. fr.*	löt
176	31	dott*ire*nne	»	dott*ire*nre
177	8	vsle	»	vslee
—	27	*ett dubbelskr.* til *öfverstr.*		
178	15	wan hopas	*r. fr.*	wan höpas
—	29	käsar*enom*	»	käsar*enam*
179	15	Gudh	»	Gudhj
181	1	gud	»	gudz
—	6	död	»	dod
—	8	*ett dubbelskr.* fore *utelämnadt.*		
—	28	gudh	*r. fr.*	gudhs
183	14	han	»	hon
—	22	liffuit	»	liffuis
—	24	tilbör	»	tilbor
—	27	plägar	»	plagar
184	8	*ett dubbelskr.* ok *utelämnadt.*		
—	29	wanwirda	*r. fr.*	war—
187	1	aktar	»	äktar
—	27	apta*n*	»	äpta*n*
189	13	*före* ande*lica*, *ett påbörjadt* andeli *öfverstr.*		
—	28	väghin	*r. fr.*	vaghin
193	12	oc	»	vt *eller* vc
—	27	wägna	»	wagna
194	19	sighiande	»	sighighide
195	25	*efter* en *ett felskr.* rika*n*dis *öfverstr.*		
196	4	the	*r. fr.*	tha
—	13	*i* Swa *är* a *tillskr. öfv. raden med rödt.*		
197	6	äll*i*r	*r. fr.*	all*i*r
—	11	syndogh	»	synddogh
—	12	nöghia	»	noghia
—	30	eth *2 ggr i hdskr.*		
199	22	sändebudh	*r. fr.*	sandebudh

Sid.	rad.	
199	23	höra *r. fr.* hora
—	29	*ett dubbelskr.* är *öfverstr.*
200	2	Nw *r. fr.* Nwi
—	27	*ett dubbelskr.* helwithe *öfverstr.*
201	2	räddugha *r. fr.* raddugha
—	4	*ett dubbelskr.* ok *utelämnadt.*
—	6, 7	vidh*i*rgangho *r. fr.* vigh*i*r—
—	20	sc*r*iptamalu*m*ma*n* » —malu*n*na*n*
—	24	tha » tha*n*
202	9	mä*n*niskia » ma*n*niskia
—	10	görin » gorin
203	4	gudh » gudhz
—	8	syndh » syndho
204	21	Alzwaldhogh*i*r » —dhodh*i*r
205	10	afflösin » afflosin
209	11	äpt*ir*dömilse » apt*ir*—
—	19	bätirkända » batir—
—	30	henne » honu*m*
211	4	bedröffda » bedroffda
213	11	swinomy*n* » swimomy*n*
—	21	*orden* jak haffuir *2 ggr i hdskr.*
215	24	älla *r. fr.* alla
—	28	kärlek, » kärlelek,
216	22	glädhias » gladhias
—	25	q*u*inna » q*u*inna*n*
217	3	flyghande » flyghanghde
—	6	räkte » takt*is*
—	22	vidh*i*rfarit *i hdskr. ändr. fr.* vidh*i*rfadrit
218	8	ödhmywkthin *r. fr.* ödhmywlkthin
—	13	*före* stande *ett påbörjadt ord* sta *utelämnadt.*
219	18	yt*i*rst *r. fr.* yt*i*rstit
220	4	hördo, » hordo,
—	20	ke*n*neswe*na*, » ke*n*neswene*na*,
221	17	*efter* the *ett öfverflödigt* alla *utelämnadt.*
—	27	beuisa*n*d*is* *r. fr.* beuista*n*d*is*
222	15	hörth, » horth,
223	9	öghom, » öghon,
—	—	vndh*i*rsta*n*dilse, » —sta*n*ldilse,
—	—	formatte » formatto
—	19	*efter det första* han *orden* syälina vidh sik j rättom *öfverstr. i hdskr.*
224	11	möghelikit *r. fr.* moghe—
—	13	man » män

Sid.	rad.	
224	26	lästi*nn*e, *r. fr.* lasti*nn*e,
231	3	*efter* wi *orden* th*etta* brödhit *öfverstr. i hdskr.*
—	28	läthi *r. fr.* lathi
234	6	*efter* ha*n ett felskr.* gädhis *öfverstr.*
—	18	osynlikan *r. fr.* oksyn—
—	29	tilbör, » tilbor,
235	25	th*em* » th*en*
—	27	tymen » tymem
236	21	*framför* hyärtha*n*o *ett felskr.* syno *öfverstr.*
237	1	*efter* fra*n felskr.* dd *öfverstr.*
—	8	*efter* wägginne *ett felskr.* mer *öfverstr.*
238	18	sama*n r. fr.* sana*n*

Efterskrift.

Härmed afslutas den femte postillan i Sv. Fornskriftsällskapets samlingar och därmed, till dess nytt material blifvit upptäckt, den planerade serien af Svenska medeltidspostillor. Liksom den närmast föregående omfattar denna postilla endast en half årgång, näml. vinterhalfåret: från första adventssöndagen till och med dominica passionis (sista söndagen i fastan). Därigenom att handskriften är defekt i slutet, saknas homilier öfver de två sista söndagarna i vinterdelen, nämligen palmsöndagen och påskdagen, som eljest skulle afslutat denna del af kyrkoåret.

Om nu föreliggande postillas tillkomst gäller ungefär hvad som redan blifvit yttradt (Med. Post. IV, sid. 286) om den näst föregående. Helt visst är äfven denna utförd i Vadstena med likartade förebilder. Utom bibeln och kyrkofäder citeras äfven här den hel. Birgitta (så t. ex. 12: 18 ff., 18: 13 ff., 209: 28 ff., 236: 4 ff.). Sanctus Ericus omnämnes

(210: 3 ff.) i sammanhang med det näst sista citatet ur Birgittas uppenbarelser. Någon gång göres särskild hänsyftning på förhållanden inom Sverige. Så heter det t. ex. på ett ställe, där talet är om människor, som äro förenade i ondt lefverne och hvilka hellre trotsa helvetets pina än skiljas från hvarandra: »Thetta war nogh pröffuath eth sin j eno ondo äptirdömilse *här j swerike*», hvarpå berättas ett s. k. »exempel» om en god riddare i Uppland och hans »redhoswen» (s. 141: 4 ff.)

Förevarande postilla är aftryckt efter en handskrift i 4:o tillhörig Linköpings stiftsbibliotek, numera med sign. **T. 181** (N:o 20, 4:o enligt Kylanders förteckning). Den är skrifven under senare hälften af 1400-talet, väl snarast mot århundradets slut, och består numera af 159 blad (ursprungligen minst 174), omväxlande af papper och pergament. Läggens antal är 15, af hvilka 12 utgöras hvart och ett af 12 blad, 3 (nämligen nr 1, 2 och 8) af 10 blad (allt ursprungligen).[1]) Hvarje lägg innehåller (eller har en gång innehållit) 4 pergamentblad (2 ytter- och 2 innerblad), alltså ursprungligen 60 perg.-blad mot 114 af papper (numera resp. 51 och 108). Förlusten utgör sålunda 9 perg.- och 6 pappersblad, tillsamman 15 blad. Dessa förlorade blad hafva haft sin plats mellan sid. 28/29 (2 perg.-blad), 118/119 (2 d:o), 158/159 (2 perg., 2 pp.) och 306/307 (2 perg.). Efter nuvarande slutblad 159 saknas i sista arket 1 perg.- och 4 pappersblad.

---

[1]) **Numera blott 9 lägg om 12 blad, 1 (nr 14) om 11, 2 (nr 1 och 6) om 10, 1 (nr 2) om 8 och 2 (nr 8 och 15) om 6 blad.**

Vår kodex, som endast innehåller den nu utgifna postillan, är skrifven af en genomgående hand, en liten och drifven kurrentskrift. Röda rubriker, kommata, understrykningar och isättningar i enstaka bokstäfver, allt med rödt bläck. För öfrigt förekomma inga andra prydnader än större initialer (på 2 rader) i rödt vid hvarje homilies början. Endast på första sidan vid början af den första homilien finnes en större anfangsbokstaf (på 5 rader) i rödt, fylld med bladornament i bläckteckning. Hvart lägg har vid slutet en kustod, bestående af ett par ord från början af det följande lägget. Bandet utgöres af bastanta träpärmar med brunt skinn. Spår af en knäpprem finnas, i det dennas fäste och hakplåt ännu kvarsitta. En afskrift af Linköpingshandskriften, verkställd år 1706, förvaras i Kungl. Biblioteket. Den afbrytes emellertid på sid. 295 i originalet, hvadan alltså de sista 23 sidorna (af okänd anledning) ej afskrifvits.

I språkligt hänseende företer denna postilla ett och annat af särskildt intresse, såväl i lexikaliskt som fonetiskt hänseende. Inom det senare området kan konstateras en afgjord förkärlek för *y* i st. f. *i*, såväl i rotstafvelse som aflednings- och böjningsändelser. Infinitiver på *-o* förekomma här några gånger: *komo* 43: 10, *göro* 223: 12, 224: 6. Likaså må uppmärksamheten fästas på det egendomliga förhållandet att dat. plur. i bestämd form hos subst. så godt som konsekvent har ändelsen *-oman* i st. f. *-omen*, *-omin* (någon enstaka gång möter den sistnämnda formen merendels med ändelsen *-omyn*, t. ex. *klärkomen*, *-omyn*, *munkomyn*, *judomyn*, *ordhomyn*, *hedningomyn* m. fl.). Exempel på dat. pl. def. på *-oman* äro bl. a.: *aldroman*,

brödhoman, brödroman, änglachoroman, dyäffloman, feherdhoman, fiskoman, foräldroman, gerningoman, handoman, iudhoman, karoman, kenneswenoman, kompanoman, laghoman, liknilsomman, lutoman, lönoman, munkomman, mästaroman, ordhoman, patriarchoman, pinaroman, prestoman, prophetoman, scriptamaloman, skyoman, styärnoman, syndhoman, vplandhoman.

Några kuriösa yttringar af författarens eller kanske afskrifvarens skämtsamma humör visa sig i några rubriker, såsom t. ex. *Sermo gökir* (89: 1), *moralitas gyspir* (90: 23), *moralitas Fylbytare se tik om* (114: 9), *Moralitas blodpölsa* (235: 15), äfvensom i det med rödt bläck skrifna tillägget i ett tomrum å 1:a sidan af handskriften: *see wel til hwar smörith ligger i calenum* o. s. v. (se tr. uppl. sid. 3, not. 1).

Liksom i de föregående postilla-editionerna hafva äfven i denna latinska citat utelämnats så snart de äfven återgifvits på svenska.

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 136.

SVENSKA MEDELTIDS-POSTILLOR.

FEMTE DELEN.

FÖRSTA HÄFTET.

STOCKHOLM, 1909. KUNGL. BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare 2 kr.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

innefatta hittills följande verk:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* (Fullständig i 3 häften.)
6. *Namnlös och Valentin.*
7. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* (Fullständigt i 11 häften.)
8. *Konung Erik XIV:des Krönika.*
9. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* (Fullständiga i 6 häften.)
10. *Sagan om Didrik af Bern.* (Fullständig i 3 häften.)
11. *Hertig Fredrik af Normandie.*
12. *Konung Alexander.* (Fullständig i 3 häften.)
13. *Skrå-Ordningar.* (Med fyra plancher.)
14. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* (Fullständiga i 11 häften.)
15. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.* *Legenden om Gregorius af Armenien.* (I ett band.)
16. *Helige Bernhards Skrifter.* (Fullständiga i 2 häften.)
17. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* (Fullständiga i 7 häften.)
18. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* (Fullständig i 3 häften.)
19. *Själens Tröst.* (Fullständig i 4 häften.)
20. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* (Fullständiga i 2 häften.)
21. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* (Facsimile.)
22. *Klosterläsning.* (Fullständig i 3 häften.)
23. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1—5: Häft. 1. (Tillsammans 10 häften.)
24. *Gersons Lärdom huru man skall dö.* (Facsimile.)
25. *Svenska Medeltids Dikter och Rim.* (Fullständiga i 3 häften.)
26. *Läke- och Örte-Böcker.* (Fullständiga i 3 häften.)
27. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—22.
28. *Prosadikter från Medeltiden.* (Fullständiga i 3 häften.)
29. *Historia Trojana.*
30. *Jungfru Marie Örtagård.* (Fullständig i 2 häften.)
31. *Speculum Virginum.* (Fullständig i 3 häften.)
32. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* (Fullständiga i 2 häften.)
33. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
34. *Helige Mäns Lefverne.*
35. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
36. *Skrifter till Uppbyggelse.* (Fullständiga i 2 häften.)
37. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
38. *Svenska Böner från Medeltiden.* (Fullständiga i 3 häften.)
39. *Upplands Lagmansdombok 1490—1494.*
40. *Arfstvisten mellan Erik Eriksson Gyllenstjerna och Ture Turesson Bjelke.*

Småstycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor, utom nummerföljden.)

Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)

Fornsvensk Bibliografi.

Mera har ej utkommit intill Mars 1909.

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPETS SAMLINGAR

fördelade i häften:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34—38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3—7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46—49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3—6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57—60. *Själens Tröst.* Häft. 1—4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk* Häft. 1, 2 (afslutade).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68—70. *Klosterläsning.* Häft. 1—3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73—76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78—80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft 1—3 (afslutade).

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 1, 2.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 3 (slutet)
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.
112. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 17.
113. *Speculum Virginum.* Häft. 2.
114. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 18.
115. *Speculum Virginum.* Häft. 3 (slutet).
116, 117. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* Häft. 1, 2 (afslutade).
118. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 19.
119. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
120. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 20.
121. *Helige Mäns Lefverne.*
122. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
123. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 21.
124. *Fornsvensk Bibliografi.*
125. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 1.
126. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
127. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 2 (afslutade).
128, 129. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 4. Häft. 1—2 (afslutad).
130. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 22.
131. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 1.
132. *Upplands Lagmansdombok 1490—1494.*
133. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 2.
134. *Arfstvisten mellan Erik Eriksson Gyllenstjerna och Ture Turesson Bjelke.*
135. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 3 (afslutade).
136. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del 5. Häft. 1.

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 137.

SVENSKA MEDELTIDS-POSTILLOR.

FEMTE DELEN.

ANDRA (SLUT-)HÄFTET.

STOCKHOLM, 1910. KUNGL. BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare 2 kr.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

innefatta hittills följande verk:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* (Fullständig i 3 häften.)
6. *Namnlös och Valentin.*
7. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* (Fullständigt i 11 häften.)
8. *Konung Erik XIV:des Krönika.*
9. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* (Fullständiga i 6 häften.)
10. *Sagan om Didrik af Bern.* (Fullständig i 3 häften.)
11. *Hertig Fredrik af Normandie.*
12. *Konung Alexander.* (Fullständig i 3 häften.)
13. *Skrå-Ordningar.* (Med fyra plancher.)
14. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* (Fullständiga i 11 häften.)
15. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.* / *Legenden om Gregorius af Armenien.* (I ett band.)
16. *Helige Bernhards Skrifter.* (Fullständiga i 2 häften.)
17. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* (Fullständiga i 7 häften.)
18. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* (Fullständig i 3 häften.)
19. *Själens Tröst.* (Fullständig i 4 häften.)
20. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* (Fullständiga i 2 häften.)
21. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* (Facsimile.)
22. *Klosterläsning.* (Fullständig i 3 häften.)
23. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1—5. (Fullständiga i 11 häften.)
24. *Gersons Lärdom huru man skall dö.* (Facsimile.)
25. *Svenska Medeltids Dikter och Rim.* (Fullständiga i 3 häften.)
26. *Läke- och Örte-Böcker.* (Fullständiga i 3 häften.)
27. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—22.
28. *Prosadikter från Medeltiden.* (Fullständiga i 3 häften.)
29. *Historia Trojana.*
30. *Jungfru Marie Örtagård.* (Fullständig i 2 häften.)
31. *Speculum Virginum.* (Fullständig i 3 häften.)
32. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* (Fullständiga i 2 häften.)
33. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
34. *Helige Mäns Lefverne.*
35. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
36. *Skrifter till Uppbyggelse.* (Fullständiga i 2 häften.)
37. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
38. *Svenska Böner från Medeltiden.* (Fullständiga i 3 häften.)
39. *Upplands Lagmansdombok 1490—1494.*
40. *Arfstvisten mellan Erik Eriksson Gyllenstjerna och Ture Turesson Bjelke.*

Småstycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor, utom nummerföljden.)

Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)

Fornsvensk Bibliografi.

Mera har ej utkommit intill April 1910.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

fördelade i häften:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34—38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3—7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46—49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3—6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57—60. *Själens Tröst.* Häft. 1—4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk* Häft. 1, 2 (afslutade).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68—70. *Klosterläsning.* Häft. 1—3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73—76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78—80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1—3 (afslutade).

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 1, 2.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 3 (slutet).
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.
112. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 17.
113. *Speculum Virginum.* Häft. 2.
114. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 18.
115. *Speculum Virginum.* Häft. 3 (slutet).
116, 117. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* Häft. 1, 2 (afslutade).
118. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 19.
119. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
120. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 20.
121. *Helige Mäns Lefverne.*
122. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
123. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 21.
124. *Fornsvensk Bibliografi.*
125. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 1.
126. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
127. *Skrifter till Uppbyggelse.* Häft. 2 (afslutade).
128, 129. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 4. Häft. 1—2 (afslutad).
130. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 22.
131. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 1.
132. *Upplands Lagmansdombok 1490—1494.*
133. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 2.
134. *Arfstvisten mellan Erik Eriksson Gyllenstjerna och Ture Turesson Bjelke.*
135. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 3 (afslutade).
136, 137. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del 5. Häft. 1—2 (afslutade).

